

Makoma: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, Joani, Jude, Leviticus, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Ruth, Titus
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Leviticus

1 ¹Keo Minya moyo o isana Mushe na kwambaula naye kuno yoli mu seili no ku ku wanekelanga, kwamba ngao, ²"O ambele ana Isilaele na kwambela ngao, 'Aiba ndi omweya o kwenu a waspela ku leta nubu kwa Minya moyo, a tundise mu sipani no iyamana, ndi ku ngombe kapa ku sipani no angu.³Aiba ndi e nupu thaye sitabelo sa ku tumbekela sa ngombe, keo a swanela ku nupula ka powana kambula ku nyasala. A ka lete poso no selo no seili no ku ku wanekelanga, ngao Minya moyo nga twese kwamwela oyo munu ona lete etho nupu.⁴Mwa kambeka e likaa lyaye pa mutwi no sitabelo eso no ku tumbekela, mane keo mo sitwesa ku shimbiwa kwa Minya moyo ngao ngo si musebethe e milandu.⁵Keo a swanela kwipaa ka powana poso tha Minya moyo.A maprisita, na anaa Aruni, mwa tuma,ngao a lete ou nyinga na ku u shamawena mu mambali oshe no aletare etho thili poso no selo no seili no ku ku wanekelanga.⁶Kona kuli mwa swanela ku yuwa o powana no sitabelo na ku mu mbataula.⁷Ana muprisita Aruni mwa paka O mulilo pa aletare,na ku kon'ethanga O mulilo.⁸A maprisita, na ana Aruni, mwa paka e itumba, ku waneka na mutwii na maathi, pa ikunyi ili pa mulilo no pa aletare.⁹Kono ei no mu libumo na maulu a swanela ku ikusha mu meyu.. O muprisita keo mwa tumbekela e inu yoshe pa aletare,kutenda nupu tha sitabelo sa ku tumbekela. Mo panisa muwe wa kunuka ku tobala ku tendela Minya moyo ku tundela pa mulilo.¹⁰Aiba ndi e nupu thaye no sitabelo no kutumbekela sa tundela mu mukana no angu kapa a membe, keo a swanele kuleta ka powana no mbula kunyasala.¹¹A swanela ku ka ipaela kumu tuulo no aletare poso tha Minya moyo. Ana Aruni, o muprisita, a swanela ku shamawena ou nyinga mu mambali oshe no aletare.¹²keo mwa i mbataula mu itunula na ku iwaneka pamweya na mutwi na maathi a teni, na muprisita keo mwa kambeka eyo i tunula pa i kunyi no pa lithiko mu aletare naku pakapo ei tuunula,¹³kono eyi no mulibumo na makondo a swanela ku i kusha mu meyu. O muprisita a swanela ku i tumbekela yoshee pa aletare. Mo thi piluka nupu tha ku tumbekela, kame mo thi nukisetha Minya moyo muwe wa ku tobala, ku piluka sitabelo sa ku mu tendela pa mulilo.¹⁴Aiba e sitabelo a tendela Minya moyo sitabelo sa ku tundela pa nupu tha inyi ya ku tumbekela „keo a swanela ku leta sitabelo sa nupu tha likuchi kapa ka ngwilimba kanyonyo.¹⁵O muprisita keo a swanela ku siletela pa aletare, ku sinyetula o mutwi, na ku situmbekela pa aletare. O unyinga waso wa swanela ku woisetha ku manyonga no aletare.¹⁶A swanela ku si tundisa e lyuyelo lyaso,na ilya no mathilo li kwite mu kachi,naku li yumbela ku mbali ku mu sila liwa no aletare,pa libunda no mutwitwi.¹⁷A chole a maunga,kono kana simbatula pa kachi.keo o muprisita mwasi tumbeka pa aletare,pai kunyi ei inapakiwa pa mulilo.mozikala nupu noku tumbekela,keo mozileta o muwe uwa kwa minya mooyo.

2 ¹Mona munu o wapela ku letela Minya moyo nupu tha nona, e nupu thaye thi piluke tha unga wa kwota wa fulaulo, na ku u mwaela maathi mane na ku u wanekisa na insense.²A swanela ku twala etho nupu kwana a muprisita Aruni; na prisita naye keo mwaka yomonapo likaa limweya lya unga no kwoota, ku waneka pa mweya na maathi na insense pa mweya. Keo o muprisita mwa tenda e sitabelo no ku tumbekela pa aletare ku piluka sitabelo sa sileletho, Mo si panisa o muwe no ku nuka oku tobala kwa Minya moyo, mo si piluka sitabelo sa ku tendela Minya moyo pa mulilo.³Yoshe eyo i sialela pa sitabelo eso no nona mo sipiluka sa muprisita Aruni na anaye. Mo sipiluka sitabelo sa ku kena ku tendela Minya moyo ku panena pa sitabelo saye o Minya moyo no mulilo.⁴Ku mona o leta e nupu tha nona e thi no mbula ku poniwa na mumela, keo si piluke singwa sa fulaulo tha kwotopa tha ku wanekisa na mathi pa mweya, kapa si piluke sinwa sa ku kalupa sambula ku paka mu mela, ku tenda singwa sa ku pona na mathi.⁵Aiba e nupu thoye no nona tha ku poena pa pani no limbwata mbwata no senge, tha swanela ku piluka tha unga wa kwota wa fulaulo tha mbula ku paka mu mela wa ku wanekisa na mathi pa mweya.⁶O simbataule tu pala pala,na ku mwaelapo a mathi. E thi thi piluke nupu tha nona.⁷Ku mona ndi e nupu thoye tha ku pweena pa pani, tha swanela tha ku Luba pa fulaulo tha kwota na mathi pa mweya.⁸keo nga twale e tho nupu no ku tendiwa peyo e inu kwa Minya moyo,kame thi letiwe weli ku muprisita, oyo swanela ku thi leta kwa aletare.⁹Keo o muprisita mwa yomona pa nona no nupu ku piluka nupu tha upaki, kame keo mwa thi tumbekela pa aletare. Mo thi piluka nupu tha ku tenda pa mulilo, kame mo thi tushanisa muse wa muwe wa ku nuka ku tobala ku twala kwa Minya moyo.¹⁰Eyo yoshe i siyalela pa nupu e tho no nona mo i piluka ya Aruni na anaye. Mo ku piluka ku kena kwa Minya moyo ku tundela petho nupu thi tha o kwaye ethi no ku tenda pa mulilo.¹¹E nupu thoshe no nona mbo mu letela Minya mooyo ko thina tendiwa na mumela; kakuli ko mu swanela ku tumbekela mumela kao, kapa ukii kao ku piluka nupu tha ku tumbekela pa mulilo ku tendela Minya moyo.¹²Mwa swanela kupa etho nupu kwa Minya moyo ku tundeela pa yuyanu no utangi , kono ko thi tamba ku tushanisa muse wa muwe wa ku nuka ku tobala pa aletare kao. tamuno;kono ishe mwa kutumbekiwa pa aletare wendi nupu no muwee no kutobala.¹³Mwa swanela ku lunga mukele mu nupu thoshe no nona mu tenda. Ko swanela ku teneka o mukele no wonyi wa Mulimu woye ngao u tondale mu nupu no nona thoye kao. Kutha na nupu thoshe mu tenda mwa swanela ku pakamo mukele.¹⁴Kumona ndi wa wapela ku letela Minya moyo e nupu no yuyanu no ku tamuna , o lete mi kun'u thi yuu tha ku pona pa mulilo na ku thi twa ku tenda unga.¹⁵Keo wa swanela ku pakapo mathi na insense peulu no nupu. E thi keo mo thi piluka nupu tha ku tenda pa nona.¹⁶O muprisita keo mwa tumbeka e nona thi mweya no ku tongomona na ku thi waneka na mathi na insense pa mweya ku tenda nupu tha upaki. Etho mo thi piluka nupu tha ku tenda pa mulilo ku tendela Minya moyo.

3 ¹Munu ku mona o inga ku paa Minya moyo nupu tha sitabelo sa uku tumela na ku leta ngombe, ndi wa poo kapa wa sitole, a swanela ku leta ngombe wa mbula utata poso tha Minya moyo.²Keo nangu apake e likaa lyaye pa mutwi netho nupu thaye na ku mu kan'aela pa selo no seili etho no ku ku wanekelanga. Ana muprisita Aruni keo mwa tateka ku

shamawena owo unyinga mu manyonga no aletare.³Kwe so sitabelo no kuku tumela ,mwa shimbako eso a tamba kutenda sitabelo no kutumbekelo kwa minya moyo,o mahazi no muteto aya a nafeke peulu no mioye,naya mahazi no kumaleza ku mioye,⁴Na mapio meeli na mahazi ao; a shimbe na lwambanyama no kwishi no lyuli, keo ao a tape na no lyuli.⁵A naa Aruni mwa tumbeka pa aletare,peulu no sitabelo no ku tumbeka eso siili pa ikunyi eyo inaku pakiwa pa mulilo: eso sitabelo no kutombeka na mulilo,sa kwata muwe no kutobala kwa minya moyo.⁶Munu kunona o leta nupu za nguu kapa za membe, wa poho kapa wa sitole, keo sitabelo no wi tumelo kwa minya moyo, keo nangu a lete no mbula kunyasahala.⁷Nupu zae kumona indi nga za ngunyana,a lete o sitabelo sae puso no minya moyo.⁸Keo nangu apake likaa lyae mu mutwi no sitabelo saye, Keo sii kinyele poso no tendeza kupano; keo ana Aruni mwa sha mweena ou nyinga waso mu ma mbango oshee no aletare.⁹Mweso sitabelo no kuku tumela,mwa tundisa eso a tamba kutenda sitabelo eso sitamba ku tumbekiwa na mulilo poso no minya moyo:maazi, na musila wooshe wa tamba ku mbatulela pa limeneno,na muteto owa fekanga pa mioye,na maazi oshe aya a na menene ku mioye,¹⁰O mapio meeli,na maazi ao ku shimbelela na no ku mambali azo,na maazi a lwambanyama no kwishi no lyuli; ao mwa mbatulo ku a no mapio.¹¹O ma prisita mwa tumbekela pa aletare;eso sitabelo sina kumbekelwe minya moyo.¹²A patamba kuleta nupu no membe,mwa muletaa poso no minya moyo. Nangu a pake likaha lyae pa mutwi wa so,keo mwa sikinyena¹³poso no tende no kopano; a na Aruni mwa tutaela owo nyinga waso muma mbango oshe no aletare.¹⁴Mu sitabelo sae a lete esi atamba ku tumbekela minya moyo,o muteto,na maazi oshe hana ikwatelele ku mioye.¹⁵A tundise a mapio meeli na maazi ao na ku twala na ku mambali ao na nyama no lwambanyama twiishi no liuli,ao, nangu a tu ndiseko ku mapio.¹⁶O maprisita mwa tumbeka oma maazi oshee pa aletare;etho silya no sitabelo,no kutumbeka sa twata muwee no kutobala:o maazi oshe a minya moyo.¹⁷Owo mulao,wa kuya kuile mumikowa zenu,moshe mo mu tamba kuza moshee;Ko munakalya maazi,shwango unyinga.

4

¹O minya mooyo mwa nambela mushe ngao,Oa mbele ana isilaele, ngao;²Munu kumono ofosa, yosheemwa kulimuka,kame naku yomboka,umweya wa milao ezo zina indekiwa ku minya moyo,kakutenda esi nombula kuitanisiwa kutendiwa³O yu o na tende sibi kunona indi mu prisita no ku wesiwa,keo ona ngiseze sichaba mu mulandu,mwa letela minya moyo ka pohwana no mbula ku nyaza ala,kabaken'isa sibi eso a na tende:⁴Nangu alete o powana oyu pa selo no tende no kuku wanekela;mwa paka oli kaa lyaye pa mutwi no aka ka powana,keo mwaka kinyela poso no minya moyo.⁵O muprisita ona kuwesiwa mwa shimba kuu unyinga no yu powana,nakuleta pa tende no kuku wanekela.⁶Muprisita mwa cupweka munwe wae mu unyinga na kushamwena owo, mweya kwao kwa kukwana 7 poso no minya moyo,ngao anaa na liina no si baka ena kene.⁷Muprisita mwa sasa womweya no unyinga pa manaka a aletare no insense ye no muuwe no kutobala,ezi zili poso no minya moyo mu tende no ku kukuwanekelenga;o woshe unyinga no powana a ana siyalapo,mwa mwaela pashii,kwishii no aletare no makinye no ku tumbeka,ezo aletare zilii poso no seelo tende no kuku wanekela.⁸Mwa shemba o maazi oshee no powana no sitabelo ka baken'isa o sibi weti;O muteto,⁹Na maazi oshee a' a kwatelele ku nioye,na mapio meli,na maazi ao na ku twala kwa no ku mambali ao,na no lwambanyama kuishi no lyuli,ao a tapiwe kwa no lyuli.¹⁰O muprisita mwa shimba eyo enu mumu shimbelo ou uswanela mu powana no sitabelo no uitumelo,keo mwaitumbele pa aletare no sitabelo no ku tumbeka.¹¹Kono esi papa no yu powana,na nyama zoshee,na mapondo ayee,na mutwi wa yee,na mioye zae,na muswan'i wa yee.¹²Mane yosho au powana mwa ukelwa kendi o maazi, mu sibaka esi si anakomble , apa a mwaelanga mutwitwi, keo mwazi tumbekela pa ikunyi ambu, mwa i tumbekela pa sibaka apo a mwaelanga mutwitwi.¹³Kumona indi kopano zoshe no anaa isilaele a ana ngwele mweso sibi kono ashe mwa kulimuka na kulemua, kame a nayomboka umwea no milao no minya moyo,kakutenda eso no mbula kuitanisiwa kutendiwa, keo kuna tendiwa mulandu;¹⁴O nakao ana lemuwa eso sibi,e kopano mozileta powana no sitabelo baken'isa o sibi,Keo mwa letiwa poso no tende no kopano.¹⁵A kulu no kopano mwa paka a makaa oo pa mutwii no powana, poso no minya muyo; powana mwa kin'ewa poso no minya moyo.¹⁶Muprisita ona kuwesiwa mwa twala ou nyinga umweya no powanamu tende no kuku wanekela;¹⁷Muprisita mwa cupwa munwe wae mowo unyinga keo nangu a shamwene twaku kwana 7 poso no minya moyo,kunonga pa liina.¹⁸U mweya unyinga mwa u shamwaena pa manaka no aletare ezi no poso no minya moyo mu tende muya aku wanekelanga, keo o nyinga woshe ou unasiyalapo,mwa u mwa ela pashi twishi no aletare kuya akinyezanga no ku tumbekela,poso no selo no tende no kuku wanekela.¹⁹Mwa shemba o maazi oshe, naku a tumbeka pa aletare.²⁰²¹Mwa tenda ako ka powana wendi mwana tetele aka powana no sitabelo baken'isa o sibi,nangu atende ngeyo. Mu prisita tendela sibezezo no tifo keo ngao zipiluke swalelo. Nyama muzi kokelwa pazi kendi a nyama²²Kumona indi nduna yona tende sibi,o yo ona yomboka u mweya wa milao za minya moyo mulimu wae,kono yombula kulimuka,na kutenda esi no mbula ku swanela ku tanisiwa,yona tende mulandu;²³O nako mba limukisiwa o sibi a na tende,mwa leta membe no mbula kunyasa ala,sipiluke sitabelo sae.²⁴Mwa paka likaa lyae pa mutwii no membe,keo mwa mukinyena mu sbaka eso a kinyananga naku tumbeka,poso no minya moyo;eso sitabelo baken'isa sibi.²⁵Mu prisita mwa cupwa munwe wae mu u nginga no sitabelo baken'isa sibi,a shamwena nao ma naka no aletare no makin'alo no kutumbelo,keo o unyinga owo unasiyalapo mwa umwaela pashi kwishi no aletare no matumbekelo a no kutumbela.²⁶Mwa tumbeka o maazi oshee no membe pa aletare weti maazi no ku kin'alo no uitumelo; muprisita mwa tendela oyu munu sebezezo n tifo baken'isa o sibi sae; pokochi mba swalelwa.²⁷Kumona indi munu ambu wa sicaba o na tende o sibi so mbula kulimuka,kaku yomboka umwea no milalo za minya moyo,kaku tenda eso no mbula kui tanisiwa,ona tende mulandu;²⁸O nako mba lemusiwa o sibi anatende,mwa leta sitabelo baken'isa o sibi ana tende,a lete membe wa sitole no

mbula kunyasahala²⁹ Mwa paka o likaa lyae pa mutwi no membe no sitabelo baken'isa sibi,keo mwa mukin`a mu sibaka eso a tendelanga makin`elo no kutumbekela. ³⁰Keo mu prisita mwa shimba ku unyinga wae na munwe,a ase nao manaka no aletare no makin`ele no kutumbaka; o unyinga ou unasiyalapo mwa u mwaela pashii kwishi no aletare.<sup>31</sup> Mwa shimba o maazi aso oshee,wendi omu no kushimbela maazi no makin`elo no uitumelo, keo muprisita mwa tumbeka pa aletare,ubiluke muwee no kutobala kwa minya moyo. Muprisita mwa mutendela sebelezo no tifo baken'isa sibi sa na tende,keo mwa swalelwa.³² Kumona indi Oleta ka ngunyana ku sitabelo baken'isa sibi, alete wa sitole no mbula kunyasaala. ³³A pake o likaa lyae pa mutwi no yo ngunyana no sitabelo baken'isa sibi, a mukin`e mu sibaka no kin`elo no kutumbeka.³⁴ Keo o muprisita mwa shimba ku unyinga no ngunyana na munwe wae, a sase nao a manaka no aletare no makin`elo no matumbekelo, keo o unyinga woshe una siyalapo mwa u mwaela pashi,kwishe no aletare. ³⁵Mwa shimba o maazi oshee wendi mwa shimbela a maazi no totolo za sitabelo no uitumelo, keo o muprisita mwa tumbeka pa aletare,eso sitabelo situmbekelwa minya moyo na mulilo. Muprisita mwa mutendela sebelezo no tifo baken'isa sibi sa na tende,keo mwa swalelwa.

5 ¹Kumona munu, o tenda sibi ka ku mona sinu sinyangunyu na meo ae so si tenda ala nyeku samba, kapa esi alimuka, mwa ona kushimbela o mulandu. ²Munu shwengo yona ngunyuta sinu no mbula ku kena,yona shemwa kulimuka,kapa sibimbi sa siyamana so mbula ku kena,kapa sibimbi sei nokulela,kapa sibimbi seyo no kuendisa libumo,o na kupaka mu u nyangunyu ana tende mulandu.³ Munu kumona o kwata sinu sipi kapa sipi, sa mu kwae esi nyangunyu,yona shemwa kulimuka,ezo nako mbaka limuka,keo ona tende mulandu. ⁴Munu yo kutama ka ku kuuezela wangu,ngao mwa tenda sinu si nyangunyu kapa siwa, sinu sipi kapa sipi yona kuezela ngao mwa tenda mu wangu,kumona indi ona shemwa kumamela,o liwa mbalimuka, okweti mulandu.⁵ Munu kunoma o kwate mulandu muinu ei,a swanela kuk amba sibi sae. ⁶Mwa letela minya moyo sitabelo baken'isa o mulandu wae, baken'isa sibi ana tende,sa ngu no sihali,kapa sa kangunyana,kapa sa ka membe; eso sitabelo baken'isa sibi. Muprisita mwa mu tendela sebelezo za tifo baken'isa sibi sae. ⁷Kono ku mona o kwanga ku tundisa ka ngunyana ka baken'isa bufuzana,nango a letele Minya moyo, mwa tenda sitabelo baken'isa mulandu wae kabakala no sibi sa na tende,makuchi meeli kapa kwana twiili no to nkwilimba; O likuchi limwea lya sitabelo baken'isa sibi, o likwalyo lya sitabelo sa kutumbeka. ⁸Mwaka leta kwa muprisita mwai paa limweya,la sitabelo baken'isa sibi; mwa lichola mutwii o singo,kono kana umbatulako. ⁹Ou unyinga wa sitabelo baken'isa sibi,mwa u shamwaena mu mbali no aletare, keo o unyinga usiyalapo au mwaele pashii poso no aletare: Eso sitabelo baken'isa sibi. ¹⁰O siyuni no uili mwa si tenda sitabelo so kutumbeka ka mulao waso, Muprisita mwa mutendela sebelezo no kifo ngeyo,baken'isa sibi sana tende,keo mwa swaleliwa.¹¹ Kono a patamba ku kwanga ku tunditha makwichi meeli kapa twana twiili kwa tu nukwilimba,mwa leta nubu baken'itha thibi thae, O nubu no unga no kwota, thetabelo baken'itha thebi;kana thelapo mathi kapa ku paka insense,kakuli thitabelo baken'itha thibi. ¹²Ai lete kwa muprisita;keo muprisita mwa yomonapo likaa lya kuumba,kutenda pa kuanukela,mwa utumbeka pa aletare, ka mutendelo no anubu no ku tumbekela Minya moyo; the tabelo baken'itha thibi. ¹³Kou mukwa no ngeyo muprisita mwa tendela o u munu sebelezo tha tifo bakeken'itha thibi ana tende mu the mweya thambo neyo,keo mwa swalelwa.Etho thina thiyalapo tha muprisita wendi omo kutende ndelwanga ku nubu no unga.¹⁴ Keo Minya moyo no ambela Mushe ngao: ¹⁵Munu kumona o fosa kakutenda thibi kono yoshemwa kulimuka,kuku shemba kuinu ei ya Minya moyo,mwa letela Minya moyo sitabelo baken'itha o mulandu wae,kikuli totolo no mbula ku nyazaala,no mu mutapi wae, kakuza ka tikanyezo zoe,ezo tamba kuli kanyeza ka lishekele za silivera,ezo shekele za sibaka no kukena; thitabelo baken'itha thibi. ¹⁶Mwa utha ei etwilela nei ana shimbi kwei no kukena,a ekezepo thinu thi mwea kwei mutanu,A ike kwa muprisita;Keo muprisita mwa mutendela thitabelo tha tifo,ka sicembwe tha ei inaku tundisiwa ku sitabelo baken'itha mulandu; Keo mwa swalelwa.¹⁷ Ku mona munu o tenda thibi kono yo shemwa kulimuka,ku yomboka umwea wa milao za Minya moyo,kaku tenda ethi nombula ku swanela kutendiwa;shwango yona shemwa kulimuka, O twite mulandu, Kame mwa ku shimbela o mulandu wae. ¹⁸Mwa leta kwa muprisita totolo no mbula kunyathaal,ethi thina shimbiwa mu mutapi wae,thi piluke thitabelo baken'itha mulandu wae. Muprisita mwa mutendela thebelezo tho tifo kao mulandu wana tende kono yo shemwa kulimuka, Keo mwa swalelwa. ¹⁹Ethi sitabelo baken'itha mulandu; O yo munu neeli o kwete mulandu kwa minya moyo.

6

¹Minya moyo wa amba kwa mushe, angao; ²Munu kumona o yomboka mulao wa Minya moyo,kaku onga mukwae ethinu no thipakiwa mu pabalelo zae, kapa no kuithiwa, thi naku shimbiwa na ku komiwa; ³shwango kuyaya thinu ona nono ethi no thiyonga, na ku tapanya peulu etho na lishano;Munu kumona otenda thinu thipi kapa thipi kweyo ena ambiwa yoshe, ona tende thibi. ⁴Apo tenda thibi no ngeo thi kwete mulandu,ka ku tha ela ngao authe ehti nashimba mu umbui,kapa kaku onga,etho na piwa ngao a babalele,kapa etho na nona etho no thiyonga,⁵Kapa thinu thipi na thipi na tapanyeze na tho na lishano; mwa i utha yoshe,keo mwa ekezako thino thee mwea kwei mutanu yatamba ku utha; keo mwi utha elyo liwa mba waniwa no mulandu wae. ⁶Mwaletela Minya moyo thitabelo baken'itha mulandu wae, ili totolo no mbula kunyatha ala ei itunda mu mutapi wae,na kuezekisa; thitabelo baken'itha mulandu etho thi tamba kuletiwa kwa muprisita. ⁷Muprisita mwa mu tendela thebelezo no tifo potho no Minya moyo, keo mwa swalelwa o mulandu wae, kupiluke opi kapa opi wana tende. Milao na matabelo no ku tumbeka mulilo.⁸ Minya moyo keo o ambela Mushe, kwamba ngao, ⁹"O ambele Aruni na naye, ngao, "Ou wo nyiko o mulao no sitabelo eso no ku tumbekela: E sitabelo no ku tumbekela sa swanela ku siala pa lithiko no aletare o usikun woshe ku twala lyo li sila, kame na mulilo no pa aletare wa sanela ku

kon'ethiwa.¹⁰O muprisita a swanela ku ku manga mwi ito yaye no line, kame a swanela ngeyo ku ku manga na ka putula ka line ka mushi. Mwa komba e likungu no sitabelo no ku tumbeka pa aletare, mane a upake pepi na aletare. ¹¹Mwa tubula e yapalo yaye naku ku manga yapalo yayo ku panisetha e likungu panthi no mafulo ku twala ku sibaka no ku kena. ¹²O mulilo no pa aletare mou tumbuka po,u shemwa kuzima. O liwa na liwa, mathiku thiku, muprisita mwa kon'ezanga po ikunyi, a lukithe thitabelo tha ku tumbeka,pa mulilo,keo poena a maazi no ma tabelo no uitumelo. ¹³Mulilo mo uza kono ukumbuka nako na nako pa aletare,keo u shemwa ku zima. ¹⁴O u mulao no nubu za unga. A naa a Aruni o nyiko atamba kuku tahisa potho no Minya moyo,potho no aletare. ¹⁵Ku unga no ku kena no nubu, muprisita mwa yomona po ka mwea na likaa,mwa shemba na ku oli,na insense zoshe no nubu,keo ai tumbeka pa aletare kuleta muuwe no kutobala; thee kwanukiso kwa Minya moyo. ¹⁶Aruni na nae mwalya etho thina thiyalapo pezo nubu, mwa thilya thothi ulwa mumela,mu thi baka no kukena ; mwa thilyela mu lilapa no tende zo kopano. ¹⁷Thi ye mwa kuponiwa tho thi napakiwa mumela. mi ana piwa tho,ku tundela ku mpo na mipa,no thi tumbekiwa na mulilo ; thinu no kukena yo nene, weti thitabelo baken`isa thibi na thitabelo baken`isa mulandu. ¹⁸Ana no a lume oshe kwa ana Aruni mwa lya ko. O woo mulao no muya-yaya, mu lusika lyoo,baken`isa anubu no kutumbekela Minya moyo na mulilo. Munu oshe oi kwata ona kene. ¹⁹Minya moyo mana ambela mushe ngao: ²⁰Ethi nubu za Aruni na anae, ethi mbaletela Minya moyo mu liwa mba thaela ; Thikala tha unga no kukena etho theza ulishumi mu efa ; eto nubu zo no nako na nako, etho a leta zo thi nambatuliwa pakachi, thi mweya ma thiku thiku thi mweya ma ngola ngola. ²¹I pa pakiwa pa pani ethi zikwete oli, keo mwa i leta yoina poniwa ; mwai leta yoina mbata uliwa i tumba,thina telekiwa wendi nubu no muwe no kutobala kwa Minya moyo. ²²Kwana Aruni o u tamba kukewa mwa shimba o thibaka tha yaye, o yee mwa tenda ezo nubu.O wo mulao no nako na nako,yoshe moi tumbekelwa Minya moyo. ²³O nubu thi mwea na thi mwea za maprisita mo thi poniwa thi shemwa kuliwa²⁴Minya moyo no ambele mushe, ngao: ²⁵Wa mbele Aruni na nae, ngao: O mulao no matabelo baken`itha thibi owu: O thitabelo baken`isa thibi tha lukela kukinyeniwa pa pila Minya moyo mu thi baka muya kukinyenanga matabelo no kutumbeka ; thinu no kukena yonene. ²⁶Muprisita mboleta thitabelo baken`isa thibi,mwa thi lya oye thinda,mo thi lyelwa mu thibaka no kukena, mu li lapa la tende za kopano. ²⁷²⁸O yo mbo kwata etho nyama za tho o na kene ; apo mbou tamukela o unyinga watho pa thi apalo, o thi apalo thina tamukeliwa mbo mbothika kusheliwa mu thibaka no kukena . O kanyungu no lima ako thina telekiwa ka mbunyuniwe, Keo o thitabelo²⁹O she alume mba mukaci no maprisita mwa lyako,kakuli thinu no kene yo nene. ³⁰Koono thitabelo baken`isa thibi, o mu no ku shimbela o u nyinga atunda mu tende no kopano,ngao a thebeleze o tifo no thibi mu thibaka no kukena,thi shemwa kuliwa,mo thi tumbekiwa na mulilo.

7

¹O u mulao no thitabelo mulandu: Thinu no kutena yo nene. ²Mo ku thaiwa thitabelo baken`itha mulandu mu thibaka no kinyewa thitabelo no kutumbeka : Ku unyinga watho mo sha mwaenwa mu aletare mu mambango oshe . ³Mo kuletiwa o mazii atho oshe ,na muthila , na muteto, ⁴Na mapio meeli na mazii a yo kutwalelela na ku mambali a tho , na mazii no lwambanyama no kwishi no lyuli , a o ashemwa kuwanekiwa na lipio. ⁵O muprisita mwa i tumbeka pa aletare ; thitabelo no kutumbekela Minya moyo na mulilo, thitabelo baken`itha mulandu. <sup>6</sup>Ku maprisita,alume oshe mwa thi lya ; mo thi lyelwa mu thibaka no kukena. thinu no kukena yo nene.<sup>7</sup>Mo nyiko ku lyele ku thitabelo baken`itha thibi, mo nyiko ku lyele ku thitabelo baken`itha mulandu, ko u li mulao u mwea kwa yo ; thitabelo mo thi piluka tha muprisita yo mbo si tahisa ku thi tenda thebelezo no tifo . ⁸Muprisita o tahisa thitabelo no kutumbeka tha yo mwea, mwa piwa o mukata no thitabelo no tahisize .⁹nubu thi mwea nathi mwea ethi thi na poniwa mu oven , kapa ethi thi telekiwa mu kanyungu, kapa pa pani , mo thi piluka za muprisita o na tahisize ;etho zae. ¹⁰Keo nubu thi mwea na thi mwea ethi the na kandiwa na mazii no oli,kapa no ku kukuta, mo thi piluka za a naa a aruni oshe , shwango no opi na opi woo.¹¹O wo mulao no thitabelotho buitumelo : ¹²Munu o thi tahisa kakuli o twete thou tumelo za tho, a lukela ku tahisa thitabelo tho buitumelo pa mwea na i thima no mbula ku omelwa , e i ina kandiwa na mazii a oli, na man`ende no mbula kuza mu mela no kuwethiwa o oli na a kaula no unga no kukena e i no kuponiwa pa pani no oli,e i inakandiwa na oli.¹³Kutunda kweyo mwa pakapo inkwana ya bread no kupona na mumela,pa mwea na sitabelo thae sa buitumelo na tha kozo. ¹⁴Mu nubu thi mwea na thi mwea mo ku shimbiwa kalulo thi tamba ku pakeliwa Minya moyo mu mu tendelo wa nubu ye nanulwa ; ethi thina thiyalapo tha muprisita oyo sha mwaena o unyinga apa thitendiwa thitabelo tha uitumelo.¹⁵O nyama no thitabelo thae tho buitumelo, no kuku tumela na tho , mo thi liwa elyo liiwa pelyo liwa na leta ezo nubu zae ; kokuna thi yala thi mwea ku twala ma thiku thiku. ¹⁶Kono thitabelo etho aleta kunona indi tha kuika ku buitumelo , o u nakuitanaela kapa sabuitatelo o nyama za tho mo ziliwa o liwa ku tendiwa thitabelo: keo o tho thitamba ku thi yalo mo thi liwa o ma thiku thiku. ¹⁷Apa ku thiyala nyama kutwala liwa no watu , etho nyama thi tumbekiwe na mulilo. ¹⁸Munu kumona o ezaka ku lya ku nyama no thitabelo thae no uitumelo ku liwa no watu, o thitabelo thae ko thina itaniwa, no o na thi tende mwa tope liwa ngao o na yemwa ku thi tende ; thi nu no mazilo , na munu o kamba ku lyako keo u na kushimbele mulandu wae.¹⁹Nyama thina twata thinu no mbula ku kena thi shemwa ku liwa , kono mo thi tumbekiwa na mulilo . o munu yoshe no mbula ku kena, mwa lya etho nyama. ²⁰Kono munu ku mona o lya ku nyama no thitabelo no uitumelo, rtho thitabelo tha Minya moyo , mo thi silifalize, o yo munu mwa tundi thiwa mu thicaba tha opae.²¹Munu kumona o kwata thinu no mbula kena, thinu thipi kap thipi no mazilo, tha munu kapa za thiyamana no mbula ku kena, shwango thinu thi mwea kapa thi mwea no mbula ku kena, lizilo, o yo oli ngeyo ku mona o lya nyama za thitabelo thipi na thipi no uitumelo,mwa tundi thiwa no thicaba no apae.²²O Minya moyo no amba na Mushe ngao : ²³Wa mbele ana a Isilaele ,ngao ko muna lya

maazi a no ngombe , na no ngu, na no membe .²⁴O maazi noi iyamana no kukufela na o uno kuipaiwa kwa thibatana momu thebelitha mu mithebeze zoshe ; kono o mwe ko mu lyaa²⁵Kakuli munu na munu o tamba ku lya maazi a inu no kutenditha matabelo no kutumbekela Minya moyo , o u ona lii mwa tundisiwa mu thichaba tha apae .²⁶Kame ko mu na ikala mu unyinga shwango kanyonyo, na mu minzi zenu zoshe , shwango kanyonyo kapa no iyamana .²⁷O u otamba ku lya unyinga upi kapa upi , o yo munu mwatamba ku tundithiwa mu sicaba no apae.²⁸O Minya moyo mwana amba na Mushe ngao;²⁹Wa mbele anaa a Isilaele ngao: o u mbo letela thitabelo thae no uitumelo kwa Minya moyo, nango kame a letele Minya moyo nubu zae no unga, ezi zina shimbiwa mu thitabelo thae tha uitumelo :³⁰A makaa a ye a letele MInya moyo e nubu zitamba kutumbekiwa pa mulilo,a lete maazi na mbando , ngao o mbando zi tambekiwe na ku uthiwa , na mutendelo wa thitabelo esi thitambekiwa Minya moyo.³¹O muprisita mwa tumbeka a maazi pa aletare, keo o mbando mo zipiluka za Aruni na anae³²Mu matabelo enu no uitumelo , mo mupa muprisita o li tungii no ulyo ngao athinanulele mu wilu .³³Kwana ana Aruni , o yo o tamba ku tahiseza Minya moyo unyinga na maazi a thi tabelo sa buitumelo, o litungii no thilyo tho nyiko atamba ku telekelwa .³⁴Kakuli mu matabelo a uitumelo no anaa a Isilaele , na shimba o mbando zatha , na litungii ya piwa muprisita Aruni na anae, o u mulao wa kuza ku ile, o u utamba kutokomeliwa kwa anaa Isilaele .³⁵Yo nyiko lituke za Aruni na anae, yana piwa mulibaka la , tozwa, mu matabelo a no kutumbekelwa Minya moyo ku tateka elyo liwa na pakiwa mu thebelezo za Minya moyo, kakuli mu muthebezi wa a prisita ;³⁶A o matukelo a Minya moyo ana laela anaa Isilaele na kwaa pao , kutateka elye liwa na wethiwa . O wo mulao wa manga mu anako no masika ao oshee,ya mu yayaya.³⁷Wo nyiko mulao no thitabelo tha no tumbeka , no u no nubu, no u no thitabelo baken`itha thibi, no u wa thitabelo baken`itha mulandu , no u no kupaka mu thebelezo za muprisita , no u no thitabelo no uitumelo .³⁸O u mulao wa Minya moyo o na laelela Mushe pa lilundu la Sinai, o liwa na ambela anaa no Isilaele ku leta anubu oo kwa Minya moyo, mu lihalaupa la Sinai .

8

¹Minya moyo mwana amba na Mushe ngao :²o shimbe Aruni na anae , na oli no ku wesisa , na pohwana no thitabelo baken`isa thibi , na litotolo mbili , na thizuma no ithima a no mbula ku umeliwa .³Keo o i thane o kopano zoshe pa thelo no tende no kopano .⁴Mushe keo o tenda o mu anamulaele Minya moyo, keo o kopano zoshe thi ku wanekela pa thelo tho tende no kopano .⁵Keo Mushe o ambela kopano ngao : ethi analaele Minya moyo ngao tu thitende, ethi.⁶Mushe keo o shenyeena Aruni na anae, keo wa kusha na meyu .⁷Keo o feka Aruni thiapalo thile thelo , na kumu nanga lukanda lwa thoo; O mu feka thiapalo tho efoda ; na kumufeka efoda na ku mumanga lukanda lwa tho no kulukiwa thuwana na kutithi efeda.⁸Keo o mu feka poniso no pa mbando , kame o mu mu poniso ponji ku pakiwe Urimi na Thummim .⁹Keo o mufeka kuwani no uprisita ,ku mutwii , apo pakuwani pa mangiwa libala tha gauda , kutho , etho kabitho no kukena,weti Minya moyo o mu na laela Mushe .¹⁰Mushe keo o shimba oli no tuwethitha mu thilibelo , na ku wetha tende no kopano na inu yoshe yekalamo ; o i kenitha ngeyo .¹¹Kazo keo o shamwena mu aletare lwa ku kuma pa 7 , na kuwetha aletare na itoo yo shee yekalamo, na thitabelo na mamangelo atho na kuikenihia.¹²Pa mutwi wa Aruni kuwethiwe oli thi ya a wethithanga ; na kumuwetha mutwi wae , koku ku mukenitha .¹³Mushe o shenyitha anaa Aruni , nao wa feka iapalo , na kua manga makanda , a kua manga makwani ; o mu MInya moyo nalaela Mushe.¹⁴Keo o shen`itha pohwana no thitabelo baken`itha thibi keo Aruni na anae apaka makaa oo pa mutwi no pohwana no thitabelo baken`itha thibi .<sup>15</sup>Mushe o mukin`a na kushimba o unyinga , na ku u sasa na munwe wae na manaka a aletare kuma mbango mane oshe ; na kuken`itha aletare ngeyo ; na unyinga a na thiyalapo wa mwaela pashii kwishii no aletare , keo o ku ken`itha ngeyo , ngao o na thebeleze tifo o kwae .¹⁶Keo Mushe o shimba maazi oshee no muteto ; maazi no lwambanyama no twishii no lyoli , na ma pio meeli na maazi awoo, keo wa tumbeka pa aletare .¹⁷Keo o katumbekela o ka pohwana pazii no mafulo , o thipapa zatho , na nyama za tho ,na muswan`i wa tho ;wendi Minya moyo omu na laela Mushee .<sup>18</sup>Mushe o shenyitha totolo no thitabelo no ku tumbeka , Keo Aruni na anae apaka makaa oo pa mutwi wa totolo .<sup>19</sup>Mushe keo o kin`a totolo , na ku shamwena ma mbango oshee no aletare o unyinga wa tho .²⁰Keo a mbataula ngu ilama , keo Mushe o tumbeka mutwi na thilama na muazi a thoo .²¹Omioye za tho na oi pazi ya tho, Mushe keo o i kusha na meu, keo Mshe o i tumbka totolo zoshee pa aletare ; no thitabelo no ku tumbeka no muwa ou no kutobala; etho thitabelo tha tumbekela Minya moyo na mulilo ; wendi o mu Minya moyo na laela Mushe.²²O shenyitha totolo no uili , ngao o ngu no tenditha thebelezo no maprisita ; Aruni na anae a paka makaa oo pa mutw no ngu oyo .²³O mu kin`a ; Mushe o shimba ku unyinga watho , nao o unyinga ou sasa Aruni ku liyulu , na kulitwi no thilyo, na pa munwe u kulu no kulikaa no thilyo lyae , na pa munwe no ku likondo lya thilyo lyae .²⁴Mushe o shenyitha ana Aruni , keo no woo unyinga na ku sasanga o mwea na omwea ku liyulu, ku litwi no thilyo , na pa munwe u kulu no kulikaa no thilyo, na pa munwe ukulu no kulikondo no thalyo ; keo Mushe na unyinga o u una thyalapoo hasa aletare mu mambang nane oshee.²⁵Keo oshimba maazi na muthila , na maazi oshi no muteto , na maazi a lwambanyama no kwishii no lyuli , na mapio meeli na maazi ayo , na litungi no ulyo ;²⁶Mu maselo no ithima no mumela , eyo neeli yekala potho no Minya moyo , na kushimba sinkwa no mbula ku umeliwa , sinkwa no kulubiwa na oli , na lin`ende , eyo ya pakiwa maazi na pa litungi no ulyo ;²⁷E yo inu yoshe o i paka mu makaa a Aruni na mu makaa a anae, na kuikambeka na kuiutha potho no Minya moyo .²⁸Mushe o tunditha e inu no ikala mumakaa hoo, o i tumbeka pa aletare , pa thitabelo no kutumbeka : tho nyiko thitabelo no ku pokitha mu thebelezo ; ethi thitabelo no ku tumbeka na mulilo , no muwee no kutobala kwa Minya moyo .²⁹Mushe oshimba mbsando , na ku thi tambeka na kuthi uthaze porho no Minyamoyo ; Tho nyiko a na tapelwe Mushe ku totolo no ku pakithiwa mu thebelezo no muprisita; Minya moyo o mu na mulaela Mushe .³⁰Mushe oshimba ku oli no ku wethitha na ku unyinga no wikala pa aletare , neyo

nashimba keo o shamwena Aruni na iapalo yae , pa mweya na anae na iapalo yoo³¹ Mushe o ambela Aruni na anae , ngao: mukeleke nyama potho no tende no ku kuwanekela, mu lyale o mo bene, nao mathima ali mu makote no thebelezo no pakitha pa u prisita. mo ni na milaelele mutende: Aruni na anae mwa ilya .³² E yo itamba ku thiyalapo mo i tumbekiwa na mulilo. ³³ Pa muiwa 7 mushemwa ku paena mu thelo tha tende no kopano. kupitela maiwa enu no ku pakiwa kwenu petahalo; kakuli maiwa no ku pakiwa kwenu 7. ³⁴ E thi thina tendiwa pelo mo thinalaelwa kwa Minya moyo , ngao the mi thebeleze tifo baken`isa thibi thenu. ³⁵ Momu ikala mushinonga na uthiku, pa maiwa a ku kuma pa 7, potho no thelo no tende no za kupano , mo mutenda omu muna ambeliwa kwa Minya moyo ngao ko munafa; kakuli mo nyiko na ni laelela. ³⁶ Aruni na anae atenda yoshe e i na laelwa kwa Minya moyo yonyiyo Mushe.

9 ¹ Pa liwa lyo u 8, Mushe opaka Aruni na anae , na akulu a thicaba tha Isilaele ; wa mbela Aruni ngao; ² O shimbe pohwana wa ngombe no thitabelo baken`isa thibi , na totolo za thitabelo no ku tumbeka, no mbula kunyathahala mu wiili wa yo, keo o ikin`ele potho za Minya moyo. ³ O ambela ana Isilaele ngao ; Mu shimbe kamembe no mulumeka thitabelo baken`itha thibi ; na namani wa ngombe, na thiyunyi , no thilimo thimwea mu wiili wa yo, e i no mbula kunyazaala , ya thitabelo no ku tumbeka ; ⁴ Kame mushimbe pulu na totolo tha thitabelo tha uitumelo, ngao i kinwele potho za Minya moyo; mu shimbe na nubu tho unga una wanekiwa na oli; kakuli pelo Minya moyo mwaku mona alitha o kwenu. ⁵ A leta e i na laela Mushe potho no thelo wa tende za kopano ; keo o kopano zoshe thi thako, na kuimana potho no Minya moyo. ⁶ Mushe wamba ngao; Momu tenda e i nomulaelwa kwa Minya moyo ngao muitende; keo o kuetha kwa Minya moyo mo kuku monaalitha o kwenu . ⁷ Mushe wambela Aruni ngao; Mu nyakupele potho no aletare, mulete thitabelo yhoe baken`itha thibi, na thitabelo thoe no kutumbeka, keo otende thebelezo no tifo zoe, na tifo za thicaba o thi tendele thebelezo za tifo baken`itha thibi, o mu a na laele Minya moyo. ⁸ Keo Aruni o sheneena ku aletare, na ku kin`a o namani wae no thitabelo baken`itha thibi, ⁹ Ana Aruni a muletela unyinga ; o cupwa munwae wae mu unyinga, na ku shamwena mu mambango no aletare; o unyinga o u unathiyala poo, o u mwaela pashi apo kuna tomiwa aletare. ¹⁰ Kono o maazi na lipio, na maazi no lwambanyama no kwishi za lyoli, a thitabelo baken`itha thibi, wa atumbeka pa aletare ; wendi o mu Minya moyo na laelela Mushe. ¹¹ Nyama na thipapa o i tumbekela panze no mafulo. ¹² Keo o kinya thitabelo tha ku tumbeka ; ana Aruni a muletela unyinga, o shamwaena aletare noho unyinga, ku mambango oshee. ¹³ A muletela thitabelo tha kutumbeka, thitumba na thitumba, keo o mutwi, o u tumbeka pa aletare. ¹⁴ O kusha e i no mulibumo na ipathi, na kuitumbeka na kuikambeka pa thitabelo no kutumbeka, pa aletare. ¹⁵ Keo o tenditha thitabelo tha thicaba; o shimba sicembwe tha thitabelo baken`itha thibi tha thicaba, o thi kin`a ku thi tenda thitabelo baken`itha thibi, o mu a na tendele na sicembwe thi tangi . ¹⁶ O tenda thitabelo tha kutumbeka kutha ka mulao wa thoo. ¹⁷ O tenditha na nubu; o yomonamo ka mwea na likaha ; na kuutumbeka pa aletare panze na thitabelo tha kutumbeka e thi thinatendiwa mathikuthiku. ¹⁸ O kinya poho na totolo, no thitabelo tho uitumelo baken`itha thicaba; ana Aruni a muletela unyinga , keo o shamwena aletare nao unyinga mu mambango oshe. ¹⁹ A muletela na maazi no ngombe na no ngu, muthila na muteto na lipio, na manzi no lwambanyama kwishi na lyoli. ²⁰ A paka mathii pa a mbando, keo o tumbeka mathi pa aletare; ²¹ Aruni o tambeka na kuthetha o mbando na matungi yho ulyo, potho no Minya moyo, ngao o e nubu ni tambeka na kushwa; o mu na laela Mushe. ²² Aruni o ondololela a makaa ae oku nelikwaikalela o thi thicaba, o keo o thifuyaula; keo apa naa manitha thitabelo baken`itha thibi, o thitabelo e thi no kutumbeka, na thitabelo no uitumelo, o shetumuka. ²³ Mushe na Aruni a i ngena mu tende no kopano , apo a na panamo keo o fuyaula thicaba; keo oni o kuetha kwa Minya moyo kukumona alitha kwa thicaba oshee. ²⁴ Kutunda mulilo potho no Minya moyo, o tumbeka thitabelo na mazi ana ikala pa aletare, thicaba thoshee oko thikumonena ; anu keo a tenda o muhuwo no kutabela, keo onkela pashii na lupala.

10

¹ Nadiba na Abihu, ana Aruni, a shimbange o mweya na omweya mu ka nyungu no ku tumbekela insense, keo aka yaka mulilo nayo, keo a paka insense poo; alete potho no Minya moyo mulilo wao wana shemwa ku alaela. ² Keo mulilo utunda kwa Minya moyo , wa tumbeka; keo a fa potho no Minya moyo. ³ Mushe o a mbela Aruni ngao: Thonyiko namba Minya moyo ngao: kuingena kwange, mo ku mona ala kwa shenyina o kwange, keo moni tataeziwa kwa thicaba thoshe, keo Aruni o mwena . ⁴ Mushe o i thana Mishaele ni Elizafani ana a Uziele, mina iwa Aruni , wambela ngao; Mushenyine kuno , keo mutundithe ana apenu kule na thino thibaka no kukena, panzi na mafulo. ⁵ A shenyeena, a tunditheza panze na mafulo mui apalo yoo; o mu ana laele Mushe . ⁶ Mushe o a mbela Aruni na anae ana thiyalapo, Eliazare na Itamare ngao; Ko muna balula mitwii zenu, shwango muyatula o yapalo yenu, ngao ko muna faa, Keo Minya moyo o shemwa ku Iwanena kopano zoshee; mu teneke anaa apenu no nzuo za Isilaele oshe, a lile ana tumbekiwa, kalibaka la tumbekiwa a tumbulela Minya moyo . ⁷ Ko munatundela pa thelo no tende za kopano, ngao ko muna faa; kakuli oli no kuwethitha Minya moyo zekalo pa mitwi zenu. A tenda mwana ambele Mushe. ⁸ Minya moyo o ambela Aruni ngao : ⁹ Kona nwa veine kapa wala, o wee na anoe a pa mu tamba kuingena mu tendi zo kopano, ngao komuna faa. Mulao na kamita muma nako mu mathika enu oshee a wiya ; ¹⁰ Ngao mulimuke ku lemua ethi njo Mulimu, nethi tha Mulimu , ethi no kukena nethi no mbulula ku kena; ¹¹ Mulimuke na kuluta ana Isilaele milao zoshe thina piwa kwa Minya moyo, na mulomo wa Mushe. ¹² Mushe wambela Aruni ngao, na kwa Eliazare na Itamare anae a ili ana thiyalapo: Mushimbe nubu thina thiyalapo pa makin`ino a na tumbekeliwa Minya moyo, ethi thinakana kuza mumela, muthi lyele panze na aletare, kakuli thinakene yonene. <sup>13</sup> Mo mu nzi lyela muno mu thibaka no kukena ; kakuli tho nyiko no tapeliwa o wee na noe mu ma kin`elo no tumbekela Minya moyo, kakuli no nyiko no ku laelwa. ¹⁴ Kendi ezo mbando no ku tambekwa na litungi no ku nanulwa, momu elyela mu

thibaka no kukena, o wee na noe no alume na no akazii, kakuli ina piwa o wee, Thono tapeliwa o we na anoe, mu ma kin'eno a uitumelo no anaa Isilaele.¹⁵ Kendi mathi a tumbekiwa pa mulilo, mwaleta o litungi no ku nanulwa na mbando no ku tambekwa, i letiwe na kutambekiwa potho no Minya moyo; mo i piluka yoe na anoe, mulao wa kamita; mo nyiko na laeela Minya moyo.¹⁶ Mushe o i pula sicembwe no thitabelo baken'itha thibi; kon'o o wana ngao thina tumbekiwa; keo o lwanena Eliazare na Itamare anaa ana thiyala kwana Aruni ngao;¹⁷ Eke munakanene ku thi lyela sicembwe tha thitabelo baken'itha thibi mu thibaka no ku kena? Kanti thinu no ku kena yo nene; Minya moyo o na miputho, ngao na tho mutunde thibi mu kopano, keo mu tendele kopano thebelezo za tifo baken'itha thibi zatho potho no Minya moyo.¹⁸ Mu mone, mane na unyinga watho njekale uletuwe mu thipaka thikenu; kanti kambe mo muna lyele thitabelo etho mu thibaka no kukena, o mu ina ku mi laela.²⁰ Aruni keo wa mbela Mushe, ngao; O mone pelo a na lete thitabelo baken'itha thibi, na thitabelo tho tha kutumbeka na mulilo potho no Minya moyo; keo ome, o mu ina ni wiyele e yii yambo mo ni lyaa ngepi thitabelo baken'itha thibi ngao e thi thinu mothi piluka thinu thiwa mu mewo a Minya moyo?¹⁹ Keo Mushe o yuba ngeyo o yubithitha.

11

¹Minya moyo wamba na Mushe na Aruni ngao: ²Mu ambele anaa Isilaele, ngao :E i e yoya mutamba kulya ku iyamana ili mu litunga :³Thiyamana thipi na thipi thikwete mapathi no kukutapa, thikwete mapazi meeli, a tha sota muonyi, ⁴Kono ei i thota ambu, kapa i kwete mapazi no kukutapa ambu, eyo komu na ilya, wendi kamele, kakuli tha thota muonyi kono ka thikwete mapathi no kukutapa, tha mazilo o kwenu.⁵ Na sanondo, kakuli a sota muonyi kono ka kwete mapazi no kukutapa; yaye oyo wa mazilo o kwenu.⁶ Na kalumba, kakuli ka sota muonyi, kapiluke ka mazilo o kwenu.⁷ Na ngulu, kakuli shwango yo kwata mapazi no kukutapa, tuma paziana tuili, njeku sota muonyi; naye wa mazilo o kwenu.⁸ Komunalya nyama za yoo, shwango kuikwata ei kwata yo inafu; yamazilo o kwenu.⁹ Kwei no mumeyu, e i mutamba kulya ei : Yoshe i kwete meele na mayayukwei iyoya mu meeyu, kapa mu mawate kapa mu maambai, muipiluka ilya yenu.¹⁰ Kono yoshee no mbula meele na mayayu, no mu mawate na mu maambai, shwanga yoshe ienda mu meeyu, ei iyoyamo, muipiluka ya mazilo o kwenu.¹¹ E piluke ya mazilo omkwenu, ko munalya nyama zayo; na ibimbi yayo, ipiluke ya mazilo omkwenu.¹² No mumeyu yoshe no mbula meele na mayayu, ipiluke ya mazilo omkwenu.¹³ Kuin'unyi, ei mutamba kutopela ngao ya mazilo, ei nombula kuliwa: Mbande na ngonga, na n'wani,¹⁴ thipungu na mankoli, na kan'oti, mu mishobo zayo;¹⁵ Na man'walala zoshe mu mishobo zayo,; ¹⁶Na sifi na lingomba, na sambamba, na sikakuwa, mu mishobo zayo;¹⁷ Ka kulun'un'u, na mulindeti, na lisikita;¹⁸ Na lingwemba, na liya, na linon'u;¹⁹ Na mombo, na sitolo mu mishobo zayo; na mukuwela, na sikampafwa.²⁰ Ei yendithi mubumo, nei ikwete ma mbaba na makondo mane, moi piluka ya mazilo okwenu;²¹ Kwei yendithi mabumo i kwete mauulu mane, mo mu lya ei ikwete mitumbu peulo no makondo ayo, ei ishuluka pashi.²² Ei mutamba kulya ei: Linziye likulu mumishobo zayo, na limpasu mu mishobo zayo na lisende mu mishobo zayo,²³ Kono ilongolo inyonyo ei ituka, ei ikwete mauulo mane, moipiluka ya mazilo o kwenu.²⁴ Munu na munu o tamba ku kwata izimbi no eyo yoi nafu, mwa tamba kupiluka wa mazilo ku kwala mangola ngola.²⁵ Mu kwenu na mu kwenu ona shimbi thizimbi theyo no kufa, nango a kushe o i apalo yaye, mwa piluka wa mazilo kutwala mangola ngola.²⁶ I yamana yoshe i kwete mapazi no kukutapa, kono mapazi ayo ka meeli, kon'o ya sota muonyi, moi piluka ya mazilo o kwenu; munu na munu o tamba kuikwata mwa piluka wa mazilo.²⁷ No makondo mane yenda na makato yoshe, mui piluka ya mazilo omkwenu; munu na munu o tamba ku kwata oi zimbi zayo no kufa mwapiluka wa mazilo ku twala thingola ngola.²⁸ O yu otamba kushimba thibimbi thayo, mwakusha iapalo yaye, mwa piluka wa mazilo ku twala mangola ngola, E yo moipiluka ya mazilo o kwenu.²⁹ Ku tuazhama na ku ilongolo nei yenditha mabumo, ei mutamba kutopela ngao ya mazilo: ngeti, na muku, na mukolozwani mu mifuta zayo;³⁰ Siku, na sombela, na thitatu, na mbulu, na chongono.³¹ Eyo mumutamba kuitopela ngao ya mazilo okwenu mukachi kwei yenda na libumo yoshe; munu na munu o tamba kuikwata apa itamba kufa, mwa piluka kutwala mangola ngola.³² Thinu thoshe thitamba kungweliwa kwei itunda ku izimbi yayo, mothipiluka tha mazilo; kapa thibina tha thi tondo, kapa thiapalo, kapa litalo, kapa oku mu thebeza thinu thipi na thipi katho, mo thikushiwa mu meu, kame mo thipiluka tha mazilo ku kwala mangola ngola; pechi mbothi piluka thikenu kame.³³ Ka nyungu kapi na kapi no lima, o mu mutamba ku ngwela thimwea thei thai zimbi zayo, mo ka piluka ka mazilo na thoo; keo nangu mui pae ako kanyungu.³⁴ Ilya yoshe iliwa, no mukanyungu, amba itamba kumwaeliwa ku meu a inu yeyo yo inafu, mo i piluka ya mazilo; na ngeyo ei inwiwa yoshe yo eli mu kanyungu no ngeyo, moi piluka ya mazilo.³⁵ Thinu thipi na thipi ethi thinangweliwa thi mweya tha ibimbi yeyo, mo thipiluka tha mazilo; kapa ovene, kapa mafuwa, mwa andauliwa, kakuli ya mazilo; momui topelo ngao ina shemwa kukena.³⁶ Kono haili liwelu welu, kapa lithima o mu muli meu mangii, eyo ena kene; kono munu opi otamba kukwata ibimbi yei ina ngwele mu mathima ao, mwa piluka wa mazilo.³⁷ Thinu thimweya tha ibimbi yeyo apa thitamba ku ngwela pa mbuto ezo muinga ku kuna, ezo mbuto mozi piluka zekenu.³⁸ Kono mbuto ezo, kumona zi pakiwa meu, thi mweya tha ibimbi yeyo thingwela peulu zayo, ezo mbuto mozipiluka za mazilo o kwenu.³⁹ Thiyamana thimwea the mulya, apo thikufela, munu kumona o kwata thibimbi thatho, mwapiluka wa mazilo kutwala mangola ngola.⁴⁰ O yu otamba kulya nyama za thibimbi thatho, mwa kusha iapalo yaye, mwapiluka wa mazilo ku twala thingola ngola; o yu otamba kulanula thibimbi thatho, mwatamba ku kusha iapalo yaye, apiluke wa mazilo ku twala mangola ngola.⁴¹ Ei yendiha libumo mo ipiluka ya mazilo o kwenu; komu naitenda thi lya.⁴² Ei yenditha mabumo, kapa ku nyamunya, ya mauulu mame kapaya mauulu mangii, eyo ilongolo yoshe ei nyamunya pashii, ko mu na ilya, ipilue ya mazilo o kwenu.⁴³ Komuna kuumba mazilo na thinu thipi na thipi yei yenda na mabumo; kame kumuna ku thilapaza nayoo, na ku piluka a no mazilo muli baka zayo.⁴⁴ Kakuli ome Minya moyo Mulimu wenu: Mu

ku kenithe keo mupiluke a nokukena;kakuli O me,no mukwa kukena; ponyiko namba ngao, komu naku thilafaza na thinu thipi kapa thipi thienda na libumo pashii. ⁴⁵Kakuli Ome Minya moyo i na mitunditha mu litunga lya Egepita, ngao ni piluke Mulimu wenu.Kelyo lipaka mupiluke a no kukena,kakul Ome, nomu kwa kukena.⁴⁶Wo nyiko mulao u na tomiwa baken`itha iyamana, na iyunyi, nei iyoya yoshe, nei iyowa pa meu, nei yenditha mabumo pashii yoshee. ⁴⁷Wo nyiko mulao owo,mo mukufunditha kuketa ei no kukena nei no mbula kukena,iyamana iliwa nei nombula ku liwa.

12 ¹Minya moyo wa mbaula na Mushe ngao ; ²Wa mbele ana Isilaele ngao :Mukazi kumona o lemupa nane na kueleka mwana no mulume,ekale mu thiyopu maiwa 7 mwaikala wendi o mu a i kalelanga mu keluhile . ³Pa liwa e li no 6 o mwana mwengena mu mupato.⁴Mukazi o u mwa shimba maiwa 33 yo li mu nzuo zae ; kana kwata thino no kukena; kame kanaza kuthibaka no kukena, kupitela maiwa a ye no ku kukenitha apwa. ⁵A patamba kueleka mwana no mukazi,mwikala mu thiyopu ma sunda meeli, o mu atendela keluhile ;keo mwa shimbamo maiwa 66 yoli munzuo zae ngao akukenithe.⁶Keo a maiwa o ku kukenitha kwae a pa kutamba kupwa baken`itha mwana no mulume , kapa mwana wo mukazi , a lete nguu mu nyonyo wa mwaka u mwea no thitabelo no kutumbeka, likuci kapa kankwiilimba ,ka thitabelo baken`itha thibi ; a i lete pa thelo no tende no kopano kwa muprisita.⁷Muprisita mwai tahiseza Minya moyo; keo mwa mutendela thebelezo no tifo,ngao a keniswe, kabakalya unyinga wae una mwaka.O nyiko mulao wa mukazi o na ileke mwana no mulume kapa wa mukazi. ⁸Kumona o u lwa o nguu mu nyonyo, ashimbe tunkilimba twili kapa makuci meeli; limwea lya thitabelo no kutumbeka, limwea la thitabelo baken`itha thibi .Muprisita mwa mutendela thebelezo no tifo ngao a kene.

13

¹Minya moyo wambela na Mushe na Aruni ngao : ²Munu kumona o tutuloka pa lutu,kapa kuwielwa onge no tuinga kukufeka na sibala tha mbingwa pa lutu loye,mo twaliwa ku muprisita Aruni , kapa ku mukwae mu prisita anaa Aruni. ³Muprisita mwa tatuba apa kuna tutuluka pa thi papa no lutu loye,keo o buambo no lutu lyoe apo kuli ukenu,keo sibalino pobezi kupita thipapa no lutu woe,owo ikola no mbingwa; muprisita ona mumono mwa muambela ngao wamazilo. ⁴Kono sibali thi kenu apo thimona ala ngao kupita thipapa, o waya no lutu wo nashemwa kupiluka ukenu, muprisita mwa shokela oyu munu mu sasana pa maiwa 7.⁵Pelyo liwa no u 7 muprisita mwa thi tatuba ; apa mona ngao sibali the shili ngeyo, njekala thi kule pa thipapa,muprisita mwa mu shokela mu nzuo kame, kowili pa maiwa 7. ⁶Muprisita mwa mutopela pa maliwa 7,apo amona ngao sibali thiilaula, kotha shikula pa thipapa, muprisita mwa muambela ngao onakene, litutwa ambu ; keo akushe o ikumango yaye, wa kukena.⁷Kono apomana kuku monalitha kwa muprisita keo mwa mutonwela ngao onakene, apo sibali thi ukela kukula na ku tuta, apo akumonalithe kwa muprisita kame. ⁸Muprisita mwa tatubakame, o sibali apo thi ekeza kukula pa thipapa, muprisita mwa muambela ngao omukwa mazilo.⁹Munu apo awaniwa na sibali tho mbingwa, sibali thimwatwaliwa kwa muprisita. ¹⁰Muprisita mwa mu tatuba, apa wana ngao thikenu ehti lipoetho thilipo pa thipapa, thinapilula o buambo kupiluka thikenu, kame nakuwana ngao sibali kwamonaala nyama thina piluka. ¹¹Mbingwa tha tale zinamene pa thipapa no lutu lwae; muprisita mwa muambela ngao wa mazilo; akokeliwe mu nzuo; kakuli wa mazilo.¹²keo mbingwa apo zimonaala papi kapa papi pa lutu loye, shwanga indi zina yanduluka ka lutu kutatekela ku mutwi ku twala ku makongo,o muprisita mwa mutatuba naye; ¹³Keo muprisita apo atopela na ku mona ngao mbingwa zina yaba alutu loshe mwa nuambela ngao wa kukena;sheli ona piluka wiilu,kupi na kupi mukena ¹⁴Kono liwa kumona hala ngao nyama zae kozili ezi zina piluka,mwa piluka wa mazilo.¹⁵Keo muprisita apo atamba kumona nyama thikiu zi mena , mwa muambela ngao wa mazilo; kakuli nyama zi kiu za mazilo ,zonyiko mbingwa. ¹⁶Kono nyama zi kiu apo zipiluka zi kenu, mwa kuleta kwa muprisita. ¹⁷Muprisita mwa mu tatuba , keo nyama ezo apo thipiluka ukenukame, muprisita mwa muambela ngao ona kune,¹⁸Thilonda thinakuiyela 1 pa thipapa no nyama za munu , kangeyo ambu, ¹⁹Muthibala no thilonda, kwa wiya mubala ukenu,kapa sibali thikiu ka nyonyo, o munu aswanela kuku monaalitha kwa muprisita. ²⁰Muprisita mwa mutatuba, apo amona sibali ngao thi pobezi mu thipapa ,na kumona ngao o buambowa tho u napiluka ukenu , muprisita mwa muambela ngao wa mazilo; ikola ya mbingwa yoina paene mu thilonda.²¹Kono muprisita kumona othi tatuba , keo omuna shwango pambula mboya zikenu ,kwambula sibala no pobezi pa thipapa,kono tha mona ala wendi wilu ana, muprisita mwa mushokela mu nzuo pa maiwa 7. ²²Kono apo thiekezea pa thipapa,muprisita mwa muambela ngao wa mazilo , wa ikola no mbingwa. ²³Kono sibali kumona thikala omo thina ikalele, nje kushenya,kono sikelela ambu tho thilonda; muprisita mwa muambela ngao mukenu .²⁴Keo kame munu yokwete thilonda tho kuiba mulilo pa thipapa no lutu loe, keo pakachi tho thilonda pawiya mubala ukenu ou ukwete ukiu kanyonyo,kapa ukenu, ²⁵Muprisita mwa mu tatuba; yomona ngao woya uli pa thilonda una piluka u kenu, keo kame thilonda thana pobezi mu thipapa, keo mbingwa zipaena pa thilonda pa kuiba; muprisita mwa ambela oyo munu ngao wa mazilo; o kwete ikola yo mbingwa.²⁶Kono muprisita kumona omona ngao o woya no thilonda kowathi piluka u kenu , pa thilonda thikiu, kame thilonda kothashipobela mu thipapa, no ukiu no pa thilonda wa mpa, mupriita mwa mushokela mu nzuo pa maiwa 7. ²⁷Keo muprisita mwa mutatuba pa liwa no u 7 ; keo o ikola kumona yekezea pa thipapa, muprisita mwa mwambela ngao wa mazilo; wa ikola ya mbingwa. ²⁸Kono thilonda kumona thishili omu thina monaalele, koshashi ekeza pa thipapa, thelaula ambu, keo thilonda tha kuiba; muprisita mwa muambela ngao mukenu; thilonda tha kuiba mulilo.²⁹Mulume kapa mukazi kumona yoli na sibali tho situhu tho n`ata, pa mutwi kapa kumulebu,muprisita mwa tatuba sibali etho. ³⁰Apo a mona ngao thina pobezi mu thipapa, kono mulilo wo kukwauluka u nganya pouli, muprisita mwa muambela ngao wa mazilo ; sibali tha mbingwa no ku mutwi kapa kumilebu.³¹Keo

muprisita apa atatuba sibali tha ikola, keo o wana ngao njeko sipobe no ku pobezi kupita thipapa, na kauki koku kwauluka po njipo, muprisita mwa shokela oyo munu pa maiwa 7.³² Muprisita mwa tatuba ei ikola pa liwa lyo 7 ; apa wana ngao sibali thiya sibali njikale thikule, kame njeko kauki ka kukwauluka, kame o sibali njekale thilete sipobe no ku pobezi mu thipapa,³³ Apo mwa lendiwa, kono kana lendiwa apo kuli sibali; kono munu kumona oliwa kwei ikola, muprisita mwa mufekela kau ili, pa maiwa 7.³⁴ Muprisita mwa tatuba sibali pa liwalyo u 7 ; apa tamba ku wana ngao kothithiekeza pa thipapa, keo apo kumona ala ngao yhina pobezi mu thipapa, muprisita mwa muambela ngao omukwa kukena, mwa piluka wa kukena.³⁵ Ku mona ndi o utuku no ku nyuwa una ya mbukele mu litalo mu manyima no Muprisita kwamba ngao mu kenu,³⁶ kona kuli o muprista a swanela ku mu tatuba kame, ku mona ndi una shambukele mu litalo, o muprisita ka swanela ku batisisa o uki no ku kwayuka kao. Oyu munu wa mathilo.³⁷ Kono ku mona ndi kutha na mu a mweena o muprisita o utuku wa monala ku teneka ku yambukela mane na uki e thilu tha monala ku mena peso sibaka, kona kuli o utuku keo wa pala. Apo keo wa ku kene, na muprisita naye kame a swanela ku mu tonwela ngao ona kene.³⁸ Mulume kapa mukazi yo twite mubala pa lutu lyae, o mibala zikenu, zi etha; ³⁹Keo o muprisita apa mana kumutatuba na kuwana ngao o mibala zili pa thipapa thae thitwite ukenu no kukwauluka, mibala ambu zikukuwiyela pa thipapa lyae wa kukena.⁴⁰ O ukii za munu kumona zi pulumuka ku mutwi kapa ku shebuka, keo oyo munu wa thitenda, kono ona kene.⁴¹ O u oketango o ukii zae za yomauka pa ibaka ibaka mu mutwi wae kunyongana na lupala mabea; kono wa kukena.⁴² kono thitenda kapa palupala , apo kuwiya mubala u kiu kanyonyo, keo mbingwa zinaku yombokela mu thitenda thae kapa mulupala lwae, ⁴³Keo muprisita mwa mutatuba; keo apo awana ngao mubala wo pa sibali wonyiko na ukenu wa ukiu, pa thitenda kapa mumabeya aye, wa monahala wendi mbingwa zili pa thipapa tha lutu; ⁴⁴Oyo munu no mbingwa, wa sasana ,wa mazilo, kashi kena; muprisita mwa mulimukitha ngao wa mazilo, o u ikola yae yekala pa mutwi.⁴⁵ Keo munu yona kwatiwa ku mbingwa, o i kumango yaye ya lukela ku yatauliwa, a lendiwe ku mutwi, a ku fekeele ku milebu, keo a kuwelele ngao mazilo! mazilo!.⁴⁶ Mwa ikala mu sasana mu maiwa oshe apo o utuku wou shili palutu lwae; wa mazilo , atunge yofochi; o nzuo zae ziumbeliwe panze no mafulo.⁴⁷ Mubala wo mbingwa kumona uli pa thi kumango ,kapa pa thikumango tho woya wa ngu, kapa pa thikumango no line; ⁴⁸Shwango muule kapa mu busiya wo liina lya line, kapa lya woya wa ngu, shwango mu thipapa tha mukata, kapa muthinu thimwea thinaku tendiwa na tho, ⁴⁹Mubala wo mutalanyana kapa ukiu kanyonyo, apo uwiya pa thikumango shwango pa thipapa, kapa pa wanda no kupeta kapa no kuondoloka, kapa pa thinu thimwea no thitendiwa pa thipapa, o wo mubala no mbingwa mou monithiwa muprisita .⁵⁰ Muprisita mwa tatuba mubala ou, a shokekele thinu thikwete ou mubala ,mu maiwa no kukuma pa 7. ⁵¹Peli nou 7, muprisita apo atamba kunona ngao mubala unaekeze pa thikumango tho woya kapa tho line, kapa pa wanda no kupeta, kapa no ku ondoloka , kapa pa thipapa tho mukata, shwango pa thinu no kutendiwa pa thi papa, mbingwa thina kuolapo; thinaliwa nazo, thina thina ipithiwa. ⁵²Mo kutumbekiwa etho thinu, shwango wanda no kupeta kapa wo kuondoloka no waya wo ngu, kapa wo line, shwango thinu thihi kapa thihi thinatendiwa pa thipapa thi kwete mubala; kakuli mbingwayona oyelepo, tha lukela kutumbekiwa mu mulilo.⁵³ Kono muprisita apo amona ngao o mubala kowa thiekezeza pa thi kumango, shwango pa wanda wo kupeta, nou wo kuondoloka, muule no mu busiya, kapa mu thinu thihi kapa thihi thina teniwa pa thi papa, ⁵⁴Apo muprisita mwa laela ngao ku kushiwe thetho thi kwete o mubala wo mbingwa; keo muprisita mwa thishokela no u ili, pa maiwa 7. ⁵⁵Keo muprisita mwa tatuba pa mubala mu manyima no kukushiwa; apo atamba kuwana ngao mubala njekale upiluke, na kuwana ngao mubala njikale u ekeze, e thi kumango thina silafewa, keo mo thi tumbekiwa na mulilo; thi kwete utuku, shwango ko mukachi, kapa panze atho.⁵⁶ Apo u mano kukushiwa o mubala ,keo muprisita a thitatuba amone ngao mubala u kenu na wilu, keo mwa pukuta o thikubato kapa litalo, kapa wanda no kupeta kapa no kuondoloka, ⁵⁷Kono mubala kumona hukela ku monaala kame pa thikumango, kapa pa wanda no kupeta kapa nokuondoloka, shwango ngao pa thinu thihi kapa thihi thinakutendiwa pa thipapa, no sibali tha mbingwa thilipo; thikumango mo thiliwa na mulilo. ⁵⁸Kono thikumango, kapa wanda no kupeta kapa kuondoloka, kapa thinu thihi kapa thihi thinakutendiwa pa thipapa, mano kushiwa, na mubala unapu poo, mo thi kushiwa lyo uatu keo mothipilu no kuken.⁵⁹ Wo nyiko mulao wo sibali na mbingwa ku ikumango no woya wo ngu, na wanda wo line, na ku wanda no kunamuluka no u no kupeta, kapa ku thinu thihi kapa thihi thina tendiwa pa thipapa; mo ku ambiwa pa thinu no kukena nethi no mbula kukena pou mulao.

14

¹Minya moyo wamba na Mushe, ngao: ²O u mulao wa munu okola mbingwa , Wa tamba kuenda nawo pa liwa no kuku kenitha kwae : Mwaletiwa kwa muprisita.³ Muprisita mwatundela panze no mafulo, muprisita mwa mu tatuba. Apatamba ku mona ngao ou no mbingwa onapala kuutuku wae, ⁴Muprisita mwa laela ngao munu oswanela kuku kenitha amuletele i yunyi yiili no kuyoya , no kukena ,na ka mbafa no thi tondo tha sidrare, na liina likiu, na hasopa. ⁵Muprisita mwa laela ngao kayungi kamweya kai paeliwe peulu no kanyungu ko lima ako kanaku mwaeliwa meu no kuthika. ⁶Keo mwa shimba o thinyunyi mombula kuyoya, na kambafa ko thi tondo ka sadare, na lihina likiu, na hisopa, mwai cumwa pamweya mu unyinga wa thinyunyi thina kuipalwa pa peulu no meu no kuthika. ⁷Muprisita mwa shamwene o yo munu o kukenitha ku mbingwa thae, twakukuma pa 7, keo mwa muambela ngao ona kene. keo alukulule o tunyuni no ku yoya tutukele mu naen'i. ⁸O u okukenitha mwa kusha o ikumango yaye , na kumbuliwa ukii zae zoshe, keo akukushe mu meu ;keo mwa piluka no kukena; penji a lukele kuukela mu mafulo ; kon'o mwai kala panze no tende zae maiwa no kukuma 7. ⁹Paliwa no u 7 mwa umbuliwa o ukii zae zoshe, na linsi, mane na bwambo zoshe mo zi umbuliwa; mwa kusha o ikumango yaye, a kushe na lutu lyae mu meu; keo mwa piluka no kukena.¹⁰ Paliwa no u 8, mwa leta tungu tukulwana twili no mumbula

kunyathahala, na ngu no pakachi no thilimo thimweya no mbula kunyathahala, na ihamama yatuu o kikanyo yo ulishumi mu efa, no unga no kukile no kulubiwa na oli, o tende nubu za uitumelo ; na silibelo tha oli poo. ¹¹Muprisita o tenda thebezezo no kukenitha , mwa leta munu o thaela ku kukenitha, neyo inu,potho no Minya moyo,pa thelo zo Tende za kopano. ¹²Muprisita mwa shimba o mwea ku tungu tukulwana, a mukin'e, a mulete mu thitabelo baken`itha mulandu, na silibela tha oli; keo mwa thi tambeka na kuthi otha, mu mutendelo no nubu thina kutambekiwa potho no Minya moyo. <sup>13</sup>Mwa kin`i o ngu mukulwana no uili, mu thibaka no makin`elo bakenitha thibi na mwakin`eliwa no kutumbeka, mu thibaka no kukena; wendi thitabelo baken`itha thibi apa thili tha muprisita, ngeyo na thitabelo baken`itha mulandu; tha kukena yonene. ¹⁴Muprisita mwa shimba unyinga umwea no thitabelo baken`itha mulandu, a shimwene litwi no ulyo lyoyo munu othaela kukenitha, na mumwe ukulu no likaa lya thilyo, na mumwe ukulu no likondo lyo thilyo. ¹⁵Muprisita mwa shimba silibelo no oli, na ku mwaela mu likaa lyae no thimowe; ¹⁶Keo muprisita mwacupwa mumwe wae mu likaa lyo thilyo mu oli thili mulikaa lyae lyothimowe, keo na mumwe wae a shamwaene no kukwana 7 potho no Minya moyo. ¹⁷Na oli thina mwaeliwa mu likaa lyae muprisita mwa shamwaene liyulu no litwi lyo thilyo lya munu oku kenitha,na mumwe u kulu wa likaa lya no thilyo,na mumwe ukulu no likondo lyae lyo thilyo ; apakeke pa oli peulu no unyinga no thitabelo baken`itha mulandu. <sup>18</sup>Oli thinathilele mu likaa lyae , muprisita mwa thi mwaela pa mutwi woyo munu oku kenitha; keo muprisita mwa mutendela thebezezo baken`itha tifo potho no Minya moyo. ¹⁹Keo muprisita mwa leta thitabelo baken`itha thibi, a tendele o u oku kenitha thebezezo zo tifo baken`itha mazilo ae;eyo apa ipwa a kin`i ngu no thitabelo tho kutumbeka. ²⁰Muprisita mwa leta thitabelo no kutumbeka pa aletare, na nubu no thilya ; muprisita mwa mutendela thebezezo zo tifo ngao akene. ²¹Kumona ngao o u oku kenitha mubotana, a kwanga kuleta eyo enu, mwa shimba ngunya mukulu omwea, wa thitabelo baken`itha mulandu, ngao thitambekiwe na ku uthiwa, ngao thimutendele thebezezo zo tifo; alete na nubu no shebuka zi mwea no kuezekela mu ulishumi mu efa, mu unga wo netile o u unawanekiwa na oli, na silibelo tho oli, ²²A lete tunkwilimba tuili, shwango twana twa makuchi, omu atwethela kutunditha ; kamwea ka thitabelo baken`itha thibi, ka mwea ka thitabelo tho kutumbeka. <sup>23</sup>O liwa no u 8, mwa letela muprisita inu no kuku kenitha nayo, pa thelo zo Tende no kopano, potho no Minya moyo. <sup>24</sup>Muprisita mwa shimba ngu ana wa thitabelo baken`itha mulandu, na silibela tha oli, Keo muprisita mwa tambeka na ku utha potho no Minya moyo. ²⁵Muprisita mwa kin`a ako ka ngu ana no thitabelo baken`itha mulandu,keo mwa shimba ku unyinga no thebezezo baken`itha mulandu, nao a shamwaene liyulu no litwi lyo thilyo lya munu oku kenitha, na mumwe ukulu wo likaa lyae lyo thilyo, na mumwe ukulu wo likondo lyae lyo thilyo. ²⁶Muprisita mwa mwaela oli mu likaa lyae lo thimowe; ²⁷Keo muprisita mwa shamwaena na mumwe wae o thimowe, o oli thili mulikaa,tukukwana 7 potho no Minya moyo; ²⁸Keo muprisita nezo oli thili mulikaa lyae, mwa shamwena liyulu no litwi lyo thilyo lya munu oku kenitha, na mumwe ukulu wo likaa lyae lyo thilyo, na mumwe ukulu wo likaa lyae lyo thilyo, na mumwe ukulu wo likondo lyae lyo thilyo, omu nai shamwena unyinga no thitabelo baken`itha mulandu; <sup>29</sup>Oli thina thiyala mulikaa lyae, muprisita mwa thi mwaela pa mutwi woyo oku kenitha, amu tendele thebezezo zo tifo poyho no Minya moyo. <sup>30</sup>Keo muprisita mwa leta limweya lyao makuchi kapa oto kankwelimba omu ana twithele; <sup>31</sup>Limwea lya thetabelo baken`itha thibi, likwalyo lya thitabelo tho kutumbekela, pamweya na unga; keo muprisita mwa tendela oyo oku kenitha thebezezo zo tifo potho no Minya moyo. ³²Wo nyiko mulao wo kuku kenitha ko u onaliwa ku mbingwa. ³³Minya moyo wa mbela Mushe na Aruni, ngao; ³⁴A pa mutamba kuingena mu litunga lya Kanana ezi nimipa muziete,apa nitamba kufula na utuku no mbingwa nzuo zimwea mulitunga momukazi eta. ³⁵Apo nyanya nzuo mwaka wiya kwa muprisita kumu limukitha ngao : Ina lemua ngao mu nzuo zange mwekala thinu nokuipa nokufeka sibali. ³⁶Muprisita njekale engene mu nzuo kuka tatuba etho sibali, mwa laela ngao kutu ndithiwe eili mu nzuo weli, ngao eilimo koina silafeziwa. Keo muprisita mwa ingena na ku tatuba nzuo ezo. ³⁷Mwa topelithitha sibali, keo apo amona ngao sibali tha pa limota lyo nzuo tha letitha mapobe -pobe no mubala wo mutalanyana kapa ukiu, ena shimi pa limota , ³⁸Muprisita mwa pana mwezo nzuo,apa tamba kukuma mu thelo , a shoke ezo nzuo mu maiwa 7. ³⁹Muprisita mwa ukela omo mu nzuo pa liwa no lyo 7, atopele ; keo mwa wana ngao mubala una tandala pa mamota, ⁴⁰Muprisita mwa laela ngao atundithe o mawe, akwete eyo ekola, a yumbeliwe panzi ku thibaka tho mazilo. ⁴¹Keo mwa laela ngao o nzuo zi umbululiwe, ashimbe yoshe ei inapana poo ika yumbeliwe mu thibaka thayumbeliwa no mazilo, ⁴²Kushimbiwa mawe ma mweya, apakiwe mu thibaka tho mawe mapya; kushimbiwe na mubu no kulubiwa. ⁴³Kame o mubala apa utamba kumona ala, apa utamba ku mena kame o mubala pa limota, mu manyima no kutunditha po o mawe aya na ku maniwa ku paliwa na kulambuliwa, ⁴⁴Muprisita apo,mwa wiya,keo apo mona ngao o mubala uthi mona ala pa limota lyo nzuo, mbingwa zo thilya o limota ; nzuo zina fotha ala. ⁴⁵Keo mbwanyuna ezo nzuo, o mawe na itondo yazo na mamota a zo; eyo inu yoshe inapana po moi tutelwa paze no munzi,mu thibaka tho mazilo. ⁴⁶Mane na munu kumona o ingena mwezo nzuo pa maiwa zina shokiwa nzuo, o yo munu mwa piluka wa mazilo ku twala thingola ngola. ⁴⁷O u ona kulala mwezo nzuo, mwa kusha o ikumango yaye, no u ona kulyela mwezo nzuo, a kushe o ikumango yae, ⁴⁸Kono o muprisita apo atamba ku ukela mwezo nzuo, amone ngao o mubala kowashi nama pa limota no nzuo, o nzuo apo zipya kulambiwa, muprisita mwa amba ngao nzuo zina kene, o utuku una puu. ⁴⁹Ngao a kenithe ezo nzuo, muprisita mwa shimba iyunyi ili, naka mbafa ka sadare, na liena likiu, na hisopa. ⁵⁰O kanyunyi ka mweya mwaka ipaela peulu no kanyungu ko lima o mu kuna mwaeliwa meu no kuthika. ⁵¹Keo mwa shimba o kambafa ko katondo ka sidare, na hosopa, na liina likiu, na thiyunyi no kuyoya, keo mwai mbwateka pa mwea mu unyinga no thiyunyi thina ipaiwa, na mu meu no kuthika no mu kanyunguana no lima, keo mwa shamwaena o nzuo twa kukuma pa 7. ⁵²Mwa tenda sebeletho tha ku kenisa e nthuwo ,na unyinga no siyunyi na meyu a mapya, na siyunyi no kuyoya, na ka mbafa no katondo no sidare, naka no hosopa, na liina e likiu. ⁵³Kono mwa lukula thiyunyi thiyumi, mwa thitenekela ngao thikuzele,

paze no munzi, mu naeni. Mo kutendiwa thebelezo no tifo baken`itha ezo nzuo, keo muzipiluka no kukena.⁵⁴Wo nyiko mulao unakupakeli mifuta zoshe no mbingwa,na oge;⁵⁵Na mbingwa no pa ikumango, nethi no pa nzuo;⁵⁶Na utuku no kututuluka, na litutwa, na sibali no engela;⁵⁷Ngao kufundithiwe ku keta thinu no ku kena nethi nombula kukena. Wo nyiko mulao baken`itha mbingwa.

15

¹Minya moyo mwana ambela Mushe na Aruni, kwamba ngao, ²Mwambelele ana Isilaele, kwambela ngao, "Ku mona munu ndi a kola u tuku wa soya, apo keo o lutu lwaye mo lupiluka lwa ku yambukela. ³O ku toma kwaye mo ku piluka kwa ku tundela peyo ikola yaye no soya. Mona ndi mwatha na ku baa e soya kapa ka si baa kao, oshe apo keo mwa piluka ngao wa ku yambukela. ⁴O ulalo woshe a tamba ku lalapo mo u piluka wa itoma ya ku yambukela, mane na sipula soshe eso a tamba ku tomanangapo naso mo si piluka sa ku yambukela. ⁵Munu yoshe oyu ngunyuna ku umbeta waye a swanela ku ka kusha e ito yaye na ku ka kusha o lutu lwaye mu meyu, kame mwe kala ngeyo wa ku yambukela ku twala keti e singola ngola. ⁶O munu yoshe oyu tomana apa na tomana oyu no soya, oyo munu a swanela ku ka kusha e ito yaye na uka ku kusha o lutu lwaye mu meyu, kame mwe kala ngeyo wa ku yambukela ku ka kumisa na singola ngola. ⁷O munu yoshe o ngunyuna oyu no ku kola e soya a swanela ku kusha e ito yaye na ku ka kusha o lutu lwaye mu meyu, kame mwe kala ngeyo wa ku yambukela ku ka kumisa e singola ngola. ⁸Aiba ndi oyo munu o kola e soya mwa sipwela o munu no mbula ku si kola, keo oyo munu a swanela ku kusha e ito yaye na ku kusha o lutu lwaye mu meyu, kame mwekala wa ku yambukela ku twala keti e singola ngola. ⁹E sipula a tomanapo oyu no ku kola e soya pa mwongo no pelesa naso mo si piluka sa ku yambukela. ¹⁰Kona kuli o munu oyu kwata oyu ikalanga pa mweya noyu no ku kola e soya naye mwa piluka wa ku yambukela keti uka kumisa e singola ngola, kame na munu yoshe oyu shimba eyo inu a swanela ku kusha e ito yaye na uku kusha o lutu lwaye mu meyu, kame mwe kala wa ku yambukela ku twala keti na singola ngola. ¹¹O munu oyu kwata oyu no soya na ku kana ku kusha ku makaa na meyu mwa swanela ku kusha e ito yaye mane a ku kusha na palutu na meyu, kame mwe kala wa ku yambukela ku twala na singola ngola. ¹²A kanyungu koshe no lima a kwata oyu no ku kola e soya ka swanela uka andaula, mane na tubana yoshe no sitondo oyo kwata naye a swanela ku mu thuku tha siwana na meyu. ¹³Mona oyu no soya o ku panga e soya saye, keo nga ku ku balele maiwa mutanu na meli ngao e kale wa mbula ku yambukela; kame mwa kusha na ito yaye na uku kusha palutu na meyu no ku sika. Apo keo mwe kala wa mbula ku yambukela. ¹⁴Mu liwa no mutanu na maiwa matu keo mwa shimba makuchi meli kapa ana aili a ngwilimba na ku leta kwa Minya moyo poso no selo no seili no uku wanekelanga; apo keo mwa wiya ku pa eyo yinyi ku muprisita. ¹⁵O muprisita naye mwa ipa, si mweya na simweya ku piluka sitabelo sa sibi na si kwaso kame ku piluka sitabelo sa ku tumbekela, mane na muprisita mwa swanela ku mu tendela sebeletho tha mulandu poso tha Minya moyo kabakala eso soya saye. ¹⁶Mona ndi mulume ona yumbu o lweleko no silume, keo a swanela ku kusha o lutu lwaye lwashe mu meyu, kame mwe kala wa mbula ku kena ku twala e singola ngola. ¹⁷Sito na sito soshe na sipapa soshe apa pa noyele o lweleko no silume sa swanela ku kushiwa na meyu, kame mo si kala sambula ku kena ku twala na singola ngola. ¹⁸Aiba ndi mulume a lala na mukathi na ku yumba o lweleko no silume, mu wili woo keo a swanela ku kusha na meyu mane kame keo mwe kala a na mbula ku kena ku pitela e singola ngola. ¹⁹Mona ndi mukathi a tha ku sithila, mwe kala ngeyo ku sithila pa maiwa mutanu na maiwa meli, mane noyu yoshe o mu kwata pa lutu mwekala wambula ku kena ku ka kumisa e singola ngola. ²⁰E sinu soshe apo a lala mu nako thaye no sithila mo sipiluka sa mathilo; mane na sipula soshe eso a tomana mo sikala sa mathilo naso. ²¹O munu yoshe oyu kwata pa mumbeta waye a swanela ku kusha e ito yaye na kuku kusha palutu mu meyu; oyo munu no ngeyo mwa piluka wambula ku kena ku twala na singola ngola. ²²O munu yoshe o kwata apa ana tomana poshe a swanela ku kusha e ito yaye na uku kusha palutu mu meyu; oyo munu mwe kala kame wa nambula ku kena ku twala na singola ngola. ²³Kapa mo pa piluka pa mumbeta kapa pa sinu soshe apo a tomana, mona o si kwata, oyo munu keo mwe kala wa nambula ku kena ku twala keti na singola ngola. ²⁴Mona ndi mulume o lala naye, mane na mathilo no sithila a mu ku kutela, mwa piluka wambula ku kena pa maiwa mutanu na maiwa meli. O mumbeta woshe ou a tamba ku lalapo mo wi kala nao wa mathilo kame. ²⁵Mona ndi mukathi a tha ku sithila mu maiwa mangi awo a kana ku thanga mu nako thaye no sithila, kapa ndi a kwatela ku thelako ku pitela na nako thaye a thanga ku sithila, ku tha netho nako thoshe e kala ku sithila, mwa piluka wa na mbula ku kena weti omo e kaelanga e nako a thanga ku sithila. ²⁶O mumbeta woshe a lala mwetho nako ali ku sithila mo u piluka waye ambu yofochi ku ku feka nowo a lalanga yoli ku nako thaye no kwethi, mane na sinu soshe eso a tamba kwi kalangapo keo mo si piluka sambula ku kena, ku ku feka noko ku kana ku kena kwaye mwetho nako yoli ku sithila. ²⁷O munu yoshe o kwata e inu no ngeyo mwa piluka wa nambula ku kena; kame a swanela ku kusha e ito yaye, na ku ku kusha palutu na meyu, mane mwa piluka wa nambula ku kena kame ku twala na nako no singola ngola. ²⁸kono mona ndi aku kusha ku tunda ku sithila, keo mwa bala maiwa mutanu na maiwa meli, mane ku tunda apo keo mwe kala mu kenu. ²⁹Mu liwa no mutanu na matu keo mwa shimba ma kuchi meli kapa a ngwilimba aili a nyo nyo na kwa leta ku muprisita pa selo no seili no uku waenanga. ³⁰O muprisita keo mwa tumbekela sinyi simweya ku piluka sitabelom sa sibi, mane na sinyi si kwaso ku piluka sitabelo sa ku tumbekela na mulilo, mane keo mwa tenda kame na sebeletho tha mulandu ngeyo poso tha Minya moyo kaba kala e nako thaye no sithila. ³¹Mo mu tamba ku tapela ngeyo ana Isilaele kaba kala a mathilo oo, ngao ka nafa kaba kala a mathilo oo, kono mona a ilaulisa e Tabanakele, etho ni yoya o kwatho mu kachi koo. ³²Ou wo nyiko o mulao wendisa o munu oyu kola soya, na kwendisa mulume oyo maata aye no silume a na mu lamba lamba na ku mu paka mathilo, ³³na kwendisa o mukathi

oyu ikala ku sithila, mane na kwendisa o munu yoshe no ku kola e soya, mane na mulume kapa mukathi, mane kwendisa munu yoshe oyu ku lala na mukathi no ku tha ku sithila.

16

¹Minya moyo mwana ambaula kwa Mushe---apo neli mu manyima no lifu lyana Aruni a ili, mu nako etho na ku monalisa poso tha Minya moyo keo afa. ²Minya moyo no ambela Mushe ngao, "O ambele mu kulwoye ku mwambela ngao ka ne ngenanga mu nthuwo e thi kenu nako na nako ku tha ku yambwa liya no maina, ao imaena e situlo no sishemo sili pa areka. Mona o tenda ngeyo, keo mwa fa, ka kuli ome moni monala mu libui peulu no situlo no sishemo. ³Ou wonyiko mukwa owo Aruni a tambanga kwi ngeena mu nthuwo e thikenu. A swanela kwi ngenanga na ka powana ka sitabelo sa sibi, mane na shimba ngu mu nyo nyo wa sitabelo sa ku tumbekela pa mulilo. ⁴A swanela ku ku manga mu siapalo sa ku lepa e sikenu no line, a swanela kame ku ku manga na ka putula no line, mane a ku mange kame na kuwani no u prisita ku mutwi. Eyi yonyiko e ito no ku kena. A swanela kame ku ku kusha pa lutu mu meyu na uku manga mweyi ito no ku kenu. ⁵Mwa shimba a membe aili a lume ku tundela kwana Isilaele na ku tendisa sitabelo sa sibi mane na ku shimba kame ngu o mweya ku tenda sitabelo sa ku tumbekela pa mulilo. ⁶Aruni mwa leta powana waye wa ku tenda sitabelo sa sibi, na ku tenda sebeletho thaye yo nene na naye. ⁷A swanela ku shimba kame ao a membe a ili na kwa leta poso tha Minya moyo pa selo no kwi ngeena kutha mu seili no uku wane kelanga. ⁸Aruni mwa mbatula icembwa ili, thi mwea tha Minya moyo, thi kwatho tha Azazele. ⁹Aruni mweshe nyitha thicimbwa tha Minya moyo, keo mwa thi kin'a, ku thitenda thitabelo baken'itha thibi. ¹⁰Keo e thi thinapiwa Azazele, mo thiletiwa potho no Minya moyo, ngao kutendiwe thebelezo tha tifo na tho; penji thitenekiwe thiku zeze muliya laupa; etho tha Azazele. ¹¹Kona kuli Aruni mwa leta oyo powana no membe ku wiya ku mu tenda sitabelo sa sibi, kame a swanela ku piluka waye yofene. A swanela ku tenda na sebeletho no mu landu waye na anaye., kona kuli mwa swanela kwi paa oyo poo ku piluka sitabelo saye sa sibi. ¹²Aruni mwa shimba a ka nyungwana no kumba ka makala kwa yaka ku tundisa pa aletare poso tha Minya moyo, ku paka na likaa lyaye no kumba lya insense no ku nuka o ku tobala, na kwi leta mu kachi ku mambali no liina. ¹³Apo keo mwa paka e insense pa makala no mulilo uli poso tha Minya moyo ngao o muse ngo u fekee e situlo no si shemo ku monisa o upaki ngao Aruni ka nafa. ¹⁴Mwa shimba o tunyinga no ka powana na ku u shamauna na munwe waye peulu no kalani no sishemo. Mwatha na ku mwaelela ngeyo o tunyingana na munwe waye pa nako tha ku kuma pa mutanu na twiili peulu no sitla no sishemo. ¹⁵Mwa yaa o membe ku mu tenda sitabelo no ibi no anu na ku leta o unyinga waye kushi no liina. kuya keo mwa ka tenda ngeyo o unyinga weti omo na tendela o unyinga no powana. Au shamawene pa sitala no sishemo mane na poso thateni. ¹⁶A swanela ku tenda kame sebeletho ku tendela e sibaka no ku kenu kabakala o mwikaelo no mathilo no ana Isilaele, mane na kabakala e ithimbo yoo mane na ibi yoo yoshe. A swanela ku tenda ngeyo na ku seili no uku wanekelanga thili mu kachi koo, omo Minya moyo a ikalanga , mu kachi keyi nombula oku kena. ¹⁷Munu kane ngena mu seili no ku ku waena mona ndi o muprisita one ngene mu kachi ku ka tenda e sebethelo no milandu mu sibaka eso no ku kena, mane keti yo paena panthi na ku manisa ku tenda etho sethelo no kwika e milandu kabakala oye na kabakala e milandu no anaye, mane ku paka na milandu no anu oshe a Isilaele. ¹⁸Apa mana ku paena panthi keo mwa tha kwa aletare etho thili poso tha Minya moyo na ku ka thi tendela sebethelo tha milandu, kame keo mwa shimba o unyinga no mapoo ma mweya mane na unyinga no membe na ku u wesa mu manaka no aletare na mu mambali moshe. ¹⁹A swanela ku shamawena unyinga u mweya na munwe waye pa aletare mu nako tha ku kuma pa mutanu na twiili ku tundisa a mathilo na ku thipa kwa Minya moyo, na ku thi kenisa kweyi nombula ku kena eyi no ana Isilaele. ²⁰Apa manisa ku tendela e sibaka no ku kena, na seili no ku ku waena, mane na aletare, keo mwa leta o membe no kuyoya. ²¹Aruni keo mwa kambeka a makaa aye pa mutwi noyo membe no ku yoya na ku balumuna o unyangunyu wa ana Isilaele woshe, na ulwanisi woo woshe, mane na ibi yoo yoshe. Keo mwa tweka e mikaelo no ibi mu mutwi noyo membe na ku fundula oyo membe ku mu twala ku munu oyu na ku tukisa ku mu sindeketha mu lyuwa. ²²Oyo membe keo mwa kuleka na ku shimba e ibi yoshe no anu na ku itwala mu liyungu ku sibaka no u kwoleka. Apa ka kuma mu lyuwa, oyo munu ona twala oyo membe mwa mu lukula ngao aku thele. ²³Kona kuli Aruni keo mwe ngena mu seili etho no milapelo na uka tubula e ito eyo ana tanga ku ku manga nje kale e ngene mu sibaka no ku kena, na ku ka siyamo eyo ito. ²⁴Keo mwa ku kushela pa lutu na meyu mweso sibaka no ku kena, na ku ku manga mweyo ito ana tanga ku ku manga, na ku paena panthi na ku ka tenda e sitabelo no ku tumbekela pa mulilo ku paka na sitabelo kame no anu no ku tumbekela pa mulilo, mane kutha nou mwikaelo keo mwa tenda pa mweya e sebethelo thaye na sebethelo no anu. ²⁵Mwa tumbekela kame ngeyo na mathi no sitabelo no sibi pa aletare. ²⁶O mulume oyu na ka lukula o membe no ku yonga a swanela ku kusha e ito yaye na ku kusha pa lutu na meyu, mu manyima no ku tenda ngeyo, keo ona luku luwa ku ku thika mu mafulo. ²⁷O pohwana baken'itha thibi, na membe wa thitabelo baken'itha thibi, na unyinga wa yo una twaliwa mu thibaka no kukena kutenditha thebelezo no tifo, moi twaliwa pathe no mafulo; keo o mikata na manyama na miswan'i yoo muitumbekiwa pa mulilo. ²⁸O yu oi tumbekela, mwa kusha ikumango yaye, na ye a kukushe pa lutu; pokonji a u kele mu mafulo. ²⁹Ou wonyiko o mulao mbo upiluka wa ku twalela mukachi kenu ngao mu kwethi no u 7, mu liwa no u 10 noko kwethi, mwa swanela ku ku komokela mu michima thenu na ku teneka e misebethi thoshe, ku piluke oyo nelekelilewele mu kachi kenu kapa oyu neyi ku kwita o kwenu. ³⁰E li lyonyiko e liwa a tamba ku mi tendela e sebethelo no mulandu, kumi kenisa ku ibi yenu yoshe ngao mwi kale aku kena poso tha Minya moyo. ³¹Mo lipiluka lya Sabata lya ku pumula kwenu, kame mwa swanela ku ku komokela mu kachi kenu mane kame ko mu na tenda musebethi woshe. Ou mulao wa ku twalela ngeyo mu kachi kenu. ³²O muprisita o mukulu, oyu na piwa ku tenda e sebethelo na ku yolisiwa ku piluka muprisita o mu kulu mu nthuwo tha

yaye, yo swanela ku tenda ethi sebethelo kame mwa ku manga mu ito no line, etho line no ito ei kenu. ³³Mwa tenda e sebethelo no sibaka e sikenu; mwa swanela kame ku tenda na sebethelo no seili no milapelo mane na aletare, kame mane mwa tendela na maprisita e sebethelo naku tenda ngeyo kame na sebethelo no mu sibaka no ku lapeela. ³⁴Ou wa swanela ku piluka mulao wa kwi kalela ngao, mu tendelange ana Isilaele sebethelo tha kwika e milandu no ibi yoo yoshe, ka mweya mu silimo." Weti omo Minya moyo na laulela Mushe keo ku tendala ngeyo.

17 ¹Minya moyo mwanambela Mushe, kwamba ngao, ²"O ambele Aruni na anye, mane nana Isilaele oshe. O ambele ngao Minya moyo esi amba ngeya. ³O mwana Isilaele yoshe oyu yaa o pulu, kapa ngu, kapa membe mu kachi no mafuko, kapa ku ka mwipaela kule na mafulo, ngao a mu tende sitabelo— ⁴mona ndi o kana ku mu leta pa selo no seili na milapelo ngao a wiye a mu tende sitabelo sa nupu tha Minya moyo poso no Tabarnakele, oyo munu keo mwa kwata mulandu wa ku mwaa ou nyinga. Oyo munu ona mwaa ou nyinga, a swanela ku chithiwa ku tundisiwa mu kachi no paye. ⁵O mulelo nethi taelo kwamba ngao ana Isilaele a letange e iyamana eyo a swanela ku tenda e sitabelo kwa Minya moyo pa selo no seili no milapelo ku mu muprisita ku wiya ku i paelapo na ku tenda sitabelo sa ku letela Minya moyo, ku pita kwi paelanga mu lyuwa. ⁶O muprisita keo mwa wesa o unyinga pa aletare tha Minya moyo pa selo no seili no milapelo, na ku tumbekela a mathi ngao a tushanise o muse no muwe no ku tobala kwa Minya moyo. ⁷Anu ka tamba kame ku ukela o mwi kaelo woo no ku wapelanga a madimona, ngao nga tendange noo ou ule. Ou mo upiluka mulao wa kwi kalela ngao nga u sebeisange mu kachi koo ku twala na kwa ikulya ikulyoo." ⁸Kame o e kethe kwambela ngao, "Yo munu yoshe no mu Isilaele, kapa o nyambaethi ona tungu mu kachi koo, oyu tamba ku saela ku tenda e sitabelo no ku tumbekela kapa so sitabelo soshe ambu ⁹naku kana ku si leta pa selo no mengeno ku seili no milapelo ngao a wiye a tendele Minya moyo, oyo munu a swanela ku shimbiwa ku tundisiwa kwa paye. ¹⁰Mona munu no lusika lwa Isilaele, kapa o nyambaethi ona tungu mu kachi koo olya ku unyinga, keo moni mu lwaena pa kulya kwowo unyinga kame mo ni mu chitha ku mu tundisa kwa paye. ¹¹Ka kuli o moyo no siyamana we kala mu unyinga waso. Mo ina mipu o unyinga waso ngao mu tende sitabelo pa aletare kabakala o moyo wenu, ka kuli o unyinga wonyiko u mikela o mulandu, ka kuli o unyinga kame wonyiko u twesa kwika o mulandu no moyo wenu. ¹²Kona kuli mono ni ambela ana Isilaele ngao ko ku ne kala shiwa o mweya mu kachi kenu oyu swanela kulya unyinga, kamba shiwa yo nyambaethi oyu na tungu mu kachi kenu. ¹³Yo mwana Isilaele kapa yo nyambaethi oyu na tungu o kweni, mona otha ku ka shola kapa ku ke paa e iyamana kapa e sinyi no ku liwa, oyo munu a swanela ku si mbatula na ku mwaela o unyinga waso pashi na ku ubumbeka na mushekela. ¹⁴Ka kuli unyinga wonyiko o moyo no nyama. Po nyiko apo no ni ambela ana Isilaele ngao, "Ko mu na lya sa unyinga, ka kuli o moyo nesi soshe no ku yoya wonyiko o unyinga waso. O munu yoshe o tamba ku lya e nyama mwa chithiwa keo mwa chithiwa." ¹⁵O munu opi kapa opi oyu lya e nyama no ku kufela kapa tha ku lyewa ku yanthama, kapa oyo munu mapenu kapa nyambaethi oyu na tungu nenu, oyo munu a swanela ku kusha e ito yaye na ku ku kusha palutu na meyu, kame mwa piluka ngeyo wambula ku kena ku twala na singola ngola. Mu manyima kame keo mwa ikala mu kenu. ¹⁶Kona mona ndi a kana ku kusha e ito yaye na ku ku kusha palutu na meyu, keo mwa kwata mulandu."

18

¹Minya moyo mwana ambela Mushe, kwamba ngao, ²"O ambele ana Isilaele ngao, "O me no Minya moyo o Mulimu wenu. ³Komu na koñela eyi a tenda mu litunga lya Egepita, muya no mwi kalanga kale. Kame ko mu na shengwena eyo a tenda mu litunga lya Kanana, omo ni mi twala. Mane ko mu na koñela e mikwa thoo. ⁴Mo mwendela na milao thange, na ku ma mela eyo ni mi lailela, ngao ngo mu twese kwendela na tho, ka kuli ome no Minya moyo o Mulimu wenu. ⁵Kona kuli mo mu mamela eyo ni mi lailela na milao thange. Mona ndi munu ona thi kuteke, mwa yoya ka kuli a kuteka etho milao. Ome no Minya moyo. ⁶Ko ku nekala munu wa kwi ngeena mbiyama mapaye ku mu tubula na ku mona e sheshe thaye, o me no Minya moyo. ⁷Ko na tubula inawoye ku mu siya sheshe; ka kuli inawoye, ko swanela ku mona e sheshe thaye kao. ⁸Kona tubula a mbiyama iwo sheshe, ka kuli sheshe tha iwoye. ⁹Ko na tubula manthoye sheshe, ndi a mwana iwo wa mukathi kapa mwana inawoye wa mu kathi, kame ndi mwana kulele mu lilapa lyenu kapa mwana kulele kwako. ¹⁰Kona tubula kame mwikulyoye no mulume kapa mwikulyoye no mukathi, ka kuli e sheshe thoo tha panena o poye. ¹¹Kona tubula o mwana mbiyama iwo no mu kathi, oyu na kulele mu lubasi lwa iwoye, ka kuli naye kame manthoye. ¹²Kona tubula mantha iwo sheshe, ka kuli mapa iwoye.

¹³Kona tubula mina inawoye sheshe, ka kuli mapa inawoye. ¹⁴Kona tubula mu kulwa iwoye sheshe, kapa mina iwoye ku mu tubula sheshe, kame kona shenyena mbiyama mu kulwa iwo, ka kuli inawoye naye. ¹⁵Kona tubula sheshe nyamu nyoye, ka kuli mbiyama mwanoye; ko swanela ku mu tubula sheshe kao. ¹⁶Kona tubula sheshe o mbiyama mu kulwoye; ka kuli oye tho sheshe tha mu kulwoye. ¹⁷Kona tubula mukathi sheshe ku paka na mwanaye no mu kathi; kona shimba mwikulyaye no mukathi kapa oyu nelekiwa kwa mwanaye no mu kathi ku mu tubula sheshe; ka kuli apoye; kame sindoye. ¹⁸Kona lama mina mbiyama woye ku pilula mbiyama woye wa wili na ku mu tubula sheshe kuno mbiyama woye no u tangi yo iyoya. ¹⁹Kona thela mukathi ku ka mu tubula sheshe kuno yoli ku sithila. ²⁰Kona tenda unyathi na mbiyama mu koye oyu na tungu naye na ku tenda naye ya mathilo. ²¹Kona shimba kwa noye na kwa tendisa lishenda, ngao oa tende sitabelo sa Moleki, ka kuli ko swanela ku shwaukisa e lithina lya Mulimu woye kao. Oye yonyiko o Minya moyo. ²²Kona lala na mu koye mulume wetini omo kwa ku laela na mu kathi; awo mathilo. ²³Kona lala na siyamana na ku tenda naso ya mathilo. Kapa shiwa yo mu kathi ku shenyena ku siyamana na ku ku lala naso; owo unyangunyu wa kwi yapisa. ²⁴Komu

na ku paka mathilo shiwa na u mweya kwethi mikwa, ka kuli kutha nethi mikwa a matunga ana ku paka mu mathilo, ao o nyiko a matunga ni tamba ku chitha poso thenu.²⁵E litunga lina sinyeye kabakala etho mikwa, kona kuli moni fula elyo litunga kabakala e ibi yateni, nlyo litunga kame mo li shanja ao ana tungu o kwolyo.²⁶Kona kuli, mu mamaele e milao no ni milaelela, kame komu na tenda simweya no inu inyangunyu, shiwa ndi mwana Isilaele kapa nyambaethi oyoli mu kachi kenu.²⁷Ka kuli owo unyangunyu mo no u tangetha ku tendiwa kwanu no mo mu litunga, awo ne kalangamo kale, mane e litunga mo no li tendiwa lya mathilo.²⁸Kona kuli mu ku mweene ngao e litunga koli na mishanja kuno mu na mana kuli sinya sinya, wetini omo no li shanjela ao ne kalangamo o mwe nje kale mwi kalemo.²⁹Kona kuli o munu yoshe mbo tenda shiwa mukwa u mweya no kwipa, ao anu o mba chithiwa ku tundisiwa kwa poo.³⁰Kona kuli mu mamele e milao thange kame ko mu na tenda shiwa u mweya wetho mikwa e thi nyangunyu etho no thi tendiwa nje kale mwi kaleko, ngao ko mu na ku wesa a mathilo. O me no Minya moyo o Mulimu wenu."

19

¹Minya moyo mwana nambaula na Mushe, kwamba ngao, ²O ambele ana oshe no sikwata sa Isilaele kwambela ngao, "Mu piluke mwa kenu, ka kuli o me no Minya moyo o Mulimu wenu no mukenu. ³Munu na munu a kuteke yaye na inawaye, kame mu kuteke e Sabata thange. O me no Minya moyo o Mulimu wenu. ⁴Ko mu na lapela e milimu no mbula uniti, kapa ku ku tendela mofochi milimu tha iswaniso, O me no Minya moyo o Mulimu wenu.⁵Apa mu leta e sitabelo no ku ku tumela kwa Minya moyo, mwa swanela ku leta e sitabelo na mukwa no ku swaneela. ⁶Sa swanela ku liwa elyo liwa siletiwa, kapa e liwa li koñela. Mona ku siala simweya ku twala e liwa no watu, keo sa swanela ku tumbekiwa mu mulilo. ⁷Mona si liwa soshe mu liwa no watu, keo nyama tha kwipa, ko thi swanela ku sitana kao, ⁸kame na munu yoshe ou silya mwa ku shimbela mulandu ka kuli ona yomboka o mulao nesi no ku kena sa Minya moyo, mane noyo munu keo mwa chithiwa ku tunda kwa paye. ⁹Mona mu chola e ilya no mu ilwa no mu sibaka senu, ko na cholela e silwa soshe, kapa ku bundeneka pa mweya eyo mu na cholo. ¹⁰Kona chola kame na yuyan yoshe no mu silwa no veine, kapa ku bundeka pa mweya e yuyan no veine etho thina ngwele pashi. Wa swanela ku itenekela a nombula sinu na a nyambaethi. O me no Minya moyo o Mulimu wenu.¹¹Ko mu na itha. Ko mu na onga. Ko mu namba ya kwonga. ¹²Ko mu na kwetha na kwoonga mu lithina lyange ngao mu shwaukise e lithina lya Mulimu. O me no Minya moyo.¹³Kona puteela mapoye kapa ku mwithela. Ko na buluka a mali no mupika oyu na belekisa o usiku woshe ku twala keti apa licha. ¹⁴Ko na tukathana pyu no ku thika a matwi kapa ku paka sa ku ngwisa oyu no kufa a meo mu nthila thaye. Kono, oi yape Mulimu woye. O me no Minya moyo.¹⁵Mona o atula kona atula sobothi. Ko swanela ku imaena munu ngao muutwi kao, kame ko swanela kwi maena munu ngao wa u tokwa kao. Kono, o atule mapoye kutha mu niti no siambo. ¹⁶Ko natha na kwendisa eyi no maluthi no a poye, kono o piluke wa kwi maena o upilo wa mapoye. O me no Minya moyo.¹⁷Ko na thimbela mukulwoye mu mu chima. Kono wa swanela ku kanda mapoye na ku sepala ngao kone kala mu sibi kabakala oye. ¹⁸Ko na shengwena ou nyangunyu kapa ku bulukela a poye e sithimbo ku muchima, kono o wapele mapoye weti omo wa ku wapeela o fochi. O me no Minya moyo.¹⁹Mwa swanela kwendela na mulao wange. Ko na lika ku lela iyamana kwi wanekisa na mufuta no iyamana yayo. Kona kuna silwa ku wanekisa e mbuto nethi no mufuta wawo mu silwa si mweya. Kona ku manga sito esi sina lukiwa na wanda wa mifuta mbiili kuthi waneka pa mweya.²⁰O munu o tamba ku lala na mukathi no mupika oyu na ombekeliwa ku mulume wao, kono njekale a fulumane kapa ku panisiwa, mwa piwa mulandu. Ka swanela kwipaiwa kao ka kuli o mukathi nje ka i panisiwa kale kao. ²¹Oyu no mulume a swanela ku leta e sitabelo saye no ufosi kwa Minya moyo pa selo no mengeno kutha ku seili no milapelo—Kupiluka ngu wa sitabelo sa mulandu.

²²O muprisita keo mwa kalisa ku mu tendela sebethelo noyo ngu kabakala e sibi a na tende no sitabelo no ufosi poso tha Minya moyo. Keo e sibi a na tende mo si swaleliwa.²³Mona mu neyi mu litunga na ku wiya ku kuna e mifuta thoshe no itondo no ku liwa, mu teneke eyo yuyan ina shemiwako ngao ko mu na ilya. E yuyan noko ku itondo mwa swanela ku kana ku ilya pa ilimo yatu. Ko iswanela ku liwa kao. ²⁴Kono mu silimo no une eyo yuyan yoshe keo mo i piluka sitabelo sa ku kena ku lumbeka Minya moyo. ²⁵Mu silimo no mutanu keo mwa swanela kulya eyo yuyan, kuno mu tatela eyo itondo ngao isheme mu ungi. O me no Minya moyo o Mulimu wenu.²⁶Komu nalya nyama tho thi ikwte na unyinga mu lutu. Komu na taise kwa nganga ei ya peuntha, mane kame komu na ku tukisetha kwendisa a kwenu na mataa no lififi. ²⁷Komu na ku lenda ku ku sekula ku mitwi thenu kapa ku ku kolola a mahaha kapa e milebu thenu. ²⁸Ko mu na sata o lutu lwenu kabakala lifu kapa ku ku satela masato pa lutu lwenu. O me no Minya moyo.²⁹Kona sinya sinya mwanoye no mukathi kumu luta u ule, kapa keo e litunga mo lingwela mu ule mane na kaye keo mo ka ngwela mu ufokoli. ³⁰Mu mamele e sabata thange na ku kuteka e sialalelo no Tabarnakele thange. O me no Minya moyo.³¹Ko mu ne tukela kwa no ku bumbula a no kufa kapa a no ku taa. Ko mu na ipula ngao a mielethe, kapa keo mo mu ku paka mu mathilo. O me no Minya moyo o Mulimu wenu.³²O yoyoke kwi maena a na mene ebi na ku kuteka a kulu. O I yape Mulimu woye. O me no Minya moyo.³³Mona nyambaethi o neyi ku tomana mu litunga lyenu, komu na mutenda unyangunyu. ³⁴O nyambaethi oyo na tungu nenu a ku feka na mwana Isilaele ona tomana nenu, kame mwa swanela ku mu wapela weti mo fochi, ka kuli na mwe neli mwa nyambaethi mu litunga lya Egepita. O me no Minya moyo o Mulimu wenu.³⁵Komu na onga mona mu meshala o ule, o kulema, kapa o ungi no sinu. ³⁶Mwa swane ku ku tusisa sikala esi no swaneela, o kulema no ku swaneela, na efa no ku swaneela mane na hini no ku swaneela. O me no Minya moyo o Mulimu wenu, no mi tundisa ku litunga lya Egepita. ³⁷Mu mamele e milao thange thoshe, neyo ni mi laelela yoshe, mane mu i tende ngeyo. O me no Minya moyo."

¹Minya moyo mwana ambaula na Mushe, kwamba ngao, ²"O ambbele ana Isilaele, 'O mwana Isilaele yoshe, kapa o nyambaethi yoshe oli mu litunga lya Isilaele oyu tamba ku tenda sitabelo na kupa mwanaye kwa Muleki, a swanela kwi paiwa. Anu nomo mu litunga a swanela ku mu pobaula na mawe. ³Name oyo munu mo ni mu lwaena na ku mu tundisa mu kachi no a paye ka kuli o napu mwanaye kwa Muleki, ngao a pake mathilo e sibaka sange na ku shwaulisa e lithina lyange e likenu. ⁴Mona ndi anu ana tungu omo mu litunga a kana ku mamela oyo munu yo tenda e sitabelo na kupa mwanaye kwa Muleki, ndi ka mwipaa kao, ⁵keo o me mo ni lwaena oyo munu na lusika lwaye, kame keo mo ni mu tundisa oye na munu yoshe kame oyu kupaka mu ule no ku lala na Muleki. ⁶Mona munu o yembulukela kwa no ku bumbula anu, kapa kwanu no ku taanga na ku ku paka mu mathilo noo, mo ni alwaena oyo munu no ngeyo, kame mo ni mu chitha ku mu tundisa kwa paye. ⁷Kona kuli mu ku kenise kame mwi kale mwa ka ku kena, ka kuli o me no Minya moyo o Mulimu wenu. ⁸Mwa swanela ku mamela e milao thange na ku thi koñela. O me no Minya moyo oyu swanela ku mi kenisa. ⁹O munu yoshe oyu tukana Yaye kapa Inawaye a swanela kwi paiwa. Mwana kutu Yaye kapa Inawaye, kona kuli a kwite mulandu mane a swanela kufa. ¹⁰Ku mona mulume o tenda u ule na mbiyama mu kwaye, kapa ndi, mulume a tenda u ule na mbiyama mapaye—oyo mulume noyo mukathi a swanela kwi paiwa. ¹¹Ku mona ndi mulume o lala na mbiyama yaye, oyo mulume keo o na tubula e sheshe tha yaye. O she o mwana no mulume na mbiyama yaye a swanela kwi paiwa. O unyinga wo oshe mo wi kala peulu thoo. ¹²Ku mona ndi munu o lala na mbiyama mwanaye, mu wili woo a swanela kwi paiwa. A na tende u ule. A kwite mulandu kame a swanela kufa. ¹³Ku mona ndi mulume oku lala na mu kwaye mulume, kapa mu kathi ku ku lala na mu kwaye mu kathi, o she ana tende unyangunyu u kalu. A swanela oshe kwi paiwa. A kwite mulandu kame a swanela kufa. ¹⁴Ku mona ndi mulume a lama mu kathi kame keo na ku lama inawaye, owo unyangunyu. A swanela ku tumbekiwa, o she o mulume na mu kathi, ngao kombo ku ne kala kame unyangunyu wa ngeyo mu kachi kenu. ¹⁵Ku mona ndi mulume oku lala na siyamana ku tenda naso u ule, oyo mulume a swanela kwi paiwa, na kwi paa eso siyamana. ¹⁶Ku mona ndi mu kathi atha na ku koñela e siyamana na ku ku lala naso ku tenda u ule, mwa swanela kwi paa oyo mu kathi na kwi paa eso siyamana. Ya swanela ngao mu ipaye emwa. Ya kwata mu landu na ku swanela ngao ipaiwe. ¹⁷Ku mona ndi mulume o shimba manthaye, o mwana yaye kapa o mwana inawaye, na ku mu tubula sheshe ku mu pilula mbiyama, mane naye kame no mu kathi ku mweena manthaye no mulume e sheshe thaye, eso sindoye. A swanela kwi paiwa naku tundisiwa mu kachi no apoo. O na mweene manthaye e sheshe thaye, kame keo a swanela ku kuleka e sibi saye. ¹⁸Ku mona ndi mulume o lala na mu kathi kuno yoli ku sithila, ku mu tubula na ku mona o unyinga waye. Oshe o mulume na mu kathi a swanela kwa tundisa mu mukachi no apoo. ¹⁹Ko swanela ku tubula na ku mweena mantha inawoye e sheshe thaye kao, kapa ku mona e sheshe tha mantha iwoye kao, ka kuli nga mo shwaukisa a poye no pa lu kanda. Wa swanela ku kuleka e sibi soye o fochi. ²⁰Ku mona mulume o lala na mbiyama mwelyaye, oyo ona swaula mwelyaye. Mwa ku tumela eso sibi, mane mwa kufela nje kweleka mwana. ²¹Ku mona ndi mulume o lama mbiyama mu kulwaye kuno mukulwaye yo iyoya, Ao maloya. O na shwaula mukulwaye, kame mo ni mu yangela kwa anaye o ufumu owo a na swanele ku yola kwa shemi oo. ²²Mwa swanela ku buluka thoshe e milao thange netho no ni milaelela; mwa swanela ku thi buluka ngao mwelyo litunga ni mi twala ko lina ka mishanja. ²³Ko mu na koñela e milao no ao matunga ni tamba ku chitha chitha poso thenu, ka kuli ao mwana tende yoshe ei inu, ni kana ku wapela. ²⁴Mono ni miambela ngao, "O mwe mbo mu yola e litunga lyoo, mo nili mipa ngao mu liete, elyo litunga no ku sika lya mawe na uki. O me no Minya moyo o Mulimu wenu, oyo no mi keta kumi tundisa kwanu a kwenu. ²⁵Kona kuli mwa swanela ku keta mu kachi no iyamana no ku kena neyi nombula ku kena, kame na mu kachi no yinyi no ku kena neyi nombula ku kena. Ko mwa i swanela ku ku paka mathilo mo fochi na kulya e iyamana no mbula ku kena kao kapa inyi kapa na siyamana soshe eso siendisa e libumo pashi, eyo ina mi ketele ku piluka yambula ku kena o kwenu. ²⁶Mwa swanela ku piluka a ku kena, ka kuli o me, no Minya moyo, no mu kenu, kame ina mi tapa ku mi tundisa kwanu a kwenu, ka kuli o mwe mwanu ange. ²⁷O mulume kapa mu kathi oyo ambaulanga nafu kapa oyu taanga a swanela kwi paiwa. Anu a swanela kwa yaana na mawe. A kwita mu landu mane a swanela kufa.

21 ¹Minya moyo mwana ambela Mushe ngao, "O ambele a maprisita, ana Aruni na kwa ambela ngao, 'Muprisita ka swanela ku ku paka mathilo yofochi kabakala e ithimbi no anu no kufa kao, ²keti aiba ndi wa kwata sithimbi sa mapoye—weti inawoye, mwanoye no mulume, na mwanoye no mukathi, na mukulwoye, ³kapa manthoye no mwalanjo oyu leliwa o kwoye, o ku mona ka kwite mulume kale kao—o kwaye oyo a twesa ku ku paka mathilo. ⁴Kono ko kwa iswanela ngao owe no kwi maena anu o ku pake mathilo kabakala ku kwata e ithimbi no apa no a koye kao. ⁵A maprisita ka swanela ku ku kolola ku mitwi thoo kao kapa ku kolola a mahaha no milebu thoo kao, kapa ku ku satela pa lutu lwoo kao. ⁶A swanela kwi kala aku kena poso tha Mulimu woo kame kana shwaukisa e lithina lya Mulimu woo, ka kuli a maprisita o nyiko a tendelanga Mulimu e sitabelo no ku tumbekela, eso silya sa Mulimu. Kona kuli a maprisita a swanela ku piluka a ku kena. A maprisita ka swanela ku lama mu kathi wa liule oyu no ku shwaukisa kao, ka swanela ku lama kame mu kathi wa ku lukuliwa ku mulume wao kao, ka kuli ao a ku kena kwa Mulimu woo. ⁷Mo mu pilula wa ku kena, ka kuli oye yo nyiko o tendelanga Mulimu wenu e sitabelo. A swanela kupiluka wa ku kena o kwenu, ka kuli O me, no Minya moyo no ni mi pilula mwa kenu, no mukwa ku kena. ⁸O mwana yoshe no mu kathi no muprisita oyu ku shwaukisa yo fochi na ku tenda u ule mwa shwaukisa yaye. A swanela ku tumbekiwa. ⁹Aiba ndi oye muprisita o mukulu mu kachi no apaye, ona wesiwa ku mutwi waye na oli, kame ona tendeliwa sebethelo tha ku twesa ku ku manga e ito no muprisita o mukulu, ka swanela ku ku tubula ku mutwi waye kao kapa ku yataula e ito yaye. ¹¹Kana shenyena pepi na sithimbi ngao a

ku pake a mathilo, shiwa yaye kapa inawaye.¹² O muprisita o mukulu ka swanela ku tunda mu sialalelo no sibaka no Tarbanakele kapa ku shwaukisa e sialalelo sa Mulimu waye, ka kuli ona tendeliwa sebethelo tha muprisita o mukulu kabakala e oli tha Mulimu no ku ku wesa the kala ku mutwi waye. O me no Minya moyo.¹³ O muprisita o mukulu a swanela ku lama mu kathi wa mbula kale ku limuka mulume ku piluka mbiyama waye.¹⁴ Ka na lama mukatha fela, kapa mu kathi wa ku lukuliwa, kapa liule wa mu kathi. Ka swanela ku lama a kathi no mishobo ethi kao. Aiba ndi a lama a lame mukathi wa mbula ku limuka kale a lume kame a tundele ku mushobo waye,¹⁵ ngao kana shwaukisa a naye mu kachi ka paye, ka kuli o me no Minya moyo, ina mu kenisa.¹⁶ Minya moyo mwana ambaula kwa Mushe, ku mwambela ngao,¹⁷ O ambaule kwa Aruni ku mwambela ngao, "Kwa ikulyaye oshe no mu lubasi lwaye oyu kwite ulema pa lutu, kana shenyena ku leta ilya kwa Mulimu waye.¹⁸ O mulume yoshe oyu kwite o ulema no palutu ka swanela ku shenyena kwa Minya moyo kao, weti o munu no kufa a meo kapa oyu nombula kwenda, na munu no ku njungangela kapa oyu no ku mbwetamana e liyulu,¹⁹ na mulume oyu no ku tenguka e likaa kapa e likondo,²⁰ kapa o mulume o kwite e litunda mu mwongo kapa oyu kwite a kaale pa meo, kapa oyu kwite e ikola yoshe, na kanyaye, na ituu, kapa oyu no mutupa.²¹ Ko ku ne kala mulume mu lubasi lwa Aruni o muprisita oyu kwite o ulema no pa lutu oyu swanela ku shenyena pepi na ku wiya ku tendela Minya moyo e sitabelo no ku tumbekela pa mulilo. O munu no ngeyo a kwata ulema wa palutu; kona kuli ka swanela ku shenyena pepi na ku tendela Mulimu waye e sitabelo kao.²² Mwalya e ilya ya Mulimu waye, kapa e inu no ku kena yonene kapa eyo no ku kena ambu.²³ Kono kane ngena ku shenyena poso no liina no lumbatu kapa ku wiya pepi na aletare, ka kuli o kwite ulema wa pa lutu, ngao keo ka na tenda mathilo mu sibaka sange no ku kena, ka kuli o me no Minya moyo, oyu na kenisa."²⁴ Mushe keo no amba eyo yambo kwa Aruni, na naye, mane na kwana isilaele oshe.

22

¹Minya moyo mwana ambaula na Mushe, ku mwambela ngao,² O ambele Aruni na naye ngao, a tokomele ku tunda ku inu no ku kena ya ana Isilaele, eyo ana ni kenisethe. Kana shwaukisa e lithina lyange no ku kena. O me no Minya moyo.³ O ambele ngao, 'Munu na munu kwa ikulyenu mu lusika lwenu lwoshe mona o shenyena ku inu no ku kena eyo ana Isilaele ana kenisethe Minya moyo, kuno yo kwite a mathilo, oyo munu mwa tundisiwa poso thange. O me no Minya moyo.⁴ Munu yoshe no mukowa wa Aruni oyu kola e mbingwa, kapa soya, ka nalya ku sitabelo no ku tendela Minya moyo, keti apa a kena. O munu yoshe o ngunyuna o munu mathilo ona kwata e sithimbi, kapa o munu no soya,⁵ kapa o munu yoshe ona ku paka a mathilo ku kwata e silongolo no kwendisa e libumo, kapa o munu yoshe o mupaka a mathilo, kapa ku kwata o munu yoshe oyu na ku paka a mathilo ku sinu sipi kapa sipi—⁶kona kuli o muprisita yoshe ona ngunyuna eso no mathilo mwe kala na mathilo ku pitela kendi e singola ngola. Ka swanela kulya ku sitabelo no ku kena kao, keti aiba ndi mwa ku kusha palutu na meyu.⁷ Mona e liwa li neki, keo mwa piluka mu kenu. Mu manyima no kwika e liwa a twesa kulya eni ku sitabelo, ka kuli seli ina piluka ilya a twesa kulya.⁸ Kana ku lyela sa ku kufela kapa sa ku lyewa ku yanthama, eso si twesa ku mu paka a mathilo. O me no Minya moyo.⁹ O muprisita a swanela ku koñela e milao thange, kapa keo nga mwe kata na sibi kame nga mwe paiwa pa kuni shwaukisa. O me no Minya moyo oyu na kednisa.¹⁰ Kwanu no ku pana mu mukowa wawo, ku paka na a ngenda no muprista kapa a pika aye, ka nalya e sitabelo no ku kena.¹¹ Kono mona ndi o muprisita a kulela mupika na mali aye, oyo mupika keo a twesa kulya ku sitabelo sa Minya moyo. O mukowa no muprisita na a pika oshe no kwelekela mu nthuwo thaye, ana luku luwa ku lya naye kweyo ilya.¹² Ku mona ndi o mwana muprisita no mu kathi ona lamiwa ku lusika lwalwo, ka swanela kulya ku ilya no ku kena kao.¹³ Kono ndi o mwana muprisita no mukathi mukatha fela, kapa wa ku lukuliwa, kapa ndi ka kwata mwana kao, kapa ndi mwana ka uka ku wiya ku tomana mu nthuwo tha yaye weti yo ili mwaikana, keo mwa lya ku ilya ya yaye. Kono njeko shiwa o mweya oyu kana ku piluka wa lubasi no siprisita oyu swanela kulya ku ilya no siprisita.¹⁴ Ku mona munu olya e ilya no ku kena kuno yo na kana ku limuka, keo a swanela kwi kela a maprisita, na kwekethako sinu simweya kweyi no mutanu ku letela o muprisita.¹⁵ Ana Isilaele ka swanela ku nyonyopissa e inu no ku kena eyo ana letele Minya moyo kao,¹⁶ apa a tenda ngeyo keo mwa ku letela o fochi ku shimba e sibi pa kulya ku ilya no ku kena, ka kuli ome no Minya moyo oyu na kenisa.¹⁷ Minya moyo mwana ambaula na Mushe, ku mwambela ngao,¹⁸ O ambele Aruni na naye, na kwambela ana Isilaele oshe. O ambele ngao, 'O mwana Isilaele yoshe, kapa o nyambaethi ona tungu mu Isilaele, ku mona ona lete e nupu—¹⁹ndi tha ku taleletha o mu na kwethela o munu, kapa tha ku leta omu ana wapele o munu, kapa ndi a tendela Minya moyo e sitabelo no ku tumbekela,¹⁹ kwamba ngao thi taniwe, a swanela ku leta siyamana sa mulume esi nombula ku nyasala ku piluka ngombe, ngu, kapa membe.²⁰ Kono ko mu na leta e nupu no ku nyasala. Ko ni tamba ku thi tana mona thina tundele o kwenu kao.²¹ Ku mona ndi munu a letela Minya moyo nupu tha sitabelo sa ku ku tumela ku thi tundisa ku ngombe kapa kwa ngu ngao a wiye a talelethe omu na kwethela, kapa ku tenda moshe omu a wapela, a shimbe kweyi no mbula ku nyasala ngao ngo i twese kwi taniwa. Ko kwa i swanela kwi kala sa ku nyasala kweyo e iyamana kao.²² E siyamana no kufa a meo, kapa esi no kulemana, kapa esi no ku mbatuliwa, kapa esi no sikwekwe, kapa esi no ku pomoka, kapa esi no masolonda ko swanela ku i leta ku piluka nupu kao. Eyi iyamana no ngeya ko mwa iswanela ku i letela Minya moyo ku wiya ku tenda sitabelo sa ku tumbekela na mulilo pa aletare kao.²³ Mo leta nupu tha ku ku tumela ku piluka pulu kapa ngu mu nyo nyo oyu kwite e sipala no ku lemama kapa no ku nyo nyopa, kono e nupu no ngeyo ko thi tamba kwi taniwa ku piluka nupu no u kwethela kao.²⁴ Ko mu na letela Minya moyo e siyamana soshe no ku thimba, kapa no ku shanyauka, kapa esi si na mbatuliwa a mai no silume. Ko mu na tenda ya ngeyo mu kachi no litunga lyenu.²⁵ Ko mu na shimba eyi no ngeyo ku tunda mu likaa no a nyambaethi. E iyamana no ngeyo ina tenguka kame i kwite ulema pa lutu, ko itwese ku shimbiwa kabakala o mwe kao."²⁶ Minya moyo mwana ambaula kwa Mushe na ku mwambela ngao,²⁷ Mona namani kapa

ngu mu nyonyo kapa membe mu nyonyo ona shemiwa, ka swanela ku tenekiwa ngeyo na inawako pa maiwa mutanu na meli. Kona kuli ku tunda peli no mutanu na maiwa matu, apo keo ka swanela ku itaniwa ku piluka nupu tha sitabelo sa ku tumbekela pa mulilo ku tendela Minya moyo.²⁸ Ko mu na yaa ngombe kapa ngu wa ku shema pa mweya na mwanaye, mu liwa lyo fochi.²⁹ Ku mona mu saela ku tenda sitabelo sa ku ku tumela kwa Minya moyo, mu si nupula mu nthila no ku wapa.³⁰ Sa swanela ku liwa mu liwa lyo fochi elyo sina nupuliwa. Ko muna siya shiwa ka nyonyo o kwaso ku pitela keti a ma siku siku. O me no Minya moyo.³¹ Kona kuli mu mamele e milao thange na ku thi koñela. O me no Minya moyo.³² Ko mu swanela ku shwaukisa e lithina lyange e likenu kao. Na swanela ku limukiwa ngao no mu kenu kwana Isilaele oshe. O me no Minya moyo oyu mi tenda ngao mu kene.³³ O me yonyiko no mi tundisa mu litunga lya Isilaele ku piluka Mulimu wenu: O me no Minya moyo."

23

¹Minya moyo mwana ambaula kwa Mushe ngao, ²"O ambele ana Isilaele, kwambela ngao, "E mikiti tha Minya moyo, etho mu swanela ku tonola ngao mikopano tha ku kena, mo thi tendala mu nako tha teni.³ Mo musebetha mu maiwa mutanu na limweya, kono e liwa no mutanu na meli lya Sabata, liwa lya ku pumula. Ko mu na tenda musebethi shiwa u mweya mwelyo liwa ka kuli Sabata tha Minya moyo mu manthuwo enu oshe.⁴ E thi tho nyiko e mikiti tha Minya moyo, etho mikopano no ku kenu mu swanela ku tenda mu nako tha teni.⁵ Mu kwethi no ma tatekelo, mu liwa no u 14 mu nako no singola ngola, paseka tha Minya moyo.⁶ Mu kwethi no ku ku feka mu liwa no u 15 mukiti wa isima eyo ina kana ku pakiwa o mu mela no ku tendela Minya moyo. Mu maiwa 7 omo mu swanela kulya eyo isima no mbula ku paka o mu mela.⁷ Mu liwa no matatekelo mo mu kwata sebethelo tha u ku waneka pa mweya, kame ko muna tenda musebethi shiwa u mweya.⁸ Mu maiwa 7 mo mu letela Minya moyo matabelo. E liwa no u 7 o mukopano no ku kena wa Minya moyo mo wi kalako, kame mwelyo liwa komu na tenda musebethi shiwa u mweya.⁹ Minya moyo mwana ambela Mushe, ku mwambela ngao, ¹⁰"O ambele ana Isilaele kwa mbela ngao, "Apa mu ka kuma mu litunga ina mipu, mane napa mu ka kalisa ku chola e ilwa, ngo mu lete lyanda lya ilya no nona no ku tamuna ku maprisita.¹¹ O muprisita mwa yoyola e lyanda no ilya no nona poso tha Minya moyo, ngao a litambule. O muprisita kame keo mwa liyoyola ngeyo na ku lini tambeka kame mu liwa no Sabata.¹² Mwelyo liwa mu nanula na kupa e lyanda kwa Minya moyo, mwa swanela kuyaa ngu wa mulume o kwite silimo oyo no mbula ku nyasala ku piluka sitabelo sa ku tumbeka ku tendela Minya moyo.¹³ E nupu no ilya no nona ya swanela kwi kala ikala yili i kwelela na ikala likumi no efa no unga no ku kwota no ku waneka na oli, e nupu thi tumbekela pa mulilo, na ku nukisa o muwe no ku tobala kwa Minya moyo, mane mo mu leta kame na nupu tha veine, thi kwelela ku kuma pa tune mu hini.¹⁴ Ko mu nalya singwa, kapa uloto wa ku pona, kapa masoto, ku pitela mwelyo liwa mu leta etho nupu kwa Mulimu wenu. Ou mo wi kala mulao wa kwi kalela mu kachi no masika no a ikulyenu oshe, na mu manthuwo enu oshe mwi kala.¹⁵ Ku tunda pa liwa li tatama e li no Sabata—elyo liwa no mu leta e lyanda no uloto ngao li tambekiwe ku piluka nupu tha sitabelo— mu bale masunda 7 a ku kwana.¹⁶ Mo mu bala kame maiwa 50, ku twala pa liwa elyo li tatama e Sabata no u 7. Apo keo mo mu tendela kame Minya moyo e nupu thi pya.¹⁷ Mo mu leta kame ku panena mu manthuwo enu ingwa yili no ku tenda pa unga wamakumi meli ku kwelela na efa. Ya swanela ku tendiwa pa unga no kwota na ku panikiwa na mu mela, ku piluka nupu tha ilya no matatekelo pa ku chola kupa Minya moyo.¹⁸ Ku paka peyo ingwa mo mu leta kame angu 7 a kwite silimo simweya a nombula ku nyasala, na powana, mane na membe a ili. Mo itendiwa ku piuka nupu tha ku tumbeka ku tendela Minya moyo, ku paka pa mweya na nupu no uloto mane na nupu no kunwa, netho mo thi piluka nupu tha ku tumbeka na ku panisa muwe wa ku nuka ku tobala ku twala kwa Minya moyo.¹⁹ Kona kuli mo mu leta kame membe o mweya ku wiya ku tenda sitabelo kabakala e sibi, na ku paka angu a ili a a kwite silimo simweya ku wiya kwa tenda sitabelo, sa ku ku tumela.²⁰ Kona kuli o muprisita mwa tambeka na kusa pa mweya na singwa no ilya no ku chola no ma tatekelo kupa Minya moyo, na ku imupa ku piluka sitabelo sa pa mweya nao angu a ili. Mo thi piluka nupu tha ku kena ku tundela ku muprisita.²¹ Kona kuli mo mu tenda kame mukiti mwelyo liwa. Mane keo mo mu tenda kame na mukopano ou kenu, mane mwelyo liwa ko mu na tenda shiwa mu sebethi u mweya. Ou mo upiluka mulao wa kwi kalela mu kachi no mikowa no anu oshe mu manthuwo enu mwi kala.²² Apa mu tamba ku chola e ilwa no mu litunga lyenu, kona manena ku cholla na mu mambali no silwa soye soshe, kame ko na nonena neyi iswanela ku pupuliwa peyi ona cholo. Mo i siyela oyu no ku nyanda na nyambaethi. O me no Minya moyo o Mulimu wenu.²³ Minya moyo mwana ambela Mushe, kwamba ngao, ²⁴"O tonwele ana Isilaele na kwambela ngao, "Mu kwethi no u 7, mu liwa no u 1 mo li piluka liwa lya pumulo thi kulu, kame lya ku kwanukisa apa ku shikiwa a matolombita, kame mane mo kwisaniwa o mukopano no ku kena.²⁵ Komu na tenda musebethi shiwa u mweya, kono mo mu letela Minya moyo a matabelo no ku tumbeka pa mulilo.²⁶ Minya moyo keo o ambaula na Mushe, ku mwambela ngao, ²⁷"Pano kwethi no u 7 ko kwisaniwa 10 mo lipiluka liwa lya sebethelo tha kwika e milandu. Mo likala liwa lya mukopano wenu u kenu, mane mwa swanela ku ku kokobetha mwo fochi na ku letela Minya moyo matabelo a ku tumbekela na mulilo.²⁸ Ko mu na tenda musebethi shiwa u mweya mwelyo liwa ka kuli liwa lya sebethelo tha kwika milandu, ku ku tendela sebethelo mo fochi poso tha Minya moyo o Mulimu wenu.²⁹ O muni yoshe oyu kana ku ku kokobetha mu muchima waye mwelyo liwa mwa tundisiwa mu kachi no apaye.³⁰ O muni yoshe oyu tenda musebethi mwelyo liwa, O me, no Minya moyo, moni muyundisa mu kachi no apaye.³¹ Ko mu na tenda musebethi shiwa u mweya mwelyo liwa. Ou u piluke mulao wambula kupwa mu kachi no masika no anu oshe mu manthuwo muli.³² Elyo liwa lya swanela ku piluka liwa lya Sabata tha ku pumula kwenu, kame mu ku kokobethe mwo fochi mu liwa no u 9 ku kwethi ku twala e singola ngola. Ku tunda e singola ngola ku twala e singola ngola no liwa e likwalyo mwa swanela ku buluka e

Sabata thenu.³³Minya moyo mwana ambaula na Mushe, ku mwambela ngao,³⁴O tonwele ana Isilaele, kwambela ngao, 'Mu liwa no u 15 no kwethi no u 7 mo li piluka liwa lya mukiti wa minganda tha Minya moyo. Owo mukiti mo wi kala mu maiwa a kutha pa 7.³⁵E liwa no u tangi lya mukopano no ku kena. Ko muna tenda musebethi shiwa u mweya mwelyo liwa.³⁶Mu maiwa 7 mo mu letela Minya moyo matabelo a ku tumbeka na mulilo. Mu liwa no u 8 mo ku tendala o mukopano ou kenu, kame mo mu letela Minya moyo sitabelo sa ku tumbeka na mulilo. Ou mo upiluka mukopano u nene, kame ko mu na tenda musebethi shiwa u mweya.³⁷E thi tho nyiko e mikiti tha Minya moyo, etho mu swanela ku ku wanekela ku piluka mikopano tha ku kena ngao mu letele Minya moyo nupu tha ku tumbeka pa mulilo, etho nupu no ku tumbekela ku paka pa mweya na nupu no unga, na matabelo kame a makwawo kupaka na matabelo no kunwa, sinu simweya na simweya ku tendiwa mu liwa elyo lina toiwa.³⁸E thi mikiti tha ku tundela pa Masabata a Minya moyo na ku tundela pa manupu enu, na matabelo oshe a no mu kwethela ngao mbo mwa tenda, na manupu enu oshe mu tenda mu ku wapela kwenu kupa Minya moyo.³⁹Kutha kame na mikiti no minganda, mu lwa no u 15 no kwethi no u 7, apa mu mana ku chola e ilya no mu ilwa yenu, mo mu tendela Minya moyo mukiti wa maiwa a kutha pa 7. Mwa swanela ku pumula e liwa no u7, na ku pumula kame e liwa no u 8.⁴⁰Mu liwa no utangi mo mu shimba yuyan u iwa ku tundisa ku itondo, na ku mitai no makangale, mane na ku mitai no mashako no itondo no ku bula, na ku itondo no ku menanga ku manyonga no milonga, mane keo mo mu tenda uku tabisa poso tha Minya moyo o Mulimu wenu mu maiwa a kutha pa 7.⁴¹Mu maiwa 7 silimo na silimo, mo mwi kalanga na uku tabisa mwou mukiti wa Minya moyo. Ou upiluke mulao wa mbula kupwa mu kachi no masika no anu oshe mu manthuwo muli. Mwa swanela kwi kalanga na ku wapela ou mukiti mu kwethi koshe no u 7.⁴²Mo mu tomana mu minganda mu maiwa a kutha pa 7. Anu oshe na elekiwa mu Isilaele a swanela ku tomana ngeyo mu minganda pa maiwa a kutha pa 7,⁴³ngao a ikulyenu, na masika enu oshe ku twala poso, nga ku lute omu no ni umbela ana Isilaele ngao a twese ku tomanga mwetho minganda mu nako no ni a endisa kwa tundisa mu Egepita. O me no Minya moyo o Mulimu wenu."⁴⁴Kutha mwou mwikaelo, Mushe no twesa ku yubisa ana Isilaele e mikiti tha Minya moyo no thi ketiwa.

24 ¹Minya moyo mwana ambaula na Mushe, kwamba ngao, ²O laule ana Isilaele ngao a ku letele oli tha ku kena ethi no olive no ku tendiwa pa olive ngao thi ku tusisiwe mu lambi, ngo thi twese ku tumbuka e nako thoshe.³Poso no liina no ku sileletha ou paki mushi no seili no mukopano, Aruni mwa eketha, ku tundisa e singola ngola ku twala a masiku siku, ku tumbula ngeyo e lambi poso tha Minya moyo. Ou mo u piluka mulao wambula kupwa mu kachi no masika no anu. ⁴O muprisita o mukulu mwa tumbula ngeyo e lambi poso tha Minya moyo, ao malambi no ku kena ali pa mitai no gauda e thi kenu.⁵Mo shimba o unga no kwota no fulaulo na ku u pona ingwa ya kutha pa 12. Kwa swanela kwi ngena ikala yiili ya ku kwelela na likumi mu efa mu singwa na singwa. ⁶Kona kuli mo i lundeka mu ikwata yili, eyo i tamba kwi kala 6 mu sikwata na sikwata, ku i paka pa tafule no gauda no ku kenu poso tha Minya moyo.⁷Mo paka e insense e thi kenu mu kachi no sikwata na sikwata no singwa ku piluka sitabelo sa ku kwanukisa. E thi insense keo mo thi tumbekwa ku thi tendela Minya moyo. ⁸Lya Sabata na Sabata lyoshe o Muprisita o mu kulu mwa lukisa eyo ingwa na ku i paka poso tha Minya moyo kwi maena ana Isilaele, ku piluka si supo sa wonyi no mbula kwapwa. ⁹Aruni na naye o nyiko a tamba ku leta ethi nupu, na ku wiya ku thi lyela mu sibaka no ku kena, ku piluka siemba sa ku tunda ku ma nupu no ku wiya ku tendela Minya moyo ku wiya kwa tumbekela na mulilo."¹⁰O mwana mulume no mukathi no muisilaele, oyo yaye neli Muegepita, mwana pana na ana Isilaele. Kona kuli o mwana mulume no mukathi no Musilaele mwana lwisa o mulume no Muisilaele mu mafulo. ¹¹Oyo mwana no mulume no muisilaele mwana shwaula e lithina lya Minya moyo mane na ku tukana Mulimu, na anu keo a mu leta kwa Mushe. E lithina lya inawaye neli Shelomiti, o mwana Dibiri no mukathi, o tunda mu lusika lwa Dani. ¹²Mwana mu paka mutolongo kupitela oko Minya moyo na swanela ku manisetha e yambo o koo. ¹³Keo Mushe o ambaula kame kwa Mushe, kwamba ngao, ¹⁴O shimbe o munu yo na tukana Mulimu o mu panisethe panthi no mafulo. Anu oshe a na mu yubu mwa kambeka a makaa oo pa mutwi waye, mane na anu keo a mu pobaule. ¹⁵Mo tonwela ana Isilaele na kwambela ngao, "O munu yoshe o tamba ku tukana Mulimu waye mwa shimba e sibi saye. ¹⁶Mane o munu o shwaula e lithina lya Minya moyo mwe paiwa e mwa. E kopano thoshe tha swanela ku mu pobaule, aiba ndi nyambaethi kapa mwana Muisilaele e mwa. Ku mona munu ona shwaula e lithina lya Minya moyo, keo mwe paiwa. ¹⁷Ku mona munu one paa munu mu kwaye, mwe paiwa naye kame. ¹⁸Ku mona ndi munu o ne paa siyamana sa mu kwaye, mwa swanela ku sika na siyamana si kwaso, o moyo wa swanela kwi kiwa na moyo u kwao kame. ¹⁹Ku mona munu ona letele mu kwaye kwolofala, naye a swanela ku tendiwa ngeyo weti omo ana tendele mu kwaye. ²⁰Ku choka kwi kisiwe na ku choka kame, lithio na lithio likwalyo, liyeo na liyeo likwalyo. Ku tha nomo ana letele mu kwaye o kwolofala, naye kame a swanela ku tendiwa ngeyo. ²¹Ku mona munu oi paa siyamana a swanela ku sika, mane na munu kame oi paa mu kwaye munu naye a swanela kwi paiwa. ²²Mo mwatula o nyambaethi na munu wa Muisilaele ku ku tusisa mulao no u ku feka, ka kuli ome no Minya moyo o Mulimu wenu."²³Kona kuli Mushe mwana tonwela ana Isilaele, mane nana Isilaele keo a panisetha oyo munu panthi no mafulo, apa na tukana Minya moyo. Mwana mwandaula na mawe. Ana Isilaele mwana sebeisa o mulao na lailala Minya moyo kwa Mushe.

25 ⁷?

26

¹Ko muna ku tendela tundungo, kame ko muna ku thekela tundungo twa ku ku shongela, mane kame ko muna theka kandungo ka liwe mu litunga lyenu na ku ka tongwamena ku ka lapela, ka kuli ome no Minya moyo o Mulimu wenu. ²Mu mamele e Sabata thange kame mu kuteke na sibaka sange no ku kena. O me no Minya moyo. ³Ku mona mwendela nomu ni mi laelela na ku mamela e milao thange na ku thi koñela, ⁴apo keo mo ni mipa bula mu nako thaye thoshe; mane na litunga keo mo li menisa mweengele, kame na itondo no mu lyuwa mo i tupula ya yuyan. ⁵Mo mutha na ku tafuna e ilya ku twala ku nako no ku kulumuna e ishakasha no veine, mane mo mutha na ku kulumuna e veine ku twala mane ku nako no ku kuna e ilya. Mo mutha na kulya ngeyo e ingwa kuno mwikuta kame mo mwikala ngeyo mu litunga kuno mo mu nombwele. ⁶Mo ni leta kotho mu litung lyenu; kame mo mu shendama kuno mu kana ku kwite wa ku mi yapisa. Mo ni chitha e yanthama mu litunga lyenu, mane na lyonga ko litamba ku yaiwa mu litunga lyenu kao. ⁷Mo mu chitha chitha akwo e i thimbo yenu, mane mwa fa ku lyonga poso thenu. ⁸Anu mutanu o kwenu mwa chitha anu 100, kame nanu 100 o kwenu mwa chitha anu 10,000; mane a kwo ei thimbo yenu mwafa ku lyonga poso thenu. ⁹Mo ni mi topela na sishemo na ku mi tenda ngao mu shemune na ku mi letela ngao mu bule; Mo ni tenda wonyi mu kachi kange nenu. ¹⁰Mo mulya ilya ya ku choliwa kale. Mo mu tundisa e ilya no kale mu yete ka kuli mo mu saela sibaka mwa ku paka e ilya no kutulo e thipya. ¹¹Mo ni umba e nthuwo thange mu kachi kenu, kame ko ni tamba ku thimana mu kachi kenu kao. ¹²Mo ni kwendela mu kachi kenu na ku piluka no Mulimu wenu, kame namwe mo mu piluka mwanu ange. ¹³O me no Minya moyo no Mulimu wenu, oyu no mi tundisa mu litunga lya Egepita, ngao ko mu na piluka mwa pika no muya mu litunga. I na cholo e joko thina mi lemene na ku mi tenda ngao mu twese ku kwendela kuno muna nanguka. ¹⁴Kono ku mona mu kana ku ni tethetha, na ku kana ku kuteka ethi milao thoshe, ¹⁵kame mona mu teketa o mu ni mi laelela na ku shwaula e milao thange, ngao keo ko mu tamba ku kuteka na milao thange thoshe kao, kono mwa cholaula o wonyi wange—¹⁶Ku mona ndi mwa tenda e inu no ngeya, ome keo moni mi tenda ngeya: mo ni mi tumena ou mowa, e ikola na kwimbya ku tamba kwi paa a meo enu na ku yundisa e mwoyo thenu. Mo mu kuna e mbuto thenu mu ngaya ngaya, ka kuli akwo ei thimbo yenu mwa ku lyela e yuyan ya teni. ¹⁷Mo ni mi topelisa e likosi, kame a kwo ei thimbo yenu mwa mi nenepela. Anu no ku mi thimba mwa miendisa, namwe kame mo mwi tuka ku ku shandaula, shiwa ndi ngao munu ka mi chitha kao. ¹⁸Ku mona mu manyima neyi yoshe ko mu tamba ku ni tethetha kao, keo moni mi bakisa twa kutha pa mu tanu na twili kabakala e ibi yenu. ¹⁹Mo ni cholaula a maata enu mu ku kumusa nao. Mo ni tenda e liwilu lyenu weti sikuwo na litunga lyenu ku li tenda weti kopa. ²⁰E situku tuku no ku sebetha kwenu mo si piluka sa mu ngaya ngaya, ka kuli e litunga lyenu ko litamba ku kwata kutulo kao, mane na itondo no mu litunga lyenu ko itamba ku kwata yuyan kao. ²¹Ku mona mu tha na ku ni lwisa na ku kana kwendela nange mu mikaelo thenu na ku kana kuni yubisisa, mo ni mieketha ku utata wenu kwekethako ukalu wa ku kuma pa 7, ku twala pa ibi yenu mu kwite. ²²Mo ni mi tumena yanthama ya mu musitu, ku wiya kulya a nenu, na kwipaa e ngombe thenu, mane na ku mi letela ngao mu nyonyope mane na mu mikwakwa thenu mu taame a ku twesa kwendanga mo. ²³Ku mona ndi mu kana ku kandiwa o kwange mwethi mikaelo mane keo mwa eketha kwenda mu ku ni lwisa, ²⁴name keo mo ni tha na ku mi lwisa ngeyo, mane keo mo ni mi eketha ku ukalu no utata wenu ku u kumisa pa 7 kwendela napa ikume e ibi yenu yoshe. ²⁵Mo ni leta o mukwale peulu no moyo wenu ngao u mi keshauke kakuli muna cholo o wonyi wange. Apa mwi tuka ku ka kwolama mu minthi thenu, mo ni mi letela ikola mu kachi kenu, mane keo mo mupiwa mu makaa no ako e ithimbo yenu. ²⁶Ku mona ni mi yumena eyi no kulya, a kathi likumi mwa pona e ingwa yoo mu lithiko limweya, kame mo mupiwa eyo ingwa na kwelela ku iweita pa sikala. Mo mulya kono ko mu tamba kwi kuta kao. ²⁷Ku mona mu kana ku ni yuba mu manyima nethi mikaelo, na kweketha ngeyo ku ni lwisa, ²⁸kona kuli name moni mi lwisa ngeyo na kungupa yonene, kame keo moni mi eketha ku ukalu no utata wenu ku kumisa pa 7 ku kwelela na ibi yenu yoshe. ²⁹Mo mulya e nyama no anenu no alume na nyama no anenu no a kathi. ³⁰Mo ni umbuula e ibaka yenu no ku lumba, na ku ngwisa a maletare no insense thenu, mane naku yumbaana e ithimbi yenu peulu no ithimbi no tundungo twenu, mane na muchima wange mo unyikwa omu mulyele. ³¹E minthi thenu mo ni thi pilula maundu mane na kumbuula a malapeelo no milimu thenu. Ko ni tamba ku wapela o muwe neyo no ku tobala mu tamba ku ni letela kao. ³²Mo ni sinya sinya e litunga lyenu. Mane nakwe ei thimbo yenu ao a tamba ku wiya ku tungamo mwa wiya ku ku komokela. ³³Mo ni mishandaula mu kachi no anu oshe, kame mo ni chomona na lyonga lyange na kutha na ku michitha chitha. E litunga lyenu mo mu li shanduka, kame na minthi thenu mo ni thi piluka maundu. ³⁴Apo keo e litunga mo litha na ku wapela a Masabata alyo ku mona ndi lina taama anu a ku litunga ka kuli o mwe mo mu ke kala mu litunga no akwo e ithimbo yenu. Mwetho nako, e litunga mo li tamba ku ku pumulela na ku ku kola a Masabata alyo. ³⁵Ku mona li piluka ngeyo maundu, keo mo li kwata ku pumula, ka kuli no li mwa ku twesa ku pumula mu Masabata enu, mu nako etho mwi yoya o kwalyo. ³⁶O kwenu o mwe mu kali mu litunga no a kwo ei thimbo yenu, mo ni paka u mowa na michima thenu ngao ku mona ndi shiwa mu lumo wa lishako lya ku tuka mu mepo mo li mi yapisa, kame mo mwi tuka weti anu a kwi tuka kwi yapa e lyonga. Mo mutha na u ku ngwela ngwela, shiwa ndi munu ka mi chitha kao. ³⁷Mo mutha na kungwa munu peulu tha mukwaye weti a kwi tuka kwi yapa e lyonga, shiwa ngao njeko munu oyu a chitha. Mo mu taama maata a ku twesa kwimana na ku tiya poso no a kwo e ithimbo yenu. ³⁸Omwe mo mu yunda kufa mu kachi no anu oshe, mane na matunga no a kwo e ithimbo yenu mwa mi mina. ³⁹A tamba ku panduka mu kachi kenu mwa yundisiwa ku ibi yoo, mu litunga no a kwo e ithimbo yoo, kame kabakala e ibi no aka nyakulyo nao mwa yuda kufa. ⁴⁰Mwa kwamba e ibi yoo na ibi ya ka nyakulyoo, na ufosi woo ana thi na ku ni fosetha, mane nomo a nathi naku ni lwi sethanga—⁴¹eyo ina ni letele ngao nithe na kwa lwisa mane keo nia leta na mu litunga no a kwo e ithimbo yoo— ku mona ndi e michima tho etho thina kana ku kena mo thi twesa ku ku kokobetha, na ku mona ngao ku mona a twesa kwi tana o ukalu no ibi yoo, ⁴²keo mo ni anuka o wonyi wange na Jakobo, na kwanuka owonyi wange na Isaka, mane na

kwanuka o wonyi wange na Abrahama: kame, keo mo ni anuka na litunga lyoo ngeyo.⁴³E litunga mo liteketiwa o kwoo, kona kiuli mo li kala lya ku wapa na Masabata alyo ku mona ndi mwa li siya ku piluka maundu. Mwa ika o ukalu no milandu no ibi yoo ka kuli ao o nyiko o fochi a na nyasa o mu ina laulele mane na ku shwaula e milao thange.⁴⁴Shiwa na ngeyo, pano ai kali mu litunga no a kwo e ithimbo yoo, ko ni tamba kwa kana kao, kapa kwa thimba ngao ni a yundise kwe paa na ku sinya sinya o wonyi wange noo kao, ka kuli o me no Minya moyo o Mulimu woo.⁴⁵Kono kabakala o kwa wapela ni kwite mo ni anuka o wonyi wange no ni kwonyeka na ka nyakulyo, ao no ni ka panisa mu litunga lya Egepita pa meo no anu oshe, ngao ngo ni piluke no Mulimu woo. O me no Minya moyo.⁴⁶O ku konyiko o ku laula, na kwanukisa, mane na milao etho Minya moyo na paka mu kachi kaye na ana Isilaele pa lilundu lya Sinai ku ku tusisa Mushe.

27

¹Minya moyo mwana ambaula na Mushe na ku mwambela ngao, ²"O ambele ana Isilaele ngao, 'Ku mona munu ndi a kwethela kwa Minya moyo, mo ku ku tusisiwa o mutendelo u kwelela ngeyo.³Apo elela o mulume no ilimo 20 ku twala kwoyu no ilimo 60 o kwelela kwoye mo ku piluka mashekele a ku kuma pa 50 a no silivera, mu kutha na shekele no Tarbanakele. ⁴O mukathi oye mo mwelela na mashekele a ku kuma pa 30.⁵Ku tundisa pa mwaikana oyu no myaka 5 kutwala poyu no myaka 20 o kwelela koye ku mulume mo ku piluka mashekele 20, kame kutha noyu no mukathi o kwelela mo ku piluka mashekele 10. ⁶Ku tundisa kame pa mwaikana no kwethi ku mweya ku twala poyu no myaka 5 o kwelela kwoye kutha noyu no mulume kwa swanela ku piluka mashekele 5 a silivera, kame noyu no mukathi mwa swanela ku piluka mashekele 3 a no silivera.⁷Ku tundisa pa no myaka 60 na ku twala peulu mo elela mulume na mashekele a kutha pa 15, mane na mukathi ku mwelela na mashekele 10. ⁸Kono ku mona munu o kwethela ngeyo o kwanga kwika ao mashekele, oyo munu keo mwa piwa mashekele ku twala ku muprisita, kame na muprisita mwa amba apa kumise eyi ana fumu oyo munu kutha na palo no mali noyo munu o tenda oko ku kwethela ndi mwa twesa ku kwanisa.⁹Ku mona ndi kwa kwetheliwa ngombe wa ku letela Minya moyo, e silama soshe noyo ngombe o piwa kwa Minya moyo mo si piluka sa ku kena. ¹⁰Munu ka swanela ku chinjanisa ngombe kao kapa ku shimbuula ngome ku mu chinjisa ku leta o muwa mu kachi no munyangunyu, kapa ku chinja ku leta o munyangunyu mu kachi no muwa. Ku mona ku chinjiwa ngombe na mu kwaye, tho mbiili ngeyo keo mo thi piluka tha ku kena.¹¹Shiwa ngeyo, ku mona ndi munu o sepisa ku leta siyamana sa mbula ku kena kwa Minya moyo, ngao keo Minya moyo ka twese ku sitana kao, keo oyo munu a mwa twala eso siyamana ku muprisita. ¹²O muprisita keo mwa simonisisa ngao sa kuma pa bukai, kwendela na teko thi swaneela. E teko thoshe a paka o muprisita peso siyamana, keo mo thi piluka tho teko tha teni. ¹³Ku mona ndi o mute a onona etho teko, keo mo kwekethiwa mutanu kwowo muulo ku piluka tho teko no ku kambeka ku muulo neso siyamana.¹⁴Ku mona munu ona shimbi e nthuwo thaye ku thi pilula tha ku kena na ku thipa Minya moyo, keo o muprisita mwa thi elela no mu thi lyele ku piluka thiwa kapa thi nyangunyu. Moshe omo o muprisita a thi elelele, keo mo thi kala beni ngeyo. ¹⁵Kono kumona ndi o minyatho ona thi letele ngao thi kene o onona na ku saela ku thi chimbula, mwa eketha ku teko tha tho sa ku piluka mutanu ku thi chimbula, ngao thi piluke thaye.¹⁶Ku mona ndi munu o paka ku nyonga o mumvu waye, keo owo mumvu pa ku welela mo utha pa mbuto ethi thi kuniwamo ngao tha kuma papi---litanda lya mbuto tha lukonga tha ku kuma pa mashekele 50 a silivera mo thi piluka tho mbuto tha teni.¹⁷Ku mona o bulukela Minya moyo e silwa soye mu mwaka no jubile, mo ku tendiwa na mu mweno woye. ¹⁸Kono ku mona o bulukela Minya moyo e silwa soye mu manyima no mwaka no jubile, o muprisita mwa toma e teko neso silwa ku tha na myaka thi na sialele ku ka kumisa ku mwaka u wiya no jubile, kame keo mo usa mu manyima e teko neso silwa.¹⁹Ku mona munu ona bulukele Mulimu e silwa saye o saela ku si simuula, keo mwa ekethako mutanu ku teko no mali aso, kame eso silwa mo si ukuluka o kwaye. ²⁰Kono ku mona ndi ka saela ku simula eso silwa kao, kapa ku mona ndi eso silwa si simuuliwa ku munu wawo, keo eso silwa kosi twese ku mukela kame kao. ²¹Ku mona, e silwa, si funguliwa kwa Minya moyo mu mwaka no jubile, keo mo si kala mbo thi kenu tha kupa Minya moyo, ku piluka silwa sa kaluyawe na ku sipeela Minya moyo. Mo sietiwa ngeyo ku muprisita.²²Munu ku mona o bulukela Minya moyo e silwa saye eso ana kulele, kono eso silwa ko sa ipiluka sifuma saye kao, ²³o muprisita mwa elela e teko thaso na ungi no myaka thina sialele ku ka kumisa ku jubile e thi kwatho, mane kame oyo munu mwa ku tundisetha ku mali ona sielele mwelyo liwa kakuli sinu eso na bulukele Minya moyo.²⁴Mu mwaka no jubile, e silwa mo siukuluka ku minyaso no siulisa, ku sifumu saye.kwa minyaso yofene.²⁵O kwelela koye koshe mo ku tendiwa na unene no mashekele no Tabarnakele. Magera a ku kuma pa 20 a tenda shekele thi mweya.²⁶Ko kuli munu shiwa o mweya oyu no ku letela Minya moyo o ngombe no ku shemiwa pa utangi kao, ka kuli seli ngombe wa Minya moyo mu ku shemiwa kwaye; E ngombe no ku shemiwa mu utangi kapa o ngu, yoshe ya Minya moyo. ²⁷Kono ku mona ndi siyamana sambula ku kena, eso keo mo sulwiwa pa teko ethi o sielela, kame na sa ku kuma pa mutanu mo sieketiwa ku teko thaso. Ku mona ndi eso siyamana ko simuuliwa kao, keo mo sulisiwa o tamba ku sielela.²⁸Kono sinu sipi kapa sipi eso munu a sepisa kupa Minya moyo, kweyo ana fumu, ku piluka munukapa ngombe, kapa silwa sa ku sifumu saye, ko si tamba ku uliwa kapa ku simuuliwa kao. Sinu soshe eso sisepisiwa Minya moyo seli sinu sikenu yonene. ²⁹Ko kuli mulandu wa ku kula o munu oyu na sepisa na ku twaliwa ku kwipaiwa kao. O munu no ngeyo a swanela kufa.³⁰Sinu si mweya kweyi no likumi mu litunga lyoshe, ku ilya eyi i choliwa mu ilwa kapa ku ilya eyi ima ku itondo, yoshe ya Minya moyo. ³¹Ku mona munu ona saele ku simuula ku inu yaye no likumi, mwa eketha inu mutanu ku mali ayo.³²Sinu si mweya kweyi no likumi kwa ngu na kwa membe, eyo i pita mu mu lamu no mu lisana sa swanela ku bulukeliwa Minya moyo. ³³O mu lisana kana keta o ngombe muwa kapa mu nyangunyu, kapa ku chinjanisa o mweya na mu kwaye kao. Ku

mona ona thi chinjanisa, keo o wili watho omu thina chinjeliwa mo thi piluka thi kenu. Ko thi swanela ku simuuliwa kame kao.³⁴E thi tho nyiko e milao etho Minya moyo napa kwa Mushe pa lilundu lya Sinai kwana Isilaele."

Ruth

1

¹Mono itendaala mumaiwa aatuli na ngao mokuikala nthala mulitunga,kame mulume omweya nomushobo nomaJuda kutundeela mulitunga lya Betelehema mwana tha kuikala mu litunda lyaunyambaethi lya ma Moabi na mbiyama waye na anae aalume aili. ²Elithina lyae neli oyu mulume neli Elimeleki,elithina lyambiama waye neli Naomi. Omanthina no anae neli Mahaloni na Kilyoni neli ma efarata,a Betelehema wama Juda. Akuma mu litunga noma Juda na ku tunga mo. ³Keo Elimeleki,mukwamuntha Naoi,ofa,keo asiyala yofochi na anae no alume aili. ⁴Anae no alume alama akathi no aMoabi omuchili neli Olipa,mukwae neli Ruti. Naikala omo mu litunga ilimo ya likumi limweya. ⁵Mu wiili woo Mahaloni na Kilyoni keoafa,mukathi osiyala na anae noalume aili ambu kwambula mukwaunthi waye.⁶Keo oimana anyamunyaie aili nakukuthika mulitunga no Moabi nayumba ngao Mulimu ona sepisa kwaapa yakulya. ⁷Keo ofunduka kutunda musibaka naikala na nyamunyaie aili, keo aenda kutha mu mukwaka kukuthika mu litunga la Juda.⁸Naomi oambela anyamunyaie aili ngao, "Munthe,mukuthike,munu na munu,ku mwanda wainawaye. Mulimu amonise sishemo okwenu,wendi omu muna monisethe esishemo kwa afu na kwange. ⁹Nalomba Mulimu amipe oupilo,moshe mumanthuwo noakwauthi enu, "Keo otubeta,keo okuwa yonene nakulila. ¹⁰Keo amuambela ngao, "Twakuthika noye kwaanu oye."¹¹Keo Naomi oamba ngao, "Mukutemune,omange no akathi! Ike apa musaela kutha nange? Niikwite ana mulibumo lyange ndi,atwesa kumilama nakwikala akwathenu. ¹²Mukutemune,anange no akathi,ukuthele mumanthila enu,ome nong'ulupathi konitwese kukwata mulume waku ni lama. Muya ina ambele ngao nga Mulimu atusa ngao niwane mulume uno usiku nakueleka ana alume. ¹³Nga momu atatela ngao akule? nga mwa kukelela ngao komuna kwata akwaunthenu? Nje,anange noakathi! Namiyubela n'eke thikalu ome Mulimu ona ni pilukele elikaa lyae lina tundu okwange."¹⁴Keo anyamunyaie akuwa yonene nakulila kame. Olipa otubeta nyamunyaie na kumulaetha keo okuthika kumunthi waye,kono Ruti okana na kukuindeela kwa nyamunyaie. ¹⁵Naomi oamba, "Mutethehe," Omone mukoye onakuthiki ku apaye naku afu aye. Nawe okuthike namukoye."¹⁶Keo Ruti oamba ngao, "Kona niambela ngao nikusiye,kusiya kuku kon'eela,koshe oku otha monitha,oku kaikala,moni kaikala,anu oye mwaikala anu ange,Kame oMulimu woye mwaikala Mulimu wange name. ¹⁷Okufela,name konyiko nikafela kame konyiko nika bumbekiwa. Mulimu anipe koto kame thikulu,kokunaikala saso kono lifu litutape pakachi." ¹⁸Apa Naomi awaiya kumona ngao Ruti ona tiisa ngao atha naye,keo osiya kumukanisa. ¹⁹Keo muwiili wo afunduka nakukakuma mu litunga la Betelehema,keo kutendaala ngeyo apa awiya kutula mu litunga la Betelehema,Etolopo thoshe mono thiwapela.Akathi amba ngao, "Oyu Naomi." ²⁰Keo owambela ngao, "Komunanisanisa elithina na Naomi. Muniisane ngao Mushekwa,kabaken'isa ngao Mulimu onani tende unyanguny yonene. ²¹Mononitha eina kwana,kono Mulimu onaniusu mukungulu. Keo mwanisana ngepi ngao Naomi,mumona ngao Mulimu ona nilwanisa.²²Naomi na Ruti omukathi no Moabi,onyamunyaie,mwana funduka kutunda mulitunga la Moabi.Keo awiya mu Betelehema pakachi no kutulo tha lukonga.

2

¹Keo Naomi mwanakwata apa mukwaunthi wae,mulume no kwata ufuu ungi kutunda mulusika lwa Elimeleki,elithina lyae neli Boazi. ²Ruti,Omukanti no Moabi,Oambela Naomi, "Tumone nithe nika pupulule enono ethithina siyala muilwa.Moni akon'ela oshe kupitela ni kawane oyu kaniyubela n'eke." Keo Naomi okwambela mu muchima wae ngao "Othe mwanange."³Ruti keo otha kukapupulula eilya noisiyala muilwa anamana oku kutula. Mwana wiya kupupuula musilwa sa Boazi,oyuno tundelesa mulusika la Elimeleki. ⁴Mumanyima,Boazi,keo otundelesa Betelehema kutha kukambela abeleki aya noakutuli ngao, "Mulimu aikale nenu." Keo amutambula ngao, "Mulimu akufuyole."⁵Keo Boazi oambela apika aye noakulu, "Oyu mukathi atunda kupi?" ⁶Omupika waye omukulu keo omwalaba na kwamba ngao, "Mukathi wa Moabi oyu na ku thiki na Naomi kutunda mu litunga lya Moabi. ⁷Mwana niamble ngao, "Nalomba kupupuula eilya nasiyi akutuli. Keo onatateke kupupuula masiku siku kuwiya kukuma thino nako,mwana pumulako kanako kanyonyo ambu munthiwo.⁸Keo Boazi oambela Ruti ngao, "Onitethehe siwana mwanange? Konatha kukupupula musilwa saso,konasiya silwa sange.Kono oikale na kuthebetha na beleki ange no athithana. ⁹Opakele onene ngana oku akutulela alume keo okon'ele ambu okaye akathi. Inalaele abeleki ange naolume ngao kana kukatatha? apa oyuba eliwila,othe mundondo mokawana mo meyu anapakamo abeleki ange no alume."¹⁰Keo otopela pashi poso tha Boazi nakutongwama pashi.Omwambela ngao, "Kwawiya ngepi ngao niwane sishemo okoye omeno muthwaule. ¹¹Boazi oalaba na kumwambela ngao, "Ananibiyele ngao, yoshe eiona tende kutundela pa lifu lya mukwauthi oye.Onasiyi akainawoye,na litunga lyoye omu noelekeliwela ku kon'ela nyamunyaie kuwiya kwikala na anu anu. ¹²Mulimu akutuse yonene kumusebethi onatende. Otambule tifo thakumba kutundelesa kwa Mulimu,wa Isilaele,oyo mumaunga aye ona mwa ku kuoleka.¹³Keo oamba ngao, "Niwane uwa kutunda okoye,mo lyange,ona niomba ombo siwana,kame onamba siwana okwange,shuwangao kano mubeleki oye."¹⁴Panako nokulya Boazi keo oambela Ruti, "Owiye,olye esisinkwa,osimbwateke muwaine tha Vinega." keo oikala pepi nakutuli,keo omupa mundele wa kupona.Keo olya nakuikuta mane keo osiyapo. ¹⁵Apa awiya kumana nakutateka kukutula,Boazi keo olaela abeleki aya noandumbaana,ngao,"Mumusiye apupuule nakuaya omataka anatetiwa,kame komuna mukatatha. ¹⁶Kame mu mukokele

omatwi noubeke kutunda pama puta,keo muimusiyele aikutule komuna musheka mumusiye.¹⁷Keo opupuula kukuma singola ngola.Otwesa kupupuula omasita oshe no ubeke na mukokela,oubeke na wana neli ungi shemwa. ¹⁸Keo okutweka na kutha mu tolopo.Nyamunyaeyapa awiya kumona eilya na pupuula Ruti keo otundisa ubeke waku pona nasiya kuilya yaye naku mupa.¹⁹Nyamunyaeyapa keo oamba ngao, "Monaka pupuulela kupi pelo? Mona kasebethela kupi pelo? Omulume oyuna kutusu Mulimu amufuyawethe." Keo Ruti oambela nyaunyaeyapa ei no mulume oyu okwite eyanda ingi okunaka sebetha elithina lyaye Boazi." ²⁰Naomi oambela nyamunyaeyapa ngao, "Atusiwe kwa Mulimu oyu nakana okusiya esishemo saye kwafuna koku yoya. Naomi omwambela ngao, "Oya mulume okwite tuso thikulu okwetu,kame muliululi wetu-akututusa emwa."²¹Ruti omukathi no Moabi oamba ngao, "shemwa,oya mulume mwana niambeke ngao, "Naswanela kukon'ela abeleki aye noandumbana kupitela apa akamana okukutula. ²²Naomi keo oambela Ruti nyamunyaeyapa ngao, "Kunawapa,nyamunyaeyapa ngao okon'ele oabeleki aye noa kathi,keo kana kulwisa apamutha musanda sikwaso."²³Keo oikala pepi naabeleki aye noakathi ngao akwanise kupupuula siwana kukakuma kuma feleletho no kutulo.Keo oikala na nyamunyaeyapa.

3

¹Naomi nyamunyaeyapa,omwambela ngao, "nyamunyaeyapa,nasaela kukuwaena lilapa ngao okuyube kulukuluha.
²Boazi,omulena no aya asithana no beleka no,oya molyetu?omone mwa tongomona enyimu thaye pelo ousiku.
³Kutundapo okukushe,okuwese oli,okumange oito yoye iwa,keo othe kuya otomoenange oubeke,kono kona tongwamena mulume kondi apa mana kulya nakunwa. ⁴Kono alala pashi,otokomele esibaka pelo alaela ili kuli nangu omuwiyele siwana,keo otabile omaulu aye,kame nawe olaleko,keo mwa kuambela einokutenda." ⁵Ruti oambela Naomi, "Monitenda yoshe yoamba."⁶Keo otha palisefelo no ubeke,nakukon'ela etaelo tha nyamunyaeyapa. ⁷Apa Boazi namana kulya na kunwa kame omuchimwa waye uwapela,keo otha kukalala pashi pepi na libunda no ubeke.Keo owiya kanyo nyo,otubula oma kondo aye,na kulala pashi.⁸Keo mukachi no usiku Boazi pasumuka,nakupilukela kusilyo na kunthoto otosa ngao kwaikala mukathi kunyonga thaye oyu nalala kuma kondo aye. ⁹Oamba, "Owe ani? "Keo omutambula" Ome no Ruti,omupika omupika oye no mukathi. Oyandulule enako thoye ku mupika oye nomukathi,kakuli omutusi wa mulena.¹⁰Boazi oamba ngao, "Mwanange no mukathi,Mulimu akufuyawethe. Onamonisa esishemo soye sikulu yonene kupita esino matangi,kabaken'isa ngao kowaiyembuluka naandumbana,ano kufuma kamba abotana. ¹¹Cwale,Mwanange no mukathi konaiyapa! Moni kutendela yoshe otamba kwamba, kabaken'isa ngao amu alimuno mutolopo alimuka ngao omukathi wa utokwa."¹²Nalimuka ngao, nomapao kono kwali mapo nokupita ome. ¹³Oikale uno usiku, namasikusiku,haibandi mwatenda eiaswanela munu kutenda kwa mapae,keo kunawapa,mumusiye atende omusebethi aswanela munu kutenda kumapae. Haibandi nje kutendela,kutha mu upilo wa Mulimu.Olale kutwala peuntha.¹⁴Keo olala kutwala omasiku siku.Omeneka omasiku siku anu aiulwa kale kuinguka.kutha mumwambelo wa Boazi, "Anu kana lemuha ngao kwali mukathi oyu nawiya kulala kuno pashi." ¹⁵Keo Boazi oamba, "Olete omulepo woye apa oukwatelele," Apa mana kutenda ngeyo,keo otala mishelukela mutanu nakamweya omwaela pa sitenge,omanga siputu nakumutweka. Ofunduka kutha mutolopo.¹⁶Ruti apa naukela kwa nyamunyaeyapa,mwanambela ngao, "Monatende ngepi,nyamunyaeyapa? Keo Ruti omutonela eina-mwambela oya mulume. ¹⁷Oamba ngao, "Ethimishelukela mutanu nakamweya tho nyiwo ananipu mulume,monyiko anambelangao, 'Konatha ambu makaaka kwa ka nyamunyaeyapa."¹⁸Keo Naomi, "Oikala kuno,nyamunyaeyapa,kupitela apa owiya kulimuka siwana omuikaelo no apa munu katamba kupumula kondi apa amana kubeleka oshe omusebethi.

4

¹Keo Boazi otha kusikwalo no lilapa ku kaikalako.Angi angi,keo omapae aya anatoyo Boazi nowiya.Boazi omwambela ngao, "Muonyi,owiye otomane kuno. Ike mulume owiya kuikala pepinae. ²Keo Boazi oimba andumbaana akukwana likumi kutundeela mutolopo na kwamba ngao, "Owiye oikale kuno. "Keo aikala.³Boazi keo oambela mapae ngao, "Naomi,oyu nakuthiki kutunda mulitunga no a Moabi,aulisa ekalulo no mumvu wa manthetu Elimeleki. ⁴Nahupula kwalula omutwi oye nakukwambela ngao, 'Ouule pakachi no anu ayoya muno, kame pakachi no akulu etu. Haibandi emwa wasaela kuimba,ouimbe,kono haibandi ksasaela kuimba,keo oniambele,ngao ni limuke,kabaken'isa ngao njeko oyu swanela kuuimba kondi owe,kame nakuimaena." Keo mulume mukwae oamba ngao, "Moni uimba."⁵Keo Boazi oamba ngao, "Eliiwa mboula omumvu kutunda muma kaa a Naomi,waswanela kuimba na Ruti omukathi no mushobo wa Moabi,ombelwa wa mulume mofa keo kukulisiwe elithina nonfu muku yoliwa kwae. ⁶Keo omapae no pepi oamba ngao, "Koni twese kuuimba nofochi ina ikana kuumbulula okuyoliwa kwange. Ouule owe,ome koni twese kuula.⁷Ou onyiko omukwa mu Isilaele kwamana na muikaelo no ku kulisa kamba kukuchichanisa esinu. Pakuku kolwisisa,munu aswanela kutubula esieta sae nakusipa oyu anatumungu nae kunyonga,Ewo wonyiwo omukwa no kutenda tamahano mu Isilaele. ⁸Keo omapae no pepi omwambela ngao, "Ouule owe, "Kame otubule oma katulo oaye.⁹Keo Boazi oambela akulu na anu oshe, "Mwapaki pelo ina einu yoshe ya Elimeliki,nainu yoshe ya Kilioni na Maloni kutendeela mumakaa a Naomi. ¹⁰Na Ruti omukathi no Moabi ombiyama ma Maloni,oyu ina imbi kupilula mbiyama wange, ili kuli ni kulise elithina nonfu mu unuwae, kame elithina koli nasinyiwa kwa mathaye kulendeela muselo no sibaka soo. Pelo mwaapaki."¹¹Oshe anu naikala muselo na kulu oshe, "atambula ngao twa paaki. Twalomba kwa Mulimu apilule omukathi na wiya muupilo woyo wendi Raele na Lea,mu wiili na umba enthuwo tha Isilaele,opiluke fumu mu Eferato kame otume yonene mu Betelehema. ¹²Enthuwo thoyo thiyikale wendi nthuwo tha Perezi, oyo Tamare na eleka noyu mwaikana no munthithana. ¹³Keo Boazi oimba Ruti,oikala mbiyama wae,otha okwae,Mulimu keo omutusa olemupa,nakweleka mwana wa mulume.

¹⁴Keo musali muhulu oambela Naomi, "Mulimu afuyoliwe,oyu nakuupula apelo oku no mbula mapoe,oyu mbututu. Elithina lyae lilimukiwe yonene mu nomu Isilaele. ¹⁵Nangu aikale muyoyisi wa myoyo thaanu kame nangu akubabalele muuchembele woye, kwa nyamunyoye,no kukuwapela,oyu lisiwana okoe kupita ana no alume noku kwana mutanu na twiili,oyu no mwelekela. ¹⁶Naomi oimba omwaikana,omupaka mwili waye,nakumubabalela. ¹⁷Akathi aikala nae pepi amuta lithina,amba ngao, "Naomi ona eleke mwana wa mulume,"Keo amuta lithina la Obedi.Keo owiya kwikala Iwa Jesse,oyu nowiya kuikala iwa Davida. ¹⁸Olu lonyiwo olusika Iwa Perezi,Perezi owiya kwikala iwa Hezironi, ¹⁹Hezironi owiya kuikala iwa Rami, Rami owiya kwikala iwa Aminadabi. ²⁰Amanidabi owiya kuikala iwa Nashoni,Nashoni owiya kwikala iwa Salimoni. ²¹Salimoni owiya kukala iwa Boazi,Boazi owiya kwikala iwa Obedi. ²²Obedi owiya kwikala iwa Jesse,Jesse owiya kuikala iwa Davida.

Matthew

1

¹E buka za mukowa wa Jesu Kelesite, mwana mulume wa Davida, mwana mulume wa Abulahama. ²Abulahama neli iwa Isaka, na Isaka iwa Jakobo, na Jakobo iwa Juda naa minaye nwa alume. ³Juda neli iwa Perezi na Zera wa Tamare, Perezi iwa Hezironi, na Hezironi iwa Rami. ⁴Rami neli iwa Aminadabi, Aminadabi kweleka Nahishoni, naye Nahishoni kweleka Salumoni. ⁵Salumoni neli iwa Boazi wa Rahabe, Boazi o iwa Obedi kwa Ruti, Obedi o iwa Jesse. ⁶Jesse neli iwa Davida o mulena, Davida kweleka Solomon ku mbiyama waye Uriah. ⁷Solomoni mwaneleka Rehoboami, Rehoboami kweleka Abija, Abija o iwa Asa. ⁸Asa neli iwa Jehoshafati, Jehoshafati o yiwa Joramu, na Joramu shekulya Uziya. ⁹Uziya neli yiwa Jotami, Jotami oyu eleka Ahazi, Ahazi yiwa Hezekiya. ¹⁰Hezekiya neli yiwa Manase, Manase kweleka Amoni, na Amoni kweleka Josiya. ¹¹Josiya neli shekulya Jekoniya naa aminaye pa nako na chiseliwa ku Babilona. ¹²Munyima no ku muchisela ku Babilona, Jekoniya no ka eleika Shialiteli, Shialiteli neli shekulya Zerubabele. ¹³Zerubabele kweleka Abiundi, Abiundi kweleka Eliakimi naye Eliakimi kweleka Azori. ¹⁴Azori no eleka Zadok, Zadoki o yiwa Achimi, na Achimi neli iwa Eliudi. ¹⁵Eliudi neli yiwa Eleaza, Eliazar o yiwa Matahani, naye Matahani kweleka Jakobo. ¹⁶Jakobo neli yiwa Josefa o mukwamunza Maliya, oyo okwaye Jesu mwa nelekiwa, oyu ithaniwa Kelesite. ¹⁷O masika oshe ku tunda kwa Abulahama ku leta kwa Davida neeli likumi na mane Iya masika, kutunda kwa Davida ku wiya apa nachizeliwela ku Babilona kwa pita masika aku kuza pa likumi na mane, na kutunda pa kuchizeliwela ku Babilona ku wiya pa Kelesite kwa pita masika likumi na mane. ¹⁸O kwelekiwa kwa Jesu Kelesite mono kutendahala mungeya. Inawaye, Maliya, mwa na beleliwa kwa Josefa ngao a mulame, kono njekale ekale pa mweya, mwa na waniwa ngao mulemu kutunda ku Mepo Thikenu. ¹⁹Kono Josefa, o mukwamunzi waye, neli mulume wa ku sephala ni no shemwa ku saela ngao a mu swabise (Maliya) patalaza, keo o saela ku mulukula musimweni. ²⁰Apa naza na kukengeela eyi, e lin'eloi Iwa Mulimu keo liwiya kuku monahaza okwaye kutulo, "Josefa mwana Davida wa mulume, kone yapa kushimba Maliya kupiluka mbiyama woye, kakuli oyu mwana a nakushimbi mwana mu piwa ku Mepo Thikenu. ²¹Mwaa eleka mwana wa mulume, mi momwi sana linthina Iya Jesu, kakuli yona wiya ku yooyisa anu oshe ku uyi woo." ²²Yosheyi moina tendahala ku taleleza ethi na amba Mulena kwa a polofita aye, ngawo, ²³Mumone, o kaombeli mwa kushimba na kweleka mwana mulume, mi mwa muisana lizina Iya Imanuwelu"ili litalusa ngao, "Mulimu oli netu." ²⁴Josefa keo o tona mutulo na kutenda eyi lin'eloi Iya Mulena noli mulaela, na ku shimba mbiyama waye ku mulama. ²⁵Kono ka mulumukile musito kao kupitela apa na elekela mwanaye wo mulume. Keo o mwisana lizina Iya Jesu.

2

¹Jesu omana kwelekiwa mu Betelehema wa Judea mu maiwa a mulena Heroda, alume no kuku tuta natunda ku muthila liiwa na kuma mu Jerusalema na kwipula, ²"Okwali kupi oyu nelekiwa Mulena wa Majuda? No tu mona olitungwezi lyaye kutundeela mu muthila liiwa keo tu na wiyi ku mulumbeka." ³Mulena Heroda apa na yuba eyo, mwa katatheya, na oshe ali mu Jerusalema. ⁴Heroda keo owaneka akulu no mapulisita na an'oli nwa anu, nakwe pula, "Okwali kupi Kelesite ona elekiwa?" ⁵Keo a mwaambela, "Ku Betelehema wa Judea, kakuli thonyiko no sin'oliwa kwa apolofita, ⁶Kono owe, Betelehema, mu litunga Iya Juda, ko o munyonyo kao mwa endisi a Juda, kakuli okwoye mbo ku pana mubusi oyu mbo busa anu a Isilaele." ⁷Ku mukunda Heroda keo oithana alume na kwaipula e nako etho litungwezthi no limonahala. ⁸Keo wa tuma ku Betelehema, ngao, "Muthe muka saele siwana oyo mbututu. Apa mu muwana, muwiye muni ambele ngao name nithe ni ka mulapele." ⁹Amana ku yuba kwa mulena, keo a kuthela, mi e litungwezthi na mona ku muthila liiwa lyenda pothoo kuthela na kwimana apo nekala o mbututu. ¹⁰Apa na mona e litungwezthi, na wapela enene. ¹¹Keo aingena munzuwo na kuwa mbututu na inawaye Maliya. Keo a kubama ku lapela. Keo a putuula esifumu na mampo no gauda, frankincense na mira. ¹²Kutulo Mulimu no alemusa ku kana kuukela kwa Heroda, keo aukuluka ku litunga Iyoo ku kutusisa nthila thatho. ¹³Amana ku funduka, lingeloi liku monahaza kwa Josefa mutulo na kwa amba, "Imane, oshimbe mwana na nyinawaye, muiyapele ku Engepita. Mukekaleko kutwala apa ni mi ambela, kakuli Heroda mwa saa kuipaa o mwaikana." ¹⁴Uya usiku Josefa noinguka na kushimba ombututu na inawaye kutha ku Egepita. ¹⁵No ke kalako kutwa apa Heroda nafa. eyi no italeleza eyo naamba mupolofita, "Kutundelela mu Egepita ine thana mwanange wa mulume." ¹⁶Keo Heroda, apa na mona ngao ona ongiwa kwa lume no utali, no lwana enene. Keo u tuma kukepaa aana nwa alume mu Betelehema na ibaka yoshe ina zyinguluka oshe akwite ilimo ili kutwala pashi, kutha mu nako na mwaambela alume no utali. ¹⁷Keo kutaleleziwa eyo no yaambiwa ku mupolofita Jeremia ngao, ¹⁸"A lii mo no liyubahala mu Rama, ku lila na

kumbolaela kukulu, Rahele a lilela aanaye, mi onakana ku omba-ombiwa, kakuli ana yundu.¹⁹ Heroda apa naafa, mumone, lingeloi lya Mulena lya ku monahaza kwa Josefa mutulo mu Egepita na kwaamba,²⁰ "Imane oshimbe mbututu na nyinawaye na kwa twala ku mubu wa Isilaele, kakuli awo ma saela o moyo wa mbututu a nafu." ²¹Josefa we mana, ku shimba o mwana na nyinawaye, na kutha ku mubu wa Isilaela.²² Kono apa na yuba ngao Achelaus a busa mu Judea mu sibaka sa iwaye Heroda, keo oiyapa kuza moo. Mulimu apa mana ku mulemusa kutulo, no tha mu sibaka sa Galilea ²³na kuza ku ka tunga mutolopo za Nazareta. ethi no sitaleleza etho nothiambiwa kwa mapolofita, ngao mwe thaniwa mu Nazareta.

3 ¹Metho nako no kuwiya "Joani omukolobethi,kuno yo kutatha" Mu lialaupa lya Judea, ²Na kwambaula ngao, "Mubake kakuli o mubuso noku wilu we kala pepi." ³Kakuli oyu yonyiko na tonolanga Mupolofita Isaya ngao; "Yonyiko no lii elyo lilungwala mu lialaupa; "Mulukise e mikwakwa tha Mulimu;mu pake a Mapitelo ae ngao a shungame."⁴Joani mwa na ku manganga mu yapalo no woya no kamele,na mukanda no sipapa mu mbunda;mane eilya yae neli mbimba na uki. ⁵Keo Jerusalema,Judea yoshe mane na sibaka soshe ku thunguluka Jodani keo siya okwae. ⁶Keo oshe mwa na kolobethiwa okwaye mu lyambai lya Jodani,ku o aku tonola e ibi yoo.⁷Kono apa na mona Oungi no Mafalisi na Masanduki eya ku kolobetho thae keo oambela ngao, "Omwe mwana no a mili! oyu na mi limukisa ngao mwituke ku wali na kwiya anii?"⁸"Kona kuli mu twese mukwate yuyan uwa-iwa mu upilo wenu ku kwenekela na kubaka kwenu. ⁹"Kame ko muna nana na kwamba ngao, "Tukwite Abrahamama o Iwetu. 'Kakuli na mi ambela ngao, Mulimu atwesa ku kulisa lusika lwa Abrahamama ku lu tundisa pa mawe."¹⁰"Keo na thino nako,akamo kana shendekiwa ku mithithi no itondo. Ngao esitondo soshe sikana kushema yuyana sitemiwe na ku yumbeliwa mu mulilo. ¹¹"Mo ni mi kolobetha na meyu mu kachi no kubaka,kono oyu wiya mu nyima thange okwite mata manene ku nipita,e sikatulo sae konitwese ku siendisa kao. Mweya kumi kolobetha na Mepo Ethikenu na mulilo. ¹²"Omusila wae wekala mu likaa lyae,mane mwa fiyela naku kenisa pashi no situngu sae,a waneke o lukonga mu siete sae; outumbu nga utumbeke mu mulilo no mbulo kuthima."¹³Mwetho nako Jesu mwa na tunda ku Galilea ku wiya ku Jordani kwa Joani ngao awiye a mukolobethe. ¹⁴Kono Joani keo okana na kwaamba ngao, "Owe oswanela kuni kolobetha,ike apa owiya kuno kwange?" ¹⁵Kono Jesu keo o mwalaba ngao, "Oitane ngao ku tendale ngeyo kakuli kwa lukela ngao tumanene omwikaelo no ku luka." popo keo Joani oitana.¹⁶Apo na kolobethiwa,Jesu keo o omboka mu meyu no ku monala ngao e liwilu lya shokoloka,keo omona Emepo tha Mulimu ku shelumukela pa mutwi wae na litwa weti kangwilimba. ¹⁷Mu wangu wangu keo e lii liyubala kutundela ku wilu kwamba ngao, "Oyu yonyiko omwanange na wapela yonene."

4

¹Keo Jesu Otwaliwa mu lialaupa na moya ku kalikiwa kwa Diabulosi. ²Apo na ku yumena e ilya mu maiwa likumi na mane na usiku likumi na tune, keo oyuba nthala. ³Kono oyu no ku mulika apa neya okwaye keo owiya kwamba ngao, "ndi omwana Mulimu o laule ngao, "a mawe apiluke ithima." ⁴Kono Jesu keo omwalaba,na kwamba ngao, "Kuna ñoliwa ngeya, 'Munu kamba yoyo ithima ambu kao,kono na lii lyoshe elitundela mu kanwa ka Mulimu."⁵Keo Diabulosi o kambamisa Jesu mu Muleneñi no kukena,na ku mutaleka pa muongola no tempele, ⁶Keo o amba,okwaye ngeya, "Ndi emwa o mwana Mulimu o ngwele pashi.Kakuli ku na ñoliwa ngao; Mwapa a mañeloi ae mata peulu thoye, 'mane 'mwa kutambwela mu makaa oo,ngao kona twesa ku kulenga ku liwe."⁷Jesu keo o mwambela ngao, "Kuna ñoliwa kame ngao, 'kona paka Mulena Mulimu woye mu miliko." ⁸Kame Diabulosi keo omutwala peulu no lilundu na ku ka munangisa e mileneñi thoshe na uwa wateni. ⁹Keo o ambela Jesu ngao, "Mo ni kupa yoshe ei na mono aiba ndi mo tongwama kuni lapela."¹⁰Keo Jesu omambela ngao, " Opane apa Satani! kuna ñoliwa ngao, 'otongwame ku lapela Mulena Mulimu woye,na ku mu sebethela."¹¹Keo Diabulosi omusiya,na mañeloi keo ,amushenyena kwambaula okwaye.¹²Jesu apa na yuba ngao Joani ona pakiwa mu tolongo,keo ofunduka kutha ku Galilea. ¹³Apa na siya Nathareta,Jesu keo owiya kwi kala mu Kapenauma pepi na liwate; mu litunga lya Zabuloni na Nafetali.¹⁴Ngao ku tendale eso nosiambiwa ku mupolofita Isaya ngao; ¹⁵"Elitunga lya Zabuloni na litunga lya Nafetali, eli lina kuata na liwate,muyambwaliya wa Jordani,Galilea oyu nwa no mu litunga; ¹⁶Anu anatomana mu simbwi ana twese kumona e liseli kono ao natomana mu litunga no mu thimbi no lifu,e liseli linatwese kwa silela."¹⁷Kutundelapo,Jesu keo okalisa ku kutatha na kamba ngao, "Mubake,kakuli omubuso no kuwilu pepi po uli."¹⁸Jesu apa na enda ku kulisa e liwate lya Galilea, Keo omona o munu na mukulwae Simoni no lithina lya Pitulosi,na Andreasi o minae alaleka e lyothi mu liwate,kakuli neli mandui. ¹⁹Keo o ambela ngeya, "Muni koñe,kakuli nasa kumi pilula mandui anoku yamba anu." ²⁰Wangu wangu keo a siya a maothi o na ku koñela Jesu.²¹Apa na enda kame kutundapo,keo o mona a munu na mukulwae mu wili wo,Jakobo o mwana thebedea,na minae Joani,ali mu wato na iwo Zebedeo,na minae Joani,ali mu wato na iwo Zebedeo,atha na kuonga a maothi o.Keo o isana, ²²Wangu wangu keo asiya owato na iwoo,na ku koñela Jesu.²³Jesu keo otha mu Galilea yoshe,kutha na kuluta mu Masinagoge,kutha na kwambaula e Evangeli no mubuso,kuno yotha na kuyoisa anu ku ikola yoshe mane na ku matuku oshe mu kachi no anu. ²⁴Kona kuli a kapupo kae keo ka yubala mu Siria yoshe; mi keo ku letiwa okwae ano kukola a matuku no ku kushutana,na no kuoneya, ano mepo e thinyangunyu,ano ku pwelelanga; keo oshe otwesa kwa yoisa. ²⁵Oungi no anu keo atha na ku muendisa ku tundela ku Galilea,na ku Dekapilisi,na ku Jerusalema na ku Judea,mane na muyambwaliya wa Jordani,keo oshe atha na kumu koña.

5

¹Jesu apa na mona e limbuta, keo o zthina pa lilundu. Omana ku tongomana, alutiwa aye a wiya okwaye. ²O shookola a kanwa kaye na kwa funditha, ngao, ³"Akwise uyawezthi a botana mu moya, kakuli o mubutho wo ku wilu woo. ⁴Akwite fuyawezthi ao alila, kakuli mwa ombaombiwa. ⁵Akwite fuyawezthi a no kungwa o muchima, kakuli mwa yola akaye. ⁶Akwite fuyawezthi a ku yuba nthala na liwila lya ku kena, kakuli mwa umbithiwa. ⁷Akwite fuyawezthi a no thisemo, kakuli nao mwa shemupiwa. ⁸Akwite fuyawezthi a kenu mu mucima, kakuli mwa ka mona Mulimu. ⁹Akwite fuyawezthi aa apanga o kuku yuba, kakuli mwethaniwa ana a Mulimu. ¹⁰Akwite fuyawezthi ao a nyandithiwa pa libaka lya kukena, kakuli o mubuso wo ku wilu wo. ¹¹"Mukwite fuyawezthi ku mona anu a mi shendaula na ku mi nyanditha na ku mi mangeela einu inyangunyu yoshe mu maluzthi mu libaka lyange. ¹²Muwapele na ku nyakalala kakuli o mupuztho wenu ukulu ku wilu. Kakuli mu nzila thi aanu na nyanditha a mapolofita ana ku tangetha o kuyoya okwenu. ¹³"Omwe mwa mukele okaye. Kono o mukele ku mona unaamuka, mo ku twethala ku utha muutobi wao ngepi? Njeko kame tuso thao kondi ku uyumbela panthe a ka ulyatangele anu na makondo oo. ¹⁴Omwe mwa liseli lya kaye. O mulenen'i una pakiwa pa lilundu nje ku olekiwa. ¹⁵Njeko anu no ku tumbula e lambi na kuthi paka mushi tho thizuma, kono pa katondo kathy, na ku munyekela oshe munthuwo. ¹⁶Muteneke e liseli lyenu li munyekele anu nu nthila tha ku mona e itenda yenu eiiwa na ku lumbeka lwenu o yuli kuwilu. ¹⁷"Ko muna kengela ngao mwe neyi ku umbula o mulao kapa a polofita. Ko na shi wiyela kwa ubula kao, kono kwa umbithetha. ¹⁸Mu thikuma na mi ambela ngao kendi e liwilu na kaye ku pwa, njeko ka n'olo kapa mutwi wa zyambo mbo upwa kutunda mu mulao, kupitela einu yoshe ina kwa nene. ¹⁹Mungeyo oyu yoshe mbo iola shiwa kanyonyo mu milao ethi na ku funditha a kwaye ngao a tende ngeyo mwe thaniwa munyonyo mu mubuso wo ku wilu. Kono yoshe no kuthi buluka na kuthi funditha mwe thaniwa mukulu mu mu mubuso wo kuwilu. ²⁰Kakuli na mi ambela ngao kandi o ku kena kwenu ku piteele an'oli na Mafalisi, njeko enthila mbo mu kengena mu mubuso no kuwilu. ²¹"No mu yuba ngao mono ku ambiwa okwo munako tho kale, 'Ko mu ne paa,' kame, 'Woshe o ipaa mwa ingena thiethi tha katulo.' ²²Kono na mi ambela ngao munu yoshe oyu na twarele mu kaye oli mu thiethi tha katulo; kame yoshe o ambela mukwaye ngao, 'Owe munu no mbula tutho!' mwa ikala mu thiethi tha kansulu; kame noyu o amba ngao, 'Owe thianganu!' mwa ikala mu thiethi tha mulilo wa lihele. ²³Kame endi wa paka e mpo thoye ku aletale kame o anuke ngao mukoye kothili ethi nyangunyu okoye, ²⁴othiye e mpo thoye potho no aletale, na ku ku thela munthila thoye. Matatekelo mu ku uthe w mucima na mukoye, pendi owiye ku paka empo thoye. ²⁵Mu kwitanethe noyu no sithimbo thoye wangu omuli mu nthila kuza ku kuta, kapa o mukwa sizthimbo thoye mwa ka kupaka mu makaa a muatuli, mi o muatuli ku kupa kwa oyu no ofisi, keo mwendi mwa ka ku yumbela mu tolongo. ²⁶Mu thikuma na mi ambela ngao, meshemwa ku tundamo muya ku pitela muneki a mali no ma maneeno no thikoloti mu na kolota. ²⁷"No muyuba omu no kwambeliwa ngao, 'Ko mu na buka.' ²⁸Kono ome na miambela ngao yoshe o topeela mukazthi na ku mu shukela ona buku naye kale mu mucima waye. ²⁹Haibandi eliyoye lyoye lya ku pemukitha, o litumune na ku li yumbela kwako. Kakuli kuli thiwanangao thilama thimweya the fepo kupitangao o lutu loye loshe lu ka yumbeliwe mu lihele. ³⁰Haiba ndi e likaa lyoye lya thilyo lya kuletela ku pemuka, o limbatale na ku liyumba kule noye. Kakuli kuli thiwana okoye ngao silama simweya pa lutu loye thi fepo kupita ngao o lutu loye loshe lu the mu lihele. ³¹Mono ku ambiwa kame ngao, 'Oyu yoshe o luluula mbiyama waye, a mupe lin'olo lya tukuluho,' ³²Kono na mi ambela ngao oyu yoshe olukuula mbiyama waye, kwand ku laliwa ku mulume wao, ona mu tende thiozwa. Yoshe o mulama kutunda pa ku lukuuliwa naye ona buku. ³³"Kame, no mu yuba kuambiwa ngao mu maiwa no ku nyima, 'Komu neetha mu kuonga, kono mutende e mbetha thenu kwa Mulena.' ³⁴Kono ome na mi ambela ngao, ko munetha na kanyonyo pa liwilu, kakuli lya lubona lwa Mulimu; ³⁵Kamba pa kaye, kakuli oma lyatelo no maulu aye; kapa pa Jerusalema, kakuli o mulenen'i wa Mulena o mukulu. ³⁶Ko mu neetha pa mutwi wenu, kakuli omwe nje kutetha ku pilula uki mu mweya ukenu kapa wilu. ³⁷Kono o mwambelo wenu upiluke 'Eee, ee' kapa 'Nje, nje.' Thoshe ethi thi piteela apa tha tunda koyu munyangunyu. ³⁸"Mo no muyuba mo no ku ambiwa ngao, 'Liyo pa liyo, liyeo pa liyeo.' ³⁹Kono na mi ambela, ko mu na kaena oyu munyangunyu. Kono woshe o kufula ku litama lya thilyo, o mu pilukele ne likwalyo. ⁴⁰Ku mona omweya ona ku thaimona na ku shimba e thiapalo thoyem o muteneke oyo munu a shimbe na chanthi woye. ⁴¹Yoshe ona ku pindamekethe kutha naye mailo omweya, othe na ye ma mailo meeli. ⁴²Mupe yoshe ona mi lombo, kame ko muna pilukela kwako ko yu yoshe othinga ku wiya ku kalima okoye. ⁴³"No mu yuba no ku ambiwa ngao, 'Mu wapele ali pepi nenu na ku thimba aa no sithimbo zthenu.' ⁴⁴Kono na mi ambela ngao, mu wapele ao a minyanditha, ⁴⁵ngao mu piluke ana i wenu wo ku wilu. Kakuli a panga e liiwa lyaye ku munyekela a nyangumyu na awa, na ku tuma o mvula kwa no ku luka na shimbula ku luka. ⁴⁶Kakuli ku mona mu wapela aa no ku mi wapela, mo mu wana thilifo mwike? aya no ku telitha a kwoo ka tenda shina thinu thi mweya kao? ⁴⁷Ku mona mu lumelithanga a kwenu, thike mutenda kupita anu awo? Kana a lichaba ka tenda thina thinu thi mweya ngeya? ⁴⁸Mu libakeli mwi kale a ku oloka, wendini i wenu wo ku wilu wo ku oloka.

6

¹"Mutokomele ngao ko mu na tenda e itendanu yenu yo ku kena pa meo no anu ngao amimone, ngeyo ko mu waya thilifo ku tunda kwa i wenu no kuwilu. ²Cwale apa mupa tha kupa, ko muna ku shikela tolombita wendi aa no ku ku kangabeka mu masinagoge na mu tukwakwa, ngao a lumbiwe kwa anu. Ya thikuma na mi ambela, ana tambula o muputho wa kuumba. ³Kono apa mupa tho kupa, e likaa lyoye lya ku thimowe ko lina limuka ethi litenda lya ku silyo ⁴ngao ethi mu napu thinu thi piwe mu ku oleka. Keo i wenu oyu mona yo ku olekiwa mwa mipa ethilifo. ⁵Apa mu lapela, ko mu ne kala endi aya no ku ku tundula, kakuli mwa wapela kwimana na ku lapela mu masinagoge na mu tu kutwana no tukwakwa ngao omoniwe kwa anu. Thikuma na mi ambela, ana tambula a thilifo thoo. ⁶Kono mwe, apa mu lapela, mu ingene mu

kachi ko nthuwo. Mushoke ku thelo na ku lapela kwa I wenu, oyuli mu ku olama. Keo Iwenu o ku mona mu ku olama mwa mipa ethifo. ⁷Apa mu lapela, ko muna ukaukela yo mbula tuso wendi ni amaendeni mwa tendela, kakuli a kengeela ngao mwa yubiwa baken'isa mai oo no kuvula. ⁸Keo ko mu na kufeka noo, kakuli I wenu a limuka ethi muthaela kale njekale mu mulombe. ⁹Keo mulapele ngeya: 'I wetu oli kuwilu, e lizhina lyenu li kutekiwe ngao lya kukena. ¹⁰O mubutho wenu wiye. O kuthaela kwenu ku tendiwe pano pashi wendi o mu ku tendeliwa kuwilu. ¹¹O tupe pelo r ilya yetu yo liiwa na liiwa. ¹²O tu thwalele e milandu thetu, endini o mu tuna thwalele aa no milandu okwetu. ¹³Kona tuleta mu yetheko, kono otu lukulule koyu munyanguny. ¹⁴Kakuli kumona o thwalela anu o ufothi woo, I wenu wo kuwilu oshemwa ku mi thwalela o ufothi wenu. ¹⁶Apa mu ku yumena okulya na meyu, ko mu ne kala na lupala lwa ku kunyenga wendi o mwa tendela ao no ku kutundumula a pilula e ifateo yoo ngao a monahale kwanu ngao aku yumena yo kulya. Thikuma na mi ambela ngao, a na tambula e thilifo thoo tho ku kwana. ¹⁷Kono omwe apa mu kuyumena yo kulya na meyu, mu ku wethe ku mutwi na ku kusha ku lupala ¹⁸ngao ko ku na monahala kwa ao ngao mwa ku yumena yo kulya, kono kwa I wenu no ku mukunda; keo na I wenu wo ku mona eino ku kuolama mwa mipa athilifo. ¹⁹Ko mu na ku ungekela e thifumu pa no pashi, apo a mambimbi na shingwa ya thinya, omo a mbuyi mwa ingena na kwitha. ²⁰Kono, mu ku ungekele e thifumu kuwilu, oko a mambimbi na shingwa nje ku thinya, na ambuyi nje kwingena na kwitha. ²¹Kakuli oko kuli o ufumu woye, kokuli na mucima wayo. ²²E liyo zo lambi tho lutu. Keo ngao, iliyo lyoye lili thiwana, o lutu loshe lwa umba na liseli. ²³Kono eliyo lyoye ko lili thiwana, o lutu loshe lwa umba milema. Cwale endi e litheli lili o mwenu kandi milema etho milema tha kuma papi! ²⁴Njeko oyu na ku thebeletha mafumuya meeli, kakuli mwa zhimba o mweya na ku wapela o mukwaye, endi nje mwa ku paka ko moeya na ku nyatha o mukwaye. Ko mutwethe ku belekela Mulimu na ufumu. ²⁵Keo na mi ambela, ko muna kuthimauka yo moyo wenu, ethi mulya kapa ethi munwa; kapa yo lutu lwenu, ei mu ku manga. Ngao moyo ka upita e thilya kao, na lutu kupita ikumango? ²⁶Mutopele e iyunyi mu mbyumbyulu. Koya kuna kapa ku kutula kapa ku longa mu matuli, kono o I wenu no kuwilu wa ipa yo kulya. Omwe ka mwa thaeliwa enene ku ipita kao ndi? ²⁷Opi a penu pa ku bilaela onene ku twetha ku eketha ka mweya mu twaatu ku nako thaye tho ku yoya? ²⁸I ke apa mubila a mayanga no mu liyungu, o mu a kulela. Ka aathebetha kao, kaatunga ito kao. ²⁹Ee na mi ambela ngao, shiwa Solomoni mulena waye no shemwa ku kumanga wendi a mayanga. ³⁰Haiba Mulimu a bateka o muonyi no mu liyungu, owu no kwi kala pelo peuntha wa yumbeliwa mu mulilo, omwe mwa mi vateka ku kuma papi omwe no tumelo thi nyonyo? ³¹Keo ko mu na bilaela na kwamba ngao, 'Mo tulya ike?' kapa 'Mo tunwa ike?' kapa 'Mo tu ku vata ikuvato mwike?' ³²Kakuli a malicaba a ithaela einu, na I wenu wo kuwilu a limuka ngao mwa ithaela. ³³Kono mu thaele weli o mubuso waye na ku luka kwaye, keo yoshe einu mo mu ipiwa. ³⁴Pa libakeli, ko muna bilaela ya peuntha, kakuli peuntha mwa bilaela eyaye. Liwa na liiwa li kwite o unyanguny wa lyo.

7

¹"Kona atula, mi nawe oshemwa kuatuliwa. ²Mo etho katulo oatula nawe monyiko oatuleliwa, na muthetepiso ethi otepitha, mwa thiku tepithitha nawe. ³Ike apa otopeela okaomyi kanyonyo aka kali mulithio lya mukoye, kono njekulemuha elishingwa eli lili mulithio lyoye? ⁴Moamba ngepi kumukoye, 'Tumome nikutundithe okaonyi aka kali mulithio lyoye,' apo ambu olishingwa kuno lili mulithio lyoye? ⁵Omwe nouku pakameka! mutateke weli kutunditha ethishingwa mulithiwo lyenu, penji mutwethe kumona thiwana kutunditha okaonyi aka kali mulithio lya mukwenu. ⁶Komunapa yo kukena kwambwa, kome kamunayumbela amapelela pa potho no angulu, enda apa ailyatangela na makondo, na kuku pilukela kuku yataula ipalapala. ⁷"Olombe, mi moipiwa okoye. Othaele, mi mo wana. Ongongote mi mwaku yathululela. ⁸Oyu yoshe olomba, atambula, yoshe oyu othaela, awana, mi na kumunu oyu ongongota, mwa yanthululelwa. ⁹Kamba ani okwenu, omwanaye omulume apa amulomba eithima, mwa mupa liwe? ¹⁰Kamba apa alomba thii, mwa mupa liyoka? ¹¹"Mukwikala ngeyo, haiba ndi omwe mwa anyanguny mwa limuka omu nopela einu iwa ku anenu, oiwenu no kuwilu mwapa ainu ingi iwa kwaa amulomba. ¹²"Mukwikala ngeyo, ei yoshe ei othaela ngeya ngao anu akutendele, oiatendele nao, kakuli owu onyiko omulao na apolofita. ¹³"Muingene mukathelo no kathina-thine. Kakuli lithelo likulu na linthila elyo no kuyandumuka lya twala ku kufa, mane kwekala anu angi a aenda mo. ¹⁴Kono e thelo tha kathina-thine na nthila ntha kukulupa entho nthi twala ku upilo, mane anyonyo aa anthiwana. ¹⁵"Mumamele a polofita no makuli, aa awiya okwenu mu ikubato yo ngu kono shemwa iwii yo kushombontha. ¹⁶Mo mwaa limuka mu iwuyanu yoo. kwaali anu aa atwetha ku kayula veine ku thitondo tho mikakani kamba feiga ku mikona? ¹⁷Mwentho nthila ntho ukufeka, thitondo na thitondo thoshe thiwa tha paka iwuyanu iwa, kono ethitondo tho kwipa tha paka iwuyanu ya kwiipa. ¹⁸Thitondo thiwa nje kushema iwuyanu inyanguny kamba thitondo thi nyanguny kushema iwuyanu iwa. ¹⁹Thitondo thoshe ethi thikana kushema iwuyanu iwa tha temwa na kuyumbelwa mu mulilo. ²⁰Mukwikala ngeyo, mo mualimukela mu iwuyanu yoo. ²¹Ka muni yoshe oyu onitoya ngao, 'Mulena, Mulena; oyu otamba ku kengena mu mubuso wo kuwilu. Kono kendi awa atenda eyi athaela Tate oyu no kuwilu. ²²Anu angi maamba okwange mweelyo liiwa, 'Mulena, Mulena, notushemwa kupolofita mulithina lyoye, mu lithina lyoye monon tunditha omandimona, mane mulithina lyoye no tutenda ikomokitha ingi-ingi. ²³Keo pa meo no anu moni aambela ngao, 'Kana mulimuka kao! mutunde okwange, omwe no kutenda einu yombula o mulao! ²⁴"Mukwikala ngeyo, yoshe oyu oyuba omai ange na kua kofeela mwa feka wendi muni oyu no utali oyu no umba enthio ntha pa liwe. ²⁵Omvula apa na aloka, o muuntha apa no uwiya, mane omepo nthi kulu apa nonthi wiya naku nthalya pa nthio, kono nonthi shemwa kungwa, kakuli mono nthiumbiwa pa liwe. ²⁶Kono oyu yoshe oyuba omai ange naku kana kwa kofeela mwa feka wendi thianganu oyu no umba enthio ntha pa

lishekeela.²⁷ Omvula apa na loka, o muuntha apa nonthiwiya naku nthalya pentho nthio, keo nthingwa, mane okuthinyeha kwanto neeli kwa kumaneena.²⁸ Mono kwikala ngeya ngao Jesu apa na mana okuamba aa mai oungi no anu mwana komoka a matuto aye.²⁹ Kakuli mwana aluta wendini munu oyu okwite maata, kupita aañoli oo.

8

¹Jesu apo naa shelumuka kutunda pa lilundu. ²Mumone oyu no mbingwa keo owiya okwaye na kukubama poso thae na kwaamba ngao, "Mulena endi wa wapela, wa twetha kuni kenitha." ³Jesu keo oondolola elikaa lyae na ku mukwata, na kwamba ngeya ngao, "Nathaela. O Kene." Apobene keo okenithiwa ku mbimngwa thae. ⁴Jesu keo omwambela ngao, "Omone ngao kona ambela munu, Okunthele, okaku monahalithe kuma pulisita na ukapa empo entho na laela Mushe, kupiluka upaki okwoo." ⁵Apa nawiya mu Kapenauma, o mukulu no masole keo owiya okwaye, ku munyepa ⁶na kwaamba ngao "Mulena o mutanga wange ona shendama ku mwanda nje kunyanganya mane aikala mu utata ukulu. ⁷Keo Jesu omwambela ngao, "Moniwiya na kuka muyoiha." ⁸O mukulu no masole keo oalaba ngao, "Mulena, koni swanela ngao kendi okeengene muntiwo thange kao. Oambe ambu lii keo omutanga wange mwa yoya. ⁹Name no munu wa kwikala mu maata, mi nikwite masole mushi thange. Na ambela oyu ngao, 'Othe keo otha na kumukwae ngao, 'Owiye mi owiya, na kumutanga wange ngao, 'Otende ethi, mi athitenda." ¹⁰Apo Jesu nayuba eyi keo okomoka na kuamba kwao na mukofeela, ngao, "Thikuma na amba okwenu, kanashiwana watumelo tha ngeya mu Isilaele kao." ¹¹Na miambela, oungi wa anu mwa pana ku upa na ku wiko, mi mwa tongomana pa tafule na Abrahama, Isaka na Jakobo, mu mubuso no kuwilu. ¹²Kono ana no mubuso mwa yumbeliwa mulififi lyo kupanthe, oku kuli lililo na likwecha mayeo." ¹³Keo Jesu oambela omukulu no masole, othe! omu onaitaene, mo kutendaala bene ngeyo okoye." Omutanga keo oyoithiwa bene petho nako. ¹⁴Apo Jesu neengena munthio tha Pita, keo omona omukwenyani wa Pitulosi wo mukanthi ona shendama akola lithiki. ¹⁵Keo Jesu okwata elikaha lyae, keo olithiki limuthiya. Keo oinguka na kutateka kumuthebeletha. ¹⁶Omangolangola apa na awiya, anu keo aleta kwa Jesu snu angi anakwatiwa ku mandimona. Keo ochitha-chitha o mioya na lii lyae na kuyoyitha oshe ana kola. ¹⁷Mwethi thila mono kutalelethiwa etho no thiambiwa ku mupolofita Isaya, ngao, "Oye shemwa no shimba omatuku etu na kukutweka omakulanu etu." ¹⁸Apo Jesu naamona oungi wo anu ouna mupotoloha, keo olaela ngao athe muthibaka thikwatho tho liwate Iya Galilea. ¹⁹Keo omuñoli owiya okwaye na kumwambela ngao, "Muluti, moni kukofeela koshe okutha." ²⁰Jesu keo omwaambela ngao, "A mawawa akwite mithima, na iyunyi yo muwilu ikwite mashwa, kono omwana munu kakwite naapa no kuthamitha omutwi waye kao." ²¹Omweya kwa alutiwa keo omwambela ngao, "Mulena, oniitaene weli ni kabumbeke aka tate." ²²Kono Jesu keo omuambela ngao, "Onikoñeela, oteneke anokufa abumbeke afu oo." ²³Apo Jesu na ingena muthithepe, a alutiwa aye keo amukoñeela mo. ²⁴Mumone, keo kuwiya liñungwa likulu pa liwate, mane o thithepe tha kwaheliwa ku mañasha. kono Jesu mwa nalala. ²⁵Alutiwa keo awiya okwaye na kumwingukitha, ngao "Otuyoyithe, Mulena; twaafa!" ²⁶Jesu keo oaambela ngao, "Ike apa muiyapa, omwe no tumelo thinyonyo?" Keo oimana na ku kalimela e mepo na liwate keo kuikala kumwena kuluu. ²⁷Anu na komoka na kwamba ngao, Oyu mulume wa ngepi, oyu tenda ngao e mepo na liwate ya mukuteka. ²⁸Apo Jesu na kuma mushambwa liya mu litunga lyo Madarene, anu aili a na ingeniwa ku mandimona keo a kopana naye. mwana atundeela ku malende mi mwana kwata uhali, ngao njeko oyu no thipita etho nthila. ²⁹Mumone, keo akuwa ngao, "Motutenda ike noye, owe mwana Mulimu? Mona wiyele kutunyanditha enako njekale thi kume?" ³⁰Mono kwiikala mulaka wa angulu owu no utafunena pepi noo. ³¹A mandimona keo aeketha kulomba Jesu ngso, "Haiba ndi watutunditha otutwale mumulaka no angulu." ³²Jesu keo wa mbela ngao, "mututhe! kuangulu; keo mumone, o mulaka oshe uitukela kushi no lilundu kuka kuyumbela mu liwate na kukafela mu meyu. ³³Ao na lithanga awo angulu keo aituka na kutha mu munthi ku kabiya yoshe thiulu eyi inatendaala kwa anu awo na ingeniwa ku mandimona. ³⁴Mumone, o munthi, oshe keo uwiya kukuwana na Jesu. Apo na mumona, keo amunyepa ngao atunde muthibaka thoo.

9

¹Jesu mwana ingena sisepe, na kuupuka kuza shambwaliya, ke owiya mu munzi waye. ²Mumone, ke a muletela mununo kukutela lutu wa mulume nashindama pa musheme apa na mona o tumelo zowo, Jesu ke waamba ku mukwa kukutela lutu, "Mwanange no mulume, o ku ongoze, o uyi woye una swalelwe." ³Mumone, a mweya no An'oli a kwa ambaulisa mukaci kowo, "Oyu mulume a shwaula." ⁴Jesu no limuka a makengezi a mu mucima wo ke waamba ngao, "Ike apa mukengela uyi mu micima zenu? ⁵Kanti o soto sipi, kwamba ngao, 'O wuyi woye u na swaleliwa, 'kamba kwa amba ngao, 'O yinguke o ende?" ⁶Kono pa kwamba ngao mulimuke Mwana Munu a kwata maata pano pa kaye a ku swalela uyi, ..." ke waambela mukwa kukutela lutu, "O inguke, oshimbe o musheme woye, ke oze ku nzuwo zoye." ⁷Keo o mulume o inguka na kuza ku nzuwo zaye. ⁸Keo sicaba apa no simona eyi, mwa na iyapa na kulumba Mulimu, oyu napu a maata nongeyo kwa anu. ⁹Jesu apa naenda kutunda kuya, mwa na mona mulume o i saniwa Mateu o natomana pa tende no musebezi wa utelisi. Ke waamba o kwaye, "O ni kon'eele." O imana na ku mu kon'eele. ¹⁰Jesu apa natongomana kulya munzuwo, ka mumone, ako kutelisa angi natendi no uyi a ingena kulya na Jesu pa mweya na alutiwa aye. ¹¹Apa Afalisi namona ngeyo, na amba kwa alutiwa aye, "Ike apa muluti wenu alyanga na atelisi pamweya na ayi?" ¹²Keo Jesu apa nayuba ngeyo, ke waamba, "Anu a na kuingula siwana mulutu ka saa nganga kao, keti aya a kuli. ¹³Muze mu ka kutute ei talusa: 'Na saela sishemo isin'i sitabelo? 'Kakuli inashimwa kuwiya kuisana awa kuku baka, kono ayi." ¹⁴Ke alutiwa a Joani awiya okwaye na kuamba, "Ike otwe na Afalisi apa tuku yumenanga ilya tungi-tungi, kono alutiwa woye ka kuyumenanga kao?" ¹⁵Jesu ke waambela, "Kana ana no mulami nga lile oko mukwa kulama oshili nowo? Kono maiwa awiya apo mulami mwatunda

okowo ke kame mwa kuyumena ilya.¹⁶Njeko munu wa paka sikamba sipya pa sito no kale, kakuli siya sikamba mo siyatuka paya pa sito ke o limbwatu lyateni mo linenepa na kupita.¹⁷Kame anu kapakanga veine zipya mu sishimbelo no sipapa sakale. Endi mwatenda ngeyo, o sishimbelo no sipapa mosiyatuka, ke o waine mo u mwahala, siya sishimbelo no sipapa mo sisinyeya. Kono, mwa pakanga ziya waine zipya mu sishimbelo no sipapa si shikuyuba, muwili wayo moi zwelapili kuikala siwana."¹⁸Jesu apa na mbaula eyi inu o kowo, ke mumone, neo kuwiya musole mukulu ku kubama okwaye. Ke waamba ngao, "Mwanange wa mukazi pano bene pendi a tokwahale, kono o wiye opake o likaha lyoye o paye, ke mwa yoya."¹⁹Keo Jesu o nanuka na ku mukon'eela, monyiko na tendela na alutiwa aye.²⁰Mumone, mukazi no kataziwa sikolo no kuwoyanga unyinga pa myaka likumi na mbil ke okwata ku mungundo wa sito saye.²¹Kakuli mwa na ku ambela mu mucima waye, Ni shi kwata ambu ku sito saye kunapu mo ni pala."²²Kono Jesu o kutemuna na ku mumona, na kuamba, "Mwanange wa mukazi, o ku ongoze; o tumelo zoye zina kupalisa." O mukazi no pala kutunda bene pezo nako.²³Apo Jesu na wiya munziwo za musole mukulu, mwa namona, mukwa kushika o sin'wan'wa na sicaba oko atenda muyoyo ungi.²⁴Ke waamba, "Mupanene panze, kakuli oyu mwaikana ona imwa kufa kono ona lala ambu." Ke a musheununa na ku musheka.²⁵E sicaba apa nesimana kutundela panzi, ke o ingena mu musiyo na ku kwata sizimbi ku kwooko, ke mukazana o i nguka.²⁶O siyambo nesi nositendahala ke si ya nduluka ku yubaala muibaka yoshe.²⁷Jesu apa na pita kutunda oko, anu a yili no kufa mewo ke a mukon'eela. Mwa na kuwanga ngao, "O tuyubele n'eke, mwana Davida!"²⁸Jesu yona ingene munziwo, ako kufa mewo ke awiya okwaye, Jesu ke waamba okowo, "Kana mwaitana ngao na twesa ku miyoyisa?" Ke a mutambula, "Ndaa, molyetu."²⁹Ke Jesu okwata mewo na kuamba ngao, "Kutendahale ngeyo okwenu kuza mu tumelo zenu,"³⁰ke o mewo oo atona. Ke Jesu wa laela katata na ku ambela, "Mumone ngao njeko munu otamba kulimuka."³¹Kono ao alume ayili ke aza na kutonola esi syambo koshe koshe.³²Apa alume aili ali mu mwendo wa kuza, mumone, simumu nosi ikala na mepo zinyangunyu ke siletiwa kwa Jesu.³³O mudimona apa una tundisiwa, simumu no mulume ke sitwesa ku amba. O sicaba mo sina komoka na kuamba ngao, "Shamba kwatanga ku moniwa o u mwikaelo mu Isilaele!"³⁴Kono Afalisi mwaamba, "Oyu mwendisi wa madimona, onyiko maata a tundisa madimona."³⁵Jesu ke wenda mu minzi na matolopo oshe. Mwa na zwelapili kuluta mu ma sinagoge owo, ku kutaza yambo no mubuso na kupalisa mifuta zoshe no ikola.³⁶Apa na mona o nyangela, ke wa yubela n'eke, kakuli mwa na kunyenga na ku oyoka. Mwa naikala shinani angu no kutaama mulisani.³⁷Ke waambela alutiwa aye, "Kutulo zingi, kono akutuli anyonyo."³⁸Ke ngeyo mulapele wangu ku minya kutulo, ili nga atwese kutumela a beleki angu mowu musebezi wa ku kutula."

10

¹Jesu ke o isana alutiwa aye na ku apa maata peulu no mepo zinyangunyu, kuzitundisa, na mikaelo zoshe za kukana ku ku yuba siwana mulutu.²Keo mazina a apositola likumi naa ili aa. Wo matangeztho Simoni(oyo na ithana Pitolosi), na Andulu minaye; Jakobo mwaana Zebedeia, na Joani minaye; Filipi, na Batalome; Tomasi, na Mateu mutelisi; Jakobo mwaana Alufasi, na Tandasi; Simoni wa Zealoti, na Judasi Isikaliota, oye mbotamba kubeteka Jesu.⁵Aa alutiwa no likumi na aili onyiwo Jesu natuma, "Ko munaza oko kuli malicaba, kame ko muna ingena mu matolopo no mishibo za Masamaria."⁶Kono muze kwa angu no ku yonga a lusika lwa Isilaele;⁷apa mutamba kuza, mukutaze ngao, 'Mubuso wa Mulimu u nawiyo pepi.'⁸Mupalise ako ku kola, muyingule afu, mukenise a mbingwa, mutundise madimona. Mu na piwa mahala, namwe mupe naku lukuluwa.⁹Ko mu na shimba gauda, silivela, kamba kopa mui kwama yenu.¹⁰Ko mu na shimba mukotana mu mwendo, kamba lipai, kamba makatulo, mulamu, kakuli mubeleki a lukela silya pa musebezi waye¹¹Munzi upi kamba tolopo zipi ze mui ngena, muwane oyu oswanela mo, muikale oko kupitela apa mufunduka.¹²Apa muingena munzuwo, mulumelise.¹³Haibandi kuna swanele kuikala omo munzuwo, kozo zenu ziwiye mo. Kono endi njena kuswanela, kozo zenu zi uke okwenu.¹⁴Kwaya akana ku mi amuhela kamba kuzeza o mayii, apa mutunda mowo munzi endi tolopo, mu nyungumune oli kungu ku mahulu enu.¹⁵Ya sikuma na mi ambela, mo kuikela kushe muba o litunga la Sodoma na Gomora mu liywa la katulo kupita owo munzi.¹⁶Mutopele, na mituma sina angu mukaci ka Iwi, keo mutalife shinani mayoka na kuta ama mulandu sinani makuchi.¹⁷Mutokomele anu! Mwa mitwala mu makuta, a mishape mu masinagoge owo.¹⁸Keo mo muletiwa kwa Busisi na Malena baken'isa ome, ili upaki okowo na ma licaba.¹⁹Apa atamba ku mikwata, komu na bilaela eyi mutamba kwamba, kakuli eyo no kwa mba mo muipiwa ezo nako bene.²⁰Kakuli komwe mutamba kwa amba, kono Mepo za I wenu zonyiwo mozi amba okwenu.²¹Mwpa munu yotamba kubeteka mwapaye ngao afe, Iwo wa munu ku mwaana. Ana mwa lwisa a shemi na kwaletela kufa.²²Mo zimbiwa kwa anu oshe baken'isa olizina lyange. Kono oya otundamena ku twala ku mafelelezo, oyo munu yo tamba ku yoyisiwa.²³Apa a minyandisa mo u munzi, muze ku wo tatama, ha mi ambela ya sikuma, mushimwa kumanisa zoshe minzi ke Mwana Munu ona kumu.²⁴Mulutiwa ka mukulu koo kupita muluti waye, kamba mupika ku pamela moyaye.²⁵Ku na kwana ngao mulutiwa afeke endi muluti, na mutanga shinani Molyaye. Haiba endi ana isana Mulena wa Nziwo z Zelubabele, ke mo ku kuma kupi kuneku la mazina mwa toisa ako mwanda waye!²⁶Apa kuli ngeya ku muna iyapa, kakuli njeko sa kukoleka mbo sikana kupatuluha, njeko sina wolekiwa mbo sikana ku limukiwa.²⁷Esi ni mi ambela mu lififi, mu si ambe mu liseli, esi ni mi shobotela, mu situmuse pangandela pa mitumbwetumbwe no nzuwo.²⁸Ko mu na iyapa atwesa kuipaya olutu kono katwese kuipaya muoyo. Kono, muiyape oyu otwesa kuyundisa owili wa mooyo na lutu, u lihele.²⁹Tutete twiili ka tuhulisiwa na kangwe kanyonyo?³⁰Kono njeko katwesa kufa ku shimwa Iwenu kana ku limuka. Kono na uki no ku mutwi wenu zina baliwa.³¹Ko mu naiyapa. Mwa ku utokwa kupita tutete.³²Apa kuli ngeyo, munu oshe oni toya ku sicaba, name moni mutoya kwa Tate no kuwili.³³Kono oyu oni latula kwa anu, name moni mulatula kwa Tate no kuwili.³⁴Komu nakengela ngao ina lete kozo pano pashi. Na shimwa kuleta kozo, kono mukwale.³⁵Kakuli naletele ngao munu a fapahane

na Iwaye, mukazi na Ina waye, mukazi na nyamunyaye.³⁶Ila no munu mwa piluka aya apaye.³⁷Oyu o wapela Iwaye kamba nyina waye kupita ome ka niswanela kau.³⁸Oyu okana kushimba o sifapano saye na kuni kon'eela kani swanela kao.³⁹Oyu o katwa upilo waye mwa lisinyehelwa. Kono oyuy sinyehelwa o upilo waye baken'isa ome mwa uwana.⁴⁰Oyu omi amuhela ani amuhela na me kame a amuhela noyu na nitumu.⁴¹Oyu o amuhela mupolofita mu lizina lya mupolofita mwa amuhela ku mupuzo wa mupolofita, oyuy amuhela mulume wa kuluka mu lizina lya kuluka mwa a muhela mupuzo wa munu wa kuluka.⁴²Oye oshe mbotamba kupa shango komoki za meyu no kombolelwa ngao anwe kwa anu ange anyonyo mu lizina lya mulutiwa, ya siukuma Na mi ambela, o shimwa ku sinyehela o mupuzo waye."

11

¹Jesu apa na mana kulaela alutiwa aye ali kumi na iili, keo ofunduka kutha na kukutatha mu milenen'i thoo. ²Keo Joani noikala mutolongo oyuba o mithebethi tha Kelesite, mwana tuma lin'utha kwa alutiwa aye ³na kwamba okwaye, "Owe okeya ndi tu tateele wawo?"⁴Jesu mwana alaba na kwaambela, "Muthe mu kambele Joani eyi muna mono neyi muna yubu. ⁵Eyi bofu ya mona, yihole ya enda, anoo mbingwa a kenithiwa, ashushu a yuba kame, anafu aukela kuyoya, na ulumiwa wa kutathiwa kwa utwi. ⁶Wa fuyawethi oyuy na kana ku holofathiwa mu naikuto."⁷Aa alume apa natha munzila, Jesu keo oateka kuambela limbuta ya Joani, "Yike eyi onathele kukamona mu lihalaupa-olitaka lyonyiko lina zukuthiwa ku mepo? ⁸Kon'o muna ka mona yike-munu oyuy na ku manga yito yilelu? Kandi aakumanga yito yilelu aikalanga muna nthiwo no silena.⁹Ndi mo muna ka mona yike-mupolofita ndi? Aye, na mi ambela, mane wa kupita mupolofita. ¹⁰Oyuy yonyiko ona n'oliwa oyoye ngao, 'Omone, Natuma mutumwa wange potho thoye, oyuy kalukitha onthila potho thoye."¹¹Nami ambela ya sikuma, njeko oyuy naelekiwa kale ku mukathi munene kupita Joani Mukolobethi. Kon'o oyuy mbo kapiluka munyonyo mu mubutho no kuwilu mbo ikala munene okwaye. ¹²Kutunda ku mayiwa a Joani Mukolobethi kuleta pelo, o mubutho no kuwilu wa lwithiwa, ni alume no mifilifili aulwitha na maata. ¹³A polofita oshe na mulao ana polofita ku kuma kwa Joani; ¹⁴haibandi mwa yiitana na ku amuhela, yonyiko Elia oyuy naswanele ku wiya. ¹⁵Oyuy kwite matwi aku yubisa, ayube. ¹⁶O sicaba sapelo moni sifekisa shinani sike? Kwa feka wetini anikana asepangele mu musika, aana tomana na kuku isananga ¹⁷na kuamba ngao, 'motuna milizeze opala, kono ko mwashikina kao. Tuna silisa o sililo kono ko mwashi lila kao."¹⁸Joani mwana wiya njekulya sinkwa na kunwa owaine, mwana amba ngao, 'Akwata madimona.'¹⁹Mwana Munu apa na wiya mwanalya na ku nwa kame mwana amba ngao, 'Mumone, wa kulya(mulyuu) na kunwa (cakolwa), muonyi wa atelisi na ayii! Kon'o outali wa monahala mumi sebethi thaye."²⁰Keo Jesu oateka ku ayutha ominthi omua tenda mamakatho mangi kakuli nashimwa ku baka. ²¹"Umayi woye, Karazini! Umayi woye, Betisida! Anga aa mamakatho mwana tendiwele mu Tire na mu Sidino ana tendiwa okoye, nga naa baka kale-kale mumaina no masaka na mututwi wapa lithiko. ²²Kono okoto tha Tire na Sidoni mothilelupa ku pita otheni muliwa no katulo. ²³Owe, Kapenauma, wa kengela ngao moka nanuliwa ku wilu? Nje, motwaliwa kushi okukuli yithimbi. Kakuli mu Sodoma nga monyiko na tendiwa ama makatho na tendiwa okoye, nga na pelo kwashili. ²⁴Kono na amba okoye ngao okoto mbo thipiwa sibaka sa sodoma mothilelupisiwa kupita thoye muliwa no katulo."²⁵Munako etho Jesu mwana amba, "Na kulumbangetha owe, Tate, Mulena wa liwilo na kaye koshe, kakuli oyiambo yoye ona yiolekele ano utali ngao kana yiyubisisa, na kuitalusetha aikana anyonyo. ²⁶Eni, Tate, ethi mono siwapelisa mu meo woye. ²⁷Yinu yoshe Tate ona ipaka okwange, kame njeko mnu oyuy limuka omwana kendi Tate, kame njeko munu oyuy limuka Tate kendi omwana na kwawo ana wapele mwana ngao amu talusetha. ²⁸Muwiye okwange, moshe muna oyka na ku shimba ya kulema, moni mipa o pumulo. ²⁹Mukutweke o coko thange na ku kututa okwange, na kwata sishemo na muchima uwa, kame mo muwana kwaku pumulisetha o moyo wenu. ³⁰O coko thange thilelu na thishimbanu thange ko silema kao."

12

¹Munako etho Jesu mwanatha mu silwa sa lukonga eliwa no Sabata. Alutiwa aye mwana fa nzala keo atateka ku kucola lukonga na kulya. ²Kono a Mafilisi apa na amona, keo ambela Jesu, 'Omone, alutiwa oye atenda ethi thinakana kuitanithiwa mu mulao muliwa no Sabata."³Kono Jesu keo oambela, ko mwa shibala eyi natenda Davida apa nafa nzala, na alume anaikala naye? ⁴Mwanatha munthuwo tha Mulimu na ku kalya osinkwa no sikalamo, etho no sikana kuitanithiwa mu mulao ngao athilye nawo oshe naenda noo nashemwa kuitanithiwa mu mulao, kono ana itanithiwa ambu mapulisita. ⁵Ko mwa shibala mu mulao ngao elino Sabata a mapulisita ali mutempele acholanga Sabata kono ka tendanga mulandu kao? ⁶Kono na mi ambela o mukulu kupita tempele konu kwali. ⁷Nga munalimuka ethi thitalusa eli lii, 'Na wapela sishemo kupita matabelo,' nga ko mwashinyatha a nombula mulandu kao. ⁸Kakuli mwana Munu Mulena neli no Sabata."⁹Keo Jesu oasiya apo na kutha mu sinagoge thoo. ¹⁰Mumone, mono kuikala mulume wa kukuta likaha. A Mafilisi mwana ipula Jesu, ngao, "Mulao waitanitha ku yoyisa elino Sabata?" Keo ngao a mu mangeele uyuy. ¹¹Jesu keo o amba okoo, "Opi munu mukachi kenu, oyuy, nga okwite ongu omweya, nga oyo ngu angwela mulikwina eli no Sabata, oyuy nga ona kana ku mutundisa mo? ¹²Kandi munu wa utokwa enene, kupita ngu? Keo heni mulao waitanisa kutenda siwa mweli no Sabata."¹³Keo Jesu o ambela mulume, "O ondoole likaha lyoye." Keo oliondoolola, no lipala na kuikala siwana, wetini likwalyo. ¹⁴Kono a Mafilisi mwana tha panze na ku kamulela kum lwitha. Mwana thaela pa ku muipaela. ¹⁵Jesu apana limuka ngeyo, keo otundako. Olimbuta no anu mono limu kon'eela, mwana apalisa oshe. ¹⁶Mwana ambela ngao ka mutonola kwa anu, ¹⁷ngao mwendi mo kuku taleletha, esi no sin'oliwa kwa mupolofita Isaya, ngao, ¹⁸"Mumone, o mupika wange no ni keta; sakata-kata wange, mwoyo o mepo thange thinawapele. Monipaka o Mepo thange thipya, mwa ambela a malicaba ya kuluka. ¹⁹Kamba ayutha kamba kukuwa kao; njeko oyumbo yuba lii lyaye mu mikwakwa. ²⁰Kamba cholela o

lutaka luna funyuka kao; kamba zthimi lumonyi lu panisa muthe kao, kendi eyi no kuluka ambu yi kome. ²¹Mulizthina lyaye a malicaba mwa kwata thepo. ²²Mono kuwiya munu wa kufa meo na siamba, mwa na kwatiwa kwa mandimona, mwana letiwa kwa Jesu. No mu palisa, mungeyo mukwa ku kana kwaa amba na ku mona no amba na ku mona. ²³O limbuta lyaanu no li ku komokela na kwa amba, "Ngao oyu mulume mwana Davida?" ²⁴Kono o Mafalisi apa na yuba ezthi makazo, mwana amba, "Oyu mulume njekutwetha kutundisa madimona kendi mulizthina lya Beelizebule, o mwana mulena wa mulume wo mandimona." ²⁵Kono Jesu no limuka o mihupulo thoo na ku ambela, "Mubuso oshe una kutapa na kuku lwitha mou sinyeha, muleneni'i kamba nzuwo thina kutapa mukachi kambo thiimana kao." ²⁶Satani apa tunditha Satani, keo onakutapa oye mute. O mubuso waye mo uyimana ngepi eni? ²⁷Haibandi na tunditha mandimona mu lizthina lay Beelizebule, anenu heni a chitha mu lizthina lyani? Mungeyo mwa piluka aatuli enu. ²⁸Kono haibandi na tunditha mandimona mu Mepo tha Mulimu, keo o mubuso wa Mulimu una wiya okwenu, ²⁹Kwa twesahala ngepi ngao munu aingene munzuwo tha mulume mukoli na ku yiithamo yona kana kale ku mumanga oyo mulume mukoli weli? Keo mwa twetha kuiiza eyetanu yaye ili munzuwo. ³⁰Oyu na kana kuni lwela ani lwitha, oyu kana kuwaneka nange a shandaula. ³¹Cwale na mi ambela, o sibi na sibi soshe na nyefulo na nyefulo thoshe mothi swaleliwa, kono o nyefulo no kunyefula Mepo Thikenu kambo thi swaleliwa kao. ³²Munu yoshe oyu amba ya ku lwitha mwana munu atwetha ku amba, mwa swaleliwa. Kono wa ku amba ya kulwitha o Mepo Thikenu, oyo munu kamba swaleliwa kao, kupiluke muno mu kaye, kamba mu mubuso utamba ku wiya. ³³Sitondo apa sitoyiwa ngao thiwa na muthelo watho uwa, kame sitondo apa sitoyiwa ngao sa kwiipa na muselo watho wa kwiipa, kakuli sitondo sa limukiwa ku muselo watho. ³⁴Omwe ana no a mili, kakuli mwa anu akwite michima tha kuipa(lunya), naga mwamba ngepi yinu yiwa kuno mukwite michima tha kuipa? Kakuli mulomo wambanga eyi ili mu muchima. ³⁵Munu muwa atunditha yinu yiwa mu sipau-pau saye siwa, na munu muiy kame atundisanga yinu ya kuipa musipau-pau saye sa muchima wo kuipa. ³⁶Na mi ambela ngao muliwa no katulo anu mwa atuliwa ku lili lyoshe na amba. ³⁷Kakuli omayi onyiko amba monisa ngao o mu kwa ku luka kamba omayi onyiko mba ku wanisa mulandu. ³⁸A n'oli na mafalisi amweya keo alaba Jesu na ku amba okwoo, "Muluti, twa wapela ku mona makato oye." ³⁹Kono Jesu o alaba na ku amba, "Aayi na abuki a saela makato, kono njeko makao ethi pelo apiwa kendi makato a mupolofita Jonasi." ⁴⁰Jonasi mwa na ikala maiwa maatu na masiku maatu mulibumo lyasi mukulu, monyiko omu mbaikaela na Mwana Munu maiwa maatu na masiku maatu mu muchima wa kano kaye. ⁴¹Alume a Nenive mwaimana kukatulo na lusika lwapelo, atu atule. Kakuli mwa na baka ku mukosi wa Jonasi, keo mumone, muno mwali munene mu pita Jonasi. ⁴²Mulena wa mukathi no ku mbweela mwaimana na lusika lwa pelo ku katulo, atu atule. Mwa na pana na mamaneeno akaye kuwiya ku yuba eyi no utali wa Salumoni, mumone kame, munene kwa Salumoni muno mwali. ⁴³O mepo no mazilo apa thin tunduku munu tha thanga mu lyuwa omu no mbula meyu ku ka thaela sibaka sa ku ka pumula kono tha ka sitaamanga. ⁴⁴Keo tha amba, moni ukela ku nzuwo thange noni yikalanga. 'Apa thi ku zthika, thaka wana ngao munzuwo muna fiyeliwa yinu ina pakiwa siwana. ⁴⁵Keo thatha kuka shimba thi kwatho mepo thinyangunyutha ku kuma pa mutaanu na thiili no ku zthi pita ku maata, mo thiwiya kutunga natho omo munzuwo. ⁴⁶Jesu yo shi amba ku anu angu, mumone, nyokwa Jesu na aminaye mwa na yimana panze, mwa na thaela ku amba naye. ⁴⁷Omweya keo o amba okwaye, "Omone, aka nyoko na aminoye aikala panzi, asaela ku amba noye." ⁴⁸Kono Jesu keo o alaba munu oyu namuambele, "A ka nana akani na aminange akani?" ⁴⁹Keo ondololela likaha lyaye kwa alutiwa aye na kwa amba, "Omone, aa onyiko aka nana na aminange! ⁵⁰Yoshe oyu tenda tato tha Tate oyu oli ku wilu, oyo munu yonyiko minange wa mulume, na manthange, na nana."

13

¹Mwelyo liiwa Jesu mwa na tunda munthiwo na ku katomana kunyonga no lyambai. ²Nyangela thingi keo thiwiya ku kuwana okwaye, keo oingena muwato na kutomana kono onyangela thoshe mo ne zithiyala pa munanga. ³Keo Jesu wamba inu ingi mu manguli. Mwana amba ngao, "Mu mone, mono kuikala mulimi oyu notha ku ka kuna mbuto. ⁴Apa na kuna ngeo, mbuto thimweya monethingwela munthila, keo eyi yunyi iwiya na kulya ombuto. ⁵O mbuto thimweya monethi ngwela mumumvu no mawe, omuno kukana kwikala mumvu ungi. Munako thinyonyo keo thifa kakuli omumvu noushemwa kutha kushi. ⁶Kono eliwa apo nolithila, mono thi tumbekiwa kakuli neishemwa kukwata minzi, keo ikuonyaonya. ⁷Thimweya mbuto keo thingwela munitondo no mingunguya. Ei tondo no mingunguya keo ikula na kukwangitha mbuto kukula. ⁸Thimweya mbuto keo thingwela mu mumvu uwa na ku paka ichalo, imweya mwanda muungi, imweya makumi mutaanu nameeli, imweya makumi maatu. ⁹Oyu kwite matwi, ayube." ¹⁰Halutiwa keo awiya na kuamba kwa Jesu ngao, "Ike apo wamba kunyangela mu manguli?" ¹¹Jesu keo waalaba na ku ambela ngao, "Mu napiwa kolo za kuyubithitha ei ambo yo mubutho okuwilu, kono okowo na shemwa kupiwa. ¹²Kakuli ko yu oshe okwite mwapiwa ingi, kame mwa ekeleziwa. Kono oyu kana kukwite, nei akwite yoshe mwaiyangeliwa. ¹³Thenyiko thileta ngao nambange okoo mu manguli: Shiwango amona, kono kamona kao; shuwango ayuba, kono kayuba kao. kapa kuyubithitha. ¹⁴Okwoo thipolofita tha Isaya thina taleleziwa, etho thi amba ngao, Ho kuyuba mo muyuba, kono mushemwa kuyubithisa; na kumona momumona, kono mushemwa ku monithitha. ¹⁵Kakuli emicima thana anu thina tende utimbi, kame akalu kuyuba, kame anafeke omewo oo, ngao kana mona mewa oo, kapa kuyuba na matwi oo kapa kuyubithitha na micima thoo, ngao nango apiluke kame, ngao nango napalithe." ¹⁶kono no mewa enu hana fuyolwa, kakuli namona; na matwi enu, kakuli ayuba. ¹⁷Shemwa-shemwa na miambela ngao apolofita angu na nokuluka oshe alakaza ngao namone eyi mumona kono kaimona kao. Halakaza ngao hayube neinu muyuba kono nje kuni yuba. ¹⁸Keo muyube nenguli tho mulimi no mukuni no yuno kuna ombuto. ¹⁹Munu yoshe oyu yuba olii no mubuso kono nje kuliyubisisa, omunyangunyutha mwa wiya

na ku muyangela ethi thina kuniwa mu mumucima waye. Ethi thenyio nombuto neti kuniwa munzia.²⁰ Hezi nezi kuniwa mu mumvu no mawe yenyiko munu oyu yuba neli na kuli amuhela wangu na tabo,²¹ kono nje mithithi nokwaye kame munako ambu thinyonyo. O matata na manyando ashi wiya ambu baken'itha olii, wangu-wangu keo nangwa.²² Ezi nezi kuniwa mu mingunguya, oyu munu no yuba no lii, kono mapiaelo no litunga na takazo tho ufumu kezi thinya elii, keo liulwa kupaka muselo.²³ E mbuto nozi kuniwa mu mumvu uwa, oyu yonyika munu oyuba o lii nakuli yubithitha. Apaka na miselo na kutunditha mbuto, kupaka kuthimweya mwanda, kuthikwaso makumi mutaanu na limweya, nathi kwatho kame makumi maatu kupita omu no thi kuneliwela.²⁴ Jesu keo wambela nguli zthi kwatho kame. Keo waamba ngao, "O mubuso wa Mulimu wafeka shina munu no kuna mbuto thiwa mu thilwa thaye.²⁵ Kono apa anu nalala, oyu no muzthimba keo owiya na ku kuna mufuka mukaci no uloto na ku kuthela.²⁶ Apo noumena ouloto na kupapuka, keo na mufuka nao umonahala.²⁷ Keo abeleki no minya thilwa keo awiya na ku muambela ngao, 'Mulena, no shemwa kukuna mbuto ziwa muthilwa thoye? Ike apo kuli mufuka?'²⁸ Keo waambela ngao, "Oyu no kunizthimba enyiko onatende heyi." "Keo apika aye a mwaambela ngao, "Keo wathaela ngao tuthe tu kaitumaune?"²⁹ O minya thilwa keo waamba ngao, 'Nje. Kakuli mu kutunditha o mufuka, mwendi mo mutumuna na uloto pamweya.³⁰ Muitekene ikulele pamweya kukuma pa nako no kuchola. Pa kuchola mbo miambela acholi, "Mutateke kuchola mufuka na kuumanga maanda na ku utumbeka, kono mupake o uloto muishete yange."³¹ Keo kame Jesu waambela nguli thikwatho. Keo waamba ngao, "O mubuso wa Mulimu wa kufeka na mbuto tho masitete etho munu nashimba na kukuna muzthilwa thaye.³² Eth i mbuto shemwa thinyonyo ku mbuto thoshe. Kono apo zthikula, zikula enene kupiteela icalo ikwayo muthilwa. Za pilukanga thitondo, ngao eiunyi no kuwilu apohiwiya ipange mashwa ku mitai zaso.³³ Jesu kame keo wambela nguli thikwazo; "O mubuso no kuwilu wafeka wendi mukazi no shimba mumela na kuwaneka naimbunde iaatu ya unga na kutatela ngao ifufumuke."³⁴ Yoshe eyi yambo Jesu mwa nai ambelanga onyangela mu ma nguli; kame njeko eyi nambanga nombua manguli.³⁵ Eyi mone iambiwa ngao esi polofita sikutaleleze, apa naamba ngao, " "Moni kwalula o mulomo wange mu ma nguli. Moni ambe inu neinolekiwa kutunda kupo no litunga."³⁶ Keo Jesu nothiya onyangela na kukengena munthuwo. Alutiwa aye keo awiya okwaye na ku amba ngao, "Otu talusetho no nguli no mufuka no musilwa."³⁷ Jesu keo wa alaba na kuamba ngao, "Oyu kuna mbuto zthiwa Mwana Munu.³⁸ E thilwa litunga; nambuto thiwa, aa enyiko ana no mubuso. O mufuka enyiko ana no munu munyangunyu,³⁹ nasila no ikuna yenyiko ndiya bulosi. O kutulo thonyiko omaneno, kame na akutuli a mangeloi.⁴⁰ Keo, apo kuwanekiwa o mufuka na kuutumbeka na mulilo, monyiko mbokuikaela kumamaneno no litunga.⁴¹ O Mwana Munu mbotuma amangeloi aye, kame mwawaneka einu yoshe eyi ileta o sibi mu mubuso waye nawo oshe a cola hua o mulao.⁴² Mwa yumbela muliyonga no mulilo, omo mwamba ka lila na kukweca mayeo.⁴³ Keo na ana no kuluka oshe mwaka etha wendi liiwa mu mubuso wa Iwoo. Oyu kwite matwi, a yube.⁴⁴ O mubuso okuwilu wafeka wendi ufumu nokubumbekiwa musilwa. Munu no uwana na kuoleka. Mutabo keo otha naku kaulisa eyo yoshe na eta na kuka ula etho thilwa.⁴⁵ Kame, o mubuso no kuwilu wa kufeka shinani muulithi oyu tha kuka thaela mapelela mawa.⁴⁶ Apa wana lipelala limweya liwa, keo otha na kuka ulisa yoshe na ete na kuli hula.⁴⁷ Kame, o mubuso no kuwilu wafeka shinani liothi neli yumbelwa mu liwate, na ku kunguula o mifuta nothi thoshe.⁴⁸ Apa neli umba, keo ayambi alikokela palikamba. Keo atomana na kuwaneka pamweya eziwa thoshe musileke, kono ethinyangunyu thoshe keo athiyumba.⁴⁹ Mbo kupiluka ngeyo na kumamaneno no litunga. O mangeloi mbawiya naku angula anyangunyu mwa awa.⁵⁰ Mwa wiya kwa yumbela muliyonga no mulilo, noko mboku ikala kulila na kukweca mayeo.⁵¹ Ngao ona yubithitha ei inu yoshe?" Alutiwa keo amualaba ngao, "Eni."⁵² Keo Jesu wa ambea ngao, "Mun'oli yoshe oyupiluka mu apositola o mubuso wo kuwilu afeka wendini minya nzuo, oyulongola yo kale na ipya mu sibulukelo thaye."⁵³ Jesu apa namana ku amba yoshe a manguli, keo otunda omo mu sibaka.⁵⁴ Keo Jesu oingena mu munzi waye naku kaluta anu mu masinagoge oo. E kalabo nei ku komoka na ku amba ngao, "Oyu munu awana kupi outali naa maata apana kupi?"⁵⁵ Oyu munu kayenyiko o mwana muyuwi kao? Inawaye kayenyiko oyuthaniwa Maria kao? Aminaye kaka Jemusi, Josefa, Simoni na Judasi kao? ⁵⁶ Aa manthaye kao aali netu? Ei yoshe ili kwaye kupi ana iwana?"⁵⁷ Keo a sitatala baken'isa oye. Kono Jesu keo wambela ngao, "Mupolofita ka kutekiwa mu litunga lyaye na mwa apaye."⁵⁸ Omo noshemwa kutenda mamakatho mangi kakuli naye mwa kumuyumbela.

14

¹ Mu nako etho, mulena Heroda mu tetilaki oyuba n'uwa tha Jesu. ² Keo waambela apika aye ngao, "Oyu Joani mukolobezi; ona inguka kwaa afu. Ponyiko kutundeela yoshe eyo yo maata eyo ei belekiwa okwaye."³ Kakuli Heroda mwa na manga Joani, na kumupaka mutolongo baken'isa Herodias, o mbiyama minaye Filipi. ⁴ Kakuli Joani mwa na mu ambela ngao, "Kaswanelo thoye nga o mupilue mbiyama woye kao." ⁵ Heroda mwana thaela ku mwipaa, kono mwana iyapa anu, kakuli mwana shimba ngao mupolofita.⁶ Kono panako no mukiti no liiwa lyo kwelekiwa kwa Heroda, mwana Herodias keo no kina pakachi nonyangela na ku tabisa Heroda. ⁷ Mu kualaba, keo o musepisa ngao mwa mupa yoshe eyo athaela.⁸ O mwana ka susuezo tha inawaye, keo wa amba ngao, "Onipe pano, o mutwi wa Joani mukolobezi." ⁹ Mulena no lwana mu kupo tha mwanaye, kono baken'itha owitamo natenda kame baken'itha anu nalya naye pa tafule, keo olaela ngao kutendiwe ngeyo.¹⁰ Keo oitana ngao mutwi wa Joani ukambatuliwe mutolongo. ¹¹ Keo o mutwi ukaletive paka cenga na kuupa o musithana ona kutwala kwa inawaye. ¹² Keo alutiwa aye awiya, na kushimba e situpu, na ku kathi bumbeka. Mumanyima weyi, keo atha na ku kaambela Jesu.¹³ Jesu apa nayuba ethi thiambo, keo ofuula mu sisepe nakutha kunyonga muliyungu. Onyangela apa thi yuba, keo atunda mu munzi nakumu kon'eela na makondo. ¹⁴ Jesu keo owiya o koo apanamona oungi onyangela. No ayubela n'eke na kupalisa akuli.¹⁵ Omangolangola apa nakuma, alutiwa keo awiya

okwaye na ku amba ngao, "Muno muliyungu, kame anliwa linazthi. Muuthe enyangela, aukele mu minzi na ku kakuulela ya kulya."¹⁶ Kono Jesu keo waambela ngao, "Njeko tuso ethi a thela. Omwe shemwa mwatuse ya kulya." ¹⁷Keo amuambela ngao, "Twakwata ambu inkwa mutaanu nathi mbiili." ¹⁸Jesu keo waambela ngao, "Muzthi niletele."¹⁹ Jesu keo waambela nyangela ngao atomane pashi pa muonyi. Keo oshimba inkwa mutaanu nathi mbiili. Keo otopela ku wilu, keo ofuyawetha na kucholaula othinkwa na kupa alutiwa aye, keo alutiwa apa o nyangela. ²⁰Oshe nalya na kuikuta. Nashimba naufumwaazi no usiyalela kuilya-ingongolo likumi na ili kuumba. ²¹Aa nalya mwana kuma pa mutaanu wa alule wa alume, kombula kubala akazi na aikana. ²²Apo bene keo wa ambela alutiwa aye ngao aingene mu sisepe na kukutangetha mushambwaliya, oyeyoshi utha nyangela. ²³Mu manyima okuutha nyangela, keo otha pa lilundu yofoti ku ka lapela. O mangolangola apa na kuma, mwana ikala yofoti. ²⁴Kono o sisepe sothil pakachi no lyambai, sosizukuzwa ku man'asha, kakuli o mepo mono thikuya enene.²⁵O nako no malungasiku Jesu keo owiya okwoo, kuno yoenda peulu no meyu. ²⁶Alutiwa apana mumona yo enda pehulu no meyu, keo aiyapa nakuamba ngao, "Siumba," na kulila na kwiypa. ²⁷Kono keo Jesu wamba okwoo ngao, "Mutiye! Ome! Ko mune yapa."²⁸Keo Pitolosi o mutambula na kuamba ngao, "Mulena, haibandi owe, olaele ngao name ni wiye okoye pameyu." ²⁹Jesu keo waamba ngao, "Owiye." Keo Pitolosi otunda muwato na kwenda pameyu kutha kwa Jesu. ³⁰Kono Pitolosi apa namona olin'ungwa, keo owiyiliwa umowa. Apa na tateka kuthama, keo okuwa na kuamba ngao, "Mulena, oniyoyithe!"³¹Wangu wangu Jesu keo oondoola makaa aye, na ku kwata Pitolosi nakumu ambela ngao, "Owe no tumelo thinyonyo,ike apona kakanya?" ³²Keo Jesu na Pitolosi aingena musisepe, o mepo keo thiteneka. ³³Keo alutiwa musisepe na lapela Jesu na kuamba ngao, "Shemwa o Mwana Mulimu."³⁴ Apa nama kuupuka, keo natha mulitunga lithaniwa Genesareti. ³⁵Alume nomo mulitunga aka limuka Jesu, keo atumena muibaka yoshe, na kumuletela akuli oshe. ³⁶Keo amulomba ngao akwate shiwa ambu ku mungundo no chanzi waye, kame noungi oshe aana kwatako na yoya.

15

¹Keo amweya mafalisi na ñoi awiya kwa Jesu kutunda ku Jerusalema. aamba. ²Alutiwa oye ike apa acola sitho no akulu? kakukushanga ku makaha alya singwa." ³Keo aalaba na kwambela." Keo ma colangepi omulao wa Mulimu ka baka lyo sitho senu?"Kakuli Mulimu aamba, "Okuteke iwo na nyoko,kame oyu amba inyangunyu pa yayana inawaye mwa fa emwa. ⁵Kono mwamba, 'Eiyoshe oamba kwa yaye na inawaye,Ethi thoshe tusa ona lukele kwa muhela okwange ngeno seli mpo thinapiwa kwa Mulimu." ⁶Oyo munu kashanala kukuteka yaye. Mwethi nthila ona shwaula elii lya Mulimu Amai no kale akwite mulao. Kakuli utatu kuketa yo kubala iwa kabaka lyo sitho senu.⁷Omwe mwa ipii! Eee kanti Isaya mwana polofita omwe apa naamba, ⁸Aaa anu ani kuteka na milomo thoo kono emi cima thoo thaikala kule nange. ⁹Ani lapela mbango kakuli aluta ndi matuto oo milao thanu." ¹⁰Keo oisana elingi okwae na kwaambela, Mutethethe na kutubisisa. ¹¹Njeko ei ngena mukanwa isilafatha munu kono ei tunda mukanwa yonyiko isilafatha munu. ¹²Keo a;utiwa awiya kwa Jesu, "Ana limuka ngao Amaafalisi mwana foseliwa apa ana yuba esi siambo." ¹³Jesu oalaba na kwamba, " Soshe esi calo tate na imwa kukuna mosi tumuniwa. ¹⁴Mwa teneke ofoci, aendisiwa mukapuputwa. Ndi munu wa kapuputwa aendisa mukwae munu wa ka puputwa,oshe mwakangwela mu likwina."¹⁵Pitolosi keo omualaba na mwaambela Jesu, Otutolokele ethi nguli. ¹⁶Jesu keo waamba, "Kandi na mwe kale nje kuyubisisa? ¹⁷Ko muyubisisa ngao ei yoshe ingena mukanwa yapita mulibumo keo yapanena panthi na kutha mu kalimbalimba?"¹⁸ Kono eiipana mukanwa ya pana mumucima. yo inu isilafatha munu. ¹⁹Kakuli mumucima monyiko mutunda ñengenthi thinyangunyu,kwipaa, ubuki, uhule,umbui,upaki wa mbango,na kashwau, ²⁰Ei yonyiko isilafatha munu, kono kulya na kaaa ambula kukukusha ku silafatha munu. ²¹Keo Jesu otunda kuya kutha ku sikulo so mileneñi tha Tera na Sidoni. ²²Apo bene,mukathi wamukenana otunda musikolo siya okuwela na kwamba, "Onifele ñeke,Mulena,mwana Mulume wa Davida! Mwanange wa mukathi okwite mademona mangi. ²³Kono Jesu nohimwa ku mwalaba lii. Alutiwa aye awiya kulomba na kumukombela,ngao a mucithe athe, kakuli amu kuwela."²⁴Kono Jesu woalaba na kwambele, "Nonihimwaku tumiwa kwani kendi kungu no yonga no nthuwo tha Isilaele." ²⁵Kono keo owiya na kubutwama okwae, ngao Mulena,onituse." ²⁶Keo omwaalaba na kwamba,kauwa kushimba e singwa no akana nakuyumbela tumbwana."²⁷Omukathi keo amba,eni Mulena,kono iwango tumbwana twa lyanga kwe ingwanga kutafule tha mulena ata." ²⁸Keo Jesu omwalaba na kumwambela,Mukathi,etumelo thoye,thikulu; oteneke itendahale inomu kengeela," mwanaye keo oyoya bene petho nako"²⁹Jesu osiya sibaka na kutha kunyonga tho liwate lya Galilea,keo otha peulu tho lithulu na kukatomanapo, ³⁰elingi no anu awiya okwaye mwana leta akushashangela,akufa meo,aamba na ihole na wingi wingi wo anu nokukola. Kaapaka kumaulu a Jesu,keo oayoyisa. ³¹Keo ungi ukomoka apa na mona ahimbula kwaamba oamba,okunjungangela anayoyo,eihole yenda,na nokufa meo amona.keo lumba Mulimu wa Isilaele. ³²Keo Jesu osiena alutiwa aye okwaye na kamba. "Nakwata ñeke kwa anu angi kakuli ana tomana koni kwite ya kulya. Koni saela kwa ambela munthila." ³³Keo alutiwa amwambela,"Mutuwa kupi eingwa ingi muno mu sibaka songeno ngao ikwane oungi no anu?" ³⁴Jesu waombela.ingwa bukai yo mukwite?" keo amaba, "Mutanu naiyiili na tusi tunyonyo," ³⁵Keo Jesu oambela anu oshe ngao atomane pashi. ³⁶Keo oshimba eingwa mutanu na yiili na sii,na apa na mana kukutumela,keo ocola ingwa na kupa alutiwa.Alutiwa apa oungino anu. ³⁷Anu na lya oshe na kwikuta.keo awaneka yonda mutanu naiili kuumba yoku shanyauka ina siyalapo. ³⁸Keo aa nalya alule ikiti ine kutundisako akathi na ikana. ³⁹Keo Jesu oambela anu ngao athe na kwingena muwato na kupukela mu sikulo sa Magadana.

16

¹O Mafalisi na Masaduke awiya na ku mulika ku mwipula kwa monisa sisupo tha ku tundeela ku wilu. ²Kono keo wa alaba na kwa ambela, "E singola-ngola, mwa mba, 'moku ikala siwana, kakuli kuwilu kwa kiya." ³A masikusiku, mwaamba, 'mo kwi kala mvula, kakuli ku wilu kwa kiya na wilu.' Mwa limuka kutoloka e mikaelo no kuwilu, kono ko mutwesa ku toloka isupo no nako. ⁴O lusika lunyangunyu na a buki a saela eisupo, kono njeko sisupo mbo sipiwa ko kenti esisupo sa Jonasi." Keo Jesu o asiya na kukuthela. ⁵Apa alutiwa na mana ku upukela mushambwaliya no lithiya, mwana bulama ku shimba ingwa ya isima. ⁶Keo Jesu o ambela, "Mutokomele o umela no Mafalisi na Masadduki." ⁷Alutiwa keo ambaula mukaci koo ngao, "Kakuli kotwa ishimba singwa kao." ⁸Jesu no limuka ei na kwa ambaulisa na kwa ambela ngao, "Omwe no tumelo thinyonyo, ike apa mukwambaulisa mukaci kenu na kwa amba ngao kakuli kotwa ishimba singwa kao?" ⁹Ko muyubisisa kao ndi ko mu kengela ei ngwa mutanu na anu alule mutaanu, na yondo no munonapo? ¹⁰Kapa eingwa mutaanu na iili kwa anu alule ane, na yondo no mu nonapo?" ¹¹Keo mwakana kuyubisisa ngepi ngao kona shiamba ya singwa o kwenu kao? Mumamele o umela no Mafalisi na Masadduki." ¹²Keo a yubisisa ngao ka itonwela ku mamela o mumela uli musingwa kao kono ku mamela a matuto no Mafalisi na Masadduki. ¹³Kono apa Jesu na wiya mu ilalo no ku nyonga tha Caesarea Filipi, keo o ipula alutiwa aye, ngao, "Anu amba ngao mwana Munu wa Mulume ani?" ¹⁴Keo amba, "Amweya amba ngawo Joani mukolobethi; Elia; a kwao, Jeremia, kapa mwendi o mweya no mapolofita." ¹⁵Keo o ambela, "Kono omwe mwa amba ngao ome nwani?" ¹⁶Ku mutambula, Simoni Pitulosi o amba, "Owe o Kelesite, o mwana wa Mulume wa Mulimu." ¹⁷Keo Jesu o tambula na kwa mba okwae, "Ona fuyawethiwa, Simoni mwana Jona, ka nyama na unyinga ina kulimukisa eyinkao, kono Tate oli kuwilu. ¹⁸Na kwa ambela kame ngao owe Pitulosi, napo peli liwe mo ni umbapo ekeleke thange. Mi eyelo no ku sibaka so lifu ihmwa kuthitwesa. ¹⁹Mo ni kupa a makiyi o ulena wo ku wilu. Yoshe mbo manga pashi na kuwilu mbo imangiwa, mi eyi mbo manguna pashi na kuwilu moyi manguniwa." ²⁰Keo Jesu olaela alutiwa aye ngao kana tonwela anu ngao oye yo Kelesite. ²¹Kutunda petho nako Jesu o tateka kwa ambela alutiwa aye ngao a shenyeko kutha ku Jerusalema, kuka nyanda inu ingi ku likaha no akulu no mapulisita na an'oli, ku kepaiwa, na kuingukisiwa pa liiwa lyo waatu. ²²Keo Pitulosi o mutwala ku nyonga na ku mwayutha, ngao, "Ikale kule no ye, Mulena, eyi ko mboinatendahala." ²³Kono Jesu o mbilumuka na kwambela Pitulosi, "O tunde munyima thange, Satani! O sitanukiso sange, kakuli ko kengela einu ya Mulimu kawo, kono wa kengela ya anu." ²⁴Keo Jesu o ambela alutiwa, "Ndi munu a saela kuni kon'ela, akutobohe, a yoyole e sifapano, ani kon'ele. ²⁵Kakuli oyu saela kuyoyisa o moyo waye mwau yawa, kono oyu oyongisa moyo waye baken'isa pme mbouwana. ²⁶Mo kutusa ike munu kuwana elitunga lyoshe kono yo sinyehelwa o moyo waye? Kapa sike esi atwesa ku cinca na moyo waye?" ²⁷Kakuli Mwana munu mwa wiya mukanya thaye na tha yaye na mang'eloi. Keo mwapa munu na munu kutha na misebethi thaye. ²⁸Shemwa na myambela, apa munemana amweye mbashemwa kuyuba lifu kendi apa mba mona Mwana munu yo wiya mu ulena waye."

17

¹Munyima tha mayuwa mutaanu na limweya Jesu keo shimba Pitulosi, Jakobo na Joani minaye, keo atwala ku lilundu lile-lile no lika ku mbali tho. ²Keo piluka sipolo thaye yoli no. O lupala lwaye lwetha wendi liiwa, na ya apalo yaye kwetha wendi litwa. ³Mumone, keo kuwiya Mushe na Eliya ambaula naye. ⁴Pitulosi keo alaba na kwambela Jesu ngao, "Mulena, ku na wapa po tuli pano, endi wa thaela, mo ni umba itungu yaatu - thimweya thoye, thikwatho tha Mushe, thikwatho tha Eliya." ⁵Apo bene oshambanga ngeyo, mumone, libuyi likenu liwiya ku a thiteketha, mumone kame, keo ku yubala lii noli pana mu libuyi, lya mba nagao, 'Oyu yo Mwanange na wapela, oyu wani wapelisa enene. Mu mu yubele.' ⁶Apo alutiwa na yuba eyo, keo oshe angwela pashi na kwiyapa enene. ⁷Keo Jesu owiya okwoo kwa kwata na kwa ambela ngao, "Mu yoyoke kame ko mu ne yapa." ⁸Keo a topela na ku mona Jesu yo foti ambu. ⁹Apo na shelumuka e lilundu, Jesu keo wa mamelisa, ngao, "Ko mu na thinga ku kambela munu yoshe ei mu na mono kendi mu manyima a Mwana Munu apa mba inguka kwa afu. ¹⁰A alutiwa aye keo a mwipula, ngao, "Kandi ike a man'oli apa ambanga ngao Eliya yo mbo kutangetha kuwiya weli?" ¹¹Jesu keo o alaba, ngao, "Ya thikuma Eliya mbo wiya ku lukitha e inu yoshe. ¹²Kono na mi ambela ngao, Eliya weya kale, na shemwa ambu ku mu limuka. Yo nyiyo, no iletela ngao amu tende ei na thaela yoshe. Ya feka wendi, omu Mwana Munu mba nyandela mu makaa oo." ¹³Keo alutiwa aye a kengela ngao ambela yambo ya Joani Mukolobezi. ¹⁴Apa na wiya kwa ang'i, mulume keo owiya okwaye, na kufungwama, na kwa amba ngao, ¹⁵Mulena, oyubele mwanange wa mulume n'eke, kakuli wa thitunya kame mwa kola enene. Pa mweya a ngwelanga mu mulilo kapa mu meyu. ¹⁶No ni muleta kwa alutiwa oye, kono na kwanga ku muyoyiisa." ¹⁷Jesu keo wa alaba na kwa amba ngao, "Luthika no mbula yuba na uyi, mwa thaela kwikala nenu nako thile tha ku kuma papi? Mwa thaela nako tha ku kuma papi ngao ni mi topee? Mulete o yo mwana ku no kwange." ¹⁸Jesu keo olwaena e mepo lidemona, keo li mutunda, o mwanikana no mulume keo oyoya bene mwe tho nako. ¹⁹A alutiwa aye keo awiya kwa Jesu ku mukunda na ku mwipula ngao, "Otwe mono tu kwanga ngepi oku tunditha thiya mepo thi nyangunyu?" ²⁰Jesu keo wa ambela ngao, "Baken'itha e tumelo thenu thinyonyo. Na mi ambela uniti ngao, nga mu kwite tumelo shiwango thinyonyo tha ku ku yeleda na kanona ka masitete, mwa twetha kwa ambela lilundu, 'O tunde apa othe paya,' lya twetha ku shenya, kame njeko ei ka kalupa okwenu." ²¹Kono ou wo mufuta wo lidemona njena ku tunda ngeya kendi tapelo na ku kuyumena ya kulya. ²²Ashili mu Galileya, Jesu keo o ambela alutiwa aye, Mwana munu otamba ku piwa mu makaa anu, ²³kame mwa mwipaa, muliwa lyo waatu mwa enguka kwa aafu." Alutiwa keo alwana enene. ²⁴Apa na wiya ku kuma ku Kaperenauma, alume a na kwato musebethi wo ku telitha anu keo awiya kwa Pitulosi na kwamba ngao, "Oyu muluti wenu nje kutela mutelo?" ²⁵Keo wa amba ngao, "Eni." Pitulosi uya ingena munthuwo, Jesu keo o amba naye ngao, "Wakengela ike Saimoni? Anu angepi awo malena no litunga shimbela n'amba kapa mitelo? Kana kwa anoo kapa kwanu ambu?" ²⁶"Kutunda kwa anu anu, "Pitulosi o alaba. "Keo ana

analukuluwa, "Jesu wa amba. ²⁷Ngao ko tuna letela a kwo ku telisa mitelo kutenda thibi, othe ku liwate, oka yumbele kalobo mu meyu, oka koke othi no ma tangetha. Apo mu apula mu kanwa, mo wanamo shekelu. O shimbe oyo shekelu ope akwo ku telitha upiluke mutelo wange nou woye.

18

¹Mu ya mu nako thiya alutiwa awiya kwa Jesu na kwa amba ngao, "O mukulu ku piteela ani mu mubutho wo kuwilu?"
²Jesu keo oi thana mwanikana munyonyo, na wiya ku mutoomeka mukachi koo, ³na kwa amba ngao, "Na mya mbela mu niti ngao, ku mona mukana ku kupiluka na kufeka wendi anikana, mo mob mu fela kwingena mu mutho wa ku wilu.
⁴Keo, oyoyoshe oku twala pashi mu upilo wendi upilo wa ikanayo mukulu enene mu muuuso wo ku wilu. ⁵Oyu yoshe o amuhela mwanikana weti nuyu mu lithina lyange keo ona ni amuhele. ⁶Kame yoshe oyule letela anikana ngao mane a kume pa ku fotha, kuwa wongeyo ku mu mangela liwe li nene muthingo thaye, na ku mu yumbela mu liwate." ⁷Umai ku litunga baken'itha isitataliso! kame kwa thaeliwa ngao oyi sitataliso kendi uwiye, kame umai ku munu yoshe oyule mbo piluka sisitataliso, ⁸Ku mona e likaa lyoye kapa e lyuulu lyoye lya ku letela kusitatala, o li mbatule na kuli yumbela kwako. Kwe kala thiwana kwingena mu upilo ona holofala kapa o sihole ku pita ku yumbeliwa mu mulilo no mbula kuthima na makaa oye o meli kapa na maulu meli. ⁹E liyo lyoye ku mona li ku letela ku fotha, keo oli tongolemo na ku liyumbela kule noye. Mo ku wapa kwingena mu upilo na liyo limweya kupita ku ku yumbela mu milangi no mulilo na meo meeli. ¹⁰Mu mone ngao ka mu na sheununa shiwa omweya wa anikana anyonyo. Na mi ambela ngao a man'eloi oo a nako thoshe mwa topela pa lupala lwa Tate oyule li ku wilu. ¹¹Kakuli Mwana Munu mo na wiya ku pulutha etho no thiyonga. ¹²Mwa kengela ngepi? Munu mweya akwata angu mwanda, keo omweya ayonga, oshemwa ku thiya a makumi mu tanu na mane na mutanu na ane kupepi na lilundu na ku kamo ku ka thaela oyo mweya na yongo. ¹³Apa ka muwana niti namiambela ngao, mwa tabela enene ngao e tabo thaye mo thipitela pa thiya natabele a makumi mutanu na makumi mane na mutanu a ane ayo ana shemwa ku yonga. ¹⁴Monyimo kulyele, Mulimu wenu no ku wilu njena ku wapela ngao shuwango mwea wa anikana a thiyale. ¹⁵"Haiba mwapoye akufoseza, othe oka mwaambela amafosisa aye, mwaili ambu. Apa kuteezeza, onatusu mwapoye. ¹⁶Kono haibandi nje kukutezeza, oshimbe wa wiili kapa waa waatu ngao mukanwa ka apaki aili kapa aatu aku lukulule. ¹⁷Ku mona apo kamo shikana, otwale yambwoyenu ku keleke, ku mona po kamo shikana ku yubela keleke, keo omu shimbe shina ayanu nombula kuyuba kapa aya no ku telitha mitelo. ¹⁸Na miambela mu thikuma, eiyo she mutamba ku manga pano pashi mo imangiwa na ku wilu, kame eyoshe mutamba ku manguna pano pashi naku wilu moi imanguniwa. ¹⁹Kame na mi ambela ngao, ku mona anu aili ana ku yuba pano pashi na ku lombamba thinu thoshe, mo kutendala ngeyo na kwa Tate oyule kuwilu. ²⁰Koshe oko anu aili kapa aatu ana kuwana mu lithina lyange, na me ne kalanga pa kaci koo. ²¹Keo Pitulosi awiya kwa Jesu na kwiya ku amba ngao, "Mulena, tungai oto mukwange atwetha ku ni fothetha ngao ni mu swalele? Kendi ku ni fothetha mutanu na twiili? ²²Jesu keo mwambela ngao, "Ko ni ku ambela mutanu na twiili kao, kono kendi makumi mutanu na meli kwa taimitha na mutanu na twiili. ²³Keo o mubuso no kuwilu wafeka wendi mulena omweya no thiyela ku atula apika aye. ²⁴Apo natateka ku topela ethiambo, mupika omwe no mukolotela makumi a myianda tha matalenta. ²⁵Kono mu libaka lya kukana kutwesa kuiika, o molyaye keo o laela ngao aulisiwe, kushimbeela mbiyama waye na anaye nainu yoshe na kwata, keo etifo thikwana. ²⁶Keo o mupika ongwela pashi, na kukubama potho thaye, na kwaamba, 'Muolyange, oniyubele n'eke, mi monikwikela yoshe.' ²⁷Keo o mulyaye, mukuyuba man'eke, omulukulula naku mu swalele esikoloti thaye thoshe. ²⁸Keo oya mupika otha na ku kawana o mupika na mukwae, no mu kolotela mwanda umweya wa ma dinari. Keo mushimba, na ku mu katatha na ku amba ngao, 'Othingo ike sikoloti thaye; " ²⁹Keo mupika na mukwae ongwela pashi na ku mu lombamba ngao, 'Oniyubele ñeke, kame mo kwikela. ³⁰Kono omupika wo pili keo okana. Mane, keo otha ku mutwala mutolongo kupitela apa mbeka eyi na mukolotela. ³¹Akwaye apika amana kumona eyi noitendaala kwa mukwoo, keo alwana enene. Nawiya kutonwela molyoo yoshe inatendaala. ³²Keo mwolyo oi thana oya mupika na ku mwambela ngao, 'Owe mupika no mbulo ku sepaala. Mo no niku swalele thiye thikoloti thikuli kakuli mo no ku lombamba okwange. ³³Pelo lino nawe njena ku yubela mukoye ñeke, shina muya no mi ku yubele? ³⁴O mwolyaye keo lwana enene na ku laela akwoo ku panisha ei fothi ngao amu nyandithe ku twala apa mba kaena okwika thikoloti. ³⁵Ngeyo bene na Tate wo ku wilu momba tendela okwenu ku mona mu na kana ku swalele akwenu mu michima thenu.

19

¹Mo no kuwiya ngeya ngao Jesu apa na manisa eyo naamba, keo otunda mu Galilea na ku tha mu Judea mushambwaliya no liambai lya Jordan. ²Aanu anga-anga keo a mukofeela, keo o ka yoisa oko. ³A Falisi mo na wiya okwae, na ku muambela ngao, "Kana mu mulao ngao o mulume alukulule ombiyama wae mu ku fosa soshe esi afosa? ⁴Jesu keo o alaba ngao, "Muna shemwa kubala ngao oyule na umbu ku kala kumakalelo mo na tenda mulume na mukathi? ⁵Oyu no aumba kame mo na amba ngao, Mwee libaka elyo o mulume mwa siya yaye na nyina na kwikala na mbiyama waye ambu, ngao apiluke lutu lumweya. ⁶Keo kame kaa anu aili kao, kono lutu lumweya. Keo ngao esi Mulimu ana kopanya, ko kuna ekela wa ku sitapa. ⁷Keo a muambela ngao, "Mushe natuitanisetha kupa o liñolo no kulukulula na ku mucitha ngaa athee eniisike?" ⁸Mo na aalaba ngao, "Kakuli o micima thenu kotha yuba kao, Mushe ponyipo apa na miitanisa ku lukulula ambiyama enu, kono ku makalelo no ku shemwa kwikala ngeyo. ⁹Na miambela ngao, Oyu yoshe o lukulula mbiyama waye, kendi ku mulukwela uule, na ku lama wao, ona buku, kame o mulume oyule lama o mukathi oyule na lukululiwa naye kame lihule. ¹⁰Alutiwa mo naambela Jesu ngss, "Ndi monyimo kulyele ngeyo ku mulume na mbiyama waye, Keo njeko uwa

wa kulama. ¹¹Keo Jesu waambela ngaa, "Kaa anu oshe etana ou mwambelo kao,kendi aa napiwa ngeyo. ¹²Kwaali a no mbula kutwesa o kulama ku tundeela mu libumo lya anyina woo ngeyo,kwali anombula kutwesa kulama kakuli aanu mo naatenda ngeyo,kutundapo kwaali aa no mbula kutwesa kulama kakuli ao onyiko ana kutende ngeyo mu kusebeletha o mubuso no kuwilu.Oyu twesa ou mulutelo ou,mu teneke au itane. ¹³Keo anikana a nyonyo mo na letiwa kwa Jesu ngao aakwate na ku alapelela,kono alutiwa aye keo aayutha. ¹⁴Kono Jesu keo oambela ngaa, "Mwitanise otwanikana o tunyonyo,ko mu naakanisa ku wiya okwange kakuli omubuso no kuwilu wa anu no kufeka ao. ¹⁵Mo na apaka o makaa anikana,keo otha o asiya. ¹⁶Keo mulume o wiya kwa Jesu ku wiya kwaamba ngao, "Muluti, inu mwike oiiwa ei ni lukela kutenda ngao ni wane moyo wa kuyoyeela?" ¹⁷Jesu keo o muambela ngao, "Sike esi oni pulela tha uwa?" Omweya ambu yo muwa,kono ndi wa wapela kwingena mu upilo o mamele o milao. ¹⁸Oyo mulume keo o mwambela ngaa, "Milao thihi?" Jesu keo o amba ngaa "Ko neepa,kona tenda uule,ko neetha,ko napaka ya ngaya-ngaya. ¹⁹Okuteke iyo na nyoko,na ku wapela anu wendini o mu kuwapela ofoti. ²⁰Keo omulume omuambela ngaa,"eyoo yoshe ninaimamele,ike kame yeniswanela kutenda?". ²¹Jesu mo na mwambela ngao, "Ndi wa wapela ku luka,othe,okaulise o ufumu woye,okaupе a utwi,keo mo kwata ufumu kuwilu,keo owiye,o ni kofeele. ²²Oyo ndumbaana apa na yuba Jesu ei na amba keo otha kwako yona swaba,kakuli mona kwata ufumu ungi. ²³Jesu mo nambela alutiwa aye ngaa "Na mi ambela ya sikuma ngao, kwa kalupa o munu nokufuma onene ngao a engene mu mubuso wa kuwilu. ²⁴Na miambela kame ngaa,kwooto o kamele ku ingena mu lithiyo no nguya kupita oyu no kufuma ngaa engene mu mubuso wa Mulimu." ²⁵Alutiwa aye apa na yuba ngeyo,mo na ku komokela na kwaamba ngaa, "Oyu mbo yoisiwa ani?" ²⁶Jesu mo na topeela na ku amba ngao, "Kwaanu ei ikalu,ku Mulimu einu yoshe yoto. ²⁷Keo Peter o mwalaba na ku muambela ngao, "Omone tu na sii o inu yoshe na ku kukofela.Keo esi mbo tuwana sike?" ²⁸Jesu mo na ambela ngaa, "Mu uniti na miambela ngao, mu litunga olipya o mwana munu apa mba tomana pa sipula saye no ulena,omwe mu na ni kofeele namwe mbo mutomana pa likumi lya ipula na iili no ulena,ku atula o mishobo likumi na thiili no mishobo no lusika lwa Isilaele. ²⁹Munu na munu oyu na sii o mathuwo,apaye,a manthae,yaye,nyinawaye,aa naye,kapa olitunga mu lithina lyange mwa wana mwaanda keo mwa wana upilo wa ku yoyela. ³⁰Angi ali poso mwekala ku manyima ali mumanyima mwe kala poso.

20

¹Kakuli o mubuso no kuwilu wa feka wendini minya oyu na paene pathi o masiku-siku ngao esanene a beleki ku silwa saye no veine. ²Apa na mana ku ku yuba noo ngao a pange Sixpence mulima keo o ambela ngao athe musilwa no veine. ³Keo otundamo kame o nako no hola no waatu keo omona akwoo abeleki anemana pa patelo na ku sebetha nje. ⁴Mo naambela ngao, "Namwe,muthe musilwa no veine mo ni mipa esi si swanel," keo atha ku ka sebetha. ⁵Keo kame otha panthi mu ola nomutanu na kamweya na mu ola no mutanu na tune,na kutenda ngeyo kame. ⁶Mo na ukela pa nako no 11 keo otha panthi na kuwana akwoo a nemana ana kutomanene keo o ambela ngao, "Ike mu nemanene na ku ku tomanena o liiwa lyoshe?" ⁷Keo a mualaba ngao, "Kakuli njeko oyu na twisana. Keo o ambela ngao, "Namwe kame munthe musilwa no veine." ⁸O mangolangola apa na wiya,ominya silwa keo o ambela o mubeleki waye,"Oisane a beleki o aolise,ku tekela kwoyu no mumanyima ku leta kwooyu no utangi." ⁹Abeleki nee ngenisiwa mu hola no ui 11 apa na wiya,munu na munu mo na piwa o sixpence waye. ¹⁰Apa abeleki no utangu na wiya,mo na kengela ngao,mwaapa mali mangi, kono mo na wananga sixpence mañi na mañi. ¹¹Apa na wana o mali oo,mo na bilaela ngao oyo no abelekisa noshemwa kwa tenda siwana. ¹²Mo naamba ngao "Abeleki no mafeleletho mo ne kala ambu nako thinyonyo pa musebeth,kono ona pu mali akukwelela netu otwe tuna yubu o kulemano liiwa na kwiimva kwalyo. ¹³"Kono oyo minya silwa keo o alaba naku ambela o mweya okoo ngao,"Mwonyi ina shemwa ku ku fosetha. No shemwa ku ku yuba nange ngaa mo ni kupa sixpence. ¹⁴Oshimbe o soye okuthele ina kete kupa aa no mamaneno wendini omu inakupele. ¹⁵Kana ka mulao kao ngao ome nitende omu niwapeela ku iinu yange? Kapa olithio lyoye linyangunyu kakuli ome no mukwa kuluka? ¹⁶Kiona kuli wa makalelo oyu no makalelo wa mafeleletho ¹⁷Jesu apa natha ku Jerusalema,keo oshimba alikumi na twiili, ali pakaci keo o ambela ngao, ¹⁸"Mu mone,twatha ku Jerusalema, mwana munu apiwa mu maata no maprisita akulu na añoli.Mwaka muatulela lifu ¹⁹mwa mupa mu maata no anu oshe ngao a musheke,a mushape na ku mukokotela pa sifapano.Kono mwa yoya mu liiwa no waatu. ²⁰Keo o nyina no aana Zebedee no alume mo na wiya kwa Jesu na naye no alume.Mona mutongwamena na kumunyepa ngao a mupe sinu. ²¹Jesu keo o mwambela ngao, "Wa saela sike?" Keo o mwalaba ngao, "O laele ngao aanange no alume a ili nga ekale omweya ku uthooto woye omweya ku ulyo woye mu mubuso woye." ²²Jesu keo o mualaba ngao, "Ko limuka eyo ipula kao.Watwesa ku nwela mu komoki ethi ni singa ku nwela!" Keo amwalaba ngaa"Twatwesa." ²³Keo oambela ngao, "Mo munwela mu komoki thange shemwa kono kutomana ku ulyo wange na ku simowe sange koome ku pa ngeyo kao kono inu yakupiwa kwaa na lukiseliwa kwa tate." ²⁴Apa na yuba ngeyo alutiwa aye o likumikeo a lwanena awo a munu na mukulwaye a ili. ²⁵Keo Jesu wesanena okwae na ku ambela ngao, "Mwa limuka ngao amalena no macaba a lyatela,naalume o no ku kutekea alyatela. ²⁶Kono ko ku nekala ngeyo o kwenu.Ngeyo kame,yoshe o yo singa ku piluka mukulu mu kaci kenu a piluke mushimani wenu. ²⁷Noyoshe yosinga kupiluka wopili apiluke mutanga wenu. ²⁸Wendini o mwana munu noshemwa kuwiyela kutusiwa,kono ku tusa,na kupa o upilo waye ngao a pilule angi-angi. ²⁹Apa na siya Jeriko,anu angi-angi mo na kofeele. ³⁰Mo no kwikala alume aili a kufa omeo aa na tomana kunyonga no thila. Apa na yuba ngao Jesu a pita,keo a kuwa. "Mulena,Mwana Davida otuyubele ñeke." ³¹Aanu angi-angi keo aa ayutha,kwambela ngao amwene.Kono keo a lila enene ku kuweela. "Mulena Mwana Davida,otuyubele ñeke." ³²Keo Jesu oimana kwesana na kuambela ngao,"Esi muwapela ngaa ni mitendele sike? ³³Mona mwalaba ngao, "Mulena ngao, omeo etu a ³⁴monisiwe.Keo Jesu o ayubela o ñeke,okwata omeo oo.Apo keo a mona na ku mukofela.

¹Keo Jesu na alutiwa aye ashenyena ku Jerusalema na kukuma ku Betefage,pa lilundu no itondo ya Olive, keo Jesu otuma alutiwa aye aili. ²naku ambela ngao, "Muthe mumuthi uwouli poso, keo nawangu momokawana kambongolo kana fungiwa na mwanako. Mukatumangune muniletele. ³Ndi munu mwa miipula petho thiambo,muambe ngao, "Mulena atuthinga;nawangu oyo munu mwa tutuma namwe."⁴Cwale eyo mono iwiya ngao eyo noya mbiwa ku mupolofita sitalelethwe. mona amba, ⁵"Muambe ana Sione no akathana, 'omone,omulena woye a wiya okoye, likute yona pahama pa mbongolo-oka nyonyo,kana ka mbongolo.⁶Keo alutiwa aye auka na kukatenda omo na ambela Jesu. 'Mona leta ombongolo na mwanae nakuyala oikumango yoo, keo Jesu otongomana paikumango. ⁸Oungi noanu monayala oikumango yoo mumukwakwa,mane amweya mona mbataula omitai kuitondo nakuyala mumukwakwa.⁹Keo oungi noanu natha potho tha Jesu nao namu koñeela monatha nakukuwelela ngao, "Hosanna ku mwana Davida! kulumbekwe uyu owiya mulithina lya mulena Hosanna ku mawilu noku wilu. ¹⁰Keo Jesu oingena mu Jerusalema,Omunthi oshe mona topelisisa nakuamba ngao, "Ani oyu?" ¹¹Oungi no anu keo alaba ngao, "Oyu Jesu mupolofita otunda mu Nazareta woku Galilea."¹²Keo Jesu oingena mu Tempele.Keo ochitha oshe panthe nokuula naku ulitha mu Tempele,na kungwisa amatafule akokuchinja omali na ipula yako ku ulisa otunkwilimba. ¹³Keo wa mbela ngao, "Kuna ñoliwa ngao, Onthuwo thange mothi isaniwa nthuwo tha tapelo, 'Kono muna thitende mukunda wa ambui." ¹⁴Keo oipuputwa na ihole iwiya okwaye mu tempele,keo apalisiwa. ¹⁵Keo apositola akulu na añoli namona yo kukomokisa eyo natenda,apa nayuba anikana akuweela mu tempele ngao, "Hosanna kumwana Davida, 'mona lwana onene. ¹⁶Keo amwambwela ngao, "waiyuba eyi amba?" Jesu keo wa ambela ngao, "Ee kono komwashibala kao, 'Kutundela mu milomo tho anikana naa nokuyamwa muna wana milumbeko tha kupetahala?" ¹⁷Keo Jesu wa siya kutunda mumunthi na kutha ku Betania nakukalalako.¹⁸Chanamathiku apa na ukela mumunthi,mona fa nthala. ¹⁹Keo omona sitondo tha Feiga kunyonga na nthila,keo othako njeko eyi nakawanako ku thitondo kondi omashako. Keo oamba kuetho thitondo ngao, "Kombo kuneniwa muselo okoye kame, " wangu wangu othitondo so feiga keo thinyana.²⁰Alutiwa apa namona ngeyo, monakomoka naku amba ngao, "kwa wiya ngepi ngao ethi thitondo tho feiga kuletuke wangu wangu ngeya?" ²¹Jesu keo wa alaba ngao, "Yathikuma namiambela ngao,Haiiba ndi mukwite tumelo naku kana kubilaela,nga mushemwa kutenda ethi thina tendaala kwethi ethitondo sofeiga,kono mo muambela shuwa eli lilundu ngao, 'otunde apa onanuke akakuyumbele mu liwate,mokutendahala ngeyo. ²²Yoshe eyi mulomba mutapelo,nakuitana,momu iamuhela. ²³Jesu yona ingene mutempele,ama Prisita akulu na akulu oshe no sicaba keo aiya okwae yoluta naku amba ngao, "mumata mwike omo tenda eyi inu, kame oyu nakupu aa mata ani?" ²⁴Jesu keo wa alaba naku ambela ngao, "Name moni mipula putho thimweya. Apa muni ambela,moni miambela ngao mumaata aani omo nitenda eyi inu yoshe.²⁵Okolobetho tha Joani monothipanena kupi?" keo akuambaulisa ngao, "Mona tuamba ngao, 'kutunda kuwilu; mwatu ambela ngao, 'Ike eni apa nomukana kwitana ya Joani?" ²⁶Kono kumona tuamba ngao, 'Kutunda kuanu;taiyapa osichaba kakuli oshe anayubithitha ngao Joani mupolofita. ²⁷Keo alaba Jesu ngao, "Kotulimuka kao." keo oambela naye ngawo name konimiamboela mumataa waani omonitenda eyii yoshe.²⁸Kono mwa kengela ngepi? Noku ikala mulume nokwata ana aili. keo otha ku manae omutangi naku mwambela ngao, 'Mwanange,oka thebethe pelo muthilwa tho Veine. ²⁹"Oyo manae keo oalaba ngao, 'Ninakana kono mumanyima keo chinja omuhupulo keo otha. ³⁰"Keo oyo mulena otha ku mwanae wowili naku ka mwambela omu na ambeela omutangi keo oalaba ngao, 'Monitha,mulena,kono noshemwa kutha. ³¹Kana aili uyu notenda ethi nasaela iwae ani?" Keo amba ngao, "Omutangi." Jesu keo wa ambela ngao, "Yathikuma namiambela ngao, Atelisi na akathi noma hule mba kengena mumu buso wa Mulimu omulwa kukengena kale. ³²Kakuli Joani mona wiya okwenu munthila thokuluka,kono mono mumukana. Kono atelithi na mahule no akathi na mwitana. Kono omwe,shuwa omunamono ngeya,muna shemwa kubaka naku mwitana. ³³"Mutelethe kame nguli thikwatho. Nokuikala mulume,othinda nobvu. Nokuna osilwa sae so veine,kusipaka mulukwakwa,kushima omusima woku lubela owaine,keo oumba tawala,nakupa alimi noveine ngao asibabalele. Keo okuthela mulitunga lyalyo. ³⁴Onako thokutula apa nothikum,Keo otuma apika kwa alimi noveine kuka shimba omuselo wae. ³⁵Kono alimi noveine keo ashimba apika aye,ku anthalya omweya,kuiipaa omweya,naku pobaula omweya namawe. ³⁶Kame,osinda notuma apika akwao, kupita aya atangi ku ungi,kono alimi no veine na tenda kame omu tendela aya atangi. ³⁷Mumanyima weyo yoshe,Osunda keo otuma mwanae okowo,Nakuamba ngao, 'mwa kuteka mwanange.³⁸"Kono alimi noveine apa namona mwanae, keo akwaambaulisa mukachi koo ngao,Oyu yoshwana, muwiye,tumu ipaye tuyole oufumu wae. ³⁹Keo amushimba, kumutundisa muthilwa kumuyumba naku muipaa.⁴⁰Cwale ominya nothilwa so veine apa mbakuma mbo atenda ngepi a alimi noveine?" ⁴¹Keo ama ambela ngao, "Mbo aipaa mokwiipa anu nolunya awo, mane eso silwa soveine mbo sipa alimi awoo kusibabalela,anu a mba mupa okalulo thae kuilya yae panako tho kukutula."⁴²Keo Jesu wa ambela ngao, "Shamba mwatanga kubala mumañolo, "Oliwe eli nakana aumbi lina piluka osinda nulilulu. Eyo monoitendiwa kwa mulimu mane yakomokisa mu meo etu?"⁴³Keo namiambela ngao, Omubuso wa Mulimu mbaumiyangela naku upa anu awo esi mbo sileta omiselo. ⁴⁴Oyu mbo ngwela apa pa liwe mbo chokauka.Kono uyo mbo lingwela oliwe mbo shanyauka."⁴⁵A prisita akulu na mafalisi ana yuba awa ma nguli,na yubisisa ngao yaamba yoo. ⁴⁶Mona thinga kumu kwata,kono moneyapa osichaba,kakuli anu mona mu limuka ngao mupolofita.

¹Jesu noamba kame okowo muma nguli, ngao, ²"Omubuso wo kuwilu wafeka na mulena omweya uyo nolukisetha omwanae no mulume mukiti wa maluo. ³Keo otuma apika ae kukesana anu oshe na memiwa ku mukiti wo maluwu, kono oshe nashemwa kuwiyako. ⁴Kame mulena notuma apika akwao, kwa ambela ngao, 'mwambele awo ana memiwa, "mumone, nina lukisa omukiti wange. Opuu wange nangombe thokununa thoshe thinaipaiwa, oinu yoshe inalukisiwa. muwiye ku mukiti wo maluwu. ⁵Kono nashemwa kuitwaela omucima naku kuthela kwako, Omweya ku thilwa thae, mukwae kutha kumulo wae. ⁶Amweya na kwata apika aye, naku atukathana, naku aipaa. ⁷mulena no lwana, keo otuma omasole aye na kukayunditha oshee awo nokwipaa anu naku tumbeka omunthi wo woshe. ⁸Keo wambela apika ae ngao, 'Omukiti womaluwo una lukisiwa; kono ana memiwa nashemwa kuswanela ku mukiti. ⁹muthe pamanga nonthila mu kethane anu oshe kumukiti no maluwu a mukawana oshe. ¹⁰Apika aye keo atha muma nthila naku kethana anu oshe nakawana, ai nanyangunyu oshe. Onthuwo no mukiti no thiumba na anu angi na wiya kumukiti. ¹¹Kono omulena apa naingena ku topela kwanu na memiwa no mona munu wombula kukufeka othiapalo no mukiti. ¹²Mulena keo omwambela ngao, "muonyi, monengene ngepi munu oulwa thiapalo no mukiti? kono oyo munu noulwa yokuamba. ¹³Keo mulena wambela apika aye ngao, 'mumange uyu munu ku maulu na ku makaa, mumu yumbele panthe no lififi, uko mboku kela kulila naku kwecha omayeo. ¹⁴Kakuli aa esaniwa angi, ko aa ana ketiwa anyonyo. ¹⁵Keo o mafalisi atunda nakutha kuka kuambaulisa omo atwesa ku kwatela Jesu mumai aye. ¹⁶Keo amalutiwa aye, pamweya na ana a Heroda. Keo ambela Jesu ngao, "Muluti, twalimuka ngao wa ambanga ya thikuma, kame walutanga ya Mulimu muthikuma. Owe nje kwiya munu, kame owe kowa monisa sialuluti mukaci koanu kao. ¹⁷Cwale otwambele, wakengela ike? kanti kwa lukela kutundisetha Sesare mutelo ndi nje?" ¹⁸Keo Jesu oyubisisa ouethalibi wo naku ambela ngao, "Mwani likela ike, omwe no kukununka? ¹⁹Muni monise omali no mutelo." ²⁰Keo amuletela denare. ²¹Jesu keo wamba oko, "Siswaniso sani esi kame lithina mwiye?" ²²Keo amwa ambela ngao, "Iya Sesare." Jesu keo wambela ngao, "cwale mupe Sesare oinu yoshe ya Sesare, kame Mulimu oinu yoshe ya Mulimu." ²³Apa naiyuba eyo, nakomoka. Keo amusiya Jesu oshe naku kuthela. ²⁴muluwa elyo amasaduki, anamba ngao njeko, thuho, keo awiya okwae. Nakumuiyula, ²⁵ngao, "Muluti, mushe keo oamba, kumona mulume ofa, yombula ku kwata mwana, mwapae aswanela kulama, omukathafela na kuletela omwa pae lusika. ²⁶monekala alume mutanu naili omutangi no lama na kufa. Noshemwa kusiya mwana, keo osiyela ombiyama kwa minae. ²⁷Keo uyu no wiili naye ofa, no waatu, mane kukakuma kuyu no mutanu naili. ²⁸Apa oshe napwa, omukathi nae keo ofa. ²⁹Cwaleni panako thokuinguka koalumeli kwa afu, uyo mukathi mboisaniwa ngao mbiyama wani? kakuli oshe namulama. ³⁰Keo Jesu oalaba naku ambela ngao, "Munafoso kakuli komulimuka omañolo kapa pmata aMulimu. ³¹Kakuli kuthuho thoafu njeko uyu mbo lama kapa kulamiwa. Kono mbekala etini mañeloi no ku wilo. ³²Kono kuamba othuho thoafu, munashemwa kubala ei namba Mulimu okwenu, ngao, ³³Ome ni Mulimu wa Abrahama, Mulimu wa Isaka, na Mulimu wa Jakobo? Mulimu ka Mulimu wa no kufa kao, kono wa ashiiyoya." ³⁴Oungi no anu apa nayuba eyo, na komokisiwa katulo thae. ³⁵Afalisi apa nayuba ngao, Jesu ona thiki omilomo thoo Masaduki, keo akuwana pamweya oshe. ³⁶Omweya opo, no chuuka mu mulao, keo omwipula putho, kumutatuba- ³⁷Muluti otaelo thikulu tho mulao thipi?" ³⁸Jesu keo wa mbela ngao, "Owapele mulena Mulimu woye na mucima wowe woshe, na mepo thoe thoshe, na kutwisiso thoe thoshe." ³⁹Owu wonyiko omulao ukulu na utangi. ⁴⁰Na mulao wo wiili wakufeka nawo- 'O wapele mwapoe omu okuapelela.' ⁴¹Apa pa milao thiili monyiko kuli omilao thoshe naapolofita. ⁴²A afalisi apa nakuwana pamweya, Jesu keo waipula putho. ⁴³Keo wamba ngao, "Omwe mwaamba ike pa Kresite? Mwana ani?" Keo aalaba ngao, "mwana Davida. ⁴⁴Jesu keo wamba, ngao, "kwa wiya ngepi ngao Davida mu mepo amuisana Mulena; ngao, ⁴⁵Mulena noamba kwa mulena wange, "Otongomane kulikaha lwange lyo silyo, kupitela apa mbonitenda oila yye sipala somalyatelo no maulu oye." ⁴⁶Cwale ndi Davida aisana Kresite 'Mulena; mwekala mwanae ngepi? ⁴⁷Njeko uyu twesa kumualaba shuwa lii, kame kutunda bene elyo liiwa njeko munu nomuiyula shua putho kame.

23

¹Keo Jesu o ambaula ku ungi no anu na kwa lutiwa ae, ²Na kwamba ngao, "Añoli na Mafalisi ana tomana mu sipula sa Mushe. ³"Kona kuli yoshe ei amba ngao mutende mu ikoñele na ku itenda kono ko muna tenda kutha mu misebethi thoo, kakuli atwesa kwamba kono ku tenda kame nje. ⁴"A manga emithithi no ku lema yonene, ethikalupa kuthishimba, kuthitweka anu pa mapee; kono awo nje ku twesa kuthi shenyisa shiwana munwe umweya. ⁵"Kono e misebethi tho thaku tendela ao anu a mone. Atundupisa na ku nenepisa e minganja no ikumango yoo. ⁶"A wapela itulo ikulu mu nako no ilya, na ipula eiwa ali mu masinagoge. ⁷"Na ku lumelisiwa mu mukulo mane na ku isaniwa kwanu ngao, 'Rabbi, Rabbi; ⁸"Kono omwe ko munesaniwa ngao 'Rabbi; kakuli o muluti wenu o mweya, oye Kelesite, kame moshe mwana amweya. ⁹Ko munaisana munu pano pashi ngao tate. Kakuli oiwenu omweyambu, oyu li kuwilo. ¹⁰"Kame ko mu nesaniwa ngao Aluti; kakuli o muluti omweya, oye Kelesite. ¹¹Kono o munene mu kachi kenu, a piluke oye yo mupika wenu. ¹²O munu yoshe oyu kutuleka yofochi mwa shiyekiwa; kono oyu shiyama yofochi mwa tulekiwa. ¹³Kono o umai wenu mwa ñoli na Mafalisi omwe no uku monalisa. Kakuli mwa yanthela a kwenu o mubuso no ku wilo; Omwe kwingena mo nje kame ku tenekela akwenu ngao e ngene nje. ¹⁴Oumai wenu mwa luti na, Omwe no ukuonalisas; kakuli mwa yometha a manthuwo no akathi no kufela alume mu ukwonga, mwa lapela nakonthile thile. kono kuli mo muwana ekatulo no kunyandithia yonene. ¹⁵Oumai wenu mwa ñoli na mafalisi, ano uku monalisa; mwa enda pa mulundu na mu liwate ngao muane mu proselite omweya ngao apa mu mana ku muwana, keo mu mupilule mwana no mueli twili, wetini omwe. ¹⁶O umai wenu, omwe no ku endisa ano kufa a meo omwe mamba ngao, yoshe oyu etha ku kutusisa etempele, kakuli ukalu kao; kono yoshe oyu etha kuku tusisa e gauda no mutempele, a mangiwe. ¹⁷Mwa yanganu na no kufa ameo! Esinene sipi?

Egauda kapa etempele ethi thi tusa ku kenisa egauda?¹⁸ "Kame,yoshe oyueha kukutusia aletare,njeko ukalu;kono yoshe oyueha kukutisia esi sinapiwa pa aletare,a mangiwe." ¹⁹Mayanganu namwe no kufa a meo kandi e sinene sipi,esi sinapiwa kapa e aletare ethi thi tusa ku kenisa esi sinapiwa?²⁰ Koa kuli yoshe oyueha ku kutusisa e aletare,a etha ngeyo na yoshe ei ili pa aletare. ²¹Oyu yoshe o etha ku kutusisa etempele athietha ngeyo,ku waneka oyueha li mukachi no tempele. ²²Kame oyueha yoshe o etha ku kutusisa e liwilu, a etha ngeyo na lubona lwa Mulimu mane na kuwaneka o mi nyae oyueha na tomana pa lubona. ²³O umai wenu mwa ñoli na mafalisi,omwe no ukumonalisa! kakuli mwa tundisa e simweya so ulishumi sa mintha na anisi na kumini mi ko mukwite taba na mulao nomu siweitela esinu kao. Wetini omu ku lukanela musishemo mane na muku sepala mo mu na lukele ku tenda ngeyo, kupita ku siyela imweya ku kana ku itenda. ²⁴Omwe mwendisa a no kufa a meo,mwa imeka a kambulumbulu mu sisebiso,mane mwa mina na kamele. ²⁵O umai wenu mwa ñoli na mafalisi, namwe no uku monalisa kakuli mwa kenisa peulu no komoki na chenga,kono mukachi mo mu nongana e lishuke na ku lakatha. ²⁶Mwa mafalisi no ukuthimena, mu mukenise e komoki na katuwo weli mushi,ngao peulu ngo pa kene napo. ²⁷O umai wenu,mwa añoli na mafalisi,na no uku monalisa;kakuli mwa feka weti e mbumbo ethi thina basiwa oukenu,etho thi monala siwana peulu,kono mukachi katho thi nombu tha ifupa yanu keo ka thikenu kao. ²⁸Namwe ngeyo mwa monala peulu thenu nga mwaka ku luka kwa anu,kono mukachi kenu mu uombo ku ku kumusa na ku kana kwendela na mulao. ²⁹O umai wenu mwa ñoli na mafalisi,omwe no uku monalisa! kakuli mwa umba ama mbumbo no mapolofita mane naku basa siwana a mambumbo no a no ku luka. ³⁰Mwamba ngao, nga mono twikalako munako tha ka nya ku lyetu nga ko twa ku waine noo mu ku mwaa o unyinga no mapolofita kao. ³¹Kakuli mwa kwata upaki kuneku thenu mo foti,ngawo mwana nawo nepa a mapolofita. ³²Apo keo,mutwese kumbisa,apo pa ma maneno aka nyakulyenu. ³³Omwe ma mayoka,ana no amili,mo mu twesa ngepi ku panda e katulo tha liele?³⁴ Mu mone eni namituma mwa mapolofita namwe mwanu uo utali,namwe mwa ñoli, mukachi ko amweya muke paye na kwa ko kotela pa sifapano amweya mwa likule mu masinagoge eni,mwanyandithe mu munthi na munthi. ³⁵Ngao, o unyinga wa no ku luka owu una mwalele pashi,ngo wiye peulu thenu ku tateka na unyinga wa Abele oyueha no kuluka,na kutha ku unyinga wa Zakaria,omwana Barakia,oyueha no mwipaela mukachi no tempele na aletare. ³⁶Yasikuma, na miambela ngao,yoshe e inyangunyu mo iya peulu no lu lusika. ³⁷Jerusalema,Jerusalema,owe no kwipaa a mapolofita,no ku kwi paa na mañomo oshe a ana tumiwa okoye,mo nyiko emwa ina wapele ngao nianeke oungi no anoye pa mweya wetini oishwa omu a wanekelanga otuvhiyo-chiyo mu ma mbaba aye;kono muna kana. ³⁸Mu mone,e nthuwo thenu thina siala kwenu lipumbu iwo. ³⁹Ka kuli na mi ambela ngao;ku tunda pano ko mutamba ku ni mona kao,kupitela,apombo mwamba ngao; kulumbiwe oyueha wiya no lithina lya Mulena.

24

¹Jesu mwanatha kutunda mutempele mwanatha muma nthila aye. Aalutiwa aye keo awiye okwae nakumumonitha omuyaho no tempele. ²Kono noaalaba nakuamba ngao, "Komumona einu yoshe kau? Muniti namiambela,njeko eliwe elipelo lisiyala peulu nilikwalyo." ³Aponaikala palilundu lya Olive,aapositola keo awiye okwae mukuitha nakuamba ngao, "Otuambele eiinu moitendaala kamwaka? Eimboipiluka isupo yokuyiwa koe nakupwa kwa silimo?" "Jesu keo oalaba nakuambela, "Mumamele ngao njeko oyumithikulula munthila. ⁴Kakuli angi mwawiya mulithina lyange. mwaamba ngao, "Ome no Kilesite;mane ungi mwa lyanganithiwa." ⁵Momuyuba mandwa naya mandwaa. Mumone ngao komunabilaethwa,kakuli eyo yaswanela kutendaala;kono mafeleletho njekale. ⁶Kakuli omibutho mothikupilukela,na masika makupilukela. Mokuikala manthala,nayunganoo nokano kaye muibaka ingi. ⁷Konoyoshe eyi matatekelo aamanyando. ⁸Keo mwa mitwala mumanyando kukamiipaa. Momunthimbiwa kulitunga lyoshe mulithina lyange. ⁹Keo angi mwangwa,nakukulwitha. ¹⁰Apolofita nomaluthi mwa monahala nakulyanganitha oungi. ¹¹Kakuli kukana kumamema mulao mokuethethea, nalilato lyaangi moliombola. ¹²Kono oyupelo otundamena kutwala kumafeleletho mwa yoyithiwa. ¹³Amakande mawa aa nomubutho mwa kutathiwa mulitunga lyoshe upiluke upaki,keo mamaneno mwa wiya. ¹⁴Mungeyo, Apamumona ouyinokusinyeha,ounouambiwa kwa Daniele omupolofita,onemana muthibaka thikenu" (aoabala alemuhe), ¹⁵Muteneke aao ali mu Judea aitukele kumalundu, ¹⁶Oyuoli pakatangando nonthio kanashelumuka kukaimba thinu munthio, ¹⁷noyo olikuthilwa kanaukela kumwanda kukashimba ikumango. ¹⁸Kono umai koo alinaikana nao ayamwitha mumaiwa aao! ¹⁹Mulapele ngao ondwa thenu ko thiinekala mupepo kapa elyo no Sabata. ²⁰Kakuli mokuikala manyando mangi, aoshamba lyatanga amoniwa kutundeela kumatatekelo okano kaye, kapa kame kamba aikaleko kame. ²¹Kondi apaa maiwa anashenyithiwa,njeko enyama mbo thiyothiwa. Kono mulibaka lyao anaketiwa ao maiwa mwa kusifathwa. ²²Ndi munu amiambela,mumone,oyueha yo Kelesite!,kapa oya yo Kelesite! komuna itana. kakuli a Kilesite nomaluthi mwawiya nakutenda olimakatho mukulyanganitha angi, ndikwakonaala shua awoo nokuketiwa. ²³Mumone,ninamiambela munako. ²⁴Mungeno ndiaamba ngeyo,mulimuke aikala muliyungu ,komunatha muliyungu, kapa mumone aikala mukachi, komunaaitana. ²⁵Kakuli wendi omo litheli limonaalelanga kutunda mutulo kutwala upa,mungeyo na kuwiya kwa Mwana Munu. ²⁶Okokuli siyamana sakufa konyiko kwantha oiunyi. ²⁷Kono apanakunapu eye yo manyando eliwa moliimona bwii,omatungwethi mwaangwa muilu omata no mawiu mwa nyanganyithiwa. ²⁸Eisupo no mwan munu moimonaala mumawilu, oshe amasika nomulitunga mwa lila. Mwamona Omwana munu kunoyowiya muliwilu na maata na kanya. ²⁹Mwatuma omañeloi aye nomilumo nomatolombita,mi mwa puta oshe aaye kutundeela mumaneke mane,kundunda oku kutha oku. ³⁰Mukutute tuto kutunda kusitondo no Feiga. Apa omutai itateka kungwitha omashako cho mwalimuka ngao mupepo waikala pei. ³¹Namwe keo apa pelo mumona yoshe inu,mulimuke ngao aikala pepi,paminyako shemwa. ³²Muniti namiambela nago, oluluthika kalwapita kao kupitela eyi yoshe inu

apoitendaala.³⁵ ELIwilu na lifasi molipita,kono amai ange kaambo kupita kao.³⁶ Kono kuamana katha nako,naliwiwa njeko oyunolimuka,shuwa omangeloi nokuwilu,kapa Omwana,kono kondi oTate.³⁷ Ina omunokulyele kumaiwa a Nuwe, mokuikalangeyo Omwana no munu apamba wiya.³⁸ Hinani mumaiwa aya kuthama njekale,mwana na ,nakulama,nakulamitha,kupiteela eliwa Nuwe naingena mu aleka,³⁹ kame njeko eyo nalimuka kondi apa oshe nathama-mokuikala ngeyo pakuwiya kwa Mwana Munu.⁴⁰ Mungeyo anu aili mwaikala muthilwa-omeya mwashimbiwa,omweya mwa siiwa.⁴¹ Akathi aili mwaatwa-omweya mwashimbiwa, omweya mwasiwa.⁴² Mungeyo mumamele, kakuli komulimuka eliwa elyo Mulena mba wiya.⁴³ Kono mulimuke eii, aibandi ominya nthuwo mwaa limuka enako etho mbuyi awiya,nga mwaikala yolibeela,nga kalumelethe enthuwo thae kupunyiwa mo.⁴⁴ Mungeyo namwe mukutukithe,kakuli Omwana no Munu mwaiya munako ethomukana kumulibeela.⁴⁵ Keo ani mutanga nokusepahala nakutalifa oyu mulena napaka mukumona ethuwo thae mukuapa eilya panako thi thwanela?⁴⁶ Kufuyolwe oyu mutanga pelo owania kuno yotenda eyo mba mulena waye apawiya.⁴⁷ Muniti namiambela omulena mwa mupaka painu yoshe akwite.⁴⁸ Kono haiba omutanga omunyangunyu akuambela mumuchimawaye, 'Mulenange onaliyee,'⁴⁹ miateka kulwitha atanga akwae, nakulya nakunwa naanokupendaana,⁵⁰ keo omulena aae mwawiya muliwa elyo akana kulimuka pahola ethoakana kulimuka.⁵¹ Keo mulena ae mwa mumbataula nakumupa ethibaka naanyefuli, omo mba lila nakukwecha omayeo.

25

¹"Keo o mubuso no ku wilu mbo ukufeka na tuombeli likumi ana shimba a malambi oo na ku tambauka oyu no kulamiwa.² Mutanu neli yanganu mutanu neli aku talifa.³ Eyanganu no tuambeli apa no ishimba a malampi oo, naimwa ku kushimbela maathi apasela akuenda nao.⁴ Kono otuombeli mutanu no kutalifa no tu twesa ku kushimbela maathi apasela mu ikopo yoo.⁵ Petho nako oyu no kulamiwa njekale akume,oshe mwana kofula na kulala.⁶ Pakachi no usiku keo ku kuweliwa, "Mumone oyu no kulamiwa! Mupane mwiye mu mumone."⁷ Keo otu ombeli toshe tuinguka na ku nyanganyisa amalampi oo.⁸ Otuombeli no yanganu keo tulomba aongola ngao, 'Mutupeko ma mweya ku maathi enu a malampi etu atamba kuthima.'⁹ Otuombeli no kutalifa keo tu alaba ngao, 'Kakuli a maathi ka tukwanisa toshe kao, muthe kwa ulisi muka kulele.'¹¹ Etho nako naatha kuka ula,oyu no ku lamiwa no kuma mi keo awo na kutukisa natwesa ku theela nae ku silika no kulama,popo keo nasikwalo sishokiwa.¹⁰ "Mumanyima otuombeli otukwato tuka kuthika na kwiya kwaamba ngao, "Molyange,Mulyange,mutushokwele ko.'¹² "Keo o alaba ngao,'Ya sikuma na mi ambela ngao, "Koni mi limuka kao."¹³ Mutone ngao, kakuli ko mulimuka elyo liiwa kamba etho nako kao.¹⁴ "Kwa kufeka na mulume yoli pepi ngao athe mu litunga lya lya. Mwaisana oshe apika aye na kwa tapela eyetanu yae yoshe.¹⁵ Ku munu omweya no mupa mali mutanu, ku mukwae keo omupa twiili,mi ku mukwae no mupa ka mweya. Yo munu yoshe no piwa a mali kutha mu mata ae, keo oya munu okuthela mu mwendo wae.¹⁶ Oya no piwa amali no kutha mutanu notha ku ka sebesisa naku twesa ku waena po kame mali akutha pa mutanu.¹⁷ Mu nthila noku kufeka oyo no piwa twiili no twesa ku ekethapo kame twiili.¹⁸ Kono omupika no piwa kamweya no twesa kutha,ku ka shima likwina na ku bumbeka a mali a molyae.¹⁹ Mu manyima no nako thile o molyo no kauka ngao awiye a mone oinu a pika ae na belekele.²⁰ O mupika no piwa no kutha pa mutanu no twesa kuleta kame mutanu peulu. keo oamba ngao, Molyange mo wo nipa mutanu wa mali. Omone ina twese ku ka waena po mali akutha pa mutanu kame.²¹ O molyae keo omwambela ngao, 'onatende siwana,o mupika omuwa kame omukwa ku sepala! Ona twese kusepala pa inu inyonyo. Moni kupaka kuendisa inu ingi. O ikale mu tabo thi mweya na molyoe.'²² O mupika oyu no piwa otwiili keo owiya na kwaamba ngao, 'Muolyange,mo no unipa twiili ambu. O mone,ina twese ku ka waena po kame twiili.'²³ O molyae keo omwambela ngeya, "Onatende siwana,owe omupika o muwa kame o mukwa ku sepahala! Onatwese ku sepahala pa inu enyonyo. Moni kupaka kuendisa inu ingi. Oikale mutabo thimweya na muolyoe.'²⁴ Keo o mupika no piwa kamweya naye no wiya na kwaamba ngao, 'Molyange,na limuka ngao o munu mukalu yonene. Mowa wananga omu nakana ku kuna kame mo watwesa ku cholanga omu na kana ku aasa.²⁵ Mono ni yapa yonene,keo nitwesa kutha na ku ka bumbeka o mali oye mu mumvu. Omone,pano wa wana esoe muya no sipela.'²⁶ Keo o molyae o tambula na ku mwambela ngao, Owe o mupika o munyangunyu nu kuba yonene,mono limuka ngao mona wana omu na kana kukuna kame na ku chola omu ina kana ku aasa.²⁷ Keo kandi nga mono paka a mali ange kupanga ngao, pano ina kauka ngeno nga inei kuwana a mali ange na ñambekelo.²⁸ Keo kandi mu muyangele a mali mwape kwoyo mupika okwite elikumi.²⁹ Ku munu yoshe oyu kwite mu ungi mbo piwa kame,mane akwate mu ungi yonene. Kono kwoyo okana ku kwata shimwa simweya mbo yangeliwa shiwa esi mweya a kwite.³⁰ Mu yumbele oyo mupika nombula tuso mu simbwi,o muli oku bokola na ku kecha o mayeo.'³¹ Mona omwana no munu mbo wiya mu litwa lyae na ma ñeloi aye,mbo tomana pa lubona lwae no ku kena.³² Poso thae mbo pa ku wanekela anu oshe, mi mbo tapa tapa anu amweya ku tunda ko mweya weti o mulisana yo tapa angu kwatundisa kwa membe.³³ Mbopaka angu ku likaa lyae no silyo mane na membe ku likaa lyae no simowe.³⁴ Keo o mulena mbo ambela awo no ku likaa lyae no silyo, 'Muwiye,omwe mu na fuyawethiwa kwa tate,mu yole o mubuso owu no mupika ku matatekelo e litunga lya lyumbiwa.³⁵ Kakuli mo no mfa nthala keo munipa ya kulya,mono lifa liwila keo munipa meyu; mono nikala no ngenda keo muni amuhela;³⁶ Mono nienda sheshe keo munipa ikubato; mono nikola keo muni kolisa;Mono nikala mu tolongo keo muni lekula.'³⁷ Keo a kuluka mba alaba kwaamba ngao, 'Mulena,mono tuku mona kupi onafu nthala keo tu kupa ya kulya? ofa liwila keo tu kupa meyu? ³⁸Motu mona kupi ungenda mane na ku ku amuela? kapa ku kumona na wila keo ku kupa iku mango? ³⁹Mono tukumona kamwaka okola kapa kwi kala mu tolongo keo tu ku shenyena? ⁴⁰"Keo o Mulena mbo alaba na kwaamba Okwoo ngao, 'Yasikuma na miambela ngao yoshe ei no mutenda anu ange no ku kaliketha,Ome yo no tenda

ngeyo.⁴¹Keo mbo ambela ano kulika lyae no simowe, 'Mutunde okwange omwe no sikuto muthe mu lyangalilo eli lina tendeliwa ndiyabulothi na mañeloi aye, ⁴²Kakuli mono nifa nthala,kono mwimwa kunipa sa kulya;mono nifa liwila keo no mwimwa ku nipa meyu. ⁴³Mono niikala no ngenda,kono no mwimwa kuni amuela;kwi kala sheshe,kono no mwi mwa kunipa ikubato;kukola na kwikala mu tolongo,mi no mwimwa kuni tokomela. ⁴⁴"Keo mba alaba kwamba ngao, 'Mulena,mono tukumona kupi ofa nthala kapa ofa eliwila kapa oli ongenda,kwi kala sheshe,kapa ku kola,kapa kwikala mutolongo,keo tu kwanga ku kutendela ngeyo? ⁴⁵"Keo mbo alaba kwamba ngao, 'Ya sikuma namiambela ngao, yoshe oyo no mukana ku tendela anu ange nokukaliketha,ome yono mukana kutende ngeyo." ⁴⁶A omba tha mukuthiethi nombula kwapwa,mi a no ku luka athe mu upilo no mbula kupwa."

26

¹Mono kwikala ngao Jesu apa na mana kwambaula a mai,keo o ambela alutiwa ae ngao, ²"Mwa limuka ngao mu manyima no maiwa meli epaseka nga thitendele omwana no munu mbotwesa ku piwa ngao akepaiwe." ³Keo akulu no maprisita na akulu no anu na ku wana pamweya mu muleneñi no mu prisita omukulu,noisaniwa Caphasi. ⁴"Na lela pamweya omuno kumangela Jesu na lunya na ku mwipaa. ⁵"Na kuma pa kwamba ngao, "Ko thinekala enako no silika ngao, e ndwa ka thine nguka mu kaci no anu." ⁶Mwetho nako Jesu yoli ku Betani mu nthuwo tha Simoni o siole no mbingwa, ⁷Yoli pa tafule, o mukathi no iya yona kwatele ebotele no maathi no kutula yonene,keo othi mwaela ku mutwi waye. ⁸Kono alutiwa ae apa na mona ngeyo,na lwana na kwaamba ngao, "Kandi e libaka lileta owu usinyi lya ike? ⁹Mokuna lukele ngao a ulisiwe na mali mangi na kupiwa kwa no kunyanda." ¹⁰Kono Jesu,mukulimuka ngeyo,keo oambela ngao, "Ike apa munyatha oyu mukathi ngeya? Kakuli esi ana tende okwange sinu sikulu. ¹¹Mo mwekala na no kunyanda ambu mu kuaci kenu,kono ko mbo mwikala nage kao. ¹²Kakuli apa na sele amaathi pa lutu lwange,mwana tende ngeyo kutha na lifu lyange. ¹³Ya sikuma na miambela ngao, mwetho elii liwa likutathiwa mu litunga lyoshe,eso anatende oyu mukathi naso mbo sikutathiwa mu ku mwanuka. ¹⁴Keo omweya kwa no likumi na iili,no lithina lya Judasi sikalioti,notha ku ma prisita akulu. ¹⁵na ku kaamba ngao, "Ike mutwesa kunipa ni leta ngao mu mukwate?" keo a muweitela makumi maatu a muwaya waya no silivers. ¹⁶Kutunda petho nako keo osaela omwikaelo no kwaamba ngao nga twese ku mukwata. ¹⁷Mu liwa no matatekelo no silika no singwa nombula kupaka Omumela a lutiwa na wiya kwa Jesu na kwaamba ngao, "Kupi okaku lukela ngao tu lukise o lye leko esilya no paseka? ¹⁸Keoamba ngao, "Mushelumuke mu muleneñi ku mulume omweya muka mwambele ngao, 'Omuluti amba ngao, "Enako thaye thekala pepi. Mi ainga kuleta e paseka mu nthuwo thoe na alutiwa aye oshe." ¹⁹Alutiwa keo atenda omo Jesu na ambela,na ku lukisa eilya no paseka. ²⁰E singolangola apa no sikuma keo otomana kulya nalutiwa ae no likumi na iili. ²¹Alya ngeyo,keo oamba ngao, "Yasikuma na mi ambela ngao omweya okwenu mwa ni beteka." ²²Na monala ku komoka yonene,keo akalisa ku mwipula ngao, "Yasikuma kome kao, Mulena?" ²³Keo o alaba ngao, "Oyu chupwa elikaa pamweya nange amu katuo yonyio o tamba ku ni beteka. ²⁴O mwana no munu mboimbiwa,weti omukuna ñoliwa eyae. Kono o umai woyo munu ngao mu lithina lyae momba twesa ku betekiwa omwana no munu. Kunawapa ngao oyo munu nga no imwa kwelekiwa." ²⁵Judasi,oyu tamba ku mubeteka keo o amba ngao, "mwendi ome ndi,Muluti?" Keo o mwambela ngao, "Ona ambele mo ofoti bene." ²⁶Alya ngeyo,Jesu keo oshimba singwa,ku silapela,naku sicholaula.Keo osipa a lutiwa ae na kwambela ngao, "Mushimbe mulye.Olu lo nyio olutu lwange." ²⁷Keo o shimba e komoki na ku lomba kulapela kwa tambeka na kwaamba ngao, "Munwe,moshe. ²⁸Ou wonyiko unyinga wange no u onyiku mwalela o ungi no anu ngao eibi itwese ku swaleliwa. ²⁹Kono na miambela ngao,kombo ninu kame o waine nesi suyana kao kendi elyo liiwa mbo ninwa mu upya nenu mu mubuso wa Tate." ³⁰Mu manyima no kwimba e liimbo,keo atha ku lilundu lya Olive. ³¹Keo Jesu oambela ngao, "Moshe pelo mo muni yaya enako no usiku kakuli kuna ñoliwa ngao, ombo ni bakula mulisana ngao o mukana no angu ngo utwese ukushandaula." ³²Kono mu manyima mbo binguka ombo bikala poso thenu paku ingena mu Galilea. ³³Keo Pitolosi omwambela ngao, "Shiwa ngao oshe pelo mwa twesa ku ku yaya,ome nje ku twesa ku ku yaya." ³⁴Jesu keo o mwambela, "Yasikuma na kwambela ngao, Ousiku pelo,njekale o ndemba ku tambeka,moni yaya tuatu." ³⁵Pitolosi keo omwambela ngao, "Shiwa ngao, kufa noye,konitwese ku kuyaya kao. "Oshe a lutiwa keo ambela mu mweya. ³⁶Keo Jesu otha noo kusibaka sisaniwa Gesemane na ku kambela alutiwa ae ngao, "Mutomane apo pano nitha ku ka lapela." ³⁷Keo oshimba Pitolosi na ana aili a Zebedeia na ku tateka ku komoka na ku katatheya yonene. ³⁸Keo oambaula okoo ngao, "Omoyo wange una komoka yonene,mane na muneku no lifu. Musisale pano ngao mu tone nange." ³⁹Keo otha kakambamena ku kanyongamisa olupala na ku lapela. Keo oamba ngao "Tate,nga kwa twesala nga wa teneka ngao ethi komoki thini piteele. Kokuna tendaala omu ina wapele,kono omu wapela. ⁴⁰Apa naka ukuluka awiya kuwana ngao alutiwa ae ana lala keo oambela Pitolosi ngao, "Kandi ike eyi mukana kutoena nange panako thimweya ambu? ⁴¹Mutone na ku lapela ngao komuna ingena mu miliko. E mepo emwa tha wapela,kono e nyama tha fokola." ⁴²Keo oku thika kame munako no wiili na ku ka lapela. Keo oamba ngao, "Tate ndi ngao ethi komoki ko thini pitela kao keti ni thinwe,omu wapela ku tendale ngeyo." ⁴³Keo oka kuthika kame na kwiya kwa wana ngao ana lala,mane na meo omwana monala yonene tulo. ⁴⁴Keo oasiya kame, na ku kuthela ku kalapela aka no atu,na ku kaamba amayi no ku kufeka. ⁴⁵Keo Jesu okeya kwa lutiwa ae na kwiya kwamba ngao, "Kandi mwilala nangenno na ku pumula emwa ngeya mone,enako thina kumu ngao, omwana no munu ona betekiwa mu makaa noa no sibi. ⁴⁶Mu yoyoke twende,mu mone oyu na nibeteki seli ekala pepi." ⁴⁷Petho nako yo imbanga,Judasi,yomweya.Kwanilikumi na iili,keo owiya.Anu angi mwana mukofiela munyima ku tundela ku ma prisita akulu mane nakulu no anu oshe. Mwaneya na mikwale na ma sabule pamweya. ⁴⁸Kakuli omulume no beteka Jesu nomana kwa monisa aka limukelo kwambela ngao, "Oyu pelo mumona ni thipita keo yonyiko mu mukwate." ⁴⁹Mu wangu wangu keo owiya kwa Jesu na kuwiya kwamba ngao, "Olumele,Muluti"

popo keo omuthipita. ⁵⁰Jesu keo omwambela ngao, "Muonyi,otende esi oneyele kutenda." Apo bene keo awiya,kukwata Jesu,na ku mutwala. ⁵¹Popo,keo omweya oyu no ikala na Jesu ochomona omukwale waye na ku mbatula e litwii no mupika no muprisita o mukulu,keo lingwa. ⁵²Keo Jesu omwambela ngao, "Ousethe omukwale woe oku utundisa kakuli a lwa na mukale omba ipaiwana mukwale. ⁵³Wa naana ngao ko ni twese kwisana Tate kao ngao, keo ni tumene e sikwata no likumi na twiili no mañeloi? ⁵⁴Kono kandi a mañolo mwa ku taleletha ngepi ngao,keti eyi yo itendala? ⁵⁵Petho nako Jesu no ambaula ku ungi no anu ngao, "Kandi mo munawiyi na mikwale na masabule ngao muwiye muni mange weti no mbui? Liiwa na liwa mo ina tomananga ku luta mutempele,kono no mwimwa ku ni manga. ⁵⁶Kono yoshe eyi ya tendaala ngao o mañolo no sipolofita atwese kuku talelethiwa. "Popo keo alutiwa ae amu siya na ku mwituka. ⁵⁷A nawiya kumanga Jesu keo a mutwala kwa Calaphasi o muprisita omukulu, oko ano nyefula na akulu no anu kona kuwaena pamweya. ⁵⁸Pitolosi keo o mu kofela pale kutha ku lilapa no mu prisita omukulu. Keo ingena mukachi na ku katomana pashi pamweya na malonda ngao amone esi sitwesa kutendala. ⁵⁹Keo akulu no maprisita na kuta tho thoshe mwana saela upaki wa mbango kutha na kumangiwa kwa Jesu ngao awane pakutwesa ku mwipaela. ⁶⁰Naimwa kuana shina mulandu umweya,shiwa ngao oungi no apaki no mbula niti natwesa kupa oupaki. Mu manyima keo apaki aili awiya. ⁶¹na kwamba ngao, "Oyu munu mwa na amba ngao, "Ome natwesa ku umbula etempele tha Mulimu na ku thiumba mu maiwa maatu. ⁶²O muprisita omukulu keo oimana na ku muambela ngao, "Ko kwite kalabo kao? Kandi upaki mwike uno a prisita kutha na ufosi woye?" ⁶³Kono Jesu keo omwena ambu. Omu prisita omukulu keo Omwambela ngao, Nalaula mu lithina lya Mulimu no ku yoya,otwambele ndi owe o Kelesite,Omwana Mulimu." ⁶⁴Jesu keo omwalaba ngao, "Ona ambelemo bene ofochi. Kono na kwambela ngao,ku tunda pelo kutha poso mbomona omwana no munu yo natomana ku likaa no silyo no maata, na ku shelumuka uina bui nokuwili. ⁶⁵Keo omu prisita omukulu oyataula eito yae na kwaamba ngao, "Onamba eyi nokanyaso! apaki aike kame atwisaela? Mumone,seli muna kuyubele aka nyaso kateni. ⁶⁶Mwa nana ngepi?" keo aalaba ngao, "Alukanela ambu lifu. ⁶⁷Keo amusipawela ku lupala na ku mufula,mane na ku mu bakaula a mabaka. ⁶⁸Kuno amba ngao, "Otu tonwele,oe o Kilesite. Oyu na kubakula ani?" ⁶⁹Apo Pitolsi mwana tomana panthi mu lilapa,keo omupika no kaombeli owiya okwaye na kwamba ngao, "Nawe monekalanga na Jesu no ku Galilea." ⁷⁰Keo okuyaya poso thoo oshe, kwamba ngao, koni limuka siwana eyi oamba kao." ⁷¹Yo panena panthi muselo,omupika no kaombeli omukwae keo omu mona kame na kwambela anu oshe ngao, "Oyu munu nae mwanekalanga na Jesu noku Nazaretha." ⁷²Keo okuyaya kame kuno yo etha ngao, "Ko ni mulimuka oyo munu kao." ⁷³Mu nako ethinyonyo enemana kumbali keo awiya na kwipula Pitolsi ngao, "Yasikuma emwa nawe omunu wo kakuli omu oambaulela keo a yubala." ⁷⁴Keo okalisa kuetha kuno yokuyaya, "Koni mu limuka oyo munu kao," keo mu wangu wangu o ndemba otambeka. ⁷⁵Pitolosi keo oanuka amai ao Jesu na amba ngao, "Njekale o ndemba kutambeka moni yaya twakutha pa tuatu." Keo opaena panthi na ku kalila yobokola.

27

¹Mungeno,liiwalyolithila, oshe akulu noapositola naakulu noanu keo alelithana omunokwipaela o Jesu. ²Namukwata kumutwala kwako,nakumuleta kwa Pilato omubuthithi. ³Keo apo Judasi, oyo nomubeteka,namona nga Jesu onanyathiwa,keo okunyatha nakuutha omuwayawaya kuma prisita na kuakulu, ⁴nakuamba ngao, "Ninatende thibi mukubeteka munu nombula mulandu." keo amba, "Eyoyaike okwetu? oyimone oemute." ⁵Keo oyumba omuwayawaya no silivera mu tempele,nakutunda,kutha kukakunungeela. ⁶Omupulisita omukulu keo oshimba amapala no silibela nakuamba ngao, "Kombula mulandu kushimba eyi kupaka musikwama kakuli eteko tho mali. ⁷Keo aambaula eyoiambo pamweya,keo aleta omali nomuumbi no mbumbo omo nokubuluka aakana kulimukiwa. ⁸Mwelyo libaka,etho thilwa thinaithaniwa thilwa tha unyinga" kukuma nageno. ⁹Keo etho nothiambauliwa kwa Jeremiah omupolofita neli tha talelethiwa, mukuamba ngao, "Anaimbi omapala no silivera. eteko nothipakiwa kwaana Isilaele, ¹⁰mane anaapu kwaaumbi,nani omo Mulimu na laelela. ¹¹Keo Jesu oimana papila tho mubuthithi omukulu,kue omubuthithi omuipula, "Owe oMulena no Majuda?" Jesu keo omualaba, "Onaambelemo." ¹²Kono apana angethwa kwa akulu no apositola naakulu no,neli njeko eyo naalaba. ¹³Keo Pilato omuambela, "Kana kouyuva kao yoshe eyo akuangetha?" ¹⁴kono kamutambile shuwa lii limweya kao, mungeyo omubuthithi mwana komoka enene. ¹⁵Ngeno pamukiti neli muthitho tho mubuthithi omukulu kutunditha olipantiti omweya oyupelo ketiwa kwa aanu. ¹⁶Petho nako mwanakwata thibangoki lipantinti walithina lya Barabbas. ¹⁷Apona kuwana pamweya,Pilato keo oamba okoo, "Mwasaa ngaa nimitundithethe ani? Barabbas,ndi Jesu oyu oithaniwa Kelesite?" ¹⁸Alimuka ngao mwana paa Jesu okwaye bakeñitha omuikuumutho. ¹⁹Kunoyoli pasipula souatuli, ombiyamawae nomutumela mai kuamba ngao, "Otunde muiyambo yoyumunu okakwite mulandu kao. Kakuli ninathielehe pelo bakeñitha okumulota. ²⁰Apobene omukulu noma prisita na akulu naongaula oungi ngaa alombe Barabbas,nakuipaa Jesu. ²¹Omubuthithi keo oaipula, "Opi poaa ail oyu muthaa ngaa nimipanithethe?" keo aamba, "barabbas" ²²Pilato keo oambela, "mwasaa ngao nitende ike na Jesu oyuoithaniwa Kelesite?" Keo aalaba oshe, "Akokoteliwe." ²³Keo noamba, "Ike,mulandu mwike ouana tende?" Kono kwo akuwelela oinene, "Mumukokotele." ²⁴Keo Pilato apanamona ngao njeko eyoatwetha kutenda, kono endwa nelithainga kuinguka,keo oshimba omeyu nakukusha omakaa aae pakachi noanu nakuamaba, "Konukwite mulandu kao kuunyinga woyu munu. mumone. ²⁵Anu oshe naamba, "Muteneke punyinga wae uikale kotwe naanetu." ²⁶Keo oatundithetha Barabbas,nakunyatha Jesu nakumuapaa ngao amutakhithe. ²⁷Keo amasoja no mubusisi mwana shimba Jesu kumutwala mupatelo nakukaungeetha oshe amasole. ²⁸Namutubula nakumupaka liina lyalyo, ²⁹napanga nakuwani thomiutwa nakuthipaka kumutwi waye,nakupaka othitondo mulikaa lyae,namutongwamela nakumunyepa kuno aamba, "Oshoo,Omulena no

Majuda!"³⁰Namuthipawela,nashimba ositondo nakumuyaa kumutwi tungi tungi. ³¹Apanamunyepa tungi tungi, nashimba othiapalo thaye nakumupa thatho thoo,nakumutwala kukukaipaiwa. ³²Apanapan,mwana wana omulume noku Cyrene noithaniwa Simon, Oyo napindameketha kutha noo nagao ashimbe othifapano. ³³Mwanawiya kusibaka esiithaniwa Gologota,thitalutha "Thibaka tha Tutendele." ³⁴Namupa waine ethinothikuwana na gall. Kono apa nayuba mo nokwanga okunwa. ³⁵Apa namupaka amawenge nayataula oyapalo yae,mukuyumba omayumbo, ³⁶mwanekala kuno amulibelela. ³⁷Pamutwiwaye mwana paka muñolo wakuamba ngao, "Oyu Jesu,oMulena noMajuda." ³⁸Ambui aili mwanakokoteliwa naye,omweya kusilyo,omweya kusimowe. ³⁹Ao anakuendela ambu mwana muthukathana, kuno anyunga omiwi thoo ⁴⁰nakuamba, "Owe onotwesa kusinya tempele nakuthiumba mumaiwa maatu,okupilithe! haibandi Omwana Mulimu,odhuluke apo pa sifapano!"⁴¹Munthila thimeya omupulisita apulisita akulu,neli amunyepa,pameya nama Añoli,na akulu nolikeleke,kunooaamba, ⁴²"Onapilitha akwae, Kono akwanga kukupilitha oye omute. Mulena wa Isilaele. Mumuteneke ashuluke kutunda pasifapano,keo motumulumela. ⁴³Atheпа ku Mulimu,Muteneke Mulimu amupilithe eni,haibandi Mulimu aliyeha kumututha ,kamwana amba ngao, 'Ome nomwana Mulimu." ⁴⁴Munthila thimweya naya ambui anakokoteliwa naye mwanamu tukathana. ⁴⁵Apoola thau 6 apanothikwana keo kumwiya olifif muthibaka thoshe kukamuma kuhola nou 9. ⁴⁶Pahola thou 9 Jesu keo olila mulii likulu kuamba ngao, "Eli,Eli,lama sabachthani?" Kotalusa ngaa, "Mulimu wange,Mulimu wange ike apaunitenekela?" ⁴⁷amweya kuaο naimanako apanuya ngeno keo aamba ngao, "Aitana Elia." ⁴⁸Popobene omweya okoo keo oituka nakuaimba osiponge,nakusiumbitha tha veine nokulula,nakuthipaka ku thitondo,nakumupa ngaa anwe. ⁴⁹Ungi woo keo amba, "Omusiye ofochi. Tumone ndi mwawiya Elia kuwiya kumupilitha. ⁵⁰Keo Jesu olila nalii likulu nakupa moyo. ⁵¹Mumone,eliina nomutempele mono liyatuka oakachi kutunda kuwilu kondi pashi,nakaye monokanyanganya,namawe mwana kutapa. ⁵²Amambumbo mwana tatauka namalutu noanu nokukena analalamo mwana ingukiswa. ⁵³Mwana tunda mumambumbo oo apanainguka,nakukeengena mu mulenefi oupya,nakukamonaahala kuangi. ⁵⁴Apobene omucentorion naao oshe anakomoka Jesu namona ethikinyeho nainu eyo neitendahala,naiyapa enene nakuamba ngao, "Yasikuma shemwa neli Mwana Mulimu." ⁵⁵Akathi angi mwanakoñela Jesu kutunda ku Galilea kutha mukubabalela mwaneemane kule noo. ⁵⁶Amweya koo neli Mary Magadlena,Mary inawa Jakobo na Josefa,nainawa ana a Zebedeя. ⁵⁷Apanothikwana thingola ngola,monokuwiya mufumi wakutunda ku Arimatea, uyunoithania Josefa,oyo naeneli muapositola wa Jesu. ⁵⁸Keo owiya ku Pilato nakuwiya kulomba olutu lwa Jesu. Keo Pilato olaela ngao alupiwе. ⁵⁹Josefa keo oshimba olutu,kuluputela mumaina makenu, ⁶⁰nakulupaka mumbumbo thae ethipyа napanga mumawe. keo ombilumwela oliwe likulu kuthelo tho mbumbo nakukuthela. ⁶¹Maria Magadalena na Maria omukwae mwanekalako nao,kulwa thikwatho mbumbo. ⁶²Muliiwa lyonolitatama,elyoneli liiwa lyelitama elinoutukutho,Aakulu nomapurisita namapharise mwanakuwana nae Pilato. ⁶³Keo aamba, "Mukulu,twaanuka ngao oyaa muongi mwanayoya, noamba, 'Mumaiwa maatu moniinguka kame.' ⁶⁴Mungeyo olaele ngao ombumbo thae thi lithiwe,kupiwiteela mliwa nouhatu, mungwyo aapositola aye atwetha kuwiya nakumwiitha keo ambela aanu nhao, 'Onenguka kuafu; keo ouongi no mafeletho moupilukaukulu kupita ounomakalelo. ⁶⁵Pilato keo oambela. "Muimbe omulibeleli. Munthe mukamalele moshe momukwanithetha. ⁶⁶Keo atha kukama mela kumbumbo,kukakwala eliiwe nakukapaka alibeleli.

28

¹Neli Iya Sabata mangolangola, ku malungasiku no liiwa lyo matatekelo Iya Sunda, Maliya Magdalena na Maliya mwakwaye na wiya ku mbumbo ku zi mona. ²Mumone, keo kwi kala Iya mundandamo, kakuli lingeloi Iya Mulimu no litunda ku wilu, na ku wiya kutundisa o liwe, na ku toomana po. ³Oponahalo wendini mweetho, eyaapalo ku kena wendi ni mbundu. ⁴A libeleli no mbumbo kwiypa na kufeka alume akufa. ⁵E lingeloi keo Iya ambela aakazthi ngao, "Komu neyapa, nalimuka ngao mwa saela Jesu, oyu na ngongoteliwa. ⁶Kali muno kao, kono ona bumbuka, kutha omu na ambela. Muwiye mu mone omu na lala Mulena. ⁷Munyangupe muthe mu ka ambele alutiwa, 'Ona bumbuka kwa afu. Mone, ona kutangethe ku Galileya okwenu. Okoo mo mu kamu mona.' Mone, I na myambele. ⁸Akazthi muwangu-wangu keo atunda ku mbumbo mu kuiyapa na kuwapela enene. ⁹Mumone, Jesu keo o kuwana noo na kwaambela, "Mulumele!" Akazthi keo owiya, ku mukwata ku makondo na ku mulapela. ¹⁰Jesu keo waamba okoo, "Kamu neyapa. Muthe mu kaambele akwange athe ku Galileya. Kuya mwa ka ni mona." ¹¹Apo akazthi atha na kwenda, mumone, amweya no alibeleli no ma mwa natha mu tolopo kwa kulu no mapulisita ku katonweela yoshe ei inatendahala. ¹²A mapulisita apa na mana ku kuwana na akulu mu mukopano kwa ambaula eyi inatendahala, na shimba mali mangi kupa ku masole ¹³na kwa ambela, "Mwa ambele anu ngao, 'Jesu' alutiwa aye ousiku anawiyi na kwiza o situpu saye otwe tu shilala." ¹⁴Kun ezi piho zthi ka kuma ku mubusisi, mo tu mususueza na ku tundisa opiaelo okwaye." ¹⁵Keo o masole a shimba o mali na kutenda omu na ambeliwa." Ezthi piho keo zthi yanduluka ku Majuda oshe ku leta na pelo. ¹⁶Kono alutiwa no likumi no mweya atha ku Galileya, ku lilundu okoo Jesu na toyela. ¹⁷Apa na mu mona, na mu lumbeka, kono amweya na kakanya. ¹⁸Jesu no wiya okoo na kwaambela, "O maata oshe no kuwilu na pashi ana piwa okwange. ¹⁹Muthe mu kapange alutiwa mu mishobo thoshe. Mu ka kolobethe mu lizthina Iya Tate, Iya Mwana, na Iya Mepo Thikenu. ²⁰Mwa alute ku mamela einu yoshe ina miambele. Mone, Nekala nenu nako zthoshe, ku twala ku mamaneno no nako.

Mark

1

2

generated on Mon Dec 22 20:41:17 2025

mafalisi apa kuyumena ilya,kono aa ye oye nje kukuyumena ilya?"¹⁹Jesu,oamba noo, "kwa twethaala ngepi ali kuthilika na maluwo kuku yumena ulya oyu mukwo kulama yoshili mu kachi koo? Apa kuna piluka ambu ngao mukwo kulama ashili naye, njekuku yamena ilya."²⁰Koño maiwa mwa keya ayo mukwo kulama mwa tunditha mukachi koo,keo mumaiwa awo mwa kuyumena ilya. ²¹Njeko oyu kuthwetha kutungela sikamba tha iina thipya pathito no kale. Kauli mothiamukapo naku thiya limbwatu likulu kulu. ²²Njeko oyu nokupaka wala no waine mupya muthitele no thipapa no kale. kauli owaine mou yatula othitele no thipapa keo muwii wayo a waiine na thitele moiyounga keo, o waine mupya apaakiwa mu thitele no sipapa thipya."²³Muliwa lya Sabata Jesu mwana thaa muthilwa no lukonga,keo alutiwa aye atateka kuchola lukonga. ²⁴A mafalisi ambo kwae, " Omone,yike apatenda thinu thinakana kuitanithiwa mumulao oliwa lya Sabata?"²⁵Keo oambela, "komwashibala eyi na tenda Davida apanoku thaeliwa ngeyo yonafu nzaala-oye nalume anaikala naye- ²⁶omu naiingena munziwo tha Mulimu apo Abathar yoshili mupulisita, na kulya o sinkwa tha mwana mulena wa mukathi, etho noshi mwa kuitanithiwa mumulawo munu kuthulya kendi mupulisita, kame mwanapa na na ikala naye?"²⁷Jesu oamba, "O Sabata mono thitendeliwa munu, kamunu kutendeliwa sabata kao. ²⁸Mulibaka lya ngeyo,omwana munu Mulena neli no Sabata."

3

¹Kame Jesu noingena mu Synagogue, munokuikala mulume mukachi wa kukuta likaa. ²Anu angI mwana mutopeela komuna endi mwa mupalisa lya Sabata keo amu mangeelepo.³Jesu oambela o mulume no kukuta likaa ngao. "Oinguke oimane apa mukachi no anu." ⁴Keo o ambela anu, "Kwa swaneela kutenda uwa lya sabata kamba ui; Ku yoesa kampa Kuipaa? Kono oshe na mwena."⁵Wa topeela na kulwana,mwana ipela bakeñisa o kutiya muchima thoo, Keo oambela mulume, "Oondole oli kaa lyoe." Keo oli ondola, olikaa lyae liukela omono likaela. ⁶A Falisi atha panthe wangu wangu nakuku ambaulitha nama Eloda omo a twethela kumuipaela.⁷Keo Jesu, na alutiwa aye, atha ku liwate, anu angI angI amukoñela kutunda ku Galilea ku Judea. ⁸naku Jerusalem naku Idumea na muibaka kupiteela Jodani na musibaka sa Tile na Sidoni. Apana yubu einu atenda nga,anu angI angI awiya okwae.⁹Oambela a lutiwa ae amuwanene kathepe aka kawanina bakeñisa anu angI, kuiyapisa kumu katatha. ¹⁰Bakenisa koyois aye, keo anu oshe ana kwata makaliketha mwana tundamena kuka kuma kwae nga aka mukwate.¹¹Poshe apana moniwanga thinyanguny,tha ngwa pashi na kukuwa ngao, "O Mwana Mulimu." ¹²Keo o thikalimela ngao kathina mutonoola. ¹³Otha pa lilundu,Keo oisana anasaela oye,nawiya kwae. ¹⁴Keo o keta likumi naili(ao nata olithina no a positola) nge ya ngao aikale nae nango mba atume kushaela oulumiwa, ¹⁵na kukwata maata no kutunditha madimona. ¹⁶Keo oketa likumi naili. Simon,oyo napakiwa e lithinalya Pitoli;¹⁷Jakobo mwana Zebedia, na Joani mina Jakobo,oyu nopiwa lithina lya Boanenergesi,ngao ana mushikha; ¹⁸na Andreasi,Filipi,Batilome,Mateu,Tomasi,Jakobo mwana Alufeya,Thandasi,Simoni no Zilote, ¹⁹na Judas Isikaliota oyu no mushelika.²⁰Keo otha Kumuthi, eli mbuta keo likuwana kame, mane na kwana na kulya ithima. ²¹A mabasi se apa naiyuba,apaena panthe kukamishimba mwanamwa ngao, "Kakwite ngana kao." ²²A ñoli natunda ku Jerusalem ambango, "Akwata thelubabele" kame "Mumata no mukulu wo madimona a tundisa madimona."²³Jesu waisaena okwae na kuamba noo muma nguli, "Mwatwesa ngepi Satani kutundisa Satani? ²⁴Aibandi mubuso ukushandaula ofochi,oo mubuso uyemwa kutiya. ²⁵Aibandi thio thi kulwitha thofoti, ethothio thi emwa kutiya. ²⁶Aibandi satani aimana akulwisa yo fochi na kukushandaula,Oye shemwa kutwesa kutiya,kono ana kumu ku ma maneeno. ²⁷Kono njeko munu oingena munthio nthamunu wa kutiya na kuintha oyaye kendi yo mumanga weli, yona tende ngeo pendi a muinthele oyaye.²⁸Niti shemwa na miambela,a ibi yoshe yoana noa nu iswalelwa,shuwa oma nyefulo oshe aamba, ²⁹kono yoshe oyunefula na kulwitha mepo nthikenu mbo shemwa kuwana swalelo,okwite mulandu wa sibi thana mbula kupwa." ³⁰Jesu mo naa mba naeyo bakeñisa ana amba ngao, "mwana kwata mepo thi nyanguny." ³¹Keo aka inawae naminae no alume awiya naku mana panthe. Atumena,kuka muithana. ³²Elimbuta mono litoomana kuma thinguluka naku muambeke ngao, "Aka inaoe na minoe noa lume aikala pathe,Akuthaela.³³Keo oalaba, "Aka nana na minange noa lume akani? ³⁴Keo otopela kwaa natomana kumuthinguluka keo amba. "Momuno aa onyio a kanana naa minange noa lume! ³⁵Yoshe ouu tenda ethia thaela mulimu,oyo munu yonyiko minange no mulume,manthange,na nana."

4

¹Kame otateka oku tunditha kunyonga na liwate,keo limbuta liya mupaka mukachi.Oingena musisepe no thikala pa liwate,nokutomanamo. Elimbuta Lyoshe mone kala pa munanga no liwate. ²Keo oaluta inu ingi mu, manguli,kame mu kutundisa kwaye, yonyio naambela ei.³Mutethethe! Njimi mona tha ku kuna e mbuto thae, ⁴Apa na kuna embuto thi mweya nothi ngwela mu likulu keo eiunyi iwiya ku thilya. ⁵Thi mweya mbuto no thingwela pa munvu wa mawe, apo nothi kana kuwana munvu ungi. wangu wangu keo thi mena,bakeñitha kuulwa munvu ungi.⁶Kono e liwa apa litutumuka,eiealo keo olaola,bakeñisa kuulwa mithi thi no ikukuta. ⁷Thi mweya mbuto thi ngwela mu icalo no mingunguya. Eichalo no mingunguya no ikula naku ipa a mbuto,ni no thi shemwa ku shema.⁸Mbuto thimweya no thingwela mu munvu uwa na ku leta sicalo sa ku kula thiwana , na ku eketheha u ku shema makumi maatu,makumi mutaanu na likumi limweya ku ka kuma na mu mianda." ⁹Keo o amba, " Oyu kwite matwi aku yuba,a yube!"¹⁰Jesu yoli yo fochi, naya no ku mushenyena na ya likumi na ili a mwipula yo mguli ao. ¹¹Oambela ngao, "Okwenu mu ma piwa w kunutu tho mubuso wa mulimu. Kono kwaya ali panthe yoshe mu manguli, ¹²Kono patopeela,eni a topeela,kono nje kumona , kono apa atethetha,eni a yuba,kono nje ku yubisisa ngaa piluka nga mulimu mwa swalela.¹³Naambela ngao, "Ko muyubisisa,thi nguli kau? Keo momu yubisisa ngepi a manguli oshe?" ¹⁴Njimi a kune lii. ¹⁵Aa onyio ali munthila,o muna

kuniwa e lii. Apa ayuba, Satani wangu wangu wiya kwa yangela e liii lina kuniwa oko.¹⁶ Ethi tha mbuto thi na kuniwa mu munvu no mawe; ao wangu wangu a amuela, elii na ku wapela.¹⁷ Kono ka kwite mithithi kau, kono mwa ku ongotha kanako an. Muku eketheha nako apa kunyandisiwa kapa o ukaluu wiya bakeñitha lii, wangu wangu angwa.¹⁸ Kame okoo onyio ana kuniwa mu mungunguya. Ao onyio a yuba lii,¹⁹ Kono a ma nongauthi no litunga na ku ongaongiwa ko ufumu na matakatho no inu yayo iwiya ku kwangisae lii, Keo lina kana ku yanduluka.²⁰ Aya na kuniwa pa munvu o uwa, onyio a yuba elii, kuliamuhela naku paka imizizi, makumi maatu, makumi mutaano na likumi limweya, kapa ku piteela muanda.²¹ Jesu wa mbela, "Kana mwa lte lambi munthuwo na ku thi paka mushi no tubana kapa mushi no mumbeta? Wa thi leta na ku olekiwa ethi mbothi kana ku limukiwa,²² njeko kuñutu imbo thi kana ku wiya mu patelo.²³ Endi kwali a kwite a matwi no ku yuba, a yuba!"²⁴ Oambeke ngao, "Mutwale o munahana kweyi muyuba, kakuli ethipimo oku tuthithe tho nyio mbo pimi thiwa nawe, mi mo kambekelwa ingi.²⁵ Kakuli yoshe o kwite yo mbo piwa eingi, kono oyu no mbula ethi kwite, nesi akwite imwa yangeliwa."²⁶ Kame keo oa mba ngao, "O mubuso wa Mulimu wa kufeka endi munu no kuna embuto thae mu mmunvu.²⁷ A lala o uthiku na ku inguka o mushinonga niii embuto tha mena na ku kula kwa mbula kulimuka oye.²⁸ O mumnu owo wa buluka e nona; A matatekelo elishako, keo a mwana keo e nona tha waniwa mu mwana apakula.²⁹ Iya ilya yo yi ne mvu wangu wangu aipanitha mo chekesi kakuli e kutulo thi na kumu."³⁰ Kame o amba ngao, "O mubuso wa mulimu motu uyelela na thike, kapa nguli mwike tho ku utolokitha?"³¹ Wa kuniwa ku feka na nona tha Masitete, etho, apa thi yenda upao etho tho thi nyonyo kupitela pei yoshe ya kuniwa pano pashi.³² Kono apa thi kula, tha piteela ei kunawiwa yoshe muthilwa, na ku mena mitai thi kulu, ngao e uyinyi yoshe yo muwilu ya umbela a mashwa ayo mu lifuke lipa tho."³³ Mu manguli mangi shina a no ambaula lii okoo, kutha mu ku yubithitha koo,³⁴ Kame no shemwa kuambaula noo kwa mbula nguli. Kono apa na ikalanga yo foti chi no tolokanga a lutiwa ae yoshee.³⁵ Muliwa lyo, mu nako tho singolangola, wambela ngao, "Tu upukele mushambwalia."³⁶ Keo a thiya limbuta kushimba Jesu ku tha naye yolibene nfoyo, mu sisepe. Na ikwayo isepe naye.³⁷ Apo bene keo kuwiya mepo thi, kulu keo a mañasha aingena mu sisepe pa kanyonyo anibuupao e sisepe thi umbe tha meyu.³⁸ Kono Jesu aye ona lala mulitusi lyo poso na ku thana pa muthamo. A mu thuthumuna, ngao toshe tweyunda?"³⁹ Oinguka kuindeka ñuli, naku ambela eliwate," Kotho! Keo e ñuli thimwena, keo kuwiya kuombwela ku kulu.⁴⁰ Kame keo wa mbela ngao, "Ike apamwi yapa? Na ngeno mu shiulwa tumelo?"⁴¹ mona umba na umowa ukulu na kuku ambela mu kachi koo, "Kanoli oyu ani, ngao na ñuli na liwate ya mu yuba?"

5

¹Keo awiya kuneku thimweya no liwate musikulo sa Gerasenes,² Apo Jesu na tunda mu wato. apobene ku tunda mumambumbo mulume wa mepo thinyangunu.³ Oyu mulume mwana yoya mumambumbo. Njeko oyu no twetha ku mutomeka kame, njeko hiwango na mawenge.⁴ Na mangiwa tungi tungi na makulo na mawenge. Mi noambataula amawenge naku shandaula amakulo. Njeko oyu no kwata maata no kumu kwata.⁵ Ousiku na mushinonga mumambumbo na mu malundu, mwana kuwelanga naku ku yataula namawe a kutwa.⁶ Apo na mona Jesu yoli kule. Keo omwi tukela na ku fungwama o kwaye.⁷ Mwana lila na lii lya kutaluka na kwata inu mwike noye, Jesu mwana wa Mulume wa Mulimu Mwambakani, wa Kuwilu ? Na kulomba ka Mulimu oye shemwa. Kona ni nyanditha.⁸ Kakuli mwana mwa muambela ngao, "Otunde koyu mulume, owe mepo thinyangunu."⁹ Keo omwi pula ngao, "E lithina lyoye ani? Keo omualaba," a lithina lyange ita. Kakuli twangi."¹⁰ Keo umu mulomba katata ngawo ka namu cithela kule na mukulo.¹¹ Keo angulu angi angi mwana lyela pa lilundu.¹² Keo amulomba ngao Otucithele mwa ngulu; otupanithe tuingene okoo.¹³ Keo etanitha mepo thinyangunu kutunda na kwingena mwa ngulu. kame keo aituka ku tunda ku lilundu ku shelukela mu liwate, kahinga kukuma pa lule aili na angulu a thamena mu liwate.¹⁴ Keo aa nalisa angulu etuka kuka tonola einatendahala mumuleneñi na mu neku no litunga, keo anu atha kuka mona eino tendahala.¹⁵ Keo awiya kwa Jesu na kumona o mulume no katathiwa ku mepo thinyangunu, oyu noka tathiwa ku ita, ona tomana paya, ona kumanga mi oli muma yemo mawa; Keo aiyapa.¹⁶ Ao na mona einatendahala ku mulume no katathiwa ku mepo thinyangunu akatonwela oshe muungi, keo kame a tonwela yo a ngula.¹⁷ Keo akalisa kumu lombamba ngao a tunde musikulo thoo.¹⁸ Apa na ukela mu wato, keo o mulume no katathiwa ku mepo thinyangunu o mulomba kue kalanga naye.¹⁹ Kono Jesu no himwa kumwi taana, kono Jesu amuambela, ngao "Othe ku nthuwo thoye naku anu oye oka tonwele eiana kutendele Mulena, nomu ana kumonisethe a sishemo."²⁰ Keo okuthela na kukalitha kukuwela mu Decapolis inu ikulu ana mutendele Jesu, keo oshe a komoka enene.²¹ Cwale Jesu apa namanisa kuupukela mushambwalia, muwato, keo anu angi akuwana wana na kwuya kumuthinduluka, yoli ku nyonga no liwate.²² Keo nduna omweya o Synagogue wa lithina lya Jairus owiya, keo apa na mumona, keo a ngwela kumaulu aye.²³ Keo o mulomba katata ngawo, "Omwange no Mukathi oli pepi na lifu. makulomba,²⁴ Owiye o pake kaha oye paye keo mwa yoya." keo otha naye keo a limbuta li mukoñela na ku kusinaneka okwae.²⁵ Nopekala mukathi no kola utuku wakisika unyinga pa ilimo likumi na iili.²⁶ No nyanda enene kwa nganga angi na kukutusi ei nakuwa yoshe, kono kupia ngao a yoye keo uutuku uwamena.²⁷ Apa na yuba a liñutha lya Jesu, keo kukwata ku munundo wa siapalo saye.²⁸ Kakuli mwana amba! "kumana ni kwata kusiapalo moni yoya."²⁹ Apa na mukwata keo ounyinga uteneka kusika, kewe kuyuba siwana mulutu ngao ona yoyo kumanyando aye.³⁰ Popo bene Jesu oku yuba ngao a maata ana tundu okwae. Keo o piluka muungi no anu na kwamba, "oyu na kwata esiapalo sange ani?"³¹ Keo a lutiwa aye amwambela, "onamono elimbuta no anu linakusinaneke, wa mba ngao, aniyonani kwata?"³² Kono Jesu otopela ngao a mone oyu naitende.³³ O mukathi, kulimuka eina tendahala o kwae, keo oiyapa naku njanja. keo owiya na ngela pepi naye naye nakumutonwela ouniti oshe.³⁴ Keo omwambela ngao, "Mwanange wa mukathi, "tumelo thoye thina kuyoyisa Othe okwendele siwana okayoye ku manyando oye."³⁵ Mi yo shiamba, keo kwiya anu a kutunda ku mukulo no Synagogue

ngawo, "mwanoye wo mukathana onafu. Ike apo katatha o muluti kame?"³⁶Kono apa Jesu na yuba aliñusa alino liambauliwa,keo o ambela omukulu wo Synagogue, "ngawo ko iyapa oitane ambu. ³⁷No himwa kutanisa munu na munu kutha naye kethi Pitulosi,Jakobo,na Jowani, o mu kulwa Jakobo. ³⁸Keo a wiya ku nthuwo tho mukulu no Synagogue keo omona anu angi atende muyoyo enene imwana lila na ku tondoka enene. ³⁹Apa nengena munthuwo,keo ambela, "Ike apa muna muyongola ngeya nalile? Omwanikana kahifa kao a lala ambu," ⁴⁰Kea amusheka. Kono oa panitha oshe pathi keo oshimba mwanikana na inawaye,nekala naye, keo ingena omu nakwikala omwanikana. ⁴¹Keo o kwata elikaha lyo mwanikana na kumwambela, "Talitha,Koum!," ya tolokiwa ngao,"Mwanikana munyoyonyo wo mukathana na kuambela imana. ⁴²Apo bene o mwanikana keo imana na kweenda,kakuli neli wa ilimo likumi na iliyo kwelekiwa. apo bene keo aiyapa enene. ⁴³Keo oakanisa enene ngao kokunaikala munu wa kulimuka iyi. keo oa mbela ngao mu mupe ya kulya.

6

¹Keo otunda na jutha mumuthi tho, na alutiwa ae keo amukoñela. ²Lyo Sabata apa no likuma,mo naluta mu thinagoge. Angi namu yuba mane mona kukomokela. Keo amba ngao, "Kupi na tundisa aa matuto?" "Ethi ngana napiwa ngana mwike?" "ma makatho mwike a tenda na makaha ae?" ³Ka yonyiko umuko kushonga oyu,oyu mwana Maliya omukulwa Jakobo na jose na Juda na Simoni? Ama thae kali pano natwe kao?" Imwana kuyuba ngao Jesu ons fosethe. ⁴Keo Jesu oambela ngao, "Mupolofita kakutekiwa,muli tunga lyae kwa apae na ku thuwo thae. ⁵"Mumuthi wae noshemwa kutenda musebethi ukulu kondi kupaka akuli makaha naku apalisa. ⁶Mona kakomokela mukutaama tumelo okoo. keo othwela pili kuluta mumuthi. ⁷Keo oisana alutiwa ae Likumi naili naku aruma kutha ma wili, na kuapa mata peulu no mepo thinyanguny, ⁸Na ka alaela ngao. Kana shimba shimwa simweya mu mwendo wo,kondi mulamu-kana shimba ithima,kana shimba mukotana, kana shimba na mali mu makanda ooo. ⁹Kono aku mange makatulo,kame kana ku feka mapai meli. ¹⁰Keo wa ambela ngao, "Apa muingena muthuwo,mukale bene omo kupitela apo mutundamo. ¹¹Haiba ndi nje kumiamuhela na ku miteletha mumunzi wo,Apa mutundamo muka tutule olikungu ku maulu,ngao upiluke upaki okoo." ¹²Keo o enda nakuluta anu ngao a bake. ¹³Mona tundisa omepo thinyanguny, mane akuli angi mona wesiwa oli naku palisiwa. ¹⁴Mulena Heroda ko oyuba, kakuli olithina lya Jesu no liyubahala onene.Amweeya mona hamba ngao,"Johani mukolobethi one nguka ku afu, ponyiko omamakatho makulu amu sebethisa." ¹⁵Amweya ko amba ngao, "Amweya ngao oye Eliya." Amweya ko amba ngao, "Mupolofita,endi omweya no apolofita no ku kale." ¹⁶Kono Heroda apa nayuba eyo ko amba ngao, "Johani uyu noniambatula o mutwi,onenguka ku afu." ¹⁷Kakulu Heroda no laela ngao Johani a mangiwe aikale mutolongo Bakeñisa Herodias "Mbiyama aminae Filipi, uyu na lama. ¹⁸Keo Johani oambela Heroda ngao, "Ka swanelo ngao oikale na mbiyama a minoe." ¹⁹Keo Herodias omu thimba na ku mulwaena mane kusinga na ku muipaa,kono no kwanga, ²⁰Kakuli Heroda monayipa Johani; no limuka ngao mulume wakuluka no mbula unyanguny keo omukatwa. Pa ku mutelethanga mona muletelanga kulwana onene,kono no yubanga kuwapela. ²¹Keo kuwiya liwa neli swanela noku elekiwa kwa Heroda ko otenda mukiti na manduna ae na anu oshe na akulu no mu Ngaliyela. ²²Mwana Herodias no mukathi ko owiya kuakinena, mi no tabisa Heroda naangenda oshe nekala mumukiti. Keo mulena oamba koyo kaumbeli, "Olombe soshe esi osaela monisikupa." ²³Keo oetha okwae ngao, "Esiolomba okwange,monikupa,shuwa kuku mbatulela pa kachi omu buso wange." ²⁴Keo opanela panthe nakukaamba kwa kainawae, "Nimulombe ike?" Inawae keo wamba, "Mutwi wa Johani Mukolobethi." ²⁵Wangu wangu keo oukela kwa Mulena Na ku kalomba onipe pano bene, Omutwi wa Johani Mukolobethi mukatuwo." ²⁶Kono mono imubilaetha onene Mulena, no kwanga ku kana okupo thae bakeñisa naikla mukaci kanu na memiwa ku mukiti. ²⁷Apo bene mulena ko otuma musole kwa libeleli ae naku mulaela ngao oka muletele omutwi wa Johani. Cwale mulibeleli co otha kukambatulela omutwi wa Johani mu tolongo. ²⁸Ko oleta omutwe wa Johani mukatuwo nakupa okaumbeli, okaumbeli keo opa akanyinawa. ²⁹A lutiwa ae apa akayuba ngeo, keo aka wiya nakushimba olutu ku twala kuka paka mumbumbo. ³⁰Apositola ko aka wiyela pamweya na Jesu naku muambela ai natende yoshe ne analutu yoshe. ³¹Keo waambela ngao," Muthe kumukunda saku mwena muka pumule kanyonyo." kakuli anu tha kulya neli njeko. ³²Keo atha muwato kusibaka so mbula muyoyo. ofochi musibaka no mbula anu. ³³Kono mona moniwa atha mane angi na limuka, anu oshe keo achikelako na maulu kutundela mumunthi thoshe, naku tangetha kukuma. ³⁴Apa nakuma palikamba,ko amona Anu keo wa yubela ñeke kakuli mona monahala weti angu angu ambula mulisani. Keo otateka kua luta inu ingi. ³⁵Munako tho mangolangola,alutiwa ae keo awiya okwae naku mwambela ngao, "muno mulihalaupa kame seli lineki. ³⁶Uambeke athe pepi mu mukulo na minthi aka ku ulele ya kulya." ³⁷Keo wa alaba nakuambela ngao, "muape ya kulya, "keo amwambela, "motutwesa kkuka ulela ilya ikwana makumi meli, nakuapa ngao alye?" ³⁸Keo wa ambela ngao, "mwa kwata ilya ya kukuma kupi? muthe mukamone," apa naka batisisa ko amba ngao tutuwo mutanu nasi mbili. ³⁹Keo alaela anu oshe ngao atomane muikwata naku tongomana pa monyi no mwengelele. ⁴⁰Ko a kutapa muikwata tha mianda namakumi mutanu. ⁴¹Keo oshimbwa tuhiwo mutanu nasi mbiili, naku topela kuwili na kufuyaula naku ina kutapa nakupa alutiwa ae ngao ape asichaba.keo kame watopela oshe athi mbiili. ⁴²Mwana lya oshe na kuikuta. ⁴³Keo oshimba upuluumuthi naku umbisa ithuma likumi na ili,na ishangashanga nosi. ⁴⁴Neli alume akukwana mianda mutanu analya oilya. ⁴⁵Wangu wangu keo ambela alutiwa ae ngao aingena muthithepe ngao aku tangethe poso kuneku thikwatho.Ku Bethasaida,oye apa ahasanya esichaba. ⁴⁶Anu oshe anathi,keo oyha ku lilundu ku kalapela. ⁴⁷Enako nomangolangola,na thithepe tho nako monosikala pakaci no liwate,kono Jesu neli yo foti pa likamba. ⁴⁸Keo omona ngao abuwa kono anathielele,kakuli omepo monothia lwisa onene.Onako thoku tona koune pakaci nouthiku Jesu keo owiya okoo,Apa naenda pa meyu ko tenda eti apitela. ⁴⁹Koño apa namu mona yoenda pa liwate,ko akengela ngao mwendi silumba ko a lila. ⁵⁰Kakuli oshe mona mumona na kuthieleha.Ko onyangupa kuamba no ngao, " Mukuongothe!

Ome ko muneyapa!"⁵¹Keo aingena oshe mu thithepe,mane omepo ko thimwena.Oshe monakomoka. ⁵²Kakuli na shemwa kuyubisisa otaluso tho ilya.Kono mona kalupis o michima tho.⁵³Ana mana kuhupuka o liwate,keo akakuma mulitunga lwa Genezareta na kufueka. ⁵⁴Apa na longoka musisepe,wangu na wangu anu ko amulimuka, ⁵⁵Keo aichikela mulitunga moshe na kutateka kuleta akuli pa musheme tho oko na muyubela koshe ngao ko nyiko ali.⁵⁶Keo oko na pita mumuthi,kapa ku mileneñi,kapa mulitunga,akuli oshe muna pakiwa pa misika.Mane anu mona mulomba ngao aitanise kukwata ku mungundo ambu oshe na inguka.

7

¹A Mapharise nama Scribe a ma pana ku Jerusalema mo namu thinguluka.²A mona ngao amweya a muluti aye alye e thingwa tho n makaa no mathilo, ano mbula ku kushiwa." ³Ama Pharis nama Juda ngena kulya kendi kutanga ku ku kusha ku makaa, kakuli ao a koñela e milao tho akulu o. ⁴A ma Pharis apana ku muthika, njena ku tateka kulya kendi ku ku kusha weli,ma ku koñela einu ingi eya na ka luta, wendi ku kusha ma komoki, amaputo no tutuwo, na ipula yoshe. ⁵Ama Pharis na ma scribes mone pula Jesu ngao,"Ike ama luti oye apa kana ku koñela emilao no akulu a lyambu e thingwa tho njena kuku kusha ku makaa?"⁶Keo oambela ngao, " Isaya no polofita thiwana oku kana ku sepaala kwenu. Shina omu kuna ñoleliwa ambu lyapa milomo, kono emi cima tho thekala kule nange. ⁷Ami monitha ma tapelo aku kuonga. aluta milao tha anu! tho nyitho a mamela.⁸Mu na teneke e milao tha mulimu naku pindamena milao tho anu. " ⁹kame keo oambela ngao," Mwa kana ngepi milao tha Mulimu naku mamela e milao thenu!. ¹⁰Mushe mona amba ngao; Mu kuteke ayiwenu na nyina wenu; kame; wa kwamba inyangunyu kwa yaye kapa nyina aswanela kufa."¹¹Kono mwa amba, " ku mona munu ana amba kwa yaye kapa nyina," ngao yo she ei muna swanele ku tisiwa ku tunda o kwange ya swanela ku tha kwa Corban"(Kupa kwa Mulimu). ¹²Apo keo mwa kanisa oyo munu ku tendela yaye kapa nyina eii yoshe. ¹³Muna cinjanisa a amai a Mulimu na mai enu no sitho amuna tithethe. Na inu ikwayo no kufeka ei mutenda."¹⁴Keo aithana kame anu angi angi na ku ambela ngao, " Mutethethe ku ino niamba, moshe, kame muiyubisise. ¹⁵Njeko tha kutunda panthe tha munu kumu sinya apa thingena mulutu lwae," Eiya pana mulutu lwaye yo nyiyo ya thinya munu." ¹⁶Yoshe oyu kwite a matwi no kuyuba,ayube.¹⁷Keo Jesu o thiya anu angi angi na kwingena mu nthuwo, alutiwa aye amusipula e taluso tho nguli. ¹⁸Keo Jesu oamba," Namwe kame mushili muka kana ku yubela? Komu mona ngao yoshe eyi ngena mumwili wa munu ku tunda panthe njena kumu thinya, ¹⁹Kakuli ishemwa kwingena mu mu libumo lyae naku pitela ku mupowa?" Pa mai a keo Jesu o amba ngao ilya yoshe ikenu.²⁰Keo amba, ngao, " Ei ya pana mukaci ko munu yonyiyo ya muthinya. ²¹Kakuli eya pana kukaci ko munu kutunda ku mucima ko nyiyo Kakuli panena e minaano thi nyangunyu, wendi uule, umbui,kwipaa, ²²linyawe,muna,ufokoli, kuonga, kulyangana, muna kuku kaca. ²³Woshe unyangunyu o wa pana mu kaci,wo nyiyo wa thinya anu."²⁴Ku tundapo keo tha ku muikulo tha Tyre na Sidon. Okokengena mu nthuwo,kame mona thaela ku ku oleka ngao anu kana limuka okwali, kono no kwanga ku ku oleka. ²⁵Apo vene wangu wangu no kwikala mukathi no kwata mwanaye no mukathana no kola matuku no mepo e thinyangunyu apa na muyuba keo o wiya ku mu ngwela ku maulu aye. ²⁶Noyu mukathi neli mu Gerike, mu Syrophoenician mu tizzo. Keo omu lombela ngao amu tunditheze e mepo thi nyangunyu kutunda ku mwanae.²⁷Keo mwambela ngao, "Muteneke anikana alye weli. kakuli njena kuwapa ku shimba ilya no anikana ku yumbela ambwa. ²⁸Keo mukathi omwa laba ngao, "Ee Mulena shuwango ambwa awaniwa pashi no tafule mwa lyanga ku ilya iya ngisa ngisa anikana."²⁹Keo mwa mbela ngao, "Bakeñisa eyo naamba olukuluwe o ku thele. E mepo thi nyangunyu thina tundu ku mwanoye mukathana. ³⁰Keo ouka ku uthuwo thae na moya ou nyangunyu una mutundu.³¹Keo kame otunda ku thibaka tha Tyre, na kupitela Sidon ku tha ku liwate lya Galilee ka kuma na muthibaka tha Decapolis. ³²Oko na mutatela o munu no ku thika matwi kame shiamba,keo amu nyepa ngao a pake amaka ae pe ulu thae.³³Keo oshimba oyu munu ku mu tundisa ku anu angi na ku mutwala ku mukunda ana ku kengenisa a minwe thae mu matwi kame keo omu thipwela mate na kumukwata e lilimi lyae. ³⁴Keo topela kuwilu,okengela, na ku amba kwae, "Ephphatha." ei talusa ngao, "Okwaluluwe, " ³⁵Munako bene tho keo a matwi ae a kwaluluka, nei noi kwata elilimi lyaye ina tundu,keo kwabwawela thiwana.³⁶Jesu keo oaindeka ngao kana tonola eyina tendaal. Kono omuna kanithetha okuitonola,monyimo kame na kuwela enene. ³⁷Kakuli mona ku komokela,kweyi natenda, na kwamba ngao, "Ona tende thiwana. Ona thwethe kupanga wanambula kuyuba, ma no mbula kwa amba."

8

¹Omo mumaiwa,mo no kwi kala anu angi,na emwa ku kwata ya kulya.Jesu keo isana a lutiwa aye na ku ambela, ²Nayubela ñeke anu kakuli ana kwanisa maiwa maatu ai ni koñela kono ka kwite ya kulya kao. ³Ku mona ni usa anu ku minthi thoo nje kulya,mwa pwelela pa nthila. A mweya mwana pana kelu," ⁴A lutiwa aye keo amu alaba " Mo tu wana kupi eilya muno mu luhalaupa no ku kwana anu no kukuma apa?⁵Keo oepula, "Ingachi yo mukwite?" Keo ambela, "mutanu na iili." ⁶Keo ambela anu ngao toomane pashi. Keo na himba ingwa mutanu na iili na ku ku tumela keo, ocholaula eingwa Keo opa alutiwa aye na ku tapela anu.⁷Na kwata tu thiana,Keo no kutumela,ombela a lutiwa aye ngao atapele anu. ⁸Nalya na ku ikuta,aninanona ou ngululwa. na ku umbisa yondo mutanu na iili ikulu. ⁹Mono ku ikala anu na singa kukuma 4000 keo wa utha ku minthi thoo. ¹⁰Apo bene keo o ingena muwato na lutiwa aye,na kutha mu silalo sa Dalamuna.¹¹A mafalisi na wiya keo a tateka ku kanana naye. Mwana wa mbela ngao a monise sisupo sa ku pana ku wilu,ku mu ezeka. ¹²Jesu keo otula moyo wae naku amba, "Libaka mwike luno lusika apa lu saela a sisupo? ya sikuma na mi ambela ngao,njeko,e sisupo mbo sipiwa kwa lusikan," ¹³Jesu keo wa thia, oingena muwato kame na ku hupukela

mushambwaliya.¹⁴ Alutiwa aye na bulama ku ku shimba ya kulya. Mwana kwata sinkwa si mweya mu wato.¹⁵ Jesu keo wa ambela ngao, "Mu mamele o umela wa mafalisi na Heroda."¹⁶ Alutiwa na kwi paula, "Kakuli ke tu kwite sinkwa kao,"¹⁷ Jesu no limuka, ei no ikalo mumi chima thoo, "Inu mwiike ei mu bilaela oku kana ku kwata sinkwa? Komu mona kao? Ko mu yuba kao? Emi chima thenu thina fokola?"¹⁸ Mu kwite meo, kono ko mu mona kao? Mukwite matwi, kono komu yuba kao? ko mu anuka kao?"¹⁹ Apa no ni cholaula inkwa mutanu kupa anu 5000, yonda ingachi ei no iumba ya ungululwa? Amu ambela, "likumi na iili."²⁰ Apa no ni cholaula mutanu na iili kwa nu 4000, mono ku umba yondo ingachi ya ungululwa? Keo anuambela ngao, "Mutanu na iili."²¹ Keo wambela "Njeku yubiswa?"²² Keo a wiya ku Besasaida. Anu keo amu letela mulume wa kufa meo na ku mulomba ngao amu pake makaa.²³ Jesu keo okwata esi bofu ku likaha na kumutwala kumbali no munzi. Apa na mana mu sipwela mate pameo aye naku mukwata na makaa aye, Keo amu ipula, "Ko ili a muna?"²⁴ Keo otopela muwilu na kwamba, "N mona anu a monahala kuku feka na itondo ya kweenda."²⁵ Keo o mukeela kame kumupaka makaa pa meo aye a mulume keo otonisa omeo aye, keo omona anu yoshe siwana wana.²⁶ Jesu keo omu usela ku mwanda waye na ku mu ambela ngao, "Kana pita mu tolopa."²⁷ Jesu na lutiwa aye keo otha ku munthi wa Kaesarea wa Filipi. mu nthila no ipula a lutiw aaye, "Anu amba ngao ome no ani?"²⁸ Keo a mu alaba na ku amba ngao, Joani mukolobezi, Amweya ngao omweya wa mapolofita.²⁹ Keo oepula, "Omwe mwamba ngao ome no ani?" Pitolosi keo omu alaba ngao, "Owe o kelesite."³⁰ Jesu keo ombela ngao kamu na tonwela anu.³¹ Keo Otateka kwa luta ngao mwana munu mwa nyandisa muinu ingi na ku kaniwa kwa kulu na mukulu no purisita. na ñoli, mbo ipaiwa, kono mwe nguka ko ku na piti maiwa maatu.³² O ulumiwa no wa mbaila siwana na ku yubahala. Keo Pitolosi omu himba na ku mu kalimela.³³ Kono Jesu keo a kutemuna ma ku topeela a lutiwa aye na ku kalimela Pitolosi na ku amba ngao, "O pitele ku mwongo, Satani! Ko tokomela ya Mulimu, kao kono wa tokomela anu na anu."³⁴ Keo O waneka anu na lutiwa pa mweya aye na ku ambela, "Endi munu a thaela kuni koñela a ku tobohe, a himbe a sifapano thae, na ku ni koñela."³⁵ Oyu thaela ku yoyithia moyo waye mba yawa, Kono uyu yawa o moyo wae bakeñisa evangeli mwa u bukeletha.³⁶ Moku tutha inu mwiike ngao munu a wane lino litunga lyoshe naku yawa omoyo waye?³⁷ Munu mwa chinjanisa na ike o moyo waye?³⁸ Oyu yoshe uni yubela lishamwa na lii lya nge muno mu litunga no sibi na uhule, mwana munu maye mbo muyubela lishamwa apa mba wiyu na ukema na mañeloi aye no ku kena."

9

¹ Mona ambela, "Yathikuma na miambela ngao, openu yonakana kale kumona omubuso wa mulimu uwiya na machi."

² Mumanyima no mayuwa mutanu na meli; Jesu ko shimba Pitolosi, Jemusi na Johani kutha ku lilundu lile, muwatu woo. Keo Jesu oku pilula osibupeo kwa Joani na Pitolosi.³ Oikumango yae ko ipiluka yakuesa, naku kena onene, keeketha kupita mane omu iswanela kuenisitiwa muli tunga.⁴ Ku kumbuluka Eliya na Mushe ko awiya ku monahala oko, Kuno ambaula na Jesu.⁵ Pitolosi ko oalaba Jesu ngao, "Muluti, kulisiwana otwe kuikala kuno, tu tende minganda thiutu, Owoye, wa Mushe, nou wa Eliya."⁶ Libui ko liwiya ku a feka. Ko ,akuwana ofochi, Kondijlii lipanena mu libui, "Oyu yo Mwanange Uyu Niwapela Onene Mumuyube."⁷ Munako thinyinyo ambu, alutiwa kutopela oku noku, akuwana ofochi kondi Jesu yo fochi.⁸ Muthila zo kutunda na lilundu, Jesu ko wa laela ngao, koku nekala shuwa muno omweya uyu kamba ei anamono kuno omwana Mulimu one nguka kwa ofu.⁹ Ko thikala kunutu tho mukachi koo; ko akwa ambaulisa mukachi ngao, "Kuinguka kwa afu," Kanti yatalusa ike.¹⁰ Ko Amwipula ngao, Kanti ike muluti apa amba ngao Eliya yonyiko swanela ku wiya poso?¹¹ Ko oambela ngao, "Eliya mwa ku tangetha ku wiya ku wapisa oinu Yoshe. Kanti ike kuna ñoliwa ngao omwana mulimu aswanela kunyandisiwa ingi na kunyefuliwa?"¹² Kono namiambela ngao ona wiya mi , mi ana mutende yoshe ei na singa ku mutenda yoshe, umu noku ñolelwa oyaye."¹³ Apa na wiya kwa lutiwa ae, ko amona anu angi ana thinguluka, mane a ñoli kuno akukanisa no.¹⁴ Kukumbuluka a mona Jesu, Oungi no anu mona komoka naku muikela kuka mu lumelisa.¹⁵ Ko oipula a lutiwa ae, "mwa ku kananisa ike na añoli?"¹⁶ Omweya musicaba ko omwa alabangao, "Muluti, moni na lete mwanange okoe. Okwite, Mepo thinyanguny ezi thimukwangisa kuamba."¹⁷ Tha mukwangitha na ku mungwesethanga pashi, nalufuthi ku milomo, kukwecha ona yeo, naku kukutela olutu. Nina lombo alutiwa oye ngao, a hendise omepo thokuipa ko ana kwanga."¹⁸ Ko oalaba ngao, "Umwe olusika lo mbula kuitana monikala nenu nako tha kukuma kupi? monishimba nako thakukuma kupi kuno nimimonisa? mumu lete okwange."¹⁹ Ko amuletela oyo ndumbana. Omepo thinyanguny apa nothimona Jesu, keo wangu wangu thi yumbela pashi nakutateka kutonga. O ndumbana keo ongwela pashi nalufuthi kumilomo.²⁰ Jesu keo oepula akwae ngao, "kunapiti nako tha kukuma kupi yoli ngeya?" Aka iwae keo amba ngao, "Kutundundisa kuwanikana wae."²¹ Mane pamweya ya muyombelanga mumulilo, pa mweya mumeyu mane kusinga kumuipaha. Ndi kokuli esi twesa kutenda otuyubele ñeke, otutuse."²² Jesu keo mwambela ngao, "Ndi wa twesa" kuyoitana oanu yoshe ya twesahala."²³ Apo bene akaiwae ko alila na kuamba ngao, "Naitana! onituse mukukana kuitana kwange!"²⁴ Jesu apo namona osichaba siwiya okho, keo olaela omepo thinyanguny ngao, "omwe omepo thinyanguny na milaela mutunde koyu Ndumbana, kame komu naukela okwae."²⁵ Omepo thinyanguny keo thililisa onene ondumbana naku mutongisa onene naku mutunda. Kutunda apo ondumbana ko omonalala mwendi situpu, mane angi ko amba ngao, "onafu."²⁶ Kono Jesu keo omushimba, kumukwateela kulikaha naku muimanisa, ondumbana keo oimana.²⁷ Jesu apo naingena munthuo, Alutiwa ae keo amuiipula ku mukunda ngao, "Kanti ike otwe apa tuna kwanga kutundisa thia mepo thinyanguny?"²⁸ Jesu keo wombela ngao, "Owu mushobo nje kutwesa kutundisiwa kondi litapelo."²⁹ Keo atunda apo naakupita mu Ngalileya. Jesu noshemw ku wapela ngao anu alimuke uku nekala.³⁰ Kakuli apa naluta alutiwa ae mona ambela ngao, "Omwa muno mbo piwa mu makaha anu, mi mbamuiipaha. Apa amana kumwipaha, mukupita mayuwa maatu keo mwainguka kame."³¹ Kono alutiwa ae na shemwa

kuyubisisa otaluso,kame monekala na lyowa kumuiipula.³³Keo awiya mu Kapenauma. Apa nengena muthuwo ko woipula ngao, " Momuna ambaula ike munthila?"³⁴ Kono oshe mona mwena kulu, kakuli munthila mona kukananitha ngao omukulu onene ani.³⁵Jesu keo otongomana, ko oisana Likumi naili na kuambela ngao, Ndi openu kwali uyu saela kuikala mutangi, aswanela kuikala noma feleletho na kuikala mupika wa anu oshe."³⁶Keo oshimba mwanikana munyonyo nakumupaka mukaci koo. keo omupaka amakaha ae,³⁷Oyu amuhela mwanikana munyonyo etini uyu mulithina lwange onani amuele ome.³⁸Johani keo omwambela ngao, "Muluti,mono tumona munu yo tundisa amandimona mulithina lyoe keo tumukanisa, kakuli ka tũiolela kao,"³⁹ Kono Jesu keo wambela ngao, "komuna mukanisa, kakuli njeko munu mbotenda musebethi ukulu mulithina lyange mane mafeleletho akambe inu yokuipa mulithina lyange.⁴⁰Munu yoshe oyu kana kwamba yokuipa okwetu munu wetu.⁴¹Munu yoshe okupa komoki tha meyu tha kunwa mulithina lyange kakuli wa ngwela kwa Kelesite, Yasikakuma na miambela ngao, mbo shemwa kusinyehelwa o fuyawethi thae."⁴²Omunu yoshe mboletela aa anu anyonyo a netana okwange kutanuka,kuwapa mane ngao oyo munu amangeliwe mawe makula muthingo naka muyumbela mu liwate.⁴³Olikaha lyoye apa likungwisetha mu sibi, Oli mbatule. Kukuli kuwapa apoingena mupilo na likaha limweya kupita kuingena na makaha meli na kukengena muliyangalilo.⁴⁴Omo osibuku so njetha kufa,na mulilo nje ku uma.⁴⁵Kame oliulu lyoye ndi lyaku ngwisetha musibi,Oli mbatule. kuwapa kukengena mupilo osilema kipita na mauulu meli nakutha mulihele.⁴⁶Omo sibuku njekufa na mulilo nje kuthina.⁴⁷Oliyo lyoye apa likungwisetha musibi,olitongolemo. Kuli siwana kukengela mumubuso wa mulimu na liyo limweya kupita ku ikala na meo meli na kuku kengena muliyele,⁴⁸Omo osibuku nje kufa, na mulilo njena kuthima.⁴⁹Kakuli omukele mboulungiwa muzu na muzu na mulilo.⁵⁰Mukele u wa kono haiba mele una shamuka,momulungamo ike kame? muikalenna mukele, mane muikale mukotho munu na munu.

10

¹Jesu osiya eso sibaka nakutha ku silalo sa Judea na kumukulo ouli muhambwaliya no liambai lya Jordan,keo esicaba siwiya okwae kame.Keo oaluta kame,kutha omuna twaelela kutendelanga.²Aa Pharisee keo akeya okwae kuwiya kumuethaka na kumuiipula, "Kana mumulao waitanisa mulume kulukula mbiama waye?"³Keo oalaba, "Mushe mwana milaela ngepi?"⁴Keo amba, "Mushe mwana etanisa omulume kuñola liñolo lya tukuluho nakuteneka ombiamawaye otha."⁵"Mwana namiñolela owu mulao bakeñisa omuñañatoho wenu," mwa naalabela⁶"Kono kutatekela enako nopupo, 'Mulimu mwa naumba mulume na mukathi.'⁷Sonyiyo thileta ngeyo ngao mulume momba siya iwaye na nyinawaye naku tamahana na mbiama waye,⁸Keo muwili wo momba piluka lutu lumweya." Komba piluka kame aili kao,kono lutu lumweya.⁹Cwale,esi ana luaneka mulimu,munu ka nalika kusitapa."¹⁰Apa nekala muntio,aalutiwa aye kame namuiipula esi sambo.¹¹No alaba ngeya, Yoshe oyulukulula mbiama waye naku lama mukathi wawo keo ona buku naye.¹²Kumona omukathi okana mukwamunthi waye naku lamiwa kumulume wawo, a buka."¹³Keo a leta okwaye anoo anyonyo okwaye ngao nga akwate,kono alutiwa na akanitha.¹⁴Kono Jesu apa na lemuha,no shimwa kuwapela keo oambela ngao, "Muteneke aikana atomo akeye okwange, komu na kanitha,kakuli omubuso wa Mulimu waa nokufeka aikana.¹⁵Yathikuma namiambela ngao, oyu kana ku amuhela omubuso wa Mulimu weti eni aikana atomo kufa ngeyo okuingena mu mubuso."¹⁶Keo oshimba aikana kw akwateela mumakaha aye na kuafuyawetha kuno yo apaka amakaha.¹⁷Jesu na tateka omwendo waye,mulume omweya mwa namuitukelakeo otongwama poso thae na kuipula, "Owe omuluti omuwa,inu mwike eyi ni swanela kutenda ngao nika yole omoyo nokuafa?"¹⁸Jesu keo oamba ngao, "Ike aponithana ngao no muwa? Njeko muwa konji Mulimu yo foci.¹⁹Wa limuka emilao; Kone paa,Kona buka ,Konaeza,Konapa upaki wa wuhata, Kona onga okuteke iwoye na nyinawoye."²⁰Oyo mulume keo oalaba , "Muluti, yoshei naimamela kutunda ku waikana wange."²¹Jesu apa namutopeela keo no muwapela.Keo omuambela ngao, "Waswanela kutenda thinu thimwea.Oka ulithe oufumu woye woshe nakukatapela ahutwi,keo mowana sifumu muwilu. Kutundapo owiye oni koñeele."²²Bakeñisa oumuambelono monahala kuipela keo otha yona filikana,kakuli mwa nakwata ufumu ungi shemwa.²³Jesu keo osiulukela a lutiwa aye na kuambela ngao, "Kukalu ngepi kuwa nokufuma ngao aingene mu mubuso wa Mulimu!"²⁴A alutiwa aye mwa nakukomokela kwaa mayi naamba.Jesu keo wa mbela kame ngao, "Aikana,kukalu ngepi kuingena mu mubuso wa Mulimu!²⁵Kuoto yonene ngao Kamele thiingeni mulithio no nguya kupita kwamba ngao munu wa kufuma aingene mu mubuso wa mulimu."²⁶Oshe mwana kukomokela nakuku ambaulisa ngao, "Kanti oyu mbo yoyisiwa eni ani?"²⁷Jesu keo wa topeela naku ambela ngao, "Kwaanu nje kukonahala kono kwa Mulimu kwa konahala. Kakuli einu yoshe ya konahala ku Mulimu."²⁸Pitolosi keo otateka kuamba naye, "Omone ,otwe tuna siyi einu yoshe nakuku koñeele."²⁹Jesu keo oalaba , kamaniti namiambela,njeko oya nasiyi nsiwo kapa mukulwaye kapa minaye wa mulume kapa mukulwaye kapa minaye wa mulume kapa wa mukathi kapa nyinawaye kapa ihwae kapa aanaye bakeñisa ome na ebangeli.³⁰Njeko shiwango omweya oyu mbokana ku amuhela muanda muno mulitunga kusinu simweya kweyi anasiyi eyi no kufeka ndi; mayuwo ,a kulwaye na minaye na nyinawae na ana mubu,na manyando,kona kuli mulitunga liwiya,omoyo no kuhapwa.³¹Kono owungi mwaliposo momba piluka akunyima ano kunyima poso."³²Mwanekala munthila nokutha ku Jerualema cwale Jesu mwa nakutangetha okoo. Alutiwa mwana kukomokela,,kame anakeya mumanyima mwa neyapa.Keo Jesu oshimba a likumi na ili na ku atolokela eyi tamba kamu wiyela.³³Mumone, twatha ku Jerusalem,omwana munu mwa piwa ku ma prista akulu na añoli. Mwa muatulela lifu na ku mupa lii lya Mulimu.³⁴Mwa munyanditha kumu sipwanena,kumushapa, nakumwipaa.Kono muma nyima no mayiwa mahatu momba yoya."³⁵Jokobo na Joani,ana Zebedea, keo awiya okwaye nakuipula ngao, "Muluti, twasaa ngao otutendele eyi pelo tukulomba."³⁶Keo oaipula,"Mwa saa ngao nimitendele ike?"³⁷Keo a alaba, "otwi tanithe kutomana noye mukanya

thoe,omweya kusimuwo soe omweya ku silyo soe.³⁸ Kono Jesu keo oalaba, "Komulimuka eyi mulomba kao.Momu twesa kunwena mu komoki ethi nitamba kunwena kamba kunyanda mu kolobetho ethi nitamba kukolobethiwa?"³⁹ Keo amualaba, "Twa twetha," Jesu keo oambela, "Ekomoki nitamba kunwena,momu thinwena e kolobetho ethi nitamba kukolobethiwa,mpmu thikolobethiwa."⁴⁰ Kono oyu no kutomana kusilyo sange kamba simohwe sange kamaata ange kao,kono kwa analukisiwele ngeyo.⁴¹ Elikumi no alutiwa apana yuba ngeyo, keo na lwaena Jakobo na Joani enene⁴² Jesu keo waisana nakuambela ngao, "Mwa limuka aisaniwa ngao aeteleli no malichaba a lyateela nga akoo,akulu kwa pita amonisanga maata manene peutu tho.⁴³ Kono koinatendahala ngeyo okwenu. Oyu saela ngao apiluke mukulu mukaci kenu akipule mupika wenu,⁴⁴ Kame oyu saela kuikala kuposo mukaci kenu a piluke mutanga wenu moshe.⁴⁵ Kakuli omwana munu kawiyile kuku musebeletha kao, kono kwa sebeletha, na kuwiya kufela anu."⁴⁶ Keo awiya ku Jeriko. Apa nasiyo Jeriko na lutiwa aye na sicaba soshe,omwana Timaheus,Bartumaeus,esibofu no silombanga,mono si tomana ku thila.⁴⁷ Apa nayuba ngea ngao Jesu noku Nazareta,keo okalisa ku kuwa ngao, "Jesu omwana Davida,oni fele ñeke!"⁴⁸ Owungi no anu keo akanisa esibofu,naku siambela ngao thimwene.Kono keo okuwa kupita pa matangetha, "Owe omwana Davida,onifele ñeke!"⁴⁹ Jesu keo oimana nakulaela ngao ai thanikwe.Keo aithana esibofu no mulume,ngao, "Okwate undume! Oimane! Akuithana,"⁵⁰ Keo oyumba esiapalo sae,oimana naku wiya kwa Jesu.⁵¹ Jesu keo omualaba na kuamba ngeya, "Wa saela ngao nikutendele ike?" Esibofu keo siamba ngao, "Muluti,na saa kumona,"⁵² Jesu keo omuambela, "Othe, Etumelo thoe thina kuyoyisa." Popo bene keo omona kame,naku mukofela mu nthila.

11

¹Keo apa na wiya ku Jerusalema, a lipepi ku lilundu za Besipange na Betisida na minzi za Olive, Jesu mwa natuma a lutiwa ae a hili.² Naku ambela ngao, "muthe mo u munzi ou uli kutho thetu. Mushiks inge na mo , mo muwana mwana Mbongolo ona shimwa kale kuthiniwa. Mumu mangune mumu nu letele.³ Endi mo kuwaniwa waku mipula," Ike apa mutenda ngeyo? Mwambe ngao, " Mulena amusaela apo bene mwa mwitanisa kuletiwa kuno."⁴ Ke a tha na kuwana mwana Mbongolo anamumangele panze ku nyonga no nzila,keo amumanguna.⁵ Nekuikala anu ne amana apo na ipila, "Mwatenda ike, apo mu manguna oyo mwana mbongolo?"⁶ Na ambela kuza omo na tononwele Jesu,keo aitanisa kuza.⁷ Mwa na leta wo Mwana Mbongolo kwa Jesu na kupakapo oitayo,ke otomana pa mongo.⁸ Anu angi na yala ikumango mu nzila,a mweya na yala minango no itondo na mbatula mulwa.⁹ Anu na enda kuso na kunyima oshe mwana kuwanga ngao, "Hosana! Fuyawezi zoyo owiya muli thina la molyetu.¹⁰ Fuyawezi za kuwiya kwa mububso wa Iwetu Davida! Hosana mwi Wilu!"¹¹ Keo Jesu o ingena mu Jerusalema na kuza mukuleke na kutopela Inu yoshe. Neli singolangola,keo oza ku Betisida na anu ae no likumi na ili.¹² Eliywa neli a tako,yo tunda Betisida,keo ofa Nzala.¹³ Yo shili kule keo omona sitondo sa Feiga si kwite mashako,no zako ngao amone endi sinemi muselo,koño pa kumako,,ko kulwa kendi mashako, kauli neli ka mwaka kao na kwinva Feiga.¹⁴ Keo osiambela, "Kutunda lyapelo kokuna waniwa otamba kulya muselo kame o koye." Na lutiwa ae na kuyubela.¹⁵ Keo aza ku Jerusalema naku ingena mukeleke naku ciza ako kuitha na Kuhula inu mu kachi ka keleke. No ngwitha oma tafule no mali ako kucinca na Ipula ya ko Kulitha Mayembe.¹⁶ No shimwa kuitanitha munu opi no leta muhulo mukeleke wa kwamba ngao a hulitha.¹⁷ No wa nanga ngao, "Kuna shiwa ku ñoliwa, "O nzhiwo Zhanze mozyi thaniwa ngao Nzhiwo no makombelo a anu oshe? Koño omwe munazi pilula likuolekelo lya mbuyi."¹⁸ Hakulu no Mapulisita na ñoli na kuyubela eyi namba,keo mwana saela nthila omu mwa tamba kumu ipayela. Kahuli mwana iyapa o sicaba ethi thina komoka o milutelo zaye.¹⁹ Nako tha singolangola,keo o tunda mu tolopo.²⁰ Apa nenguka oma sikusiku,na mona thiya sitondo no Feiga thina kukuta ku ka kuma kumithithi.²¹ Pitrosi o anuka na kuka amba ngao, "Muluti,otopele! Esitondo no Feiga kutu thina kukuta."²² Jesu no atambula,"Mwikale na tumelo kwa Mulimu.²³ Ya sikuma na mi ambela ngao,"O tute nakuyumbela omute mu liwate,"endi njena kuonona mu muchima wahe koño aitana iya anamba oye mute kutenda hala, etho bene tho nyiko atamba kutenda Mulimu.²⁴ Keo na amba akwenu ngao, Yoshe ye mutamba kulapela na kunyepa, muitane ngao muna piwa, moitamba ku ikala yenu.²⁵ Apa mu imana naku lapela,mutange weli ku utha muchima ku swalela oshe a nami foseze, ili ngao Iwenu uli ku wilu ngami swalele namwe unyangunyu wenu."²⁶ Koño mona munakana ku swalela,naye Iwenu uli kuwilu oshimwa kumi swalela o nyangunyu wenu.²⁷ Mwa na wiya ku Jerusalema kame.Apa Jesu na enda mu keleke, Mukulu no ama pulisita, na Ñoli na akulu no sicaba keo a wiya o kwaye.²⁸ Keo a mba o kwaye, " Kanti a maata otenda eyi inu wa panisa kupi,Kame oyu na kupu o maata no kutenda ngeo?"²⁹ Jesu keo wamba o kowo," Mo ni miipula puzo zi mweya. Mu ni tonwele,name moni mi ambela ao maata ni tendisa yoshe ehi inu.³⁰ E kolobezo za Joani,neli za panena ku wilu endi kwa anu? Mu ni alabe."³¹ Na kwa mba u lisa mukaci ko ngao, "Apa kwamba ngao, "atonda ku Wilu,' mwa amba ngao,' Ike apa no mukana kuitana?"³² Koño apa tutambula ngao,za tunda kwa anu,' Mwanaiyapa anu, Kakuli oshe mwana shimba Joani kupiluka Mupolofita.³³ Keo amutambula ngao," Katu limuka kao." Keo Jesu wa amba no,"name ni shimwa kumi tonwela a maata ni tenda ehi inu."

12

¹Keo Jesu o tateka kwa luta mu manguli.Keo wamba ngao, "Mulume nona lima osilwa sa veine na kusi thingulukisa olukwakwa,na ku shima likwina lua ku lubela waine. Mona umba tawalana kupa a limi ngao athi mamele.Keo otha mu muendo.² Munako o thiwa,mo na tuma a beleki ngao a kashimbe o yuyana kwa alimi.³ Kono keo a mushimba,ku mulikaula, naku mucitha ngao auke makaa-kaa.⁴ Keo kame o tuma mupika mukwae oyo na kaaolofatha ku mutwi naku mutenda u nyangunyu.⁵ Na tumako wao kame, oyo nak epaa. Angi-angi natendiwa ngeyo bene,kwa likaula na ku epaa.⁶ Mona siala na munu o mweya wa kutuma,Omwana no mulume no kuwapeliwa onene. Yo no mafeleletho kukutumiwa

okwoo.Keo wamba ngao,Mwa kuteka o mwanange no mulume. ⁷Kono a limi no waine a kwa ambaulisa ngao, Oyu yo shwana mu wiye,tu muipae,ngao sipiluke thetu?⁸Na mukwata,na ku mwipaa,keo amu yumbela panthe no silwa no waine. ⁹Keo, minya o silwa no waine mwa tenda ngepi? Mwa wiya kusinya a limi na ku wiya kupa o silwa kwaanu awo. ¹⁰Mu na shemwa kubala a maii ndi? 'O liwe elyo na kana a umbi lyo nyiwo lina piluka o minya lilulu. ¹¹Ethi sa tunda ku Mulena,keosatu komokisa mu mewo etu." ¹²Kutunda apo omukulu no Majuda no saela mukwa wa kumanga Jesu kakuli mo na kengela ngao mo na ambela nguli tha kutoya ao. Koño no nee yapa o sicaba. Keo a musiya na kukuthela. ¹³Keo a tuma ma Fasili a mweya naanu a Heroda o kwae ngao a ka mukwate mu maii aa kaamba. ¹⁴Apa na ka kuma,mo na kaamba o kwae ngao, "Muluti twa limuka ngao ko kwite taba nei a kengela munu kao, Kame ko wa monisa sialuluti kwaanu kao, "Wa luta anu o maii a Mulimu o muku lyele. Kandi mumu lao,tuika Sezare mutelo kapa nje?" ¹⁵Jesu mo na limuka oku kununeka kwoo naku ambela ngao, "Esi muni tatubela sike? Mulete o shelefi ni thimone."¹⁶Mona leta thimweya kwa Jesu keo wa ambela, "esi sisupo sili ap asaani?" Keo a tambula, "Sezare." ¹⁷Jesu mona amba ngao, "Mupe Sezare oinu ya Sezare,Mulimu o inu yae," Keo a mukomoka. ¹⁸Keo a Masanduki aa naamba ngao ceka kwinguka kwa afu mo na wiya o kwae. keo a mu ipula ngao, ¹⁹Muluti,Mushe mo na tuñolela ngao Mukulwa munu mo na fa na kusiya o mukathi,na ku kana kusiya mwana,minaye a lukela kulama mbiyama mukulwaye ngao a lete o lusika lwa mukulwaye. ²⁰Mo no kwikala a lume mutanu na aili;Oyu no utangi keo o lama oyo mukathi na kufa,nje kusiya mwana. ²¹Oyu no wiili keo o mulama na kufa,nje kusiya mwana,oyu no waatu, keo otenda ngeyo kame. ²²Ao a mutanu naili na shemwa kusiya ana.Ku mamaneno o mukathi keo ofa kame ²³Mu ku inguka apa mba yoya,oyu mukathi oyu mbo mulama ani? A amutanu naili oshe na mulama. ²⁴Jesu mona mba ngao, ei kaa yonyiwo ei mufosa kao, kakuli ko mulimuka o maii kao kapa o maata a Mulimu ndi? ²⁵Anu apa mba inguka,ko mba lama kao kapa komba ku lamiwa kao, mo mba feka wendi Mangeloi a kuwilu. ²⁶Mu ku amba a nafu omu mba ingukela mwa shemwa kubala ya Mushe,ei no sicacani,omu Mulimu no ambela o kwae na kwaamba ngao, "No Mulimu wa Ambulahama Mulimu wa Hitheke na Mulimu wa Jakobo? ²⁷Ka Mulimu waa nafu kau,kono waa yoya.Mwa fosa?"²⁸Omweya kwa añoli mo na wiya ku yuba ei na ambaula;Mo na mona ngao,Jesu no yalaba siwana. Keo o mwipula,"O mulao o unene no kupita o milao thoshe upi?" ²⁹Jesu mo na alaba ngao, "O mulao unene owo,uyube, Isilaele,Mulena Mulimu. Mulena o mweya ³⁰Owapela mulena Mulimu o mucima woye oshe, na moyo woye woshe, na muupulo wo she na moyo waye woshe,na muupulo wo she na maata oye oshe. ³¹Mulao no wiili oi,O usapele a li kunyonga thoye wendi o mu kuwapeela afoti cheko kame mulao unene kupita ethi milao ezi. ³²Muñoli mo namba ngao, "Kuna wapa ,Muluti! Mona amba ngao Mulimu o mweya,njeko kame wao o ye ambu. ³³Ku muwapela ku mucima na minaano thoshe na manganga oshe na ku wapela oyu natungu na ye wendi o mu kuwapeela kwa pita o neo no kutumbeka ni buitomboli," ³⁴Jesu apa na mona ngao o na pu Kalabo tha utali,keo o mwambela ngao, "Koli kule na mubuso wa Mulimu kaoo" Ku tundapo njeko kame oyo no kunyandisa kwipula Jesu. ³⁵Jesu apa na luta mu Tempele mo na amba nga,Ike añoli apa amba ngao Kelesite mwana ³⁶David a oye shemwa mu moya mo na mba ngao, Mulena mo namba ku Mulena,, "Otomanne ku likaa lyange no silyo kupitela apa nitenda aya nakuthimba ku atenda sipula sa apa analyateele o mauilo oye." ³⁷David a oye mo na mutoya ngao 'Mulena' celo kelesite e saniwa ngepi ngao mwana David a" Aanu angiangi mo na muyuba na ku wapela. ³⁸Mwei na luta Jesu,Mu mamele a ñoli a wapelanga kwenda muma cathi male-male na ku alumelisanga mu musika, ³⁹naku kutekiwa mu ma sinangonge na mu ibaka no ku kutekiwa na mu mikiti. ⁴⁰Mo na minanga o manzuwo no akazwafelwa na ku kombela nako thile-thile ngao anu a mone.Aa lume ao mwa nawana nyatho thi kulu. ⁴¹Keo Jesu mona tomama ku nyonga no pongisi mu temple,mo na topela aanu anapakanga mali mu pongisi.Aa no kufuma oshe mo na pakanga mali mangi. ⁴²Keo omukathafela owiya kupaka mo tu mali twiili kwa ku kwana hafu tha pene. ⁴³Jesu mona esana alutiwa ae "Sikuma na miambela,Oyu mukathafela oshe aa nakoleka o mali. ⁴⁴Oshe mwana shimbi pa mashelefi mangi-mangi, Oyu mukathifela pa u utwi waye, mwa na paakele o mali aye oshe aana sepe ngao, a muyoyise.

13

¹Apa Jesu ns enda ku tunda mutempele,Omweya kwa lutiwa hae keo omwambela ngao, "Muluti otopele a mawe anawa mawa na miyao e mawa mawa. ²Keo o mwambela, "Ona mono ethi miyao ethi nene ndi? Njeko liwe limweya mbo lithiwa peulu no likwayo eli mbolikana kumbu liwa. ³Apa na tomama pa lilundu lya Olive ku ku kushanga na tempele,Pitulosi,Jakobo,Joani na Andilias keo a mwipula ku mukunda, ⁴"O twambeke pano,kandi ei inu omboitendala, ka mwaka? kandi ei supo ipi apa mbo itendala ei inu?"⁵Keo Jesu o ambela ngao, "Mu Ku mamele ngao shiwa munu omweya kana milyanganisa. ⁶Anu angu mwa wiya mu lithina lyange na kwamba ngao, " Yonyio ome, mi mba twesa lyanganisa angu. ⁷Mona mbo muyuba mandwa na milumo tha mandwa,ko muna bilaela kakuli ei inu ya lukanela kutendala,kono ka onyiwo ama maneno kawo. ⁸Kakuli litunga ombo lilwisa litunga likwalyo, na mubuso kupilukela mubuso ukwao. Ma lyamindandamo mbaikala muibaka ingi-ngi. mane na nzala zinene-nene. Yoshe ei ya monisa amatatekelo no manyando. ⁹"Mukumamele yo nene.Mwa mipa mumakaha no makuta ,kame omba mi pumaula mu masinangonge.Omba mi meka poso no abusisi na malena ba keñisa ome nga upiluke upaki okwoo. ¹⁰Kono ou lumiwa wa swanela ku laweliwa weli ku matunga oshe. ¹¹Kumona ana mimanga na ku mi shimba, ko mu nabilaela esi muswanela kwamba. ka kuli mwetho nako etho,esi mu swanela kwamba mo musipiwa; kakuli komwe muswanela okwamba kao, kono omoya no ku kena. ¹²Omu kulwa munu mbo twesa kuipa O mina munu, mi iwa munu kuipa o mwana.Anamba pilukela ashemi o na kwa ipasa. ¹³Mo muthimbiwa kwanu oshe mulithina lyange.kono oyu mbo tundamena ku twala ku ma maneno,oyo mbo yoyisiwa. ¹⁴"Ku mona mu mona e misunga no mbulo laswalea limana apa no mbula ku swanela" (Keo uyubala a mamele)," keo ali mu

Judea a shandukela kau malundu. ¹⁵Muteneke ali pa mitiupa kana shuluka kwi ngena mu manthuwu kapa ku shimbamo sinu. ¹⁶Muteneke oyu nathi mulyuwa kana kuthika kanawiya kushimba e thiapalo no thienge. ¹⁷Kono o umai we kala kwa no aikana anyonyo ali mabumo mane alela a nikana mwawo a maiwa!. ¹⁸Mulapele ngao,koina tendala enako no mupepo. ¹⁹Ka kuli omba ipiluka maiwa a kwiypisa yonene kutenda ngao, shamba ethanga kwi kalako lakala ku matatekelo,kutunda apo Mulimu na ambela elitunga,kuleta pelo, njeko kapa ku tundela po kame. ²⁰Haiba ndi Mulimu kamba ipipisa amaiwa kawo,Njeko shiwa munu omweya oyu mbo yoyithiwa.Kono bakeñisa etato no anoluka,awo na ku ketela,no ipitha a maiwa. ²¹Aiba ndi munu ami ambela ngao, 'Mumone, oyu yonyiko Kelesite! kapa mumone oya yo nyiko! ko munetana. ²²Ka kuli ama kelesite no mbula niti na mapolofita nombula niti mba ikalako naku monisa e isupo na mikaelo no ku kokisa ngao, ko kuna otopa,atwesa ku onga a no niti ²³Mukutokomele! kakuli ima miambela yoshe poso no nako. ²⁴Mu manyima no ku thilakanyeka netho nako, iliwa ombo lilaula. Okwethi ombo ku monisa o kenu wa teni. ²⁵A matungwethi ombo ku monisa o kenu ku wilu mane na mata no kuwilu omba nyanganya. ²⁶Keo mba mona omwana munu yoshelumuka mu mabwii no kuwilu na mata manene na kanya. ²⁷Keo mbo tuma ama ñeloi aye mi mbo wanatheka pamweya anaye no niti ku tundela pa mepo nthine,kutundela ku ma mameno no litunga na ma maneno no liwilu. ²⁸Muka tute tuto mu nguli no sitondo no feiga. Mona emitai thi nakolo na mashako angwa,mu limuke ngao omuntha pepi. ²⁹Mi kame apa mumona ei yoshe yo itendala, mulimuke ngao seli nikala pepi,pepi na thelo na lilapa. ³⁰Mu uniti na miambela ngao, olu lusika kombo luyundu kao,kupitela enako ei inu yose apa mbo itendala. ³¹Eliwilu na litunga mbo lipwa,kono e lii lyange nje kupwa. ³²Kono witha neyo no liwa lyo na nako etho njeko shiwo omweya oyu limuka,shiwa a mañeloi kuwilu,kapa omwana keti o tate no kuwilu. ³³Mtokomele! mu tone,ka kuli ko mu limuka eyo no nako etho kawo. ³⁴Kwa ku feka na mulume oyu tho omwendo-a thianga e nthio thae na ku paka a pika aye ku elela enthio,munu na munu na musebethi wae,mane na kai laula Omilonda ngao.kana lala. ³⁵Kono mu tokomela kakuli ko mulimuka ngao omimye nthio mwa kauka kamwaka ; yatwesa ku piluka eshi ngola ngola,pa kachi no usiku,o ndemba yo tambeka,kapa o masiku-siku ³⁶Mono na kauka wangu-wangu kona muteneka kuku wana oi lala. ³⁷Ei niamba kwenu na ambela munu yoshe;mutokomele.

14

¹Neli kwa siyalela ambu maiwa meeli ambu maiwa meeli ngao kuikale mukiti no paseka wa mulalelo wa mulena. Aa no ma pulisita na añoli mwana kengela omu nokumu kwatela ku mukunda naku mumanga Jesu ngao amuipaye. ²Kakuli mwanamba ngao, "ko kuna piluka nako za silika, kuiyapitha mifilifili mukachi ka anu." ³Onako naikala mu Betania muthuwu tha Simoni no mbingwa,yona tengamene pa tafule, keo kuwiya mukathi oyu no shimba sikopo no maathi no kutula onene, mathi nombula kupethuliwa. Keo ofekula sikopo no mathi naku thela kumutwi wae. ⁴Koño amweya na lwana.Keo ambaula mukachi koo ngao, "kandi libaka mwike no ku petha ngeya? ⁵A mathi nga mwana ilithiwa mali aku pitela mianda thiatu, na kupa a hutu," keo atunukela mukathi. ⁶Keo Jesu oamba , "mumuteneke yofoti. yike apa mumukomwitha? onatende thinu thiwa o kwange. ⁷E nako thoshe mwaikalanga na utwi,poshe po muthaelea mwaatwetha kutenda inu iwa okoo, koño kombo muikala nange nako thoshe kao. ⁸Onatende ethinu ana twethe ko. Onawetheze olutu lwange nakotha kepepo thange. ⁹Yathikuma namiambela,koshe okumbo ku kutathiwa evangeli mukaye koshe,eyi anatende oyu mukathi moiambiwa,mukumu anuka." ¹⁰Keo Judas isikalioti,omweya wa likumi naili, otha kwa ama pulisita ngao akamupe okuoo. ¹¹Aa kulu no mapulisita apa na yuba ngeyo,mwana wa pela enene nakumu thepitha kumupa mali. Keo otateka kuthaela thibaka tha kuamupela mumakaa ohoo. ¹²Muliwa litangi no mulalelo wa mulena,apana apaa nga wa thilika tha patheka, alutiwa amuambela ngao, "wathaela ngao tu the kupi oka tukamu lukiseza (kutendela), ngao nawe ngo kalye kuilya no paseka?" ¹³Mwana tuma alutiwa aili okoo ngao aka ambela, "muthe mumuleneñi, momu wana mulume ona shimbi kaula ka meyu. mumu koñe?" ¹⁴Okoo aingena muthuwu,mumu koñele naku ambela omute no thuwo, muluti amba ngao, "Kupi kuli sibaka konitamba kulya paseka na alutiwa ange?" ¹⁵Mwami monitha musiyoy unene kuwilu ouna pakiwa thiwana. mukatu lukisethe omobene anu yoshe. ¹⁶Alutiwa keo afunduka nakutha ku muleneñi. mwana kawana inu yoshe omu naambela,keo atateka kulukitha ilya no paseka. ¹⁷Enako no singolangola,owiia na likumi na ili. ¹⁸Apana toomana pa tafule okualya, " Jesu noamba, Namiambela yathikuma, omweya pano pa tafule mwa ni sheleka." ¹⁹Oshe mwana kuyuba kuipa kumichima, omweya omweya na ambao kwaye, " yathikuma kome kao?" ²⁰Jesu mwana alaba nakuambela, "omweye kua likumi na ili,oya pelo bi beela naye pamweya pa katuwo. ²¹Omwana munu mwatha shina mwana ñoleliwa. koño umai wo yu mbo mbo sheleka mwana munu! mane kulithiwana nga nashi mwa kuelekiwa." ²²Apa naikala na lya,Jesu keo shimba sinkwa othi fuya wetha nokuthi tapa. Mwana pa haku amba, " mushimbe ethi. Olu lutu lwange." ²³Keo oshimba komoki,nakukutumela, na kuapa,keo oshe a nwa. ²⁴Mwana ambela, " Ou unyinga wange ea uonyi, ounyinga ou mwaeliwa aang. ²⁵Namiambela yathikuma,nishi mwa kunwa kame veine kupitela elyo liwa mbo nikathi nwa mumu buso wa mulimu." ²⁶Apa na mana kwimba limbo, natha ku lilundu lya Olive. ²⁷Jesu keo amba okoo, "Moshe momungwa, kakuli kunañoliwa, 'moni ipaa omulisani mi angu mwa shandauka." ²⁸Munyima thange no kuinguku,moniku tangetha ku Galilea." ²⁹Pitolosi keo omwambela, "shiwanga a shandauka, ome nje." ³⁰Keo Jesu mwambela, "Nakuambela ya thikuma, pelo-bene,uno usiku ondemba nakukana kale kutambeka twili moniyaya tuatu. ³¹Kono Pitolosi keo amba, "endi ngao monifa noye nishimwa kukuyaya. Oshe naapa yhepiso thi mweya. ³²Mwana wiya kuthibaka thithaniwa Gethsemane, keo Jesu oamba ku a lutiwa aye, " Mutomane apa kuno nishilapela." ³³Oshimba Petolosi.Jakobo na Joani naye keo oteka kuku nyenga nakukatatheya yonene. ³⁴Noamba akowo, "Omepo thange tha bilaela enene mane kutwala ku lifu. Muthiale pano na kutona." ³⁵Apa naatha kule kanyonyo,Jesu keo ngwela pashi na kulapela ngao haibandi kwa twethala nga ethi

nako thani piteela. ³⁶Keo oamba, " Abba,Tate,inu yoshe ya twethala okoye. Otundithe ethi komoki okwange, Koño kokunatendala omuni thaelela,kutendaale omuuna thaelele owe." ³⁷Apa uka aka wana ngao analala,keo oambela Pitulosi,"Simon,ona lala? Kotwethe kutona pa nako thimweya kao? ³⁸Mutone na kulapela ngao komuna ingena mu miliko.Omepo tha wapela koño onyama tha fokola." ³⁹Kame otha kukalapela,no kututhi mai mamweya. ⁴⁰Apa na uka kame,mwana wana analala, kauili mwana yuba tulo enene. Naimwa kulimuka ya ku kuaamba okwae. ⁴¹Mwana wiya ka waatu na kuamba okoo, "Mushilala na kuku pumulisa? Kuna kwana! Enako thina kumu. Mumone! mwana munu a shelekiwa mumakaha aayi. ⁴²Muinguke; twende. mumone,oyu nishleka aikala pepi nange." ⁴³Yo shiambanga ngeyo,Judas,omweya kualikumi naili, choo kuma,na anu angi na ana shimbi mikwale na milamu kutunda ku mukulu wa mupulisita, añoli na akulu. ⁴⁴Apo omusheleki ona mana kuanangitha sisupo ngao, "Oyu ni tamba nika thipita yo nyiko. Mumukwate mumu twale na kumu mamela." ⁴⁵Judas apana kuma,apo bene keo wiya kwa Jesu na kucemba ngao, "muluti" na ku mu thipita. ⁴⁶Keo aleta makaha okwaye na kumukwata. ⁴⁷Koño omweya okoo aneemana no panitha omukwale waye nakukañala omupika no mupulisita mukulu nakumbatula litwi lyae. ⁴⁸Jesu keo oambela, " Mwawiya ngepi na milamu na mikwale okwange shinani no lilengwami? ⁴⁹Koño mononikalanga nenu maiwa oshe na kumi lutanga mu Tempele, No moshi mwani kunimanga. Shango ngao inatendaala kutaleletha mañolo." ⁵⁰Oshe naikala na Jesu mwana muthinga na kuituka. ⁵¹Nalumbaana,no kumanga ambu liina pa lutu lwae, mwana koñela Jesu. Alume apa na mukwata. ⁵²Mwana thiya liina lyae na kuituka sheshe. ⁵³Mwana twala Jesu ku mukulu wa ma pulisita.Oko naakuwana na mapulisita okulu, na akulu no thichaba na a ñoli. ⁵⁴Keo Pitulosi mwana mukoñela mumanyima kule pa lya mukulu no ma pulisita. mwana toomana mukachika masole, ana ikala pepi na liziko ngao kuenyaane. ⁵⁵Keo a kulu no mapulisita na kuta thoshe no Majuda oshe mwana thaela upaki ulwitha Jesu ngao amumange naku muipaa. Koño na kwanga kuwana. ⁵⁶Kakuli aangii naaleta upaki waku mu angetha,kono shiwanga ngeyo oupaki woo noushimwa ku mwa kuendeela. ⁵⁷Aamweya na iman na kuleta upaki wa kumu angetha; mwanaamba, ⁵⁸"Motunotuyubu yo amba, 'Moniumba ethi temple no thiumbiwa na makaha, mu maiwa maatu monithiumba oku no kuulwa makaha." ⁵⁹Shiwangweyo oupaki woo no ushimwa kuendeela. ⁶⁰Mukulu wa ma Pulisita mwana immana mukachi na kuipula Jesu, "Ko kwite kalabo kao? Aanu aku angetha yike?" ⁶¹Koño mwana mwana nashimwa ku alaba. Kame omukulu no mapulisita no muipula kame ngao, " Owe Kelesite, Mwana Mulimu wa mulule waku fuya wethiwa?" ⁶²Jesu no alaba, "Ome; Kame momumona mwana munu apa katomana Kuthilyo tha maata nakukawiya mu mabui a liwilu." ⁶³Omukulu no mapulisita keo oyatula thito thae na kwamba ngao, "Tushithaela apaki? ⁶⁴Muna yubu o kapopo. Mwatenda ngepi?" Oshe mwana muatula ngao a swanela lifu. ⁶⁵Amweya atateka kumuthipwela mate na kumufeka kumeo nakumufula pendi amu ipule ngao, "opolofite!keo masole amushimba na kumu pumaula. ⁶⁶Etho nako Pitulosi yo shili mulilapa, omweya wa akathana wa pika wa mukulu no mu pulisita owiya kwaye. ⁶⁷mwana mona Pitulosi yoku enyanitha,keo omutopelelisisa siwana naku amba, "Nawe onaikalanga namuNazaleta Jesu." ⁶⁸Koño no kuyaya nakuamba, "Koni mulimuka kao kame nje nakulimuka eyi uamba, "Keo opanena pathi kuthelo. ⁶⁹Koño omupika wa mukathana omumona kame nakutateka kame kuamba kwao na imanapo, "Oya mulume naye womweya woo!" ⁷⁰Koño aokana kame. Apanokupita ambu kanako kanyonyo,ao naimana mwana amba kwa Pitulosi, "Yathikuma omwea woo, kauli kame omu Galilea." ⁷¹Keo otateka kukutumana na kuetha,oya mulume mu amba ome njena kumulimuka." ⁷²Ondemba keo otambeka ka wiili, keo Pitulosi oanuka mai ana muambela Jesu, "Ondemba njekale a tambeke twiili moni yaya tuatu," Keo ombolomoka kulila.

15

¹Amasikusiku akulu noa prisita keo akuwana na kulu nañoli nokuta no majuda. Keo amanga Jesu nakumutwala pathe. Keo amutambeka kwa Pilato. ²Keo pilato waipula, "Owe oo Mulena wa Majuda?" Keo oalaba, "Onaamba" ³Ama prisita nakulu mwaha muhangetha inu ingi. ⁴Pilato keo kame oaipula, "Kopa kalabo kamakeo? Omone einu ingii akwangetha!" ⁵Kono Jesu noyemwa kwalaba Pilato, keo eyoneimu komokisa. ⁶Keo panako no mukiti, Pilato keo watundisethaa lipanditi limweya, elipanditindi nathaela, ⁷Mono kuikala Mulume olithina lya Barabbas mutolongo naakwae ikebenga. ⁸Enyangela keo thiwiya ku pilato nakumuambela ngao atende omuhana itendelanga kale. ⁹Keo Pilato oalaba na kuambela ngao, "mwasanala ngao nimilukululele o Mulena no Majuda? ¹⁰Kakuli mwana lumbulula aprisita akulu apa namuletela Jesu." ¹¹Kono aprisita akulu keo keo ashamaetha enyangela ngao akuwe ngao aalukululele Barabbas. ¹²Keo Pilato oalaba na kuambela ngao, "Nitende ngepi eni ku Mulena o Majuda?" ¹³Keo akuwa kame, "Angongoteliwe!" ¹⁴Pilato keo wambela, "Inumwike einatende?" Kono keo akwateela kukuwa, "Mmungongotele" ¹⁵Pilato mwana sahelangao enyangela thiyubisise, keo walukululela Barabbas.Mumanyima mwana mwashula Jesu embafa keo wamba ngao amumungongotele. ¹⁶Amasole mwana mutwala mulilapa(mumuleneñi no muso), mwanehe sana esikwata somasole soshe. ¹⁷Keo apaka Jesu seapalo thikiu,keo hathinga kuwani thamingunguya nakumupaka kumutwi. ¹⁸Keo amuchaela silutu nakuamba ngao, "Yoshoo, Mulena no Majuda!" ¹⁹Mwana mufula kumutwi namulamu nakumufungwa mena. ²⁰Aapa namana kumushendemekela, keo amutunditha siapalo sikihi na kumupaka eiapalo yaye, Keo amutunditha mulilapa nakumutwala kukamungongotela. ²¹Mulume omweya Simoni noku Sirene,mwana tunda mulitunga(Neli iwaa wa Alexander na Rufus), keo amupindameketha ngao ashimbe esifapano sa Jesu. ²²Amasole keo atwala Jesu ku sibak thiihthaniwa Gologota(Thatoloka ngao" thibaka sa Katendele") ²³Keo amuletela veine no kuwaneka na mira ngao aanwe,kono noemwa kunwa. ²⁴Keo amungongotela na kutapa eito yaye na kumonanga munu na munu mwashimba thiapalo thipi. ²⁵Neli nako thowatu apana mungongotela. ²⁶Monokuñoliwa thisupo ethi naatulelwa, "Mulena o Majuda." ²⁷Mwana ngongotelwa namalengwami aili omweya kusilyo omweya kusimowe sae. ²⁸Moneku moñolelwa mamumañolo

elii liamba ngao, onabaliwa naisinyi,¹²⁹ Aanu napita munthila namushubula nakunyunga mwithwi thoo na kuamba ngao, "Ha! Owe othunga otempele na kuthiumba mumaiwa mahatu,³⁰ Okuyoiseni otunde pa sfapano!"³¹ Naa prisita akulu keo amushekanao, Oshe na ñoli, Kunoaamba ngao, "Onayoisia akwae, kono oyenje nakutwetha kukuyoitha."³² Muteneke Kelesite, Mulena no Isilsele, atuluke pasifapano, Ngao tuitane mane tumone." Naa ngongotelwa nae, mwana mushubaula.³³ Muhola thou 6, elififi keo lifeka elitunga lyoshe kutwala muhola thou 9. ³⁴ Muola thou 9 Jesu keo okuwa onene . "Eloi Eloi,lamasabaktani?" Elitalusa ngao, "Mulimu wange,Mulimu wange, iikhe hapo niteneke?"³⁵ Kwamweya naikala kunyonga keo amuyuba yo amba ngao, "mumone,aithana Elia."³⁶ Amwea akoo keo aituka, nakuka sela vinega pathi ponji, Nakupaka pa mulamu nolutaka, Nakumupa ngao ainwe. Keo oyoo mulume wamba ngao, "Muteneke tumonendi Elia mwawiya kumupaulula."³⁷ Keo Jesu olila na lii likulu na kufa. ³⁸ Keo naliina no mutempele liyatuka pakachi kutateka kuwilu kutwala kushi.³⁹ Keo mukulu no masole uyono imana pepi na kumona omufelo nafa Jesu,keo wamba ngao, yasikuma oyu munu kandi neli Emwana Mulimu."⁴⁰ Mono kuikala nakathi naimana kule naku topeela. Omweya hoo Maria Magdalena,Maria (Inawa Jakobo munyonyo na Joses) na Salome. ⁴¹ Apa naikala mu Galilea mwana mukoñela na kuka mubelekela. Naa kathi angi,keo aakambamela nae ku Jerusalem.⁴² Amangolangola,kakuli neli liiwa lya Uitukiso, Elilitatama lya Sabatha,⁴³ Joseph wa Arimatea keo owiya. Neli omweya osikwata tho kuta ethinethitatela oo mubuso wa Mulimu. Mkutiya keo otha kwa pilato nakukalomba e thitupu sa Jesu. ⁴⁴ Keo Pilato okomoka kuyuba ngao Jesu onafu; keo oipula omukulu no malose kuipula ndi onafu kale.⁴⁵ Pilato apa nalimuka kumasole akulu ngao Jesu onsfu keo opa Josefa olutu lwae. ⁴⁶ Keo Josefa ohula liina. Naku mupahulula pa sifapano,nakumutela mwelyo liina, nakumu paka mumbumbo tho liwe neli chakulwa. Keo oalumunena oliwe kumaingeeno no mbumbo. ⁴⁷ Maria Magdalena na Maria inawa Joses namona osibaka omuna bulukiwa.

16

¹Eliwa lyo Sabata apanolipwa, Maria Magdalena na Maria inawa Jakobo,Salome keo houla mathi, hikuwiya kuwetha olutu lewa Jesu. ²Homasiku siku oliwa litangi moviki lyo sunda mwanatha kumbumbo oliwa lyelina sili. ³Mwana kuambaulisa, "Oyu pelo okatu halumwena oliwe lyoku selono mbumbo ani?" ⁴Apanatopeela, keo amona ngao oliwe lina lina alumuniwa kale,kakuli neli likulu yonene.⁵ Apanaingena mukachi no mbumbo keo amona ndumbanaa oyunokumanga muito ikenu,yona tomana kusily,keo awiya kuiyapa inene.. ⁶Keo noambela, "Ko munaiyapa. Nalimuka,mwa saela Jesu,omu Nazarate, Oyo nokoteliwa pasifapano. Wainguka kwahafu! ka linetu kao. Mutopeele okoo kusibaka namulaleka. ⁷Kono muthe,mwambele alutiwa aae na Pitolosi, Hamienda poso kutha ku Galilea. Oko momuka mumona, wetini omuna miambeela.⁸ Keo apanaituka kutundeela ku mbumbo;mwana njanja naku komoka inene. Njeko kuamba ashiwa simwea kakuli mwaneyapa inene.⁹ Elini sunda amasikusiku, apa neanguka mwanakumonaalisa weli kwa Maria Magdalena,oyona tundisa madimona akupwa mutaanu natuili. ¹⁰Keo otha kukaambela anaikala nae, kuno alila na kubokoola. ¹¹"Nayubangao ayoya maneno kumonahatha akwae,kono naemwa kuyubisisa.¹² Mumanyima keo okumonahatha kwanu aili aana tunda mumatunga aao musipupeo saso kame. ¹³Mumanyima natha kukambela nalutiwa aae oshe kono keo naemwa kumuyubisisa.¹⁴ Mumanyima Jesu nokumonahatha kwa lutiwa aae alikumi no mweya panako ali pa tafule, Etho nako keo wakalimela kakuli naemwa kuyubisisa nakutatafatha emichima thoo, kakuli naemwa kuyubisisa kwaa namumona petho nako na inguka kwa afuu. ¹⁵Keo wambela, "Muthe mulitunga lyoshe, muthe mukalute ebangeli kwaibupwiya yange yoshe. ¹⁶haketana oshe naku kolobethiwa mwa yohisiswa,oyutamba kukana keo mwanyithiwa. ¹⁷Eisupo eeii moundela naatamba kuutana; Mulithina lyange mwatundisa madimona.Mwaamba mumishobo thipy. ¹⁸Mwatwesa kunona amoyoka namakaaoo, komunanwa inyangunyu, himwa kuaholofatha. Mwatwesa kupaka akuli makaa mane mwainguka."¹⁹ Mumanyimao Mulena,kwaamba koo, keo oo shimbeliwa kuwilu nakukekala.kulikaa nosilyo lya mulimu. ²⁰Alutiwa keo atha nakukutatha koshe nasebetha noo akutwesa kupa amai noisupo noimonahala noo.

Luke

1

¹Oungi no anu ana liki ku ñola na ku taluany eyambo no inu ina monala mukachi ketu. ²Mono tupiwa ngeyo ku tundela ku matatekelo kwa wo na likumwena na ku piluka apaki na apika no lii, ³Kwa monala siwana okwange ngao, nitwese ku kwata kuyubisisa mu uniti ku tundela ku matatekelo,na ku twesa ku ñolela ya Teofile noku kutekeya,ku twesa ku italuanya,ku tundela kuma tatekelo. ⁴Ngao otwese ku limuka mu uniti eyambo eyo no lutiwa.⁵ Mwao maiwa Heroda yoili mulena wa Judea,mono kwikala muprisita Zakaria,no sitopa sa Abia. Mbiyama waye neli mwana Aaruni,e lithina lyae neli Elizabeta. ⁶O wili woo neli oshe a ku luka poso tha Mulimu,mwa na koñela e milao no mu nambela moshe Mulena,ku taama apa na nyathaala. ⁷Kono na imwa ku kwata shiwa mwana kakuli,Elizabeta neli liuma,kame o wiili woo neli mwana kwata ilimo ingi.⁸ Neli ngao,kuno Zakaria yoli muprisita poso tha Mulimu mu kalulo no sitopa no musebethi wae, ⁹Kutha na mwikaelo no maprisita no twesa ku piwa apa nengena mu Tempele tha Mulena ngao a tumbeke isense. ¹⁰Keo apo oungi no sicaba soshe mono silapela panthi,petho nako no ku tumbeka e isense.¹¹ E liñeloi lya Mulena keo likumonatha o kwaye,kuno lyo linemana kusilyo no aletare ethi no isense. ¹²Zakaria apa na limona,no yokoka,keo oingena umowa. ¹³Kono keo eliñeloi limambela ngao, koneyapa Zakaria,kakuli e tapelo thoye thina yubala;mane Elizabeta ombiyama woye mwa kwelekela mwana a mulume,mane muta lithina lya Joani.¹⁴ Ombo ikala naku wapela na ku nyakala,mane angi omba

wapela o kwelekiwa kwae.¹⁵ Kakuli ombekala yo munene poso tha Mulena, mane ko mbatwese kunwa Veine kamba wala kao. Mane ombekala na Mepo Ethikenu yoili mu libumo lya inawae.¹⁶ Mane mbo twesa ku sikula oungi no ana Isilaele kwa Mulena, Mulimu woo.¹⁷ Yo nyiko mbo enda Mulena posos na Mepo Ethikenu na maya a Elia, ku sikula e michima no iwathoo kwana, mane na no ka sheununi ngao a piluke a kwate utali wao no ku luka, a twese ku lukisetha Mulena e sicaba esi sina kutukisethe oye.¹⁸ Zakaria keo oambela eliñeloi, "eyo omboni ilimuka na ike? Ome ambu seli ina kulupala, kame mbiyama wange naye ona kulupala." ¹⁹ Eliñeloi keo limwalaba ngao, "Ome no Gabriele oyu imananga poso tha Mulimu, mane mo inatumisiwa kuwiya kwambaula noye na uku limukisa eyambo no kuwapa eyo." ²⁰ Omone, mo piluka o shamba o kwange kwamba kupitela elyo liwa eyo yambo mbo itendala, kakuli ko wa itana a mai ange kao, awo mba tendala mu nako tha teni." ²¹ E sicaba no sitatela Zakaria, na ku ku komokela ngao ona simbi nako thile mu Tempele. ²² Kono apa napaena panthi no imwa kutwesa kwamba noo; keo anana ngao mwendi mwana kamona tolo mu Tempele, kakuli mwa naakomoka ambu na ku twesa kwamba nje. ²³ Amaiwa no musebethi wae apa napwa, no imana na ku ukuka ku mwanda wae. ²⁴ Mu maiwa no kuposo, mbiyama wae Elizabeta keo o lemupa; na uku oleka makwethi mutanu, kwamba ngao, ²⁵ Omu mo nyiko ana twese ku ni tendela Mulena mu maiwa aku ni topela kuni tundisa e lishamwa lyange kwaanu. ²⁶ Mukwethi no mutanu na kumweya eliñeloi Gabriele keo litumiwa kwa Mulimu mu muleneñi wa Galilea no lithina lya Nazareta. ²⁷ Ku kaombeli no ungekiwa ku mulume no lithina lya Josefa, otunda mulilapa lya Davida. Elithina lyoyo kaombeli neli Maria. ²⁸ Apa no lingena, e liñeloi keo liamba o kwaye ngao, "Owapele, owe ona shemupiwa, Mulimu oli noye; Ona shemupiwa mukachi no akathi oshe. ²⁹ Kono apa na mumona, mwana yokoka na mwambelo wae, ku nana ngao mwikaelo mwike owo no lumela nongeyo. ³⁰ E liñeloi keo limwambela ngao, "Koneyapa, Maria, kakuli onawana sishemo kwa Mulimu. ³¹ Omone, mo kwata elibumo nakutwesa kweleka mwana wa mulume, mane ngombo mute lithina lya Jesu. ³² Ombekala munene, a isaniwe ngao mwana Mulimu no kupama, mane Mulena omba mupa e situlo no ulena wa yaye Davida. ³³ Omba busa anonthuwo tha Jakobo ku twalela mane oulena wae kombo upu kao. ³⁴ Maria keo oambela e liñeloi ngao, "Eyo ombo itwesa ku tendala ngepi, kanti ome kona limuka mulume kao? ³⁵ E liñeloi keo limwalaba ngao, "Emepo Thikenu mothi shelumukela peulu thoye, mane a mata a Mulimu no kutulumana mwa ku bubbama, mane omwana no kukena mbo elekiwa okwoye, omba isaniwa mwana Mulimu. ³⁶ Kona kuli, Omapa Elizabeta naye ona lemupa mwana wa mulume munako no uñulupathi waye, mane kuno ko kwethi no mutanu na kwethi ku mweya, okwaye no limukiwa ngao liuma. ³⁷ Kakuli kwa Mulimu, njeko sa ku twesa ku kalupa." ³⁸ Maria keo oamba ngao, "Ome no poi wa Mulena. Kwikale ngeyo ku neku thange kutha na lii lyoye." Eliñeloi keo lilunda okwaye. ³⁹ Maria keo oimana mwao maiwa kunyangupa nakutha mu malundu, mu muleneñi wa Judea. ⁴⁰ Keo o kengena munziwo tha Zakaria, na ku kalumelisa Elizabeta. ⁴¹ Mono ku tendala ngao, apa Elizabeta na yuba Maria yo lumelisiwa, o mbututu keo onyanganya mu libumo, Emepo Ethikenu keo thi thinguluka Elizabeta. ⁴² Keo o nanula ku lii na kwaamba ngao, "Ona fuyawethiwa mukachi no akathi oshe, mane kuna fuyauliwa neso sina shimbiwa mu libumo lyoye. ⁴³ Kono kwa wiya ngepi ngao, o inawa o Mulena wange atwese kuwiya kuni potela ome? ⁴⁴ Kakuli apa e lii no lumela lwoye apa lnei ku ngwela mu matwi ange, omwana keo o nyanganya mu ku wapela mu libumo lyange. ⁴⁵ Okwite mbuyoti oyu na kwitanethe; kakuli eso no siambiwa kwa Mulimu mbo twesa ku tendela. ⁴⁶ Maria keo oamba ngao; "E mepo thange tha lumbeka Mulimu, ⁴⁷ Emepo thange kame thina table mwa Mulimu, O muyoisi wange. ⁴⁸ Kakuli ona twese ku topela outwi wange ome no poi wae; Mumone ngao, a masika oshe kutha poso atamba kwamba ngao ni kwite mbuyoti. ⁴⁹ Kakuli oye no mata ona twese kuni tendela ikulu; mane elithina lyae litwese ku lumbiwa. ⁵⁰ E sishemo sae se kala peulu thao no ku mwiya mu mikowa thoshe. ⁵¹ Ona monalisa na mata e likaa lyae; naku twesa ku tapa-tapa a no uku kumusa mukachi no michima thoo. ⁵² Ona twese ku tulula a no mata a manene pa itulo yoo, na ku tuleka a no kutwesa ukuusa pashi. ⁵³ Ona twese kwi kutisa aa no nthala na iwa, mane a no kufuma ona usula makaa-kaa. ⁵⁴ Ona tusu Isilaele o poi wae, kwanuka e sishemo sae. ⁵⁵ Omo na sepisetha kwa kanyakulyetu, kwa Abrahamana na lusika lwaye loshe, kutwala poso. ⁵⁶ Keo Maria o ikala naye makwethi maatu na uku thika ku nthuwo thae. ⁵⁷ Elizabeta keo e nako thae no kweleka thi kuma mane keo oeleka mulume. ⁵⁸ Apo a no kutunga naye na pae na yuba omo Mulimu na mu monisetha e sishemo e sinene, na twesa ku wapela pamweya naye. ⁵⁹ Neli mu liwa eli no mutanu na maiwa matu, elyo neya ngao atwale o mwaikana ku mukande, mane mwana inga ku muta e lithina lya yaye Zakaria. ⁶⁰ Inawaye keo o alaba na kwamba ngao, "Batili, mwa pakiwa elithina lya Joani." ⁶¹ Kono keo a mwambela ngao, 'njeko shiwa omweya kwa poye oyu isaniwa nelyo lithina. ⁶² Keo a nyatetha yaye ngao anangise e lithina eli ana wapele kuta omwana. ⁶³ Zakaria kaye popo keo shokoliwa mane o lulimi lwaye keo lu manguka; keo o twesa kwamba, ku lumbeka Mulimu. ⁶⁴ Okanwa kaye popo keo ka shokoloka mane o lulimi lwaye keo lu manguka; keo otwesa kwamba, ku lumbeka Mulimu. ⁶⁵ O umowa keo uingena oshe a na tungu pepi no mane olu lukuwa keo thinguluka mukachi no malundu a litunga lya Judea. ⁶⁶ Ao oshe na yuba na buluka umichima thoo, kwamba ngao, oyu mwana mwa kula ku piluka wa ngepi? kame e likaa lya Mulimu mono liikala naye. ⁶⁷ Keo Zakaria o mushemi wae oikala na mepo ethikenu, keo o polofita kwamba ngao; ⁶⁸ Ku lumbiwe Mulena Mulimu a Isilaele, ka kuli o neyi kupota na kwiya ku lukula e sicaba saye. ⁶⁹ Kakuli ona tutelele o mutoisi no mata mukachi no nthuwo tha poi waye Davida, ⁷⁰ Omo na twesa ku limukisetha na tunwa. no mapolofita ae awo nekala ko ku ma tatekelo no litunga. ⁷¹ Ngao atwese ku tuyoisa mukachi no ila yetu na mu makaa na no kutu thimba oshe. ⁷² Atwese ku tenda aka iwetu no kale na sishemo; mane anuke o wonyi waye ou no ku kena; ⁷³ Wetini o u onyi na kuonyeka kwa iwetu Abrahamana, ⁷⁴ No kwamba ngao yo na mana ku tu lamwena mumakaa no ila yetu, keo tutwese ku mu sebeletha na ku tamau mowa, ⁷⁵ Otuli mu ku kena na mu niti poso thae mu maiwa oshe no upilo wetu. ⁷⁶ Mane owe, o mwaikana o munyonyo, mo isaniwa o mupolofita wa Mulimu. Kakuli ombotha poso tha Mulena Mulimu ku lukisa e nthila thaye. ⁷⁷ Mane o twese kupa e sicaba saye ku limuka ngao mo sitwesa ku

yoyisiwa mona e ibi yo ina swaleliwa.⁷⁸ Ka kuli Mulimu okwite mwikaelo wa mañeke ngao e litwa lyae lya leta malungasiku ku wilu ku wiya ku tu potela.⁷⁹ Kupa liseli kwawo a natomana mu simbwini na mu muthimbi thimbi n olifu, mane lya nangisa a mau lu etu mu kachi no nthila nombula mifili-fili.⁸⁰ O mwana keo o kula na ku tiya mu neku no mepo e thikenu mane ma nekala mu lialupa kupitela e liwa neya ku monala poso tha Isilaele.

2

¹Mwetho nako no kuwiya taelo ku tundeela kwa Sesare Augusto tha kwaamba ngao, e litunga lyoshe likuñolise. ²Oko ku kuñolisa mona kutendaala aka no pili Quirinius yoli mubusisi wa Siria. ³Anu oshe keo atha ku liku ñolisa, munu na munu mu munthi wae. ⁴Josefa keo o kambama ku tunda ku Galilea, kutha mu muleneñi wa Nazareta kwingena mu Judea, kutha na munthi wa Daviva nowisaniwa Betelehemu; kakuli naye neli wa mukowa, na lusika lwa Davida. ⁵Keo o kañoliwa pa mweya na Maria, O mbiyama wae na engekela, oyo no kwata o libumo. ⁶Mono ku tendala ngao, kuno ali ngeyo, O maiwa aye no kweleka keo apwa! ⁷Keo oeleka mwanae no mweli na ku mu bungela mu ito no umbututu, mane keo o mulaleka munthango, kakuli neli njeko ndao mu nthuwo no angenda. ⁸Alisani nekalako mwelyo litunga, mane mwa na pila ku milaka kutha na ku tona ku mamela e milaka no imunanuyo, ousiku woshe. ⁹E liñeloi lya Mulimu keo liya kwimana poso thoo e kanya tha Mulimu keo thyapaka mukachi, mane keo eyapa yonene. ¹⁰E liñeloi keo lya ambela ngao, ko muneyapa, kakuli neya ku miambela yambo ya kumi wapelisa yonene, etho mo thitamba kupiluka tabo tha munu na munu yoshe. ¹¹Kakuli, pelo okwenu kuna elekiwa mwa lino liwa, mu munthi wa Davida o muyoisi, oye Kresite O Mulena. ¹²Esi mo sipiwa sisupo okwenu; Mo muwana o mbututu ona fekiwa mu maina, yona lalekiwa mu nthango. ¹³Apo wangu-wangu keo kwiya ku kuwana pamweya na liñeloi, o ungi no mpi no kuwilu, ku lumbeka Mulimu kwambaula ngao; ¹⁴E kanya thikale kwa Mulimu, mane e kotho thi kaleko muno mu litunga, naanu awane kushemupiwa yonene. ¹⁵A mañeloi apa natunda poo nakukela ku wilu, a lisani keo akwambaulisa ngao, "Tuyoyoke tuthe ku Betelehemu tu kamone eso siambo sina monala okwetu, eso Mulimu ana tulimukisa." ¹⁶Keo a nyangupelako, na ku kawana Maria na Josefa, na mbututu yona lalekiwaa mu nthango. ¹⁷Apa na mu mona na twesa kwaambaula tonene e yambo noyo mbututu eyo na tonweliwa. ¹⁸Oshe aa naiyuba, na ku komokela eyo yambo omu na ya tonwelela a lisani. ¹⁹Maria keo o buluka eyo yambo na ku ikengela siwana mu muchima waye. ²⁰A lisani keo akuthika, kuno atha na kulumbeka Mulimu mu inu yoshe eyi notwesa ku yuba na kui kumweena, kuthomo na ya tonwelela anu. ²¹A maiwa mutanu na maatu apa na pwa, noku twala o mwaikana ku mukande, keo a muta elithina lya Jesu, eliithina e liñeloi no limuta njekale a lemupiwe mu libumo lya nyina. ²²Apa maiwa noku lala a kaowa a napwa, kutha na mulao wa mushe, keo a atwala o mwaikana ku Jerusalema. ku ka mutaleka kwa Mulena. ²³Omu kuna ñoliwele mu mulao wa Mulimu ngao; "Omweli no Mulume yoshe oyutateka o lweleko, mwe saniwa ngao ona keteliwele Mulimu. ²⁴Keo atenda ngeyo esitabelo kutha neso sinañoliwa mu mulao wa Mulimu na kuleta, "Makuchi meli, kapa tu ngwilimba twiili. ²⁵Monokwikala o mulume mu Jerusalema no lithina lya Simioni. Oyo mulume neli waku luka, mwana belekela Mulimu yoli yoye no ku yoisa Isilaele, mane e Mepo e Thikenu mono thikala peulu thaye. ²⁶Mwana limukisiwa ku Mepo e Thikenu ngao komba mono lifu kai, keti apa welimba mana ku kumona na Kresite. ²⁷Mwana letiwa na mepo e Thikenu mu tempele. A shemi aye apa na leta o mwaikana Jesu, ku wiya kutenda ngeyo o kwaye kutha nomo wambela o mulao. ²⁸Simioni keo o yoyola omwanikana mu makaa aye, na ku lumbeka Mulimu ngao; ²⁹"Molyange o lukuule o poi woye ngao atwese kwenda mu kotho, kutha mu lii lyoye. ³⁰Kakuli a meo ange ana twese kumona oku yoisa koye. ³¹O kuyoisa ona twese ku lukisa kwikala poso no sicaba soye. ³²Litwese ku piluka e liseli no ku munyeka e sicaba soshe thipiluke tho kanya tha Isilaele eso sicaba soye. ³³Keo yaye Josefa na inawaye na komokisiwa kweyo yambo esicaba no simumwanabaulisa. ³⁴Keo simioni o afuyawetha, na kwambela Maria o inawaye ngao, "O mone, oyu mwaikana, atwaliwa ku kufa naku kuyoya no ungimu Isilaele eso mbo sipiluka so sisupo mbo sikanisia. ³⁵Konakuli, o mwondo mbo utwesaku yaa ku muchima ngao, e minano no ku michima ethingi ngo thitwese ku limukiwa. ³⁶Keo no kwikala, Anna o mupolofita no mukathi omwana Fanuele, no mukowa wa Asere! Neli ñulupathi kame mwana ikala na mukwanthwayeilimo mutanu na iili kutundela ku wombeli waye. ³⁷Kame oyu mukathi neli mukathafela oyu nokwata e ilimo makumi mutanu na maatu, na ilimo ine (84), kame no imwa kutunda mu tempele mwa na sebetha MULimu ousiku na mwinonga kuno yo ku yumenanga e ilya na kulapelanga. ³⁸Mukuwiya mwetho nako, no lumbeka, na kutwesa kambaula ya Jesu ku sicaba soshe esi no sitatela o ku liululwa kwa Jerusalema. ³⁹Apa na mana kutenda yoshe kwendela na mulao wa Jesu, keo a ukuluka ku Galilea, ku munthi no apoo, ku Nazareta. ⁴⁰Apo keo o mwanikana okula na ku piluka wa ku kola muneku no mepo e Thikenu ku kwata e thibo mane na sishemo sa Mulimu mono sikala peulu thaye. ⁴¹A shemi aye mwa nathanga ku Jerusalema silimo na silimo, munako no mukiti wa Paseka. ⁴²Jesu apa na kwata e ilimo likumi na ilimo iili, keo atha naye ku Jerusalema kwendeela na sitho no mukiti wa Paseka. ⁴³Apa maiwa no mukiti na pwa, apo aukuluka, Jesu keo o siala mu Jerusalema; mane Josefa na inawaye na imwa ku limuka ngeyo. ⁴⁴Mwana naana ngao mwendi ekala mukachi no limbuta no anu, na twesa kwenda mwendo wa liwa limweya; keo eya ku musaela mukachi no apoo na mukachi no anu na kulimuka noo ambu. ⁴⁵Apa na kwanga ku muwana, keo a ukuluka ku Jerusalema kuno atha na ku musaela. ⁴⁶Ko ku napiti maia maatu, neya ku muwana mu Tempele, yoli pakachi ko maluti, kuno yotha na ku tethetha na kwepaula maputho. ⁴⁷Oshe awo na muyuba na ku mutethetha, na komoka yonene e kutwisiso thaye na makalabo aye. ⁴⁸Apa namumona, na ku komkela yonene; mane inawaye keo o mwambela ngao, "Mwanange, ike apo na tutende ngeya? 'Omone iwo name, twa ku saela kuno tuna thiyeleye! ⁴⁹Keo o alaba ngao, mo muna ni saelele ike? komwa ilimuka ngao na swanela kwikala kweyi no yambo ya tate ndi? ⁵⁰Kono apa naimwa ku yubisisa eso siambo naa ambela. ⁵¹Keo o shelumuka noo kutha ku Nazareta. Notwesa ku kusa

kushi ku neku thoo. Kono inawaye keo o buluka yoshe eyo yambo mu muchima waye.⁵² Jesu keo o kula muneku no utali na mu ku tundupa, mane no twesa ku wapelisa Mulimu naanu oshe.

3

¹Mu thilimo tho limukumi na mutaanu mu putho tha Tibere Sesare- Ponse Pilato yoli mubusisi wa Judea, Heroda yoli mulena wa Galilea, minaye Filipi yoli mulena wa litunga lya Itureya na Trakonita, na Lisanyasi yoli mulena wa Abilene, ²Anna na Kayafa ali ma pulisita akulu-e lii lya Mulimu ke liwiya kwa Joani mwana Zakaria mu lihalaupa. ³O tha mu litunga lyoshe ina zthinguluka Jordani, ku kutatha kolobeztho ztha ku baka na thwalelo tha ibi. ⁴Wendi o mu ku na n'olieliwa mu buka ztho lii lya Isaya o mupolofita, "E lii lyo mweya oyu kuweela mu lihalaupa, 'Mu wapithe e nthila ztha Mulena, mu pange a manthila aye a kuoloka' E misindi thoshe mo thi bumbekiwa, e lilundu na kalundunyana mo iumbuliwa, e mikwakwa tho kupeta mothi ondololiwa, na ikana kuli thiwana mo ipangiwa mikwakwa, ⁶munu na munu yoshe mwa mona oku yoyitha kwa Mulimu." ⁷Keo Joani o ambela e limbuta no li wiya okwaye ngaa aa kolobethe, "Omwe mwana amili! Oyu na mi lemutha ngao mwi yape ku ungu wiya ani?" ⁸Pa libaka eli, mu paka iuyanuna ina lukele a kubaka, ko muna tateka ku kwa ambela mu kachi, "Tu kwite Abulahama o iwetu," kakuli na mi ambela ngao Mulimu atwetha ku letela Abulahama ana ku tunda apa mawe. ⁹Napano a kamo kana lukuthethwa o muzthizthi no itondo. Keo e thitondo na thitondo ethi kana ku paka iuyanuna iwa mo thi tumuniwa na ku thi yumbela mu mulilo." ¹⁰Keo e limbuta li twalela ku mu ipula ngao, "Tutende ngepi?" ¹¹O alaba na kwa ambela, "Haiba omweya o kwite ito yiili, a lukela ku ku tapela noyu kana ku kwite, no yu kwite ilya a tende mu mweya." ¹²Atelisi nao na wiya ku ku kolobezthiwa, na mwa ambela, "Muluti, tu tende ngepi?" ¹³Wa ambela ngao, "Ko mu na shimbanga mali a ku piteela aa muna laeliwa ku shimba." ¹⁴Masocha nao a mwipula, ngao, "Otwe ni? Tutende ngepi?" O ambela, "Komu na shimba mali ku munu yoshe mu ku pindekeztha, kame ko muna angeztha munu ya maluzthi, Mukolwe a mali muola." ¹⁵Apo anu ana nyolelwa ku mona oyo Kelesite ku wiya, oshe a ku komokela mu micima ya Joani, kapa a twetha kwi kala Keleite. ¹⁶Joani o alaba mu ku ambela oshe, "Shinani ome, na mi kolobeztha na meyu, kono kwali oyu wiya no kupito me ku machi, mane ome ko ni swanela shiwa ku manguna e miala no masanda aye. Mwa mi kolobeztha na Mepo thikenu na mulilo." ¹⁷Okwite liselo mu likaa lyaye a komboole pa liyanekelo lyaye no ku ungeka o ulto mu nthuwo zo ku bulukela. Kono mwa tumbeka e itakataka mu mulilo wo mbula kuzthimiwa." ¹⁸Na makutaztho mangi kame, Joani mwa na chumwaela a makande mawa kwa anu. ¹⁹Herod o mulena mu manyima no ku nyathiwa pa kulama Herodias mbiyama minaye, na pei no kwipa yoshe Heroda na tenda, ²⁰o ekeztthapo pei yoshe, pa ku kiyela Joani mu tolongo. ²¹Keo mono kuwiya ngeya, apa na kolobeztha anu oshe, Jesu naye keo o kolobethwa, yoli muku lapela, a mawilu a shokoloka, ²²na Mepo thikenu mulutu u mushelumukela endi likuchi, na lii li tunda ku wilu, "Owe Mwanange, sakata-kata wange, Ina wapele okoye." ²³Jesu apa na tateka o musebezthi waye yoli pepi na makumi maatu a ilimo. Neli mwana omu no ku kengeleliwa) Josefa, mwana Heli, ²⁴mwana Matate, mwana Livi, mwana Meleki, mwana Jonai, mwana Josefa. ²⁵Josefa neli mwana Matatia, mwana Amosi mwana Nahumi, mwana Esili, mwana Nagai, ²⁶mwana Maate, mwana Matatia, mwana Semeini, mwana Joseki, mwana Joda. ²⁷Joda neli mwana Joanani, mwana Resa, mwana Zerubabele, mwana Salatiele, mwana Neri, ²⁸mwana Meleki, mwana Adi, mwana Kosamu, mwana Elimadamu, mwana Ere, ²⁹mwana Joshuwa, mwana Eliza, mwana Jorimi, mwana Matate, mwana Livi. ³⁰Livi neli mwana Simioni, mwana Juda, mwana Josefa, mwana Jonami, mwana Eliakimi, ³¹mwana Melea, mwana Mena, mwana Matata, mwana Natani, mwana Davida, ³²mwana Jese, mwana Obedi, mwana Boazi, mwana Salumoni, mwana Nashoni. ³³Nashoni neli mwana Aminadabi, mwana Adamina, mwana Arni, mwana Hezironi, mwana Peresi, mwana Juda, ³⁴mwana Jakobo, mwana Isaka, mwana Abulahama, mwana Tera, mwana Nahori, ³⁵mwana Serungi, mwana Reu, mwana Faleki, mwana Ebere, mwana Shila. ³⁶Shila neli mwana Kainani, mwana Arifakasadi, mwana Sema, mwana Nuwe, mwana Lameki, ³⁷mwana Matusela, mwana Enoke, mwana Jaredi, mwana Malaleele, mwana Kainani, ³⁸mwana Enosi, mwana Seta, mwana Adama, mwana Mulimu

4

¹Keo Jesu, mu kuumba o Mepo thikenu, ouka kutunda ku lyambai lya Jordani na ku twaliwa ku Mepo mu lihalaupa, ²omo mu maiwa makumi mane mona ka ethekiwa kwa Diabulosi. Njeko ethi na lya mu maiwa ao, keo ku mamaneeno netho nako mona fa nthala. ³Diabulosi o amba okwaye, "Endi owe o Mwana Mulimu, o laele eli liwe lipiluke ithima." ⁴Jesu o mu alaba, "Kuna n'oliwa, 'Munu ka yoya ithima ambu kao.'" ⁵Keo Diabulosi otwala Jesu peulu na ku mu monitha e mibitho no pano pashi mu ka nako ana. ⁶Diabulosi o mu ambela, "Mo ni kupa a maata oshe a na unene woshe, kakuli na ipiwa, kame na twetha ku ipa woshe ni thaela. ⁷Keo, kumona oni kubamela na ku ni lapela, moi kala yoye." ⁸Kono Jesu o mu alaba na ku mwa ambela, "Kuna n'oliwa, 'mo lapela Mulena Mulimu woye, na ku musebethela yo foti.'" ⁹Keo Diabulosi o twala Jesu ku Jerusalema na ku mu paka pa muongola wo tempele, na ku mu ambela ngao, "Endi we Mwana Mulimu, oku ngwithethe pashi. ¹⁰Kakuli kuna n'oliwa, 'Mwa laela a mangeloi aye baken'isa thoye,' ku ku thileletha," ¹¹kame, 'Mwa kuyoyolela muwilu mu makaa awo, ngao kona ku lenga e liiulu lyoye pa liwe.'" ¹²Ku mu alaba, Jesu o amba, "Ku na ambiwa, 'Kona paka Mulena Mulimu woye mu muliko.'" ¹³Diabulosi apa amana ku lika Jesu, keo omu thiya yofoti kutwala ku nako zthaztho ¹⁴Jesu keo o uka ku Galilea mu machi no Mepo, keo oku yubala kwaye ku ku asanya mu ibaka yoshe ina zthinguluka liya litunga. ¹⁵Keo o tateka ku funditha mu ma sinagoge oo na ku lumbiwa kwa anu oshe. ¹⁶Owiya mu Nazareta, o mu na kulula, na, shina o mukwa waye, o ingena mu sinagoge mu liiwa lya Sabata na ku imana ku bala ku tiitha. ¹⁷O piwa e buka za mupolofita Iasya. O apula e buka na kuwana apa pa na n'oliwa, ¹⁸O Mepo za Mulena uli pange,

kakuli ona ni wethe ngao ni ambe a mai mawa kwa botana. Mwa na ni tuumu ku wiya ku tolokela tukuluho kwaa na apika na kumona kwaa no kufa meo, na ku lukulula ao ana lyateliwa, ¹⁹ni yubalithe e thilimo tha Mulena tho thishemo. ²⁰Keo o feka e buka, na ku thi pa ku mupika, na ku toomana. A meo aanu oshe mu sinagoge a mu lupukela. ²¹O tateka kwaambaulo no, "Pelo e lin'olo lina kwamithiwa o mu tethethetha." ²²Oshe ambaula yo ku mu lumbaetha na ku komokithiwa ku mai no mutha atunda mu kanwa kaye, na kwi pula, "Ka mwana Josefa oyu kau?" ²³Wa ambel, "Thikuma mbo mwa mba, ezthi nguli, 'Dokota, o ku yoyithe ofochi, yoshe tu na yubu ei ona tende mu Kapernauma, o itunda umweya na mu tolopo thaye.'" ²⁴Kono o amba ngao, "Thikuma na mi ambela ngao, njeko mupolofita no a mueliwa mu tolopo thaye. ²⁵Kono mu thikuma na mi ambela ngao no kwi kala a mukafela angi mu Isilaele mu nako tha Eliya, e nako nothi fekiwa o mbyumbyulu mu ilimo ya atu na makwezthi mutaanu na kwezthi ku mweya na nthala thikulu thi wiya mu litunga. ²⁶Kono Eliya no shemwa ku tumiwa shiwa ku omweya, kono kwa Zerefate mu Sidoni, ku mukafela no yoya muya ambu. ²⁷Neli a satambi angi mu Isaele mu nako tha Elisha o mupolofita, kono njeko shiwa omweya no kenithiwa kendi Namani wo ku Siria." ²⁸Anu oshe na ikala mu sinagoge keo a amba na ku lwana apa na yuba ei inu. ²⁹Aimana ku mu chiztha mu tolopo, na ku mu twala peulu no kalundu apa no thi umbelwa e tolopo thoo, ngao aka mu yumbe aa limukele kushi. ³⁰Kono keo opita mukachi koo na kuztha ku thibaka thatho. ³¹Keo otha ku Kapernauma, mulenen'i mu Galilea, na ku katateka kwa funditha lyo Sabata. ³²Na komoka ku tuto thaye, kakuli mo na amba na maata. ³³Keo mu sinagoge no kwikala mulume no kwata mepo tha lidimona lya manthilo, keo li kuwela na lii liklu, ³⁴"Aha! ike tu kwete noye, Jesu wa Nazareta? Mona wiyele ku tuyunditha? Na limuka ngao owe ani-Mukenu wa Mulimu." ³⁵Jesu o kalimela e lidimona ngao, "Ko na amba! Otunde o mwaye!" O lidimona apa no lingwithetha o mulume pashi mukachi kwa anu, keo li mutunda, no lishemwa ku mu olofatha shiwa panyonyo. ³⁶Anu oshe na ku komokela, na ku twaleela kui ambaula munu na mukwaye. Ngao, "Mai a mushobo mwiike a? A laela e mepo to mazthilo na ulena na machi keo ya tundamo." ³⁷Keo a makande, aye a ku yamba mu ibaka yoshe ina zthinguluka thiya sibaka. ³⁸Apa Jesu a thiya e sinagoge na kwi ngena mu nthuwo tha Simoni. Ngeno o nyamunya Simoni mona kola fivele tha kunjanjitha, keo a mulombela enene muthibaka thaye. ³⁹Keo o imana kunyonga na ku kalimela e fible, keo thi munthiya. Wangu-wangu o imana na ku tateka ku a belekela. ⁴⁰E liiwa apa liika, anu aleta kwa Jesu oshe ana kola e ikola no mifuta. O kambeka a makaa aye pa anu oshe na kwa yoyitha. ⁴¹Madimona nao natunda mwa angi, ku lila na ku amba, "Owe o Mwana Mulimu!" Jsu okalimela a madimona na kwa kanitha kwamba, kakuli na limuka ngao oye Kelesite. ⁴²E liiwa apa lithila, otha muthibaka tha ku olama. Limbuta lya anu mo na muthaela na kwiya ku thibaka na ikala. Alika ku mwi kalitha nga a kana athiya. ⁴³Kono o ambela ngao, "Na lukela ngao ni ka kutathe o evangeli tho mubutho wa Mulimu, mu milenen'i thatho thingi, kakuli eli lyo libaka no ni tumiwa kuno." ⁴⁴Keo o twaleela ku kutatha mu ma sinagoge oshe no mu Judea.

5 ⁸Keo Simoni Peter, apanamona ngeyo, Keo ongwela kumaulu a Jesu, nakuamba ngao, "Otunde kwange, kakuli nomuethalibi. Mulena." ⁹Kakuli mwana komoka, naaooshe anali naye, mukukwata ethii etho naakwata. ¹⁰Nokufeka wendini Jakobo na Joani, aana a Zebedeia, aaroneli aonyi na Simoni. Jesu keo oambela Simoni, "Koneyaapa, kakuli kutunda pelo mboyamba aanu." ¹¹apanawiya kufweka, nasiya oinuyoshe nakumukoñeela. ¹²Monokutendaala ngeyo yoli mumuleneñi umweya, omulume nombingwa mwanaikala. Apanamona Jesu, nongela pashi nalupala lwae, nakumu lombela, kuno yoamba ngao, "Mulena, ndi athaela, watwetha kuni kenitha." ¹³Keo Jesu oondoola olikaa lyae nakumukwata, nakuamba ngao, "Nathaela, okene," popobene ombingwa thitha. ¹⁴Keo omuambela ngao kanaka ambela anu, keo omuambela ngao okuthele okakumonathe kwaapulisa nakukapa ositabelo mukukenithiwa koye, kutha nomo Mushe nalaelela, muupaki okoo."

7

¹Munyima za Jesu kumana kwaamba e inu yoshe anu a kuyubea, ke wo a ingena mu Kapernauma. ²Keo mukulu no masole no ikala na mupika oyu nasepa enene, mwa nakola yonene wezi wa kwinga kufa. ³Keo omukulu no masole apa na yuba ya Jesu, no tuma akulu no majuda, ku ka mulomba ngao a wiye a yoyise o mupika waye. ⁴Apa na kuma kwa Jesu, na mulomba yonene, ngao, "A swanela ngao a mutuse, ⁵kakuli wa kuwapela o sicaba setu, kame oye no tuumbela o sinagoge zetu." ⁶Keo Jesu ozwelapili kwenda noo. Kono oshili kule na mwanda, mukulu no masole ke o tuma awonyi aye ngao a mwambele, "Mulena, kona kukataza, kakuli koni swanela ngao okume munziwo zange. ⁷Mweli libaka kana shimona ngao na swanela kuwiya okoye, kono waambe ambu liyii ke mupika wange mwa inguka. ⁸Kakuli name na kwata maata no kwendisa a kwange, na masole mushi zange. Na ambela oyu, 'Oze' ke aza, koya mukwaye, 'Owiye' a wiya, ku mupika wange, 'Otende esi, ke atendalamo." ⁹Keo Jesu apa na yuba ngeyo, mwana mukomoka, na kupilukela ku sicaba nesi mukon'ela na kuamba ngao, "Na mi ambela, shiwango mu Isilaele ina shimwa kuwana mo wa tumelo zikume apa. ¹⁰Apa na kuzika ku mwanda ao natumiwa, mwana kawana ngao o mupika ona kwi ngula. ¹¹Wangu-wangu kutunda apo, Jesu keo oza ku tolopo za saniwa Naine, alutiwa aye na siaba siza naye. ¹²Oshi shenyena ambu kunyoga no selo no tolopo, keo a ku angana na sizimbi sa mulume, yo mwaana omweya ambu wa nyina (mufela), kame na sicaba sikulu mosina ikala naye kutunda mu tolopo. ¹³O Mulena apa na mona oyu mukazi, mwa na muyubela n'eke yenene ke wamba okwaye, "Kona lila." ¹⁴Keo oza ku kakwata o machile no mapala apo na shimbela o sizimbi, ke awo na sishimba ayimana. Keo waamba, "Ndumbana, na amba okoye, oyi nguke." ¹⁵Mufu o inguka kutomana na ku ambaula, ke Jesu o muusela kwa ina waye. ¹⁶Keo kwiya kwa wiyele oshe, a zwelapili ku lumba Mulimu ngao, 'Mupolofita mukulu ona wiye mukaci ketu" kame "Mulimu ona topele anu aye." ¹⁷Aa makande a Jesu na yanduluka mu litunga lya Judea yoshe na mwiibaka ya pa nyonga. ¹⁸Alutiwa a

Joani na mu ambela eyi yoshe. ¹⁹Keo Joani o isana alutiwa aye ayili na kwatuma kwa Mulena a kaipule ngao, "Owe notoyiwa ngao wa wiya, kamba tutatele wawo?" ²⁰Apa na kuma pepi na Jesu, alume keo amba, "Joani mukolobezi ona tutumu okoye ngao, 'Owe o wiya, endi tutatele wawo?'" ²¹Mwezo nako no palisa anu angi ku ikola ingi na manyando no lutu na ku Mepo za madimona, kwa ko kukwata ubofu ungi wo namona. ²²Jesu ke wa alaba ngao, Munyima za kuza kwenu, muka tonwele Joani eyi mu na mono na kuyuba. Ibofu ya mona, yihole yaenda, no mbingwa apala, anu nokufa matwi a yuba, aafu a yoya, autwi aambeliwa o makande mawa. ²³Munu o kana kuteneka kuni itana baken'isa o itenda yange wa fuyawezi. ²⁴Munyima no kuza kwa alutiwa a Joani, Jesu ke otateka kwaamba ku sicaba kwanamana na Joani, "Mo muna ka mona ike mu lihalaupa? Litaka linyanganyisiwa na mepo?" ²⁵Kono mo mu na kamona ike? Mulume na ku manga muto ya kulelupa? Mu topele, aya aku manganga ikubato ya kutula na kuyoya upilo wa kumbweela mwa ikala mu malapa no mulena. ²⁶Kono mo mu na kamona ike? Mupolofita? Ndaa, naamba okwenu, kupita mupolofita. ²⁷Oyu onyiko oyaye ina n'oliwa, 'Mumone natuma numwana wange poso zoye, oyumu mbo ku lukiseza nzila poso zoye. ²⁸Na myambela, njeko wa kwelekiwa kwa mukazi munene kwa Joani. Kono oyo munyonyo mu mubuso wa Mulimu munene okwaye. ²⁹(Anu oshe apa nayuba eyi, ku paka pa mweya ngeyo natelisi, ke amba ngao Mulimu wa kuluka, kakuli ana kolobezwe mu kolobezo za Joani. ³⁰Kono a Mafalisi na aituti no mulao nakan mulelo wa Mulimu okwoo, kakuli nashemwa ku kolobeziwa kwa Joani.) ³¹"Kanti okwani, enda, koni twesa kwenekela a anu nolu lusika? Hafeka shinani ike?" ³²Hafeka shinani anikana a pepengela pa patelo, atomana na kukuisana ngao, 'Tuna mi shikele kan'ombyo, kono munashimwa kukina. Tunembi limbo lya mafa, komwa shilila kao. ³³Kakuli Joani ona wiya njena kulya sinkwa na kunwa waine, mi mwaamba, 'Okwite madimona.' ³⁴O Mwana Mulimu wa mulume mwa na wiya yo lya na kunwa, kame mwa amba ngao, 'Mutopele mulume wa kuzimba kulya kame cakolwa, muonyi wa atelisi na ko kutenda uyi!' ³⁵Kono kuzangama kwaitanena kwa naye oshe. ³⁶Keo omweya wo Mafalisi o mwisana ku kalya naye. Munyima za Jesu kuingena munzuwo no Mufalisi ke onyongamena pa tafule kulya. ³⁷Mutopele, mono kuikala mukazi muyi omo mutolopo. Apa na wana ngao ona nyongamene pa tafule alya munziwo za Mufalisi, ke oleta lubotela lwa mazi a ku nuka siwana. ³⁸Apa na imana munyima zaye pepi na mahulu aye, okuwa olila, ke oyulisa mahulu aye na myozi, ke wa sikumuna na wuki za mutiw waye na kwa zipita ke wa wetha mazi no muwe uwa. ³⁹O Mufalisi no isana Jesu apa namona ngeyo, mwana kengeela mu mucima waye, ngao, "Oyu mulume nga mupolofita, nga onalimuka o mwikaelo oyumu mukazi na mukwata, ngao muyii." ⁴⁰Jesu keo omwa alaba na kwamba ngao, "Simoni, ni kwite simeya isi ni lukanela kuamba okoye." Keo oye ngao, 'Wo syambe, Muluti!' ⁴¹Jesu keo waamba ngao, "Munu omweya nokolotisanga mali a kaloba no ikala naakokumukolotela aiili. Omweya no mu kolotela myinda mutaanu za pensi, o mukwaye makumi mutaanu wa ma pensi. ⁴²Apa na kwanga kumwika, ke wa swalela wo wili wo woshe. Mungeyo, ani mukaci koo oyumu mbotamba kumu wapela yonene?" ⁴³Simoni ke waalaba ngao, "Nakengela ngao oya naswaleliwa yonene." Jesu keo omwaambela, "Ona atula siwana." ⁴⁴Jesu ke wo pilukela koyo mukazi na kwambela Simoni, "Ona mono oyumu mukazi. Ina ingene munziwo zoye. Ko wa shinipa meyu a ku kusha makondo ange, kono oye ona yulisa makondo ange na myozi zaye na kwa sikumuna na wuki zaye. ⁴⁵Kwa shini zipita kao, kono kutunda o nako ina ingene muno kashiteneka kuzipita makondo ange. ⁴⁶Ona shimwa kuwetha o mutwi wange na maazi no kunuka siwana. ⁴⁷Mungeyo na kwa ambela, o wuyi waye, mu kubula kwawo, wuna swaleliwa-kakuli mwa na wapele yonene. Kono oyumu na swalele kanyonyo, a wapela mu unyonyo." ⁴⁸Keo waamba okwaye mukazi, "O unyangunyu woye una swaleliwa." ⁴⁹Aya naikala nawo ke akwa mbaulisa mukaci kowo, "Oyu ani ngao mane a swalela na u nyangunyu?" ⁵⁰Keo Jesu wa ambela mukazi, "O tumelo zoye zina kuyoyisa. Oze mu kozo."

8

¹Munyima eyo Jesu mwanaza na kuenda mu matolopo na minzi, kukutaza aanu ya mubuso wa Mulimu. Nalutiwa aye no likumi naili mwa naikala naye, ²na akazi na tundisiwa o mepo zinyangunyu na ikola: Maria noisaniwa Magadalena, no tundisiwa mepo zinyangunyu mutanu na mbili; ³Na Joanna, mbiyamaa Kuza, mupolisa mukulu wa Heroda; na Suzanna; na akwo, awo, kutunda kweyi naeta, naapa matuso kuza omo nasaelela. ⁴Apa ne kukuwanekela sicaba singisingi, aanu mwa nawiya okwaye kutunda mu tolopo, ke waambela nguli: ⁵"Mulimu mwa naza ku kana mbuto. Apo na kuna, zimweya zingwela kunyonga no nzila ke zilyatangelikiwa na makondo, Iyunyi no muwilu ke izilya. ⁶Zimweya ke zingwela pa liwe, pa kwamba ngao zikule, ne zikukuta, kakuli nezi tahama mukamo. ⁷Zimeya ne zingwela mu mingunguya, ke zi kulela pamweya na mingunguya na kuzi komwisa. ⁸Kono zimweya ke zinngwele mumumvu wa mununo na kwima likumi lya makumi kupita." Munyima za Jesu kwaamba eyi inu, ke wo isana, "Oshe okwite matwi a kuyuba, a yube." ⁹Alutiwa aye a mwipula taluso yezi nguli. ¹⁰Ke waamba, "Zibo za makunutu no mubuso wa Mulimu zina piwa okwenu, kono kwa mweya naamba mu manguli, ili ngao 'amone kono kamonisisa, na kuyuba kono ka yubisisa.'" ¹¹Ke otalusana za nguli ezi: Ziya mbuto liyii lya Mulimu. ¹²Ziya zinangwele munzila aya ana yubu, kono Diabulosi awiya na kutundisa liya liyii mumucima ili ngao kana itana omone nga mwa yoyisiwa. ¹³Ziya za paliwe aya, apa a yuba oliyii, ali amuhela na tabo. Kono ka kwite mizizi kao; a itana pa nako zinyonyo, munako za ku likiwa auka munyima. ¹⁴Mbuto zina ngwele mu mingunguya aanu ayuba oliyii, kono apa enda munzila zowo, a yambuluka ku pakela ngana ya litunga na minyaka za upilo, o miselo zowo njena kwimva. ¹⁵Kono o mbuto zina ngwele mumumvu uwa-uwa, aa onyiko, ana yubu oliyii na kusepahala na mucima uwa, kulibabalela na kushema miselo na kukongoza kutwala kuso. ¹⁶Njeko wa ku tumbula lambi keo kame azi feka na chenga kamba kuzi paka mushi no umbeta. Kono, a zipaka pa lipala ngao oshe o ingena ngatwese kumona o liseli. ¹⁷Njeko sina olekiwa mbo sitamba kukana kulimukiwa, kamba sipi sa kunutu eso mbo sikana ku patuluha mu liseli. ¹⁸Ngendango mutezeze siwana, kakuli koyo okwite, ingi kame mwa ekelezwa, kono oya

nataama, nasiya sa shimba ngao saye mwa muyangela so.¹⁹ Keo a kanyina na minaye awiya okwaye, kono mo ku nakalupa kushenena okwali baken'isa sicaba.²⁰ Mwana mbeliwa, "Aka nyoko na minoye ane mana panze, a saela ku kumona." ²¹Kono Jesu ke waalaba ngao, "Akanana na minange aya ayuba oliyii lya Mulimu na ku litenda."²²²³ Oliywa limweya mwana ingena na alutiwa, ke waambela ngao, "Tuupuke tweende mu shambwa liya no liziya." Ke a upuka. Kono apa na upuka e liziya keo olala. O likuya likulu ke liwiya kukuya pa liziya, o sisepe soo mono si ngena meyu, ke muziezi naikala.²⁴ Keo alutiwa a Jesu wiya okwaye na ku mu susumuna, ngao, "Mulena! Mulena! Tutamba kufa!" Ke oinguka na kukalimela likuya na man'asha no meyu, ke kombalala, na kumwena. Keo waambela, "Tumelo zenu kupi kozili?" ²⁵Kono mwa naiyapa na ku mbemuka, ke akuipaula munu na mukwaye, "Oye ani, oyu otwesa kulaela likuya na meyu, mane i muyube?"²⁶ Keo a upukela mu sisepe shambwaliya mu silalo sa Gerasene, shambweli la liziya lya Galile. ²⁷Jesu yo tunda bene ngeya musisepe kulyata pa mulundu, ke wo ku waniwa mulume ngeya wa mucima no tunda mutolopo wa mepo za madimona. Ona shimbi nako zile, njena kukubata sito, kame no shemwa kuikalanga munziwo keti pa malende.²⁸ Apa na mona Jesu, ke wo kuwa na kungwela poso zaye na ku kuwa yenene, "Sike so saela o kwange, Jesu, Mwana muambakani Mulimu? Na kunyepa, kona ni nyandisa." ²⁹Kakuli mwana laela ngao o mepo zinyangunyuzi mutunde. Poshe nezi mu wananga ezi mepo, shuwa ku mu manga na mawenge nai kuwo pendi ku mulondela, mwana patukanga kucola mawenge ke a madimona a mutwala mu lihalaupa.³⁰ Ke a mwipula ngao, "Owe anii o lizina lyoye?" Ke waamba, "Mpi," kakuli mwana ikala na madimona mangi. ³¹Ezi mepo zinyangunyuzi mozina zwelapili ku mulomba ngao kana zi cizeza kuza mu mukoti.³² Keo mukuna ikala mukana wa ngulu owu nou lyela paa n'ambamo. Madimona na mulomba kwa itaneza kuingena omo wo mukana, ke wa itanisa. ³³Popo bene madimona a tunda koyo mulume na kuingena kwa a ngulu, keo angulu a kuyumbela mu kandumbwi no liziya kundandumuka na kufelamo.³⁴ Keo aminya no angulu apa namona eyi ina tendahala, na lupuka na kuka ambela aya ali mutolopo na ku mukana. ³⁵Anu naza ku kamona eyi ina tendahala, na wiya kwa Jesu na kuwana oyo mulume no tenekiwa ku madimona. Mwa na tongomana ku makondo a Jesu.³⁶ Aya namona ina tendahala ke atonwela omo mukwa madimona na ku palisiwa. ³⁷Keo sicaba soshe no silalo sa Genezereke silomba Jesu ngao a siye, kakuli mwa na ku komokela kuiyapa kukulu. Popo Jesu wo ingena muwato na kukuzika³⁸ Mulume oyo notunda madimona olomba ngao aze naye, kono Jesu o mu indeka ngao, ³⁹"O uke ku mwanda woye o kaambe eyi Mulimu anatende okoye." Mulume keo okuzela munzila zaye, ku kutaza mu silalo soshe eyi Jesu ana tende okwaye.⁴⁰ Keoni Jesu yona ukuluka, sicaba nesi muamuhela, kakuli oshe mwa na mu saela. ⁴¹Mumone, mulume o isaniwa Jailasi, omweya no a kulu a Sinagoge, ke owiya na ku ngwela ku makondo a Jesu, na ku mulomba ngao a wiye ku nzuwo zaye ⁴²kakuli o mwanaye wa mukazi yofoci, mukazi wa myaka za likumi na ziili, mwa inga kufa. Jesu yoli munzila, anu mwa na musinguluka yenene.⁴³ Mo kunaikala mukazi oyu naikala na wezi wa ku oyanga unyinga pa myaka likumi naziili kame ona sinyi mali mangi kono no shimwa ku wana munu wa ku mu palisa. ⁴⁴Ke owiya ku nyima za Jesu na ku kwata ku mungundo wa sito saye, popo bene luya lwenga no koya unyinga kuteneka.⁴⁵ Jesu ke wamba, "Ani nani kwata?" Oshe apa namana kuyaya, Pitrosi ke waamba, "Molyange, o sicaba si na kusinguluka mane sa kuyendamena." ⁴⁶Kono Jesu waamba ngao, 'Kwali munu na ni kwata, kakuli na kuyuba ngao maata ana tundu okwage."⁴⁷ O mukazi apa na mona ngao njena kutwesa ku kolama, ke owiya o kututuma na ku ngwela ku makondo aye, pakaci ka anu ke waamba eyi naletisa ngao a mukwate na ku pala popo. ⁴⁸Keo waamba okwaye, "Mwanange, o tumelo zoye zina ku palisa. Oze mu kozo."⁴⁹ Oshe a ambanga, ke ku wiya munu kutunda ku nziwo za mukulu wa Sinagoge, ngao, "Mwanoye no mukazi onafu. ⁵⁰Kona kataza muluti ku kuipaisa kame." Kono Jesu apa nayuba eyi ke waalaba Jailasi, 'Kona iyapa; oitane ambu, mwa pala."⁵¹ Apo na kuma ku nziwo, no shimwa ku itaneza munu opi kamba opi kuingena naye munziwo, kendi Pitrosi na Joani na Jakobo, na yiwaye mwana na nyina waye. ⁵²Oshe mwa na lila na kumbolomoka baken'isa kufa kwa mwanoo, kono ke waambela, "Ko muna lila ka shifa kao ona lala ambu." ⁵³Kono ke a musheka, mu kulimuka ngao onafu.⁵⁴ Kono ke o mukwata ku likaha na ku isana, "Mwanikana, o inguke!" ⁵⁵O moyo waye keo u mukela, ke wo inguka wangu wangu. Ke wa laela ngao a mupe silya alye. ⁵⁶A ashemi aye mwa na ku komokela, kono keo wa laela ngao kana ambela munu opi kamba opi eyi ina tendahala.

9

¹Jesu keo oyisana a likumi na ayili na ku apa maata na ulena no kutwesa kutundisa madimona na ku palisa ano ku kola matuku. ²No atuma kutha ku ku kutaza no mubuso wa Mulimu na ku palisa akuli.³ Mwana ambela, "Komuna shimba thinu mu mwendo wenu shiwa silya, kamba sikwama, kamba sinkwa, shiwa mali, ko muna shimba mapai meeli. ⁴Moshe munzuwo muingena, muikalemo kupitela apa mu funduka.⁵ Koshe oko akana ku mukumi amuhela, apa mutunda mwetho tolopo, mukutundise likungu ku makondo wonyiko upaki okwoo." ⁶Keo a funduka na kutha mu minthi, na ku kutatha na ku palisa koshe oku natha.⁷ Mulena Heroda apa na yuba yoshe yana tende Jesu, mwana kukomokela, kakuli a mweya mwa na amba ngao Joani yonyiko oyu no ingukisiwa kwa afu, ⁸amweya kame na amba ngawo Eliya ona monahala, kono a mweya na tiiseza kuamba ngawa omweya wa mapolofita no kale yonyiko ona yingukisiwa kwa afu. ⁹Heroda no amba, "Joani yina mu mbatula mutwi. Oyu kandi ani oyu ina yubu no kutwesa kutenda eyi no kukuma apo?" Keo oliko onene mwa kumu moena.¹⁰ Apositola apa na kauka, na tonwela yoshe nakatenda. Keo otha noo, keo aza ku mukunda ku tolopo nthisaniwa Bedisaida. ¹¹O limbuta apa no liyuba ngeyo, no li mukon'eela. No amuhela siwana na kuamba okwooo ya mulenen'i wa Mulimu, kame no palisaaya na saela kupangiwa.¹² Oliwa apo no liika a likumi na yilil na wiya kwamba kwaye, "O ambele athe ku maongolo no minzi na ku matakanyani aka saele ya kulya na malalo, kakuli otwe twaikala mu maundu." ¹³Kono no ambela, "Muape ya kulya." Na mu alaba, "Kotu kwite sa kupiteela ingwa mutaanu na thi thiili-kendi

ngao tu the tuka ulelepo yilya ya anu." ¹⁴Mono kuikala alume a kukuma pa mutaanu wa lule.) No ambela alutiwa aye, "Mu ambele atomane pashi mu tukwata twa anu akukuma pa likumi mutaanu." ¹⁵Keo atenda ngeyo, mane anu oshe na toomana pashi. ¹⁶No shimba ingwa mutaanu nathi mbiili, no topela ku wilu, no fuyawetha ilya na ku yi colaula, na kuipa alutiwa aye ngao atapa nene oshe. ¹⁷Oshe mwa naalya na kuikuta, eyi noisiya lapo mono yi noniwa na ku umbisa izuma likumi na yiili ya ufumwaazi. ¹⁸Liwa limweya Jesu mwana lapela ku mukunda, mwana yikala na alutiwa aye. No aipula, ngao, "Aanu ambangao ome no anu?" ¹⁹Na mu alaba, "Joani Mukolobezi. Kono amweya ngao Elia, amweya ngao omweya wa mapolofita no kukale yona yinguka." ²⁰Keo o amba okwao, "Omwe mwani toyanga ngao no ani?" Pitolosi no alaba, "Owe Kelesite wa Mulimu." ²¹Kono no apa mamela zikulu na ku ambela ngao ko muna ambela shiwango omweya ngeyo, ²²ngao, "Mwana Munu mwa nyandisiwa muinu ingi na ku kaniwa kwa kulu na mapulisita akulu na an'oli, kame mwa yipaiwa keo muliwa no waatu mwa yingukisiwa." ²³Keo o amba okwoo, "Haibandi munu a saela kuni kon'eela, a swanela kuteneka yae na kushimba sifapano liiwa na liiwa na kuni kon'eela. ²⁴Munu yoshe oyu twaela ngana ku moyo waye, mwa uyangeliwa, kono oyu lutha moyo waye mu libaka lyange mwa upiwa. ²⁵Kwatusa yike ngao munu a hete kaye koshe, na kuku ponda kapa ku kusinyanya?" ²⁶Yoshe oyu ni yubela lishamwa na mai ange name moni muyubela lishamwa apa mboni wiya mu maata na kanya thange nethitha Mulimu nethi no man/eloi makenu. ²⁷Kono na mi ambela ya sikuma, kwali a mweya pano amba kana kufa ana kana kale ku mona o mubuso wa Mulimu. ²⁸Apa no kupita maiwa mutaanu na maiwa maatu Jesu apa na mana kuamba aa mayi, noshimba Pitolosi, Joani na Jakobo na kuza noo pa lilundu ku ka lapela. ²⁹Apa na lapela ngeyo, osi polo saye no sipiluka, na yiito yaye no yietha enene na ukenu. ³⁰Mumone, alume ayiili mwana amba naye, Mushe na Eliya. ³¹Ana monahala mukuesa, mwana amba ya mwendo waye, ou aswanela kuka kumi sa kuma maneeno mu Jerusalema. ³²Apo Pitolosi na wo naikala noo naalala mutulo tunene, kono apa na toona, na mona kuesa kwaye na alume ayiili na imana naye. ³³Apa na ukuluka na Jesu, Pitolosi keo o mu ambela, "Molyange, kwa wapa nga twaikala kuno. Tu umbe ambu manzuwo maatu, thi mweya thoye, thi mweya tha Mushe, thi mweya tha Elia. (No shemwa kulimuka eyi na amba.)" ³⁴Apa na ambanga ngeyo, mono ku wiya libuii noli siteketha, na yiyapa apa na yingena mu libuii. ³⁵Lii noli pana mu libui, no liamba, "Oyu mwanange wa mulume, oyu na anguliwa; mu muteethethe." ³⁶O lii apa no limana ku amba, Jesu mwana kuwana yofoti. Na mwena kame njeko oyu na ambela mu maiwa awo eyi na mona. ³⁷E liiwa no litatama ko, apa na katunda ku lilundu, no ku angana na limbuta. ³⁸Mumone, mulume noikola musicaba no ku weela, na ku amba, "Muluti, na kunyepa o tolopeele mwanange wa mulume, kakuli yo mwanange yofoti. ³⁹Ona mono, o mepo thi nyangangunyuni tha mu ngwisanga na ku mu kuweelisanga; tha mutu pulisanga na lufitthi ku kanwa tha muhonanga pendini thi mu siye. ⁴⁰Mono ni nyepa alutiwa aye ngao athi laele thi mutunde kono ona kwanga," ⁴¹Jesu no mu alaba na ku amba, "Omwe mushobo unyangunyuni no ku ayitana, mo nishimba nako za ku kuma papi nenu nga muku kwate? O lete kuno mwanoye no mulume." ⁴²O ndumbana apa na wiya, o lidimona keo limungwiseza pashi na ku mu nyuka kutupa na lufuzi. Jesu keo o ayuza mepo thi nyangunyuni na ku palisa ndumbaana, na ku mupa kwa yaaye. ⁴³Mwana komoka enene oshe o maata a Mulimu. Apa na wapela enene ku inu yoshe na tenda, no ambela alutiwa aye, ⁴⁴"Aa mai aingene shemwa mu matwi enu: o Mwana Munu mwa shelekiwa mu makaha anu." ⁴⁵Kono noshemwa ku yubisisa owo mwambelo. Mono u holekiwa okoo, ngao ka na limuka o taluso, kame mwana yiyapa kumuipula o taluso no mwambelo. ⁴⁶Keo olikan'i litateka mukachi koo no kusaela kulimuka omunene mukachi koo. ⁴⁷Kono Jesu no limuka eyi na kengeela mu muchima thoo, no shimba mwanikana munyonyo ⁴⁸na kumu paka ku mbali naye na ku ambela, "Yoshe oyu amuhela oyu mwayikana mulizina lyange, onani amuhele; kame yoshe oyu amuhela ome, ona amuhele oyu nani tumu. Kakuli munyonyo mukachi kenu yonyiko munene." ⁴⁹Joani no alaba, "Molyange, tuna mono omweya oyu natundisa madimona mu linthina lyoye keo tumu yindeka, kakuli ka kun'eela wendi otwe kao." ⁵⁰"Ko muna muyindeka," Jesu no amba, "Kakuli oyu kana kumu lwiwa wenu." ⁵¹O maiwa ano kutha kuwilu apa na shenyeena, mwana saela enene kutha ku Jerusalema. ⁵²Mwana tuma tunganda potho thaye, mwanatha na ku kayingena mu munzi wa Musamaliya na ku ka lukiseza yoshe. ⁵³Kono anu nayikala ko nashe mwa ku mu amuhela kakuli mwana saela kutha ku Jerusalema. ⁵⁴Keo alutiwa Jakobo na Joani apa na mona eyi, na amba, "Mulena, wasaela ngao tu laele mulilo ungwe ku wilu uatumbekwe?" ⁵⁵Kono o oo kutemuna na ku ayindeka, ⁵⁶kame aza mu munzi ou tatamako. ⁵⁷Apa naza ngeyo mu mukwakwa, o mweya keo o amba okwaye, "Moni ku kon'eela koshe okuza." ⁵⁸Jesu no mu ambela, "Aa luwawa akwata makwina, eyi yunyi no mumbyumbyulu ya kwata mashwa, kono Mwana munu ka kwite shiwa apa no kupaka mutwi waye kao." ⁵⁹Keo o ambela ko mukwaye, "Oni kon'e." Kono o amba, "Mulena, oniteneke weli ni ka buluke aka tate." ⁶⁰Kono no mu ambela, "Oteneke afu a bumbeke afu oo. Kono owe oka ambe ya ukulu na unene wa mubuso wa Mulimu." ⁶¹Keo o munu wao mwana amb, "Moni kukon'eela, Mulena, kono muniteeneke weli nika laethe ali ku mwanda wange." ⁶²Jesu no mu alaba, "Njeko oyu kwata sikekele na makaha kame na kuku temuna oyo no ngeyo kaswanela mu mubuso wa Mulimu."

10

¹Apa no kupwa eyo, Mulena mwana keta anu akukuma pa makumi mutaanu na meeli, no atuma ayili ayili ngao a mwende poso mu minzi thoshe oku mbanthanga. ²No ambela, "O lukonga lungi kono ano ku kutula anyonyo. Keo heni mu nyepe Mulena wa kutulo ngao atume akutuli mu kutulo. ³Muthe munzila. Mumone, na mituma shinani anguana mukachi ka yiwi. ⁴Komuna shimba sikwama no mali, kamba mukotana, kamba ikatulo, kame komu na lumelisa munu mu nzila. ⁵Thoshe nzuwo muingena, mutateke weli ku amba ngao, 'koko thii kale muno munzuwo!' ⁶Haibandi kwa ikala mwana kozo mo, kozo muthikala okwaye, haibandi kangayo kao, mothii ukela okwenu. ⁷Muyikale omo munzuwo, mulye na kunwa yoshe ya mipa, kakuli oyu sebetha aswanela o muputho waye. Komu na zinguluka mu manzuwo. ⁸Mutolopo

thoshe ethi muinge, kame ami amuhela, mulye yoshe eya mipa⁹ na kupalisa ano kutoma alimo. Mu ambele, 'O mubuso wa Mulimu una wiya pepi nenu.'¹⁰ Apa muingena mu tolopo enthi akana kumi amuhela, muthe mu patelo tho munzi muka ambe, ¹¹'Shiwa likungu no mu tolopo thenu enthi thina kakatele ku makondo etu twa litutulela omwe! Kono heni eyi: O mubuso wa Mulimu una wiya pepi.'¹² Na mi ambela ngao mu liiwa elyo no katulo Sodoma mwa tendiwa siwana kupita uno munzi.¹³ Umayi woye, Chorazini! Umayi woye, Bethsaida! Kakuli yinu no maata yina tendiwa okoye nga mono yi katendiwa ku Tire na Sidoni, nga etho minzi thina baka kale, nakuku manga mayina no masaka na kutomana mu mutwitwi wa palithiko.¹⁴ Kono Tire na Sidoni mothi shemupiwa mu liiwa no katulo kupita omwe.¹⁵ Owe, Kapernauma, wakengeela ngao mo yoyoliwa ku wilu? Nje, moletywa pashi oku kuikala afu.¹⁶ Oyu tethetha okoye atethetha ome, kame oyu kukana ani kana, kame oyu ni kana akana oyu nani tumu.¹⁷ A makumi mutaanu na makumi meeli na kauka ana wapele, na amba, "Mulena shiwa mepo thinyangunu tunaka thi tundisa mulinthina lyoye."¹⁸ Jesu no alaba, "Moina mono satani yo ngwa ku wilu wendini mweso.¹⁹ Mumone, I na mipu maata aku lyata liyoka na ku lyata ioowe,, na maata a kupita yila, njeko esisitwesa kumi olofala.²⁰ Shiwanga ngeyo ko muna wapela ambu kweyi, kono mu wapele onene kakuli oma nthina enu ana n'oliwa kuwilu."²¹ Mwetho nako bene no wapela onene mu Mepo Thikenu no amba, "Na kulumbangetha owe Tate, Mulena wa liwilo na kaye, kakuli ona oleke eyi yinu kwaa no utali na kuiyubisisa na kuitonwela a nombula kuku tuta, shinani anikana. Eee, Tate, monyioko ona wapelele mu meo oye."²² Yinu yoshe inapiwa kwa Tate, kame njeko oyu limuka mwana ngao ani kendi Tate, kame njeko oyu limuka ngao Tate ani kendi Mwana na kwao ana kete Mwana na ku atonweela okwae.²³ Keo opilukela kwa alutiwa aye na ka ambela kumu kunda ngao, "Fuyawethi thao amona eyi mumona.²⁴ Nami ambela, mapolofita angi na malena mwana wapela kumona eyi mumona, kono kashimona kao, naku yuba inu muyuba, mi namwa kuiyuba."²⁵ Mumone, oyu no kuku tuta onene mulao no imana na kumu lika, no amba, "Muluti, monitenda ngepi ngao ni wane upilo wana mbula kwa apwa?"²⁶ Jesu no amba okwaye, "Yike ina n'oliwa mu mulao? Wa balanga ngepi?"²⁷ No pa kalabo na kuamba, "O wapele Mulena Mulimu woye mu muchima oye oshe, mu moyo oye woshe, na mu maata oye oshe, na mu minahano thoye thoshe, na ona tungu noo shinani omu wa ku wapeela oti."²⁸ Jesu no mu ambela, "O na alaba siwana. Oitende, keo mo yoya."²⁹ Kono oye, kakuli mwana saela ku ku monisa kuluka, no ipula Jesu, "Ani mapange?"³⁰ Jesu keo omu alaba na ku mj ambela, "Mulume o mweya mwa naenda kutunda mu Jerusalema kutha ku Jeriko. Keo a malengwami amu kwata, na ku mupumaula na kumu yangela inu yaye na ku mu siya yoshinga kufa."³¹ Mono kupita mulume ngeya wa mupulisita mwana enda mwetho nthila, keo apa na mumona, no mu ongoloka na kumu piteela.³² Munthila thimweya, no kupita mu Livi kame, apa na wiya na ku mumona, naye kame no mu ongoloka naku mupiteela.³³ Kono Musamaliya omweya, apa na enda mu mwendo waye, no wiya okwaye. Apa na mumona, no muyubela man'eke na ku wiya okwaye.³⁴ No mushenyeena na ku mu manga pa ilonda yaye, kno mwaelapo maanthi na waine payilonda. No mu paka pa mbongolo waye, na kumu twala ku hotela na kumu babalela.³⁵ E liiwa noli tatamako mo wiya kwiika ma sikisi pensi meeli, kwa minya hotela, na ku mu ambela ngao, 'Omu babalele, neyi yoshe mbo eketha po, apa ni kauka, moniikuika yoshe.'³⁶ Kwaa anu aatu oyu mona ngao yo nyiko mwapa oyo no ngela mu makaa no malengwami?"³⁷ Keo no alaba, "Oyu na mu monisa n'eke." Jesu keo omu ambela, "Othe oka tende ngeyo."³⁸ Apa na enda ngeyo pamweya, no ingena mu munzi ngeya, kame mukathi ngeya wa lizina lya Maleta no mu amuhela ku nzuwo thaye.³⁹ Mwana kwata minaye wa lizina lya Maliya, oyu no toomana ku makondo aye na ku teethetha maii aye.⁴⁰ Kono Maleta oye mwana pateka naku lukisa ilya ya ku mupa. Keo owiya kwa Jesu na kumu ambela, "Mulena, komona ngao oyu minange onani tenekele nofoti ambu musebezi? Keohe o muambe awiye ani kwatiseko."⁴¹ Kono Mulena no mu alaba na kumu ambela, "Malrta, wa bilaela na ku ku katatha kuinu ingi,"⁴² kono kwa tokwahala ambu thinu thi mweya esi no utokwa. Maliya ona kete thiwa ku inu yoshe, etho mbaimwa ka yangeliwa."

11

¹Eyo liiwa Jesu mwana lapea ku sibaka thi mweya. Apa na mana, omweya wa alutiwa aye keo omu ambea ngao, "Mulimu, otulute ku lapela shina Joani omu na lutela alutiwa aye."² Jesu keo waamba okwoo, "Apa mulapela mwambe ngao, 'Tate, lizina lyoye lilumbiwe, ku wiye o mubuso woye.'³ Otupe eithima yetu yoliwa na liwa.⁴ Otuswalele eiibi yetu, shinomu tuswalelanga aanatu foseze. Kona tuingenisa mu muliko."⁵ Jesu keo wa ambea, "Ani okwenu oyoli namuonyi, oyu notha okwaye pakachi kouthiku, na kuka amba okwaye ngao, 'Muonyi, onikolotiseko inkwa yaatu,'⁶ kakuli muonyi wange pendi apane ku mukwakwa, kame kani kwite yaku muyumbula kao?"⁷ Keo oyu oli mukachi omualaba kwaamba ngao, 'Kona ni kataza. Othelo thina shokiwa kale, na anange, name, twaikala paulalo. Kani twetha kuinguika kao na ku kupa othinkwa kao.'⁸ Na kwaambela ngao, shiwa yokana kuinguka na kukupa othinkwa kakuli omonyoni waye, mulibaka lyoye no kutundamena nakukana kukuyuba lishamwa, mwainguka na kukupa inkwa ingi omuna thaelele.⁹ Kame na miambela ngao, mulombe, momupiwa; muthaele, kame momuwana; mungongote, mwa miyanzululela.¹⁰ Kakuli yoshe oyu lomba mwa amuhela; namulombi mwawana; nakoyu ngongota, mwayanzululela.¹¹ Ani iwamunu mukachi kenu, mwanenu apa alomba thii, mwa mupa liyoka kupita thii?¹² Kapa apa lomba lii, momumupa siowe ndi?¹³ Mungeyo, kupala omwe mwanyangunu mulimuka kupa anenu inu iwa, iwenu no kuwilo mwa mipita mukupa o Mepo Thikenu kwao azilomba?"¹⁴ Jesu apa mwana tunditha madimona no umumu. O madimona apa natunda, o munu no simumu keo oamba, enyangela keo zikomoka.¹⁵ Kono kame amweya keo amba ngao, "Kutundeela kwa Beelizebule, o mulena no madimona, achiza e mepo thinyangunu."¹⁶ Ameya namilika na ku milomba ngao atende mapipimo kutundela kuwilo.¹⁷ Kono Jesu no limuka o mihupulo thoo na kwambela ngao, "O mubuso oshe ou unakupilukele moushandauka, na nziwho nzi kupilukela mo zingwa."¹⁸ Haibandi Satani akupilukela yofoti, o mubuso waye moutiya ngepi? Kakuli mwamba ngao ome na tundisa

madimona mu maata a Beelizebuli.¹⁹ Haiba na tundisa madimona kukututisa Beelizbuli, aamikon'eela aatundisa naike? Baken'isa eyi, mwapiluka aatuli enu.²⁰ Kono apo nichiza o madimona na munwe wa Mulimu, keo o mubuso wa mulimu una wiyi okwenu.²¹ O mulume no kutiya oyuna kwata ilemanu na kukandela nzuwo zaye, oufumu waye ulisiwana,²² kono apa komiwa kwa munu wo kutiya kumupita, oyo nokutiya mwa muyangela o sando thaye netho ana sepe naku muthinyeza oufumu waye oshe.²³ O munu okana kuli nange mukwenuweli wange, kame noyu kana kuwaneka nange mwa shandaula.²⁴ Omepo thinyangunu zozinatundu pa munu, wathanga muliyungu omo nombula meyu na kuka thaela pumulo. Kono wowu naulu, wa amba ngao,²⁵ 'Moniukela kunziwo oko neni pana.' Wowuna uku, wawana onziwo zina tanyeliwa siwana na kupakiwa siwana.²⁶ Keo waza na kuka shimba mepo mutaanu na thiili zinyangunu tho kuupita nakuwiya kutunga omo. Keo omuikaelo oyo munu mouameena kupita patangi.²⁷ Neku tendahala ngao, apa namba ethi thiambo, mukwazi omweya okuwa munyangela na kumu ambela ngao, "Likwite fuyawezi libumo neli kueleka na meele na kuyamwitha."²⁸ Kono keo wa amba ngao, "Kon'o, ana fuyawethiwa ana yubu amai a Mulimu na kwa buluka."²⁹ Onyangela zozeekwezeyi, Jesu keo otateka kwaamba ngao' "Olu lusika lusika lwa lunya. Lwa thaela makazo, kono lushemwa kupiwa makazo kendi makazo za Jonasi.³⁰ Kakuli Jonasi mwana piluka sisupo kwaanu no mu Nenive, na Mwana Munu naye mwa piluka sisupo molu lusika.³¹ O mulena wo mukazi woku mboela mbo imana naalume no lulusika mu nako no katulo nakwa nyaza, kakuli mwana tundeela ku mamaneeno no litunga kuwiya kuyuba outali wa Solomoni, kame mu mone, omweya munene kupita Solomoni oli netu.³² Alume no mu Nenive mbeemana mukatulo no lu lusika lwa anu naku lunyaza, kakuli na bakela ibi yoo mu kutazo za Jonasi, mi mumone, omweya munene kwa Jonasi oli netu.³³ Njeko munu, kumanitha kutumbula lambi, nakuthi oleka kapa kuthi paka musizuma, kono athipake pangandaletha, nga yoshe oingena munzuwo a mone liseli.³⁴ O mewe oye tho lambi no lutu loye. Ku mona omewo oye ali thiwana, olutu loshe moluumba na liseli. Kono ku mona mewe oye kalisiwana kao, olutu loye lwa umba lififi.³⁵ Keohe, mutokomele ngao e liseli lili omoye ka lififi kao.³⁶ Habaindi olutu loye loshe lu nombu liseli, mi njeko kalulo thikwite lififi, keo olutu loye loshe lwafeka wendi lambi za kubenyeza na kukukanyeza."³⁷ Apa namanisa kwaamba, Mufalisi omweya no mulumba ngao athe kunzuwo thaye akalye naye, keo Jesu o ingena na kutooma.³⁸ O Mufalisi no komoka ngao Jesu noshemwa kukusha njekale alye o mulaelo.³⁹ Keo Mulena o mwaambela, "Kandi ike, omwe Mafalisi mwa kenisanga peulu no makomoki na machenga, kono mukachi thenu munombu muna na uyi.⁴⁰ Omwe mwanu nombula ngana! Kana oyu no umba mbanze yono umba na mukachi?"⁴¹ Mupe kwa abotana eyi ili mukachi, keo oinu yoshe moipiluka ikenu okwenu.⁴² Kono umai wenu mwa Mafalisi, kakuli mwa neula minte na rue neyi yoshe ili muthilwa, kono mwa kana katulo tha kuluka na ku wapela Mulimu. Kwaatokwa kutenda ya ku luka na kuwapela Mulimu, kono kukana kutenda inu ikwayo.⁴³ Umai wenu Mafalisi, kakuli momwa wapela ipula no kupotho musinagoge na kumelisiwa mulikute mumisika.⁴⁴ Umai wenu, kakuli mwa feka wendi mabita anambula ku n'oliwa owo anu apita kono nje kwa limuka."⁴⁵ Omweya caziba mu mulawo, "Muluti, eyi waamba yakutu shwaula natwe."⁴⁶ Jesu keo waamba, "Umai wenu, maluti a mulao! Kakuli mwa paka anu mithiyo etho akwanga ku shimba, kono ko mu kwata omuthiyo shiwango na minwe."⁴⁷ Umai wenu, kakuli mwa umba mambumbo a mapolofita, kono neli aka shekulyenu naepaa.⁴⁸ Keo mwaapaki mi mwapaka o misebezi thashekulyenu, kakuli naipaa shemwa mi omwe mwa umba mambumbo.⁴⁹ Mu libaka lyongeyo, Mulimu no amba ngao, 'Mboni atumena mapolofita na ma apositola, mi mwa anyandisa na kwiipaa amweya oo.'⁵⁰ O lusika, kame, mbolu thekisezwa ounyinga woshe no mapolofita nou mwaala kutunda ku matatekelo no litunga,⁵¹ kutunda ku unyinga wa Abele kuleta ku unyinga wa Zakaria, oyu no ipaeliwa mukachi ko aletare na sibaka no kukena. Eee, na miambela, o lusika mbo luipuliwa.⁵² Umai wenu atuti no mulao, kakuli muna tundisa ekiyi no thibo; omwe komwimi ingena kawo, kono mwa kwangisa awo athaela kuingena."⁵³ Jesu omana ku funduka, an'oli na Mafalisi amulwitha ku kanana naye muinu ingi,⁵⁴ ku thaela ku muthwasa mu mai.

13

¹Panthiya nako,anu amweya kuya mwana ambela yo Magalilea ao unyinga woo na wanekanga Pilato na itabelo yoo.² Keo Jesu aalaba na kwambela ngao, "Ma kengela ngao aa Magerike mwana kwata enene sibi kupita osha akwoo Magalilea ngao anyande mweni nthila?"³ Nje, Namyambela. Kono ndi komubaka,moshe momuyunda munthila thimweya.⁴ Kapa aya anu likumi na mutaanu na aatu mu siloe aa etawala nothingwela na kwaipa,mwakengela mwana kwata sibi enene kupita akwoo alume mu Jelusalema?⁵ Nje,kono ndi ko mubakela eiibi yenu mwoshe mo mu yunda.⁶ Jesu otonola ethi nguli,Munu omweya mwana kuna sitondo sa feiga musilwa saye na kuwiya kumona ku iuyana keo owiya kuwana njeko.⁷ Oyu mulume wambela omubeleki,no musilwa saye,anamono,pa ilimo yaatu inawiyi kulika kumona ku uiyanu pesi sitondo no feiga na kuwana njeko. Osimbatule singwele pashi. Ike apa tusiteneka simanisa omununo pasi?⁸ Omubeleki keo omwalaba na kwaamba,Mulena, musisiye sofoci sino silimo kuno nisi limena na kusipakela mununo.⁹ Ndi moshemwa iuyan uesilimo siwiya,keo uwa,kono ndi sihimwa musimbataule singwele pashi."¹⁰ Ngeno Jesu mwa luta mu sinagoge simweya lyo Sabata.¹¹ Mono kwikala mukathi no kwata mepo thii mono thi mupetisa ngao nohimwa ku kwata maata akwimana.¹² Apa Jesu na mumona,keo omwisana kwaamba mukathi,ona lukuluha ku uiwaye."¹³ Keo omupaka makaa apo bene keo okwata maata akwimana nakuamba Mulimu.¹⁴ Kono o mubuso no sinagoge monalwana ka kuli Jesu ona muyoisa lyo Sabata,keo omubusisi oalaba mukaci no anu kwaila maiwa mutanu na limweya aa no kusebetha,muwiye muyoisiwe.Keli lyo Sabata kao.¹⁵ Mulena omwalaba na kwamba,omwe nokukuhumusa! ka munu na munu mwamangena e ngombe na donki waye kutwala kukunwa lyo Sabata?¹⁶ Keo koyo mwana wa mukathi wa Abraham a oya satani na manga pa ilimo likumi na mutanu yatu yo kale,kundi kasanelo kumumanguna lyo Sabata

kao?"¹⁷Yo amba ei inu,aa na mukananisa mwana kuyuba lishamwa. Kono anu oshe mwana wapela peyi yoshe nakanya na tenda.¹⁸Keo Jesu waamba, "Omubuso wa Mulimu wa ngepi, mi motuufekisa naike?"¹⁹wakufeka na mbuto tha masitete na shimba mulule,na kukathi yumbela musilwa saye,keo sikula kupiluka sitondo sikulu na yinyi no kuwilu kuumbelako masha kumitai thoso."²⁰Keo kame oamba, "Kuike uku nielela omubuso wa Mulimu?"²¹wa kufeka na mumela na shimba mukathi na waneka na muyeelo thiatu tha unga wa fulawa kupitela ungwela pashi poshe.²²Keo Jesu oenda mumileneñi na muminthi,kuluta na kutenda enthila thaye kutha ku Jerusalema.²³Omwewa oamba okwaye, "Mulena anu anyonyo mba yoyisiwa?"²⁴Keo oambela,²⁴Mulwele kuingena muselo sinyonyo,kakuli. Nami ambela owungi mowu lika kwingena. kono ahimwa kwingena.²⁵Apa ominya nthuwo a kiya eselo, keo mo mwina panthi na kungongota eselo na kamba,Mulena Mulena otushokwele." Mwa mialaba na kumiambela,' konimilimuka kao no kumutunda.'²⁶Keo mo mu amba. Mo no tulya na kunwa poso thoye kame moluta mu ma nthila etu.²⁷Kono mwaalaba, 'Naamba okwenu, koni limuka oku mupana mutunde okwange,omwa mutenda a nyangunyul²⁸Mukwikala kulila na ku kweca mayeo apa mbo mo mumona Abrahama,Isaka,Jakobo na mapolofita oshe mumu buso wa Mulimu,kono mu na yumbeliwa panthi.²⁹Mwa tunda ku musila liwi, kuwiko,ku mutulo,na mboela,na kutomana pa tafule mu mubuso wa Mulimu.³⁰Olimuke ei, aa noutokwa kumamaneno amba piluka o matangetho. Kame aa noutokwa enene ombapiluka omamaneno."³¹Mwetho nako emwa,afalisi awiya nakumwambela, "Othe otunde muno kakuli Heroda ainga kukwipaa."³²Jesu oamba, "muthe mukambele luya luwawa,otopele,moina tundisanga ma dimona ku yoyisa pelo na peuntha,nalii wa lyo uatu mo ni kuma pa mamaneno."³³Kono na swanela kuthyelapili pelo,peuntha na liiwa litatama kakuli ka swanelo ngao mupolofita asinyiwe panthi a Jerusalema.³⁴Jerusalema,Jerusalema,oipa apolofita na pacaula aa ana tumiwa okoye. Monosaela ngepi kuwaneka anoye ina ñathikuku yo waneka muma mbaba aye. Kono kowa saelaei.³⁵Omone amanthuwo oye ana siyiwa. Naamba okoye, kombo muni mono kendi apo mbo mwambo.' wafuyawethi oyu wiya mulithina lya Mulena."

14

¹Keo itendala lyo Sabata thi mweya, apa natha munthuwo tho mukulu mweya no Mafalisi ku kalya singwa, keo a mutopela enene shemwa.²Keo, mumbando thaye mono kwi kala mulume nokola kuthimba libumo.³Jesu keo o ipula aituti akulu no mulao wo Sijuda na Mafalisi, "ngepi kuwa kuyoyisa lyo Sabata ndi nje?"⁴Kono keo amwenena. Keo Jesu o mushimba, ku muyoyisa, na ku muteneka akuthela.⁵Keo oambela, "Opi o penu oyu okwite mwana wa mulume kapa ngombe oya ngwela mu lisima lyo Sabata keo akane apobene ku mukokamo?"⁶Nahimwa kutwesa kutambula peyi inu.⁷Apo Jesu namona aana isaniwa aketa sipula so likute, keo o amba nguli, kwa ambela ngao,⁸"Kumona ana one thaniwa ku mukiti wa maluwo, kona kekala pa sibaka so likute kakuli mwendi munu omweya o nesana munu wa kukutekiwa ku kupita.⁹Apa oyu naamisana akuma, mwa kwa ambela, 'Ope oyu mukoye apa oli,' keo mo katomana pa sibaka so kushi na lishamwa.¹⁰Kono kumona one saniwa, o katomane mu sibaka so kushi, ngao apa oyu na kwisana a kuma, akwa ambele ngao, 'Muonyi, katomane paya po ku kutekiwa.' Keo mo kutekiwa mukaci no anu oshe ana tomana pa tafule noye.¹¹Kakuli aa oshe akuthinisa peulu mwa usiwa pashi, noyu yoshe o kutwala pashi mwa thinisiwa."¹²Jesu keo oambela kame o mulume no mwisana, "Kumona one sana anu ku mulalelo kapa ku mukiti, kona isana aonyi oye kapa aminoyekapa akulwoye nwa alume kapa apoye kapa aa no kufuma we kala pepi noo, kakuli mwendi nao mbakwisana, keo mo ikiwa.¹³Kono kumona ona isaene anu ku mukiti, oisane a botana, aa no kwatwesa kweenda, ei hole, na a no kufa omeo,¹⁴keo mo fuyaethiwa, kakuli ahimwa kukwika. Kakuli mbo ikiwa mu nako no kwinguka noa no ku luka."¹⁵Apa na yuba ei omweya no tomana pa tafule na Jesu, keo o mwa ambela,"Ona fuyawethiwa oyu mbo kalya singwa mu mubuso wa Mulimu!"¹⁶Kono Jesu o mwa ambela, "Mulume o mweya no lukisa mulalelo u nene na kwisanako angi.¹⁷Enako no mulalelo, keo otuma apika aye kuka ambela aa naisaniwa, 'Muwiye, kakuli einu yoshe ina luku.'¹⁸"Keo oshe akalisa kuwana mwa kukayena. Wo matatekelo o mwambela, 'I na ulu silwa nainga kutha ni ka simone. Muni swalele.'¹⁹"Omukwaye keo o amba, 'I na ulu ipani ya mapulu, natha ni ka yetheke . Muni swalele.'²⁰"Keo mulume omweya o omba, Ina lama mbiyama kame nje kutwesa kuwiya.²¹"Aa pika keo awiya ku tonwela moolyoo woo ei inu yoshe. Keo moolyoo ominya nthuwo o lwana na kwa ambela apika aye, 'Muthe wangu mu tunthila na mikwakwa no mulenen'i mukaleta a njebwe, aa no kwa enda, aa no kufa meo na ihole.'²²"Aa pika keo amba, 'Muolyetu, eyu na twambele ina tendahala kono ku isiyalela sibaka mu muzuzu.'²³Keo molyoo wo ambela ngao, 'Muthe mu mikwakwa thinene na kwa ambela anu ngao awiye, ngao enthuwo thange thi umbe.²⁴Na mya ambela, njeko kwao alume naithaniwa mbo yuba ku mulalelo wange."²⁵Oungi nwanu mwa natha naye, keo othiuluka na kwa ambela ngao,²⁶"Ndi munu a wiya o kwange kono ka nthimba yaye, inawaye, mbiyama waye, aanaye, akulwaye na a manthaye, kapa oupilo waye, ohimwa ku ikala mulutiwa wange.²⁷Awo oshe akana ku shimba e sifapano soo na kwiya munyima thange nje kwikala alutiwa ange.²⁸Ani okwenu o thaela kumba tawala oyu kana kutoma pashi na kumona ndii ei aumbisa mo ithaela mali akuma pa bukai ndi okwite ya ku thi manitha?"²⁹Kwanda ngeyo, apa manisa ku paka mutomo keo okwanga ku manisa, aa mba mona oshe mwa kalisa ku musheka,³⁰ngao, oyu mulume no tateka ku umba kono ona kwanga kumanisa.'³¹Kapa mulena mwike, yotha kukalwa na mukwaye mulena mundwa, mbokana ku tomana pashi weli na ku shimba keletho kapa mwa twesa ku kalwisa mukwaye na masoja a lule likumi na mukwaye okwite masoja alule makumi meeli?"³²Ndi kao, apa masoja a mukwaye ahili kule, otuma anu aye kuka ambaula pa mikwa tha kuleta kotho.³³Keo apobene, omweya wenu oyu na kana kuteneka ei yoshe akwite nje na kwikala mulutiwa wange.³⁴Mukele uwa, kono ndi mukele unapu utobi wao, muokutusiwiwa ngepi?"³⁵Kou kwite tuso kao kumunvu hiwango kutenda mununo. Mo uyumbiwa. Oyu kwite matwi akuyubisa ayube."

¹Ngeno akwo yutulitha e mitelo na kwo akwo kutenda thibi oshe awiya kwa Jesu ku mu tethetha. ²Ama Pharisisi na Scribes keo a bilaela,ngao,oyu munu amuela na akwo ku tende thibi,mane na kulya noo.³Jesu keo oambela nguli,ngao,⁴"kumona o mweya wenu,oyu kwite angu mwanda keo omweya na yongo,oshemwa kuthiya a makumi mutanu na makumi mane na mutanu na ane mu liyungu,na kutha kathaa oyo na yongo kendi apa mba ka muwaena? ⁵Apa amana ku mu wana,amu kambeka pa thifuthi naku na ku taba enene.⁶Apa wiya kukuma ku nthuwo thaye,awiya kwithana a onyiaye na tunga no mupepi na kwa mbela ngao, 'Muwapele nange kakuli ina ka wana ongu wange nayongo.' ⁷'Na mi ambela ngao monyimo bene ngeyo mo kwi kala ku wapela ku wilu pa munu wa thibi omweya ku mono na piluka ku teneka e thibi ,kupita a makumi mu tanu na mane na mutanu na ane ana kana kumbilumuka.⁸Kapa mukathi oyu kwite likumi lya silvere, ku mona na yongitha po thimweya oshemwa ku laita e lampi thaye,kufiyela mu nthuwo na ku thaela thiwana ku pitela apa mba thiwana? ⁹Oshi thiwana ngeya mwethana a onyiaye na tunga no mupepi,na kwamba ngao, "Mu wapele nange, ' Kakuli ina wana ka siuvera kange aka no ka yongo. ¹⁰Ngeyo bene na mi ambela ngao kwe kalanga ku wapela enene ku mañeloi a Mulimu ku wilu pa munu mweya oyu na teneke o ku koñela thibi. ¹¹Keo Jesu oamba ngao, 'Mulume omweya mona kwata anaye alume aili, ¹²Omwanyaye o munyonyo keo ambela yaye ngao, 'Tate onipe ko umweya ku ufumu woye owangeko, 'Keo o a tapela oufumu waye kwa naye o aili. ¹³Mono pa pita ambu mayuwa manyonyo, o mwanaye munyonyo keo shimba ufumu waye naku ku thela kule ku litunga lyalyo, oko na ka petha petha oufumu waye woshe mu ku thinya thunya. ¹⁴Apa na manitha ku thinya o ufumu waye woshe,keo kwi kala nthala thi nene muya mu litunga,keo tateka kunyanda. ¹⁵Keo kengena musebethi ku munu mweya muya mu litunga,oyu no ka mupa musebethi wa ku litha angulu. ¹⁶Keo owapela kulya ku ilya na lithanga angulu kakuli njeko oyu no mupa ya kulya. ¹⁷Keo oyu mwana okengela enene na kwamba,ngao, 'Angi anu abeleka' kwa tate a kwite ingwa ingi,ome kuno,nafa ku nthala. ¹⁸Na funduka ku tunda kuno na kutha kwa tatemna ku ka mwambela ngao, "Tate mo ina fothethe eliwilu na we. ¹⁹Njekame ku swanela ngaoni thaniwe nga no mwanoye,oni shimbe ni feke wendi omweya no abeleki oye."²⁰Keo oyu mwana o funduka na ku wiya kwa yaye.Yoshi panena kule,yaye keo na mu mono keo eñeke thimu kwata enene,keo oituka kamu kumbatela na ku mwi mitha. ²¹Mwanaye keo amba ngao,'Tate,mo no nitende thibi ku liwilu na koye, Ko niswanela kuni thana nga no mwanoye kau. ²²"Yaye keo ambela a beleki aye ngao, 'Mulete wangu eyapalo iwa iwa, mu mu mange kame mu pake litheka ku likaa lyaye, na ma katulo ku maulu aye. ²³Kame mu lete o ngomwana wo ku nuna enene na ku mwipa. Tuwapele enene na ku kina. ²⁴Kakuli oyu mwanage mo na fa,pelo na yoyo. Mona yonga,pelo na waniwa. 'Keo a tateka oku kina. ²⁵"Cwale o mwanayo mukulu no shemwa kwikalako mona kekala kuilwa,Apa kauka na ku shenyena kunthuwo,ayuba membo na kukina. ²⁶Keo oithana mubeleki omweya naku mwipula ngao ike noyi tendaala. ²⁷Omubeleki keo mwambela ngao, 'Oya minoye ona kauka kame aka iyo anepaa ngomwana no ku nuna enene kakuli ona amwele mwanaye yona ku kete. ²⁸"O mwanaye o mukulu keo lwana na ku kana kwingena mu munthi,keo yaye owiya na ku mu lombela enene. ²⁹Keo mwanaye o mukulu o ambela yaye ngao, 'Mumone tate eilimo ingi ina ku belekele,kame shamba natanga omo ku ku kaena ei wamba yoshe,kono kowa tanga ku nipa shiwa ka membe ka mweya ngao ni ku wapelitehe naa kwange. ³⁰Pelo oyu mwanoye apa na kumu oyu na ka petha petha o ufumu woye na maule,ona mwipaele o ngomwana no ku nuna enene. ³¹"Yaye keo mwambela ngao, 'Mwanange enako thoshe mo we kala nage,kame yoshe iyi ni kwite yoshe yoye. ³²Cwale ngeno twa swanela ngao tu kine na ku wapela,kakuli oyu minoye mo nafa,ngeno mu yumi,mona yonga,ngeno na waniwa."

¹Jesu keo kame o ambela a alutiwa ngao, "Nokwikala mulume o mweya no ku fuma enene no kwala menenja,keo awiya ku mwambela nao oyu menenja wamona thingathiya o ufumu waye. ²Keo oyu nu ku fuma oithana o mwenenja waye na ku mwambela ngao, 'Ike eyi ni yuba eyoye? Oni tonwele omu sebethela,kakuli ngeno ko swanela kwi kala menenja kao. ³"Keo menenja o kengela ngao, 'Apa ni tende ike,kakuli oyu mwolyange ani tunditha pa itenda yange? Ome ambu nje mata aku lima kame natenda lishemwa ku lombela. ⁴Ni limuke yo ku tenda,ili kuli apa ani tunditha pa musebethi wange,anu anga kani amwele mu manthuwo oo. ⁵Keo oyu manenja oi thana omweya ana kolotela oyu mwolyange,na kwipula mutangi ngao, 'Bukai oyu no kolotela mwolyange? ⁶"Keo aamba ngao, 'mwanda umweya wa mabotela a mathi a oli.' Keo mwambela ngao, 'Oshimbe e thikoloti thoye,o tomane pashi oñole makumi mutanu.' ⁷Keo oyu manenja oipula oyu no wiili ngao, 'Bukai oyu na kolotela mwolyae? 'Keo alaba ngao, "Mwanda wa mashoka a uloto.' Keo mwambela ngao, oshimbe thikoloti thoye oikale pashi,o ñole makumi mutanu na maatu. ⁸Keo oyu munu no ku fuma o lumba oyu manenja waye no mbulo ku sephala.Kakuli mona mo nitha ku thepahala. Kakuli ana no lino litunga mwa kwata enene muku enditha yambo yo amwo kupita ana no liseli. ⁹Nami ambela ngao mukwate aonyi mu ku ku tithitha o ufumu no mbulo ku thepahala o ufumu no mbula ku thepahala,ngao apa mbo upwa,angu mba mikwate mu upilo. ¹⁰Oyu no ku thepahala mu inu inyonyo,kame wa ku thepahala mu ingi, ¹¹"Kame no mbulo ku thepahala mu inu inyonyo inyanguny, kame wambula ku thepahala na mu inu ingi inyanguny. ¹²Owe ndi ko wa thepahala mu ku kututhitha eibyana no anu, ani oyu no ku kupa mali oye,oye? ¹³Njeko mupika wo ku belekela malena meeli, kakuli mwa twetha ku thimbo mweya na ku wapela mukwae,kapa mwa twetha ku wapela mweya na ku kana ku wapeliteha omu kwae. Nje munu kutwetha ku thebeletha Mulimu na ufumu. ¹⁴Keo a ma Pharise, a no ku wapela enene mali, apa yuba yoshee,keo amu thimba enene. ¹⁵Keo oambela ngao, "Omwe mo mwa ku monitha ku luka mu meo no anu,kono Mulimu alimuka michima thenu. Iya iku twala

pa mulu enene ku meo o amu, koya wapelitha Mulimu kau.¹⁶O mulao na upolofita mo ni wikala ku kutwala apa na kuma Joane. Ku tundapo, e evangeli tho mubutho wa Mulimu keo, u kutathiwa keo amwo she aku thindetha moo.¹⁷Kwoto e liwilu na litunga ku kana kwi kala ko kupita mulao shuwango u mweya kwi kana kwika lapo.¹⁸Yoshe oyu lukula mbiyama waye na ku lama wawo acolo mulao lifa, naye kame oyu no kulama no ku lukululiwa kwa mukwa munthi waye acolo mulao no lifa.¹⁹Keo no kwikala mulume wa ku fuma enene no ku manganga mikanjo na maina a kwetha kame mo na ukola oufumu waye elilyanga.²⁰O munu no ku nyanda oithaniwa Lazaro mo nekalanga pa thelo thae tho lilapa, na lutu lwaye no ilonda londa.²¹na ku tatelanga ei ingwa ku ku tafule thoya no ku fuma. Na ambwa oshe mo na mu lathanga pa ilonda.²²Keo ku wiya ngao oyu mukwo kunyanda ofa kame a mañeloi kewo mushimba na ku ka mupaka kumbali tha Abulama.No ya no ku fuma naye kame naafa na ku ka mu bumbeka,²³Keo yoli mu libita kame mu manyando, otopela keo mona Abulaama yoli kule na Lazaro mukwo ku nyanda ali pamweya.²⁴Keo oyu no kufuma o lila na kwaamba ngao, "Tate Abulaama,oni yubele ñeke kame otume Lazaro,ngao a mbwateke o munwe waye mu meyu a wiye ani oyithethe pa lilimi kakuli pano na nyanda mu no mu mulilo."²⁵"Abulaama keo amba ngao, 'Mwanange okengele ngao mu upilo woye mono kwata ofumu uwa ungi, Lazaro oye mona nyanda.Kono ngeno ona ku kete kuno, owe mu makama moli.²⁶Pamweya neyo, O lukwakwa lunene lu na pakiwa pakaci,ngao njeko wa ku twetha ku tunda kuno kwiya ko kame njeko wa ku twetha ku tundoko ku wiya kuno kwetu."²⁷"O mufumi keo amba ngao, 'Na ku lombata,Tate,Abulaama,ngao utume Lazaro athe ku nthuwo thaka tate-²⁸Kakuli ni kwite aminange mutanu,anga ambele enene,ngao, nao kana wiya ku ku wana muno mu thibaka tho manyando."²⁹"Abulaama keo amba ngao, "Kwaali Mushe na ma polofita; ona teneke a tethethe okwoo."³⁰"O mufumi keo alaba ngao, 'Nje Tate Abulaama,kwa wapela munu wa ku tunda kwa afu ku ka ambela,keo mwa mbilumuka.³¹"Keo Abulaama omu ambela kame ngao, 'Kumona akana ku yubela Mushe na ma polofita,ashemwa ku yubela shuwango munu waku tunda kwa afu."

17

¹Jesu mo na ambela alutiwa aye ngaa, "mbo kwikala ei mbo ingwisa anu,kono umai woyo mbo iwiyele eyo! ²Kwa swanela ngao oye a mangeliwe o liwe musingo kupita ngao a ngise o mweya kwa woo anikana.³Mu ku topeelee.Mapoe kumona ona tende sibi,o mu kanise,kumona o na kunyatha,omu swalele. ⁴Kumona ona ku fose the mutanu na twiili mu liiwa, na kuwiya o koye mutanu na twiili,ku wiya kwaamba ngao,na kunyatha waswanela kumu swalele!"⁵Aa lutiwa a Mulena mo na mwambela ngao, "O tu kulise mutumelo. ⁶Mulena mo naambela ngao, nga mwa kwata tumelo tha kufeka wendi mbuto tha masitete nga mo mu ambela o sitondo no feiga,o tumuke,o kamene muliwate,nga mo sikuyuba.⁷Kono ani o kwenu,oyu kwite o mubeleki oyu kekela kapa ku mamela aangu,mo mu ambela yo na kauka muliwa;O wiye wangu-wangu otomane olye? ⁸Oshemwa ku mwambela ngao, 'O ni tendeleko ya kulya ni lye, o pake o lukanda ku thingulukisa oito yo ye o nipe ku pitela apa ni manisa o kulya na ku nwa kutunda apo pokoti olye na ku nwa?⁹O na shemwa ku ku tumela ku mubeleki kakuli o natende o inu eyo na mwambela ngao atende,ona tende ngeyo ndi? ¹⁰Shiwango itendelemo ngeyo kumona mu na tende eimu nambeliwa mo mu amba ngao, Kaa twa beleki a ku sepahala kao. Mo tuna tende ambu ei tuna lukele kutenda."¹¹Mo no kwikala ngao apa natha ku Jerusalem,mo na enda mu museto wa Samaria na Galilea.¹²Apa na ingena mu munthi umweya,alume likumi a kukola simbingwa keo a mu wana. Mo na emana kule naye. ¹³Keo a kalumuka,a amba ngao, "Jesu,Mwolyetu,o tuyubele ñeke."¹⁴Apa naa amona,keo oambela ngao,"Muthe muka ku monahathe ku ma prisita." Apa na tha ngeyo keo na yoisiwa. ¹⁵Omweya okwoo apa na mona ngao no yoisiwa,keo o pilukela,ku manyima ku ku tumela ku Mulimu. ¹⁶No ngwela o lupala lwae kumaulu a Jesu ku ku tumela okwae. Apo Musamaria.¹⁷Jesu keo o amba ngao, "Aa na yoisiwa ka likumi kao? Aa mutanu nane kupi kwaali? ¹⁸Njeko kame a kwoo aa na wiyi ku kutumela ku Mulimu,kendi oyu no mushobo wao? ¹⁹Mona mwambela ngao, "Oimane othe. O ulumeli woye u na kuyoisa."²⁰Mu ku ipuliwa ku Mafalisi ngao o mubuso wa Mulimu mo u wiya kamwaka,Jesu keo o alaba na kwaamba ngao, "O mubuso wa Mulimu ushemwa ku wiya mu ku limukiwa. ²¹Komba amba ngao, 'Mumone,unowo nyiwo!' kamba, 'Uya wo nyiwo,Kakuli mumone ngao o mubuso wa Mulimu okwenu kouli. ²²Mo na ambela a lutiwa aye ngaa, "Omaliwa a wiya mbo muwapela ku mona liiwa limweya lya mwana munu,kono ko mbo mulimona kao. ²³Mba miambela ngaa,mu mone,paya! mumone,apa! kono ko mu na thako kapa kwa koñeela, ²⁴Ngeyo wendini o mwetho o mu wesela mu wilu ku munyeka ku tunda oku ku sibaka no liwilu kutha oku kushambwaliya no liwilu,keo omwana munu mbo ikala ngeyo muliwa lyaye.²⁵Kono mwa nyanda ngo mu inu ingi-ingi na ku kaniwa ku lusika olu lu liko. ²⁶We ndini omu no kutendalela mu maiwa a Nuwe,keo mbo kutendala ngeyo kame mu maiwa no mwana munu. ²⁷Mo na lya,mo na nwa,mona lama naku lamisiwa kupitela Nuwe apa ne ngena mu Areka. keo munda uwiya kuayundisa oshe-oshe. ²⁸M ku kufeka,omu no ku tendalela mu maiwa a lota-mo na lya na kunwa,ku ula na ku ulisaa,ku kuna na ku umba. ²⁹Kono oliiwa na tunda Lota mu Sodoma,o mulilo mo no uloka na sulufura mu wilu na ku asinya oshe. ³⁰Mu mukwa umweya wa ku kufeka mbo kwikala elyo liiwa mba monala o mwana munu. ³¹Mu liiwa elyo mboikala peulu no thuwo ko mba twese kutha pashi ku ka tundisa oibyana munthuwo,mu ku kufeka oyu mbo ikala musilwa ko mba uku kau. ³²Mu kengele o mbiyama Lota. ³³Oyu singa ku yoyisiwa oupilo waye mwa ulutha,kono oyu lutha oupilo waye mwa uyoisa. ³⁴Na miambela,omo muusiku owo mbo kwikala anu aili pa mumbeta umweya. Omweya mbo shimbiwa,o mweya mbo siiwa. ³⁵Mbo kuikala a kathi aili a kutwa. Omweya mbo shimbiwa o mukwae mbo siiwa. ³⁶Mbo kwikala anu aili musilwa,o mweya mbo shimbiwa o mukwae mbo siiwa. ³⁷Keo a mwipula, "Kupi Mulena?" Mo na ambela nga,"Apa mbo sikala o situpu po mba kungulukela a ñui."

¹Keo wambela o nguli no kua nanga omu a lukela ku lapelela ngaa kana thwafa. ²Kuamba ngaa, "Mu muleneñi u mweya no mwikala muatuli oyo no kana kuiyapa Mulimu na ku kana ku kuteka anu. ³Mo no kwikala o mukatha fela o mo mu muleneñi,mo na wiyanga o kwae nako na nako,na ku ambanga ngao, 'O nituse o ni atulele oyu ni thekisa. ⁴Mu nako thile-thile no shemwa ku wapela ku mutusa,apa no kupita o nako keo o kwambela yo foti, "shiwango ngaa ko niyapa Mulimu na ku kuteka anu kao. ⁵Kakuli oyu mukathafela ani filika mo ni mu atulele,ngao ka na wiyanga ku ni katatha. "Keo o Mulena oamba ngao, "Muyube ei amba oyu mu kwo kwatula na sobothi. ⁷Mulimu oshemwa ku atulele anaketiwa o kwae aa mu lilela o usiku na mushinonga,shiwango omu aliyeyela oku a yubela oñeke. ⁸Na mi ambela ngao mwaanyangupela o ku atulele. Shiwango ku ikala ngeyo, mwana munu apa awiya mbo wiya kuwana o ulumeli uli mulitunga ndi?"⁹Keo o amba kame nguli ku ambela ana kumono ngao a na lukuna ku shaula akwoo anu ¹⁰"Aanu aili mo na tha mu tempele ku ka lapela-omweya Mufalisi omweya Metelisi. ¹¹Mufalisi keo o imana na kulapela kwamba eyo inu okwae, Mulimu,na ku tumela okoye ngao ome nje ku ku feka na kwange anu ambuyi, ano mbula o kuluka, amahule kapa mane oyu mutelisi, ¹²Naku yumenanga oilya twiili mu sunda. Neekanga ulishumi omali ni wanaga oshe." ¹³Oyo no imana kule no shemwa shiwango ku topela ku wilu,keo okulikukula pa mbando,na kuamba ngao, 'Mulimu,oni yubele ñeke,kakuli no mukwa sibi. ¹⁴Na miambela ngaa,Oyu mulume mo na uka mumanyima ku tuwo thae yona moniwa ngao wa kuluka ku pita oyu mukwae.Kakuli o munu yoshe oyu nokukunenepisa mwaa kokobethwa,oyo oku kokobetha mwa kulisiwa. ¹⁵Anu oshe kame mo na leta anoo anyonyo okwae ngao aaa kwate,keo alutiwa aye apa namona ngeyo keo aa ayutha. ¹⁶Kono Jesu oesana ngao awiye okwae,na kuamba ngao, "Muitanise anikana awiye okwange,komu naakanisa kakuli o mubuso nokuwilu waku kufeka wendini ao." ¹⁷Ya sikuma shemwa na miambela ngao, oyu no kukana ku amwela o mubuso wa Mulimu wendini mwanikana komba ingenemo kao. ¹⁸Omweya ku manduna mo na ipula Jesu ngao, "Mulimu muwa,mo nitenda ike ngao niyole oupilo noku yoyela o nako thoshe? ¹⁹Jesu keo o muambela ngao, "Ike apa unitoya ngao no mukwa kuluka? Njeko oyu no kuluka kendi Mulimu ambu. ²⁰Walimuka o milao-ko tenda uule,ko na ipaa,ko na eetha,kona paka yangaya-ngaya,okuteke iyo na nyoko." ²¹Oyo nduna keo waamba ngao, "Ei yoshe ina ibuluka ku kala oni shili mwanikana. ²²Jesu apa na yuba ngeyo keo omuambela ngao,"Kushi sialela sinu simweya.Wa swanela kuulisa ei okwite yoshe na ku itapela a utwi,keo mo kwata sikwama ku wilu-keo owiye onikoñeele. ²³Kono onduna apa nayuba eyo ine,keo swaba enene,kakuli mona fuma enene. ²⁴Jesu apa na mumona ngao aswaba keo oamba ngao, "Ku kaluenene aa no kufuma kuingena mubuso wa Mulimu. ²⁵Mane kwoto ngao okamele engene mu lithiyo no nguya,kupita ngao oyu no kufuma engene mu mubuso wa Mulimu. ²⁶Aa na iyuba keo amba ngao, "Keo oyu mbo yoisiwa ani?" ²⁷Jesu keo o alaba ngao, "oinu o ikalu kwanu yooto ku Mulimu. ²⁸Peter keo oamba ngao,"Ku na wapa tuna sii oinu yoshe oyetu na kuku koñela. ²⁹Jesu keo oambela ngao, "Yasikuma shemwa na miambe ngao, njeko munu oyo na sii othuwo kapa mukathi,kapa apae,kapa ashemi kapa aana,mukutendela o mubuso wa Mulimu. ³⁰Oyo mbo kana kuwana oinu ingi thi no nako thino,na nako ethi thiwiya,ngao a wane o moyo no mbula o kupwa. ³¹Mu manyima no kwisanela a lutiwa ae okwae keo oambela ngao, "Mu mone,twa kambama kutha ku Jerusalema,keo oinu yoshe ei na ñola a mapolofita kwaamba ya mwana munu moika tendaala. ³²Mwa piwa mu makaa aanu,mwa mu shendaula,na ku mutenda unyangunyuna na ku mu sipwela o mate. ³³Apa mana ku mu shapa,mwa muipaa,mu liiwa no waatu mwa yoya kame. ³⁴Naashemwa kuyuba ei inu yoshe,kame eli lii mo no li olekiwa okwoo, kame mo na kana ku yuuba ei inu no yambiwa. ³⁵Mo no ku waniwa ngao,Jesu apa na shenyena ku Jeriko, mulume wakufa omeo mona tomana kunyonga no mukwakwa kuno nyepanga. ³⁶Mu ku yuba anu ang-angi a pita,keo o ipula eyo no itendaala. ³⁷Keo amwambela ngao Jesu wa Nazareta yo nyiwo pita. ³⁸Keo oyo no kufa omeo olila naku amba ngao, "Jesu Mwana Davida oniyubele ñeke. ³⁹Ao na enda poso keo amu ayutha ngao a mwene.Kono keo o kuwa enene shemwa. ⁴⁰Jesu keo oimana na ku amba ngao a mulete o kwae. Keo oyo no kufa o meo apa nekala kumyonga tha Jesu,Jesu keo omuipula ngao, ⁴¹"Esi o singa ome ngao ni kutendele ike? Keo oamba,Mulena,na singa kumona. ⁴²Jesu mo na mwambela ngao,Omone.O tumelo thoe thi na ku yoyisa. ⁴³Apo keo omona na ku koñeela Jesu, na ku kukutumela ku Mulimu. Anu oshe apa na mona ngeyo mo na lumba Mulimu.

¹E sikwata soo soshe keo simana na kuleta Jesu poso tha Pilato. ²Keo a kalisa ku mushendaula kwamba ngao, "Tuna muwana oyu munu ngao a yembula anu nolino litunga lyetu,akana kutopela Cezare na kwamba ngao oye yonyio O Kelesite O Mulena." ³Pilato keo o mwipula ngao, "Owe O Mulena no maJuda ndi?" Jesu keo o mwalaba ngao, "Onambelemo." ⁴Pilato keo O ambela amaprisita akulu na ungi no anu ngao, "Konaiwana ofosi ko yu munu kao." ⁵Kono na tundamena,kwamba ngao, "A undunganya anu, kuno yo luta mu Judea moshe, ku tatekela mu Galilea kuleta kuno." ⁶Keo Pilato apa yuba ngeyo,no ipula ndi oyu munu atundela ku Galilea. ⁷Apa neya ku limuka ngao ekala mushi no mata a Heroda,keo o tumena Jesu kwa Heroda oyo mu nako etho neli ku Jerusalema. ⁸Apa Heroda na wiya kumona Jesu,no wapela yonene,kakuli no saela kale ngao omu mone pa nako thile. No yuba eyae mane mwana wapela kumona e isupo nga itendiwa o kwaye. ⁹Heroda no twesa kwipula Jesu mu msi msngi,kono Jesu no imwa ku mwaalaba. ¹⁰A maprisita akulu na nyefuli oshe nemana,na uyi naku mushendaula. ¹¹Heroda na masole aye keo atukana Jesu ns ku mukolyawetha. Keo amu manga mu ito no inyai na ku musa kwa Pilato kame. ¹²Keo Heroda na Pilato atwesa kupiluka a onyi mwelyo liiwa, kakuli pakale neli a munu na mukwa sithimbo sae. ¹³Pilato keo o isaena pamweya a maprisita akulu na busi na ungi no anu oshe. ¹⁴na kwambela ngao, "Mono muni letele oyu munu ngao a yembutha anu,keo mumone ome, pa

ku mwipaula poso thenu no ni imwa kuwana ufosi kwoyu munu kutha neyo inu yoshe no mu mwangetha.¹⁵ Njeko,shiwa yo Heroda,kakuli mwana ka musula kuno kwetu,mane mumone,njeko shiwa simweya esi silukela e lifu esi anatende.¹⁶ Apa moni mupa ambu ku mbanjelo na ku mulukula." ¹⁷Petho nako Pilato mwana kwata swanelo thaku tesa kupanisetha a Majuda lipanditi omweya pa nako tha mukiti. ¹⁸Kono oshe keo akuwela pamweya,na kwaamba ngao, "Ko yumunu kao, kono otu panisethe Banabasi." ¹⁹Banabasi munu no pakiwa mu tolongo na mulandu wa ulwanisi mu mulenen'i na kwipaa anu. ²⁰Pilato keo oambaula okwoo kame,kuno yona wapele ngao, a lukule Jesu. ²¹Keo akuwela,ngao, "Omwipae,omwipae."²² Keo oamba okwo kame aka ni watu, "Ike,kandi unyangunyu mwike owu ana tende oyu munu? Kona iwana ufosi owu utwesa kuleta lifu kwoyumunu kao. Kona kuli mu manyima no ku mupa aka mbanjelo,keo moni mulukula."²³ Kono keo atwalela na mai noku lungwala,kwamba ngao a ipaiwe. A mai o keo aleta ngao Pilato ayubisise. ²⁴Pilato keo o kutukisetha kutenda weti omwana saelela. ²⁵Keo olukula oyu na saela oyu no pakiwa mu tolongo na mulandu no ulwanisi na ku ipaa anu. Keo oalukwela Jesu kutho mu na wapeela.²⁶ Apa na mutwala ngeyo keo apitula na Simoni noku Cirene,ku tundela ngeyo kwelyo litunga,keo amukambeka esifapano ngao ashimbe,ku kon'ela Jesu.²⁷ Oungi no anu,na kathi kuno ana chokauka emichima na ku lila,na twesa ku mukon'ela. ²⁸Kono apa na apilukela,Jesu keo oamba ngao, "Omwe mwana no akathi a Jerusalema,kumuna lila kabakala lyange,kono mulile libaka lyenu neli no anenu. ²⁹Mu mone, a maiwa awiya awo mbo kwa mbiwa ngao, kufuyawethiwe a mauma na mabumo owo nakana kweleka po,na mele awo nakana kuyamwisa po. ³⁰Keo mba tateka kwambela a malundu ngao, 'Otungwele,mane na ku lundu otunyoyno ngao,otufekele. ³¹Kakuli mona atenda ngeya kuno eitondo yoili outala esi mbo sitendala sinu mwike ko kuna kukuta?"³² Alume akwao, no ikebenga iili,mwa natwaliwa pamweya naye ngao nawo aka ipaiwe.³³ Apa naka kuma ku sibaka sisaniwa ngao,"Katendele," apo keo aka mungongotela pa mweya neyo ikebenga simweya kweli no silyo esikwaso kweli no simowe. ³⁴Jesu keo oamba ngao, "Tate oaswalele,kakuli kalimuka eso atenda kao." keo a yumba ngetha,na ku tapa eikumango yae.³⁵ Anu nemana ku komoka kuno a malena a mukolyawetha kuno amba ngao. "Mwana twesa ku yoisa akwae. Mu mu teneke akusoise eni yofoti aiba endi oye yo Kelesite Omwana Mulimu,oyu na ku ketela."³⁶ A masole nao na mupupukisa,kuno a mushenyena, na ku muchupwa esitondo no Vinega. ³⁷Kuno amba ngao, "aiba endi oe o mulena no maJuda,oku yoise ofoti." ³⁸Na tuleka sisupo peulu thae no simonisa ngao, "Oyu yonyiko OMulena no Majuda."³⁹ Omweya no ikebenga no sinyenthaala apo jeo si mutongwetha na kwaamba ngao, "Kowe o Kelesite kao? oku yoise ofoti na ku tu yoisa natwe." ⁴⁰Keo omukwae omu mwenisa,na kwamba ngao, "Kandi ko we yapa Mulimu kao kakuli wekala mu mulandu no ku atuliwa mumweya naye?"⁴¹ Tuneiku kuwana kuno baken'isa mulao, kakuli twa piwa eyi ina lukele emilandu thetu. Kono oyu munu yu njeko oonyangunyu ana tende."⁴² Keo o amba ngao, "Jesu ngoka ni anuke apo ka kuma mu muso woye." ⁴³Jesu keo o mwambela ngao, "Ya sikuma nakwambela ngao, "Pelo ngeya mokekala nange mu Paradise."⁴⁴ Neli mu nako no mutanu na kamweya,keo e milema thifekela elitunga lyoshe keti apa no thi kwaena enako no mutanu na tune. ⁴⁵Apo e liwa no lipiluka wilu. Eliina no mutempele keo liyatuka twiili.⁴⁶ Ku kuwena na linthwi no ku lungwa,Jesu keo o amba ngao, "Tate mukachi no makaa oye,naleta omoyo wange." ⁴⁷Apa na mana kwamba ngeyo, ofa. Apa o mucentorion na mona eyi no itendala,keo o lumbeka Mulimu,na kwaamba ngao, "Ya sikuma oyu neli munu wa kuluka."⁴⁸ Apa e nyangela no anu no thikuwana pamweya peso sibaka na ku mona yoshe ei no itendala,na ku thika kuno aku fula pamele. ⁴⁹Kono oshe ao na mulimuka,mane na kathi ao na mukon'ela kutunda ku Galilea,emana ku tambamena,kuno ana kukomokele. ⁵⁰No kwikala,o mulume no isaniwa Josefa,neli omweya no aendisi. Neli mulume muwa wa ku luka. ⁵¹Oyu mulume no imwa ku kwaitana na mi nano mi nto tho. Mwa na tundela ku Arimatea,o mulenen'i no maJuda,kame mwana saela ngao a twese kuwana o mubuso wa Mulimu.⁵² Oyu mulume,notha ku kamona Pilato ku ka lombola olutu lwa Jesu. ⁵³No shimba olutu ku shelumuka,kuno yona luthinga thinga mu maina o mawa, na uka lupaka mu mbumbo no thishimwa mu liwe o mo no mukana ku bumbekiwa kale o munu.⁵⁴ Neli liiwa lya witukiso,mi eSabata neli pepi ngao thi tateke. ⁵⁵Akathi na wiya na Jesu ku tundela ku Galilea keo atha na ku kamona e mbumbo nomo o lutu lwae no lu shendekeliwela. ⁵⁶Na ukuluka na ku ka lukisa manuko na maathi. Eli no Sabata na pumula kutha na mulao.

Joani

1

¹Ku matatekelo mono kwi kala na lii, mane e lii mono likala kwa Mulimu, kame e lii neli yo Mulimu. ²Mono likalako kwa Mulimu ku matatekelo. ³E inu yosho mono itendiwa o kwaye, kame oye nga njeko e inu yoshe no itendiwa nga ko ya tendalile kao.⁴ O kuyoya mono kwi kala o kwaye, mane kame o kuyoya neli lyo liseli no anu. ⁵E liseli mono li munyeka mu lififi, kame na lififi nalyo no limwa ku twesa ku thima e liseli.⁶ Mono ku wiya munu oyu no tumiwa kwa Mulimu, e lithina lyaye neli Joani. ⁷Eyi na wiyela ya ku wiya kupa upaki weyi no liseli, ngao anu oshe nga yubisise na kwitana kabakala oye. ⁸Joani neli koye lyo liseli kao, kono mwa neya ngao a wiye ape upaki weyi no liseli.⁹ E liseli no niti, elyo li munyekela o munu yoshe, mono li keya muno mu kaye.¹⁰ Mwa ne kala muno mu kaye, mane a kaye mono ka umbiwa o kwaye, kame mane a kaye no kaimwa ku mu limuka. ¹¹Mwa neya kwa paye, kono a paye naimwa ku mwa mweela.¹² Kono o kwetu twangi ao na mwa mweela, ao na itana mu lithina lyaye, mwa napa e liseli ngao a piluke ana Mulimu. ¹³Aa na imwa kwelekiwa ku unyinga, kapa omu tha saelela e nyama, kapa omu a saelela anu, kono mwa nelekiwa kwa Mulimu.¹⁴ E lii mono li piluka nyama mane keo li wiya ku yoya mu kachi ketu. Tuna mono e kanya thaye, etho kanya weti thoyo mweya yo fochi o tundela kwa Tate, oyo nombu e sishemo na uniti. ¹⁵Joani mwana tonola e yaye ku kuwela, kwamba ngao, "Oyu yonyiko no ni ambaula ngao, 'Oyu tamba kuni koñela yo munene ku ni pita, kame mwane kalako weli kuni pita." ¹⁶Ka kuli

mu ku fuma kwaye toshe tuna wana e sishemo peulu no sishemo. ¹⁷Ka kuli o mulao mono uletywa kwa Mushe. E sishemo na niti eyo mono iletiwa kwa Jesu Keste. ¹⁸Njeko munu wa monapo Mulimu; o Mulimu yo fochi, oyoli pa mbando tha Tate, yonyiko ona letele ngao Mulimu a limukiwe. ¹⁹Ou wonyiko o upaki wa Joani apa Majuda na tuma a maprisita na Malivi o kwaye ku tunda ku Jerusalema ku wiya ku mwipula ngao, "Kandi owe ani?" ²⁰Mwa namba uniti---no imwa kwoleka, kono mwa namba uniti ngao----"Kome no Keste kao." ²¹Kona kuli keo a mwipula ngao, "Kandi owe ani eni? Owe o Elia ndi?" Mwana amba ngao, "Kome kao." Keo amba kame ngao, "Owe o mupolofita ndi?" Mwana alaba ngao, "Nje." ²²Keo a mwambela ngao, "Owe ani eni, ngao natwe ngo tu twese ku kambela ana tu tumu kalabo tha niti?" Mo ku tonola o fochi ngepi?" ²³Keo o ambela ngao, "Ome no lii, elyo litha na ku kuwela mu liyungu kwamba ngao, "Mu lukise kwondola o mukwakwa wa Mulena, 'weti omo nambela mupolofita Isaya." ²⁴Kona kuli a mweya ku Mafalisi keo nao a tumiwa, ²⁵mane keo a wiya ku mwi pula na kwamba ngao, "Ike apa o kolobetha aiba ndi kowe o Krete kao kapa Elia kapa mupolofita?" ²⁶Joani keo o alaba, kwamba ngao, "Ome na kolobetha ambu na meyu. Kono mu kachi kenu mwemana munu oyo mu kana ku limuka. ²⁷Oye yo nyiko o tamba ku ni koña mu manyima, oyo e miala no ku mangisa e makatulo aye koni swanela ku thi manguna kao." ²⁸Yoshe eyi mono itendelela mu Betania mu shambwaliya wa Jordani, omo Joani natha na ku kolobeetha. ²⁹E liwa no likoñela Joani keo o mona Jesu yo wiya o kwaye na ku wiya kwamba ngao, "O mone, ono yo ngu wa Mulimu oyu tundisa e sibi no kaye! ³⁰Oyu yonyiko no nitha na kwamba ngao, 'Yo tamba kuni koñela mu manyima kame a ni pitela, ka kuli oye mwane kalangako weli ku pita ome.' ³¹No nimwa ku mu limuka name, kono mono ku tendala ngeyo ngao nga monale ku Isilaele apa nitha ngeyo na ku kolobetha na meyu. ³²Joani kame notha na kumu pakula, kwamba ngao, "Mo ina mono e mepo e thi kenu weti ka ngwilimba ko ka tunda ku wilu, na ku wiya kumu yokela. ³³Weti ome no nimwa ku mu limuka, kono oyu no ni tuma ku wiya ku kolobetha na meyu mwana ni ambela ngao, 'Oyo tamba ku mona e mepo e thi kenu tho thi shelumuka na ku mu yokela, yonyiko o kolobetha na mepo ethi kenu.' ³⁴Ina mu mono na kumu pakula ngao kandi yonyiko o mwana Mulimu." ³⁵Kame, e liwa litatama, kuno Joani yonemana na lutiwa aye aili, ³⁶na ku mweena Jesu yo wiya ku pita, kame Joani keo o amba ngao, "Mu mone, o ngu wa Mulimu!" ³⁷A lutiwa aye a aili na muyuba yotha na kwambaula eyo mane nao keo a koñela Jesu. ³⁸Apa Jesu na ku temuna na kwa mona atha na ku mu koñela no ambela ngao, "Mwa saela ike?" Na mwalaba ngao, "Rabbi" (ku toloka ngao "Muluti"), "We kalanga kupi?" ³⁹No ambela ngao, "Mu wiye mu mone." Keo atha na ku ka mona oko e kalanga; na ontha naye elyo liwa, ka kuli neli nako tha 4 koloko no singola ngola. ⁴⁰O mweya no aili oyu no ku yubela Joani yotha na kwambaula na ku koñela Jesu neli Andriasi, o mina Simoni Pitrosi. ⁴¹Mwana ku wana weli na mu kulwaye Simoni na ku wiya ku mwambela ngao, "Tuna wana Mesia" (oyu tolokiwa ngao Krete). ⁴²Mwana mu leta kwa Jesu, na Jesu naye keo o wiya ku mu topela na ku mwambela ngao, "Owe o Simoni o mwana Joani. Pano mo isaniwanga Kefasi" (ku toloka ngao Pitrosi). ⁴³E liwa no litatama, apa Jesu na saela ku funduka kutha ku Galilea, mwana ku wana na ku mwambela ngao, "O ni koñele." ⁴⁴Kona kuli Filipi oye mwana panena ku Betsaida, o munthi no apaa Andriasi na Pitrosi. ⁴⁵Filipi mwana wana Natanaele na ku wiya ku mwambela ngao, "Oyo Mushe na ñola e yaye mu mulao, ku paka pa mweya na mapolofita, tuna mu wana: Jesu o mwana Josefa, ku pana ku Nazareta. ⁴⁶Nataniele keo o wiya ku mwambela ngao, "Ko sili sinu sa ku wapa eso sitwesa ku panena mu Nazareta?" Filipi keo o amba ngao, "O wiye o mone." ⁴⁷Jesu no mona Nataniele yo wiya o kwaye na ku mwambela ngao, "Mu mone, o Muisilaele no niti, oyo o kwaye njeko likuli!" ⁴⁸Nataniele keo o mwambela ngao, "Wani limukela kupi?" Jesu keo o mutambula na ku mwambela ngao, "Nje kale Filipi a kwisane, paya no ikala mu sitondo no feiga, no ni ku mona." ⁴⁹Nataniele keo o mwalaba ngao, "Muluti, owe kandi o mwana Mulimu! O mulena wa Isilaele!" ⁵⁰Jesu keo o mutambula na ku mwambela ngao, "Ka kuli mo ina kwambele ngao, 'Mono ni ku mona mushi no sitondo no feiga,' pechi o itane? Mo mona inu ikulu ku pitela eyi." ⁵¹Keo o amba kame ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao, mo mu ku mweena e liwilu lyo li yanhuluka, mane na mangeloi a Mulimu kuno a kambama na ku shelumuka peulu tha mwana munu."

2

¹Mu liwa no watu, mono kwi kala mukiti wa ku lama mu Kana wa Galilea, mane na inawa Jesu mwane kala kwowo mukiti. ²Jesu na lutiwa aye nao mwane saniwa kwowo mukiti no ku lama. ³Apa o veine napwa, inawa Jesu keo o mwambela ngao, "Ana mana o veine." ⁴Jesu keo o mwambela ngao, "Owe mukathi, ike apa o wiya o kwange? E nako thange kale kotha ikuma kao." ⁵Inawaye keo o ambela a pika ngao, "Soshe eso a mi ambela, ngo mu sitende." ⁶Mono kwi kala mapoto 6 a mawe a ku pakanga meyu ao na tome kiwa ku sebeisiwa ku Majuda aku kushela pa mikiti, thi mweya mono thi kwelela na maemele meli kapa matu. ⁷Jesu keo o ambela ngao, "Mumbise ao mapoto na meyu." Kona kuli keo a sela kwa umbisa keti ku yupauka na pa milomo. ⁸No ambela a pika kame ngao, "Mu panise ma mweya mu twaele o mutapi o mukulu no ilya." Keo a tenda ngeyo. ⁹O mutapi no ilya o mukulu keo o etheka a meyu ao na piluka veine, kono no imwa ku limuka ngao a pana kupi (kono a pika na ka beta a meyu ao na limuka). Keo o isana o mulami ¹⁰na ku mwambela ngao, "Mulume yoshe mwa tateka kunwa o veine no kungupa weli pechi kunwa oyu nombula kwa ungupa ku mona ana pende. Kono owe mona buluka o veine no kungupa ku leta na ngeno." ¹¹Esi so sisupo no utangi na tenda Jesu mu Kana wa Galilea, na ku monisa e kanya thaye, mane a lutiwa aye keo a tateka ku mwitaena. ¹²Ku tunda peyo Jesu, inawaye, a kulwaye, na lutiwa aye keo a shelumukela ku Kapernauma na ku ka tomanako pa maiwa manyonyo. ¹³Kona kuli e paseka no Majuda mono thi kala pepi, na Jesu naye keo o kambamena ku Jerusalema. ¹⁴Mwana kawana a ulisi no mapulu na angu na tungwilimba ana ipaka mu Tempele, mane na no ku chinja a mali kuno nao a natomana ngeyo. ¹⁵Kona kuli no tenda mbafa tha siwepu na kwa chithela oshe panthi kwa tundisa mu Tempele, kupaka pa mweya na angu na ngombe thoshe. Mwana mwaa mwaa e miwaya waya thoshe no akwo ku chinja a mali na ku yumbana a matafula oo

oshe. ¹⁶Kwa no ku ulisa o tungwilimba mwana ambela ngao, "Mu tundise yosheyo muno. Muteneke ku pilula e nthuwo tha Tate kuthi tenda musika." ¹⁷A lutiwa aye na anuka omu no ku ñoleliwa ngao, "O ku tiyela eyi no nthuo thoye yombo inilya." ¹⁸Kona kuli a Majuda keo a muthekisa na ku mwambela ngao, "Sisupo mwike esi tu monisa, apa ona tende eyi no ngeya?" ¹⁹Jesu keo oa tambula ngao, "Mumbule ethi Tempele, mane mu maiwa matu ome keo moni thumba." ²⁰A Majuda keo amba ngao, "Ethi Tempele mono thumbiwa mu ilimo 46, kono owe mo thumba mu maiwa matu ambu?" ²¹Shiwa ngao, oye mwana toya e tempele no lutu lwaye. ²²Mu manyima apa nenguka kwafu, a lutiwa aye keo anuka ngao kandi mwana amba ngeyo, kame keo a itana neyi namba a mañolo mane na kwitana a mai ao Jesu namba kame. ²³Apa natha ku Jerusalema ku mukiti no paseka, o ungi na kalisa kwitana mu lithina lyaye apa na mona e isupo natha na ku tenda. ²⁴Kono Jesu oye no imwa kwa sepa ka kuli mwana limuka oshe, ²⁵kame ka kuli no imwa ku saela munu yoshe ku mupa upaki wa munu, ka kuli oye mwana limuka eyi ili mushi tha munu.

3

¹Ku Mafalisi mono kwi kala o munu no isaniwa Nekudema, neli naye nduna mu mushobo no Majuda. ²Nekudema mwana wiya kwa Jesu e nako no usiku na ku wiya kwamba ngao, "Muluti, twa limuka ngao o muluti wa ku panena kwa Mulimu, ka kuli njeko wa ku twesa ku tenda e isupo otha na ku tenda aiba ndi Mulimu kali naye kao." ³Jesu keo o mutambula ngao, "Niti, niti, ku mona ndi munu ona kana kwelekiwa sinja, ka twese ku ka mona o mubuso wa Mulimu kao." ⁴Nekudema keo o mwambela ngao, "Kandi munu a twesa ngepi kwelekiwa kame ku mona ona mana ku kula? Ngao mwa ukela kame mu libumo lya inawaye na kwelekiwa kawili, kwa twesala ngeyo ndi?" ⁵Jesu keo o mutambula ngao, "Niti, niti, namba ngao kumona munu ona kana kwelekiwa na meyu na mepo, keo ka twese ku ke ngena mu muso wa Mulimu kao." ⁶Sa kwelekiwa ku nyama naso nyama, kame siya sina elekiwa ku mepo naso mepo. ⁷Kona komoka apa ni kwambela ngao, 'Mwa swanela kwelekiwa sinja.' ⁸E mepo tha kuyela oku thi wapela; kame wa yuba o mulumo watho, kono ko limuka oku thi tundela kapa kutha kao. Kwa feka ngeyo na munu yoshe oyu elekiwa ku mepo. ⁹Nekudema keo o alaba ngao, "Eyo eni mo itendala ngepi?" ¹⁰Jesu keo o alaba na ku mwambela ngao, "Owe o muluti wa Isislaele, kono ko yubisisa eyi inu kao?" ¹¹Niti, niti, na kwambela ngao, twambaula esi tu limuka, mane kame twapa upaki wesi tuna mono. Kono ko mwitana eyi no upaki wetu kao. ¹²Ku mona mu kana kwitana apa ni miambela eyi no pano pa kaye, keo mo mwitana ngepi eni apa ni miambele eyi no ku wilu? ¹³Njeko oyu no kambama ku wilu keti oyo no tuluka ku wilu— oye o mwana munu. ¹⁴Wetini muya Mushe na tulekela e liyoka ku wilu mu liyungu, kona kuli na mwana munu naye a swanela ku yoyoliwa na ku tulekiwa ngeyo, ¹⁵ngao anu oshe etana mu lithina lyaye nga wane moyo. ¹⁶Ka kuli Mulimu mwana wapela a kaye yonene, mane keo o kapa mwanaye yofochi, ngao yoshe o munu tamba kwitana mu lithina lyaye kanafa kono nga wane moyo wa ku yoya ku twalela. ¹⁷Ka kuli Mulimu no imwa ku tuma mwanaye mu kaye ngao a wiye kwatula a kaye, kono ngao a kaye ngo ka wane kuyoiwa o kwaye. ¹⁸Yoshe oyu itana mu lithina lyaye ka yatuliwa kao, kono oyu kana kwitana mu lithina lyaye oye ona atuliwa kale ka kuli ona kana kwitana mu lithina no mwana yofochi wa Mulimu. ¹⁹Eli lyo libaka no katulo: E liseli mono li wiya mu kaye, kono anu mwana wapela e lififi kupita e liseli ka kuli e mitendelo tho tha sibi. ²⁰Ka kuli munu yoshe wa ku tenda sibi wa ku ku thimba na liseli, kame ka wiyanga ku liseli kao, ngao e mikaelo thaye ko thina bumbuka. ²¹Shiwa ngao, yoshe o munu o tundamena ku tenda eyi no niti mwa wiya ku liseli ngao ku monale siwana ngao e mitendelo thaye tha ku tendela kwa Mulimu. ²²Ku tundapo, Jesu na lutiwa aye keo atha mu litunag lya Judea. Omo no ke malamo noo maiwa mangi kanyonyo mane keo oka kalisa ku kolobetha. ²³Apo Joani naye mwanatha na ku kolobetha mu Enoni mu pepi na Salimi ka kuli a meyu neli mangiko. Anu mwanatha na ku wiya o kwaye mane keo otha na kwa kolobetha, ²⁴ka kuli Joani apo kale no imwa ku pakiwe mutolongo. ²⁵Keo ku kwinguka likañi mu kachi no a lutiwa a Joani na Mujuda o mweya pa siambo no ku ku kenisa. ²⁶Na wiya kwa Joani na ku wiya ku mwambela ngao, "Muluti, o munu oya no ikala naye mu shambwaliya wa Jordani, oyo notha na kupa o upaki waye, o mone, seli naye a kolobetha, mane o ungi no anu a pwela o kwaye." ²⁷Joani keo o tmbula ngao, "Munu ka twese ku ku shimbela simweya kao keti aiba ndi mwana sipiwa ku tunda ku wilu. ²⁸Mwofochi mwa twesa kwanuka ngao mono ni amba ngao, 'Kome no Krete kao; kono, 'mo ina tumiwa poso thaye.' ²⁹Oyu kwite oyu no ku lama yonyiko omu lami. Pano eni ku mona o mwonyi noyu no ku lama, o nemana na ku mu yuba yo kuwa, mwa wapela yonene kabakala e lii lyaye. Aka, keo, konyiko aka wapethi kange kana kumekiwa. ³⁰Oye a swanela ku pafuka, kono ome na swanela ku pupuka. ³¹Oye o tunda ku wilu yonyiko oli peulu no a kwaye oshe. Oyu tundela mu kaye oye wa muno mu kaye kame ambaula weti wa muno mu kaye. Oyo tuda ku wilu oye e kala peulu no anu oshe. ³²Apakulanga eyo ana mono na ku yuba, kono ko mwitana o upaki waye kao. ³³Oyo itana o upaki waye etqna ngao Mulimu kandiwa sikuma. ³⁴Ka kuli o munu oyo Mulimu na tuma ambaulanga a mai a Mulimu. Ka kuli Mulimu ka mupa e mepo kwelela kao. ³⁵O Iwa munu a wapela mwana mane ona e inu yoshe mu likaa lyaye. ³⁶Oyu eni o itana mu lithina lya mwana munu mwa wana moyo wa ku yoya ku twalela, kono oyo shwaula o mwana munu komba wana kuyoya kao, kono oungu wa Mulimu mo umu tomana."

4

¹Apa Jesu na lemuwa ngao a Mafalisi a na yubu ngao a tenda na ku kolobetha a lutiwa angi kupita Joani, ²(Shiwa ngao Jesu oye no imwa ku kolobethanga, kono mwana sebeisanga a lutiwa aye), ³no funduka ku tunda mu Judea na ku ku thika kame ku Galilea. ⁴Kono no ku konala ngao a pite tha Samaria. ⁵Keo o wiya ku pita mu munthi u mweya no minthi tha Samaria, no wisaniwa Sikere, owo nou kwaata na silwa sa Jacobo eso napa mwanaye Josefa. ⁶E lisima lya Jakobo lya waniwa omo. Jesu mwana yuba mabote kabakala o mweendo mane keo o wiya ku tomana ku nyonga na lisima. Neli

mono thi piluka nako tha mwinonga. ⁷O mukathi no mu samaria keo o wiya ku beta meyu, mane Jesu keo o mwambela ngao, "O nipeko meyu a kunwa." ⁸Ka kuli apo a lutiwa aye mwana ku thela mu tolopo ku ka ula ya kulya. ⁹Keo o mukathi no mu Samaria o mwambela ngao, "Kwa konala ngepi ngao, owe o mujuda, keo wa lombaa, ome ku piluka mukathi wa mu Samaria, meyu a kunwa?" Ka kuli a Majuda ka kwite wonyi na Masamaria kao. ¹⁰Jesu keo o mwambela ngao, "Nga wa limuka e mpo tha Mulimu, ngao thonyiko thino thi ku lombaa ngao, "Onipeko meyu," nga ona mu lombo, mane ngo ona kupu a meyu no moyo no ku yoya." ¹¹O mukathi keo o mwambela ngao, "Mulena, ko kwite sibetiso kao kame eli lisima lya ku noña. Kupi eni oku kwite a meyu a yoisa?" ¹²Ko mukulu kao, ndi ngepi, ku pita iwetu Jakobo, oyu no tupa eli lisima mane na ku nwenamo oye yofene, ku paka pa mweya na anaye na iyamana yaye?" ¹³Jesu keo o mutambula na ku mwambela ngao, "Munu yoshe onwa kwaa meyu mwafa liwila kame, ¹⁴kono oyu nwa ku meyu a ni tamba ku mupa kafu liwila kao. Kona kuli, a meyu ni tamba ku mupa mwa piluka liwelu welu o kwaye, ku sika ku twala ku moyo no kuyoya ku twalela." ¹⁵O mukathi keo o mwambela ngao, "Mulena, o nipe ao meyu ngao ko ina yubanga liwila na ku wiya ku betanga meyu." ¹⁶Jesu keo o mwambela ngao, "O the, o ka isane mu kwanthu woye, mu ka wiye kuno." ¹⁷O mukathi keo o alaba na kwambela ngao, "Koni kwite mulume kao." Jesu keo omu tambula ngao, "Wamba uniti, 'Kandi ko kwite mulume kao,' ¹⁸ka kuli mono kwatanga a lume mutanu, mane o mulume oyu kwite ngeno ka mukwanthu woye kao. Eyi onamba ya niti." ¹⁹O mukathi keo o amba ngao, "Mulena, ina mono ngao kandi o mupolofita. ²⁰Aka nyakulyetu mwana lapeelanga palino lilundu, kono owe ngeno wamba ngao Jerusalema so nyiko e sibaka anu a swanela ku lapelela." ²¹Jesu keo o ambela o mukathi ngao, "Oni yubisise, woyu mukathi, ngao e nako theya apa mbo mu lapela Tate ku piluka pano pa lilundu kapa mu Jerusalema. ²²Mwa tha na ku lapela esi mu kana ku limuka. Otwe twa lapela esi tu limuka, ka kuli o ku yoisiwa kwa wiya kabakala a Majuda. ²³Kono shiwangeyo, e nako tha wiya, mane seli thina kumu, apo a lapeli no niti mba lapela Tate na mepo na niti, ka kuli Tate atha na ku saela anu no ngeyo ku piluka aku mu lapela. ²⁴Mulimu mepo, mane nanu ao a mulapela a swanela ku mulapela mu mepo na mu niti." ²⁵O mukathi keo o mwambela ngao, "Na limuka ngao Mesia a wiya (oyu isaniwa Kreste), Apa kuma, mwa wiya ku tu tolokela e inu yoshe." ²⁶Jesu keo o mwambela ngao, "Ome yonyiko Kreste, ome emwa ni ambaula o koye pano." ²⁷Mwetho nako a lutiwa aye na kaukuluka. Mwana ku komokela ngao atha na kwambaula na mukathi, kono njeko oyu no amba ngao, "Wa saela ike?" kapa "Ike apa o ambaula naye?" ²⁸Kona kuli o mukathi keo o siya a kaula kaye, ku tha ku munthi, na ku kambela anu ngao, ²⁹"Mu wiye, mu mone o munu ona ni tonwele yoshe e inu no nitha na ku tendanga. Oyu mwendi yo Kreste, ka mwendi?" ³⁰Na siya o munthi na ku wiya o kwaye. ³¹Mu ka nako kanyonyo, a lutiwa aye na mu shwelela, kwambela ngao, "Muluti, olye." ³²Kono oye keo o ambela ngao, "Nikwite sa kulya eso mu kana ku limuka." ³³Kona kuli a lutiwa aye keo a ku yewetela ngao, "Kwali munu oyu na mu letele sa kulya, kwali ndi?" ³⁴Jesu keo o ambela ngao, "E silya sange sa kwambela ngao ni tende e tato thoyo no ni tuma mane na ku manisira o musebethi waye. ³⁵Kandi ko mwambela ngao, 'Kwi sialela makwethi mane ku twala apo oku chola mbo ku ka tatekela kao?' Na mi ambela ngao, mu nanule a meo enu mu topele e ilwa omu imonalela, ka kuli seli ya monala kwimva ku shenyena ngao i choliwe!" ³⁶Oyo tamba ku chola mwa piwa muputho kabakala o musebethi waye kame e yuyanu mwa i wanathekela ku moyo nombula kupwa, ngao o mu kuni no mbuto na mu choli nga kinene pa mweya. ³⁷Ka kuli po nyiwo kwambiwa niti ngao, "O mukuni wawo, na mu choli wawo; ³⁸Mo ina mi tumu ku ka chola e ilya eyo no mu kana ku sebetha. A kwenu o nyiko na isebethe, kono omwe mu nengene mu muesbethi no akwenu." ³⁹O ungi no Masamaria mwowo munthi na tateka kwitana ya Jesu kabakala o mwambelo woyo mu kathi nopa o upaki ngao, "Jesu mwana ni ambele e inu yoshe no nitha na ku tendanga." ⁴⁰Kona kuli a Masamaria apa na wiya o kwaye, mwana mulomba ngao ai kale no weli, popo keo o tomana no pa maiwa meli. ⁴¹Angi kame na eketha kwitana kabakala a mai aye. ⁴²Na wiya mane kwambela oyo mukathi ngao, "Pano ko tu twese ku kanana kao kabakala iya no twambela, ka kuli twofochi tuna ku yubele, mane kame tuna limuka ngao Jesu yonyiko o tamba ku yoisa kano kaye." ⁴³A maiwa meli apa na pwa, Jesu keo o ku thika ku Galilea. ⁴⁴Ka kuli Jesu yofene mwana amba kale ngao mupolofita ka kutekiwa mu sibaka esi a elekiwa kao. ⁴⁵Apa na kuma mu Galilea, anu no mu Galilea na mwa mweela yonene. Mwana ku mweena e inu yoshe Jesu natha na ku tenda mu Jerusalema pa mukiti, ka kuli nao mwana ke kala kwowo muluti." ⁴⁶Jesu mwana ka ku thika kame mu Kana wa Galilea, omo na pilula a meyu kwatenda veine. Mono kwikala nduna mu Kapernauma oyo mwanaye neli mukuli. ⁴⁷Apa na yuba ngao Jesu ona kauka ku tunda ku Judea ku wiya mu Galilea, no thela Jesu na ku ka mulomba ngao nga a shelumuke na ku ka yoisa mwanaye, oyo monala kufa. ⁴⁸Jesu keo o mwambela ngao, "Kumona muna kana ku mona isupo na ipilimeka, keo ko mwitana kao." ⁴⁹Oyo nduna keo o mwambela ngao, "Mulena, o shelumuke wangu pano kale mwanange ana kana kufa." ⁵⁰Jesu keo o mwambela ngao, "Othe. Mwanoye a yoya." Oyo mulume keo o yubisise a lii elyo Jesu na mwambela, mane keo o funduka. ⁵¹Apa natha na ku shelumuka, a pika aye keo a mwangana, kuno atha na kwamba ngao mwanoye ona yoyo. ⁵²Keo o ipula ngao nako mwike etho mwanaye ana monala ku yoya. Na mu tambula ngao, "Neli lingola e nako no mwinonga apa na tenekele o kwimva o lutu." ⁵³Kona kuli Iwaye keo o anuka ngao neli pa thiya nako Jesu na mwambela ngao, "Mwanoye a yoya." Kona kuli oye yofene na oshe e kala mu nthuwo thaye na itana ya Jesu. ⁵⁴Esi sonyiko e sisupo no wili eso Jesu na tenda apa na tunda mu Judea kutha mu Galilea.

5

¹Ku tundapo no kwikala kame mukiti wa Majuda, mane keo Jesu o kambamena ku Jerusalema. ²Apa naka kuma mu Jerusalema pepi na selo no angu no pe kala kathiya, no kesaniwa Betesda mu Siheberu, kame mono ka kwata yelo mutanu. ³O ungi no anu no ku kola, kufa meo, ku tenguka, kapa e yole mono i lala ⁴omo ⁵Omo mu kathiya ka Betesda mono kwi kala munu no toma pa ilimo ya kutha pa 38. ⁶Apa Jesu na mu mona yona lala muya, mane napa na lemuwa

ngao kandi one kala omo pa nako thile, no mwambela ngao, "Wa saela ku yoya ndi?"⁷ Oyo munu no kola no mu tambula ngao, "Mulena, koni kwite munu wa ku ni nakela mu kathiya kumona a meyu ana shelauka kao. Ku mona ina liki ku shenyenako, mu kwange munu keo a ni pitela ku poso." ⁸Jesu keo o mwambela ngao, "O imane, o shimbe na musheme woye, o ende." ⁹Popo beni oyo munu keo o yoya, mane keo o yoyola o musheme waye na ku tateka kwenda. Kona kuli elyo liwa neli lya Sabata. ¹⁰A Majuda keo ambela oyo no yoisiwa ngao, "Pelo lya Pumulo kame ko itaniswa ku shimba ngeyo o musheme woye kao." ¹¹Keo o tambula ngao, "Oyu na ni yoisa yonyiko ona ni ambele ngao, "O yoyole o musheme woye o ende." ¹²Keo a mwipula ngao, "Munu opi oyu na kwambele ngao, "O nanule o musheme woye o ende?" ¹³Shiwa ngao, oyo no yoisiwa no imwa ku mu limuka ka kuli Jesu mwana ku yongela mu kachi no anu, kabakala anu angi ne kala apo pa sibaka. ¹⁴Ku poso, Jesu no wiya kwaangana oyo munu mu Tempele na ku mwambela ngao, "O mone, seli ona yoyo! Kona ukela kame ku tenda sibi, ngao sinu sa kwiyapisa kosi na ku tendalela kame." ¹⁵Oyo munu keo otha na ku ka tonola ku Majuda ngao kandi neli Jesu yo no mu yoisa. ¹⁶A Majuda keo a tateka ku shola Jesu, ka kuli mwana yoisa oyo munu mu liwa no Pumulo. ¹⁷Jesu keo oa tambula ngao, "Tate a sebetha shiwa ngeno, mane name, emwa, na sebetha." ¹⁸Kabakala ngeyo, a Majuda mwana shukela yonene ku mwipaa kupita na kale ka kuli no imwa ku chola ambu e liwa no Pumulo, kono mwa natha na kwisananga Mulimu kame ngao yaye, ku ku tenda yofochi ngao a kwelela na Mulimu. ¹⁹Jesu keo oa alaba ngao, "Niti, niti, o Mwana ka twese ku ku tendela sinu yo fochi kao, keti aiba ndi mwana mono Yaye yosi tenda, ka kuli yoshe eyo Yaye atha na ku tenda, na Mwana keo ya tenda naye." ²⁰Ka kuli Yaye wa ku wapela Mwanaye mane kame atha na ku mu monisanga yosheyo o mushemi atha na ku tendanga, kame mwa mu monisa inu inene kupita neyi ngao ngo mu ku komokele. ²¹Ka kuli weti omo Yaye a ingulelana a no kufa na kwapa o moyo, kona kuli o Mwana naye apa moyo ku munu oyo ana wapele. ²²Ka kuli Yaye katulanga anu kao, kono mwanapa o kwatula koshe kwa Mwanaye ²³ngao munu yoshe a kuteke Mwanaye weti omo a kutekela o Iwa no Munu. O munu oyo kana ku kuteka Mwanaye ka twese ku kuteka Yaye oyo no mutuma kao. ²⁴Niti, niti, na miambela ngao, oyo tamba ku yubisisa e lii lyange na kwitana kwoyo no ni tuma o kwite moyo wambula kupwa mane kame komba atuliwa kao, kono ona tundu mu lifu kutha mu ku yoya. ²⁵Niti, niti, na miambela ngao e nako tha wiya, mane tha kuma kale, apa anafa mba yuba e lii lya Mwana Mulimu, mane ao mba liyuba mba yoya. ²⁶Ka kuli wetini omo Iwaye a kwitele o moyo o kwaye yofochi, kona kuli na mwanaye ona mupu ku kwata moyo o kwaye ngeyo, ²⁷mane na Yaye onapu Mwanaye maata a ku twesa kwatula ka kuli oye yonyiko o Mwana munu. ²⁸Ko muna komoka peyo, ka kuli e nako tha wiya etho o munu yoshe oli ku malende omba yuba e lii lyaye ²⁹mane omba bumbuka: ao na tenda e iwa ku bumbukela o moyo, kame nao a na tende e sibi nga bumbukele o kwatuliwa. ³⁰Ko ni twesa ku ku tendela sinu no fochi kao. Omu ina yubele, monyiko ni atulela, kame e katulo thange tha ku wapa ka kuli ko ni sebeisa e tato thange tho fochi ambu kao kono e tato thaye oyo ona ni tumu. ³¹Ku mona ina tende upaki wa ku ku lumbaetha no fochi,owo upaki keo ka wa sikuma kao. ³²Kwali o mweya oyo paka e yange, kame na limuka ngao o upaki a tenda no ku paka e yange wa sikuma. ³³Mo muna tumene kwa Joani, mane ona twese kupa upaki wa sikuma. ³⁴Kono ome koni saela upaki wa munu kao. Na miambela eyi inu ngao ngo mu twese ku yoisiwa. ³⁵Joani neli lampi tha ku tumbuka na ku benya, kame mono mu wapele ku ku tabisa mu liseli lyaye mu ka nyonyo. ³⁶O me na kwata upaki wa ku nenepa ku pita wa Joani, ka kuli e misebethi ana nipu Tate ku thi kumeka, etho misebethi nitha na ku tenda, tha paka ome nao kandi Tate emwa mwana ni tuma. ³⁷Tate no ni tumu yoñene naye no paka e yange. kono no mwi mwa ku yuba e lii lyaye kapa ku mona o lupala lwaye. ³⁸E lii lyaye kolya ko lili thenu kao, ka kuli o munu na tuma ko mu mwi taena kao. ³⁹Muthe na ku saela mu mañolo ka kuli mo mu wanamo o moyo nombula kupwa, mane kame na mañolo nao a paka e yange, ⁴⁰kono omwe ko mu saela ku wiya o kwange ngao ngo mu wane moyo kao. ⁴¹Ko ni saela ngao anu ao ani tumise kao, ⁴²kono mane kame na limuka ngao ko mu kwite e lilato lya Mulimu kao. ⁴³Ome ina wiyi mu lithina lya Tate, komwa ini amweela kao. Wao ku mona nga ona wiyi mu lithina lyaye ambu, oyo keo yo mwamweela. ⁴⁴O mwe mo mu twesa kwitana ngepi, aiba ndi mwa wapela aka pupo no ku tundela kwanu, kono ko mu saela a ka pupo no ku tundela kwa Mulimu kao. ⁴⁵Ko muna naana ngao mo inyi ku mi sheleka kwa Tate. Oyu mi sheleka kwa Tate Mushe, oyu muna sepe yonene. ⁴⁶Ku mona ndi nga mwetana ya Mushe, name nga munetana e yange, ka kuli Mushe mwana ñola e yange. ⁴⁷Ku mona mu kana kwitana eyi na ñola Mushe, a mai angeni keo mo mwa itana ngepi?"

6

¹Mu manyima neyo, Jesu no upukela mu shambwaliya no liwate lya Galilea, elyo no lisaniwa ngao liwate lya Tiberiya. O ²ungi no anu mwanatha naku mu koñela ka kuli mwana mona e isupo natha na ku tenda kwao no ku kola. ³Jesu keo o kambama pa lilundu na ku ka ku tomaena kuya na lutiwa aye. ⁴E paseka o mukiti no Majuda, mono wikala pepi. ⁵Apa Jesu na topela na ku mona o ungi no anu a wiya o kwaye, no ambela Filipi ngao, "Mo tuka ula kupi e isima ngao a wiya muya nga wiye alye?" ⁶Kono Jesu apo mwana amba ngeyo kwetheka Filipi, ka kuli oye yoñene no limuka eyi na swanela ku tenda. ⁷Filipi keo o mwalaba ngao, "Mianda mbiili tha ma six pence a isima ka twese ku kwanisa kao ngao o mweya no mweya a wane sinyonyo sa kulya. ⁸O mweya kwa lutiwa aye, Andriasi, o mina Simoni Pitrosi, keo o ambela Jesu ngao, ⁹"Kwali o mwaikana muno oyu kwite isima ya ku kuma pa mutanu na tusi twiili, kono eyo eni sike mu kachi no anu angi ngeya?" ¹⁰Jesu keo o amba ngao, "Mu tomeke anu pashi." Apo pa sibaka mono pe kala lwanda lungi. Kona kuli a lume keo a tomana pashi, mwana kuma pa 5,000 pa palo. ¹¹Jesu keo o shimba e isima mane mu manyima no kwi ilapeela, no tapela ao anu oshe na tomana pashi. Mwana tenda ngeyo na kusi, no tapela ngeyo anu kutha omo na saelela. ¹²Mu manyima no anu kwi kuta, no ambela a lutiwa aye ngao, "Munone o ungululwa woshe una sialele, ngao ko kuna yumbiwa sinu." ¹³Na nona ngeyo o ungululwa mane keo a umbisa ithuma ya kutha pa 12 ku tundela ambu pa isima mutanu pa ku manisa o

kulya.¹⁴ Kona kuli, anu apa na mona esi sisupo Jesu na tenda, namba ngao, "Oyu munu niti emwa kandi mupolofita oyo no swanela ku wiya munu mu kaye."¹⁵ Apa Jesu na shungula ngao a saela ku mu wiya ngao a mushimbe ku ka mu pilula mulena, no kuthela kame ku kambama pa lilundu yofochi.¹⁶ Apa e nako no singola ngola no thi kuma, a lutiwa aye na shelumuka ku likamba no liwate.¹⁷ Na longana mu sisepe, na ku buwa kU pita pa kachi no liwate kutha ku Kapernauma. Neli nako tha lififi, kame Jesu no imwa kale ku wiya o kwoo.¹⁸ E mepo thi kulu keo thi tateka ku kuya, mane e liwate mono li monala kwi yapisa.¹⁹ Apa na buwa ambu 25 kapa 30 milosi, keo a mona Jesu yotha na kwenda peulu no meyu na ku shenyena ku wato, mane keo a yokoka.²⁰ Kono keo o ambela ngao, "Ome! Komune yapa."²¹ Apa na manisa ku mu longa, muka nako ambu kanyonyo keo o wato uka fweeka pa likamba.²² E liwa no litatama, o ungi no anu ne mana mu shambwaliya no liwate na mona ngao no kwimwa kwi kala kame wato wawo keti owo a lutiwa aye na wiya nao, kame Jesu no imwa ku longanamo na lutiwa aye kono a lutiwa aye kandi mwana kwendela o fochi.²³ Shiwa ngao, a mato na tunda ku munthi wa Tiberiya neli mwana shenyena pepi napo pa sibaka na lyela e isima Jesu yo manisa kwi ilapeela.²⁴ Apa e limbuta no li lemuwa ngao Jesu kapa a lutiwa aye na imwa ku monala, na longana mu mato na kupukela mu Kapernauma ku ka saela Jesu.²⁵ Apa na ka muwana mushambwaliya no liwate, naka mwipula ngao, "Muluti, kamwaka no wiya munu?"²⁶ Jesu keo o a tambula ngao, "Niti, niti na mi ambela ngao, apa muni saela, ka kwamba ngao mo muna mono ipilimeka kao, kono ka kuli mono muli na kwikuta."²⁷ Ko muna belekela e ilya ipwa, kono mu belekele e ilya imi shenyisetha ku moyo nombula kupwa eyo o Mwana Munu a tamba ku mipa, ka kuli Mulimu o Tate yonyiko a nañolo na liswayo lyaye.²⁸ Keo na mwipula ngao, "Mo tu tenda ngepi, ngao tu twese ku tenda o musebethi wa Mulimu?"²⁹ Jesu keo o tambula na kwamba nga, "O musebethi wa Mulimu, wa kwamba ngao, mwitaene oyo na tuma."³⁰ Kona kuli keo a mwambela ngao, "Mo tenda sisupo mwike ngao tusi mone mane ngo tu twese kwitaena?"³¹ Aka nyakulyetu mwana lya maana apa ne kala mu liyungu, weti apa kuna ñoliwa ngao, "Mwa napa kulya ku isima no ku wilu."³² Keo Jesu o atambula ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao, ka neli mushe oyo no mipa eyo isima ku tunda ku wilu kao, kono neli Tate oyo na mipu pano e isima no sikuma ku tunda ku wilu."³³ Ka kuli e isima ya Mulimu yonyiko eyi ina panene ku wilu na ku wiya kupa a kaye o moyo."³⁴ Keo a wiya ku mwambela ngao, "Mulena, o tupange kweyi isima."³⁵ Jesu keo o ambela ngao, "Ome yonyiko e isima no moyo, yoshe oyo keya o kwange kafu nthala kao, mane noyo itana mu lithina lyange kombafu liwila kao."³⁶ Kono mono ni mi tonwela paya ngao niti emwa muna ni mono, kono komwa ini itana kao.³⁷ Soshe eso Tate a tamba kunipa mo si wiya o kwange, mane noyo yoshe o tamba ku wiya o kwange koni tamba kumu yumba kao.³⁸ Ka kuli mo ina tundu ku wilu, ku tenda esi ni wapela kao, kono ku wiya ku tenda eso a wapela oyo na ni tumu.³⁹ E tato thoyo na ni tumu, tha kwamba ngao ko ina yongisa shiwa si mweya kweyo ana nipu, kono ngo ni ingule mu liwa no ma maneno.⁴⁰ Ka kuli eso a wapela Tate, ngao o munu yoshe o mona Mwanaye na kwitana mu lithina lyaye nga wane moyo nombula kupwa kame mo ni mwingula mu liwa no ma maneno.⁴¹ A Majuda mwana nunga nunga kabakala oye ka kuli mwa namba ngao, "Ome yo nyiko e isima ina tundu ku wilu."⁴² Namba kame ngao, "Oyu ka ngao yonyiko o Jesu o mwana Josefa kao, oyo iwaye na inawaye twa limuka? Pano eni amba ngepi ngao, 'Na pana ku wilu?'"⁴³ Jesu keo oa tambula ngao, "Mu teneke o ku nunga nunga mu kachi kenu."⁴⁴ Njeko oyu no ku wiya o kwange keti aiba Tate no ni tuma a mukoke, kame ome mo ni ka mwingula mu liwa no ma maneno.⁴⁵ Kuna ñoliwa mu sipolofita ngao, 'Munu yoshe omba lutiwa kwa Mulimu.' Na munu yoshe ona yubu na ku lutiwa kwa Tate mwa wiya o kwange.⁴⁶ Ka kwamba ngao kwali munu no mona Tate kao, keti oyo pana kwa Tate—oye no mona Tate.⁴⁷ Niti, niti, na miambela ngao, oyo tamba kwitana o kwite moyo wambula kupwa.⁴⁸ Ome yonyiko e isima no moyo.⁴⁹ Aka nyakulyenu mwa naya maana mu liyungu, kono nafa.⁵⁰ E isima i tunda ku wilu yonyiko ome, ngao o munu o ilya ka nafa.⁵¹ Ome yo isima no moyo i panena ku wilu. Ku mona munu onali kwa ino isima, mwa yoya ku twalela. E isima ni tamba kupa e nyama thange ngao thi yoise a kaye.⁵² A Majuda na lwana yonene na ku kalisa ku kanana, kwamba ngao, "Oyu munu kandi mwa tupa ngepi e nyama thaye ngao tulye?"⁵³ Jesu keo o ambela ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao ku mona mu kana kulya e nyama no Mwana Munu na kunwa o unyiga waye, ko mu tamba kwikala na moyo kao."⁵⁴ Oyu lya e nyama thange na kuwa o unyinga wange o kwite moyo wambula kupwa, mane kame mo ni mwingula mu liwa no ma maneno.⁵⁵ Ka kuli e nyama thange silya sa sikuma, mane na unyinga wange sa kunwa sa sikuma kame.⁵⁶ Oyo lya e nyama thange na kunwa o unyinga wange e kala o kwange, mane Name mo ni kala o kwaye.⁵⁷ Weti Tate no ku yoya no ni tuma, na kwamba ngao na yoya kabakala Tate, kona kuli oyo nilya, mwa yoya kabakala ome.⁵⁸ Ino yonyiko e isima ina panene ku wilu, ko ku kufeka na ka nyakulyenu nalya a maana na kufa kao. Yoshe olya ino isima mwa yoya kutwalela.⁵⁹ Kono Jesu apa namba eyi yambo mwana luta mu sinagoge mu Kapernauma.⁶⁰ Keo angi no a lutiwa aye apa na mana ku yuba ngeyo namba ngao, "Eli lii lya ku kalupa; oyu liyubisisa ani?"⁶¹ Jesu, ka kuli mwana limuka mu muchima waye ngao a lutiwa aye atha na ku nunga nunga, keo o ambela ngao, "Ka mwendi esi siambo sa mi kolisa ku michima?"⁶² Keo mo kwi kala ngepi ku mona mu mona o Mwana Munu o kambamena ku wilu oko ne kalanga weli?⁶³ E mepo thonyiko tha yois, e nyama ko thi tusa simweya kao. A mai ina miambeke mepo, mane kame mai a moyo.⁶⁴ Kono kwali a mweya mu kachi kenu ao ana kana kwitana." Ka kuli Jesu mwana limuka ku ma tatekelo ao na kana kwitana mane noyo tamba ku muulisa.⁶⁵ Keo o eketha ngao, "Neli lyo libaka elyo no ni mi ambeela ngao njeko munu wa ku wiya o kwange keti aiba ndi Tate mwa mupa sibaka."⁶⁶ Ku tunda apo, o ungi no a lutiwa aye keo a mu siya ku teneka ku mu koñela.⁶⁷ Keo Jesu o ambela a lutiwa aye a 12 ngao, "Namwe ko mu saela ku ku thela kao, ndi ngepi?"⁶⁸ Simoni Pitrosi keo o mwalaba ngao, "Mulena, mo tutha kwani? Owe wa kwata mai no moyo nombula kupwa,"⁶⁹ mane otwe tu netana na ku limuka ngao kandi owe o Krete no kukenu wa Mulimu."⁷⁰ Jesu keo o ambela ngao, "Ka neli ome no ni mi keta kao, mwa likumi no mweya, kame o mweya o kwenu lidimona?"⁷¹ Mwana toya Judasi Isikariota, o mwana Simoni, ka kuli neli oye, yo mweya no likumi na ili, oyo mbo talula Jesu.

¹Apa eyi no ipwa Jesu keo o thinguluka ku luta anu mu Galilea, ka kuli no imwa ku saela kwi kala mu Judea ka kuli a Majuda mwana saela ku mwipaa. ²Apo o mukiti no Majuda wisaniwa ngao mukiti wa mingande mono wi kala pepi. ³A mina Jesu keo a mwambela ngao, "O tunde kuno othe ku Judea, ngao a lutiwa oye nao a ku mweene e misebethi o tendanga. ⁴Njeko munu wa ku tenda inu ku mangolo aiba ndi a saela ku limukiwa pa kenu. Ku mona o tenda ngeyo, keo o ku monalise ku kaye o fochi." ⁵Ka kuli na minaye nao na imwa ku mwitaena. ⁶Jesu keo o ambela ngao, "E nako thange kotha i kuma kao, kono e nako thenu etho the kalako na kale. ⁷A kaye ko ka twese kumi thimba omwe kao, kono ka thimba ome ka kuli natha na kupa o upaki ngao ka tenda sibi. ⁸O mwe muthe ku mukiti; O me konitha kwou mukiti kao ka kuli e nako thange kale kotha ikuma kao. ⁹Apa na manisa kwambela ngeyo, keo o siala mu Galilea." ¹⁰Kono apa a minaye natha ku mukiti, naye keo othako, ka ku ku monalisa kao kono mwana kwitha. ¹¹A Majuda mwanatha naku musaela pa mukiti kuno amba ngao, "Kupi kwali?" ¹²Mono kwi kala kwoopa Jesu mu kachi no limbuta. A mweya mwanamba ngao, "Munu wa ku wapa." A mweya mwanamba ngao, "Nje, a lyanganisa anu." ¹³Kono njeko munu shiwa o mweya no amba e yaye pa kenu ka kuli mwane yapa a Majuda. ¹⁴Pa kachi no mukiti, Jesu keo o kambama kutha mu Tempele na ku ka tateka ku luta kame. ¹⁵A Majuda na komoka, kwamba ngao, "Oyu munu a limuka ngepi a mañolo yonene? Shamba a tanga oye uku tuta." ¹⁶Jesu keo o alaba na kwamba ngao, "E tuto ko thi tunda o kwange ambu kao, kono tha tunda kwoyo ona ni tumu. ¹⁷Ku mona munu o saela ku tenda esi a wapela Mulimu, keo mwa limuka ndi ethi tuto tha pana kwa Mulumu, kapa na kwambela yange. ¹⁸O munu o kwambela e yaye a saela ku ku tumisa yo fochi, kono o munu o saela ngao oyu no mu tuma a tume, oyo munu keo amba ya sikuma, kame ka kwite sibi kao. ¹⁹Kandi ka Mushe yono mipa o mulao kao? Kono njeko shiwa o mweya o kweni oyubuluka o mulao. Ike apa mu saela ku ni paa?" ²⁰E limbuta keo li alaba ngao, "Wa kwata lidimona. Oyu saela ku kwipaa ani?" ²¹Jesu no alaba na kwambela ngao, "Mo ina tende musebethi umweya, mane moshe keo muna komoka. ²²Mushe mwana mipa ku keñiwa (ka ngao mono ku tunda kwa Mushe kao, kono kwa tunda kwa nyakulyetu no kale), kono mu liwa no Pumulo omwe mwa keña munu. ²³Ku mona munu ona keñiwa mu liwa no Pumulo ngao o mulao wa Mushe ko una choliwa, ike apa mu ni lwaena ka kuli mo ina yoisa mu liwa no Pumulo? ²⁴Ko muna atula sobothi, kono mwatule na ku luka." ²⁵A na tunda ku Jerusalema namba ngao, "Kandi ka yonyiko a saela kwipaa kao oyu?" ²⁶Mu mone, ambaula pa kenu, kono njeko eyi amu tenda. Kandi a manduna ana limuka ngao oye yo Krete, niti ndi? ²⁷Kono twa limuka oyuku a tunda. Kono apa Krete mba wiya, njeko oyubuluka mba tunda. ²⁸Keo Jesu o kuwela mu Tempele, ku luta kuno yo amba ngao, "Mwa ni limuka kame mwa limuka noku ni tunda. Kona iku leta no fochi kao, kono oyo na ni tumu wa sikuma, kono ko mu mu limuka kao. ²⁹O me na mu limuka ka kuli na tunda o kwaye kame yonyiko ana ni tumu. ³⁰Mwana saela kumu manga, kono njeko munu no mu kambeka e likaa ka kuli e nako thaye no thimwa kale ku kuma. ³¹Kono o ungi no anu mu limbuta na mwitaena, na kwamba ngao, "Apa Krete mbeya, nga mwa wiya ku tenda isupo ingi ku pita eyi a tenda oyuku?" ³²A Mafalisi na yuba anu atha na kwoopa eyi ya Jesu, mane keo a kulu no maprisita na Mafalisi keo a tuma mapolisa ku ka mu manga. ³³Jesu keo o amba ngao, "Niili ne nu mu ka nako kanyonyo, mane keo mo nitha koyu na ni tumu. ³⁴Mo mutha na ku ni saela kono komu ni wana kao; oku nitha, ko mu twesa ku ku thako kao." ³⁵A Majuda keo a kwipula ngao, "Kupi oyuku munu oku a tamba kutha oko tu tamba ku kana ku ka mu wana? Ngao mwendi mwatha kwaa ana ku shandaula a Magerike na ku ka luta a Magerike ndi? ³⁶A talusa ike apa amba e lii ngao, 'Mo mutha na ku ni saela kono ko mu ni wana kao; oku nitha, ko mu twese ku ka kumako kao?' ³⁷Mu liwa no ma maneno, mu liwa e likulu no mukiti, Jesu keo o imana na ku kuwela, kwamba ngao, "Ku mona munu onafu liwila, keo a wiye o kwange anwe. ³⁸Ku munu oyo itana mu lithina lyange, weti a mañolo apa amba, a mambai no meyu no moyo mwatha na ku sika ku pana mu libumo lyaye. ³⁹Mwa namba ku toya e mepo, etho ku mona anu a itana o kwatho keo a swanela ku thi wana; e mepo kotha ipiwa kao ka kuli Jesu nje kale a lumbekiwe. ⁴⁰A mweya mu limbuta, apa na yuba ao mai, namba ngao, "Niti oyuku yonyiko o mupolofita emwa." ⁴¹A kwao namba ngao, "Yo nyiko o Krete." Kono a kwao kame mwa namba ngao, "Ngao Krete a twesa ku pana mu Galilea? ⁴²Kandi a mañolo na imwa kwamba ngao Krete mwa panena mu lusika lwa Davida na mu munthi wa Betelehema, omo Davida ne kalanga?" ⁴³Kona kuli keo kwinguka ku kanana mu kachi no anu mu limbuta kabakala Jesu. ⁴⁴A mweya mwana saela kumu manga, kono njeko o munu no mu kambeka e likaa. ⁴⁵A mapolisa keo a ku thika ku maprisita a kulu na ku mafalisi, ao na kambela ngao, "Ike apa muna kana ku ka muleta?" ⁴⁶A mapoisa keo alaba ngao, "Ku tunda koko njeko o munu o namba kale wetini oya." ⁴⁷A mafalisi keo nao alaba ngao, "Kona kuli namwe muna ka ongiwa?" ⁴⁸Kandi ku manduna ana mwitaene ndi, kapa na mafalisi nao? ⁴⁹Kono eli limbuta lyoshe ao a kana ku limuka o mulao, a na kutiwa. ⁵⁰Nekudema o mweya no mafalisi, oyuku no wiya o kwaye ku matatekelo keo o ambela ngao, ⁵¹"Kandi o mulao wetu wa itanisa kwatula munu njekale mu yube o kwaye kapa ku limuka eyi ana tende?" ⁵²Keo a mu pilukela na ku mwambela ngao, "Kandi nawe o mu Galilea ndi? O saele kame mo mona ngao njeko o mupolofita no panena ku Galilea." ⁵³Kona kuli munu na munu keo o ku thela ku nthuwo thaye.

¹Jesu keo otha pa lilundu no itondo ya Olive. ²E nako no masiku siku keo o wiya kame mu Tempele, mane anu oshe keo a wiya; no tomana na ku kalisa kwa luta. ³A ñoli na mafalisi keo a leta mukathi oyuku no kwatiwa yo tenda e lifa. Mwana mu paka mu kachi. ⁴Na mwambela ngao, "Muluti, oyuku mukathi mwana kwatiwa yo tenda e lifa. ⁵Pano mu mulao, Mushe mwana tu laula ku pobaula anu no ngeyo; owe wamba ngepi?" ⁶Mwanamba ngeyo ngao nga mukwate mane nga mu waene sa ku mwangetha, kono Jesu keo o nyongama na ku ñola pashi na munwe waye. ⁷Apa na eketha ngeyo kutha na ku

mwipaula, Jesu keo o inuka na kwambela ngao, "O mweya o kwenu oyu limuka ngao ka kwite sibi kao, a piluke yono utangi kumu yaa liñomo." ⁸Keo o nyongama kame, na ku ñola pashi na munwe waye. ⁹Apa na yuba ngeyo, keo a tateka kutha o mweya no mweya, ku tatekela kwa kulu. Ku ma maneno Jesu mwana siala yofochi, noyo mukathi na paka anu mu kachi. ¹⁰Jesu keo o inuka na ku mwambela ngao, "Woyu mukathi, aya ana kwangethe kupi kwali? Nga njeko oyu na kupu mulandu?" ¹¹No alaba ngao, "Njeko, Mulena." Jesu keo o amba ngao, "Name koni kupa mulandu kao. O ende kona ka tenda kame sibi." ¹²Jesu keo o amba kame o kwoo ngao, "Ome no liseli no kaye; oyo ni koñela ka ende mu simbwi kao kono mwa kwata e liseli no moyo." ¹³A mafalisi keo a mwambela ngao, "Wa kupa upaki woye o fochi; o upaki woye kawa sikuma kao." ¹⁴Jesu keo o alaba na kwamba o kwoo ngao, "Shiwa ni ku paka no fochi, o upaki wange wa sikuma. Na limuka oku ni tunda noku nitha, kono ko mu limuka oku ni tunda kapa oku nitha kao. ¹⁵Omwe mwatula ku sebeisa o unu; ome kona atula munu kao. ¹⁶Kono ku mona ina atula, e katulo thange tha sikuma ka kuli konili no fochi kao, kono ne kala na Tate oyu na ni tumu. ¹⁷Ya sikuma, na mu mulao wenu kuna ñoliwa ngao o upaki no anu aili wa sikuma. ¹⁸O me ni ku paka no fochi, na Tate no ni tuma naye ani paka kame." ¹⁹Keo a mwambela ngao, "Iwoye kupi kwali?" Jesu no alaba ngao, "Ko muni limuka shiwa Ome na Tate kao; nga mo mwa ni limuka, nga mwa limuka na Tate naye." ²⁰Mwana amba a mai mu libulukelo kuno yo luta mu Tempele, kono njeko munu oyu no mu manga kakuli e nako thaye no thimwa kale ku kuma. ²¹Jesu keo o ambela kame ngao, "Na ku thela; mo mutha naku ni saela kono kame mo mufela mu sibi senu. O ku nitha, komu twesa kuthako kao." ²²A Majuda keo amba ngao, "Ka mwendi mwa kwipaa yofochi? Yonyiko i mwambisa ngao, 'O ku nitha ko mu twesa kuthako kao?'" ²³Jesu keo o ambela ngao, "O mwe mwa tunda kushi, O me na tunda ku wilu. O mwe mwa kwa kano kaye; O me ka no mukwa kano kaye kao. ²⁴Ponyiko apo, ina mi ambele ngao mo mufela mu ibi yenu. Ka kuli ku mona mu kana ku nitana omo nilyele, keo mo mufela mu ibi yenu." ²⁵Keo a mwambela ngao, "Owe ani?" Jesu keo o alaba ngao, "Muya ina mi ambeele ku ma tatekelo. ²⁶Ni kwite ingi ya kwamba mane na ingi ya ku mi atula. Kono shiwa ngao, oyo ona ni tumu wa sikuma; kame na inu no ni yuba o kwaye, ina yambele a kaye." ²⁷Na kwanga ku yubisisa ngao mwana ambaula o kwo tu toya Yaye. ²⁸Jesu keo o amba o kwoo ngao, "A pa mu mana ku yoyola o Mwana Munu, keo mbo mu limuka omu ni lyele, kame koni ku tendelanga inu no fochi kao. Weti omu na ni lutela Tate, kona kuli namba eyo na niambela Tate. ²⁹Oyo ona ni tumu e kala nange, kame ka ini siya no fochi kao, ka kuli na tendanga eyo imu wapelisa." ³⁰Apa Jesu natha na kwamba eyo, o ungi keo na mwitaena. ³¹Jesu keo o ambela a Majuda na mwitaena ngao, "Ku mona mutomana mu lii lyange, keo mo mu piluka mwa lutiwa ange a sikuma; ³²mane keo mo mu limuka eyi no sikuma, kame eyi no sikuma keo mo imi lukula mu ukalu." ³³Na mwalaba ngao, "Otwe twa ikulya Abrahama kame ko twa pilukapo a pika ku munu kao; ike apa o amba ngao, 'Mo mu lukuliwa?'" ³⁴Jesu keo o alaba ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao, munu yoshe o tenda sibi keo mupika wa sibi. ³⁵Mupika ka twese ku tomana mu nthuwo kao; kono o Mwana mwa tomanamo ku twalela. ³⁶Kona kuli, kumona o Mwana ona ku lukula, keo ona lukuluwa emwa. ³⁷Na limuka ngao omwe wonyiko o mukowa wa Abrahama; kono mwa saelanga kuni paa ka kuli e lii lyange ko likwite sibaka mu kachi kenu kao. ³⁸Ome namba eso ni mona kwa Tate, namwe kame mwa tenda eso no mu yuba kwa Iwenu." ³⁹Keo a mwalaba na ku mwambela ngao, "Iwetu Abrahama." Jesu keo o ambela kame ngao, "Abrahama nga yo iwenu, nga muna tenda e misebethi tha Abrahama. ⁴⁰Kono, pano mwa saela kuni paa, ome ina mi ambele eyi no sikuma no ni yuba kwa Mulimu. Abrahama no imwa ku tenda ngeya. ⁴¹Mwa tenda e misebethi tha iwenu." Keo a mwambela ngao, "Ka twaana a mu unyathi kao; Iwetu o mweya: Mulimu." ⁴²Jesu keo o ambela ngao, "Nga Mulimu yo iwenu, nga mwa ni wapele, ka kuli Ome na tunda kwa Mulimu mane mo ina letiwa o kwaye; ka kuli kona iku leta no fochi kao, kono oye yona ni tumu. ⁴³Ike apa mu kana ku yubisisa a mai ange? E libaka ngao komu saela ku yuba a mai ange kao. ⁴⁴Omwe mwa tunda kwa iwenu, oye o Diabulosi, mane kame mwa wapela ku tenda eyi a wapela iwenu. Neli mwipai ku tundela ku matatekelo mane ka twese kwimaena eyi no sikuma kao ka kuli ka kwite ya sikuma mushi thaye kao. Ku mona o amba ya makuli, a yamba ku tundela mu mwikaelo waye ka kuli liakabe mane yonyiko o iwa no makuli oshe. ⁴⁵Kono, ka kuli nambanga ya sikuma, ko mu twese kwitana kao. ⁴⁶Ani o kwenu oyu twesa ku ni monisa ngao na kwata sibi? Ku mona inamba ya sikuma, ike apa mu kana kuni yubisisa? ⁴⁷O munu wa Mulimu mwa yubisisa e lii lya Mulimu; komu yubisisa e lii lya Mulimu kao ka kuli ka mwanu a Mulimu kao." ⁴⁸A Majuda keo a mwalaba na ku mwambela ngao, "Kandi ka ya sikuma apa twamba ngao o Musamaria kame wa kwata lidimona kao?" ⁴⁹Jesu keo o alaba ngao, "Koni kwite lidimona kao, kono napa Tate likute, kono omwe mwani shwaula. ⁵⁰Konitha na ku saela a kapupo kange kao; oyu kasaela kwali kame atula. ⁵¹Niti, niti, na mi ambela ngao, ku mona munu ona buluka e lii lyange, keo komba mono lifu kao." ⁵²A Majuda keo a mwambela ngao, "Pano eni tuna limuka ngao kandi wa kwata lidimona. Abrahama na mapolofita nafa; kono owe wamba ngao, 'Ku mona munu ona buluka e lii lyange, keo komba mono lifu kao.'" ⁵³Ko mukulu ku pita Iwetu Abrahama oyu nofa kao, ndi ngepi? A mapolofita oshe nafa. Wa ku paka ngao owe ani?" ⁵⁴Jesu no alaba ngao, "Ku mona ina ku tende kapupo no fochi, aka pupo kange keo kanambula tuso; Tate yonyiko oni tenda a kapupo---oyo mu toya ngao Mulimu wenu. ⁵⁵Komu mu limuka kao, kono ome na mu limuka. Ku mona nga inamba ngao, 'Koni mu limuka kao,' Keo nga mo ni ku feka nenu, ku piluka liakabe. Kono eni, Na mu limuka mane na buluka na lii lyaye. ⁵⁶Iwenu Abrahama mwana kina ngao nga ona mono e liwa lyange; no limona mane no litabela." ⁵⁷A Majuda na mwambela ngao, "Ko kwite kale ilimo makumi mutanu kao, kono wamba ngao wa monapo Abrahama?" ⁵⁸Jesu keo o ambela ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao, Abrahama kale njekala e kaleko, Ome mono ni kalako." ⁵⁹Popo keo a nona mañomo kumu yaana, kono Jesu keo o kwolama na ku tunda mu Tempele ku paena panthi.

¹Apa Jesu na enda, no wiya ku mona munu wa kufa a meo ku tunda ku waikana. ²A lutiwa aye na mwipula ngao, "Muluti, ani oyu no tenda e sibi, oyu mulume kapa a shemi aye, apa nelekiwa yo nafu a meo?" ³Jesu keo o alaba ngao, "Shamba atanga oyu munu, ku tenda sibi, kapa a shemi aye, kono ngao e misebethi tha Mulimu ngo thi monale o kwaye. ⁴Twa swanela ku sebetha e misebethi thaye pano kwi monala. O usiku wa wiya apo munu yoshe komba twese ku sebetha kao. ⁵Pano nili mu kaye, ome yonyiko e liseli no kaye." ⁶Apa Jesu na manisa kwamba ngeyo, mwana sipwela pashi, ku tenda mandowa ku waneka na mate aye, na ku lamba ao mandowa ku meo noyo no kufa a meo. ⁷Mwans mwambela ngao, "Othe, oka ku kushe mu lithiya Iya Siloe (kwamba ngao, " ku tumiwa."). Kona kuli oyo mulume keo otha, na ku ka ku kusha, na ku kauka kuno yo mona. ⁸Keo ao nekalanga nae nao na mu monanga yotha na ku lombamba mwanamba ngao, "Ka yonyiko oya mulume notha na ku tomananga na ku lombanga oyu kao? ⁹A mweya mwanamba ngao, "Yonyiko." Kono a mweya kame mwanamba ngao, "Kayonyiko kao, kono a ku feka naye." Kono oye keo o amba ngao, "Yonyiko ome oya." ¹⁰Mwana mwipula ngao, "kandi a meo oye mwana twese ngepi ku kopaula?" ¹¹Keo o alaba ngao, "O Munu no lithina Iya Jesu yonyiko na tende a mandowa na kwa ni lamba ku meo na kuni ambela ngao, "Othe ku Saloe oka ku kushe." Keo nitha ku ka ku kusha, mane apa no ni manisa keo ni tateka ku mona." ¹²Na mwambela ngao, "Kupi kwali?" Keo oa tambula ngao, "Koni limukako kao." ¹³Na leta oyo mulume no kananga ku mona ku Mafalisi. ¹⁴Neli liwa Iya Sabata apo Jesu na tenda ao mandowa na ku leta ngao oyo munu a tone ku mona. ¹⁵Kona kuli a Mafalisi kame naka eketha kwipula oyo mulume ngao mwana twese ngepi ku mona. No alaba ngao, "Mwana ni wese mandowa ku meo, keo ni ku kusha, mane pano eni keo na mona." ¹⁶A mweya ku Mafalisi mwanamba ngao, "Oyu Munu ka tunda kwa Mulimu kao ka kuli ka buluka e Sabata kao." A kwao kame mwanamba ngao, "Kandi munu wa sibi mwa twesa ngepi ku tenda e isupo no ngeya?" Kona kuli mono kwi kala ku kanana mu kachi koo. ¹⁷Keo kame nepula oyo mulume nafa meo ngao, "Owe wamba ike poyu munu ona ku letele ngao o mone?" Oyo mulume no amba ngao, "Mu polofita oya." ¹⁸Napo kame a Majuda na imwa ku yubisisa ngao neli mwana elekiwa wa kufa a meo kono pano seli a mona keti apa nesana a shemi aye ao namba ngao neli wa kufa a meo kono seli ona tateke ku mona. ¹⁹Mwana ipula a shemi aye ngao, "Oyu yonyiko o mwanenu munamba ngao mono mu mweleka yonafu a meo? Kwa wiya ngepi eni ngao ngeno a mone?" ²⁰Keo a shemi aye alaba ngao, "Oyu yonyiko emwa o mwanetu kame mwana elekiwa yonafu a meo. ²¹Omu kuna wiyele ngao ngeno a mone, natwe ko tu limuka kao, mane na munu oyo ona mu letele ngao a meo aye a mone, ko tu mu limuka kao. Mu mwipule, ona kulu. A twesa ku kwambela yofochi. ²²A shemi aye mwanamba eyi, ka kuli mwaneyapa a Majuda. Ka kuli a Majuda namana ku ku yuba ngao o munu yoshe mbo ku tumela ku toya Jesu ngao Krete, keo oyo munu mwa mu chitha ku mu tundisa mu sinagoge. ²³Kabakala ou mwikaelo, a shemi aye keo amba ngao, "Ona kulu, mu mwipule." ²⁴Ka wili nesana oyo mulume nafa meo na ku mwambela ngao, "O lumbeke Mulimu. Twa limuka ngao oyo munu wa sibi." ²⁵Keo oyo mulume nafa a meo oa tambula ngao, "Koni limuka ngao oyo munu wa sibi kao." E sinu ni limuka: Mono nifa meo, kono pano seli na mona. ²⁶Keo a mwambela ngao, "Ike eyi na tenda o kwoye? Mwana shokola ngepi a meo oye?" ²⁷No alaba ngao, "Ina mi tonwele kale, kono muna imwa ku tethetha! Mwa saela ku yubela ngepi kame ka wili? Nga namwe mwa saela ku piluka mwa lutiwa aye, ndi ngepi?" ²⁸Keo a mwalaba na kashwau ku mwambela ngao, "Owe yonyiko o mulutiwa waye, kono otwe twa lutiwa a Mushe. ²⁹Twa limuka ngao Mulimu mwanamba na Mushe, kono ko tu limuka oku oyu a tunda kao." ³⁰Oyo munu keo oa alaba na kwambela ngao, "Kwa komokisa, ngao ko mu limuka oku a pana kao, kono no twesa ku shokola a meo ange ngao seli na mona. ³¹Twa limuka ngao Mulimu ka tethethanga a no sibi kao, kono ku mona munu ona mupu likute na ku tenda eyo a saela, Mulimu keo mwa mu yuba. ³²Ku tunda apo a kaye no ka tatekela ko kwa yubala ngao kwali munu no shokola meo a munu ngao a mone oyo no shemiwa yo nafu a meo kao. ³³Aiba ndi oyu Munu nga ka tunda kwa Mulimu kao, nga no imwa ku tenda sinu. ³⁴Na mwalaba ku mwambela ngao, "O we mono shemeniwa mu sibi, mane wa saela ngepi ku tu luta?" Keo a mu chithela panthi. ³⁵Jesu no yuba ngao ana muchithi ku mu tundisa mu sinagoge. Apa na mwangana no mwambela ngao, "Nga wa twesa kwitana mu lithina Iya Mwana Mulimu ndi? ³⁶Nomu tambula na kwamba ngao, "Opi yonyiko, Mulena, ngao ni tateke kwitana mu lithina Iyaye?" ³⁷Jesu keo o mwambela ngao, "Ona mu mono, mane kame yo nyiko oyo ambaula o kwoye pano. ³⁸Oyo munu keo o ambela Jesu ngao, "Mulena, inetana," mane popo keo o mulapela. ³⁹Jesu no amba ngao, "Kabakala o kwatula ponyiko ineyi muno mu kaye ngao a nombula ku mona a mone kame ngao ao no ku mona a kalise kufa a meo." ⁴⁰A mweya no Mafalisi ao ne kala naye apa namba eyo na mwipula ngao, "Nga natwe mwendi tunafu a meo? ⁴¹Jesu keo o ambela ngao, "Nga mwaka kufa a meo, nga ko mu kwite sibi kao, kono ka kuli mwamba ngao, 'Mwa mona,' keo e sibi senu siliko.

10

¹Niti, niti, Na miambela ngao, oyu kana kwi ngeena ku selo mu mulaka no angu, kono a chikelamo ambu, oyo munu keo mbuyi kame wa ku pesa pesa. ²O munu o ingeena ku selo yonyiko o mulisani no angu. ³O mulonda nopa selo a mu shokweela. Angu a yuba e Ili Iyaye, mane kame e sananga angu aye na mathina mane na kwa shokweela. ⁴Apa mana ku shokola angu aye, a endanga kuposo, mane nangu nao keo a mukofela, ka kuli angu a limuka e Ili Iyaye. Angu ka twesa ku kofela munu ngenda kao kono mwa mwi yapa, ka kuli ka limuka e Ili Iyaye kao." ⁵Jesu mwana ambaula ethi nguli o kwoo, kono ao na imwa ku limuka ngao inu mwike eyi ambaula o kwoo. ⁶Keo Jesu o ambela kame ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao, Ome no selo no angu. ⁷Anu na wiya o kwange weli a mbuyi kame a pesa pesi, kono angu na imwa kwa tetheta. ⁸Ome sonyiko e selo, ku mona munu onengene ku sebeisa ome, keo mwa yoiswa, mwa ingena mushi na ku paena panthi kame mwa wana matafunisetho. ⁹Mbuyi mwa wiyela ambu kwitha na kwipaa. Kono ome mo ina wiyele ngao angu ange a wane moyo na ku u kwata mu ungi. ¹⁰Ome yonyiko o mulisani no ku wapa. O mulisani no ku wapa apanga

angu aye o moyo waye.¹²O mupika no musebethi ka mulisani kao mane kame ka kwata angu kao. Ku mona ona mono e siwi siwiya a siyanga angu na kulupuka, mane na siwi keo sa tafuna angu aye.¹³A lupukanga ka kuli oye mubeleki ambu wa uka lomba kame ka kwite taba na angu kao.¹⁴O me no mulisani muwa, kame na limuka angu ange, kame nangu ange nao a ni limuka.¹⁵Weti apa Tate a ni limuka, kame name na limuka Tate, mane kame napanga o moyo wange kwangu ange.¹⁶Na kwata kame angu a kwao ao a kana kuli muno mulaka. Nao kame na swanela kwa leta, mane nao kame nga limuke e lii lyange ngao nga piluke oshe lingala limweya na muisani o mweya.¹⁷Esi sonyiko a ni wapeela Tate: O moyo wange natha na ku upa ngao ngo mbo ni uwane kame.¹⁸Njeko munu wa ku twesa ku uni yangela, Ni kwite maata aku upa, mane kame na maata a ku twesa ku ushimba. Mono nipiwa oku ku lauliwa ku tundela kwa Tate.¹⁹O ku ku fapana keo ku tendala mu kachi no Majuda kabakala ao mai.²⁰O ungi wo mwana amba ngao, "A kwata lidimona kame a bulumuka. Ike apa mutha na ku mutethethanga?"²¹A kwao mwana amba ngao, "A ka twese ku piluka mai a munu wa madimona kao. Kandi lidimona lya twesa ku shokola meo a munu wa kufa a meo ngao a mone ndi?"²²Keo o mukiti no ku kenisa e Tempele u wiya ku tendala mu Jerusalema.²³Neli nako tha mupepo, apa Jesu natha na kwenda enda mu Tempele mu malibela no selo sa Salumoni.²⁴A Majuda keo a mupaka mu kachi na ku mwabela ngao, "Mo tu shimbisa nako tha ku kuma papi kuno tutha na ku kana ku yubisisa? Aiba ndi owe yonyiko o Kreste, keo o tu tonweele pa kenu."²⁵Jesu no atambula ngao, "Na mi ambela kale, kono no mwi mwa kwitana. E misebethi nitha na ku tenda mu lithina lya Tate, thonyiko thini tonola.²⁶Kono omwe ko mwitana kao ka kuli ka mwa angu ange kao.²⁷Angu ange a yuba e lii lyange; kame name na limuka angu ange, mane kame a ni koñelanga.²⁸Napa angu ange o moyo nombula kupwa, kame kombafu kao, mane njeko munu mbo twesa kwani yangela mu likaa lyange.²⁹Tate, oyu na inipu, mu kulu yonene kupita a kwaye oshe, kame njeko munu oyu twesa ku itundisa mu likaa lya Tate.³⁰Ome na Tate twa anu a mweya."³¹Keo a Majuda a shimba kame mañomo na ku mu yaana.³²Jesu no alaba ngao, "Ina mi monisa misebethi tha ku bula ku tunda kwa Tate. Kona kuli misebethi thipiko etho mu ni ñatanenanga?"³³A Majuda na mwalaba ngao, "Ko tu ku ñatanena e misebethi e thiwa kao, kono kabakala kanyaso, ka kuli owe, kupiluka o munu, wa ku tenda ofochi Mulimu."³⁴Jesu keo o alaba ngao, "Kandi ko kwa iñoliwa mu milao thenu, 'Paya no niamba ngao, 'Mwa milimu kao'?"³⁵Ku mona ndi mwane sana milimu, ao e lii lya Mulimu okwoo kwonyiko no likeya(kame a mañolo ka twese ku choliwa kao),³⁶mwani ambela ngepi ome oyo Tate na kenisa na ku ni tuma mu kaye ngao,, 'Ona shwaula,' ka kuli mono ni amba ngao, 'Ome no mwana Mulimu'?"³⁷Ku mona ndi koni tenda e misebethi tha Tate, keo ko muna nitaena.³⁸Kono aiba ndi na tenda, shiwa ngao ko muni itaene kao, keo mwitaneko e misebethi thange ngao ngo mu limuke na ku yubisisa ngao Tate e kala o kwange mane kame name ne kala kwa Tate."³⁹Mwana saela ku mu kwata kame, kono keo o panduka mu makaa oo.⁴⁰Jesu keo otha kame mu shambwaliwa wa Jordani ku ka kuma na ku sibaka eso Joani na kolobelethanga, mane keo oka tomanako.⁴¹Anu angi mwana wiya o kwaye na ku wiya kwamba ngao, "Joani no imwa ku tenda isupo, kono e inu yoshe namba kwoyu munu ya sikuma."⁴²Muya anu angi na mwitaena.

11

¹Kame mono kwi kala munu no toma no lithina lya Lazaro. Mwana pana mu Betania, o munthi wa Maria na Mareta.²Neli Maria oyo no swanela ku wesa Mulena na sende na ku mu kumuna ku makondo aye na uki thaye, mane Lazaro oyo no kola neli manthaye.³A manthaye keo a tuma munu kwa Jesu, ku kamba ngao, "Mulena, o mone, o munu wa wapela a kola."⁴Apa Jesu na yuba ngeyo, keo amba ngao, "Oyo i kola ka ya ku mwipaa kao, kono ya ku lumbeka Mulimu ngao o Mwana Mulimu naye nga lumbiwe."⁵Kame Jesu mwana wapela Mareta na manthaye na Lazaro.⁶Kona kuli apa na yuba ngao Lazaro a kola, Jesu keo o tomana kame maiwa meli oko ne kalanga.⁷Ku tundapo, keo o ambela a lutiwa aye ngao, "Twende kame ku Judea."⁸A lutiwa na mwambela ngao, "Muluti, pano a Majuda a saela ku ku ñatana na mawe, kame owe wa ukulukako?"⁹Jesu keo o alaba ngao, "Kandi liwa ko lya kwata nako tha ku kuma pa likumi na meli kao? Ku mona munu ona ende o mwinonga, ka twese ku tunuka kao, ka kuli a mona na liseli no kaye."¹⁰Kono, ku mona munu ona ende o usiku, mwa tanuka ka kuli ka kwite liseli kao."¹¹Mwana amba eyi, kame mu manyima neyo, keo o ambela kame ngao, "Mwonyi wetu Lazaro ona lala, kono nathako ngao nika mwingule."¹²A lutiwa keo a mwambela ngao, "Mulena, aiba ndi ona lala, keo mwa yoya."¹³Jesu apo mwana toya e lifu lyaye, Kono ao mwana naana ngao mwendi a toya o ku lala no ku pumula.¹⁴Keo Jesu o wiya kwambela na ku monalisa ngao, "Lazaro onafu."¹⁵Na wapela, kabakala omwe, apa no ni kana kwi kalako ngao mu twese kwitana. Kona kuli twende eni o kwaye."¹⁶Tomasi, no lithina lya Didima, keo ambela a lutiwa a kwaye ngao, "Twende natwe ngao tu kafe na Jesu."¹⁷Apa Jesu na kuma, mwana wana ngao Lazaro a kwata maiwa mane mu likwina naka mu bumbeka.¹⁸Kona kuli Betania mono wikala pepi na Jerusalema, ku piluka mweendo wa ma mailo meli.¹⁹O ungi no Majuda mwana wiya kwa Mareta na Maria ku wiya kwa shemba shemba kabakala e lifu lya manthoo.²⁰Keo Mareta, apa na yuba ngao Jesu a wiya, keo o mutambauka, kono Maria mwana siala ku tomana munthuwo.²¹Mareta keo o ambela Jesu ngao, "Mulena, nga mono ikalako, nga manthange na imwa kufa."²²Kono shiwa pano, na limuka ngao soshe esi o lomba kwa Mulimu, mwa sikupa."²³Jesu keo o mwambela ngao, "Manthoye mwenguka kame."²⁴Mareta, keo o amba ngao, "Na limuka ngao mbo kenguka mu nako no kwinguka no afu mu liwa no ma maneno."²⁵Jesu keo o mwambela ngao, "Ome yonyiko o kwinguka no afu mane na moyo; oyo itana ome, shiwa afa, mwa yoya;"²⁶mane kame noyo yoya na kwitana ome ko mbafu kao.²⁷We tana ngeyo ndi?"²⁸Mareta keo o amba ngao, "Eni, Mulena, Na itana ngao owe Kreste, o Mwana Mulimu, oyo no swanela ku wiya muno mu kaye."²⁹Apa na mana kwamba eyo, notha na ku kesana minaye Maria ku manyonga. No amba ngao, "O Muluti ona kumu kame a kwisana."³⁰Apa Maria na yuba ngeyo, no imana wangu wangu na kutha kwa Jesu.³¹Jesu no imwa ku kuma kale mu munthi kono mwane mana pa sibaka apo Mareta na

mutambaukela. ³¹Kona kuli apa Majuda, ao ne kala na Maria mu nthuwo ku mwombaomba, na mona Maria yo nanuka wangu wangu na ku paena panthi, na mu koñela, ku naana ngao mwendi atha ku ka lilela ku mbumbo. ³²Apa Maria na kuma peso sibaka ne kala Jesu mane apa na ku wiya kumu mona, no ngwela kushi no maulu aye na ku mwambela ngao, "Mulena, nga kono ikalako kuno, manthange nga na imwa kufa." ³³Apa Jesu na mu mona yo lila, mane na Majuda na wiya naye nao kame a lila, no yokoka mu mepo thaye na ku ku komokela; ³⁴keo o amba ngao, "Kupi oku muna mu laleke?" Na mwambela ngao, "Mulena, o wiye o mone." ³⁵Jesu no lila. ³⁶A Majuda keo amba ngao, "Mu mone omu na wapeela Lazaro!" ³⁷Kono a kwao mwa namba ngao, "Oyu munu no shokola a meo noya munu nofa a mona, ike apa ana kana ku tenda ngao oyuyaye ka nafa?" ³⁸Keo Jesu kame, o yokoka mushi thaye, na kutha ku mbumbo. Neli mukoti, mane mono ku shokiwa liwe. ³⁹Jesu keo o amba ngao, "Mu shenyise e liwe." Mareta, o mantha Lazaro, o mufu, keo o ambela Jesu ngao, "Mulena, seli a nuka, ka kuli pelo lya une kuno yoli muno." ⁴⁰Jesu keo o mwambela ngao, "No nimwa ku kwambela ngao, ku mona o netana, mo mona e kanya tha Mulimu?" ⁴¹Keo na shenyisa e liwe. Jesu keo o nanulela a meo aye mu wilu na kwamba ngao, "Tate, na ku tumela o kwoye ka kuli mona ni tethethe." ⁴²Na limuka ngao wani tethethanga, kono kabakala a anu angi ana ni paka mu kachi ponyiko ni amba ngeyo, ngao nga twese kwitana ngao kandi owe yonyiko ona ni tumu." ⁴³Apa na mana kwamba ngeyo, keo o kuwa na lii no ku lungwa ngao, "Lazaro, o tunde omo!" ⁴⁴O munu no kufa keo o tundamo; a makondo aye na makaa mwana tatingeliwa mu maina, mane na sifateo saye mono sitatingiwa na liina naso. Jesu keo o ambela ngao, "Mu mu thingune kame mu mu teneke a kwendele." ⁴⁵Keo angi ku Majuda ao na keya kwa Maria na ku wiya ku mona Jesu yo tenda eyo, na mwitaena. ⁴⁶Kono a kwao natha ku Mafalisi ku katonwela e inu eyo Jesu na tenda. ⁴⁷Keo a maprisita a kulu na Mafalisi na waneka e kuta pa mweya na kwamba ngao, "Mo tu tenda ngepi? Oyu munu seli a tenda isupo ingi." ⁴⁸Ku mona tu mu teneka yofochi, o ungi mwa mwitaena; a Maroma ng mwa wiya na ku shandaula o munthi na sicaba." ⁴⁹Kono shiwa ngeyo, munu o mweya, Kayafa, oyo no piluka muprisita mu kulu owo mwaka, no ambela ngao, "Ko mu limuka sinu kao." ⁵⁰Ko mu anuka ngao kuli siwana munu o mweya ku fela anu angi kupita e sicaba soshe ngao si yunde." ⁵¹Kona kuli no imwa ku kwambela ambu. Kono, ka kuli neli muprisita mukulu owo mwaka, mwana taa ngao Jesu mwa faela e sichaba, ⁵²mane ka sichaba ambu kao, kono ngao ana Mulimu a na ku shandaula nga twese ku ku waneka pa mweya ku piluka anu a mweya. ⁵³Kona kuli ku tunda elyo liwa ku twala poso mwana lela omu na twesa kwi paela Jesu. ⁵⁴Kabakala ngeyo Jesu no teneka kwendanga yofochi mu kachi no Majuda, kono mwana ku thela mu sibaka no sikwaata na lyuwa mu munthi wisaniwa Efraimi. Keo o ka ku tomaena omo na lutiwa aye. ⁵⁵Kona kuli o mukiti no paseka no Majuda neli mono wi kala pepi, mane o ungi no anu keo a ku tangetha kutha ku Jerusalema ku tundela mu ibaka yoshe ku ka waniwa ku paseka ngao aka ku kenise. ⁵⁶Mwanatha na ku saela Jesu, mane kuno atha na ku kwipaula mu Tempele keo amba ngao, "Mwa naana ngepi? Ngao ka wiya ku mukiti kao ndi?" ⁵⁷Keo a maprisita a kulu na Mafalisi mwanapa mwambelo ngao aiba ndi kwali munu o limuka oku Jesu ali, keo a biye ngao a twese ku ka mu manga.

12

¹Apa no ku sialela maiwa mutanu na limweya ngao e paseka thi tendale, Jesu keo otha ku Betania, oko ne kalanga Lazaro, oyo na ingula kwaafu. ²Kona kuli oko na ka mutendela liyumbu, mane Mareta yonyiko notha na ku tapa eyo ilya, kono Lazaro oye neli o mweya nolya na Jesu. ³Keo Maria o shimba a mathi no sende, na ku wesa a maulu a Jesu, mane keo o sikumuna kame a maulu aye na uki thaye. O muwe netho sende keo u yubala ku nuka mu nthuwo thoshe. ⁴Judasi Isikalriota o mweya no a lutiwa aye, oyo no swanela kumu talula, no amba ngao, ⁵"Ike ethi sende apa thina kana ku ulisiwa na mapondo likumi na meli na kupiwa kwa no kuutwa?" ⁶Mwana amba ngeyo ka ngao mwendi mwana babalela autwi kao, kono ka kuli neli mbuyi. Neli oye yonyiko no bulukanga e sikwama mane kame mwana ku shimbela ambu a mali na bulukiwanga mweso sikwama. ⁷Jesu keo o amba ngao, "Mu mu teneke a bulukele eso a kwite mu liwa lyange no ku bumbekiwa." ⁸A utwi ao mo mutha na kwi kalanga noo e nako thoshe. Kono ome ko mu tamba kwi kalanga nange e nako thoshe kao." ⁹A Majuda angi na yuba ngao Jesu e kala omo, mane keo a wiya, ka ku keyela Jesu ambu kao, kono neli ku wiya na kumona Lazaro, oyo Jesu nengula kwaafu. ¹⁰A maprisita a kuli keo a kwata mulelo wa kwi paa na Lazaro pa mweya, ¹¹ka kuli neli kabakala oye ngao o ungi no Majuda mwana a siya na ku twesa ku ketaena Jesu. ¹²Mu liwa no likoñela o ungi no anu na wiya ku mukiti. Apa na yuba ngao Jesu a wiya mu Jerusalema, ¹³mwana shimba e mitai no makangale na ku tambauka Jesu kuno a kuwela ngao, "Hosana! Ku lumbiwe oyo wiya mu lithina lya Muywanthi, o Mulena wa Isilaele." ¹⁴Jesu no wana ka tongi kanyonyo mane keo oka thina pa mwongo; weti apa no ku ñoliwa ngao, ¹⁵"Kone yapa, o mwana Sione no kaombeli; o mone o Mulena woye a wiya, kuno yona thini peulu no tongi." ¹⁶A lutiwa aye na imwa ku yubisisa eyi inu pa matatekelo; kono apa Jesu na mana ku lumbiwa, na anuka ngao eyi inu kati mono iñoliwa kabakala oye na kwamba ngao mwana imu tendela. ¹⁷Kona kuli o ungi na paka ngao mwane kala naye apa na isana Lazaro mu kachi no mbumbo na ku mwingula kwaafu. ¹⁸Neli kabakala eli libaka elyo o ungi no anu na pamuka ku mu tambauka, ka kuli mwana yuba e sisupo na tenda. ¹⁹A Mafalisi keo a kwambela mu kachi koo ngao, "Mu mone, njeko tuso; seli mu mone ngao, a kaye koshe ka mu koñela." ²⁰Keo mono kwi kala Magerike a mweya mu kachi koo natha ku ke kala ku mukiti. ²¹Ao keo na wiya kwa Filipi, no tundela ku Betsida no mu Galilea, na ku wiya ku mulomba, kwamba ngao, "Mushemi, twa saela ku mona Jesu." ²²Filipi keo otha na ukambela Andriasi; keo Andriasi na Filipi atha na ukambela Jesu. ²³Jesu keo o alaba na kwambela ngao, "E nako thina kumu etho o Mwana Munu mwa lumbiwa." ²⁴Niti, niti, na mi ambela ngao, ku mona ndi nona wa lukonga ona ngwele mu mumvu na kufa, mwa siala yofochi; kono kumona ofa, keo mwa shema mbuto thingi. ²⁵Oyu wapela o moyo waye mwa uyongisa; kono oyo kana ku wapela o moyo waye muno mu kaye mwa u bulukela ku moyo nombula kupwa. ²⁶Ku mona munu ona ni sebethe, keo a ni koñele; ngao omo nili, o mupika

wange nga waniwemo naye. Ku mona munu ona ni sebethe, Tate keo naye mwa mu kuteka²⁷ Kona kuli o moyo wange wa thieleya kame mo niamba ike? "Tate, o ni lukule kwetho nako"? Kono ka kuli sonyiso sina ni lete pano thino nako.²⁸ "Tate, o lumbeke e lithina lyoye." Keo ku yubala lii no litundela ku wilu na kwamba ngao, " Mono nitha na ku li lumbeka mane kame moni li lumbeka." ²⁹Keo o ungi no anu ne kala omo na yuba e lii mane keo amba ngao neli mono libuma. A mweya mwanamba ngao, "Lingeloi lyonyiko linamba naye." ³⁰Jesu no alaba na kwamba ngao, "Eli lii kolya iwiyele ome kao, kono mo li nei o kwenu." ³¹Keo seli nako tha katulo tha kano kaye: Kona kuli o mulena no kano kaye mwa chitheliwa panthi. ³²Apa mbo ni mana ku tulekiwa peulu no kaye, keo ombo ni kokela anu oshe o kwange." ³³Mwana amba ngeyo kwelela o mufuta no lifu mbafa. ³⁴O ungi no anu keo u mwalaba ngao, "Mono tu yuba mu mulao ngao Krete omba ikalela. Keo wamba ngepi ngao, "O Mwana Munu a swanela ku tulekiwa"? Oyu Mwana Munu kandi opi?" ³⁵Jesu keo o ambela ngao, "E liseli lili nenu mu nako thinyonyo ambu. Muthe na kwenda pano mwi kwite e liseli, ngao e simbwi kosi na wiya ku mi wana. Oyo yoshe o enda mu simbwi ka limuka oku atha kao. ³⁶Pano mwikwite e liseli, mwitane mu liseli ngao ngo mu piluke mwana no liseli." Apa Jesu na mana kwamba ngeyo mwanatha ku tunda o kwoo ku ka kwolama. ³⁷Shiwa ngao Jesu mwana tenda isupo ingi poso thoo, na imwa ku mwitana ³⁸ngao e lii lya mupolofita Isaya ngo liku talelethe, apo namba ngao, "Mulena, ani kandi oyu netana e siambo setu, kame kandi kwani oko e likaa lya Mulena lina monisiwa?" ³⁹Kabakala ngeyo ponyiko na kana kwitaena, ka kuli Isaya kame mwana amba ngao, ⁴⁰"Ona thimi a meo oo, mane na ku kalupisa e michima thoo; kambesi ngeyo nga ana mono na meo oo na ku yuba na michima thoo, na ku piluka, mane name keo ngo nwa palise ku matuku oo." ⁴¹Isaya mwana amba eyo e nako na mona e kanya tha Jesu na kwamba kabakala oye. ⁴²Kono shiwa ngao, a mweya no akulu na kalisa kwitaena Jesu; kono kabakala a Mafalisi, na imwa ku ku tumeela ngao kana chithiwa ku tundisiwa mu Sinagoge. ⁴³Mwana wapela yonene oku lumbiwa no ku panena kwanu kupita o ku lumbiwa no ku pana kwa Mulimu. ⁴⁴Jesu keo o kuwela na kwamba ngao, "O munu o itaena o me, ka itaena ambu o me kao kono noyo ona ni tumu, ⁴⁵kame na munu oyo ni mona a mona noyo no ni tuma." ⁴⁶Mo ina wiya mu kaye ku piluka no liseli, ngao o munu yoshe o nitaena ka ne kala mu simbwi. ⁴⁷Ku mona munu ona yubu a mai ange kono nje kwa buluka, koni twese ku mwatula kao, ka kuli kona iwiyele kwatula a kaye kao, kono mo ina wiyele ku yoisa a kaye. ⁴⁸O munu ni kana mane na ku kana a mai ange, o kwite oyo swanela ku mwatula. E lii i namba lyonyiko mbo li mwatula mu liwa elyo no ma maneno. ⁴⁹Ka kuli kona i kwambela ambu kao, kono Tate oyo na ni tumu, yonyiko ona ni laula esi ni swanela kwamba na mwikaelo omo ni siambela. ⁵⁰Na limuka ngao oku ni laula kwaye moyo wa ku yoya ku twalela, ngao eso ni amba---- ni siambe weti Tate omo ana ni ambee, ngao ni si ambe."

13

¹Apa o mukiti no paseka no wi kala pepi na ku tendala, Jesu no limuka ngao e nako thaye no ku tunda muno mu kaye na ku tha kwa Yaye thina kumu. Ka kuli mwa na wapela anu no muno mu kaye, no a wapela emwa ku manena. ²Apo Diabulosi mwana mana ku paka o mulelo no ku talula Jesu mu muchima wa Judasi Isikariota o mwana Simoni, ngao a ukoñele na ku ulisa Jesu kwa kwo e ithimbo yaye..³Jesu mwana limuka ngao Yaye ona paka e inu yoshe mu makaa aye na kwamba ngao kame mwana tundela kwa Mulimu mane kame omba uka kwa Mulimu. ⁴No imana ku tunda pa mualaelo na ku tubula e siapalo saye. Keo o shimba e taulo na kuthi kumanga. ⁵Keo o sela meyu mu chenga na ku tateka ku kusha a mauulu no a lutiwa aye na kwa kuumunanga netho taulo na ku manga. ⁶Mwana wiya ngeyo kwa Simoni Pitrosi, mane Pitrosi keo o mwambela ngao, "Mulena, name mo kusha a mauulu ange ndi?" ⁷Jesu keo o alaba na ku mwambela ngao, "Esi ni tenda pano ko si yubisisa kao, kono mbo si yubisisa poso." ⁸Pitrosi keo o alaba ngao, "Pelo ko kushu a mauulu ange kao." Jesu keo o mwalaba ngao, "Ku mona ni kana ku kusha a mauulu oye, keo ko kwite mwi kaelo nange kao. ⁹Simoni Pitrosi keo o mwambela ngao, "Mulena, kona kusha ambu a mauulu ange, kono o kushe a makaa ange na mutwi wange nao." ¹⁰Jesu keo o amba ngao, "Oyu na ku kushu palutu, a swanela ku ku kusha ambu ku makondo, ka kuli ona kene kale; owe ona kene, kono mukoye ka ikena kao." ¹¹Ka kuli Jesu mwana limuka oyu tamba ku mu talula; ponyiko namba ngao, "Ko mwa ikena moshe kao." ¹²Apa Jesu na manisa kwa kusha ku makondo na ku shimba e ito yaye ku ka tomana, no a ipula ngao, "Mwa limuka eyo ina mi tende ndi?" ¹³Mwa nisananga ngoa 'Muluti na 'Mulena', mane mwambanga ya sikuma, ka kuli yome emwa. ¹⁴Aiba ndi, ome no Mulena na Muluti mo ina mi kushu ku mauulu enu, namwe keo mwa swanela ngao muku kushe ku mauulu enu munu na munu. ¹⁵Ka kuli ina mi monisa mutala ngao namwe mu twese ku tenda wetini omo ina mi tendele. ¹⁶Niti, niti, na mi ambela ngao, mupika ka mukulu kupita mwolyaye kao; kapa oyu na tumiwa ku pita oyu na mu tumu kao. ¹⁷Ku mona ndi mwa limuka e inu no ngeya, keo mu kwite fuyawethi ku mona mu itenda. ¹⁸Koni toya moshe kao; na limuka ao no ni keta----- kono kabakala eyi ngao a mañolo a ku talelethe kwamba ngao, "O munu olya nange e isima ona ni nyakwele mu kumba." ¹⁹Na mi ambela eyi pano kale ina kana ku tendala ngao apa itendala, ngo mwitane ngao kandi Ome emwa. ²⁰Niti, niti, na mi ambela ngao, yoshe oyu a mweela o munu ina tumu keo ona ni a mweele name, mane kame o munu oyo ni amweela keo ona amweele noyu ana ni tumu." ²¹Apa Jesu namba eyi, neli mwana thieleya mu mepo. Keo o wiya kwamba ku tiisetha ngao, "Niti, niti, na mi ambela ngao o mweya o kwenu mwaani talula." ²²A lutiwa keo atha na ku ku topeela, ku ku komokela ngao kandi ani ya toya. ²³O mweya kwa lutiwa aye, oyo Jesu na wapela, mwana lala ku yendamena pa mbando tha Jesu. ²⁴Simoni Pitrosi keo o nyatetha mukwaye na kwamba ngao, "O mwipule a tu tonweele oyo a toypapo." ²⁵Keo o yendamena kame pa mbando tha Jesu na ku mwipula ngao, "Mulena, kandi ani oyu toya?" ²⁶Keo Jesu o alaba ngao, "Oyu pelo nipa o mukasha no isima apa ni manisa kui beela yonyiko." Kona kuli apa na manisa ku beela e isima, no ipa Judasi o mwana Simoni Isikariota. ²⁷Keo mu manyima Judasi yo manisa kulya eyo isima, Satani keo o mwingena, kono Jesu keo o mwambela ngao, "E so saela ku tenda, o si tende wangu wangu." ²⁸Kona kuli njeko

shiwa o mweya kwao ne kala apo pa tafule oyu no yubisisa ngao kandi sike eso Jesu nambeela Judasi ngeyo.²⁹ A mweya mwana naana ngao, kumona kandi Judasi yonyiko no kwata e sikwama, Jesu kandi mwana mwambela ngao, "A ka ule eso si saiwa ku mukiti," kapa mwendi ape simweya kwanu no ku nyanda.³⁰ Apa Judasi na manisa ku shimba eyo isima, mwana paena panthi na ku nyangupa. Apo neli usiku.³¹ Apa Judasi na mana kutha, Jesu keo o amba ngao, "Apa o Mwana Munu a manisa ku lumbiwa, mane Mulimu naye kame mwa lumbiwa mushi thaye.³² Mulimu keo mwa mu lumbeka mushi thaye, mane keo mwa mu lumbeka na ku nyangupisa.³³ Mwa nange, niili nenu mu nako thinyonyo. Mo muni saela, kono weti apa no ni ambela a Majuda ngao, "Omo nitha ko mu twese kuni koñelamo kao." Kona kuli namwe na mi ambela ngeyo pano.³⁴ Na mipa mulao upya, ngao mu ku wapele munu na mukwaye; weti ome apa ina mi wapele, keo namwe kame mwa swanela ku ku wapela munu na mukwaye.³⁵ Nesi keo anu oshe mwa limuka ngao kandi mwa lutiwa ange, ku mona mu kwata lilato mu kachi kenu."³⁶ Simoni Pitrosi keo o mwipula ngao, "Mulena, kandi okutha kupi?" Jesu keo o alaba ngao, "O mu nitha, ko twesa ku ni koñelamo pano kao, kono kuposo mbo twesa ku ni koña."³⁷ Pitrosi keo o mwambela ngao, "Mulena, ike apa ni kana ku twesa ku ku koñela pano? Mo ni shuba o moyo wange kuupa owe."³⁸ Jesu keo o alaba ngao, "Wa twesa ku shuba o moyo woye ku ushubela ome ndi? Niti, niti, na kwambela ngao, o ndemba njekale a tambeke mo ni latula tuatu."

14

¹O muchima wenu ko une kala mu ukalu. Mwitane Mulimu, name kame mu nitane.² Mu nthuwo tha Tate mwe kala mi siyo thingi. Kambesi ngeyo, nga ina miambele, ka kuli ome natha ni ka mi lukisethe sibaka.³ Ku mona nitha na uka mi lukisethe e sibaka, mo ni kauka kame na ku wiya ku mi shimba, ngao omo ni kali name muka ikalemo.⁴ Mwa limuka oku nitha mane na nthila mwa thi limuka.⁵ Tomas keo o amba ngao, "Mulena, aiba ndi kotu limuka okutha kao, keo e nthila motu thi limuka ngepi?"⁶ Jesu keo o mwambela ngao, "Ome yonyiko e nthia, na niti, na moyo, njeko munu wa ku wiya kwa Tate keti nange.⁷ Nga mo mwa ni limuka, nga mwa limuka na Tate naye. Ku tunda pano mo mu mu limuka mane muna mu mono."⁸ Filipi keo o ambela Jesu ngao, "Mulena, otu monise Tate, mane keo o kwetu kuna tu kwana."⁹ Jesu keo o mwambela ngao, "Mo ine kala nenu mu nako thile kono na ngeno ko muni limuka kao, Filipi? Yoshe oyo ona mono ome ona mono Tate.. Wamba ngepi eni ngao, "O tu monise Tate?"¹⁰ Ko itana ngao ne kala kwa Tate mane na Tate kwi kala o kwange kao? A mai ni mi ambela ko nia kwambela no fochi kao, kono Tate no moyo yonyiko o tenda o musebethi waye.¹¹ Mwitane o ni amba ngao ome ne kala kwa Tate, mane na Tate naye e kala o kwange, kapa mwitane kabakala etho misebethi thoñene..¹² Niti, niti, na mi ambela ngao, oyo nitana mwa twesa ku tenda e misebethi ni tenda, mane mbo tenda misebethi thi kulu kuoita nethi ka kuli ome natha kwa Tate.¹³ Yoshe eyo mu tamba ku lombu mu lithina lyange, mo ni itenda ngao Tate nga twese ku lumbekiwa kabakala Mwanaye.¹⁴ Ku mona muna lombo simweya mu lithina lyange, moni sitenda.¹⁵ Ku mona ndi mwa ni wapela., keo mo mu buluka e milao thange,¹⁶ name keo mo ni lapela kwa Tate, ngao a mipe mu kwaye wa ku mi tiisa e michima, ngao nga wiye e kale ne nu kwi kalela----¹⁷ etho mepo no niti. A kaye ko ka iwa mweela kao ka kuli ko ka iu mona kao kapa ku u limuka. Kono omwe mwa u limuka, ka kuli wa yoya nenu na kwi kala o kwenu.¹⁸ Ko ni tamba ku mi siya mwo fochi kao; mo ni kamiukela.¹⁹ Kono ko thili nako thinyonyo na kaye keo ko ka tamba kuni mona kao, kono omwe mo mu ni mona. Ka kuli na yoya, namwe kame keo mo mu yoya.²⁰ Mwelyo liiwa keo mo mu limuka ngao ne kala kwa Tate, namwe mwe kala o kwange, name o kwenu.²¹ O munu o yuba e milao thange na ku thi koñela yonyiko wa ni wapela, kame o munu wa ni wapela mwa wapeliwa na kwa Tate kame, mane name kame keo moni mu wapela kame mo ni ku monalisa o kwaye."²² Judasi (ka Isikariota kao) no ambela Jesu ngao, "Mulena, mo ku wiya ngepi ngao ombo ku monalisa o kwetu kono ka ku kaye kao?"²³ Jesu keo o mwalaba na ku mwambela ngao, "Mona munu o na ni wapele, mwa koñela e lii lyange. Tate naye keo mwa mu wapela, mane keo mo tu wiya ku tunga o kwaye.²⁴ O munu nombula kuni wapela ka koñela a mai ange kao. E lii mu yuba ka lyange kao kono lya Tate oyu no ni tuma.²⁵ Mo ina mi ambele eyo, pano nili nenu.²⁶ Kono shiwa ngao, oyu no ku mi tiisa e michima---- etho Mepo e thi kenu etho Tate mba tuma mu lithina lyange--- mo u wiya ku mi luta e yambo yoshe na ku mi anukisa eyo yoshe no ni mi ambela.²⁷ Na mi siyela o ku ku yuba, na mipa o ku ku yuba kwange. Ko ni mipa wetini a kaye ka mipelanga kao. O muchima wenu ko une kala mu ukalu, kame ko une yapa.²⁸ Mono mu yuba apa no mi ambela ngao, 'Natha, kame mo ni ka miukela.' Nga mo mwa ni wapela, nga mo mu wapela ka kuli natha kwa Tate, ka kuli Tate mu kulu o kwange.²⁹ Kona kuli ina mi ambele eyo pano kale ina kana ku tendala ngao, apa i tendala, keo ngo mwitane.³⁰ Ko ni mi ambela ingi kao, ka kuli o mulena no kano kaye a wiya. Ka kwite maata peulu thange kao,³¹ kono kabakala ngao a kaye ngo ka limuke ngao no mukwa ku wapela Tate, mane na kwamba ngao na tendanga kame eso Tate ana ni lailele. Mwi mane tu tunde muno."

15

¹Ome no sitondo sa veine no sikuma, na Tate yonyiko o mulimi.² A temanga e mitai nombula oku shema, na ku kolelanga e mi tai etho no ku shema ngao thi twese ku shema yuyan.³ O mwe muna kene kabakala e lii elyo ina mi ambele.⁴ Mwikalele o kwange, weti ome apo nili o kwenu. Weti e sitondo ko si twesa ku shema mona ndi kosa i mena pa veine kao, kona kuli namwe ko mu twese kao, ku mona ndi ko muli o kwange kao.⁵ Ome so sitondo no veine, omwe tho mitai. Oyo ikalela o kwange name kwi kala o kwaye, oyo mwa shema yuyan yonene, ku mona ndi ome njeko komu twese ku tenda simweya kao.⁶ Ku mona ndi munu ke kala o kwange kao, a yumbiwanga weti mutai na ku ku kuta, mane wa kombiwa na ku yumbeliwa mu mulilo, ku tumbekiwa.⁷ Ku mona mune kala o kwange, mane na mai ange kwi kala o kwenu, mu lombe thosheso mu saela, mane keo mo ni si mitendela.⁸ Tate eso a mu lumbekela, sa kwamba ngao mu twese

ku shema yuyanu ingi mane mu monise ngao mwa lutiwa ange. ⁹Weti Tate omo a ni wapeela, name kame na mi wapela ngeyo. Mwikale mu lilato lyange. ¹⁰Ku mona mu koñela e milao thange, keo mo mwi kala mu lilato lyange, weti ome omu ina bulukele e milao tha Tate mane na kwi kalela ngeyo mu lilato lyaye. ¹¹Mo ina mi ambele eyo ngao o ku wapela kwange kwi kale o kwenu mane kame ngao o ku wapela kwenu ku piluke kwa ku kwanena. ¹²O mulao wange, wa kwamba ngao mu ku wapele munu na mukwaye weti omo na mi wapeela. ¹³Njeko munu o kwite lilato likulu kupita elyo--- ngao munu a twesa kupa aonyi aye o moyo waye. ¹⁴Mwaonyi ange ku mona muna tende e inu eso ni mi lailela. ¹⁵Koni tamba ku misananga ngao mwa pika kao, ka kuli mu pika ka limuka eso mwolyaye atenda kao. Kono na mi sana ngao mwaonyi ange, ka kui ina mi tonwele e inu yoshe no ni yuba kwa Tate. ¹⁶Ko mwe no muni keta kao, kono ome yono ni miketa na ku mi paka ngao mwende mu ka sheme yonene yuyan, kame na kwamba ngao e yuyan yenu ngo itwese kwi kala. Mo ku tendala ngao soshe so mu lombaa kwa Tate mu lithina lyange, mwa si mipa. ¹⁷Eso ni mi lailela ngeya, sa kwamba ngao mu ku wapele munu na mu kwaye. ¹⁸Ku mona a kaye ka mi thimba, mu limuke ngao ome yono ka tangetha ku thimba njekale ka thimbe omwe. ¹⁹Nga mwaka kano kaye, a kaye nga ka mi wapela kupiluka mwanu ako. Kono ka kuli ka mwaka kano kaye kao mane ka kuli mono ni mi keta ku ka mi tundisa mu kaye, ponyiko apo a kaye kana mi thimbi. ²⁰Mwanuke e lii no ni mi ambela ngao, 'Mupika ka mukulu ku pita mwolyaye kao.' Po mone mwana nyandisa ome, namwe kame mwa mi nyandisa; ndi na buluka e lii lyange, namwe kame mwa buluka e lyenu. ²¹Mwa mi tenda inu ingi kabakala ome ka kuli kai limuka oyu na ni tumu kao. ²²Nga no nimwa ku wiya na kwa tonwela, nga ka kwite sibi kao, kono pano ka kwite mwa ku ku yayela e sibi soo kao. ²³Oyu no ku ni thimba waku thimba na Tate. ²⁴Nga kona tendile e misebethi etho munu yoshe ka thi tendile mu kachi koo kao, nga ka kwite sibi kao, kono pano seli ana ku mweene mane seli a thimba Ome na Tate. ²⁵Kono esi se kalako ngao ngo ku tendale e lii elyo lina ñoliwa mu mulao ngao, 'A ni thimba kwa mbula libaka.' ²⁶Apa oyu no ku tiisa e michima mbeya--- oyo ni tamba ku mi tumena ku pana kwa Tate, etho, mepo no sikuma, etho thi tunda kwa Tate--- mwa wiya kupa o upaki no yange. ²⁷Namwe kame mo mu ipaka, ka kuli mwe kala o kwange ku kalisa ku matatekelo.

16

¹Mo ina miamblele eyo ngao ko mu nangwa. Mwa mi chitha ku mi tundisa mu sinagoge. ²Kono e nako tha wiya etho o munu mbo mipaa mwa nana ngao mwendi a sebetha Mulimu. ³Mwatha naku mi tenda eyo ka kuli ka limuka Tate kapa ome kao. ⁴Mo ina mi tonwele eyi yambo ngao ku mona e nako thi kuma, keo mwanuke ngao kandi na imi ambela. Kona mi tonwelile eyi inu ku matatekelo kao, ka kuli apo mono ni kala nenu. ⁵Kono pano natha kwoyo na ni tumu, kono njeko munu ona nipula ngao, 'Watha kupi?' ⁶Kono ka kuli ina mi ambele, e michima thenu seli thomba tha lishamwa. ⁷Kono niti na mi ambela ngao, kuli siwana o kwenu ngao ome nithe. Ka kuli ku mona ina kana kutha, oyu no ku mi tiisa e michima nga ka wiya kao. Kono ku mona nitha, keo mo ni ka mu tuma a wiye o kwenu. ⁸Apa a kuma, mwa wiya ku monisa a kaye ngao e sibi ko sili, na ku luka, na katulo----- ⁹kwamba ngao e sibi ko sili, ka kuli ana kana kwitana mu lithina lyang., ¹⁰kwamba ngao o ku luka ko kuli, ka kuli ome natha kwa Tate, mane ko mu tamba kuni monanga kao, ¹¹mane kwamba ngao e katulo ko thili, ka kuli o mulena no kano kaye onatuliwa kale. ¹²Ni kwite inu ingi ya ku mi ambela, kono ko mu twese kui yubisisa pano kao. ¹³Kono apa oye, e mepo no sikuma, thi wiya, mo thi wiya ku mi pitisa mu inu no sikuma, ka kuli ko wiya ku kwambela wofochi kao. Kono mou wiya ku mi ambela eyo una yubu yoshe, mane u mi limukise na inu iwiya. ¹⁴Mou wiya kuni lumbeka, ka kuli mou shimba ku sinu si piluka sange na ku si mi tonwela. ¹⁵E sinu soshe a kwite Tate sange. Kona kuli, ponyiko no ni amba ngao e mepo mo thi shimba kweyi ili yange na ku imi tonwela. ¹⁶Kwili nako thinyonyo keo ko mu tamba kuni mona kao, mane apa ku pita nako thi nyonyo keo mo muni mona kame. ¹⁷Keo a mweya no a lutiwa aye a kwambela ngao, 'Amba ike apa twambela ngao, 'Muka nako kanyonyo ko mu tamba kuni mona kao kono mu manyima no ka nakoana kame mo muni mona,' napa amba ngao, 'Ka kuli natha kwa Tate?' ¹⁸Kona kuli na kwambela ngao, 'Amba ike apa amba ngao, 'Mu nako thinyonyo'? Ko tu yuba eso amba kao.' ¹⁹Jesu muku limuka ngao mwana saela ku mwipula, no ambela ngao, 'Mwa kwipula ngao na talusa ike apa ni amba ngao, 'Mu nako thinyonyo ko mu tamba kuni mona kao, kame apa ku pita nako thinyonyo keo mo muni mona kame?' ²⁰Niti, niti, na mi ambela ngao, ombo mu lila na ku yaana, kono a kaye ombo ka wapela. Mbo mu piluka anu a lishamwa, kono o umai wenu mbo upiluka ku wapela. ²¹Apa o mukathi a saela kweleka a kwatanga lishamwa ka kuli e nako thaye thina kumu, kono apa mana kweleka o mbututu, ka anukanga kame o ku kola na yuba kao kabakala a wapela ngao oneleke ku leta munu mu kaye. ²²Kona kuli mwa lwana pano, kono mo ni mi mona, mane e michima thenu mo thi wapela, kame njeko munu mbo mi yangela o ku wapela kwenu. ²³Mwelyo liwa kombo munipula kame sinu kao. Niti, niti, na mi ambela ngao, ku mona muna lombo sinu kwa Tate mu lithina lyange, mwa si mipa. ²⁴Kono ku leta ngeno komwa i lombaa sinu mu lithina lyange kao. Mu lombe ngao mupiwe, mane na ku wapela kwenu ngo ku monale. ²⁵Mo ina mi ambele eyo inu na manguli, kono e nako tha wiya etho mbo ni teneka ku mi ambela na manguli, kono mo ni mi ambela ku mikenisetha ya Tate. ²⁶Elyo liwa mo mu lombaa mu lithina lyange kono ko ni mi ambele ngao moni mi lapeela kwa Tate kao, ²⁷ka kuli Tate yofene wa ku mi wapela ka kuli mo muna ni wapele mane kame ka kuli mo mu netana ngao ome na pana kwa Tate. ²⁸Mono ni tunda kwa Tate, na ku wiya mu kaye. Pano kame, na tunda munu mo kaye natha kwa Tate. ²⁹A lutiwa aye keo amba ngao, 'O mone, pano seli wambaula siwana mane ko ku tusisa manguli kao. ³⁰Pano kame seli tuna limuka ngao wa limuka e inu yoshe, mane ko saela munu ku kwipula maputho kao. Kabakala ngeyo, seli tunetana ngao kandi wa pana kwa Mulimu.' ³¹Jesu keo o alaba ngao, 'Pano eni seli mwetana?' ³²Mu mone, e nako tha wiya, mane seli thina kumu, apa mbo mushandauliwa,

oyu kuya oya kuya, mane mo mu ni siya no fochi. Kono ko nili no fochi kao ka kuli Tate e kala nange.³³ Mo ina mi ambele eyi yambo ngao mu lukuluwe o kwange. Mo mu wana ukalu mu kaye, kono mu kwate undume, ina komo kale a kaye."

17

¹Apa Jesu na manisa kwamba ngeyo, mwana yoyolela a meo aye ku wilu na kwamba ngao, "Tate e nako thina kumu, o lumbeke Mwanoye ngao na mwanoye naye nga ku lumbeke----²wetini omo no mupela a maata peulu no inu yoshe no yumbiwa ngao nga twese kupa o moyo nombula kupwa ku munu yoshe oyo no mupa.³Ou wonyiko o moyo nombula kupwa: Ngao a ku limuke, owe o Mulimu o fochi no sikuma, noyo no tuma, oye Jesu Krete.⁴Mono ni ku lumbeke mu kaye. Ina manisa o musebethi owo no nipa ngao niu tende.⁵Pano eni, owe Tate, oni lumbeke poso thoye na kanya etho no ni kwata o kwoye nje kale a kaye ka umbiwe.⁶Mono ni monalisa e lithina lyoye kwanu ao no nipa mu kaye. Neli anu oye, kono keo mono a nipa, mane kame ana buluka na lii lyoye.⁷Pano ana limuka ngao e inu yoshe no nipa ya panena o kwoye,⁸ka kuli mo inapu a mai ao no nipa. Na shimba mane ya sikuma emwa na limuka ngao mono ni pana o kwoye, mane na itana ngao owe kandi yonyiko no ni tuma.⁹Na lapeela. Koni lapeela ao no mu kaye kao kono na lapeela ao no nipa, ka kuli anu oye.¹⁰E inu yange yoshe yoye, mane na yoye kame yange, mane yonyiko ini letela ngao ni lumbekiwe.¹¹Ko niili mu kaye kao, kono ao anu e kala mu kaye, mane ome na wiya o kwoye. Owe Tate no ku kena, oa buluke na lithina lyoye ao na nipu ngao a piluke a mweya wetini omo tu lyele pa mweya.¹²Mwetho nako o nili noo, mono ni a buluka na lithina lyoye, elyo no nipa. Mono ni a sileletha, mane ko kuli shiwa o mweya oyu na yongo kao, keti o mwana o ipaiwa, ngao a mañolo nga ku talelethe.¹³Pano na wiya o kwoye, kono nambela eyi yambo mu kaye ngao o ku wapela kwange ngo ku ku talelethe o kwoo.¹⁴Mo ina tonwele e lii lyoye, mane a kaye keo kana thimbi ka kuli seli kanu a kano kaye kao.¹⁵Koni ku lapela ngao oa tundise mu kaye kao, kono ngao oa silelethe kwanu a nyanguny. ¹⁶Kali anu a muno mu kaye kao, weti kame name apa ni kana kuli wa muno mu kaye.¹⁷O ape oku ku kenisa kwoye no sikuma. Ka kuli e lii lyoye lyonyiko no sikuma.¹⁸Wetini omo no ni tumena mu kaye, name kame na tuma mu kaye.¹⁹Kabakala ao naku kenisetha, ngao nao fochi nga ku kenise ya sikuma.²⁰Koni lapeela ao o fochi kao, kono na lapeela nao a tamba kwitana o kwange kutha na lii lyoo.²¹Ngao anu oshe nga piluke a mweya, weti owe, Tate, apoli o kwange, mane name o kwoye. Nao ngeyo kame a piluke o mweya o kwetu ngao a kaye ngo ka itane ngao kandi owe yonyiko no ni tuma.²²E kanya no nipa, ina thyapu, ngao nga piluke a mweya, weti omo tulyele pa mweya.²³Ome ni kale o kwoo, nawe kame o kale o kwange----ngao nga piluke aku konda mu umweya woo, ngao a kaye ngo ka limuke ngao mono ni tuma, mane kame o mukwa kwa wapela weti omo wa ni wapeela name.²⁴Tate, na saela anu no nipa ngao e kale nage omo nili ngao nga monange e kanya thange, etho no nipa ka kuli mono ni wapela nje kale a kaye ka umbiwe.²⁵Tate no ku luka, a kaye ko ka iku limuka kao, kono ome na ku limuka, mane nao a limuka ngao owe yono ni tuma.²⁶Mo nia limukisa e lithina lyoye, mane mo nitha na ku lia limukisa ngao oku wapela no ni wapela kwi kale noo, name ni kale o kwoo.

18

¹Apa na manisa kwamba ao mai, Jesu keo otha mu shambwaliya no kambai ka Kedroni, omo no mwi kala e silwa na kengena na lutiwa aye. ²Apo Judasi, oyo no mu talula, mwana limuka kweso sibaka, ka kuli Jesu mwana ku waenangako na lutiwa aye mu nako thingi. ³Keo Judasi oyo no enda e ita ku poso kupaka na makunda kundi no ku panena ku maprisita a kulu na Mafalisi, mwanatha omo mu sibaka o usiku na malambi, matachi, mane na ilwiso yoshe.⁴Keo Jesu oyo no limuka eyi itamba ku mu wiyela, no paena o kwoo na ku wiya kwepula ngao, "Mwa saela ani?"⁵Na mwalaba ngao, "Jesu wa Nazareta." Jesu keo o ambela ngao, "Ome ono." Judasi, oyo no mu talula, naye mwana imana na ita pamweya.⁶Keo Jesu apa na mana kwalaba ngao, "Ome ono, " na ku thika ngombemongo na ku kangwa pashi. ⁷Keo kame oa ipula ngao, "Mwa sela ani?" Keo amba ngao, "Jesu wa Nazareta."⁸Jesu keo oa alaba ngao, "Mo ina mi ambele ngao ome ono. Kona kuli aiba ndi mwa saela ome, keo mu teneke ao aku thele. ⁹Apo neli kwamba ngao a mai namba ngao: "Kwanu ao no nipa, kona iyongisa shiwa o mweya kao."¹⁰Keo Simoni Pitrosi, oyo no kwata o mwele, no womona na ku keshula o mupika no muprisita o mukulu na ku mu mbatula e litwi no silyo. Oyo ndumbana e lithina lyaye neli Maiko. ¹¹Jesu keo o ambela Pitrosi ngao, "O omeke owo mwele mu sindalo sa teni. Mwamba ngao ko ina nweni mu sinwelo eso ana nipu Tate ndi?"¹²Keo e sikwata no ita na makapitao, na makunda kundi no Majuda, na kwata Jesu na ku mu manga. ¹³Mwana mu twala weli kwa Ana, ka kuli neli shemunya Kayafa, oyo neli yo muprisita o mukulu mwowo mwaka. ¹⁴Apoyo Kayafa yonyikoya nopa e keletho ku Majuda ngao kwe kala siwana ngao munu o mweya a fele anu.¹⁵Simoni Pitrosi keo o koñela Jesu, kupaka na mulutiwa o mukwaye. Apo oyo mulutiwa o mukwaye mwana limukiwa ku muprisita o mukulu, mane keo o kengenena na Jesu mu lilapa no muprisita o mukulu; ¹⁶kono Pitrosi oye mwane mana mu selo panthi. Keo oyo mulutiwa no limukiwa ku muprisita o mukulu, o paena panthi na ku kamba noyo kaombeli notha na ku mamela pa selo, na kwi ngenisa Pitrosi mu kachi.¹⁷Keo o mulibeli no kaombeli no ikala pa selo, o ipulla Pitrosi ngao, "Nga nawe mwendi o mulutiwa woya mulume?" Pitrosi keo o alaba ngao, "Kome kao." ¹⁸Apo a pika oshe na makunda kundi mwana imana omo, ana tumbula o mulilo no makala, ka kuli mono kwombola, mane kame mwanatha na ku ku kangubula. Pitrosi naye mwane kala noo, kuno yo nemana na kutha na ku ku kangubula.¹⁹O muprisita o mukulu keo o ipula Jesu kabakala a lutiwa aye na tuto thaye. ²⁰Jesu keo o alaba ngao, "Mono ni amba pa kenu kwanu oshe. Mono nitha na ku luta mu sinagoge na mu tempele omo a Majuda oshe na ku waenanga. Ko nambile sinu ku mukunda kao. ²¹Ike kandi apa no mu kana ku nipula? Mwipule ao na ni yuba eso no ni ambaula. Mu mone, ao a limuka eso no ni amba."²²Apa Jesu na mana kwamba eyo, o mweya no makunda kundi no imana pepi keo o bakula Jesu na kwamba ngao, "Mo nyiko o twesa

kwalabela o muprisita o mukulu ngeyo ndi?"²³ Jesu keo o mwalaba ngao, "Ku mona ndi mo inamba unyanguny, oni tonwele owo unyanguny, kono aiba ndi mo inamba siwana, ike apa oni bakula?"²⁴ Keo Ana o tumena Jesu kwa Kayafa o muprisita o mukulu kuno yona mangiwa.²⁵ Apo Simoni Pitrosi mwanemana kuno yotha na ku ku kangubula pa mulilo. Anu keo a mwipula ngao, "Kandi nawe ko mweya no a lutiwa aye kao?" Pitrosi no ku yaya na kwamba ngao, "Ko me kao."²⁶ O mweya kame kwa pika no muprisita o mukulu, o mapa oyo mulume Pitrosi na mbatula e litwi, no amba ngao, "Nga kona iku mona muya mu silwa na Jesu kao?"²⁷ Pitrosi keo o ku yaya kame; popo keo o ndemba o tambeka.²⁸ Keo a shimba Jesu ku mu tundisa kwa Kayafa ku mu twala ku kuta no muso. Neli masiku siku, mane mwana kana kwi ngena mu kuta no muso ngao kana ku lamba mathilo kono nga twese kulya ku paseka.²⁹ Pilato keo o paena o kwoo na kwambela ngao, "Mu landu mwike ou muna mangele oyu munu?"³⁰ Na mwalaba na kwamba ngao, "Nga oyu munu ka munyanguny kao, nga ko twa imu leta o kwoye kao."³¹ Pilato kona kuli keo o ambela ngao, "Mu mu shimbe omwe kati, kame mu ka mwatule na mulao wenu." A Majuda na mwalaba ngao, "Ka mo mu mulao kao ngao otwe twi pae munu."³² Mwanamba eyo ngao a mai a Jesu nga ku talelethe apa namba ku tonola o mufuta no lifu elyo mbafa.³³ Keo Pilato o ingena kame mu kuta no muso na ku kesana Jesu ku mwambela ngao, "Kandi owe yo nyiko o mulena no Majuda ndi?"³⁴ Jesu keo o alaba ngao, "Ngao mwendi wa kwambela, kapa so nyiko ana ka kwambela kabakala ome?"³⁵ Pilato keo o alaba ngao, "Ome ka no Mujuda kao, ndi ngepi? O poye na maprisita a kulu o nyiko ana ku lete o kwange. Mo na tende ike?"³⁶ Jesu keo o mwalaba ngao, "O mubuso wange ka wa muno mu kaye kao. Nga o mubuso wange wa muno mu kaye, a pika ange nga ana ni lwele ngao ko ina shimiwa ku Majuda. Kono pano keo o mubuso wange ka wa kano kaye kao."³⁷ Pilato keo o mwambela ngao, "Keo o mulena ndi?" Jesu keo alaba ngao, "O namba no Mulena. Esi sonyiko no ni elekeliwa, kame sonyiko no ni wiyela mu kaye, ngao ni wiye nipe upaki no sikuma. O munu yoshe oli mu niti mwa tethetha e lii lyange."³⁸ Pilato keo o mwambela ngao, "Kandi niti sike?" Apa na manisa kwamba ngeyo, no paena kame kutha ku Majuda na ukambela ngao, "Ko na i mona mulandu kwoyu munu kao."³⁹ Kono mu kwite mulao ngao ni twese ku mi panisethanga munu e nako no paseka. Kona kuli mwa saela ni mi panisethe o mulena no Majuda kapa ngepi?"⁴⁰ Keo a kuwela kame kwamba ngao, "Oyu munu nje, kono Barabasi." Apo kono Barabasi neli sisinyi.

19

¹Keo Pilato o shimba Jesu na ku lailela ngao a mu shape. ²A lume no ita ao keo a thinga kuwani tha ulena no mi ngunguya. Mwana thi manga Jesu ku mutwi na ku mu manga kame e siapalo e sikiu no ku lepa. ³Keo a mu shenyena pepi na ku mwambela ngao, "Yosho, Mulena no Majuda!" mane keo a mu bakula. ⁴Keo Pilato otha kame panthi na ku wiya kwambela ngao, "Mu mone, na mu leta o kwenu panthi ngao mu wiye mu mone ngao kona i mu waena mulandu kao." ⁵Keo Jesu o paena panthi, kuno yona ku manga mu kuwani no mingunguya na siapalo e sikiu. Pilato keo oa mbela ngao, "Mu mone, o munu wenu! ⁶Kono a maprisita a kulu na makunda kundi apa na mona Jesu, na kuwela na kwamba ngao, "A kokoteliwe, a kokoteliwe!" Keo Pilato o ambela ngao, "Mu mu shimbe omwe mu ka mukokotele."⁷ A Majuda keo alaba Pilato ngao, "Tu kwite mulao, kame kutha nowo mulao a swanela kufa ka kuli mwana ku tundumuna ngao Mwana Mulimu." ⁸Apa Pilato na yuba owo mwambelo, no iyapa yonene, ⁹mane keo o ingena kame mu kuta no muso na ukepula Jesu ngao, "Kandi wa pana kupi?" Kono jesu no imwa ku mwalaba.¹⁰ Pilato keo o mwambela ngao, "Tke apo kana kwamba nange? Ko wa ilimuka ngao ni kwite maata a ku ku lukula, na ku ku kokotela kao?"¹¹ Jesu keo o mwalaba ngao, "Ko kwite maata peulu thange kao keti ao onapiwa ku wilu. Kona kuli, oyo na kupu ome mu makaa oye o kwite sibi sinene."¹² Ku tundapo, Pilato no lika ku mu lukula, kono a Majuda na kuwela na kwamba ngao, "Ku mona ndi wa lukula oyo munu, keo ko sepala kwa Sesare kao. Munu yoshe o ku paka pa Ulena keo a lwisa Sesare."¹³ Apa Pilato na yuba ao mai, no panithetha Jesu panthi na ku wiya ku tomana mu sipula no kwatulela mu sibaka sisaniwa ngao "Patelo," kono mu Siheberu se saniwa ngao, "Gabata."¹⁴ Neli mu liwa no ku ku tukisetha o mukiti no paseka, apa e nako mono thi inga ku kwana 12 no mwinonga. Pilato keo o ambela a Majuda ngao, "O Mulena wenu ono!"¹⁵ Na kuwela ngao, "O mupanise, o mu panise; o mu kokotele!" Pilato keo o ambela ngao, "Ni kokotele o Mulena wenu ndi?" A maprisita a kulu keo alaba ngao, "Ko tu kwite Mulena wao kao keti Sesare."¹⁶ Pilato apo keo o shimba Jesu na kwa mupa ngao a ka mu kokotele.¹⁷ Keo a shimba Jesu, mane keo o pana ku mutwala, kuno yona kuleke e sifapano saye, keti ku ka kuma na pa sibaka si saniwa, "Katendele," eso sisaniwa mu siheberu ngao, "Gologota."¹⁸ Apo keo Jesu aka mu kokotela pa sifapano, mane na ku paka pa mweya na lume aili, oyuku noyuku, kupaka Jesu mu kachi.¹⁹ Pilato naye keo o ñola sisupo na ku si tuleka pa sifapano sa Jesu. Mono pa ñoliwa ngao; Jesu wa Nazareta, o mulena no Majuda.²⁰ O ungi no Majuda mwanatna na ku balanga eso sisupo ka kuli e sibaka apo na mu kokotela neli mono sikala pepi na munthi. Eso sisupo mono siñoliwa mu Siheberu, mu Siroma, na mu Sigerike.²¹ Keo a maprisita a kulu no Majuda nambela Pilato ngao, "Kona ñola ngao, "O Mulena no Majuda," kono o ñole ngao, "Oye mwana amba ngao, "Ome no mulena no Majuda."²² Pilato keo o amba ngao, "Esi ina ñolo keo ina ñolo ambu."²³ Apa a lume no ita na kokotela Jesu, na shimba e yapalo yaye, na ku iyataula mu ipala ine, simweya kwi maena munu na munu; ku paka na siapalo no peulu. Kono eso sipalo no peulu no simwa ku kwata mapeka, mono silukiwa ambu simweya ku tundisa peulu.²⁴ Mwana kwambela ngao, "Ko tuna si yatula, kono tu sitae ngao ngo sipiluke sani." Eyi mono i tendala ngao a mañolo nga ku talelethe ao namba ngao, "Mwana ku tapela e ito yange mane kame keo a taisa na lipai lyange." Yonyiko na tenda a lume no ita eyo.²⁵ Pepi na sifapano sa Jesu mono kwimana inawaye, o mapa inawaye, Maria o mbiyama Kiopa, mane na Maria Magdalena.²⁶ Apa Jesu na mona inawaye na a lutiwa aye na wapela a nemana ku nyonga, keo o ambela inawaye ngao, "Nana, o mone, mwanoye ono!"²⁷ Keo o ambela kame omu lutiwa ngao, "O mone, inawaye!" Ku tunda petho nako o mulutiwa keo o mutwala ku mwanda waye.²⁸ Apa eyo no ipwa, kame na ku limuka ngao e inu

yoshe ina twesala mane na mañolo nao ana ku talelethe, Jesu keo o amba ngao, "Nafa liwila."²⁹ A kaula no kumba ka vinega mono ke kala omo, na shimba ku chupwa e siponji mu vinega na ku paka ku mbafa no sishakasha na ku si kiña ku mulomo wa Jesu.³⁰ Apa Jesu na manisa kunwa etho vinega, no amba ngao, "Ku napu." Popo keo o nyongamisa o mutwi waye na mepo keo thi mupwela.³¹ Keo a Majuda, ka kuli neli liwa lya ku ku tukisa, mane kwamba ngao e ithimbi ko i swanela ku lala pa sifapano mu nako no Sabata kao ka kuli etho sabata neli thinene, na lomba Pilato kwa cholaula a maulu na kwa tulula pa sifapano.³² Keo a lume no ita neya na ku wiya ku chola a maulu no munu no utangi na munu no wili ao na kokoteliwa na Jesu pa mweya.³³ Apa na shenyena kwa Jesu, na wiya ku mu wana ngao o nafu, mane keo na imwa ku chola a maulu aye.³⁴ Kono, o mweya o mulume no ita keo o mu kiña ku machi na mwondo, keo ku sika unyinga na meyu.³⁵ O munu no mona eso siambo nopa owo upaki, mane o upaki waye wa sikuma. A limuka ngao eyo namba ya sikuma ngao namwe ngo mwitane.³⁶ Ka kuli eyo mono itendala ngao e liñolo li ku talelethe no kwamba ngao, "Ku ifupa yaye kombo ku choliwa shiwa simweya kao."³⁷ Kame, e liñolo likwalyo lyamba ngao, "Oyo nayaa mba mu mona."³⁸ Apeyo no ipwa, Josefa no ku Arimatea, oyo neli mulutiwa wa Jesu kono mwana kwoleka kwi yapa a Majuda, no lomba Pilato ngao a mupe a shimbe e sithimbi sa Jesu. Pilato keo o mupa sibaka. Keo Josefa no ka wiya ku shimba e sithimbi sa Jesu.³⁹ Nekudema oya no tanga ku wiya kwa Jesu o usiku, no ka wiya naye ku sindeketha Josefa. Mwana shimba mathi a ku wanatheka a mira na aloe, na tenda mwanda u mweya wa mapondo.⁴⁰ Na shimba e sithimbi sa Jesu na ku sithingela mu maina ku waneka pa mweya na mathi no ku nuka, wetini o mulao no Majuda no ku bumbekeia e ithimbi omo we kaela.⁴¹ Mweso sibaka na mu kokotela mono mwikala silwa; kame mweso silwa mono mwi kala mbumbo no thi kana ku bumbekiwa kale munu.⁴² Ka kuli neli liwa lya ku ku tukisa a Majuda mane ka kuli etho mbumbo kame mono thi kaela pepi, na bumbeka ambu Jesu omo.

20

¹A masiku siku eli no sunda, ko kwi monala kwilaula, Maria Magdalena no wiya ku mbumbo na ku wiya ku wana ngao e liwe lina alumuniwa ku tunda ku mbumbo.² Keo o ituka na kutha kwa Simoni Pitrosi na ku mulutiwa o mukwaye oyo Jesu na wapela yonene, na ku ka ambela ngao, "Ana tundisa Mulena mu mbumbo, kame ko tu limuka omu ana ka mu paka kao."³ Keo Pitrosi noyo mulutiwa o mu kwaye a yoyoka, na kutha ku mbumbo.⁴ Mwana lupukela pa mweya mu wiili woo, mane oyo mulutiwa o mukwaye keo o teula Pitrosi na ku kalisa ku ka kuma wangu ku mbumbo.⁵ Apa naka okelamo, noka mona a maina kuno ana lala pashi, kono no imwa kwingena mu kachi.⁶ Simoni Pitrosi keo o wiya ku kuma yona sialele na kwingena mushi no mbumbo. No mona a maina kuno ana ku laele ambu⁷ kupaka na taulo no thi pakiwa ku mutwi waye. E taulo etho no thimwa kwi kala pa mweya na maina oshe kono mono thi thingeliwa tho fochi kuno tho thili ku manyonga.⁸ Keo oyo mulutiwa o mukwaye, noka kuma wangu ku mbumbo, naye kame keo o ingena mushi, keo oka ku mweena na kwitana.⁹ Ka kuli ku leta na petho nako na imwa ku yubisisa e liñolo no lyamba ngao Jesu a swanela kwinguka kwafu.¹⁰ Awo a lutiwa keo a ukela ku munthi.¹¹ Kono Maria oye mwana imana panthi no mbumbo kuno yotha na ku lila. Kuno yotha na ku lila ngeyo, no okela mu kachi no mbumbo.¹² No mona a mangeloi meli ana ku manga mu ito ikenu kuno a na tomana, limweya ku mutwi, na likwalyo ku maulu no apo pa sibaka na laleka e sithimbi sa Jesu.¹³ A mangeloi na mwambela ngao, "Woyu mukathi, ike apo lila ngeyo?" Oye keo oa alaba ngao, "Ka kuli ana shimbi Mwolyange, kame koni limuka oku ana ka mupaka kao."¹⁴ Apa natha na kwamba ngeyo, no ku temuna na ku mona Jesu yonemana, kono no imwa ku limuka ngao neli Jesu.¹⁵ Jesu keo o mwambela ngao, "Woyu mukathi, ike apotha na ku lila ngeyo? Wa saela ani?" Kakuli Maria mwana nana ngao mwendi neli o mulimi nomo mu silwa, keo o mwambela ngao, "Mwolyange, aiba ndi owe ona mu shimbula muno, oni ambele oku naka mupaka, ngao ni ka mushimbe."¹⁶ Jesu keo o mwambela ngao, "Maria." Keo o ku temuna, na ku mwalaba mu siheberu ngao, "Rabbuni" kwamba ngao Muluti wange".¹⁷ Jesu keo o mwambela ngao, "Kona ni kwata, ka kuli kona itha kale ku wilu kwa Tate kao, kono othe oka tonwele apange ngao nitha weli kwa Tate o Iwenu, mane o Mulimu wange na Mulimu wenu kame."¹⁸ Maria Magdalena keo otha na ku kambela a lutiwa ngao, "Mo ina ku mono na Mulena," kame yonyiko ona ni laethe ngeyo.¹⁹ E singola ngola nelyo liwa, no utangi mu biki no sunda, e yelo mono ipatiwa omo a lutiwa oshe ne kala kwi yapa a Majuda, Jesu keo o wiya na kwi mana mu kachi koo kwambela ngao, "E kotho thi kale nenu."²⁰ Apa na manisa kwamba ngeyo, no a monisa a makaa aye na lupachi lwaye. A lutiwa aye mwana wapela yonene apa na mona Mulena.²¹ Jesu keo kame o ambela ngao, "E kotho thi kale nenu. Wetini Tate omo ana ni tumene, name kame na mi tuma ngeyo."²² Apa Jesu na manisa kwamba ngeyo, no a futhela e mepo na kwambela ngao, "Mu shimbe e Mepo e thi kenu."²³ Ao oshe mu tamba ku swalela e ibi yoo, keo ana swaleliwa, kame nao mu kana ku swalela e ibi yoo, keo koya i saleliwa kao."²⁴ Tomas, omweya no likumi na ili, no isaniwa Didyma, ka ikalipo kao apa Jesu na wiya.²⁵ A lutiwa a kwaye keo a wiya ku mwambela ngao, "Mo tuna mono Mulena." Oye keo o alaba ngao, "Ku mona ni kana ku mona e ipwalonda omu no ingena e ipikili, mane na kwi ngenisamo e minwe thange, mane kame na ku kwata e likaa lyange ku machi thaye, keo koni twese kwitana kao."²⁶ Apa no ku pita maiwa mutanu na matu a lutiwa aye mwana ku wanekela kame munthuwo, mane Tomasi naye mwane kala noo pamweya. Jesu keo o ingena kuno e yelo yo ina patiya, na ku wiya kwemana mu kachi, na kwambela a lutiwa aye ngao, "O kuyubisisa kwi kale nenu."²⁷ Keo o ambela Tomasi kame ngao, "O shenyisethe o munwe woye kuno o kwate a makaa ange. O shenyise kame na likaa lyoye o ni kwate ku machi. Kone kala wambula kwitana, kono o itane."²⁸ Tomasi keo o alaba Jesu na kwamba ngao, "Mwolyange owe o Mulimu wange."²⁹ Jesu keo o mwalaba ngao, "Ka kuli ana ni mono, keo o netana. A kwite fuyawethi oa ana kana kale ku mona, kono ana twese kwitana."³⁰ Keyo ambu kao, kono Jesu mwana tenda isupo ingi

pa meo no a lutiwa aye eyo no ikana ku ñoliwa mwethi buka,³¹ kono eyi mono iñoliwa ngao ngo mwitane ngao Jesu kandi yonyiko o Kreste, o Mwana Mulimu, mane kame mu kwitana kwenu, ngo mu wane moyo mu lithina lyaye.

21

¹Eyo apa no ipwa Jesu no ku monalisa kame kwa lutiwa aye mu likamba no lipuma lya Tiberiya. Mwana ku monalisa mu mukwa no ngeya: ²Simoni Pitrosi mwane kala na Tomasi no isaniwa Didyma, na Natanaele no ku Kana wa Galilea, na ana Zebedeia, ku paka na lutiwa a ili a Jesu. ³Simoni Pitrosi keo o ambela a kwaye ngao, 'Ome'natha ku ka yamba." Nao keo a mwalaba ngao, "natwe, kati twatha noye." Natha na ku ka longana mu wato, kono mwowo usiku na imwa ku wana shiwa litangala o mweya..⁴Kona kuli, apa no lishashumuka ku sila, Jesu mwana imana mu likamba, kono a lutiwa aye na imwa ku mu limuka. ⁵Keo Jesu o aipula ngao, "Anikana, "Mu kwite sa kulya ndi?" Keo a mwalaba ngao, "Nje." ⁶Keo naye o ambela ngao, "Mu yumbele e lyothi ku li lalekela ku silo no wato, keo mo mu wana." Keo ali yumbela ku lalekela ku silo mane keo a kwanga ku liyambuula kabakala esi no thi bula yonene.⁷Keo o mulutiwa na wapela Jesu o ambela Pitrosi ngao, "Mulena oya." Apa Pitrosi na yuba ngao neli Mulena, keo o ku manga e siapalo saye ka kuli mwana ku tubula, mane keo o yombokela mu lipuma. ⁸A lutiwa a kwaye keo a wiya kuno a yambula e lyothi no lyumba lyasi, ka kuli mwane kala pepi na mulundu apo no pa kwata a matambo no ku kuma pa mianda mbiili. ⁹Apa na ka longoka pa mulundu, na mona makala a ku tumbuka nasi yo poniwapo, ku paka kame na isima.¹⁰Jesu keo o ambela ngao, "Mu lete kusi etho muna kwata o pano pano." ¹¹Simoni Pitrosi keo o imana na ku kokela e lyothi pa mulundu, no komba lyasi thi kulu tha ku kuma pa153, kono shiwa esi omo no thi bulela ngeyo, e lyothi no limwa ku yatuka.¹²Jesu keo o isana ngao, "Mu wiye mulye o mukusuko." Njeko shiwa o mweya kwa alutiwa aye oyu no mwipula ngao, "Kandi owe ani?" Ka kuli mwana limka ngao kandi neli Mulena. ¹³Jesu keo oa shenyena, ku shimba e isima kwapa, kupakapo nasi. ¹⁴Ethi neli nako tha watu etho Jesu na ku monalisa kwa lutiwa aye ku tunda apo nengukela kwafu.¹⁵Apa na manisa kulya o musuko, Jesu keo o ambela Simoni Pitrosi ngao, "Simoni owe o mwana Joani, ngao o mukwa kuni wapela ku pita a koye?" Pitrosi keo o mwalaba ngao, "Ya sikuma Mulena, nawe wa limuka ngao mona ku wapela." Jesu keo o mwambela ngao, "O lise angu ange." ¹⁶No wiya kame ku mwipula aka no wili ngao, "Simoni owe o mwana Joani, ngao o mukwa ku ni wapela?" Pitrosi kame keo o mukela ku mwalaba ngao, "Ya sikuma Mulena, wa limuka nawe ngao mona ku wapela." Jesu kame keo o mwambela ngao, "O lise angu ange."¹⁷No mukela kame aka no watu ngao, "Simoni owe mwana Joani, o mukwa kuni wapela ndi?" Pitrosi no tenda lishamwa ka kuli Jesu mwana mwipula ka watu ako ngao, "Mowa ni wapela ndi?" No mwalaba kwamba ngao, "Mulena, wa limuka e inu yoshe, na ku limuka ngao no mukwa ku ku wapela." Jesu kame keo o mwambela ngao, "O lise angu ange." ¹⁸Niti, niti, na kwambela ngao, apa no ikala o mwaikana, mono ku manganga o fochi na kutha koshe oku saela, kono apo kulupala, mo ondola a makaa oye, na munu wao kame mwa ku manga na ku ku twala o kunu wa kana ku saela kutha."¹⁹Apo Jesu mwanamba ngeyo ku swanisa e lifu lya Pitrosi elyo mba lumbeka Mulimu. Apa Jesu na manisa kwamba ngeyo, no ambela Pitrosi ngao, "Oni koñele."²⁰Pitrosi keo o ku temuna na ku mona o mulutiwa oyo Jesu na wapela yonene yo a koñele, oyo no lala pa mbando tha Jesu mu nako thiya no mulaelo apa namba ngao, "Mulena, kandi ani mbo ku talula?" ²¹Pitrosi no mu mona na kwipula Jesu ngao, "Mwa tenda ikeni kandi oyu munu?"²²Jesu keo o ambela Pitrosi ngao, "Ku mona ni saela ngao a tomane ketuku mbo ni ka wiya, eso keo siken o kwoye? O ni koñele." ²³Kona kuli a kapupo keo ka ku wana wana mu kachi no a lutiwa, ngao oyo mu lutiwa kombafu kao. Kono kati Jesu no imwa kwambela Pitrosi ngao oyo mulutiwa kombafu kao, kono mwanamba ngao "Ku mona ni saela ngao a tomane kupitela oko mbo ni kaukela, eso keo siken o kwoye?"²⁴Oyu yonyiko mulutiwa o paka eyi yambo, kame yonyiko no iñola, mane twa limuka ngao kati o upaki waye wa sikuma. ²⁵Ko ili kame inu ingi eyo Jesu na tenda. Ku mona nga sinu na sinu mono siñoliwa, koni limuka ndi nga a kaye koñene moka twesa ku ku buluka ao mabuka kao.

Acts

1

¹Einu yoshe neniñola, Theophilus, mwana amba yoshe eyo Jesu na tateka kutenda na kuluta, ²Kukuma eliwa nashimbelwa muwilu, apa naman kulaela Omepo Thikenu kuaapositola aana keta. ³Mumanyima no manyando aae, keo okumona hatha akoho yoyubisisa muisupo ingi. Mumaiwa amakumi mane mumona, kunoyoamba yo mubuso wa Mulimu. ⁴Apa nakuwana noo pamweya, keo walaela ngao kanatunda mu Jerusalema, kono atatele e sepiiso thaiwae, etho naamba, "mono muyuba ookwange," ngao Joani eemwa mwana kolobethe na eyu, kono omwee momukolobethiwa na mepo thikenu apo kupita maiwa nyonyo. ⁵Apa na kuwana pamweya keo, amuipula, "Mulena ethi thonyiko nako thombo kuthetha o mulenefi wa Isilaele?" ⁶Keo oambela, "komwe kulimuka omo nako kao kapa onako thosilimo eyo yaikala mu maata a Tate." ⁷Kono momunaamuhele omataa omepo thikenu apa mbothiwiya okwenu, mbo mupiluka apaki aange mu Jerusalema na mu Judea na mu Samaria, naku mafeleletho no litunga. ⁸Mulena Jesu apa namana kuamba eiinu, keo a mutwala kuwilu, mwanananiwela kuwilu, elibui keo limufeka pameo oo. ⁹Ashilukumukela ngeyo kuwilu yotha, wangu wangu, alume aili keo aimana kunyonga no hana kumanga muto ikenu. ¹⁰Keo aamba ngao, "Omwe alume no Galilea ike apo muimana naku topela kuwilu? Oyo Jesu ona twaliwa kuwilu yoli mukachi kenu, mwa uka kame muthila noukufeka shino muna thela kuwilu." ¹¹Keo auka ku Jerusalema kulilundu liithaniwa Olive, elyo lili kunyonga na Jerusalema, oukufeka na musipili wa sabata. ¹²Apa na kuma, keo atha kumuthuthu nokuwilu, okunaikalanga. Neli Pitrosi, Joani, Jemusi, Andiliyasi, Philipu, Tomasi, Bartholome, Mateu, Jemusi mwana Alphaesi, Simoni wa Zeloti, na Judasi

mwana Jemusi. ¹⁴Oshe mwana kutombolela kulapela pamweya naa kathi, na Maria inawa Jesu, naa minoo. ¹⁵Mwao maiwa Pitulosi mwanaimana mukachi kaapae, Mathina 120, keo oamba ngao. ¹⁶"Makwetu, kwaswanela ngao eliñolo litendahale,,Elyo neliambiwa ku mepo thikenu mumulomo wa Davida kuhamana na Judasi, oyo notwala omweya oyu nokamanga Jesu. ¹⁷Kakuli neli omweya wetu oyu notukatapela nae oulumiwa." ¹⁸(Oyu mulume mwana ula silwa mutuwelo na wana muunyangunyue wae, keo okuipaa nakukuyatula pakachi, namyoye thae keo thilabutuka. ¹⁹Aanatunga mu Jetusalema oshe nayuba esisiambo, keo aata etho silwa mumushobo ohoo "Akeldama," ngao, "Silwa sa unyinga.") ²⁰"Kakuli kunañoliwa mubuka tha lisamu, 'Muteneke ethilwa saee thithaniwe mahundu, kokuna katunga munu; ;Munu omweya ashimbe oueteleli waye," ²¹Kwalukanela, ngao, kwana noalume netuenda noo munako tha Jesu yoli mukachi keti, ²²kutateka na kolobetho tha Joani kukuma muliwa nashimbiwa okwetu, aswanela kupiluka paki thothuwo thae." ²³Keo apaka alume aili potho, Josefa noithaniwa Barsabasi, oyo isaniwa kame Justasi, oo mweya Matiasi. ²⁴Keo alapela naku amba ngao, "Owe, Mulena, walimuka omichima thanu oshe, keo oineke omweya kwaa aili oyunatateke ²⁵ngao ashimbe esibaka no muthebethi wae nau apasotola oo nangwa mo Judas ngao aukele kusibaka thae." ²⁶Keo ataaa, keo kukwatiwa Matiasi, keo amuwaneka kwa apositola okupwa likumi nomweya.

2

¹Eliywa no Pentekonta a pane likuma, mwa na ikala mu ndombo thi mweya. ²Munako thipi keo ku yubahala muyoyo unene weti mepo tha kusinya, na kumba onziwo thoshe naikala. ³Neku mo nahala oku weti malimi no mulilo aku shambauka, na kuikala peulu tha munu na munu. ⁴Mwa na umba Mepo thikenu keo a tateka kuamba mu malimi, kutha omo Mepo netha twesetha kutendela. ⁵Keo mo kunaikala Majuda nayoya mu Jerusalema, a lume a kusepahala, Ku tundela mu matunga mwishi no liwilu. ⁶Ohu mulumo apa ne u yubahala, esi sicaba singi si kamuha kuwiya kukuwana oku thina komoka kakuli munu na munu mwanakuyubela a amba mu mishobo thoo. ⁷Mwana mbwetuka na ku ku komokela; ke amba ngao, "Shemwa, a anu ali apa kambanga si Galilea kao?" ⁸Ike apa twayuba, munu na munu yo amba mu mishobo thetu noku elekiwa? ⁹Otwe twa Mapata, na Mamede, na Maelami, na apana mu Mesapotamia, na mu Judea na Kapadosia, na Ponto, na Asia. ¹⁰A ku Frigia na Pamfilia, na Egepita na ali muibaka ya Libia wendi wa kutha ku Sirene, na ngenda na tunda ku Roma, ¹¹na Majuda pa mweya na ma Poroselite, na Makreta na Maarabe, twa yuba ambaa mu mishobo thetu misebethi tha maata a Mulimu. ¹²Oshe na mbwetuka na ku ku komokela yonene; Keo aamba omweya kwa mukwaye, "Esi a talusa sinu mwike?" Kono omweya ¹³keo a sheununa na ku amba, "a na pende wala wa Veine thipya." ¹⁴Kono Pitulosi keo o imana na a no limuka na Omweya, kutusa o liyii, na kwamba okoo, "Omwe a lume no mu Judea namwe moshe muyoya mu Jerusalema, enda ngo mulimuke esi siyambo; mu telethe o mayii ange. ¹⁵Kakuli a anu ka shipenda kao endi sinani omu mwa akaletha, apa ishili hako tha watu tha masikusiku no liywa. ¹⁶Kono esi so nyiwo no siambiwa ka mupolofita Joele; ¹⁷'Mo ikala mu maiwa no ma maneno,' Mulimu amba ngao, 'Mo ni paa o Mepo thange kwa nyama thoshe. Anenu no alume na anano akathi mwa polofita, Andumbana enu mwa mona ya kumona, na añulupathi mwa lota ilota. ¹⁸Yasikuma a pika ange no alume na akathi mwao mayiwa mo ni apaa Mepo thikenu, keo mwa Polofita. ¹⁹Mo ni monisa ikaliketha muwilu na maponiso mu lifasi, Unyinga, Mulilo, na Mume wa Munse. ²⁰Eliywa mo li piluka wiilu na kwethi thi piluke unyinga mweli liywa linene no ku limukiwa la Molyetu kale na kuwiya nje. ²¹Mo ku tendahala ngao oshe mbo i sana lithina la Muña Bupilo mwa yoya. ²²Omwe ana no Isilaele, muyube ano mayii; Jesu no Nazareta o mulume na mipu Mulimu mu maketho no maata na itenda yaku komokisa na isupo eyo Mulimu ona njangana kubelekisa oye mukaci kenu, wetini omo mu limukela. ²³Oyu mulume mwa napiwa mu mu ikaelo no u lukisiwa na ku limukiwa kale kwa Mulimu; Omwe, mo mu na kutusisa makaha a lume nombula mulao, noi payiwa na ku mu kokotela pa sifapano. ²⁴Kono Mulimu keo o mwingula, ku mu lukulula ku kukola no lifu, kakuli njena kwamba ngao kutwesiwe bene ngeyo kuikala mu maata no lifu. ²⁵Kakuli Davida no amaba kuneku thaye, "I na mono Molyenge nako thoshe mu sipolo sange, Kakuli ai kala kunyonga no likaha no silyo ili ngao ko ina shenisiwa. ²⁶Apa ili ngeyo mucima wange una wapele na lulimi lwange luna nyakalala. Kame, o lutu lwange mo luyoya mu sepo. ²⁷Kakuli mbo shimwa kuteneka o mooyo wange mu mbumbo, Kamba kuitanetha o mwaana ye nombula uyi ngao a ole. ²⁸Ona ni limukisa o manzila no upilo; moni tenda wa ku wapela yonene na sipolo soye. ²⁹Akwetu, kuwa ngao ni ambe o kwenu ni kwite sepo kuneku la mupatrioreka Davida, oyu nafu na ku bumbekiwa, oyu otenda ngao mbumbo thaye mo thili mukaci ketu na liywa lya pelo. ³⁰Apa kuli ngeyo, neli mupolofita kame no limuka ngao Mulimu ona kuethe na buitamo o kwaye wa kuyolisa o mweya pa lyoma no lubona otamba kutunda mu lusika lwaye. ³¹No mona eli itamba kutendaala Kuso na kuamba ya thuho tha kresite, na kuamba ngao njena ku mutenekela mu mbumbo, kapa o nyama thaye thi kume pa kuola. ³²Oyu Jesu-Mulimu o na mwi ngula, otwe twa apaki o u muikaelo. ³³Keo, apa ana ka mba miswa ku ulyo no likaha la Mulimu na ku wana sepiso no Mepo thikenu ku tunda kwa Tate, o na tumu esi se mu ku monena na kukuyubela pano. ³⁴Kakuli Davida no shimwa ku kambamela kuwilu, Kono a amba ngao, 'Mulena a ambe na Molyange, "Otongomane ku likaha lya no silyo" ³⁵Kupitela apa ni lyatangela o yifanu yo ye kwi shwi no mahulu oye." ³⁶Apa kuli ngeyo oshe akonziwo tho Isilaele e limuke siwana ngao Mulimu ona mutende Mulena na Kiresite, oyu Jesu omuna kokotele." ³⁷Keo apa na yuba ehi, mwa na kuyuba ku kola mu micima thoo, ke amba kwa Pitulosi na apositola oshe, "akwetu, mo tu tenda ngepi?" ³⁸Keo Pitulosi wa amba okoo, "Mubake na ku kolobethiwa, munu na munu, mu lithina la Jesu Kiresite mu wane ku swalelwa kwa wiya wenu na ku tambula mpo tha Mepo thikenu. ³⁹Kakuli ethi sepiso tha amana namwe na anenu kuwaneka naya oshe ali kule, angi oshe a tamba Muña Bupilo Mulimu wetu kuisana." ⁴⁰Mwana kutatha na mayiii mangi na kwa susuwetha ngao, "Mukutundise kolu lusika no kukana ku koñela ya Mulimu." ⁴¹Keo amuhela wo liyii naku kolobethwa, Muliya elyo mukuna ekethiwa palo tho anu thi kume pa ikiti

yatu.⁴² Mwana twaelako ngana ku matuto na milapelo no apositola, mu kulya na ku lapela.⁴³ Kuiyapa keo kuwiyela munu oshe, ma makatho mangi ne i ikomokisa yoshe mona tendiwa na apositola.⁴⁴ Oshe na itana mwa na ikalanga pa mweya na ku ku kwatisa mui ini yoshe,⁴⁵ na ulisa sifumu neyo yoshe na etana ku itapela mukaci ko oshe, kutha omo na saela munu na munu.⁴⁶ Liywa na liywa mwa na twaela ngana kutha ku tempele na mucima u mweya. Mwa na lyela kame pa mweya ilya mu myanda thowo, na ku kutapela ilya na micima thikenu,⁴⁷ Kulumba Mulimu na ku kuyuba na anu oshe, Lywa na liywa Mulena mwa na ekeletha wo palo no anu ana yoyisiwa.

3

¹Keo Pitlosi na Joani mwanatha mutempele panako tho kulapela, panako za mutanu na tune. ²Omulume no elekiwa na uyanga kutundeela mulibumo lya inawaye mwana twaliwa kuthelo no tempele no thithaniwa ngao thiwa. Apo ponyiko na mu pakanga liiwa na liiwa ngao alombange yoshe oyu ingena mutempele entho. ³Apana amona Pitlosi na Joani a shinga kuingena mutempele, keo oa nyepa tutho. ⁴Pitlosi, keo omutopelisisa na Joani oamba, "Otutopele." ⁵Omulume no silema ke wa topelisisa, kulibeela kupiwa thinu okwoo. ⁶Kono Pitlosi mwana amba, "Kotukwite silibela a gauda, ethi ni kwite, monisikupa. Mulizina lya Jesu Kelesite wa Nazaleta, oende." ⁷Kamu kwata kuli kaha lyothilyo Pitlosi keo omwimeka, mu wangu wangu maulu na mangongo amulume no silema keo atiya. ⁸Oyombokela muwilu omulume no silema oimana na kuenda; keo oingena na Pitlosi na Joani muyempele, oenda, kuyombauka na ku lumbangetha Mulimu. ⁹Anu oshe mwana mumona yo enda na ku lumbangetha Mulimu. ¹⁰Apa na mona ngao yonyiko mulume onaikalanga pathelo thiwa o tempele ku lombanga anu tutho; keo na kukomokela enene mulibaka lyeyi ina tendahala okwae. ¹¹Apana na kwatelela Pitlosi na Joani ku makaha, anu oshe mwanaitukela mu musiyi withaniwa muthiyo wa Solomon, noku wapelitha. ¹²Pitlosi apa na mone eyi, no alaba anu, "Omwe anu a maisilaele, mwa komoka ike? Mwatu topeela ngepi, wetini otwe tuna muendisa mu maata na umulimu wetu?" ¹³O Mulimu wa Abrahamama, wa Isaka, wa Jakobo, O Mulimu waka yiwetu, mwana lumbaetha mupika waye Jesu. Yonyiko no mukana kumupa muma kaha a Pilato, shiwa apa na thaela kumu lukuula. ¹⁴Mono mukana mukwenu oyu no ku luka, naku lombaa othi sikebenga ngao, athi lukulule. ¹⁵No mu ipaa mutateki wa moyo, oyo Mulimu naingukitha kwa afu twaapaki etho thinu. ¹⁶Kutha mu mutomo watumelo mulithina lyae, e lithina lyae lyonyiko lina mutende oyu mulume, mumonanga nakumulika na maata. Otumelo thili kwa Jesu thonyiko thina mupu uikalo uwa potho thenu moshe. ¹⁷Pano, akwetu, nalimuka ngao momuna tende naku kana kulimuka. ¹⁸Kono inu na talutha Mulimu mutunwa twa apolofita, ngao Kelesite mwa nyanda, onaitalelethe yoshe. ¹⁹Mubake, heni, naku piluka, keo ngao uyi wenu utakuliwe, keo ngao ngo ku keye nako no kuku anukitha pa lupala lwa Mulimu.; ²⁰ngao nga tume Kelesite oyu no keteliwelomwe, Jesu. ²¹Yo nyiko oyona swanele ku amuheliwa ku liwilu kupitela einu yoshe apa mboi umbiwa upya, kutha omuna ambela Mulimu kukale mukanwa ka mapolofita aye no kukena. ²²Mushe mwana amba shemwa, "Mulena Mulimu mwa ingukitha mupolofita shinanu me mukachi kenu. Momu teethetha yoshe eyi mba tamba kumi ambela. ²³Moku tendaala ngao omunu yoshe mbokana ku kuyuba kwayo mupolofita mwa ipaiwa apo bene mukachi kaanu. ²⁴Eni, na amapolofita oshe kutunda kwa samuele na na wiya munyima thae, mwana ambanga na ku kuuweela ya maiwa aa. ²⁵Mwaana ama polofita na uonyi ouna tenda Mulimu kwa ahemi enu, etini na ambela ku Abrahamama, 'Mu mbuto thoye omu masika oshe a pana pa kaye koshe mwa fuyauliwa. ²⁶Munyima no kwingula mupika wae Mulimu, mwana mutuma okwenu weli, ngao amifuyawethe kauli muna piluka ku uyi wenu.

4

¹Pitlosi na Joani a shiamba kwa anu, apulisita na muendisi no tempele na masaduki keo awiia okoo. ²Mona lwana onene paku wana Pitlosi na Joani aluta anu yo kwi nguka kwa Jesu ku afu. ³Keo apaka omawenge ku makaha nakuapaka mutolongoku twala oma sikusiku, Kakuli neli singolangola. ⁴Kono anu angi nayuba olii na itana; mane opalo tho alume a netana neli alule na mutaanu. ⁵Omasikusiku omanduna wo, na akulu, na añoli keo akuwana mu Jelusalema. ⁶Anna omupulisita mukulu konekala, na Kefasi, na Joani, na Alexandra, nao oshe aapa mupulisita mukulu. ⁷Apa na paka Pitlosi na Joani mukachi koo, keo aipula, "Mu mata mwike, Kapa mulithina lyani, ei munatende ei?" ⁸Keo Pitlosi, yo kwite o mepo thikenu, oambela ngao, "Omwe a busi no sichaba, na akulu, ⁹Endi muku likiwa motuli pelo mulibaka lya ku tenda iwa ko yu nokukola, Ngao tuambe omo ana palisezwe, ¹⁰Kuli mukiwe okwenu moshe na kuanu oshe a isilaele ngao oyu mulume onemana poso thenu muiketo mulithina lya Jesu Kilesite wa Nathaleta, oyu no kokotela, Kono oyo Mulimu nainguka kwa afu. ¹¹Jesu Kelesite liwe elyo aumbi nakana kono thina piluka liwe lya Mulimu. ¹²Kuyoiisiwa ko kuli ku mukwae munu kao, kakuli njeko lithina lyalyo mwishi no liwilu eli linapiwa kwa anu eli liswanela kutu yoisia." ¹³Cwale apa na mona okutiya kwa Pitlosi na Joani naku lemuhla ngao anu amba ambula kukutula, mona komoka, nakulemuhla ngao Pitlosi na Joani mone ekala na Jesu. ¹⁴Kakuli mona mona omulume nopalisiwa yonemana no, na shemwa kuwana sa ku amba kuamona neyi. ¹⁵Kono apa namana kulaela apositola kutunda mukuta tha mukopano, ¹⁶Keo aku ambaulisa. Keo amba ngao, "Aa anu motu atenda ngepi? Yathikuma ngao eisupo inatendahala mukachi koo ina limukiwa ku anu oshe a yoya mu Jelusalema nje kutwesa kuikana. ¹⁷Kono ngao koina hasanyiwa mu anu oshe, tuambe ngao kanaambela kame munu shimwa omweya mu lithina elyo." ¹⁸Keo aisana kame na ku alaela ngao, kana amba kapa kuluta kame mulithina lya Jesu. ¹⁹Keo Pitlosi na Joani aalaba naku ambela ngao, "Haiba ndi kuli siwana pa meo a Mulimu kuku kuteka kupita Mulimu, owe muatuli. ²⁰Kotutwesa ku kwanga kuamba oinu tuna mono kapa kuyuba." ²¹Apa namana kuamuhela etho mamela Pitlosi na Joani, Keo aateneka atha. Nashemwa ku wanena mulandu, Kakuli anu oshe mona lumbangetha Mulimu kuana nei natenda. ²²Kakuli uyu mulume noikala nesi sisupo so ku palisiwa mona pitela ilimo itenda makumi

mane.²³ Apa nalukululiwa, Pitulosi na Joani keo aukela kuanu wo na ku kutonola omo mupulisita mukulu na akulu ei naambela. ²⁴ Apa nayuba eyo, keo akuwa mulibaka limweya kwa Mulimu ngao, "Mulena, no tenda liwilu na kaye na liwate, nei ilimo yoshe. ²⁵ No amba na mepo thikenu kutundela mukanwa ka mupika wowe, Iwetu Davida, 'Ike ana lwana alichaba, na anu ike ankengela oinu yo ngayangaya?"²⁶ No amba ngao, " A malena no litunga aku kuwane pamweya, na endisi aku kuwane pamweya ku lwisa Mulena, na kulwisa okelethite woo."²⁷ Ya thikuma, Heroda na Ponte Pilato, oshe nakuwana nasichaba na anu o Maisilaele, ana kuwana pamweya mu muleneñi ku lwisa Jesu omupika no kukeni. Omutothiwa woye. ²⁸ Ana kuwana pamweya oshe kutenda esi omakaha na milelo etho nokengela ngao moitendahala. ²⁹ Keo, Mulena, omone emamela tho ngao apika oye atwesa kuamba olii lyoe kane kala na lyowa. ³⁰ Ondoole likaha lyoe ku palisa nakupa osisupo na mamakatho mulithina lya Jesu omupika woye mukenu. " ³¹ "Apa namanisa okulapela, pasibaka na naungana pamweya mono sinyanganya, mane anu oshe keo aumbisiwa na mepo thikenu naku amba lii lya Mulimu ko mbula lyowa.³² Ongi no anu anetana monekala na muchima umweya na mepo thimweya. Njeko uyu no amba ngao ei akwite yae, Kono yoshe naikala noyo neli yo pamweya. ³³ Apositola mona paka na mata makulu yo thuwo tha Mulena Jesu, othishemo sikulu mono sikala paulu okoo oshe. ³⁴ Neku shemwa kuikala munu mukachi koo uyu no tahama thinu, oshe na kwata mumvu na ma thio na ulisa nakuleta omali we inu naulitha. ³⁵ Na kuipaka ku mauulu no apositola, mi anu mona piwa omo na saelela moshe. ³⁶ Josefa, oyo apositola neisana lithina lya Barnabas (eli litoloka ngao mwana susuetho), mu Libi, omulume opana mu Sipera. ³⁷ Oulisa silwa sae naku leta omali na ku apaka kumaulu no mu apositola.

5

¹ Kwali omulume omweya noithaniwa Ananiasi, na mbiyama wae Safira, naulitha thilwa, ² na ku kubulekala kalulo no mali (mbiyama wae no ilimuka), nakuleta kalulo na kuthipaka ku makondo amwa positola. ³ Kono Pitulosi noamba, " Ananiasi, ikee satani apa naingene mumu chima oye na kuonga ku Mepo Thikenu na ku kubulukela kalulo no mali no thilwa? ⁴ Shiwapa no thikana kulithiwa, no thishemwa kuikala thoe, Shimwa tho thina ulithiwa, no thi shemwa kuikala mu mata oye? ani oyo no paka ou muthebenthi mu mu chima oye? Ona emwa kuonga anu, kono Mulimu. " ⁵ Pa kuyuba aa mai, Ananiasi ongwela pashi na kupofaela ko ma maneeno, u mowa uingena oshe anai yuba. ⁶ Andumbana ai mana kumu bunga bunga na ku mushimba kukamubumbeka. ⁷ Mokunapiti maola maatu, mbiyama wae oingena, nje kuli muka eiina tendaala. ⁸ Pitulosi o mwa mbela, "O ni tonweele ndi mono ulitha pateko enthi othilwa, O mukathi oa laba, "eni, pentho teko." ⁹ Keo Pitulosi o mwambela, "Ike apa muna kuyubu kutheka o Mepo Thikenu tha Mulena? Otopele, o makondo no a lume aa anakabumbeka mu kwanthi woye a apa pathelo, nawe mwaku twala. " ¹⁰ Apo bene omukathi ongwela ku makondo no ae na kupofaela koma maneeno. A ndumbaana apa ingena, a muwana yona fu, keo amu panithetha panthe na ku ka mubumbeka kunyonga nthu mu kwamuthi wae. ¹¹ Umowa ukulu nou wiya pa keleke thoshe napa aanu oshe nai yuba einu. ¹² Ithupo ingi na inu ya ku komokisa ingi noitendaala mukachi no anu ku tunda mu ma kaa no apositola. Mwa naikala mu thibaka tha Solomonu tho kumu kunda. ¹³ Kono njeko wa ku mbali no kwata uñamwa kukuwana noo; shuwa ngeyo, a anu nakutekeka onene. ¹⁴ Shuwa ngeo ano kuitana naekethiwa kwa Mulena, angi angi alume na a kathi, ¹⁵ mane a no ku kola na shimbiwa mumi kwakwa pa mimbeta napa misheme, ngao Pitulosi apa pita pepi, o muthi mbithi waye mwendi muu ngweela paa mweya. ¹⁶ No ku wiya anu angi kame kutunda mu ma tolopo a na thinguluka Jelusalema, kuleta akuli naa na katathiwa ku mepo tho mathilo, oshe nayoihiwa. ¹⁷ Kono o mu pulisita mukulu noimana naa oshe naikala nae(o thikwata no ma Saduki); na yuba muna ¹⁸ na manga a positola, na kwa yoyola kwa paka mutu tolongo noanu angi. ¹⁹ Kono ou thiku eliñeloi lya Mulena lishokoola o thikwalo no tolongo na ku a tundithamo, lyaamba, " ²⁰ Muthe, muka imane mutempele nakuamba kwa anu o mai oshe no upilo ou. " ²¹ Apa nayuba eyi, a ingena mu tempele lithina na ku luta. Keo omu pulisita mukulu o wiya, naa naikala nae, na ku tenda mu kopano pamweya oshe a kulu no itulo mui Isilaele, na ku tuma ku tolongo ku ka leta a positola. ²² Kono a eteleli a natha kutolongo na shemwa kukaa wanamo, nauka ku kapa omo naka waena. ²³ "Tuna kawana otolongo thina shokiwa thiwana naa alibelile a na imana pa thelo, kono apa tukathishokolola, twawana njemo munu mukachi!" ²⁴ Apo o mwendithi no tempele no mapulisita a kulu na yuba o mai, na ku komokela ana aana nei tamba kutendaala. ²⁵ Keo o mweya owiya kwa tonweela, "Aa alume no mupaka mu tolongo ane mana mu tempele ku funditha anu. " ²⁶ Keo o mwendithi ontha na eteleli, ku kautha, noku mbula mifili fili, ba keñitha kuiyapa ngao mwa a mobaula na mawe. ²⁷ Apa nakumitha, mwanaatwala pa kuta. O mukulu no ma pulisita keo waipaula, ²⁸ ngao, "mo no tumi kanitha na kumi ambela ka muna funditha mweli lithina, keo omwe munaletele Jerusalema kuitana a matuto enu na kuthaela kutu paka ounyinga woyo mulume a petu. " ²⁹ Kono Pitulosi na apositola aa alaba, "Twaswanela ku yubela Mulimu ka munu kao. " ³⁰ Mulimu wa iwetu noingula Jesu, Oyu no muipaa kumungongotela pa thitondo. ³¹ Mulimu o mukulitha kulikaa lya e lya thilyo kuikala Mwana Mulena wa Mulume na Muyoihi, na kupa isilaele kubaka, naku swalela eibi. ³² O twe twa paki mwei inu, na Mepo Thikenu na tho, etho Mulimu napa kwao amuyubela. " ³³ O thikwata no katengo no kuta apa na yuba ei, nalwana na ku thaela kui paa a positola. ³⁴ Kono omu falisi noithaniwa Gamaliele, O muluti no mulao oyu no kutekiwa ku anu oshe, O imana mukuta na kupa taelo tha ku atwala panthe pa ka nako ana. ³⁵ Keo aamba oko, "Alume a Isilaele, muto komele kuinu muinga kutenda kwaa anu. " ³⁶ Kunyima no aaa maiwa, Teudasi no kupapata ngao munu mukulu, no kuinga kukwana mianda thine, a ku wana nae. No ipwaiwa, kono oshe a anumu koñela na shandauka na pwa. ³⁷ Apa nokutunda oyu mulume, Judasi wo mu Galilea no ikala mu nako no kubala na kushimba anu kumukoñela. Nae no fa, naa oshe na muyubela na shandauka. ³⁸ Pano namiambela, Muteneke aa alume aikale ofoti, aibandi omunaano na mu thebethi ya anu, mo uipwa. ³⁹ Kono endi wa Mulimu, mushemwa kutwetha kwa tenekitha; mane momukuwana omulwitha Mulimu, " Keo na thuthu wethiwa. " ⁴⁰ Keo ai thanena a positola mukachu na ku a

fula na ku a kanitha ku amba muli thina lya Jesu, na nakuateneka akuthela. ⁴¹Na atha ku tunda mu kuta ana table ngao kwa aswanela ku nyandela kukana kuku tekiwa bakeñitha lithina. ⁴²Kutunda apo muliwa na liwa mu tempele na manthiwo na manthiwo, natwaleela kutha kuluta na ku kutatha mai mawa anhao Jesu oye Kilesite.

6 ¹Cwale mwa mayuwa, apa epalo no alutiwa no ziekexeha, a Majuda no si Gelike na kalisa okubilaela bakeñisa omu natendela ama Hebelu, Kakuli a kazafela mwa na ketululanga muma tuso na tapanenanga liwa na liwa. ²A likumi na ili keoaisana owungi wungi no alutiwa keo ambela ngao tu teneke elii lya Mulimu naku tapanena aanu. ³Kona kuli mukete andumbana, alume aku sephala, amonahala kukwata mepo thiwa na utali, a tututhetha ku ketela powu musebethi. ⁴Haili otwe,tu ekethe muma thapelo na kuenditha eli lya Mulimu. ⁵Omuambelo uo no uwapelitha anu oshe. Keo aketa Setefani, omulume no kwata etumelo na mepo thikenu, na Philipi, Prochorusi, Ncanor,Timoni, Parmmenasi, na Nicolus, o poliselite noku Antioke. ⁶Alumeli keo a leta anu kwa Apositola, ao nalapela naku apaka makaha. ⁷Kona kuli elii lya Mulimu keo lixwela pili kukezeza, mane na palo no alutiwa mu Jerusalema keo ziekexeha yonene, na palo thikulu no ma prista na kuteka etumelo. ⁸Keo Setefani, muku kwata yonene esishemo na maata, mwa natenda ya ku komokisa kwanu. ⁹Keo kuwiiya anu a nekala ku Sinagoge thi isaniwa e Sinagoge no anu nokulukuluha, kwanu noku Cyrenia na Alexandria, na mweya napana ku Cilicia na Asia. A anu mwana kanana na Setefani. ¹⁰Kono ka twesile kupita outali na Mepo etho Setefani na ambisa kao. ¹¹Keo abosha anu ngao ambe ngao, "Tunayubu Setefani yo amba mayi akwipa kutoyaula Mushe na Mulimu. ¹²Keo a ngundunganya a anu, akulu no keleke, a ñoli,keo awiya kwa Setefani kuwiya ku mukwata naku mutwala ku kuta. ¹³Mwa na leta upaki wa uhata, ngao, "Oyu munu kateneka kuamba amayi no kanyatho no sino sibaka sikenu na mulao kao. ¹⁴Kakuli tuna muyubu yo ambanga ngao Jesu wa Nazareta mwa umbula sino sibaka naku cinja e milao thia anatusiele Mushe." ¹⁵Oshe anaikala mu kuta keo amu topela nakumona ngao olupala lwaye mono lumonahala weti lupala lwa liñeloi.

7

¹Omu prista omukulu keo oamba, "Eyi yambo yathikuma ndi?" ²Setefane mwa na alaba ngao, Mwa pange na shemi ange,muni tethethe;Mulimu no kanya mwa naku monahalisa kwa iwetu Abrahamama yoli mu Mesopotamia,yo shiulwa kutha mu Horani, ³mwana muambela ngao, 'Osiye elifunga lyoe na apoye,keo othe mu litunga eli nitamba ku kuminita.; ⁴"Keo osiya elitunga no Mkalande naku katunga mu Horani; kutunda apo, apa iwaye naafa, Mulimu keo omuleta muno mulitunga,omu muli pelo. ⁵Ka mupile shuwanga kaemba kanyonyo ngao akayole kao,batili,shuwanga akaemba ka kukwana elokondo lyae nje. Kono mwa na musepisihiwa itenda ngo Abrahamama no hemwa ku kwata mwana-ngao mo mbapa lino litunga kwaye na lusika lwae olulukeya munyima thae ngao ipiluke sibaka soo. ⁶Mulimu mwa na muambela ngea,ngao olusika lwae mbo lukayoya nako thinyonyo mulitunga lya anuawo,kame ngao aminya elyo litunga momba apiluka apika naku anyanditha pa ilimo ya kutenda mianda thine. ⁷Kono mbo ni ayula elitunga eliabekela,Mulimu keo oamba, 'mumanyima momba yundamo naku keya kuwiya kuni lapelela muno tuli; ⁸Keo Mulimu opa Abrahamama owonyi no mukande, keo Abrahamama oeleka Isaka no mutaani na mahatu;Isaka keo oeleka Jakobo,keo Jakobo oeleka ama patilike likumi na ili. ⁹"Bakeñisa omuna no mapatilike kw aJosefa, keo amu ulitha ku Engepita;kono Mulimu mwa nekala naye ¹⁰naku mupandisa mu manyando oshe.Mwa napa Josefa sishemo na utali kwa Faro,omulena wa Engepita,oyu no muketa ngao apiluke nduna mu Engepita na mumayuwo aye oshe. ¹¹Keo no kwikala nzala thikulu yonene mu Engepita na Mukanana moshe, na manyando makulu,ashemi etu nakwanga kuwana yakulya. ¹²Apa Jakobo nayuba ngao koili ilya ku Engepita,keo otuma ashemi etu mu mwendo no matangetha. ¹³Mu mwendo no wiili Josefa keo okulimukitha kwa kulwae,kame olusika lwa Joseda keo lu limukiwa kwa Faro. ¹⁴Josefa mwa natuma akulwae ngao ahuke aka tonwele ihwaye Jakobo ngao akeye ku Engepita, na apaye oshe,anu a kukwana pa makumi mutanu na meeli na anu mutanu. ¹⁵Keo Jakobo otha ku Engepita,na kukafela ko, oye na ihwa thetu oshe, ¹⁶Mwa na twaliwanga,ku Shechemi nakuabumbeka mulilende elyo naula Abrahamama na mali kwa ana a Hamori mu Shechemi. ¹⁷"E nako no sepiso apo no thi shenyena,e sepiso tha Mulimu kwa Abrahamama, anu na kula naku eketheha yonene mu Engepita, ¹⁸Kupitela mane ku keye mulena waiwo mu Engepita,o mulena no kana kulimuka Josefa. ¹⁹Mwa nahonga apetu na ku hapiliketha aihwa thetu ngao kana babalela otumbututu ngao ko tuna twesa kuyoya. ²⁰"Petho nako bene tho Mushe keo oelekiwa; Mulimu no mona ngao neli muwa yonene kame mwa naleliwa pa makwethi mahatu munthio tha ihwaye. ²¹Apa nakapakiwa panthe,omwana Faro ombiana keo oka mumona naku mukulelela ngao,apiluke mwanae. ²²Mushe no ungena sikolo nakuku tuta outali no ma Engepita,neli lipanambansa mu mai na mumisebethi. ²³"Apo na kukola kumiaka makumi mane no kuyoya,no kengela ngao aka potele apae,o mukowa wa Isilaele. ²⁴Apa na mona omu Isilaele onyandisiwa,Mushe keo omutusa na kuipaa omu Engepita no munyandisa; ²⁵mwa nakengela ngao apaye mwa yubisisa ngao Mulimu mwa kutusisa Mushe pa kwa lukulul,kono ka yubisitha kao. ²⁶"Eliwa neli tatama no mona alume aili alwa keo olike ku akaupa,ngao, 'Omwe, mwa anu amweya;ike apa muku holofatha?" ²⁷"Keo oyu no fosetha mukwae keo omunaka,naku muambela ngao, 'Oyu nokuketa ngao opiluke onduna na muatuli wetu ani? ²⁸"Wa saela kunipaa,weti muya no ipaele oya mu Engepita lingola? ²⁹Mushe keo oituka apa nayuba owu mwambelo; keo okapiluka ngenda mu litunga lya Mindiani,oku naka elekisa ana aili. ³⁰"Apo no kupita ilimo makumi mane, liñeloi noliwiya kuku monahatha okwae mumu situ pa lilundu lya Sinai,mu Sicacani np simva omulilo. ³¹Apa Mushe na mona omulilo,no komoka eyi na mona;apa na shenyenako ngao a monene;keo kupana elii lya Mulimu,ngao, ³²Ome no Mulimu wa ihwathye,Mulimu wa Abrahamama na Isaka,na Jakobo.' Mushe mwana njanja no kwanga na ku topelako. ³³"Mulimu keo omu ambela,' Otubule a makatulo ku maulu oy,kakuli apo pa sibaka onemana

pakenu. ³⁴Hina kumoene anu ange omwa nyandisiwela mu Engepita;Hi nayubu sitongo so, hina wiya,pashi kuwiya kwa lukulul; owiye bene ngeno,ni kutume ku Engepita. ³⁵"Oyu Mushe no kana,apa namba gao, 'Oyu na kukete kupiluka nduna na mwendisi wetu ani?-yo nyiyo Mulimu natuma ngao apiluke nduna na muyoyisi. Mulimu no tuma Mushe yona kwateliwa kwa liy liñeloi na mona mi sicacani no mulilo. ³⁶Mushe no atundisanmu Engepita, mumanyima no kutenda mamakatho nei no kukomokisa mu Engepita na muliwate elikiwuu,na mulihalaupa pamilimo yakutha pa makumi mane. ³⁷"Yo nyiyo mushe no amba kwa ana Aisilaele ngao,'Mulimu mbo miletela mupolofita kutunda mukachi kenu,mu polofita weti ome. ³⁸Yo nyiyo omulume no ikala muma lapelo mu lihalaupa naliya eliñeloi liya na amba nalyo pa lilundu lya Sinai,oyu no ikala na kauhwetu,oyu no amuhela amai no upilo nakutupa. ³⁹"Kono ashemi etu ka itanaine eyi naamba kao; mwa na munakela kwako,kame mumucima thoo mwa nahukela ku Engepita. ⁴⁰Peezo nako keo amba kwa Aroni ngao, 'Otu pangele milimu thi tutendithe.Oyu Mushe,oyu no tutundutha mu Engepita,nje kulimuka eyi ina tendahala owae. ⁴¹Keo aumba namani naku leta itabelo kwetho siswaniso,keo na wapela e misebethi thoo no makaha. ⁴²Keo Mulimu wapa kulapelela matungwethi no muwilu, wetini omu na ñolele mu buka no maprofiti, 'Omwe mwana Aisilaele,mono munipa iyamana na itabelo pa ilimo makumi mane mulihalaupa? ⁴³Mono muamuhela e tabanakele tha Moleki,na litungwethi lya Mulimu oisaniwa Rephraini,na iswaniso eyi nomutenda na ku ilapelela; kame moni mishimba kumi pitelelisa Babilona. ⁴⁴"Ashemi etu mwa nakwata etabanakele no upaki mulihalaupa,weti eni omu na laela Mulimu apa na amba na Mushe,ngao oymbe bene ngeyo omu anathimonene. ⁴⁵Mumanyim, ashemi etu,mupuso tha Joshuwa, na amuhela etabanakele na thi himba nakuthitwala mu litunga eli nakahapa Mulimu mwa nahimba elitunga na kucitha-chitha a naikalangamo ashemi etu amba atopeela. E tabanakele mono thikala mulitunga kupitela enako tha Davada. ⁴⁶Oyu no wana kushemupiwa kwa Mulimu,keo no ipula ndi atwesa kuwana sibaka sa kulapela sa lusika lwa Jakobo. ⁴⁷Kono neli Solomoni oyu noumba enthiwo tha Mulimu. ⁴⁸Hiwa sitendelema,O Mulimu no kuwilu kayoya munthio tha kuumba na makaha kao, weti eni omu ambela o mupolofita, ⁴⁹Liwilu so sipula sange no silema,kame pashi so nyiso esipula no makondo ange, Mufuta mwike wa nzthio ethi mutwesani kuni umbela? mwa na ambela Mulimu, kapa esibaka samge no mapumulelo sipi? ⁵⁰Kandi elikaha lyange kolya tendile eyo inu yoshe kao? ⁵¹"Mwanu nombula kwa yuba,no mbula ku hatha ku mukande mu mucima na matwi, mwanu nokutha na ku kaena omoya oukenu; mwa tenda weti omuna tendelange anyakulyenu. ⁵²Mupolofita opi oyu no kana ku nyandisiwa kw anyakulenu? Mwa naipaa a polofita a nakutangetha kukukya koyu no kuluka; pelo muna piluka mwa beteki na ipayi aye namwe, ⁵³Mwanu no mu amuhela mulao uya mañeloi na fuyaula,kono ko mwa ubuluka kao. ⁵⁴Cwale akulu no keleke apa nayuba yoshe eyi mwa nakiñiwa ku micima,keo a kukweca ku mayebo oshe kuipela Setefani. ⁵⁵Kono oye,kakuli mwa na kwata Moya Ukeni,keo otopela mu wilu kuwilu na kumona ekanya tha Mulimu;kame mwa na mona Jesu yo nemana ku likaha no silyo sa Mulimu. ⁵⁶Setefani keo oamba ngao, "Mumone,na Mwana Munu yona imana ku likaha lya silyo sa Mulimu. ⁵⁷Apa nayuba eyi a kulu no keleke keo akuthika mu matwi,na kukuwa yonene, ⁵⁸keo amu kokakokela ku mupwacaula na mawe. Apaki mwa nashimba ei kumango yoo naku ipaka ku mauulu a ndumbana omweya oyu no isaniwa Saule. ⁵⁹Apa natha naku pwacaula Setefani, mwa na isana Mulena nakuamba ngao, "Mulena Jesu,omsmuhele omoyo wa nge. ⁶⁰Keo otongwama naku kuweela yonene, "Mulena kona ñola esi sibi ku mathina oo." Apa na man akwaamba a mai,keo olala.

8

¹Saule mo neetana o lifu lyaye. Keo elyo liiwa no kunyandisiwa no alumeli mu Jerusalema,a lumeli oshe mo na shandauka mu ilalo ya Judea na Samaria,Kendi apositola. ²Aa lume no ku kwatela o ngana ku ulumeli mo na bumbeka Sitibini na ku mulila enene. ³Kono Saule mo na lika ku sinya o checi. Mo na endanga thuwo na thuwo,Ku kwata alume naa kaathi na ku apaka mu tolongo. ⁴Shiwango ngao aalumeli mo na shandauliwa naa enda ngeyo ku kutatha o lii. ⁵Filipi.mo na shelumuka mu muleneñi wa Samaria kukutatha ya Kelesite. ⁶Ikwata yaa anu mo na tethetha enene kwei naamba Filipi,mu mu cima umweya mo na muyuba,na ku yuba o isupo yae na tenda. ⁷O mepo thinyanguny no thitunda kwa angi aa na kwatiwa,mo na lila na ku kuweela onene,na aangi aa na kukutela naa na tenguka mo na yoyisiwa. ⁸Keo mo no ku wapeliwa muya mu muleneñi. ⁹Kono mo no kwikala o mulume mu tolopo oyo no isaniwa Simoni oyo no tanga ku tendanga mapipimo, Mo na komokisanga anu no mu Samaria na ku ambanga ngao,oye munu wa ku kutekiwa. ¹⁰Oshe oma Samaritan,ku kala ku munyonyo ku twala ku mukulu,mo na muyuba mona mba ngao, "Oyu mulume aya maata a Mulimu eesaniwa manenene." ¹¹Mo na muteeletha kakuli mo na komokisa mu nako thile na mapipimo aye. ¹²Kono apa na etana Filipi o mu na aambela o ebangeli tha Mulimu na lithina lya Jesu Kelesite,mona kolobethiwa, a lume na kathi. ¹³Shiwango Simoni yo ñene no itana, u manyima no ku mukolobetha no ikala na Filipi o nako thoshe. Apa na mona o isupo na misebethi o thikulu thitendaala,mo na ku komokela. ¹⁴Etho nako aa lutiwa mu Jerusalema apa na yuba ngao Samaria ona amuele o lii lya Mulimu,keo atuma okwoo Pitlosi na Johani. ¹⁵Apa na shelumuka na alapelela,ngao a wane O Mepo Thikenu. ¹⁶Apo no kupita etho nako, O Moya Oukenu nje kale u wiye ku munu o mweya okwoo,Mo na kolobethiwa mu lithina lya Mulena Jesu. ¹⁷Keo Pitlosi na Johani aapaka o makaa,keo a amuela Omepo Thikenu. ¹⁸Etho nako Saimoni apa na mona Omepo ngao mo no thihiwa mu ku kwatiwa kwa lutiwa ku makaa,keo o apa mali. ¹⁹Mona mba ngao, "O nipe aa maata, name, ngao yoshe oyu ni kwata aa makaa ange a amuhele Mepo Thikenu. ²⁰Kono Pitlosi mo na mwambala ngao, "silibela soye su yundelele soshe nawe, kakuli mo na kungela kuwana o muputho wa Mulimu na kuwana mwee inu, ²¹kakuli o mucima woye ko uli siwana na Mulimu kao. Omo ku lyele ngeyo o ku nyathethe o unyanguny woye, ²²o lapele ku Mulena,ngao mwendi nga ku swalele omo o mucima woye omu una wapeele. ²³Ina mono ngao wekala mu sifanu no sithimbo. ²⁴Saimoni mo na alaba na ku amba ngao, "Oni lapelele ku Mulimu,ngao eyo naamba

ko ina tendaala o kwange.¹²⁵ Apa na mana kupaka na ku amba o maii a Mulimu, Pitlosi na Johani keo a uka ku Jerusalema, ku ka kutatha o ebangeli mu mithi thingi no Masamaritani.²⁶ Etho nako keo o lingeloi lya Mulena keo li amba kwa Filipi ngao, "O tunuke othe ku mbweela ku thila ethi thitha kushi ku tunda ku Jerusalema kutha ku Gatha" (Ethi thila the kala mu lihalaupa).²⁷ Mo nee mana na kutha. Keo mo no kwikala o mulume oyu no tunda ku Ethiopia, nduna wa maata oyu no waniwa mushi tha Kandase, mulena wa ma Ethiopia. Oye mo na kwata o sikwama so she. Mo na wiya ku Jerusalema ku ku lapela.²⁸ Mo na uka na ku tomana mu koloi yo bala eei ya mupolofita Isaya.²⁹ O moya mo no wamba ku Filipi, "Othe o kekale kunyonga no koloi."³⁰ Keo Filipi o mwitukela na ku yuba yo bala Isaya o mupolofita, na kwamba ngao, 'Eyi obala ona iyubeele?'³¹ Keo oamba ngao, "Mo ni yubeela ngepi kendu munu ani monise?" Mo na esana Filipi ngao a wiye mu koloi na kwikala naye.³² Keo o likepe no liñolo eli na bala eli, "Mo na twaliwa wendi nga yo twaliwa ku ku ipaiwa, wendi o mu a mwenena yoli poso tha oyo n oku mwiipa. Keo no shemwa ku kwalula o mulomo."³³ Mu ku ku kokobetha kwae o katulo thae ana thimeke. Oyu talusa o lusika lwae ani? Kakuli o upilo waye mo no utundisiwa mulitunga.³⁴ O nduna keo o ipula Filipi, ngao, "na ku nyepa," O ni tonweele ngao o mupolofita o yu amba ngeyo ani, oye ndi, munu wao?"³⁵ Filipi no tateka ku amba, mu kutateka neliñolo ku kutatha ebangeli tha Jesu o kwae.³⁶ Apa na enda ngeyo muthila, na wiya ku kuma ku meyu keo o nduna no amba ngao, "mu mone mwali meyu omu. Ei i ni kwangisa ku kolobethiwa ike?"³⁷ Filipi mona amba ngeyo, "Ndi wa itana ku mucima, mo kolobethiwa," Mu Ethiopian mo na alaba ngaa, "Na etana ngao Jesu Kelesite mwana Mulimu."³⁸ Keo mu Ethiopian mona laela koloi ku imana. Keo atha mumeyu, aaili Filipi na nduna, Filipi no mukolobetha.³⁹ Apa na pana mu meyu, Omepo no Mulena mo no thishimba Filipi ku mutwala kwa ko, keo o nduna no shemwa ku mumona, kono no tha muthila thae yo na wapele.⁴⁰ Kono Filipi mo na ku monisa pa Azotus, keo otha mu silalo eso, na ku kutatha o ebangeli mu mileneñi kupitela apa na uka ku Caesarea.

9

¹Kono Paulusi, yoshizwela pili ku fumbela ku ipa alutiwa a Mulena, no tha ku mupulisita o mukulu² na ku ka nyepa a man'olo no sinagoge no mu Damasekasi, ngao haibandi mwa ka wana munu oyu shili mu Nthila, apiluke alume kapa akazi, ngao atwese kwa manga kwa leta ku Jerusalema.³⁴ Apa natha na kuenda, keo apa na shenyena ku Damasekasi, mukukana ku libelela keo oku wana ona zingulukiwa mu liseli kutundela kuwili; na ku ngwela pashi keo oyuba lii lyamba okwaye, "Saule, Saule, kandi ike eyu ninyandiseza?"⁵ Saule keo olaba, "Owe ani, Mulena?" Mulena keo wa amba, "Ome Jesu, oyu za na kunyanditha; kono imane, oingene mu mulenen'i, mi mo ambeliwa eyu swanela kutenda."⁷ Alume na enda na Saule kwa siya anemana anakukomokele, kuyuba e lii, kono nje ku mona munu.⁸ Saule keo oimana pashi, apa na kopaula, kono keo nje kumona; keo amukwatela ku likaa ku tha naye mu Damaseka.⁹ Maiwa maatu omewo aye neli nje kumona, mi ka lile na ku nwa kao.¹⁰ Keo no kwikala mulutiwa mu Damaseka wa lizina lya Ananiyasi. Mulena keo oamba okwaye ku tulo, "Ananiyasi! Keo amba, "Omone, Ome ono, Mulena."¹¹ Mulena omwambela, "Oimane, na kuza mu mukwakwa wi thaniwa Sitelaiti, mi mu nzuwo tha Judasi oi pule mulume otundeela ku Tasusi wa lizina lya Saule, kaluli mwa natha na ku lapela."¹² No mona mu pono mulume wa lizina lya Ananiyasi owiya na ku mupaka makaa, ngao atwese ku mona kame."¹³ Kono Ananiyasi keo wa alaba, "Mulena, i na yubu ingi yo yu mulume, omu anyandisethe anu oye akenu mu Jerusalema."¹⁴ O kwite maata kutundeela ku mukulu wo mapulisita kumanga yoshe oyu isana e lizina lyoye."¹⁵ Kono Mulena keo o mwa ambela, "Othe, kakuli ona ketiwa kupiluka sisebeliso thange, ku twala e lizina lyange ku malicaba na malena na ana a Isilaele;¹⁶ kakuli moni monisa omu atamba ku nyandela baken'isa lizina lyange."¹⁷ Keo Ananiyasi o funduka, na kuingena munzuwo. Na ku paka makaa aye okwaye (Paulusi), keo o amba, "Mukwange Saule, Mulena Jesu, oyo naa ku monahaza okwoye munthila tho ku wiya kuno, ona nitumu ngao oukele kumona na ku uumbiwa Mepo Thikenu."

¹⁸Wangu-wangu inu ya ku feka nyazi tha sii thingwa mu meo a Saule, keo o mona; no imana na ku kolobethiwa;¹⁹ keo olya na kukwata maata. No ikala na alutiwa mu Damaseka pa maiwa mangi.²⁰ Apo bene keo okala ku kutaza Jesu mu ma sinagoge, kwa amba ngao Mwana Mulimu.²¹ Oshe ana na muyuba na komoka na kwaamba, "Ka yonyiko oyu mulume nee paa anu mu Jerusalema ne thana lizina lya Jesu? No wiya ku manga anu na kwatwala ku mupulisita o mukulu."²² Kono Paulusi keo otha na ku kwata maata enene, na ku zikenyehisa a Majuda no mu Damaseka kwa amonisa ngao Jesu yo Kelesite.²³ Munyima a maiwa mangi, o Majuda keo akuwana pamweya ngao a muipaye.²⁴ Kono Paulusi no limuka o mulelo woo. Usiku na muinonga mwa na za na ku mamela eyelo yo munzi ngao a muipaye.²⁵ Kono alutiwa aye ousiku na mushimba ku mushulumunena pa limota no lilapa, ku mushulumuna mu sizuma.²⁶ Apa na wiya mu Jerusalema, Saule mwa na saa ngaa akuwane na alutiwa, kono oshe mwa na muiyapa, mu ku kana kwitana ngao naye seli mulutiwa.²⁷ Kono Banabasi keo o mushimba na ku mutwala ku apositola, na kwaambela omo Saule na moena Mulena mu nthila no mo Mulena na ambela okwaye, no mo ku Damaseka Saule omu na ambela mu kutiya mulizina lya Jesu.²⁸ No ikala noo, kuza ku ingena na ku tunda na kuzinguluka Jerusalema. No amba mu kutiisa mu lizina lya Mulena Jesu²⁹ na kukanana na Majuda no Sigerecia; kuno azwela pili kuinga kumuipaa.³⁰ Akwaye amana ku lemuhwa ngeyo, na mutwala ku Sesarea na ku mu tumena ku Tasusi.³¹ Apo bene, e keleke mu mabaka oshe a Judea, Galileya, na Samaria kuikala kozo na ku kula; kuenda mu kuiyapa Mulimu na ku ombaombiwa ku Mepo Thikenu, e keleke no thi kula ku bula anu.³² Keo ku wiya kutendahala ngao, Pitlosi apa natha na kupotela etho sibaka, keo owiya ku kuwana na ana Mulimu na ikala mu tolopo za Linda.³³ Omo no wana mulume wa lizina lya Aeneasi, oyo no kola mu mumbeta pa ilimo mutaanu na yaatu, kakuli mwa na kukutela silama sa lutu.³⁴ Pitlosi keo o mwa ambela, "Aeneasi, Jesu Kelesite aku yoise. Oimane na ku shimba o mumbeta woye," apobene ke oimana.³⁵ Oshe awo na tunga mu Linda na Sharoni na mo na oyu mulume na ku ukela kwa

Mulena.³⁶ Mu Joppa no kuikala mulutiwa omweya wa lizina lya Tabitha ("Dorcasi" apa li piluliwa). Oyu mukazi neli wa misebethi ziwa na sishemo na tenda kwa abotana.³⁷ No kutendahala mwetho nako ngawo no kola na kufa; apa namana ku mu kusha, na mu paka ku musiyi no ku wilu.³⁸ Kakuli Linda neli mwa na kwipipela na Joppa, kame alutiwa na yuba ngao Pitulosi mwali, na mutumena alume aili, ku mu lombi, "Owiye ko na liyeha."³⁹ Pitulosi no imana kutja noo. Apa na ka kuma, na mutwala ku musiyi noku wilu, a kathafela oshe ana pwele mu ku lila, ku mu monisa eyi apalo Dorcasi na lukela na kwa apa.⁴⁰ Pitulosi keo otundisa anu oshe munzuwo, o kubama, na ku lapela; keo, o pilukela ku situpu, na kwaamba, "Tabitha, imane." Keo o kopaula, na ku mo na Pitulosi keo ootomana.⁴¹ Pitulosi keo o mukwata ku likaa na ku mwiimeka; na kwi sana aana Mulimu akenu na akathafela, keo wapa o munu woo.⁴² Esi zyambo thi wiya ku limukahala koshe koshe mu Joppa, mi anu ang'i a wiya ku lumela Mulena.⁴³ Keo kutendahala ngao Pitulosi noikala mu Joppa maiwa mangi na Simoni, o muluki wo ipapa.

10

¹Nokwi kala mulume omweya mu mulenen'i wa Sesarea, no lithina lya Kornele, no kwendisa alume mwanda na masole musikwata so ma Italia. ²Neli mulume no tiseza, munu mweya no iyapa yonene Mulimu na inu yoshe no mu lilapa lyae, mi mwana pa matuso yonene kwanu, naku lapela kwa Mulimu ku tiisetha.³ Mu nako za mutanu na tune no elyo liwa, no mona apa na lota e lin'eloi lya Mulimu lyo liwiya okwae. E lin'eloi keo li mwambela ngao, "Kornele!" ⁴Kornele keo o lukumukela e lin'eloi yonene na kwi yapa kuno yo amba ngao, "Kandi inu mwike?" E lin'eloi no li mwambela ngeya, "O ku lapela koye na mpo thoe thina kumu kuwilu weti eni eneo no ku kuanukisa ei ya Mulimu." ⁵O tume alume ku mulenen'i wa Jopa ku ka shimba Simoni oisaniwa Pitulosi. ⁶A ikalanga na munu no ku n'waelanga e ipapa no lithina lya Simoni, mi e nthio thae thekala kunyonga no liwate.⁷ Apa e lin'eloi no liambaula naye lyo linathi, Kornele keo o ithana a pika aye aili no mu nthio, na musole no kuyiya kwa na beleka naye. ⁸Kornele keo o atonwela yoshe ei ne itendala na kwa tuma kuza ku Jopa.⁹ Mu liwa no litatama mu nako no mutanu na kamweya, ali mu mwendo woo kushenyena pepi na mulenen'i, Pitulosi keo otha peulu no nthuo na ku ka lapela. ¹⁰Mwana yuba nthala ngao keo oseala ya kulya, kono apa anu nateela e ilya ngeyo, no lota na kupiwa sisupo, ¹¹no mona e liwilu lyo liyanzuluka na ku mona e sikala so si shelumuka, thinu weti liina linene likenu keo lishelumukela mu litunga, thothi shelumukisiwa na man'eloi aso o mane. ¹²Mukachi kaso mono kwikala yoshe iyamana no makondo mane nei yoshe no ku kokala pano pashi, mane na iinyi yoshe no muwilu.¹³ Keo e lii li amba okwae: "O yoyoe, Pitulosi, o ipae eni na kulya." ¹⁴Keo Pitulosi o amba, "Ka ngeyo kao, Mulena; kakuli, shamba na tanga ome ku lyapo esinu no mazilo nesi no mbula ku kena." ¹⁵Keo e lii liamba okwaye ka wili ngao: "Etho Mulimu ana kenitha, ko lukela ku thitoya ngao tha mathilo kao." ¹⁶Iyi yoshe mo noitendala tu atu; keo e thikala wangu-wangu thiukela kuwilu.¹⁷ Pitulosi yo imonahala ku thithilika nei na lota ngao ya tolokoka ike, keo a lume na tuma Kornele a wiya kwimana pa thikwalo no lilapa, mu manyima no kwipula e nthiila thitha ku nthio. ¹⁸Na kuwela na kwi pula ngao Simoni, no linthina lya Pitulosi, naye kwe kala.¹⁹ Mu manyima a Pitulosi yo inaana eyi na lota, o Mepo keo wamba okwae ngao, "Otopele, alume a atu aku thaela." ²⁰O imane o shelumuke othe noo. kona waya-wayaku kana kutha noo, kakuli ome ina tumu. ²¹Pitulosi keo o shelumukela kwao alume na ku kambela ngao, "Ome yo nyio muthaela. Mo mu neyele ike kuno?"²² Keo a tambula ngao, "O mukulu no masole no lithina lya Kornele, o mulume no ku kukena kwi yapa Mulimu, kame oyukwite elithina eli wa mu litunga no majuda, yo nyiko ona piwa e ndaano ku tunda kwa Mulimu ku lin'eloi eli lina ambeliwa ngao oisa niwe kuwiya ku nthuo thaye ngao awiye a tethethe ku ndaano thoe." ²³Pitulosi keo o aisana ngao aingene ai kale naye. E liiwa no litatama o masiku-siku no inguika keo oza no, mi na kulwae no ku Jopa keo a muthindekeza.²⁴ Mu liiwa no li atapo keo a wiya ku Sesirea. Kornele mwana tatela; keo noisana apaye na onyi aye ku kuwana pa mweya.²⁵ Mono kwiya ngao apa Pitulosi ne ngena, Kornele keo o kuwana naye na ku ngwela ku mauulu aye ku mufungwamena. ²⁶Kono Pitulosi keo o mwimeka na kwamba ngao, "Oimane! Name no munu wetini owe."²⁷ Petho nako Pitulosi na ambaula naye, keo o ingena na kuwana anu oshe ngao ana kuana pa mweya. ²⁸Keo o ambaula okwoo ngao, "Mwa limuka mon'ene ngao ka mulao kao o majuda kwendela kapa ku potela wa ku pana mu matunga awo. Kono Mulimu ona ni monisa ngao ko ina thana munu yoshe ngao wa manthilo kapa wa na mbula ku kena." ²⁹Ponyiko ina twese kwiya nje likan'i, pano ina tumiwa okwenu. Keo nepula ngao kandi ike apa muna nisana."³⁰ Kornele keo o amba ngao, "Mu maiwa mane ana piti na pathino nako, mono ni lapela pa nako no mutanu na thine munthio thange; keo ni monamunu yo wiya kwimana poso thange mwi ito ei kenu." ³¹Keo o amba ngao, "Kornele, e tapelo thoe Mulimu ona thi yubu, mi na tuso thoe thina twese Mulimu ku ku anuka." ³²Keo otume munu ku Jopa, o kethane mululme Simoni no lithina lya Pitulosi. Ee kala munthuo thi mweya no yu noku n'waela ei papa no lithina lya Simoni, kunyonga no liwate. ³³Keo pa nako thimweya ambuethi ina kwisana. Ona tende siwana kuwiya. Kona kuli, toshe tuna kuwana pano meo a Mulimu ngao tuwiye tuyube yoshe eyo ana kwambeke Mulena ngao o twese ki amba."³⁴ Keo Pitulosi o kwalula o mulomo waye na kwamba ngao, "Ya thikuma, ina mono ngao Mulimu ka wa mbula tuso kao." ³⁵Kono, mu litunga lyoshe ou mwi yapa na kutenda e mikwa ezikenu keo one taniwa kwa Mulimu.³⁶ Muna limuka e lin'usa eli na tuma kwa ana a Isilaele, apa naa limukisa anu oshe no na ngambaulo no kulukuluwa kwa Jesu Kelesite, o mulena no anu oshe - ³⁷omwe mon'ene mwa limuka ei yambo no itendela, ei no itendela koshe mu Judea, kutatekela mu Galilea, mu manyima no kolobetho Joani na kuweela koshe-koshe; ³⁸e yambo no kwimaena Jesu wa Nazareta, no mo Mulimu na mupela e Mepo thikenu na maata. Mwana ku zinguluka kutenda e iwa na ku yoitha oshe ana ikala mu kunyadiwa kwa diabulosi, kakuli Mulimu mwana ikala naye.³⁹ Toshe twa paki no inu yoshe na tenda Jesu, kuwanekamu litunga no majuda na mu Jerusalema. Mwa na mwi paa ku mu mangela pa sitondo, ⁴⁰kono Mulimu no mwingula ku mu yoisa mu liiwa no waatu ngao atwese ku monala, ⁴¹ka

ngao nanu oshe kao, kono kwa paki ana ketiwa pa utangi kwa Mulimu - ka mbethi otwe tulya na kunwa naye mu manyima no kwinguka kwa afu.⁴² No tulaela ku kuweela e lii kwanu oshe na kupa oupaki ngao yo nyiwo ona ketiwa kwa Mulimu kwatula a no kuyoya na no kufa.⁴³ O kwaye ngao a mapolofita oshe atwese ku pa oupaki ngao, munu yoshe o itana mu lithina lyae atwese ku tambula no ku swaleliwa no ibi mu lithina lyae."⁴⁴ Mu nako Pitlosi na ambaula ei, e Mepo no ku kena keo thingwela peulu no ao oshe na tethetha ku lii lyae.⁴⁵ Kwao anu na waniwa mu sikwata no tumelo no mikande-nao oshe na wiya na Pitlosi-na komoka, kakuli e mpo no Mepo thikenu mo no thi mwalela koshe kwanu mu litunga.⁴⁶ Keo na twesa ku yuba a no mu litunga aambaula mu mishobo thatho na ku lapela Mulimu. Keo Pitlosi o alaba ngao,⁴⁷ "Kwali omunu o twesa ku yumena meyu kwa anu ngao ka na kolobeziwa, a na piwa e Mepo thi kenu weti otwe?"⁴⁸ Keo oa laela ku kolobeziwa mulithina lya Jesu Kelesite. Keo a mulomba ngao ai kale noo pa maiwa mangi kanyonyo.

11

¹Apositola na alumeli nekala mu Judea keo ayuba ngao alichaba nao ana amuhele elii lya Mulimu. ²Pitlosi apa nawiya mu Jerusalema, alumeli no mukande keo apanga osikwata naku muthekisa; ³Keo amba ngao, "Mono mwe kala naalume nombula kutha kumukande na kulya noo!" "Kono Pitlosi keo watolokela inu muutungi, ngao, Mono nikala kuno ni lapela mumunthi wa Jopa, ⁵mono nikala na pono tha thinu simonahala weti liina likulu lyoli panena ku wilu nama kona mane. Keo liwiya okwange. ⁶Kuthi topelisisa na ku thikengela. Neni mona iyamana ya litunga yo mauulu mane, na inthima, na yamana yokukola, na iyunyi yo ku wilu. ⁷Keo ni yuba olii liamba okwange, ' Oimane, Pitlosi; Oipaye olye!' ⁸Keo niamba, 'ngeyo kao, Mulena; njeko ya mathilo kapa yombula kukena noingena mukanwa kange. ⁹Kono olii kame kutundela ku wilu, 'Eyi ana kenisa Mulimu, konaisana ngao ya mathilo.' ¹⁰Mono itendahala twatu, keo eyo inu yoshe iwukela aku wilu kame. ¹¹"Etho nako etho, apo bene mono kwikala alume aatu nemana poso tha thuwo etho notuikala; mona tumiwa okwange ku tunda ku Sesarea. ¹²Omepo keo thini laela kutha no pamweya, kame konina monahalisa fapano mukachi koo. A akwetu mutanu nakamweya monatha name, keo tukengena muthuwo thoyo mulume. ¹³Mono tuambela omu namonena o liñeloi li nemana muthuwo thae naku amba ngao, 'Otume alume ku Jopa aka shimbe Simoni uyu isaniwa Pitlosi. ¹⁴Mwa ku ambela oulumiwa uwu mboukuyoisa-owe naa no thuwo thoe oshe; ¹⁵Apa nitateka kuamba okowo, omepo thikenu keo thiwiya peulu tho weti omu nouwiya okwetu kumatatekelo. ¹⁶Keo ni kengela omai a Mulimu, omu na ambela ngao, 'Joani shemwa monakolobethiwa na meyu, kono momukolobethiwa mu Mepo Thikenu; ¹⁷Cwale haiba ndi Mulimu mona apa mpo thimweya sina omo natupela apa notuitana mulithina lya Mulena Jesu Kelesite, ome noani, Ngao nikane olii lya Mulimu?" ¹⁸Apa nayuba eii yambo eyo, nashemwa kuamba thimweya muku alaba, Keo alumbeka Mulimu kuno aamba ngao, "Mulimu shemwa monapa alichaba ku baka ngao aikale na moyo. ¹⁹Cwale a nashendauliwa pa kunyandisiwa kwa Sitibini keo atha mane kukakuma ku Phoeniaa, Cyprus, na Antioki, kuno amba olii kwa Majuda. ²⁰Kono amweya, alume kutundela ku Cyprus naku Cyrene, na wiya ku Antioki naku wiya kwamba ku ma Grike, kuamba okoowo olii liwa lya Mulena Jesu. ²¹Olikaa lya Mulena no likala no; anu angi naetana naku ukela kwa Mulena. ²²Ou ulumiwa no uwiya kuyubahala mu keleke tha Jerusalema, keo atuma Barnabasi ngao aka kume ku Antioke. ²³Apa nakuma naku mona osishemo sa Mulimu, no wapela naku asusuetha oshe kuikala na Mulimu mu michima thoo. ²⁴Kakuli neli munu muwa waku umbisiwa na Mepo Thikenu na tumelo, mane anu angi na koñela Mulena. ²⁵Barnabasi keo otha ku Teresa kuka thaela saule. ²⁶Apa naka muwana, keo kutendahala ngao, muthilimo soshe mona kuwana pamweya naku luta anu angi. Alutiwa mone esaniwa ngao alumeli mu antioki. ²⁷Cwale muma yiwa mamweya mamweya apositola mona tundelanga ku Jerusalema kuwiya mwa Antioki. ²⁸Omweya woo, Agabus na lithina, keo oimana na kumonisa na mepo ngao mbokuikala nthala yhikulu mulitunga lyoshe. Eyi noitendahala mu mayuwa a Claudius. ²⁹Keo apositola, mañinimañni omu na twesela, keo otuma nubu tho kukatusa ape mu Judea. ³⁰Na tenda ngao; Keo atuma mali kuakulu mu makaha a Barnabus ns Saule.

12

¹Mwa thia nako tha mulena Heroda mwana pilukela ana no kulapela oshe ngao, anyandise. ²Keo Oipaa Jakobo omu kulwa Joani na mukwale. ³Apa na mona ngao a wapelisa ama Juda, Keo oke tha kumanga Pitlosi kame. Apo neli mu maiwa no nako no mañende nombula kupaka mumela. ⁴Apa na mana ku mumanga mwana mupaka mutolongo, na ku mupa mu makaa no thikwata no masole ku mulondela; mwana kutikithetha ku mu panisetha kwa anu mu manyima no mukiti no paseka. ⁵Keo Pitlosi mwana bulukiwa mutolongo, kono etapelo keo thi lapeliwa ku Mulimu mu niti kwanu no mukeleke. ⁶Mu usiku no kwamba ngao Heroda mwa mupani tha ku muthekisa, Pitlosi mwana lalanga mukachi no masole meli, yona mangiwa na mawenge meli, kuno a malonda ali poso no thelo ku londa e tolongo. ⁷Apo bene e liñeloi lya Mulimu wangu wangu keo liwiya kumonahala o kwae, mane na litwa keo limonahala mu nthiwo no tolongo. Keo lifula Pitlosi mu mambali na ku mu thu thumuna na kumuambela ngao, "O nanuke wangu," A a mawenge keo angwa ku makaa. ⁸E liñeloi keo li mwambela ngao, "Okutiise wino ku manga mu makatulo 'oye." Pitlosi keo otenda ngeyo. Eliñeloi keo limwambela, "Oku mange mu thiapalo thoe no peulu keo ni koñele." ⁹Keo Pitlosi o koñela e liñeloi na ku paena panthi. No imwa ku limuka ngao ei no litenda e liñeloi ya thikuma. Mwana nana ngao mwana mona ya kulota. ¹⁰Apa na mana kupitela o mulonda no matatekelo no yu no wili keo a wiya ku sikwalo no lithenge no lilapa. enthi no ku paena panthi no muleneñi, na ku kwalula tho fochi. Mwana paena panthi na ku shelumuka mu tholopo, keo e liñoloi limuthia popo. ¹¹Apa Pitlosi awiya kulemuha, keo oamaba. "Apa eni na limuka muniti ngao Mulimu mwana tumu e liñeloi lyae kuwiya kuni lamwena mu likaa lya Heroda, mane kuni tundisa muyoshe eyo a Majuda na kutukisethe." ¹²Apa namana kulemuha eyi, keo otha ku nthio tha Maria o inawa Joani, oyu no limukiwa ngao Mareka, oko anu angi mwana kuwaena kuno alapela.

¹³ Apa na kokota pa thelo no lilapa, o mupika no mukathi no lithina lya Roda keo oiya na kwitana. ¹⁴ Apa wiya kuyuba elii lya Pitulosi, bakeñitha kutabela no kwanga ku shokola e sikwalo. Keo amu alaba ngao, "wa bulumuka," Kono keo otundamena ngao mo nyiko. ¹⁵ Keo amba kame ngao, lya nyiko liñeloi lyae. ¹⁶ Kono Pitulosi keo oeketha ku kokota apa akwalula e thelo, keo amu mona mi na komoka yonene. ¹⁷ Pitulosi keo o ainekela na likaha ngao a mwene na kwambela omo Mulimu ona twese ku mu panithetha mutolongo. Keo oamba, "Muka tonwele Jakobo na minae. Apo bene keo otha ku thibaka tha tho." ¹⁸ Apa no lisila e liwa no kwimwa utata mu kachi no masole kutha kwei no itendaala kwa Pitulosi. ¹⁹ Mu manyima a Heroda keo thaela yonene Pitulosi manr keo kumutama, keo o ipula yonene ama londa oshe naku laula ngao ai paiwe. Pitulosi keo otunda mu Judea na ku ka ikala ku Sesarea. ²⁰ Heroda mwa na lwaena no ku Tyre na ku Sidoni. Keo awaiya kwae na muchima u mweya, mi apa na mana ku twesa Blasto, O yu no ku tusa mulena, kwa tusa na kulombela kotho kakuli e litunga lya mono liamuelanga ilya kutunda ku litunga lya mulena. ²¹ Mu liwa no litomiwa, Heroda no ku manga mu yapalo no silena, keo otomana mulubona, keo oambeaula kwanu ae. ²² Anu keo akuwela ngao, "E lii lya mulimu, ka lya munu kao!" ²³ Apo bene keo e liñeloi lya Mulimu li mufula, kakuli no imwa ku lapela Mulimu, mwana liiwa ku mipila na kufa. ²⁴ Kono e lii lya Mulimu no liekethea yonene na ku asana. ²⁵ Keo Barnabasi na Saule apa na mana o musebethi woo na ukela ku Jerusalema na Joani oyu no isaniwa Mareka.

13

¹ Ali mu keleke mu Antioch, omo no mwikala mapolofita na maluti. Neli aka Barnabas, Simioni, (oyu no ithaniwa Ngier) Lucius wo ku Cyrene, Manaen (o mina Heroda wa kwika lamba naye omutetrika na Pauluse. ² Kuno alapela na ku yeumena o kulya, Omoya Oukenu keo wamba ngao, "Munipe Barnabas na Saule a tende O musebethi owo ina aethaene," ³ Apa na kupaka makaa paalume, keo a tuma nga athe. ⁴ Keo Barnabas na Saule, mu manyima wo ku tumiwa na Mepo Thikenu, keo aupuka kutha ku Cyprasi. ⁵ Ashili mu muleneñi wa Salamisi, keo a kutatha e lii lya Mulimu mu ma Sinagoge no ma Juda. Kame mona shimba na Joani ngao atuthanhe. ⁶ Apa na mana kupitela mu sioli kutha ku Paphos, keo a wana mulume omweya wo mapipimo, kame u polofita wa mbango wo lithina lya Bar-Jesus. ⁷ Oyu wo mapipimo mona ku yuba na ma proconsal, Sergius, Paulusi, o mulume no utali enene. Oyu mulume keo ithana Barnabasi na Pauluse, kame mona thaela ku yuba e lii lya Mulimu. ⁸ Kono Elimasi, "no mapipimo" (monyimo e lithina lyae li tolakelwa) oa kaena; mo na thaela ku thiulula! a ma poroconsal kwatunditha ku ku yubela milimu. ⁹ Kono Saule, oyu ithaniwa Pauluse, onumba na Moya Oukenu, omu topela na tukonde mulupala, ¹⁰ na kwamba ngao, "Owo mwana Siatani, wa monahala kwikuta na mishobo thoshe tho uata na ufokoli. Owe o mukwa kulwisa einu yoshe yo kuluka. Kmbo teneke ku thiulula ama nthila aa Mulimu no luka, Endi ngepi?" ¹¹ O topele, elikaa lya Mulena lye kala poye, kame mo fa meo. Oshemwa ku mona eliwa pa nako thimweya." Popobene keo Elimas o ngwela na mume na lififi; keo kala ku thinguluka na ku thaela anu aku mu kwateela ku likaa. ¹² Apa o mu poroconsal na mona ei noitendahala, keo itana, kakuli mo na ku komokela o mu na yubela e yambo ya Mulena. ¹³ Keo Pauluse na akwaye a shelumuka kuwiya ku tunda ku Pamphylia. Joane keo oa thiya ou kamo ku Jerusalema. ¹⁴ Pauluse na akwaye keo a tunda ku Perga na ku wiya ku Antioch mu Pisidia. Kuya keo akengena mu sinagogi mu liwa lya Sabata na kukatomana pashi. ¹⁵ Kumana ku bala o mulao washi polofita, a kulu no sinagogi keo atumena liñutha lya kwamba ngao, "Akwetu ndi mukwite yambo ya ku tithetha anu kuno, mu yaambe." ¹⁶ Keo Pauluse oimana kwimeka elikaa lyae; kamo amba ngao, "Mwalume a Isilaele omwe mukuteka Mulimu mu tethethe. ¹⁷ O Mulimu no anu a ma Isilaele mona keta aiwetu na kubulisa anu ao ne kala mu litunga lya Egepita, kame na likaa lyae muwilu keo oatunditha mo. ¹⁸ Pa ilimo makumi mane no ne kala no mu lialaupa, Mu mañolo okale mo no mu ñoliwa ngao, pa ilimo makumi mane mona abba lela mu lialaupa. ¹⁹ Apa na mana ku yunditha matunga mutanu na meeli mu litunga lya Kanana, keo lyapa ngao ayole. ²⁰ Ei yoshe mono itendahala muilimo 450. Mu manyima no eyi yoshe, Mulimu keo apa aatuli kwiya ku kuma na pa Samuele mu polofita. ²¹ Anu keo a lombana ngao apiwe mulena, keo Mulimu oapa Saule omwana Kishi, o mulume osmuluwa mu mukowa wa Benjamine, pa ilimo 40. ²² Apa Mulimu na mu tunditha pa ulena keo pakapo Davida kupiluka mulena woo. Neli Davida oyo Mulimu na tataetha, ngao, Ina wana Davida mwana Jesse o mulume no ku mucima wange, oyu tenda yoshe ei ni muambela. ²³ Kutunda mu mukowa woyu mulume, Mulimu ona letele ama Isilaele, waku ayoyitha, Jesu, shina omu na sepietha ku tenda. ²⁴ Kale njekale Jesu akume, Joani wa kutatha kolobetho tha ku bakela eibi kwanu oshe a Isilaele. ²⁵ Apa Joane na manisa o musebethi waye, keo amba ngao, 'Mwanana ngao ome no ani? Kome yo unyiyo kau. Kono mu tethethe, kwaali oyu wiya potho thange, oyu no makatulo no ku maulu aye ome njena ku twetha kwa manguna; ²⁶ Akwetu ana thimuluwa mu mukowa wa Apalamo namwe mwa mweya mu kuteka Mulimu, okwetu konyiko e liñusa lya puluso kona litume. ²⁷ Kakuli aya ne kala mu Jerusalema na aeteleli oo na shemwa ku mu limuka, kame mona talethetha o mwa mbelo wa ma polofita aya baliwa ama Sabata oshe no ku nyatha. ²⁸ Shuwanga na kwanga kuwana e libaka lya ku mwi paela, kono amu ashambela Pilato ngao a mwi pae. ²⁹ Apa na manisa einu yoshe ei no iñoliwa okwae, keo amu atulela ku thitondo na ku mu shendeka mu mbumbo. ³⁰ Keo Mulimu o muyoyitha ku tunda ku lifu. ³¹ Mona monela pa mayuwa mangi naya na pana naye ku tunda ku Galili na kusiya ku Jerusalema. A anu a ngeno apaki aye kwanu. ³² Ngeno twamiambela eyambo iwa iwa, e thepitho no thi wiya kwa yiwetu, ³³ eina kumekiwa o kwetu, otwe twa naye, pa ku yoyitha Jesu ku tunda ku lifu, shina omu noiñoleliwa mu Lisamu no willi; ³⁴ Owe o mwanange, pelo ina piluka iyo; ³⁵ Mona mu yoyitha ku tunda ku lifu kame njena ku kelako, Mulimu mo namba mou mukwa; ³⁶ Mo ni mipa na ku mi fuyawetha muya no sapisetha Davida. ³⁷ Yo nyiyo na amba kame mu Lisamu; ko mbo mwitanisa anu enu no ku kana kumona kuola. ³⁸ Mu manyima Davida omana ku belekela Mulimu ku koñeela omwa wapeela mu lusika lwae, keo ofa; mona mu bumbeka pamwea na ka yaye no lutu lwaye no luola. ³⁹ Kono oyu no yoyithiwa kwa Mulimu o lutu lwae njena kuola. ⁴⁰ Keo mu ku

limukele mwa kwange,kupitela mwoyu mulume mo nyimo mu waena eyambo no kuswalela eyibi. ³⁹Kupitela o mwae oyu yuba lii mwa kenisiwa ku inu yoshe ku pita omu lao wa Mushe ou kwanga kukenisa. ⁴⁰Cwale mu ku mamele ngao ei yoshe yambiwa ina polofita ko ina tendaala okwenu. ⁴¹Mu mone,omwe mwa kwo ku nyatha,kuku komokela na ku yunda; Kakuli na mi letela misebethi mu mayuwa enu, musebethi oumbo mu kana kwitana,shuwango munu o ambo kwenu. ⁴²Apo Pauluse na Banabasi afunduka,keo anu a lomba ngao awiye aukele kame iya na amba lyo Sabata ethi tatama. ⁴³Apo no Upwa o mukopano mu Sinagogi,angi a ma Juda na ma proselitis ano ku sebeletha Mulimu keo a koñela Paulusi na Banabasi,ao na amba noo na ku tisetha ngao atwalele mu sishemo tha Mulimu. ⁴⁴E Sabata ethi nothi koñelapo,angi np muleneñi oshe na ku wana pamweya na ku tethetha ku lii lya Mulena. ⁴⁵Apo a ma Juda na mona anu angi angi,keo ayuba muuna na ku tateka kwamba inu ya mbula kwendela neya naamba Pauluse na ku mu tukathana. ⁴⁶Kono Pauluse na Banabasi keo aamba naku kuwela ngao, "E lii lya Mulimu lya lukanela ku ambiwa okwenu weli. Po mone mwa monahana ku ku tundithako na ku ku monitha ngao omwe ko mu wapela upilo wa mbula ku fa kao, mumone otwe twa uka ku a licaba. ⁴⁷Kakuli Mulena ona twambele ngao, 'Ona tukete ngao, tupiluke litwa ku sicaba. ngao tu twale e puluso na ku maula numbo. ⁴⁸Apo a licaba na yuba ngeyo,keo ataba enene na ku lumba e lii lya Mulena. Keo anu angi angi ao na ketiwa ku moya no kwafosa keo aitana. ⁴⁹E lii lya Mulena mono li hasana mukulo moshe. ⁵⁰Kono a ma Juda keo a shamaetha a kathi na monahala ku tiya na alume no manduna mu muleneñi. A batisitha e milandu no kupa Pauluse na Banabasi no kwa citha mu mukulo. ⁵¹Keo Paulusi na Banabasi s tutulela likungu no maulu oo.Keo atha ku muleneñi wa Ikoniam. ⁵²Kame a alutiwa mona umba naku wapela na Mepo Ethikenu.

14

¹Na wiya kwi ngena mu Iconium apa Pauluse na Barnabas nee ngena oshe mu Synagogue no Majuda na kuamba munthila no thi leta ngao e anu angi ku kuma Juda na ku Mangelike neetan. ²Kono a Majuda aa nakana kukuyuba siwana a lyanganisa a licaba ayaa atwesa kupilukela okwange. ³Kewo aikala koo nako thile, kwamba na kutiyisa na maata a Mulena, kono yo pa upaki ou liñusa lyo sishemo saye. Ei mwa itenda na kwapa isupo nei nokukokisa no itenduwa ku makaha a Pauluse na Barnabas. ⁴Kono anu muleneñi na kutapa; amweya mwa naimana na ma Juda, a kwoo na Maapositola. ⁵Oshe a licaba nama Juda (a kuwana nakulu oo) na kulika kwa nyandisa naku apwacaula na mawe. ⁶Kono apo na limuka ou mulelo. kewo e tukela ku mileneñi tha Lycaonian no Lystra na Derbe na mikulo thi na thi nguluka. ⁷uku na eketha ku shaela ebañili. ⁸Ku Lystra o mulume mweya no ikala,nje maata ku maulu aye, mwa ikala siole kutundela mulibumo lya inawaye, oyu no himwa kwendapo. ⁹Oyu mulume keo oyuba Pauluse yo amba. Pauluse keo o mutopelela enene keo omona ngao no kwata tumelo thaku yoyisiwa. ¹⁰Keo mwambela na lii lyakutaluka, "Oimane na maulu oye." keo omulume o yombokela muwilu na kwenda enda. ¹¹Apa oungi no anu no mona ei Pauluse einatenda,keo a kuwela, ngao mushobo no Lycaonia, "a limuka kefeke nanu na kwiya pashi okwetu." ¹²Keo ethana Barnabasi,Zeus,na Pauluse Hermes,"kakuli yo noikala o muuthi mukulu. ¹³O mu priesta o Zeus ,oyu tempele thaye no thikala panthi no muleneñi a leta ngombe na mapalisa pa yelo;oye no anu oungi mwa singa kuyambango tha. ¹⁴Kono apa maapositola, Barnabas na Pauluse, naiyuba, keo a aytaulaa ei apalo yoo na kutha pakaci no ungi no anu,keo a kuwela. ¹⁵Mwa nu,kanti ike opa mutenda ei inu? Na twe twa anu, a kukufeka nenu twa mi ambela mai mawa ngao mupiluke ku inu yo mbula tuso muthe ku Mulimu no ku yoya,oyu no tenda liwilu,atunga, na liwate nainu yoshe ilimo. ¹⁶Mu mwaka thi napu, no itanisa a matunga oshe kwenda mumi kaelo thoo. ¹⁷Hiwango ngeyo no himwa kutha nombula wa kumu mona, apo no tenda siwana kumipa mvula kutunda kuwilu na myaka tha kutulo, na kumbissa ami cima thenu na ilya na kuwapela." ¹⁸hiwango naa maii,Pauluse na Barnabas na kana kwa yambangetha. ¹⁹Kono a ma Juda na pana Antioch na Iconium a wiya ku ashamaetha a limbuta no anu. Keo a pwachaula Pauluse naku mukokela panthi no muleneñi, a kengela ngao onafu. ²⁰Apa alutiwa na muthingula yoli pakachi,koo inguka na kwi ngena mu muleneñi. Oliwa litatama,koo atha ku Derbe na Barnabas. ²¹Munyima noku asanya evañeli mu muleneñi na ku wana a lutiwa angi,keo auka ku Lystra, na Iconium na Antioch. ²²Keo na eketha kutusa e myoya no alutiwa na kwa susuetha kueketha kutumelo,ngawo,twingene mu Mubuso wa Mulimu na manyando mangi. ²³Apa na mana kuapakela akulu mu ma keleke oshe,keo a lapela na kukuyumena yo kulya,keo aa paka kwa Mulena,okwitana koo. ²⁴Cwale apita Pisidia na kwiya ku Pampylia. ²⁵Apa na manisa kwa mba a lii mu Perga,keo a atha ku Attalia. ²⁶Kutunda apo keo aupula ku Antioch,oku na paka kushemo a Mulimu ka musebethi na manisa. ²⁷Apa na kuma ku Antioch,oku nawaneka ekeleke pa mweya. Keo apa ou paki oshe na ku inu na tenda no Mulimu, no mu naka yanthulela e selo no tumelo kwaa alicaba. ²⁸Na ikala noko thile na alutiwa.

15

¹Alume a mwaya na wiya ku tunda ku Judea naku Antioke na ku luta o mithwale, ngao, "Kendi wa kutha kumu kanda kutha musitho tha Mushe,nje ku twetha ku puluthiwa." ²Esi no siletela Paulusi na Banabasi ku kanana na ku theka noo. Paulusi na Banabasi,kuku wana na apositola naakulu maeluda bakeñisa ou mwambelo. ³Bakeñisa ngao,mwana tumiwa kutunda ku keleke,na kupita mu Phonencia namu Samalia na kulimukitha o mwa na pilukela a malichaba.Na leta tabo ku a koo oshe. ⁴A na kuma ku Jeluselema,o keleke na apositola na maeluda na amuela,na ku tonoola eyi ana tende Mulimu noo. ⁵Kono anu amweya na itana,a ikala musikwata sitopa no ma Falisi,ai mana nakwamba ngao, "kwa utokwa kwa twala ku mukande na kwa pa mamela ku buluka o mulao wa Mushe." ⁶Keo apositola na akulu akuwana pa mweya na kutopeela esii siambo. ⁷Ana mana kuku kananisa.Pitolosi oimana na kwa ambela, "Akwetu,mwa limuka ngao mu nakwaana no kunyima Mulimu mwa keta mukachi kenu.ngao kukutusisa mulomo wange oma lichaba a swanela kuyuba omai no

ebangeli,na kuitana.⁸Mulimu,o limuka muchima,ona tatuba kwa pa mepo thikenu,shinani omo natendela o kwetu.⁹Ona shemwa kupaka shutano mukachi ketu no o,kumana kuku kenisa ku michima thoo na tumelo.¹⁰Keo ike apa muetheka Mulimu,ngao mupake o Joko pa ma thingo no apositola aoshuwa a shemi etu kapa otwe eitutwetha?¹¹Kono twa limuka ngao mbotuyo ethiwa musishemo sa Mulena Jesu,shuomu alyele.¹²Oshe anu angi angi na mwena kono a tethetha kwa Banabasi na Paulusi yotonoola outhupo yo kukomukisa ei na tenda Mulimu ku anu no mbula kulumela kuku awo.¹³Apanamana kuamba.Jakobo oimana,oamba,"Akwetu muni teethehe.¹⁴Simoni no amba omo Mulimu na tatekela othishemo ku tutha anu nombula okulumela kushimba mukachi koo anu mu lithina lyae.¹⁵O mai no apolofita a endeela neethi,shi nani amoina ñoliwele,¹⁶Mumanyima nei enu mo ni uka.kame mbo nika umba tabanakele tha Davida,ethi thina ngwele pashi,mboni tenda na kuthetha ei nei thinyea.¹⁷nge ya ngao a nathialele a tha ele Mulena,kuwaneka oshe a tha niwa mulithina lyae;¹⁸Ethi the nyiko amba Mulena,Oyu na tenda eiyinu no ku kale.¹⁹Ba keñisa ngeo,nana ngao kotu wanela kulwitha anaitana Mulimu.²⁰Kono twa ñolela ngao a twanela kuteneka o mathilo no milimu,kuteneka uhule,na ku teneka nyama tha kuowiwa kuiya mana na ku unyinga.²¹Ba keñisa Mushe no kutathiwa mumileneñi no maiwa no kale na ku kutathiwa mu ma Sinagoge lyo Sabata liiwa na liiwa.²²Keo neku monaala thiwana ku apositola na ku akulu ku keleke,kuketa Judasi no lithina lya Banabasi,nsa Silasi,oyono ikala muendithi wa kwae,na kwa tuma ku Antioke na Paulusi na Banabasi,²³Mumañolo oo,"kutunda kwa apositola naakulu,akwetu na analumeli no Antioke,Syria,na Cilia;a na milumelitha.²⁴Bakeñisa tuna yubu ngao mukachi ketu kwali anatundumo,ku ka na kupiwa taelo kwetu,na ku mukatatha mumai o ku mi talukunya ku mioyo thenu.²⁵no ku monaala thiwana kwetu aa nakuyuba,kwa keta na kwa tuma kwenu na Banabasi na Paulusi.²⁶Anu ana kutombolela owo pilowoo mulithina lya Mulena Jesu Kelesite.²⁷Bakeñisa ngeyo nunatumu Judasi na Silasi,oyumbopa o muthimbu muma ao,²⁸No kuyubala thiwana ku Mepo Thikenu na kwetu,ku kana ku mipaka mushimbo ukulu shinani eyi muyongana;²⁹ngao mu teneke inu ina kenisiwa ku Mulimu,unyinga inu ya kowiwa,na kuteneka uule.Aibandi wa kutundisa mwei,Keo mukala thiwana.Muikale siwana.³⁰Keo ao,Apa na chithiwa,atha ku Antioke;Ana waneke anu angi pamweya,Aapa eeliñolo.³¹Apa na mana kulibala,na wapela bakeñisa ethuthuwetho.³²Judas na Silasi,na mapolofita,no thuthuwetha mithwale na mai mangi anokwa tiitha.³³Ana mana kuikala ka nako kuya,na tumiwa mukotho ku tunda ku muthwale kwaa na atuma.³⁴Kono monokumonahala thiwana kwa Silasi ngao a thialemo omo.³⁵Kono Paulusi na Banabasi keo aikala mu Antioke,kuluta na kukutatha(na akoo angi) mai a Mulena.³⁶Apa no kupwa maiwa mamweya Paulusi keo waambela Banabasi,"Tukuthike eni pana tuthe na kupotela akwetu mu minthi thoshe omu no tu kutatha elii lya Mulena,na kuamona amu a lyele."³⁷Banabasi mwana thaela kushimba Joani oyu no ithaniwa Mareka ngao athe noo.³⁸Kono Paulusi mwana kengeela ngao kokuswanela kao kushimba Mareka,oyo no athiya mu Pamphylia kame no shemwa kueketha noo mu muthebethi.³⁹Keo kuwiya likeñi likulu,mane keo akutapa,Banabasi keo oshimba Mareka nakulongana naye muthithepe kuntha ku Cyprusi.⁴⁰Kono Paulusi keo oketa Sirusi na kuntha apa namana akwaye kumulombela thishemo tha Mulena.⁴¹Keo ontha mu Syria na Cilicia,kutiitha a makeleke.

16

¹Paulusi kame mo na wiya mu Derba na Listra, mu lutiwa oyu isaniwa Timothi, kono yaye mu Gerike.²Mo na ambauliwanga kwa kulwae aa neekala mu Iystra na mu Iconium.³Paulusi mo na saela ku endeela naye, keo o mushimba na ku mutwala ku mukande kakuli mo no kwikala Majuda omo mu ibaka eyo, kakuli anu oshe mo na limuka ngao a ka yaye mu Gerike.⁴A pa natha mu mileneñi, mo na enda mwa alumeli aa na ketiwa kwaa ma apositola na akulu aa na ikala mu Jelusalema ngao a etane.⁵Keo o ma keleki mo na tusiwa mu tumelo keo o pala mo nothi ekethea liiwa na liiwa.⁶Paulusi ma onyi aye mo natha mu ilalo ya Phyrigia na Galatia, kakuli mo na kanisiwa ku kutatha o maii mu silalo sa Asia.⁷Apa na wiya ku nyonga tha Mysia, mo na likiwa kutha mu Bithynia, kono o moya wa Jesu mono wakanisa.⁸Keo a wiya kunyonga tha Mysia, mo na likiwa kutha ku muleneñi wa Troasi.⁹Pono mo no thi monala kwa Pauluse ousiku; Mulume wa ku Macedonia mo na emana apo, ku nyepa na kwaamba ngao,"O. wiye ku Macedonia o wiye o tu tuse."¹⁰Pauluse apa na mona opono, munako thinyonyo mo no tu kengela kutha ku Macedonia, ku manena ngao Mulimu ona twisana nga tu kutathe o ebangeli okwoo.¹¹Ku buiwa ngeyo ku tunda ku Troas,mo no tu enda na kutha ku Samothrace, O liiwa likwalyo mo no tu wiya ku Neapolis.¹²Ku tunda po keo tu tha ku Pilippi, muleneñi wa mu Macedonia, Muleneñi o unene kupita o mileneñi thoshe mi sikiliti na mu litunga no Maroma, mo no twikala o mu muleneñi maiwa a kubala.¹³Mu liiwa no Sabata mo no tutha pathi no selo, o ku no tukengela ngao kwa twesa kuikala o sibaka no tapelo. Mo no tu tomana na ku ambaula na akaathi aa na kuwana pamweya.¹⁴O mukathi o mweya oyu isaniwa Lydia, oyo mu ulisi no liina lya pulipela wa muleneñi wa Thyatira, o yo no lapela Mulimu, a tu yuba. Mulena mo na kwalula o mucima waye ngao a lukise ei namba Paulusi.¹⁵Oye na thuwo thaye mo na kolobethiwa, o tu lapela, ngao "Ndi o na ni tatuba ngao no mukwa ku sephala ku Mulena, o wiye o ikale mu thuwo thange," Keo o tu pinzamekela.¹⁶Mo no ku wiya ngao, apa na tutha ku sibaka no kulapelela mwanikana wa mukathi oyu no kwata o mepo no ku taa no kuwana netu. Mona letelanga o malena ae ufumu mu ku taanga.¹⁷Oyo mukathi mo na koñela Paulusi na twe na ku kuwela, na kuamba ngao,"Aa alume a beleki a Mulimu wa kuwili. Aa kutatha o koe nthila tha upilo,¹⁸Mo naatenda ngeyo mo maiwa mangi. Kono Paulusi mu ku mulwanela o nene keo o mbilimuka nakuamba ku mepo thae ngao,"Na ku laela ,mu lithina lya Jesu Kelesite ngao o mutunde." Keo thimutunda etho nako.¹⁹Apa o mulena waye na mona ngao ei naa sepa inathi, Keo a kwata Paulusi na Sailasi kwaa twaala mu musika mu makaa no abusi.²⁰Apa na twala kwa atuli, mo naamba ngao,"Alume a katatha o muleneñi wetu. ama Juda.²¹A kutatha o sitho esi sikana ku endeela na milao tha Maroma ngao a sikane ku si sebethisa.

²²Keo o limbuta lipwela muwilu ku lwitha Paulusi na Silasi; a atuli kuyataula ei apalo yoo na ku laela ngao a shapiwe na mambafa a ikuwo. ²³Apa na mana kwa shapa mambafa mangi, keo alonga mutolongo na ku laela alibeleli no tolongo kwa mamela enene. ²⁴Apa na mana ku piwa ezo taelo o mulibeleli keo wa shokela mutolongo na ku manga oma kondo oo mu makulo. ²⁵Munako no usiku Paulusi na Sailasi mo na lapela na ku imbela Mulimu membo, na kwoo mapanditi mo na teletha. ²⁶Munako thi mweya keo ku wiya thikinyeo tha litunga. Keo o mitomo no tolongo thi nyanganya, keo o yelo yoshe iku kwaulula na mawenge oo oshe aku kwaulula. ²⁷O mulibeleli no tolongo a pa na tona keo o mona pyelo no tolongo ina shokoloka; keo o shokomona o sabule thae ngao a kwipae, kakuli mo na kengela ngao o mapanditi a nathi. ²⁸Keo Paulusi okuwa na lii no kotaluka, ngao, Kona ku olofatha, kakuli twoshe tushilimo muno mutolongo. ²⁹O mulibeleli mo na nyepa o malaiti na ku itukelamo keo , o njanja mu ku iyapa, ku ku ngwisela mu maulu a Paulusi na Sailasi, ³⁰Keo o apanisetha panzi na ku amba ngao, "Mulena, ni tende ngepi nga ni yoisiwe?" ³¹Keo amba ngao, "Oitane o maii a Mulena Jesu,keo mo yoisiwa,owe naa no thuwo thoye oshe." ³²Mona muambela o maii a Mulimu, na aali muthuwo thaye oshe. ³³Keo o mulibeleli o ashimba etho nako etho no usiku, keo o akusha o ilonda, oye naa neekala muthuwo thaye oshe keo a kolobethiwa wangu-wangu. ³⁴Keo o leta Paulusi na Sailasi muthuwo thaye keo o apa oilya, keo o wapela onene shemwa na thuwo thaye , ngao ona etana ku Mulimu. ³⁵Apa o mushinonga, a thekisi keo atuma o maii kwa libeleli, na kwamba ngao, "Mu teneke awo alume athe." ³⁶O mulibeleli keo p biya o yambo kwa Pauluse, ngao, "A thekisi a na tumu o liñusa o kwange ngao muthe." ³⁷Keo Pauluse o aambela ngao, mwana tu likaula kale na ku tuatula nje, shiwango tu tenda ngao twa libumo lya Maroma-mane mona tu yumbela mutolongo. Ngeno a singa ku tulukulula mu mu ku ku oleka? nje! Mwa teneke ao shemwa a wiye a tu lukulule. ³⁸A libeleli keo a biya a maii kwa thekisi, keo apa na yuba ngao Pauluse na Sailasi Maroma keo eyapa. ³⁹A thekisi keo a wiya ku ku nyatha okwoo na kwaa tundisamo, kwa nyepa ngao a tundemo muno mu muleneñi. ⁴⁰Keo Pauluse na Silasi tunda mu tolongo na ku wiya ku thuwo tha Lydia. Pauluse na Silasi apa na mona alumeli keo wa tiisa omicima na kutunda mu muleneñi.

17

¹Apa na pita mu mileneñi tha Amfipolisi na Apolonia,aawiya mu muleneñi wa Tesalonika, mo no mwikala e sinagoge tha Majuda. ²Paulusi wendi e thitho thae o mu no thi kaela otho koo, mu ma sabata maatu oambaula noo ku tha mu mañolo. ³Oshokoola a mañolo na ku tolokanga ngao neli swanelo Kelesite ku nyanda nakwi nguka kame kwa kufa. O amba, "Oyu Jesu ni mi tonweela yo Kelesite." ⁴Amweya Majuda na apelethiwa ku njoina Paulusi na Silasi, ku pakapo na palo thi kulu tha Magerike no ku kutekiwa, na sikwata sikulwana tha eteleli no akathi. ⁵Kono a Majuda no mbula kulumela bakeñisa sa ku kwata muna, akashimba a lume a nyangunyu mu musika , a waneka limbuta pamweya, naku paka o muleneñi woshe mu nyungano. Kuka lwitha e nthuwo tha Jasoni, mo na thaela ku ka shimbamo Paulusi na Sailasi; kwa leta kwa anu. ⁶Kono apa na kana kuka wana , a kokakela Jasoni na amweya mizwale kwa abusi no muleneñi ku kuweela, "Aa alume a ana mbilumuna e litunga ku li leta pashi ana wiya na kuno. ⁷Aa alume ana amuhele Jasoni a thebetha ku lwitha o mulao wa Sizare; amba ngao kwali mulena wawo-Jesu." ⁸Mwana shupa e limbuta na akulu no muleneñi a nayuba e inu. ⁹Kono apa mana ku shimba mali kwa Jesoni na kwaye keo a lukulula. ¹⁰O yo usiku wo, a lumeli a twala Paulusi na Silasi ku Berea. Apa na ka kuma ko, akangena mu sinagoge tho Majuda ¹¹Aa mo na kwata emichima thiwa ku pita aya no Mutesalonika, kakuli mo na amuhela e lii na minaano tha ku kutukitha, ku tatula a mañolo liiwa na liiwa ngao a mone endi einu mo ilyele ngeyo. ¹²Ka mukwa ongeyo aangi na lumela, ku pakapo naangi alume na okathi a Magerike no susuwezo. ¹³Kono a Majuda no mu Tesalonika apa na yuba ngao Paulusi a amba elii lya Mulimu mu Berea, keo athako na ku ka ngundunganya na ku ka katatha elimbuta. ¹⁴Keo wanguwangu, a lumeli a tuma Paulusi ku tha ku liwate, kono Silasi na Timotea keo a siyala. ¹⁵Aa na thindeketha Paulusi a mu twala kule ku muleneñi wa Atene. Apa naka siya Paulusi muuya, keo a muhela taelo ngao Silasi na Timotea a wiya wangu okwae. ¹⁶Apo yo atatela mu Atene o moya waye ukathiwa mu kaili pa ku mona o muleneñi wa kamba wa tulimu. ¹⁷Keo o ambaula liiwa na liiwa mu sinagoge na Majuda na akoo ao na lapelanga Mulimu, na mu musika kwao na ikalamo. ¹⁸Kono ma Filosofi amweya no tuto tha Epikure na stoic aambaula naye. A mweya amba, "Ike eyi oyu no ku uuya mukanwa a singa kwaamba?" Amweya ngao, " A monahala ku ithaena anu ku koñeela milimu tha mbula ku limukiwa," kakuli mwa na ambaula e evangeli tha Jesu na ku inguka kwa afu. ¹⁹Ashimba Paulusi ku muleta kwa Areopaga, ngao,"Tu limuke ethi tuto thipya o ambaula? ²⁰Wa leta einu ya ku komokitha mu matwi etu. Mungeyo twa thaela kulimuka einu ya pilula ike." ²¹(Oshe no mu Atene na angenda oshe a tunga mo njeko ei na tenda mu nako tho kwanda ku ambaula kapa ku tethetha thinu thi pya.) ²²Keo Paulusi o imana mu kachi no Areopago na ku amaba, "Omwe mwa alume a Muatene, Na mona ngao mwa lapela mu nthila thoshe. ²³Kakuli apa no ni pita na lemuhla ai muna paka no ulapeli wenu, Moeina wana aletare pali" muñolo wa ngeya," Ku Mulimu no kwa limukiwa." Isi mu lapela mu kulwa ku limuka, ethi tho ni mi yubutha. ²⁴O Mulimu no umba elitunga ne eilimo yoshe,po mane oye Mulena wo liwilu na pashi, ka tunga mu matempele no ku belekelwa na makaa kau. ²⁵Kapa ku belekelwa na makaa a anu endini kothili ethi a thaela,kakuli oye yo paanu o moyo na ku pafaela na inu yoshe. ²⁶Ku tunda mu munu mweya no umba e mishobo tho anu ngao ekale peulu na kaye, na ku apakela a manako na miseto no ibaka yoo omu a yoya, ²⁷ngao a saele Mulimu keo mwendi na ku saela e nthila no kuthokwae na ku mu wana, Kono kali kule netu kao. ²⁸Kupilela amwae twa yoya na ku nyanganya na kwikala omu tu lyele, wendi ni o muñoli no mashitanguti ngao, 'Kakuli natwe twanaye.' ²⁹"Pomone ngao natwe twaana Mulimu,kotuna kungela ngao a mufuta wo umulimumu wa kufeka na gauda, kapa silivera,kapa , liwe eiswaniso unaumbiwa na thubo na minahano tha munu. ³⁰Kame Mulimu no paka ku nyonga a manako no kulwa ethibo, kono pelo a laela munu yo munu yoshe koshekoshe ngao abake. ³¹Mu libaka lya ku tomenako mba atula

a kaye na ku luka ku ku tusisa oyu munu a nakete. Mulimu o napu o upaki wa yu munu kwani nani paku muingukitha kumu tunditha kwa afu.³²Keo a lume no mu Atene ayuba yo ku inguka kwa afu, a mweya keo a shendaula Paulusi, kono a mweya keo amba, ;Motu ku tethetha kame pa thiambo ethi;"³³Ku tundapo Paulusi wa thiya. ³⁴Kono a lume amweya keo a munjoina na ku lumela, na ku pakapo Dianosiya o mu Areopago, o mukathi oisaniwa Damarisi, na amweya nao.

18

¹Apane kupwa eyo Paulusi keo otunda mu Atens nakutha mu Korinte. ²Oko mwana kakuwana na Mjuda olithina lya Aguila,oyo no helekiwa mu Pontus noyu notunda ku Itali na mbiyama wae olithina lya Priscilla,kakuli Claudius mwana laela a ma Juda oshe ngao atunde mu Roma. Keo Paulusi otha okoo. ³Kakuli mwana sebetha musebethi umweya noo, mwana tomana naku sebetha noo, O musebethi no neliwaku panga maseili.⁴Elini Sabata Paulusi mwana ambaa iambo mumasinagouge, kulika kuwaneka pamweya Majuda na Magerike. ⁵Keo apa nawiya Silasi na Timotea ku Macedonia, Paulusi notukufalela kuluta elii, kuno yopa oupaki kwa Majuda ngao Jesu yenyio Krete. ⁶Kono a Majuda apa na munyefula naku mutukana,keo Paulusi onyungumuna eei apalo yaye hokoo naku aambela ngao, "Ounyinga wenu uikale pamitwithenu; Ome koni kwrite mulandu. Kutunda pano ome natha Kualichaba."⁷Apa natunda apo keo otha muthiho tha Titus Justus, no mulume noiypa Mulimu. Ethio thae monethiikala kunyonga na synahoge. ⁸Krispo, o mukulu nomu sinagoge,mwaneitana ku mulena, pamweya naa nothio tha ee oungi noa Korinte mwana yubithitha na kukolobethiwa. ⁹Mulena keo wamba kwa Paulusi mupono outhiku, "Kona iyapa,kono oambe kona mwena ambuu. ¹⁰Kakuli naikala noye,njeko oyu mbolika kukutenda unyangunyuka kakuli nakwata anuu angi oomu mumuthi. ¹¹Paulusi keo oikala omo mumuthi silimo na makwethi mutanu nathi mweya,kuluta elii lya Mulimu mukachi koo.¹²Kono Gallio apa naikala omubusisi noAchaia,o Majuda keo akuyuba nakupilukela Paulusi nskumuleta pathi pula tho katulo. ¹³Keo ambaa ngao, oyu munu asundula anu ngao alapele Mulimu noku lwisa oo mulao.¹⁴Paulusi yosahela ngao aambe,Gallio keo wambela Majuda, "Omwe Majuda, nga kwathekithiwa ufosi unyangunyuka kapa mulandu walunya, nga monimi teethetha. ¹⁵Kono kakuli mwaipula yo mai namathina neiyo mulao wenu, eyo mukumoene mofoti. Konithaela kupiluka muhatuli weei yambo kao."¹⁶Gallio keo wachitha mukuta. ¹⁷Keo oshe akwata Sosthene, omwendisi no sinagoge,nakumu fulela potho no kuta. Kono Gallio noyemwa kuitwaela ngana.¹⁸Paulusi,mumanyima nokuikala maiwa mangi omo,keo osiya akwae nakuhupukela mu Syria na Prisila na Aquila. Nakusila kale njee, Senkerya,keo olendiwa ouki thae bakenitha outamo natenda. ¹⁹Apa naka fweka mu Efethe,Paulusi keo othiya Prcila na Aguila omo,kono oye mwana tha mumasinagoge na kukaambaula na Majuda.²⁰Apa nalomba Paulusi ngao atomanenoo nako thile,nokana. ²¹Keo walaetha,ngao,"Mboni mihukela kame haiba Mulimu mbo wapela." Keo ofuula kutunda Muefethe.²²Paulusi apa naka fuweka mu Caesarea,keo otha nakulumelisa ekeleke tha Jerusalema na kutha ku Antioke. ²³Paulusi apana kuotha maiwa mu Antioke,keo ofunduka nakutha mulitunda lya Galatia na Frigia nakuka thisetha alutiwa oshe.²⁴Keo Mujuda omweya oithananiwa Apollos, oyuno ekelwa mu Alexandria,keo owiya Muefese. Oyo mulume mwana ambaula ngasiwana kutalifela amanolo thiwana. ²⁵Apollo mwana lutiwa nothila tha Mulena. Kakuli mwana tundamena mumepe thae, mwa namba nakuluta homai a Jesu natokomela, kono mwana limuka ambu okolobetho tha Joani. ²⁶Apollo keo oateka kwamba mumasinagoge na undume. yena kuiyapa. Kono Prsilla na Aquila namuyuba,keo amuihaena kunyonga na kumuambela othila tha Mulimu kupita omuna thilimukela.²⁷Ee nako nathaela kutha ku Achala,alumeli mwana mususutetha kuñolela alutiwa noku Achaia ngao a muamuamwele. Apa naka kuma nokatutha enene anaitana musishemo tho Mulimu. ²⁸Apollo mumaata makulu no alula Majuda pa patalatha, nakua kolwitha mumanolo ngao Jesu yenyiko Kelesite.

19

¹Mono kuwiya kutendaala ngao Apollosiyoli mu Korinte, Paulusi keo opitela ku kalulo no kuwilu no litunga na kuwiya mu tolopo tha Efese, na ku wanamo a alutiwa. ²Paulusi keo wa ambela, "No muamuwela e Mepo thi kenu apa no mu lumela?" Keo a mwa ambela ngao, "Nje, ka twa yubapo na ya Mepo thi kenu kao."³Paulusi keo wa amba, "Mono mu kolobethiwa na ike?" Keo a mu ambela, "Na kolobezo tha Joani?" ⁴Paulusi keo wa alaba, "Joani mwa na kolobezo na kolobezo no ku baka. Mwa na ambela anu ngao a lukanela ku itaena oyu mbo wiya munyima thaye, katulusa ngao, kwa Jesu."⁵Anu apa na yuba ngeyo, keo a kolobethiwa mu lithina lya Mulena Jesu. ⁶Keo apo Paulusi na apaka o makaa, o Mepo no ku kena keo thiwiya okoo naku kalisa kwa amba mu mishobo na ku polofita. ⁷Kwa waneka oshe neli likumi na ili lya alume.⁸Paulusi keo oi ngena mu Sinagoge naku luta enene pa nako no thi inga ku kwana makwethi mutaanu, ku ku luta na kua thuthuetha yo mubuso wa Mulimu. ⁹Kono amweya Majuda apa na tiya e michima naku kana ku yuba, keo atateka ku amba yo wui wo Nthila potho no limbuta. Paulusi keo wa thiya na kushimba aalutiwa kutha naye, ku ku luta noo liwa na liwa mu muyaho no ku ku tutela wa Tiranusi. ¹⁰Eyi no izwela pili mu ilimo yi ili, ngao oshe a nayoya mu Asia a yube e lii lya Mulena, oshe a Majuda na Magerike.¹¹Mulimu mwana tenda ma makazo aku komokisa mu makaa a Paulusi, ¹²ngao shiwa o tu taulo na maina na kwata apa na twa liwa kwa akuli na matuku na atunda mi na mepo tho mathilo kwa atunda.¹³Kono no kuikala majuda no kutunditha mepo no pita mwetho sibaka. Keo e thana elithina lya Mulena Jesu ngao aape maata peulu no mepo no mathilo apa amba ngao, "Mu lithiza lya Jesu elyo Paulusi a kutatha, na ku laela ngao o mutunde." ¹⁴O muprisita mukulu no Majuda, wa lithina lya Sikeba, no kwata ana alume a kupwa mutaanu na ili ana tendanga owu musebethi.¹⁵Mepo tha mathilo keo thia alaba, "Jesu na mu limuka, na Paulusi na mu limuka; kono owe ani?" ¹⁶E mepo no mathilo no thikala moyo mulume no thithela ako ku tundisa e mepo ku kaa lwitha na ku alikaula. Keo alupuka munthiwo sheshe ana holofala. ¹⁷Ei yoshe no ilimukiwa kwanu oshe, Majuda na Magerike, ana na tunga mu

Efese. Ne yapa enene, na lithina lya Mulena Jesu no li utekiwa.¹⁸ Kame, oungi wa lumelina wiya na ku baka na ku kumeela ouyi woo na tenda.¹⁹ Oungi a natenda einu no mapipo na leta o mabuka oo pamweya na ku atumbeka pa meo nwanu oshe. Apa na paka mu mali, neli makumi mutaanu a silivera.²⁰ Keo e lii lya Mulena no liyanduluka mu mu manthila maata.²¹ Mu manyima a Paulusi ku mana o musebezi waye mu Efese, keo o nana Mepo thaye ku pita mu Macedonia na Akaia mu nthila yo tha ku Jerusalema; keo wa amba, "Apa ni mana kuikalamo, na swanela kame kutha ku Roma." ²²Paulusi keo otuma ku Masedonia atusi aye a ili, Timotea na Erasisusi. Kono oye no siyala mu Asia pa nako thi nyonyo.²³ Isali mwetho nako etho keo ku tumbuka mufilifili ukulu Muefese kutha mu lii lya Mulimu.²⁴ Kakuli mulume omweya sikwala tha kupanga inu pa silivera oi thaniwa Demetriusi, no panganga tutempele pa silivera twa Atemisi, no fumisa enene apangi eyo.²⁵ Keo o waneka oshe abeleki no wo musebezi na kwa ambela ngao, "Alume, mwa limuka ngao mwezi pisinisi twa wa namo mali mangi."²⁶ Mu na mono na ku yuba ngao, ka Muefese ambu kao, kono mane mu Asia yoshe, Paulusi ona thuthuetha na ku pilula anu angi. A amba ngao njeko milimu tha ku panga na makaa.²⁷ Ka ukalu ambu wa musebesi wetu ku kana ku thaeliwa, kono mane na tempele tha mulimu o munene wo mukathi Atemisi mo thi skwauka. keo mwa ulwithiwa naukulu waye, oye oshe mu Asia na litunga shoshe a lumbaetha."²⁸ Apa yuba ngeyo, keo a lwana enene naku kuwa, amba ngao, "Munene Atemisi mulena wa Maefese."²⁹ Mulenen'i woshe keo upwela mufilifili, anu mu ku ku yubaoshe keo ai tukela mu thibaka tho mabuhelo(mapepangelo). Na kwata Paulusi na oshe na ikala naye, gayiusi na Arisitakasi, awo na wiya naye ku tunda ku Macedonia.³⁰ Paulusi mwa na thaela ku wiya ku limbuta no anu, kono aluti keo a mukanisa.³¹ Kame, amweya manduna no polovinci tha Asia a onyi aye na mulomba nga ka naingena sibaka tho libuelo(mapepangelo).³² Anu amweya mwa na kuweela thinu thi mweya, akwao thaso, kakuli o limbuta mono likala mu mufilifili. Oungi woo mane no wimwa ku limuka eyi na ku waena pamweya.³³ Amweya mu limbuta na eleza Alekithada, oyo Majuda na paka potho. Keo Alekithada oyi meka likaa, mu ku thaela ku kukalabela ku sicaba.³⁴ Kono apa mana ku lemuwa ngao neli Mujuda, oshe na kuwa pa nako tha kuinga ku kwana manako meeli peulu no mai oo, amba ngao, "Munene Atemisi wa Maefese."³⁵ O mun'olo no tolopo omana ku mwenitha e limbuta, keo wa amba ngao, "Omwe alume a Efese, ani munu okana ku limuka ngao Mulenen'i wa Efese onyiko mubabaleli wa tempele tha Atemisi omunene na wa siswaniso no singwa ku wilu?"³⁶ Ku mona ngao ei inu njeku kaniwa, mwa swanela ku mwena na ku kana kutenda simweya mu ku nyangupa.³⁷ Kakuli mu nalete a alume poso no kuta kono kai isinyi ku matempele kapa inyefuli ya milimu thetu kao.³⁸ Mu libaka lya ngeyo, haiba Demetriusi na mbuti akwaye ali naye akwite thiambo na munu yoshe, o makuta ana lukuluka na aatuli mwali. Mu the muka kuthekise.³⁹ Kono haiba koili yayo inu mu thaela, mutopeeliwa mu mi kopano thi kwazo.⁴⁰ Tuna kuingenye muukalu kutha mu mufilifili tho liiwa lyapelo. Njeko libaka nou musunga, kame tu shemwa kutwesa ku itoloka.⁴¹ Apa mana kwa amba ngeyo, keo okwala o mukopano.

20

¹Apa no upwa o muyoy, Paulusi no tumena alutiwa na kwa thuthuetha, kwaa laetha na kwa thiya kutha ku Macedonia.
²Apa naa mana kupita mulalo na ku amba mai mangi a thuthuetho o kwoo, keo otha Mugerike.³ Apa na manitha mo makwethi maatu, a Majuda naa kwata mulelo wa ku mu lwitha yo li pepi na ku upukela ku Siria, keo ouka nthila tha Macedonia.⁴ Aanaa muthindeketha ku ka mukumitha ku Asia neli Sopatelele mwana Pirus wa mulume wo ku Berea. Aristarko na Secundo, oshe alumeli ku tundeela ku Matesalonika. Gayusi wa ku Derba; Timoteya; na Tikiko na Trofimo kutundeela ku Asia.⁵ Kono aalume na kutangetha okwetu na ku ka tutateela mu Troasi.⁶ Keo tu upuka kutunda mu Filipi munyima no maiwa no mathima no kwaa paka umela anapu, mi mu mayiwa mutaanu no tuka wiya okoo mu Troasi. No tu ikala mayiwa mutaanu na meeli.⁷ Mu liiwa lya makalelo mu viki, apa no tu kuwana kulya ithima, Paulusi mwana ambaula ku alumelumeli. Mwa na kengeela ku funduka eliiwa no litatama, keo oeketha ku amba oulumiwa kutwala pakachi ko usiku.⁸ Mono kuikala malambi mangi mangi mu muthiyo no kuwilu o mu no tukuwaena.⁹ Mulihaulo monokutoomana ndumbaana no ithaniwa Eutiko, oyu no tha mutulo tunene kulala. Apa Paulusi na amba pa nako thile uyo ndumbana ntongwa ku nthiwo thaku wilu naku kanoniwa yo nafu.¹⁰ Kono Paulusi keo tha pashi ku ka mubutumana, na ku mufumbatela. Keo wa amba ngao, "Komuna lwana kame, kakuli ayoya."¹¹ Keo oukuluka kame ku muthiyo no kuwilu na ku katapela ithima na kulya. Apa namana kwa ambaula no pa nako thile kutwala a mathikuthiku, no funduka.¹² Keo aleta o ndumbana yoyoya mi a omba ombiwa enene.¹³ Otwe no tukutangetha kuthiya Paulusi na kuupukela mushambwa liya tha Asosi, Omu no tuswanela ku ka longa Paulusi. Omo monyiko na thaela kutendela oye, kakuli mwa na thaela kuenda na makondo.¹⁴ Apa na tuwana mu Asosi, no tu mulonga mu sisepe kutha naye ku Mtileni.¹⁵ Keo tu fuulamo na kuka kuma eliiwa litatama sooli thili mabapa na sooli thana pa sooli tha Samosi, mi aliwa litatama ko keo tuka kuma mu tolopo tha Miletus.¹⁶ Kakuli Paulusi mwana saela ku pitela Efese, ngao kana sinyo nako mu Asia; kakuli mwa na nyangupela ngao aka kuwane mu Jerusalema mu liiwa no Pentakota, haibandi mo no ku konahala ngao a tende ngeyo.¹⁷ Mu mileta keo a tuma alume ku Efese ku ka muisaena akulu no keleke.¹⁸ Apa na wiya kukuma okwaye, keo wa ambela ngao, "Omwe mwa limuka ku nda Oliiwa lya matatekelo no ni lyata likondo mu Asia, omu no ni belekelanga nenu."¹⁹ Mono ni zwelapili ku sebeletha Mulena mu ku ku paka kushi mu mi nahano na kungwa myothi, na mu miliko no thitenda ala okwange, mu mabaka no mifumboku Majuda.²⁰ Mwa limuka ka na mi olekela thiambo kao ku kana ku mi taluthetha inu yoshe, ya utokwa, no mu noni mi lutela mukachi kaanu na kutha munthio na thio,²¹ Ku kutatha koshe ku Majuda na Magerike yo ku baka oku kutwala kwa Mulimu na ku lumela kwa Jesu mulena wetu.²² Pano mu mone, natha ku Jerusalema, muku apelethiwa ku Mepo nje ku limuka eyi ikana tendahalela kuya,²³ Kendi ngao o Mepo thikenu thini pakele mu tolopo na tolopo ethi thialele okwange ku mangiwa mu mawenge na ku nyandithiwa.²⁴ Kono mona oupilo

wange kuikala wautokwa kao anga ambu na manitha okangithano na ku manitha o musebezi ou no ni amuhele kwa Mulena Jesu, ku ikale upaki ku evangeli no lilato lya Mulimu.²⁵ Pano mu mone, nami limuka moshe, kwao no nitha ko kuasanya ya mubuso, muimwa ku mona lupala lwange kame.²⁶ Nami kutatha kame pelo, ngao ina lukuluha ku unyinga no anu.²⁷ Kakuli no niimwa ku kwanga ku kutaza okwenu etato tha Mulimu thoshe.²⁸ Mu libaka no ngeyo mu ku babalele mofoti, na mutapi woshe wo alumeli owu mepo thikenu una miketele ku babalele. Mu tokomele kulisa thiwana e keleke tha Mulimu, ethi na ula na unyinga waye.²⁹ Na limuka ngao ku manyima ange, iwi ya kukaluka moi wiya mukachi kenu na ku kana ku yebela o mutapi maneke.³⁰ Na limuka ngao na mukachi kenu amweya anu mbe mana naku amba mai aku thiama ngao a kokele anu angi okoo.³¹ Keo mu ku tokomele. Mu anuke ngao mulimo yaatu no ni imwa ku mikwanga ku mipa tokomelo uthiku na muinonga na miothi thiyenga-yenga mu meo.³² Pano na mi paka mu makaa a Mulimu na lii lyae no lilato, eli litwetha ku mi kulitha na ku mi pa uyoo kwao oshe na tha kukenithiwa.³³ Kana lakalithe Silivera tha munu kao, gauda, kapa ikumango.³⁴ Omwe shemwa mwa limuka ngao aa makaa na thebetha eyi noni thaela a noni kala noo.³⁵ Muinu yoshe noni mi pa mutala o mu mutwetha ku tutha a nombula maata mu ku sebetha, Jesu, Omai namba oye shwemwa; "Fuyawethi the kala mu ku pa kupita mu ku piwa."³⁶ Apa mana kwamba ngeyo, keo o fungwama na ku lapela noo oshe.³⁷ Mono kuikala ku lila kunene na ku kuambatelana Paulusi na ku mu thipita.³⁸ Oshe mwa na swaba mu libaka lyei na amba, ngao kamba mumonoo lupala lwaye kame koo. Keo a muthindeketha ku mutwala ku sisepe.

21

¹ Apa no tumana ku athiya naku tafaula, monetu liba aambu ku muleneñi wa Cos, e liwa no litatamako ko mo notutha ku muleneñi wa Rhodes, kutunda oko keo tu tha ku muleneñi wa Patara.² Apa no tuwana sisepe sikulu tho thi upuka kutha ku Phoenicia, mono tu kaingena mo naku fuula.³ Tumana kumona Cyprus, ku muyumbela ku thimowe no thithepe thikuli. Mono tu buwa kutha ku Syria nakukakuma ku Tire, oko thithepe nothi kalongola itele.⁴ Apa no tumana kuwana aalutiwa, mono tuikala maiwa mutaanu na maiwa meeli. Mu Mupo na eketha kulomba Paulusi ngao kana tha ku Jerusalema.⁵ Omaiwa etu apa naapwa, no tufunduka na kuzwelapili mu mweendo wetu, keo oshe na ambiana oo na anoo, mwana tu thindeketha kutunda mumuleneni. Keo tutongwama toshe pa likamba, na tulapela,⁵ na kukulaetha. Keo tulongana mu thithepe thi kulu, ao mwana uka kumuthi.⁷ Apa notumanitha mweendo no thithepe kutunda ku Tire, tukuma ku Ptolemais. Oko mono tuka lumelitha akwetu na kuka ikala noo pa liiwa limweya.⁸ Kacana mathiku keo tufunduka nakutha ku Caesarea. Monotu kaingena mu nthuwo tha Mafilipi, o muluti, omweya wa mutaanu na aili, mono tu ikala naye.⁹ Keo oyu mulume mwana kwata anaye ane aa lanjo ana polofita.¹⁰ Apa no tuikalako maiwa, keo kukeya mupolofita omweya no ithaniwa Agabus.¹¹ Mwana wiya okwetu nakushimba lukanda lwa Pitolosi. Keo akumanga kuoukumanga ku makondo naku makaha nakuamba ngao, "Ethithonyiko thina ambiwa ku mepo thiwa, omu mo nyiko Majuda no mu Jerusalema mbamangela mulume ominyo oyu minya lukanda."¹² Apo no tuyuba eyi yinu, otwe na anu na tunga tunyepa Pitolosi ngao kana tha ku Jerusalema.¹³ Pitolosi keo oalaba, "mwatenda yike, kulilana na kucolaula muchima waange? kakuli ina kutukitha, kaku ni manga ambu kao, kono nakukafela mu Jerusalema kufela lithina lya Jesu."¹⁴ Pomona Paulusi noyi mwa ku thuthuthiwa, mono tumwena na ku amba, "Kutendahale tato tha Mulena."¹⁵ Munyima no maiwa, tushimba mikotana thetu na kutha ku Jerusalema.¹⁶ Keo tutha na apositola amweya kutunda ku Caesarea. Mwana wiya mulume wa lithina lya Mnason, omulume no tunda ku Cyprus, o mulutiwa no pili. Oyu mbotu i kuikalanga naye.¹⁷ A panatu kuma mu Jerusalema, akwetu mwanatu amuhela siwana ana wapela anene.¹⁸ Kaca namathiku Paulusi otha netu kwa Jakobo, kame akulu oshe mwana ikala ko.¹⁹ Apa no mana kualumelitha mwana tonoola thimweya na thimweya eyinu yoshe Mulimu na tenda ku malichaba kutha mu muthebethi waye.²⁰ Amana kuyuba eyo, mwana lumbangetha Mulimu, kame mwana muambela, "Ona mono, mukwange, alule angachi an aitana mukachi ka Majuda. Oshe mwana imana ku buluka mulao.²¹ Ana ambeliwa yoye, ngao walutanga ama Juda oshe aikalanga na malichaba ngao ateneke ya Mushe, Kame wa ambelanga ngao kaana twalanga anoo ku mukanda kame ngao kana koñela thitho.²² Motutenda ngepi? Mwa yuba hemwa ngao ona wiya.²³ Otende eyi tukuambela, Twakata alume ane a nyatele aanu ku taama.²⁴ Oshimbe aa alume okaku kenithe noo, na kukaika omathinyehelo ooo, ngao aka lende mitwi thoo, Keo munu na munu mwa limuka nga eyi naa mbeliwa e yoye neli ya ma luthi. Mwakututa ngao wa yoya kulatelela na ku mamela mulao.²⁵ Kono kutha ku malichaba aa anaitana tuna ñolo emihupulo thetu a aswanela kuteneka inu ya matabelo a maswanitho, mu unyinga, nainu no kwa mwaala unyinga na uhule."²⁶ Keo Pitolosi oshimba ao alume, eliwa litatama ko keo akaku kenitha pamweya noo, Keo atha mu tempele, kuka lemutha a maiwa aku kenitha apa akwana na manubu apa swanela kupitithiwa pamunu na munu.²⁷ Omaiwa mutaanu na meeli atha mukupwa, amweya ama Juda na tunda ku Asia, amona Paulusi mutempele, na ithana anu oshe na ku mukwata.²⁸ Mwana kuweela, "Alume a maisilaele, mutututhe, Oyu yonyiko mulume oyu lutanga alume oshe einu yoku lwitha anu koshe koshe, Mulao nathino thibaka; kutunda apo onalete ma Gelize mutempele naku thinya thinya ethibaka thikenu.²⁹ Kakuli na amona Trophimus omu efese naye mumu leneñi, mwana kengela ngao Paulusi no muleta mu Tempele.³⁰ Muleneñi oshe mono u nyungana enene, na anu oshe mwana muitukela naku kamumanga Paulusi, Nakukomokela pathi tha tempele, omapito muwangu wangu na shokiwa.³¹ Mukuthaela ngano amuiipae, olinutha li kama ku mukulu no tupitaho wa malonda a Jerusalema ngao aikala muthiyongili.³² Apobene keo oshimba masole na akulu oo naku itukela kulimbuta. Anu apana mona okapitao mukulu na masole keo nateneka ku pumaula Paulusi.³³ Keo okapitao mukulu apana shenyeena keo okwata paulusi na ku muela la ngao a mangiwe mawenge meeli. Keo oye pula ngao oye ani neyi anatende.³⁴ Anu amweya mu limbata nakuweela thinu thimweya akwoo kame thatho. Bakeñisa ngao kapitao nashimwa ku kwata niti mulibaka lya miyoyo, keo o laela ngao

Paulusi aletiwē mutolongo.³⁵ Apa kuma pa mazineno, mwana shimbiwa ku masole mubaka lya mufilifili tha limbuta.³⁶ Keo olimbata lyaanu no lia akoñela na kukuweela, "Mutunde okwae."³⁷ Paulusi apa naikala oeo na kuingena mu tolongo,keo oamba ku mukulu no masole, "Waniitanitha kwamba thinu okoye." Kapitao mwana amba, "Waamba Sigerike?"³⁸ Ko mu Egepita kao oyo pamweya okwenuhelanga na kuteela olulelune lwa alume no ibulayi?"³⁹ Paulusi keo oamba, "Nomujuda,kutunda mumuleneneni wa Tarsus mu Cilia. Monatunda mumuleneneni nombula tutho. Na ku lombā, oni lumeleze kuamba kwaanu."⁴⁰ Oyo kapitao apana mana kumupa thibaka,Paulusi mwana imana pa mathineno na kuamba na makaha kuanu. Apano kumwena kuluu, mwana amba okwoo mumushobo no Sihebelu,ngao,

22

¹"Akwetu ma ka tate,mu te thethe ku yambo yange eyi ni thinga ku mi ambela."² Apa na yuba Pauluse o amba kwo mu mushobo no the Hebelu keo oshe amwena. Keo amba ngao,³"Ome no mu Juda, mo no ni elekielwa mu Tarsus mu Cilia,kono mono ni ngena e sikolo thange muno mu muleneñi, pa maulu a Gamaliely. Mo no ni leliwa na ku koñela enene e milao tho ayi wetu. Ome no ne maena Mulimu shina o mu mu lyele na mwe pelo. ⁴Mono ni nyanditha ku kuma na ku kwipa, ku manga na ku twala ku tolongo oshe alume na akathi, ⁵shuwango a ma prista a kulu na akulu no milao atwetha kwamba ngeyo. Mono ni amwelanga mañolo ku tunda okwo o ku ni ambela ngao ni shimbe akwange ku Damascus,mono ni a shimba kwa leta ma wenge ku Jerusalema na ku kaa bakisa.⁶ Mono kutendala ngao,apa no ni enda kushenena ku Damascus,munako no mushinonga keo ni mona e litwa lini thinguluka. ⁷Keo ni ngwela pashi na ku yuba lii lyamba ngao, "Saule,Saule,ike eyu ni nyandithetha?" ⁸Keo ni alaba, "Owe o ani, Mulena?" Keo amba ngao;Ome no Jesu wa Nathareta,o yu nyanditha.⁹ Aya ne kala nange na mona e litwa,kono na shemwa ku yuba elii lyo yu no ambo kwange. ¹⁰Keo ni amba ngao, Nitende ike,Mulena?' Mulena keo amba ngao, "Oimane othe ku Damascus. Oko mwaka kwambela yoshe eyu napiwa ngotende." ¹¹Onitundapo njena kumona bakeñisa ku benya no litaa kame no ni shemwa kutwetha ku kwendela kendi ku ni kwatela ku maka aya no ni enda noo kwiya ku kuma na mu Damascus.¹² Keo nikawana omulume oi thaniwa Ananias mulume wa ku koñela enene milao kame wa ku kutekiwa enene na ma Juda noo mo. ¹³Keo o wiya,na kwimana no kwange, na kwamba ngao, 'ameo oye amone.' Apo bene keo ina mumono.¹⁴ Keo amba ngao, 'Mulimu no ayiwetu ona kupu musubethi wa ku limuka eya wapela,ku mona ao no kuluka na ku yuba a mai a pana mu mulomo waye. ¹⁵Kakuli mo piluka o paki waye kwanu oshe kwei yosho na mono na ku yuba. ¹⁶Ngeno ike kano shi tatela? Oimane okolobethiwe,e ibi yoye ikene.oi thane pa lithina lyaye.¹⁷ Oina ka ukuluka ku Jerusalema apo no ni lapela mu tempele,keo ni mona wendi na lota. ¹⁸Na mu mona o ambo kwange ngao,Onyangupe o tunde mu Jerusalema wangu wangu,kakuli ashemwa ku ku yubela apo ambe e yange;¹⁹ Keo niamba ngao,Mulena,oshe alimuka ngao ome no ni manganga na ku paka mutolongo na kwa puaula oshe aya na koñela a mai oye mu ma sinagoge. ²⁰Apo o unyinga wa Stivini o paki woye no u mwaala, na me mo no ni mana kumbali kwitana kame ome no ni mamela yapalo yaaya na mwiipa. ²¹Keo kame oni ambela ngao, "Othe,kakuli mo ni ku tuma kule ku ma Gentiles,"²² Mono mu tethetha ku twala apa na ka manena.Keo oshe a kuwela na kwamba ngao, "Atunde pano pashi omunu no kwikala ngeya,kakuli njena ku swanela ku yoya." ²³A twalela ku ku wela ngeo,ku yumbana eito yo,na ku fufwaela o mumfu mu wilu, ²⁴O mukulu no malicimende keo o ambela ngao a lete Paulusue mu nthuwo na ku tiya,kame o amba ngao a mwipaule na ku mu fula anga limuke ngao yo nyiyo anu mukuwele ngeyo. ²⁵Apa amana ku mu manga na miala,Pauluse keo o ambela omu centurion oyu no imana mupepi, "Kande o mulao wetanisa ku pumaula o mu Roma kame oyu na kana kale ku theki thiwa?" ²⁶Apa o mu centurion na yuba ngeyo,keotha ku mukulu no malicimende keo kamu tonweela ngao, "Ike mu thinga ku tenda? kakuli oyu munu mu Roma."²⁷ O mukulu no malicimende owiya ku mu ambela ngao, "Oni ambele,owe mu Roma ndi? Pauluse koe itana,ngao "Aye" ²⁸O mukulu no malicimende keo alaba ngao, "Mono nika mali mangi mangi pa kwamba ngao ni piluke no mu Roma." Kono Pauluse o mwambela ngao, "Ome mono nielekiwa mu lusika lo ma Roma." ²⁹Keo alume na thinga kumwi paula amu thiya bene popo. O mukulu no malicimende naye kame oiyapa,apo nayuba ngao Pauluse kande mu Roma,yona mana ku mu manga. ³⁰E liwa no litatama, o mukulu no malicimende mona thaela ku limuka o uniti wo ma Juda. ou na mangela Pauluse. Keo amu manguna a mawenge na ku ambela o mukulu no ma prista na akulu no makuta oshe ngao a ku wane, Keo a leta Pauluse pashi na ku mu tomeke pa kaci koo.

23

¹Keo Paulusi otopela mu meo noakulu no kuta na kwamba, "Akwetu, Ina yoyo kwa Mulimu na mikaelo thiwa kupitela pelo." ²Keo omuprista mukulu Ananias oambela aana imana okwaye ngao a mufule pa mulomo. ³Keo Paulusi o mwambela, "Mulimu mwa kufula,owa olimota kukusha ukenu. kanti watomana apo kuni atula na mulao,kono wambela ngao ani fule nje na kukoñela mulao?"⁴ Aa naimana ku nyonga thaye amba, "Monyi ko o tukaena o Muprista wa Mulimu. ⁵keo Paulusi wamba, "kona hilimuka kao Akwetu, ngao muprista mukulu. Kakuli ku na ñoliwa, kokuna ambiwa inyangunyu kwa abusi no anu."⁶ Apo Paulusi na mona ngao omweya mukuta a Saddusees kame a kwaoo Mapharisees, keo oamba nakutiisa mukuta, Akwetu, no Mupharisees, no mwana mulume wa Mupharisee. Kakuli naitana muthuwo tho afu ethi munialutise."⁷ Apa na iaamba eei, keo kwinguka likañi mukaci ko Mapharisee na ma Sadducee, keo anu angi akutapa. ⁸Ama Sadducee amba ngao njeko thuwo tha afu, njeko mangeloi, njeko myoya, kono Mapharisee aitana oyoshe. Keo kuwiya muyoyo ungi. ⁹Keo a ñoli amweya ali ku Mapharisee emaena mu wilu na kukanana, ngao,njeko mulandu tunawana koyu mulume. Ngepi mwendi omoyo kapa lingeloi linamwambele?" ¹⁰Apa no kwiya likañi linene, O Musoca mukulu oiyapa ngao mwendi mwa mbataula Paulusi tu minthi minthi ao. Keo oambela ama soca kutha pashi ngao a

kamu shimbe na ndundata kumutunditha kwaa no kuta, na ku muleta manthuwa tha kutiya.¹¹Keo ousiku utatama o Mulena oimana kumbali thaye na ku mwambela, "Otiye, amuna ni maene ku Jerusalem, moka ni maena kame ku Roma."¹²Apa no lisila, a Majuda atenda mulelo wa kwi paa anu nje nakulimuka na kwaethe, ngao ahimwa kulya kapa kunwa silya kenti apa a mana kwipaa Paulusi.¹³Mwana piteela makumi mane a lume na tenda ou mulelo.¹⁴Keo atha kumukulu no Maprisita na kulu kukalomba ngao, "Tunakwethe na kukuthile ka kulya silya kenti otumana kwi paa Pauluse.¹⁵Keo, apo, muteneke akulu nokuta amulombe ku mukulu no masoca ku muleta okoo endi mwa wiya kwambaula eyambo yaye siwana. Keo otwe, tuna kutukisa ku mwipaa kale nje awiye kuno."¹⁶Kono omwana mantha Paulusi no mulume oyuba ngao ana mutatele na kumu kundamena, keo aingena mumukunda na kuka ambela Paulusi.¹⁷Keo Paulusi oisana musoca omweya na mwembala ngao, "Oshimbe oyu mulumyana otwale ku mukulu no masoca, kakuli okwite yakufusa okwaye."¹⁸Keo musoca oshimba oyu mulumyana na kumutwala ku mukulu no masoca na kukamwambela, "Paulusi o mupanditi mwa na nisana, na ku lombakuleta oyu mulumyana okoye. Okwite yakwamba okoye.¹⁹Keo omukulu no masoca okwata pa likaha na kumutwala ku mukunda na kuka mwipula; ngao eyi iinga kufusa okwange ike?"²⁰Keo o mulumyana o mwambela ngao, a Majuda anakwitana ku ku lombakuleta Paulusi peuntha ku kuta, endi ahinga kuambaula eyambo yae siwana.²¹Kono konaitana Kakuli a pitela makumi mane a lume ana mutatele. Ana kweethe kukana kulya na kunwa kenti apa mwi paa. Pelo ona kutukisa, atatela ambu o koye."²²Keo omukulu no masoca oteneka o mulumyana otha, kuno ana mukanisa, kukatonwela anu ngao ana fusa eiinu o kwange."²³Keo oisana masoca aili na kuambela ngao, "Mushimbe masoca myaanda mbiili akutukise kutha kukakuma Caesarea. Mushimbe naa no kuthina pa ambii makumi mutanu na meeli, kame na myaanda mbiili tha no maonga. Mu fundake oholo tho waatu oo usiku."²⁴Keo aalaela kulukisa ei yamana apa mbathina Paulusi amu twale siwana kwa Felix o mubusisi.²⁵Keo a fola liholo ngeya;²⁶Claudius Lysias ku Mubusisi no ku tha ngama enene Felix, twa mi lumelisa.²⁷Oyu mulume mwana mangiwa ku Majuda mi na iinga ku mwipaa apa no ni kawana na masoca keo nimuyoyisa, apa no ni limuka ngao mu Roma.²⁸Mono singa kulimuka ei namunyasa, keo ni mushimbula kukuta.²⁹Keo ni kututa ngao mwana munyasa pa maputho kukwelela na milao thoo, kono no kuhima ku kwata kanyaso tha ku leta ngao amwi pae kapa a mupake mutolongo.³⁰Mono ni wana lihusa lya kusinga ku mwi paa oyo mulume, apobene keo ni mutumena okoye na kwa mbela aa na mamunyasa ngao a lete eiana mutongauka poso thoye oyoye siwana."³¹Keo a masoca akoñela etaelo thoo. Keo ashimba Paulusi na kumuleta ousiku ku Antipatris.³²Aliwa litatama, ongi no masoca amusiya naa noku thina a mbii kutha naye ao kewo ambii na kakuma mumukunda.³³Apa aa no kuthina ambii na kakuma kwa Caesarea keo apitisa a liholo ku Mubusisi, Keo pitisa Paulusi o kwae.³⁴Apa na mana kubala eliholo Omumubusisi, Keo mwi pula e muleneñi Paulusi apana. apa na limuka ngao a pana ku Cilia,³⁵Keo o mwambela, "Muniku yuba siwana apa a kuthekisa a wiya." Keo wambela ngao a pake munthuwo tha Heroda.

24

¹Mu manyima no maiwa mutanu, Ananias O mu prista o mukulu, akulu amweya na mubusisi no lithina lya Tertullus keo aka kumonatha. Anu mwana letae milandu tha Paulusi pa meo no mubusisi.²Apa Paulusi nemana poso no mubusisi, Tertullus keo mwangetha na kwambela o mubusisi ngao, "Tuna lukuluwa ba keñisa owe mi na pono thoe thina tuletele chinjeo mu litunga lyetu."³Muku tumela twa amwela yoshe eyu tenda, Owe mubusisi Felekisi.⁴Ku pita ngoni ku mange, na ku lombakanyonyo o tu tethethe.⁵Ka kuli tuna wana oyu munu ngao thila kame yo oyio letela ama Juda oshe ku piluka a lwanithi. Yonyio mukulu no Nazarene oyu.⁶No lika ku pindameketha o ulwanithi no kashwau mu tempele, kona kuli ona mangiwa.⁷Kono Lisiasi omu Sole, keo owiya ku mu shimba na mata mu makaa efu na ku twala,⁸mona mwipula Paulusi ei inu mo mu limuka einu yoshe tuna mwangethe.⁹A Majuda oshe keo nao engena muyambo ku tisettha ngao e yambo ya sikuma.¹⁰Kono o mubusisi apa nambela Paulusi ngao ambe, Paulusi keo oalaba ngao, "Na yubisisa One kala ilimo ingi kuno o atula lino litunga, Kona kuli ina wapele ngao ni ku tolokele nofoti e siambo sange."¹¹Wa twesa ku limuka ngao kapa ipita maiwa likumi na maiwa meli apa ni theka ku ka lapela ku Jerusalem kao.¹²Apa na ni wana mutempele, no ni imwa ku shangawetha anu, kapa mu sinagoge, kapa mu muleneñi.¹³Ana imwa kutwesa ku toloka yoshe eyi ana ni mangele okoye.¹⁴Mu uniti na kutonwela ngao, kutha na nthila no ku kushutana mo mo nyiwo ni sebeletha Mulimu no ashemi etu. Netana mu inu yoshe eyi yendela na mulao mane nei noñoliwa mu sipolofita.¹⁵Ni kwite sepo ku Mulimu weti akwange ngao, kati mbo kwi kala kwinguka kwayonwu ku kena nawono mbula ku kena.¹⁶Kona kuli na likanga katata ngao ku ina nyathala poso tha Mulimu na ibupiwa yoshe.¹⁷Mu nako no ilimo ingi ina kauka kame ngao niye ni tuse ama tunga oshe, na kwiya kutenda itabelo.¹⁸Apa no ni tenda ngea, ama Juda no ku Asia neya ku ni wana mu mukiti no ku kukenisa mu tempele. Ko nili mwangi kao kapa mu miyoyo.¹⁹A anu aswanela kwi kala poso thoe kuni angetha, aiba ndi akwite simweya.²⁰Aiba ndi ngeyo a alume aswanela ku tonola ufosi ou ana wana okwange apa no ni mekiwa poso no kuta no ma Juda.²¹Kauli ngao bakeñisa esinu so simweya no ni kuwela onili mukachi thoo, "Ye kulibaka no kwi nguka, no anu no kufa ngao pelo keo ani thekisa potho, thoe."²²Keo Felekisi oyu no kwata o unangu munthila tho, keo achinja Omutheko. Keo o amba ngao, "Apa Lisiasi o mukulu no masole apa wiya ku tunda ku Jerusalem mo ni topela siwana e thiambo thoe."²³Keo o laula o mulandu no ku tolongo ngao, Paulusi apakiwe mutolongo, na ku piwa tukuluo ngao akwae ka nakwanga kumutusa kwei athaela.²⁴Apa no kupita maiwa manyonyo, Felekisi keo oka ku thika na Drusilla ombiyama wae, O mu Juda, na kwi thana Pauluse, oko na wiya ku ku tuta eyi no tumelo kwa Jesu Kelesite.²⁵Kono apa Paulusi na ambaula nae eyi no kulika ku ku kuteka na katulo mbo thiya, Felekisi keo oiyapa na kwamba ngao, "Pano othe. Kono apa niwana nako, mo ni kutumena ngao owiye."²⁶Pa nako thi mweya no naana ngao Paulusi ngo ona mupu mali, mwa na

mutumenanga na kwambaula nae. ²⁷Kono apa no kupita ilimo, ilii, Paulusi Festus keo opiluka mubusisi mu manyima a Felekisi, kono Felekisi mwana wapela ngao a ma Juda a muwi maenange, keo o thia Paulusi yo na mangiwa.

25

¹Keo, Fesitusi oingena mu muleneñi, mu manyima no mayiwa maatu, keo tunda mu Caesavea na kutha ku Jerusalema. ²A ma pulisita akulu nama Juda no ku limukiwa enene aleta e milandu tho kwa Paulusi, keo ai pula Fesitus mu likute- ³amu ambela ngao a tuse ku kana ku pitela kwa Paulusi amwi thane awiye ku Jerusalema, koo ngao a mu kundamene na ku mwi paela munthila. ⁴Fesitasi keo ambela ngao Paulusi ana mu kwata ku Caesarea, kame ko nyiko atha ololo. ⁵"Keo, a atwethe," O amba, othe kuya natwe. Ndi kwekala inu inyangunyu no yu mulume, mo mu ka yamba. ⁶Fesitasi no shemwa kwi kala mayewa akupitela mitanu na maatu kapa likumi keo shelumukela ku Caesarea, eliwa nolitatama keo tomana pa asipula no ufumu na kwaamba ngao Paulusi amu lete okwae. ⁷Apa awiya kukuma, a ma Juda no kutunda ku Jerusalema a nemana pepi, Keo aleta milandu thingi thingi ethi no mbule niti. ⁸Paulusi oku lamulela na ku amba ngao, "Njeko thibi ina tende ku mulao mo ma Juda, kapa ku tempele kapa kwa Caesar." ⁹Festus mona, thaela ku pitela ku ma Juda, Keo alaba Paulusi ngao, "Wathaela ku tha ku Jerusalema ngao ni ka ku atuleleko?" ¹⁰Paulusi oamba ngao, "Ne mana pathipula tho katulo tha Cawsar apo ni swanela ku atuleliwa. Njeko eina fothenze ama Juda, shina omu mulimukela na mwe." ¹¹Ku mona ndi koili eyi ina fotho kame O ufothi wange ndi unene wa twetha ku ni twala ku kwi paiwa, Keo njena ku kana kufa. Kono e yambo yo ku twetha ku ni twala ukwo. Yo nyiyo ni lombwa kwa Caesar. " ¹²Apa Festus na mana o kwamba na kuta thae, keo alaba ngao, "Pomone wathaela kutha kwa Caesar. Kwa Caesar ko nyiko tha!" ¹³Munyima no mayiwa manyonyo, Mulena Agripa na Bernice keo akuma ku Caesar kwiya ku. potela Festus. ¹⁴Mu manyima o mwayiwa mangi, keo Festus o twala o mulandu wa Paulusi ku Mulena; na kwamba ngao, "Kwali mulume omweya na thiya Felex mu tolongo, ¹⁵Apa no ni kala mu Jerusalema, akulu no ma Prista na akulu no ma Juda mona leta milandu na wana poyu munu okwange keo ani ambela ngao ni mu atulele mulandu wa kwi paiwa. ¹⁶Keo oa alaba ngao o mulao no ma Roma njena ku twetha ku atulela munu ngeyo njekale oyu thekethiwa a theke na a muthekitha na ku piwa nako tha ku ku kalabela kweyo ana mwangethe. ¹⁷Keo, apa na wiya oshe kuno, no ni shemwa ku tatela, eliwa noli tatama keo nitomana pa thipula no katulo na kwithana oyu mulume ngao a mu lete. ¹⁸Apo ne mana ana mwangetha emilandu a tonola milandu no ni mona ngao njeko mulandu. ¹⁹Mono ni wana ngao, mona kana ku ku yubanaye pa yambo yoo mu ulumeli na yambo kame ya Jesu oyu nakufa, oywa pindamena Paulusi ngao oshi yoya. ²⁰No ni shemwa ku kwata u niti waku thaela thiwana eyi yambo, keo ni mwipula ngao ndi a wapela k utha ku Jerusalema na ku ka thekelako ei yambo. ²¹Apo Paulusi na ku lombela ngao kane mu tolongo pano a shi tatela o mulelo wo mubusisi, keo ni atula ngao e kale mu tolongo kutwala apa mbo tumu tuma kwa Caesar. ²²"Agripa keo oambela Festus, " Name na thaela ku yuba eyambo yo yu mulume." "Peuntha," Festus o alaba, " mo ku yubela okwae." ²³Eliwa no li tatama, Agripa na Bernice awiya ana kaba, mona wiya mu nthuwo thi kulu ma ma licimande na alume no ku limukiwa enene mu mumuleneñi. Festus keo laela ngao, Paulusi a letiwe, Paulusi keo letiwa okwo. ²⁴Festus o amba ngao, "Mulena Agripa namwe moshe mwa alume tuna ku wana nenu pano mu mone oyu mulume; oshe a ma Juda angi nagi mo na ni ambela mu Jerusalema na kuno koshe mwa na kuwela ngao oyu munu kana yoya. ²⁵Mono ni wana ngao njeko eyi na fotha yo kwamba ngao epaiwe; kaulu ngao mona ku lombela ka ku mona ma 'emperor; ponyiko noni mu tumu kuno. ²⁶Ko ni kwite inu shemwa ya ngana ya ku ñolela mulena kau. Mu libake lyo, yo nyiyo ina muletele okoye, wmwntw shemwa okoye, Mulena Agripa, mwendi ni wa thinu tha ku ñola pau mulandu. ²⁷Keo kame ku shemwa ku monala thiwana ngao ome ni tume o lipanditi na ku kana kuñola thiwana eya na fotho.

26

¹Agripa keo no ambela Paulusi, "Wa twetha kwa amba," Keo Paulusi ondoola elikaa lyaye na ukulamulela. ²"Na ku shimba no fochi ngao ina wapele, Mulena Agripa, esiambo thange pelo ngao o thi yube yoshe eu anani agethe a Majuda, ³Kakuli owe wa limuka a mapizo na sizo sa Majuda. Cwale na ku lombwa ngao otethethe thiwana. ⁴Ya thikuma, Majuda oshe a limuka omu no ni yoyela mu litunga lyange na mu Jerusalema ku tunda ku waikana. ⁵Ani limuka ku tatekela ku makalisetho, Endi etana, ngao mono ni yoya wendi Mufalisi, e kalulo no ku tiya onene mutumelo thetu. ⁶Ne meena pano ngao ni atuliwe mu libaka lya sepo thange ethi na sepisa Mulimu kwa shemi etu. ⁷Ethi sepiso tho nyiko thi na tateliwa ku mishobo thetu likumi na thili tho thi lapela Mulimu na ku sepahala usiku na muinonga. Elyo libaka, mulena, a Majuda yo nyiko ani thekisethe. ⁸Inu mwike omwe mu na kana kwitana ngao Mulimu mwa yoyisa a no kufa? ⁹Ya thikuma, ome na swanela ku tenda inu ingi ya ku lwitha e lithina lya Jesu wa ku Nazareta. ¹⁰No ni tenda eyo mu Jerusalema. No ni paka anu a Mulimu angi mutolongo na maata no ni wana ku tunda ku maprista a kulu, kame apa ne paiwa name no ni itana. ¹¹Mononi kolobisanga angi mu masinagoge na ku pithameketha ngao a nyefule Mulimu. No ni tundamena kwa nyanditha mu munthi mu matunga ao. ¹²Apa no ni tenda eii, Keo nitha ku Damasika na maata no ku tunda ku maprista akulu; ¹³Kame munthila, pakachi no muinonga, mulena, no ni mona litwaa likenu lya ku tunda ku wilu ku pita eli seli no liiwa, mono li thunguluka naalume noni enda noo. ¹⁴Apa no tu ngwela pathi twoshe, elii lyamba nange mu mushobo no siheberu; Saule wani nyandithetha ike? Thi kalungao o lae ku muondo. ¹⁵Keo niamba ngao, "Owe ani Mulena?" Mulena keo oalaba. "Ome no Jesu oyu nyanditha." ¹⁶Oimane, kakuli bakeñisa elyo libaka, no ni monahala okwoye, ku ku keta opiluke mupika na ku paka ino yaambo olimuka e yange pelo nei mbo ni kumonisa kuso. ¹⁷Kame mo ni ku tusa kwa aanu na kwa ichaba oko ni ku tuma, ¹⁸oka fekule meo oo kwa tunditha mu lififi na mu mubuso wa satani, na kwa twala kwa Mulimum keo a wane kwa Mulimu swalelo tha sili ba ku yola o fumu pamweya naa no kukena na kwi tana okwange.

¹⁹Cwale,Mulena Agripa,keo no ni emwa ku shwaula e pono no ku wilu; ²⁰kono,kwao ali mu Damasica weli, na mu Jerusalema,na mulitunga lya Judea,na kwa Ichaba,no ni apa eliñusa ngao a bake na ku pilukela kwa Mulim,kutenda e swanelo no ku baka. ²¹Pelyo libaka a Majuda na ni manga mu tempele na lika ngao ani pae. ²²Cwale ina amuele tuso tha ku pana kwa Mulimu ku leta na liwa lya pelo,ne eman aku pa upaki kwa anikan ana akulu kweyo na amba ama polofita na Mushe eyimbo itendahala- ²³ngao Kelesite mwa nyandisiwa,na ku ikala yo utangi ku yoya ku lifu na ku ambaule eyi no liseli kwa apetu na ku ichaba, ²⁴"Paulusi apa namana uku lamwena, Festas keo wamba na lii lya ku taluka,"Paulusi,wa thaluka; etuto thoe tha ku lyanganisa." ²⁵"Kono Paulusi keo waamba,"koni thaluka kao, mutompehi Festusi, kono na amba ya thikuma na katulo tha ku yubahala. ²⁶"Kakuli mulena alimuka eyi inu yoshe; keo naamba na ku tiisa okwaye,kakuli njeko ei ni swanela ku muolekela; kakuli koya tendahalile ku mukunda kao. ²⁷We tema a polofita,Mulena Agripa? na limuka ngao we tena." ²⁸Agripa keo wa mbela Paulusi,"Mu nako thinyonyo wa twetha ku ni pilula Mukelesite ndi? ²⁹Keo Paulusi oamba ngao,"Na lapela kwa Mulimu,ngao thi piluke nako thinyonyo kepa thile,kowe ofochi kao,naa ani tethetha oshe pelo, aku feke nange, kono nje mawenge ku makaa. ³⁰"Keo Mulena oimana,na mubusisi,na Bernise,nao ne kala noo; ³¹Apa na tunda mukuta,keo aku ambaulitha na ku amba ngao, Uyu munu ka kwite mulandu wa ku ipaiwa kao kapa ku mangiwa." ³²Agripa keo oambela Festas,"Oyu munu nga tuna mulukulula kakuli aku lombela ngao athe kwa Sizare."

27

¹Apa no ku lukisiwa ngao tu upukele na sisepe ku Italia, mo na paka Paulusi na ma pantiti a mweya mu maata a Juliusi o mulauli no mwanda. ²Mo no tu ingena mu sisepe tho mu liwate no thi tunda Adramitiamu etho no thi shinga ku funduka apobene ku munanga wa Asia. Keo tu tha ku liwate, Aristarko wa Tesalonika mu Macedonia notha netu. ³E liiwa no litatamako tu ka fuweka mu mulenen'i wa Sidoni, omo juliasi na ka amuhela Paulusi na sishemo na ku mwitanitha kutha kwa onyi aye ngao a kawane ku babaleliwa. ⁴Kutundapo ke tutha ku liwate mu muluti wa Sipera, ku nyonga na sooli, kakuli e mepo no thi tu kanitha. ⁵A po no tumana o ku upuka e liwate kupitela Silisia na Pamfilia, tu ka fueka mi Mira, mulenen'i wa Lisia. ⁶Omo, no mu liwate tha ku tunda mu Alexandria no thi tha ku Italia. O tu pakamo. ⁷Apa no tuvuwa kanyonyo - kanyonyo pa maiwa mangi mi ku mamano tuna ka kuma mu ukalu pepi na Sinidusi mi keo e mepo tha tu kaena ku eketh omwendo, keo tu vuwa mu muluti wa Kerete, ku ku shunga na Salumone. ⁸Mo tu vuwa ku manyonga na ukalu, kupitela tu kuma pa sibaka thi thaniwa Feya Havenisi. Isali pepi na mulenen'i wa Lasea. ⁹Tu na shimbi nako thingi, e nako tha Majuda tho ku kanokulya thi na piti, keo kwa monahala kwiypisa onene pa ku eketha o ku vuva. Keo Paulusi o apa e mamela, ¹⁰na ku amba, "Alume, Na mona ngao o mwendo tushimba wa makolofalo na masinyehelo makalu, ka ku itele na sisepe, kono na moyo wetu." ¹¹Kono o mukulu no ita mona twala o munahano waye ku mu endithi na min'y'o sisepe ku thiya eyo na amba Paulusi. ¹²Kakuli neli ku kala mupepo ku ikala mwelyo liya, o ungi na enda mu sisepe a eleza ku funduka ku tunda mo, mi haiba ndi mo tu ka kuma ku mulenen'i wa Fonikisi, ku kela o mupepo muya. Fonikisi liya mu Kilete, ku topela mukachi ka mbweela mu mwika liiwa na mutulo na mwika liiwa. ¹³Apa no ku kuya e mepo thiwana-wana ku tunda mu mutulo, keo a buwi a kengela ngao ana wana eyi a nathaele. Keo a yoyola e iendekitho na ku vuwa ku shenyena Kilete, pei na mulundu. ¹⁴Kono mu ka nako ana amba a maata no man'asha, a leta e mepo tha mutulo na musila liiwa, ukalisa o ku kuya ku tunda mu sooli. ¹⁵E sisepe apa thi kwatiwa na lin'ungwa ngao no thi kwanga ku tha pa mepo, keo tupa kwendithiwa na mepo. ¹⁶Tuvuwa mu muluti wa kaoli kanyonyo ke thaniwa Kauda, mu ukalu no tu twetha ku yangwela o sisepe no moyo. ¹⁷Apa amana okupaka e sisepe no moyo, a kutusisa e miala thaso ku mangitha e sisepe no mu liwate. Mo ne yapa mushekeela wa Siritisi, keo a shelumuna e endekitho yo liwate na ku endithiwa ngeyo. ¹⁸Mo tu shimba o mwendelo no ku lwa na n'uli ngao chana mathiku a tateka ku yumbana e itele. ¹⁹Mu liiwa lya waatu a vuwi atundisa eibelekitho no sisepe no mu liwate na, makaa oo. ²⁰Apa no tuulwa e litwa lya liiwa na matungwethi mu maiwa mangi, mi e n'uli thi kulu thi shi lwitha, e thepo tha kwamba ngao nga mo tuyoyithiwa thina tenekiwa. ²¹Apa na enda e nako thile nje ilya, keo Paulusi o imana mu kachi no avuwi na kwamba, "Alume, nga mono mu ni tethetha, na ku teneka kufuula ku tunda Kilete, ngao tukwate ithi kolofalo na sinyehelo. ²²Pano na mi ambela mu kwate un'amwa, kakuli njeko ku sinyehelwa moyo pa kachi kenu, kono e sinyehelo tho sisepe no mu liwate ambu. ²³Kakuli o uthiku unapu ngeya e lin'eloi lya Mulimu oyu ne kala naya, oyu kame na lapela - e lin'eloi lyaye mo no li mana lunyonga thange, ²⁴na kwamba, 'Kone yapa, Paulusi. Wa swanela ku kemana potho tha Sizare, na ku mona, Mulimu mu thishemo thaye ona kupa oshe ao a vuwa noo.' ²⁵Mungeyo mu kwate un'amwa, alume! Kakuli na thepa Mulimu ngao mo kutendaala wendi ni omu a ni ambele. ²⁶Kono mo tukakuma pa munvu mu sooli simweya. ²⁷O uthiku no ku kwana likumi na une apo wiya, shina omu notu nakeli wa oku noku mu liwate lya Adriatike, mukachi ko uthiku a vuwi akengela nga a shenyena ku mulundu. ²⁸A yeleda o unon'i na kuwana a matikanyo makumi meeli; mu ka nako ana, a yeleda tungi-tungi na ku wana matikanyo likumi limweya na mutaanu. ²⁹Mone yapa ngao mwendi mo tu ku lenga pa mawe keo a lwethitha manjanga mane kutunda mu lituthi no ku nyima na ku lapela ngao li thile wangu. ³⁰A vuwi mona thela nthila tha ku thiya e sisepe na ku shelumukitha a kasepe ka kanyonyo mu liwate, na ku monitha ngao mwa ka lwethitha a manjanga/liankora no kutho. ³¹Kono Paulusi o amba ku mukulu no masole na ku masole, "Kandi alume a ikale mu sisepe, mu shemwa ku yoyithiwa." ³²Keo a masole a mbatulu e miala no sisepe na kuteneka hi ku thikukela. ³³A malungathiku apa wiya, Paulusi o a thuthuetha oshe ngao alye ilya. O amba, "Lino liiwa lya no likumi na mane muli pa ku libelela nje na kulya ilya-njeko ethi mu nali. ³⁴Keo na milomba mu ku tapele ilay, kakuli kwa utokwa kutenda ngeyo ngao mu yoye. Kakuli njeko shiwa o mweya mbo ngwa uki shiwa omweya ku mutwi waye." ³⁵O mana ku amba ethi, o shimba ithima na ku ku tumela kwa mulimu oshe a na mono. Ongomauna e ithima na ku tateka kulya. ³⁶Keo oshe na thuthuwethiwa nao keo alye ilya. ³⁷Mo no

twikala twa 276 anu mu sisepe.³⁸ A manisa kulya ya kukwana, na lelupitha e sisepe baken'isa ku yumbela o uloto mu liwate.³⁹ O mushinonga, na shemwa ku lemuha o mulundu, kono mo na mona liko no likwata likamba, keo a ambaulu endi atwetha ku ka fuweka e sisepe muya.⁴⁰ Keo a mbatula a manjanga/liankora na ku thiya mu liwate. Mu nako ethi amanguna e miala no ku mapala no ku thiululithanga na kwi mekela ku mepo e theili ethikulu no potho; na ku liba ku liya.⁴¹ Kono e sisepe thi ka kulenga pa muuwa na ku fuwama. e lituthi lyo potho li kakatela njena ku thi fuwama, eli tuthi lyo ku nyima lichokauka baken'itha maata no man'asha.⁴² O mulelo no masole ngao aipaye a mapantiti ngao ko ku ne kala wa kuyowa na ku panda.⁴³ Kono a mulauli no mwanda mo na thaela ku yo yitha Paulusi keo o atenekitha o mulelo wo; na ku laela ngao a twesa ku yowa a yomboke weli na ku ka kuma pa mulundu.⁴⁴ Keo alume a na thialela a kon'eele, a mweya pa mapala, a mweya pa itele ku tunda mu sisepe. Mi nthila e thi no ku konahala ngao toshe no tu ka kuma pa mulundu.

28

¹Hapano tulethiwa thiwana, Keo tuyuba ngao hwtho yholi thaithaniwa Meleta. ²Haminyo litunga katuhamwelile hambukao, kono natumbula mulili nakuta ha mwele toshe muliba nomvula nokwatehela kuloka hasihenge. ³Keo Paulusi otha kukachiya lyanda thaikunyi ikukutu nakuiyumbela mumulilo, bakeñisa oku enyana keo kutunda mili mu mulilo naku kuku thingathingela kulikaha lyae. ⁴Aminy a litunga apa namona eliyoka linyethaela kulikaha lyae, keo akuambaulisa, "Shemwa oyu mulume lipondo ponyiko napanduka muliwate, Ekatulo nokuluka kathi mulumele tha ngao ayoye." ⁵Kono keo onyungumunena eliyoka mu mulilo mi neli hemwa kumutenda unyangunyu. ⁶Anu mwana tatela ngao mwathimba kapa kungwela mabu pashi na kufa. Kono hapa namutopeela panako thile naku mona ngao njeko eiitendahala okwaye, keo aiipula eminahano thoo na kuamba ngao neli mulimu. ⁷Pepi nomo naikala mono kuikala mi vuu thamukulu oo sooli sa mulume olithina lya Paulusi. Naye notuhamwela thiwana nakutupaka muthioo thae maiwa mahatu. ⁸Nekutendahala ngao Publusi mwana tumbeka olutu naku sulula unyinga. Paulusi apa natha okwae, keo olapela nakumupaka omakaha, na kumu yoyitha. ⁹Mumanyima neikutendahala, anu oshe naikala omo musooli nakola keo awiya nakuayoitha. ¹⁰Keo atukuteka nalikute likulu onene. Otukutukithetha kufuhula, keo atupa einotusaela. ¹¹Makwethi maatu apa napwa mono twenda muthithepe enako nobumbi mu sooli, esi sepe tha Alexandria, na milimu nothovu, thili kulituthi. ¹²Apa notufuhula keo tuka kuma mumuleneñi wa Sirakutha netuka othamo maiwa maatu. ¹³Apa notufuhula keo tuka kuma mumuleneñi wa Regio. Mumanyima noliwa limweya eemepo nombwela keo thifuka, Mumaiwa meeli keo tukafweka mu muleneñi wa Puteoli. ¹⁴Omo notu kawana alumeli keo atulomba ngao tuothe noo maiwa mutaanu na meeli. Mweithi thila keo tuwiya ku Roma. ¹⁵Kutunda apo alumeli, apa namana kuyuba eyetuu, keo awiya kuku wana netu pamuthika uithaniwa Appiusi napamanweno nowala mahatu. Paulusi apana wana alumeli keo olumba Mulimu naku kwata undume. ¹⁶Apa netuingena mu Roma, Paulusi keo amuitanena kuiikala yofoti ma musole nomumamela. ¹⁷Apa nekupita mahiwa maatu Paulusi keo oithana akulu nomajuda. Apa nakuwana pamweya, keo wambela, "Mwapange, shiwango kana shitenda thinu thakulwitha oo machaba kapa thitho tha kanyakuletu. Nenitwaliwa wendi lipanditi mu Jerusalema mumakaa no Maroma. ¹⁸Apa namana kumuiipaula, keo hainga kuni lukulula, kakuli nahemwa kuwiana namulandu oouuswanela lifu. ¹⁹Kono Majuda apa nakana, keo nikakubiya kwa Caesar, hithiñi ngao mwendi ni kwate iambo yakumangitha apange. ²⁰Pelilibaka, lyonyiko nimiiithaena ngao ni mimone na kuambanenu, bakeñitha ee sepo thaana a Isilaele nina mangiwa elii liwenge. ²¹Keo a muambela, "kwatwa shiamuhela mañolo atunda ku Judea aa amba yoyambo yoye, nakwapoye njeko oyu nowiya kuamba thiambo thinyangunyu kuamana noye. ²²Kono twasaela kuyuba okoye omuhupulo oye, kakuli twalimuka ngao ethi tuto tho ukwenuheli thalwitha koahe koshe. ²³Apa namukela eliwa, keo kuwiya angi muthio thaye. Keo opititha ethi ambo okoo, na kupa upaki oo mubutho wa Mulimu. Keo olika kwaseswetha ya Jesu, Naya mulao wa Mushe nou wa polofita, kutunda oma sikusiku kutwala oo mangolangola. ²⁴Amweya mwaneitana mweyo yambo neiambiwa, kono kono amweya nehimwa kuitana. ²⁵Apa nakwaanga kukuyuba, keo afunduka munyima tha Paulusi kuamba eliii; "Omepo Thikenu nethiamba thiwana kwa mupolofita Isaya kwaka nyakulyenu. ²⁶Keo oamba, 'Othe kwaanu nakukaamba ngao, "Kuyuba momuyuba kono muyemwa kuyubithitha; na kumona momumona kono muyemwa kumonithitha. ²⁷Kakuli emichima thaa anuu thina piluka utimbi, ha matwi oo njekuyuba, ana thimi nameo ooo. Kono atwetha kumona nameo oo, nakuyubaa namatwi oo, na michima thoo kuyubithitha na kupiluka, keo natwetha kwa yoyisa. ²⁸Keo, mulimuke ngao ee puluso tha Mulimu, thina tumiwa mulitunga, kame mwatethetha. ²⁹Apa namana kuamba eiyambo amajuda keo atha. Mwana kwata likañi mukachi koo. ³⁰Paulusi mwana ikala ilimo iili muthio thokuikela, kame mwana amuhelanga oshe aa naa wiyanga okwae. ³¹Mwana kuwela yo mubuso wa Mulimu na kuluta ya Mulena Jesu Kelesite naundume nombula ku kwangithiwa.

Romans

1

¹Paulusi, O mupika wa Jesu Kresite, no isaniwa ngao apiluke mwapositola oyu noketelwa okwamba oebangeli tha Mulimu. ²Etho na sepisisa kale kwa apositola aae mu mañolo o makenu, ³Kuamana na mwanae uyu no wiya mulusika lwa Davida mu nyama. ⁴Kutha mu Mepo thikenu mwanapiwa maata akupiluka mwana wa Mulume wa Mulimu mukumwingukisa kwa afu, Jesu Kelesite Mulena wetu. ⁵Omwaye tuna piwa sishemo nau apositola muku yuba mutumelo mu mishobo thoshe, mulibaka lya lizina lyaye. ⁶Mukachi ko mishobo those, munethaniwa kwikala kwa Jesu Kelesite. ⁷Kwao oshe ali mu Roma aawapeliwa kwa Mulimu na kuithaniwa ngao apiluke anu akenu aye: Sishemo sikale nenu na kozo thitunde kwa

Mulimu o Iwetu na Mulena Jesu Kelesite.⁸Mukutateka, Na kutumela kwa Mulimu mwa Jesu Kelesite omwenu mwoshe, kakuli e tumelo thenu muku hasanya koshe-koshe mulitunga.⁹Kakuli Mulimu yo paki wange, oyu ni sebezela mu mepo mu ulumiwa wa Mwanaye, omuni kwateela ku mitoyaula.¹⁰Mu nako thoshe na lombanga mu ma tapelo ange ngao munzi thoshe ni twese kuzwelapili na mutato tha Mulimu ni wiye okwenu.¹¹Kakuli na wapela ku mimona,ngao nitwese kumipa ompo no Mepo Thikenu,ngao muwane kutiisiwa.¹²Yonyiko eyo, natabela ngao niwane susumetho mukachi kenu,kutha mutumelo tha munu na munu,othenu ethi thange.¹³Koni thaela ngao mukane ku kwata zibo, mwakwange, ngao naithaelanga kuwiya okwenu(kono ina kwangisiwa na ngeno), ngao niweye kukutula mukachi kenu, shinani omu no nitendela kwa anu ambu.¹⁴Ni kwite sikoloti kwa Magerike na anu no kutunda kwako, kwa no utali na no kukuzizilika.¹⁵Keo, kuneku zange, ina kutukisa ku kutaza ulumiwa okwenu muli mu Jerusalema.¹⁶Kakuli koni yubela lishamwa o evangeli,kakuli onyiko amata a Mulimu oku yoisia munu na munu yoshe oyu itana oma juda weli na ma Magerike.¹⁷Kakuli omo kuna monisiwa okuluka kwa Mulimu kutunda ku tumelo kutha mutumelo,shinani umu kuna ñoleliwa, "Alumeli mbayoya mutumelo."¹⁸Ouungu no Mulimu una monisiwa kutundeela ku wilu kulwisa anombula oulumeli na nukana okuluka na uyi wo anu oshe a ausetha oniti tha Mulimu munyima.¹⁹Kakuli eyi ulimukiwa ya Mulimu ya monahalela okoo. Kakuli Mulimu ona amonisa eyi inu.²⁰Kakuli omwikaelo waye wo kwa monahala, shinani o maata aye onambula kwaapa na muikaelo waye wo umulimu, inamonahala pakenu-kenu, kutundeela ku matatekelo no litunga, muinu na panga. Keo njeko kukananela.²¹Eyi baken'isa ngao, shiwangawo na limuka Mulimu, na shemwa kumu lumbangeza ngao yo Mulimu, kapa ngao aku tumele okwaye. Kono, napiluka itoto mumi nahano thoo, na micima thoo tho mbula ngana nozi laula.²²Mwana kupapata ngao akwite utali, kono mwana piluka itoto.²³Na shutanisa o kanya za Mulimu nokwa afa kumufekisa na sibupiwa sa munu no kufa, kapa iyunyi, iyamana ya maulu mane, naiya inu nokukokala pashi.²⁴Bakeñisa sowo mulandu, Mulimu onateneke ngao acikale na matakatho ambula kukena mumichima tho,ngao omalutu woo kana kutekiwa mukachi koo.²⁵Onyiko na pilula oniti tha Mulimu kupiluka mukuonga,awo nakubamela na ku sebeletha asibupiwa kupita omubupi,oyu ona fuyawethiwa mupilo wae oshe. Amen.²⁶Bakeñisa ngeo,Mulimu onateneke kuikala na takatho oku swabisa,mane ambiyama woo anapilula omu naelekiliwelamkuikala omo akana kuswanelela.²⁷Bakeñisa ngao, na alume nao ana teneke kuikala na akathi omo naelekilewela ana tumbekiwa mu ku kulakatha mukachi koo. Aa onyiko alume a natenda yo kuipa na alume akoo na ku amuhela omilandu no thiaswanela mu milandu thoo.²⁸Mi kakuli nashemwa ku tokomela kubuluka othibo tha Mulimu,Mulimu ona apu mu mata o mepo thokwipa mumi chima thoo,ngao, atende ainu yokana kuswanela.²⁹Anaumbisiwa naku kana kuluka,na matalu,na kusaela kufuma,na uyi; akwite muna kuipaa,likañi,woyi,na sithimbo,na ku opa akoo.³⁰Ma lata,anokuthimba Mulimu,anyefuli,no kukanyisa, no mbulasishemo,a atateka nga yo kwipa; Njeko kuteka ashemi.³¹Ka kwite ngana kao,nje kusepahala,ku thaluka na kulwa ofeke.³²A yubisisa mataelo a Mulimu, ngao awo atenda eyo aswanela kufa. kame katenda ambu eyi inu kao, kono kame atoya okwoo aitenda.

2

¹Kamukwa owo ko mutwethe kukuyaya,oyu munu,oyu wa tula,kakuli apa watula ehi yatenda mukoye yo nyiko kame eili okoye. Owe omukwa kwatula nawe onyiko yo tenda inu no ku kufeka.²Kono twa limuka ngao o katulo tha Mulimu tha niti apa thingwela kwa ako kutenda eyi inu no ngeya.³Kono okengele esi,owe munu,watula ao atenda eyi inu owe ambu nawe kame yonyiko otendanga. Washimba nga mo banduka ku katulo tha Mulimu?⁴Kamba wa kengela mu ku nyenyafatha sifumu sa sishemo saye,oku liyehitha twaye o koto,na mucima waku kana kulwana wangu? Kana wa limuka ngao sishemo saye sa talusa ku kuleta ku ku baka?⁵Kanti etho mikaelo ethanu no kuku tatafatha kukana kuyuba na ku kana kutweneka uyi kwa micima thenu mwa kubulukela buhali muliywa lya kulwana kwa Mulimu,ili ngao,liywa no kupatuluka kwa katulo no kuluka kwa Mulimu.⁶Mwapa munu na munu kutha muitenda yaye;⁷Kwaya kutha muko ongotha kutenda misebethi thiwa ana saela kanya,likute,na ku kana kuola,mwa apa muoyo no kuyoya kutha kuhiile.⁸Kono kwaya apakela mangana no ku saela yoo ambu,awo a kana ku kuteka niti kono ayuba ehii no unyangunyu,uhalu na kulwana kwa kwi yapisa mo ku wiya.⁹Mulimu mwa leta ukalu na kuyuba kukola ku munu oshe oyu otenda uyi,ku tateka na ma juda,na kutwala ku Magerike.¹⁰Kono kanya,likute,na kotho mo ziwiya kwa munu oshe otenda yiwa,kutateka na Majuda,na ku Magerike.¹¹Kakuli njeko ketululo kwa Mulimu.¹²Apa kuli ngao angi ana foso oku na ku limuka mulao nje mwa fa oku nombula mulao,angi ana foso a limuka mulao mba atuliwa na mulao.¹³Kaaya a yuba mulao ali no kuluka kwa Mulimu,kono aya atenda mulao onyiko apiluka no kuluka.¹⁴Kakuli aya malicaba,no mbula mulao,atenda inu ya mulao bene ku tundela mu pupo,ngeyo a kwite mulao mukaci koo,shango ka kwite mulao wa ku limukiwa.¹⁵Keo ngeya kwa monisa ngao musebethi ethe thi tokwahala kwa mulao thina ñoliwa mu micima thoo. Omaikuto ohoo apaka ngeyo,kame o mihupulo tho tha angetha kapa tha imanena.¹⁶na kwa Mulimu ngeyo,Eso mositeendahala mu lywa elyo Mulimu mwa atula o makunutu no anu oshe kutha mu evangeli thange, na Jesu Kereste.¹⁷Kono haiba wa kuisana ngao wo Mujuda na kwamba ngao wa kutinga pa mulao na ku kutumba ku Mulimu.¹⁸na ku limuka o tato na kumonisa o wuwa waye kakuli ona lutiwa kutundela mu mulao;¹⁹Kame haiba ona kukolwisisa wo mweteteleli wa sibofu, o liseli kwaya ali mu simbwi,²⁰omunangisi wa wanganu, omuluti wa anikana, kame wa kwata thibo na sikuma no mulao,owu muikaelo wa leta ngepi omu mo yoyela mu mooyo waye?²¹Owe omukwa kunanga a koye, kuku nanganga owe mute? Owe mukwa ku kutatha ngao kanaitha,owe eni wa ithanga?²²Owe wa amba ngao kona buka,owe ni wa bukanga? Owe mukwa kuthimba ya ku lapela maswanisa,kana waithanga ehii no mutempele?²³Owe mukwa ku kutathaetha ya mulao,wa shwaulanga Mulimu mu ku kana ku kuteka mulao?²⁴yo nyiko "omo lithina lya Mulimu li li na kukana ku kutekiwa

mukaci ka malicaba bakeñisa owe," wetini omo ku na ñolelwe.²⁵ Kakuli mukande wa tusa endi wa kuteka mulao, kono endi o muoli no mulao, o mukande woye wapiluka endi ka mukande kao. ²⁶Endi, ngeno woya munu no shimwa kutha ku mukande wa kubuluka mulao, ku kana kutha kwaye ku mukande kushimwa ku shimbiwa shinani mukande? ²⁷Oye mukwa ku kena kutha ku mukande kutha omwa na mwelekele mwa kunyatha oye oshi koñela ambu mulao? Kakuli owe wo kwite mulao no kuñoliwa na mukande, kono o mukwa kucola mulao! ²⁸Kakuli o saniwa ngao Mujuda koya o mo nahala panthe no lutu. ²⁹Kono Mujuda oya oli mukaci kalutu, na mukande o toyiwa ou no muama, na mu mepo, isiñi pa liñolo. Kulumbiwa koyu munu ko ku tindela kwa anu kao kono kwa Mulimu.

3

¹Uwa mwike ou nawana a Majuda? Kame tuso no mukande zipi? ²Thinene yonene mu mikaelo. Pa kutateka, a Majuda mwa napiwa amayi na pana kwa Mulimu. ³Mokuikala ngepi haiba ama Juda nje kusepahala? Kana okukana kusepahala koo mp ku fosisa okusepahala kwa Mulimu? ⁴Ko kunekala ngeyo. Kono, muteneke Mulimu aikale wa niti, shuwa ngao munu yo munu yoshe aongango. Weti eni omu ku nañoleliwele, "Ngao mo monahala ku luka mu mapulelo oye, make ngao ngombo monahale ku koma apo mbo atuliwa." ⁵Endi ngao oku kana kuluka kuleta kwa monitha okuluka kwa Mulimu, motu amba ngepi? Motu amba ngao ngao Mulimu ka wa kuluka kao apa leta owuhungu Okwetu? (Nakutusisa Likañi Iya unu.) ⁶Kombo ku nekala ngeyo! Kumona kune kala ngeo keo Mulimu mwa atula ngepi elitunga? ⁷Kono haiba eniti za Mulimu mu mbuthi zange za kulisa ekanyazae, inu mwike apo ni atuliwa weti no muezalibi? ⁸Ike okukana kwamba ngao, weti omu ambela ngea ngao twanu twa ka kufosahala, kame amweya aongweza ngea ngao, "Tutende uyi ngao ouwa ukeye"? Oku nyaziwa koo ku naluka. ⁹Ike eni? Twa kutundithako ndi? Ka ngeo kao, Kakuli tu namana kunyaza ama Juda nama Gerike, oshe, pa kuikala mu sibi. ¹⁰Apa monyiyo ku nañoliwele. "Njeko wa kuluka, shiwanga omweya njeko." ¹¹Njeko shiwanga omweya oyu yubisisa. Njeko shiwanga omweya oyuthaela Mulimu. ¹²Oshe na mupilukela. Oshe ana piluka ambula tuso. Njeko shuwanga omweya oyu tenda iwa-iwa, njeko, shiwanga omweya. ¹³"Emilyuu zoo lilende lyakufekeliwa. A malimi pp anahongo. Ou huungu no mayoka wekela mu milomo zoo." ¹⁴"Eyambo ipana mu kanwa koo ina umbu ku kutaana na unyangunyu." ¹⁵"Ama kondo oo anyangupela ku mwaa unyinga. ¹⁶Kusinya na manyando yekala mu manzila oo. ¹⁷Aa anu nje kulimuka emikaelo no kozo." ¹⁸"Ka kwite umowa kwa Mulimu mu meho oo kao." ¹⁹Ngeno twa limuka ngao esi wamba omulao soshe, sa ambiwa kwao aali mushi no mulao. Sa ikala ngeyo ngao omulomo woshe ukumume, kame elitunga lyoshe likualabele kwa Mulimu. ²⁰Yekala ngeo kakuli njeko munu mbo pakiwa wa kuluka bakeñisa misebezi no mulao poso za Mulimu. Kakuli mu mulao kwa keya zibo za sibi. ²¹Kono kwanda mulao oku luka kwa Mulimu kuna monahala. Moku na piwa upaki wa kupanena ku mulao na sipulofita, ²²Kuamba ngao, okuluka kwa Mulimu mu tumelo kwa Jesu Kresite kwa alumeli oshe, kakuli njeko shutano. ²³Kakuli anu oshe natenda sibi keo ana taelele kukanya za mulimu, ²⁴Kame ana pakiwa kuluka kwa mahala mu sishemo no puluso kupanena kwa Kresite Jesu. ²⁵Kakuli Mulimu mwa napa Kresite Jesu kufela anu ngao apiluke sitabelo soyu kwata tumelo mu unyinga waye. Mwa napa Kresite ku monisa upaki mu kuluka kwae, bakeñisa okukana ku topeela esibi no matangezo, ²⁶mu kukuteka kwae. Eyi yoshe mono ikala ku monisa okuluka mwa zino nako. Amoniwe ngeya ngao wa ku luka, na kumona ngao munu oyu kwite tumelo kwa Jesu Mulimu amupaka ku luka. ²⁷Cwale heni oku kulumba kwe kala kupi? Kunapu. Mu mulao upi? Mu misebezi? Batili, kono mu mulao no tumelo. ²⁸Twa manena ngeya ngao munu apakiwa wa kuluka ba keñisa tumelo isiñi ngao mu misebezi no mulao. ²⁹Kapa Mulimu wa ma Juda amu? ka Mulimu na wa malicaba kao? ee, na wa malicaba. ³⁰Haiba, shemwa, Mulimu omweya, mwa paka mukande ngao wa kuluka na tumelo, na ku no mbula mukande mu tumelo. ³¹Cwale kanti twa takula o mulao bakeñisa tumelo? Koku nekala ngeo! Kono, tu kuteke o mulao.

4

¹Motu amba ike ngao Abrahamama, iwaa ka iwetu munyama, kuwana? ²Kakuli Abrahamama nga mwana pakiwa wa ku luka, nga no wana libaka Iya kuku kuumusa, kono ka potho tha Mulimu kao. ³Omañolo amba ngepi? "Abrahamama mwana etana kwa Mulimu, mwana baliwa ngao wa kuluka." ⁴Kwoyo munu u sebetha otifo thaye kithibaliwa ngao thaku piwa kao, kono sikoloti. ⁵Kono kwoyo oshimwa kuthebetha na ku lumela ambu kwoyo kenisa a nombula kuluka, otumelo thae mothi baliwa ambu ngao waku luka. ⁶Davidama mwa naamba ofuyawethi kwa munu oyu Mulimu nabala ngao wa kuluka kwa nambula muthebethi. ⁷Noamba, "Fuyawethi tha wo akupaka kushi no mithebethi thoo ethi thina swaleliwa, kame uyi woo una fekiwa. ⁸Fuyawethi tha munu oyo Mulimu kamba mu waine uyi kao." ⁹Okokonyiko ku fuyawethiwa kuambiwa noanu no kutha ku mukande, kamba na a nombula ku tha ku mukande? Kakuli twaamba, "Tumelo neli tha baliwa kwa Abrahamama ngao wa kuluka." ¹⁰Mono thi baliwa ngepi okwaye? Neli njekale athe kamba apa na katunda ku mukande? neeli ka yo katunda ko kao, kono yo shiulwa na ku tha! ¹¹Abrahamama mwana amuhela sisupo sa mukande wetini liswayo la kuluka etho na amuhela na tumelo yo shikana kale na kutha ku mukande. Libaka ambu neli ngao amu alule iwa anaitana kono kashitha kale ku mukande kao, keo ngo nga baliwe ngao nao akuluka. ¹²Neli kame iwa anathi kumukande naa ana shimwa kutha kumukande kono aa enda munthila tumelo tha iwetu Abrahamama ethi naikala natho yoshikana kale kutha ku mukande. ¹³Kakuli osepiso kwa Abrahamama na aaiikulyae ngao mwa yola litunga ko kwa shikeya na mulao kono na kuluka kwa tumelo. ¹⁴Kakuli nga litunga mono lipiwa na mulao, nga tumelo kothi kwite tutho kao, na sepitho nga no thimanithiwa. ¹⁵Kakuli mulao waleta uungu, kono apa no kuulwa mulao nje ku twethahala kuyomboka mulao. ¹⁶Mwelyo libaka nelitumelo ngao tumelo thipiwe mu sishemo nga thitwethe kuwaniwa kwa ikulu oshe aendela na mulao kao, kono na kwao oshe amonisa etumelo tha Abrahamama. Yonyiko mushemi wetu toshe. ¹⁷Ina omu kunañoleliwa, "Ina kukete owe

ngao opiluke iwa no anu oshe. Abrahama mwana ikala potho thaye oyo na thepa,ngao, Mulimu.Oyu po moyo kwa afu na ku ithana unu shamba tanga yaikala ko nakuwiya ku monaala.¹⁸Musepo oye mwanaitanina omunombula sepo,ngao apiluke iwa anu angi,kutho mu na ambeliwela, "Na aikulyoe monyiko mwatamba kuikaela."¹⁹Kukana ku fokola mutumelo,mwana kuyuba ngao olutu lwae lunafu. Kakuli eilimo yaye neli ya shenyena ku mwaanda na uuma wa Sara.²⁰Kono mulibaka no sepiso tha Mulimu,Abrahama nashimwa ku kakanya eyi na kana ku itan.mulibaka lya ngeyo no tiiswa mutumelo na ku kulumba Mulimu.²¹Mwana yubisiwa enene ngao ethi ana sepisa Mulimu,atwetha kui taleletha.²²Apo bene eyokame "Keo mwana taleliwa kwaa nokuluka."²³Kono mañolo. "Ana ñoleliwela oye" nayi mwa ku ñoleliwela oye yofoti.²⁴Mono ñoleliwela natwe,monoibaleliwela natwe aa naitana munthuwo tha Mulena Jesu kutunda kwa afu.²⁵Oyu yonyiko no piwa okwetu ngao atu lukulule kame mwana letiwa pano pashi ngao tutwethe ku kenithiwa.

5

¹Wendi apa tupakiwa o ku luka mu tumelo, tu kwite kotho na Mulimu mu ku pita mwa Mulena Jesu Kelesite.²Ku pita omwaye tu kwite kolo mu tumelo na mu thishemo omu tunemana, kame twa ku lumbaetha mu sepo no kanya tha Mulimu.³Ka apa ambu kao, kono kame twa ku lumbaetha mu manyando etu. Twa limuka ngao manyando a leta ku tiithetha.⁴Ku tiithetha kwa leta ku thepahala, kame ku thepahala, kwa leta thepo,⁵mi thepo kotha leta maswabi baken'itha lilato lya Mulimu lina mwa eliwa mu muchima thetu ku pita mu Mepo e thikenu, oyu no piwa okwetu.⁶Kakuli apa no twikala twa ifokoli, mu nako tho ku luka Kilesite ofela a nombula u mulimu.⁷Kakuli njeko oyu no ku fela munu wa ku luka, kono mwendi kwali oyu no kwetheka ku fela munu muwa-muwa.⁸Mulimu mona tumonitha o ku tu wapela kwaye munthila ethi, kakuli apa no twikala a eza libi, Kilesite otu fela.⁹Ku pitela po, ngao, tu na pakiwa a ko luka, baken'isa sa unyinga waye, mwa tu yo yitha ku tunditha ku ukalu wa Mulimu.¹⁰Haiba ndi, otuli ila, no tu uthiwa kwa Mulimu ku pitela mu lifu lya mwana ye ku piteela po, mu manyima no kutu utha, mo tu yoyithiwa wa moyo waye.¹¹Kethi ambu kao, kono twa wapela kwa Mulimu ku pita mwa Jesu Kilesite, o mwaye tu na a mweele ku uthiwa.¹²Shiwa ngeyo, pa munu mweya e thibi no thingena pa kaye, mu nthile thi kufa ku nei ku pitela mu thibi. Kame lifu lina yamba anu oshe, baken'itha thibi.¹³Nje kale o mulao, ethibi mo no sikala pano pasjhi, kono njeko oyu no piwa ku ku alabela baken'itha mulao no u shemwa kwi kalako.¹⁴Shiwa ngeyo, lifu mo no libutha ku tunda kwa Adama ku leta kwa Mushe, mane na pao na kana ku tenda e thibi endini kulwa ku yuba kwa Adama, oyu no ikala wa kumo e nako oyu mbo wiya.¹⁵Kono e mpo ko thi kufeka na ufosi. Haiba ndi mu ufosi wa munu omweya angi naafa, no ku kungelela ngepi sishemo tho mulimu na mpo tho sishemo tho yu mulume omweya, Jesu Kilesite, ku eketheela oshe!¹⁶Kakuli e mpo kuthi kufeka ni itunda mu thibi tha mulume omweya kau. E katulo mo no thi kon'eela o ufosi na ku leta nyatho, kono e mpo mo no thi kon'eela a mafosisa mangi a ku leta ku luka.¹⁷Kakuli haiba ndi, foso tho munu omweya, e lifu no libusa baken' isa ye, mo kwi kala ngepi na mpo tha ku kena ku butha mu moyo kupita mo omweya, Jesu Kilesite.¹⁸Shina ngao, endi foso thi mweya no thi twala ku nyatho tha anu oshe, ngeyo mu thitenda thi mweya no ku kena no kwiya ku luka na moyo wa anu oshe.¹⁹Baken'itha ku kana ku yuba kwa munu mweya angi na tendiwa a etha libi, mungeyo kupita mu kuyuba kwa omweya anu oshe mwa pakiwa ku kena.²⁰O mulao no uwiya ku eketha o ufosi. Kono anu no ku ekethehela thibi, sishemo no thi eketheela kupiteela.²¹Ethi mono thi tendela ngao, wendi, e thibi apa no thi busa mu lifu, ngeyo e sishemo nga thibuthe kupitela mu ku kena kwa moyo wa nako thoshe kupita mwa Jesu Kilesite o Mulena wetu.

6

¹Motuamba ike eni? Tuekethe mu sibi ili ngeya ngao sishemo sibule? ²Kokunatendaala ngeyo.Otwe tunafu musibi,motutwetha kupilelamo ngepi kame? ³Komulimuka ngeya ngao angi aana kolobethiwa kwa Jesu mwana kolobethiwa mulifu lyae?⁴Mono tubumbekiwa mwetho nako,naye mukukolobethiwa mu lifu.Eyi monoitendaala ili ngeya ngao wetiini Kelesite apa naingukithiwa kwaa no kufa mu litwa lya Tate,mukwikala ngeyo natwe nangu tuende mu upwa wo upilo.⁵Kakuli apo ngeya ngao tunapiluka naukuwana naye mu kukufeka kwo lifu lyae, motukuwana kame na mu kuinguka kwaye.⁶Twa limuka ethi,ngao o munu wetu no kale mwana kokoteliwa naye ili ngeya ngao olutu lo sibi nangu lusinyiwe. Eyi mono itendaala ili ngeya ngao kotu napakiwa mu utanga wa sibi.⁷Oyu onafu aambiwa ngao wa kuluka mu kwamana na sibi.⁸Kono haiba ndi tunafu na Kelesite,twa itana ngao motu pila pamweya naye.⁹Twalimuka okumone Kelesite ona ingukithiwa kwa afu,katwethe kufa kame kao,lifu kalikwite maata opaye kame kao.¹⁰Mu kutha mulifu ngao mwanafa mu sibi mwa nafa kamweya na ku maneena.Shiwango ngeyo,o upilo owuaa pila,a pilela Mulimu.¹¹Munthila tho ukufeka neetho na mwe mwaswaneela kukumona ngao munafu ku sibi,kono mwa pila ku Mulimu kwa Jesu Kelesite.¹²Mukwikala ngeyo komuna tenekela sibi ku busa mu lutu lwenu lo kufa kuamba ngao mukuteke ama takatho aao.¹³Kamuna pa eilama yenu ku sibi ku piluka sa kukututhitha mu kukana kuluka.Kono mukupe ku Mulimu shinani awo ana tundithiwa mu lifu kualeta mu upilo,kame mupe eilama yenu kwa Mulimu kupiluka yaikuthitha mu kuluka.¹⁴Kamunaitanitha sibi ku mi busa.Kakuli komuli mushi no mulao kao,kono mushi tho sishemo.¹⁵Ngepi eni apa? Twarwetha kutenda sibi kakuli kotuli mushi tho mulao kao, kono mushi tho sishemo? kokuneekala ngeyo.¹⁶Komulimuka ngao apa mukupa ngao mwa atanga,mwa atanga koyu mu kuteka mwatwetha kupiluka atanga kwa sibi wthi thitwala ku lifu kamba atanga ku kukuteka eyo itwala ku kuluka.¹⁷Kono twa kutumela kwa Mulimu! kakuli muno muikala atanga kwa sibi,kono muna kuteke mu muchima o mutendelo wo kuluka owu no mupiwa.¹⁸Muna lukululiwa ku sibi,mane muna pakiwa atanga mu kuluka.¹⁹Naamba wendi munu mu libaka lyo kufokola kwo nyama thenu.Kakuli apa mupa e nyama thenu kupiluka atangaa nombula kuluka na kana kukwata mulao,ei ileta kulyangana,munthila tho ukufeka,pano mupe

enyama thenu kupiluka mutanga mu kuluka kuamba ngeya ngao mukenithiwe. ²⁰Kakuli apa no muikala atanga no sibi, mono mu lukuluha mu kuluka. ²¹Petho nako luyanu mwiku ei nomukwata o inu ei mutendela lishamwa? Kakuli eyo inu yaleta lifu. ²²Kono pano kakuli muna lukululiwa ku sibi,mi mutapakiwa atanga ku Mulimu mukwite eiyanu yenu yo kukenithiwa.Mu ileta upilo wo mbula kupwa. ²³Kakuli muputho wo sibi lifu,kono mpo tha Mulimu upilo wo mbula kupwa mu Jesu Kelesite o Mulena Wetu.

7

¹Endi komu limuka kao,(kakuli naamba kwa anu a alimuka o mulao),ngao o mulao wa endisa o munu yoshe mu nako thoshe ayoya?²O mukathi wo kulamiwa o na mangiwa ku mulao ku mukwathi wae yo shiyoya,kono endi o mukwathi wae onafu,O mukathi ona lukululiwa ku mulao no maluo. ³Mungeyo,mu nako shiyoya mukwathi wae, endi mukathi a yoya na mulume wao,mwa isaniwa mubuki.Kono endi mukwamuthi wae afa,o na lukululwa ku mulao,keo ka mubuki kawo apa ikala na mulume wao. ⁴Mukwikala ngeyo,akwange alume,na mwe mushe mono muipaiwa ku mulao mulutu lwa Kelesite.kwa ikala ngeo elingeyangoo o wanekiwe kumukoye,kutalusa ngao,okwaye oyu no ingukisiwa kwa afu,eli ngeya ngao to pake yuyan ya Mulimu. ⁵Apo no tuikala munyama,o matakatho no sibi,nanyangu muniwa ku mulao,mono ibeleka oilama yetu ngao ipake yuyan ya lifu. ⁶Kono pano tuna lukululiwa ku mulao.tunafu kwetho nothitumanga.Kwa ikala ngeyo elingeya ngao tubeleke mumepo ethipwa,ethino muliñolo no kale. ⁷Ei pelo twambani ike? O mulao sibi? kakunaikala ngeyo.Mukwi kala ngeyo,ngeya nga in ayemwa kulimuka sibi,ngeya nga omulao nouyemwa kuikala ko. Ngeya nga no niemwa kulimuka takatho,kenti o mulao apa no wamba ngao "kona lakatha." ⁸Kono sibi keo sishimba thibaka mu milao na na kuleta etakatho thoshe okwange.Kakuli oku kukana kuikala mulao,sibi sinafu. ⁹Munako thimweya mononi yoya oku nombula mulao,kono apa e milao nothiwiya,sibi keo siwana upilo kame nifa, ¹⁰E milao etho no thiswanela kuleta oupilo,keo ipiluka lifu okwange. ¹¹Kakuli sibi monosishimba sibaka mu milao na kuni onga.Mu milao no ni ipaiwa. ¹²Mulao ukenu,na mataelo makenu,kuluka na kuwapa. ¹³Cwale einu iwa inalete lifu okwange? ko kuneekala ngeyo.kono sibi,kwamba ngeya ngao thimonahalithiwe kupiluka sibi,inatunditha lifu okwange mwetho ethiwa mi mu mataelo sibi tha swaneela kupiluka sibi kupiteela sikala. ¹⁴Kakuli twa limuka ngao mulao wa moya,kono ome niwa nyama.Ina ulithiwa mu utanga ku sibi. ¹⁵Kaluli eyi nitenda koni iyubithitha thiwana kao.Kakuli eyi nithaela kutenda,koniitenda kao,kono ei ni na nthimbi yonyiko nitenda. ¹⁶Kono apa nitenda einikana kuthaela naendelela na mulao kumonisa omulao ngao uwa. ¹⁷Kono oni kome kao oyu nisitenda,kono esibi isi sipila okwange. ¹⁸Kakuli nalimuka ngao okwange,omu munyama nthange,komu pila inu iwa kao. Kakuli etakatho tho kuwapa thekala okwange,kono koni twetha kuitenda kao. ¹⁹Ouwa owu ni thaela ka onyiko ni tenda kao,kono ounyangunyu owu nikana kuthaela,onyiko ni tenda. ²⁰Cwale apa ni tenda einu nikana kuthaela kutenda,cwale kome niitenda kao, kono esibi esii thiyoya okwange. ²¹Cwale na wana ou mulao;apa nithaela kutenda iwa,o unyangunyu wekala nange. ²²Kakuli na wapeela mu mulao wa Mulimu na unu wange wo mukachi. ²³Kono na mona mulao wao mu ilama yange.Ya lwitha o mulao upya ou uli mumongo wange.Wanishimba kupiluka mutanga wa mulao wa sibi ou uli mulama yange. ²⁴Ni mulume wa kunyanda; Oyu tamba ku ni lukulula molu lutu lo kufa? ²⁵Kono kukutumela kwa Mulimu mulithina ly Jesu Kelesite o Mulena wetu; mukwikala ngeyo ome na emwa na buluka mulao wa muñabupilo na ongo wange.Shiwanga ngeyo,mu nyama na buluka o mulao no sibi.

8

¹Ngeno kame ku nyatha aya ali kwa Jesu Kelesite. ²Kakuli o mulao wo moya wo upilo uwa niwa kwa Jesu Kelesite una ku tunditha ku mulao wo thibi na lifu. ³Kakuli ei no ukwanga ku tenda o mulao no lutu, Mulimu na tende. Mo na tuma mwanaye mu mushobo no lutu lo thibi,kwiya ku fela thibi, na kwiya ku nyathee thibi mu lutu. ⁴Mona tenda ngeyo ngao ei no i thaeliwa mu mulao itendale otwe no ku kana oku yubela yo mulao wo nyama kono twe kala mu moya ou Kenu. ⁵Aya yoyela mu mulao wo nyama mwa paka engana tho mweyi no nyama,kono aya yoyela mu mulao wo Mepo Thikenu mwa paka nyama tho mu Mepo Thikenu. ⁶Kakuli ku sepa e mepo no nyama tha twala ku lifu,kono ku sepa emepo Thikenu tha twala ku upilo no kotho. ⁷Ku sepa enene mepo no nyama a ku pilukela Mulimu, kakuli ko wa kuyuba na mulao wa Mulimu, kapa ku twetha ku tenda ngeyo. ⁸Aya no mepo tho nyama njena ku twetha ku tabitha Mulimu. ⁹Keo ngeno, ko muli mu mepo tho nyama kau, kono mwekala mu mepo thikenu,ku mona omoya wa Mulimu unekala kwenu, Kumona munu nakana ku kwato mepo tha Jesu, oyo munu kali kwa Jesu kao. ¹⁰Kumona Jesu ne kala koye,olutu loye keo lu na fu ku thibi,kono e mepo thikenu tha yoya ku ku yeleta na ku kena. ¹¹Kumona e mepo thoya no yoyitha Jesu kutwala ku kufa thine kalo kwenu,oya no yoyitha Jesu ku tunda ku lifu mwa mipa upilo namwe ku malutu enu no thibi ku ku tuthitha omoya waye,ou upilo kwenu. ¹²Keo ngeno,mwakwange,twa kwata sikoloti,kono ka sikoloti tho ku nyama kau ngao tupile upilo wa ku nyama. ¹³Apo yoya moya wa ku nyama,keo wekala mupepi na kufa,kono kupitela mu mepo wa ipaa e misebethi no lutu,keo mo yoya. ¹⁴Oshe a endithiwa na mepo tha Mulimu,aa ana Mulimu. ¹⁵No mu shemwa kwa mwela mepo tha upika ngao mwikale mu lyowa,kono mono mu amweela emepo no upilo, keo tulila ngao, "Abba,Tate." ¹⁶Emepo Thikenu thoñene thapa upaki wa kwamba ngao otwe twaana Mulimu. ¹⁷Endi twana,keo kame twana Mulimu shemwa. Kame toshe twana Mulimu toshe na Kelesite, kame twanyanda naye ngao kame angu mbotu tabe naye. ¹⁸Kame a manyando tumona ngeno ano mayuwa njena ku ku yeleta na upilo o uli potho thetu. ¹⁹Oupilo uwa ouli potho wa tatela ku mona ana Mulimu. ²⁰O ku mbiwa mono ku twaliwa ku ku thinyea ka ku ku wapela kao,kono bakeñitha ou no leta ngeyo,mu ku sepa ngao. ²¹O umbo mbou tundithiwa ku tunda mu upika kutha mu kwola,naku shimbuluka ku tha mu

tukuluhu tho tabo tho ana Mulimu. ²²Twa limuka ngao o umbo woshe wekala mu manyando na mu makama ku leta na pelo. ²³Ka ngeyo ambu kau,kono shuwango otwe,tu kwite emepo thi tangi, twa nyanda mu kaci ketu,kuno tu tatela oku yola kwetu, oku cinja ko malutu etu. ²⁴Omu mu sepiso omu mo nyimo no tu yoyela. Keo sepiso tha ku mona ka sepiso kau. Kakuli njeko wa ku sepa ethya na mono. ²⁵Kakuli mona tu na sepe ethi tuna kana kumona,keo mo tu thi tatela o tuna ku kete. ²⁶Monyimo kame,e mepo mo tha tu tutha mu ku kwanga kwetu. Kakuli pamweya njena ku limuka mo mu tuswanela ku lapelela,kono moya wa tu tusa omu tuswanela ku tendela. ²⁷Oyu wa limuka ei no micima alimuka nei yekala mu mepo,kakuli yonyiko we maena anu a Mulimu kwa Mulimu. ²⁸Twa limuka ngao oshe ao a wapela Mulimu,mwa sebetha einu yoshe mu ku wapa,kwaya oshe ethaniwa mu mu naano waye. ²⁹Kwao oshe alimukiwa,kame mwa lukisetha ngao afeke mu sipoto tha mwanaye,angu mba piluke o mweli wa anu oshe. ³⁰Ao oshe na paka ku nyonga,oshe na ithaniwa,ao oshe ne thana,oshe na kenithiwa,ao oshe na kenithiwa,oshe na kanyithiwa. ³¹Keo twamba ngepi pei inu? Ku mona Mulimu na pitele okwetu,oyu kame no ku tu twetha ani? ³²Oyu no ku twetha ku shimba mwanaye yo foti ku tupa kwiya ku twi maena toshe,mwa kwanga ngepi pa mweya naye na ku tupa einu yoshe? ³³Ani no ku twetha ku nyatha ana Mulimu ana kuketele? Mulimu yofoti yonyiyo wa twetho ku kenitha. ³⁴Ani oyu no fa kupitela apo,yo nyiyo no yoyithiwa kame-oyuli ku lika lya thilyo lya Mulimu, kame yo nyiyo tu lapelela kwa Mulimu. ³⁵Ani no ku twetha ku tunditha ku lilato lya Mulimu? Mifilifili,Manyando,Kwipawa,Nthala,Wila,Kothi,Mukwale? ³⁶Thina omu kwa ñoleliwa, "Mu polofiti thoye twe paiwa liwa na liwa. Mo twa shimbiwa wendi angu aku kepaiwa." ³⁷Shuwa yo yikala kwei otwe twa wina kale ku pitela mwo ya wa tu wapela. ³⁸Kakuli ome netana ngao,nje lifu,moyo,mañgeloyi,muso,inu ilipo,kapa mu iwiya kapa mata api kapa api, ³⁹ku noña, kapa yoshe ya kumbiwa,eyi mboyi twetha ku tu tunditha ku lilato lya Mulimu kupitela kwa Kelesite Jesu Mulena wetu.

9

¹Nambe niti ka Jesu,koni onga kao,omunaano wange wani pakela ngao mu Mepo Ethikenu. ²ngao na ku yuba kunyanda onene na ku kola ku mucima enene. ³Oni naana ngao na twetha ku tutiwa na ku tundithiwa kwa Jesu bakeñitha akwange,na amukowa wange ku nyama. ⁴Ao ana Isilaele. Ana yolo,olu lumbi,e tumelo, e polofiti no mulao,o mubutho no mu tempele na ma sepiso oshe. ⁵Ao onyio akulu omu na pitela Kelesite mu likute kwiya mu nyama-oye oli o Mulimu ku yoshe. A lumbekiwa ka kuma ku mafeleletho.Amen. ⁶Shuwa kutenda ngao elii lya Mulimu lina shemwa ku yubala,kakuli ka oshe ali mu Isilaele osha a Isilaele kau. ⁷Kame ka oshe a waniwa ngao a silulwela kwa Abulama ka oshe ana Abulama kau. Kono "Kupitela mwa Isaka omu kowa woye mo mbo upitela. ⁸Kame ngao ana no kweleka ku nyama ka ana Mulimu kao. Kono ana no sepiso onyio ethaniwa ngao a mu kowa waye. ⁹Elii lya nyilo e lii no sepiso. "Pethi na kweli moni wiya,kame mo nipa mwana kwa Sara." ¹⁰Kei ambu kao,kono Rebeka kame no piwa mwana wa mulume, oyiwetu Isaka- ¹¹Kakuli anikana apo njekale elekiwe kame njekale atende unyanguny y kapa iwa,ngao o munano wa Mulimu omu na ketela utendele,ka ka mata kau kono mu libaka lyaye oye oyu ithana- ¹²Mona mwambela ngao, "Omu kulu mo mba endithiwa ku mwanikana." ¹³Ye kala wendi umu no i ñoleliwa, "Jakobo yona wapela,kono Esau yona thimba." ¹⁴Keo mo tu amba ngepi? Kana Mulimu wa ketululo? Ka ngeyo kao. ¹⁵Kakuli mona mbela Mushe ngao, "Mo ni kwata sishemo kwoya ni kwatela sishemo, kame mo ni kwata silila ñeke kwoya ni kwatela ilila ñeke. ¹⁶Keo pano,koye yo nyiyo wa wapelamo kao,kapa oye yonyiyo yenditha,kono bakeñi Mulimu ominyo ñeke. ¹⁷A mañolo amba ngao kwa Faro, "Peli libaka eli yo nyiyo no ni ku kulithetha,ngao angu mbo ni monithe a maata ange okoye,kame ngao e lithina lyange li limukiwe mu litunga lyoshe." ¹⁸Keo, Mulimu mwa kwata ñeke ko ywa na thaela,kame kwa mweya ana thaela a tenda ibangoki. ¹⁹Keo wa mba ngao okwange, "Keo ike kame athaelela milandu? Kwaya ana kwikala ku mucima waye?" ²⁰Mu mwambelo wao,owe mulume,owe no ku twetha o ku kanana na Mulimu? kana thiya no thi umbiwa tha twetha kwa mba ngao,ike no ni umbela ngeya? ²¹Kande oya mumbi no himwa ngena ku twetha ku cinja hina himweya ku sikopo sa mbula ku thepahala na thikwaso tha sebethitha liiwa na liiwa? ²²Haibandi Mulimu,oyuthaela kumonitha ouhali ae nakutenda maata aae ngao alimukiwe,athwalelela ouhali wae ounalukisethwe esinyeo? ²³mwetho onatende ngeyo ngao alimukithe oufu nokanya thae musikopo no thishemo,etho analukithethe okanya? ²⁴mwendi onatende eiyoshe kututendela, otwe naithana,kutunda ku Majuda,nakua Malichaba? ²⁵Inani omuambela kame mu Hosea, "Moniithana anuange awoo aneli kaanu ange kao, naalatiwa aao aaneli kaalatiwa kao. ²⁶Keo mokuikala ngao omo nokuambeliwela okoo, 'Komwanu ange kao; oko mwaaithania ngao 'Ana aa Mulimu nokuyoya." ²⁷Isaya alila bakeñitha oIsilaele, "Shiwango ngao oungi waana Isilaele neli wendini omushabati no muliwate,mokupiluka amasiyaleti onyio amboyoyithiwa, ²⁸kakuli oMulimu mwaatula olifasi lyoshe mukukana kuliyea." ²⁹Inani omo Isaya naambeela, "Haibandi Mulimu nolimpi nga autisya otwe,nga motupiluka wendini omonalyele Sodoma, nga twafeka Gomorrah." ³⁰Motuamba ike eni? Aalichaba,aonakana kuthaela kuluka,anawana kuluka, kulukwa kwa tumelo. ³¹Kono Isilaele,oyunothaela mualo nokuluka,njekale akumepo. ³²Ike eni,Kakuli kaathitendile na tumelo ndi,kono mumithebethi. Athithathala pamawe akuthithathalitha, ³³inani omukunan'oliwele, "Mumone napaka mu Sione eliwe lya kuthithathalitha na liwe lya milandu. Oshe oyupelo olumela melyo kambo thwabithiwa kao."

10

¹Omithwale,omo muchima wange omuuwapelepa namo uthaelela kwa Mulimu ngao aaoo, napulutho thoo. ²Kakuli naapa upaki kuamana noo akwite chiseo mwa Mulimu, kono kakutha muthibo. ³Mu,kupalelwa kuyubithitha okuluka okutunda ku Mulimu, nakuthaela kukupakela okuluka koo,njekale akupake ku kuluka kwa Mulimu. ⁴Kakuli Kilesite akwanitheetha

omulao nokukena kuoshe oyulumela. Kakuli Mushe añola eyinokukena okukutundeela ku mulao; Omunu oyutenda okukena ko mulao apila noku kukena.¹⁶Kono okuluka okokutunda pa tumelo kwaamba ngaa;"komuna amba mu michima thenu, 'anipelo otha kuwilo? (mukuleta Kilesite pashi) ⁷kame komunaamba, "anyipelo okamba," (kukaleta Kilesite kutunda kuafu).⁸Kono thaamba ike? "Elii lyaikala mupepi nenu,mumilo thenu na mumichima thenu." Elyo elii notumelo, elyo tukutatha. ⁹Ndi kamulomo wakutoya uyi kwa Jesu o Mulena,nakulumela mumuchimaoye bgaa Nulimu mwanamuingukitha kuafu,mouyoithiwa. ¹⁰Kakuli na muchima omunu alumela miakwata okukena, ka namulomo omunu omunuakunyatha mi apuluthiwa.¹¹Mañolo aamba ngaa, "Oshe oyolumela okwaye kambo yenithiwa kao." ¹²kakuli njeko shutanu kwa Majuda nama Gerike. kakuli o Mulimu onyiko Mulimu waoshe, kame awiya kwao oshe amuithana. ¹³kame oshe oithana elithina lya Mulimu mwa yoyithiwa.¹⁴Mwaithana ngepi okwaye,oyo anakana kulumela? Mwalumela ngepi okwaye oyo anakana kuyuba? Mwayuba ngepi kuno aulwa omukutathi? ¹⁵Keo makutatha ngepi,kendi apelo atumiwa?-omukunañolelwe, "Awapa ngepi omaulu aao nakutatha amaa mawa!"¹⁶Kono kaoshe kao awo alateela omai mawa. Omo Isaya aambela, "Mulena, aonalumele eyo naayubu okwetu?" ¹⁷keo tumelo thawiya mukuyuba, nakuyuba omai a Kilesite. ¹⁸Kono naamba, "neli njekale alimuke?" Aye,muungi. "Omulumo woo unathi moshe mulifasi,na mai oo kumafeletho onolitunga."¹⁹Mungeyo, naamba, Kana Isilaele neli kalimukile kaa?" Mupili Mushe aamba, "Monietha mumuna mwetho thikana kupiluka elitunga, munthila tho litunga nokukana kuyubithitha, monimi lyanganithetha mukulwana."²⁰Keo Isaya neli waundume apa naamba, "Mononi waniwa kwao nakana kunithaela. Mononikumonitha kwao nakana kuni thaa." Kono Isilaele naamba, ²¹"Muliiwa lyoshe mononi kumithanga omakaa kwao nokwayuba na aanu nokukatatha."

11

¹Namba ngao, ndi Mulimu nokkana anu aye? Koi natendahala. Kakuli name no Muisilaela, ku lusika lwa Apulahama, na mushobo wa Benjamine. ²Mulimu no himwa ku kana anu aye, aa na tanga limuka. Ko limuka ei man'olo amba pa Elia, mo na a lilelela ngepi Isilaele kwa Mulimu? ³Mulena, ana epaa a polofita oye, ana cholaula kungwithetha pashi o tutala toye. Ome aambu no foti inasiyala, mi athaela oupilo wange."⁴Kono e kalabo tha Mulimu okwaye tha amba ngepi? "Ina kupakele alume akuma pa alule makumi mutaanu na meeli aa nakana kunyongamena na kufungwamena Baale."⁵Shiwangeyo, pazino nako kuiili aa no mamananeno mu libaka no kukuta no sishemo.⁶Kono ndi na sishemo, keo ka ka misebethi kao. ⁷Keo ike eni? Inu na thaela Isilaele, no imwa ku wana, kono aa na ketiwa na i wana, kono angi mwa na tiisa e icima. ⁸Endi omu na n'olela: "Mulimu o napu mepo tha uthithi, ngao o meo o kana mona, na matwi ngao ka na yuba, kweli liiwa shemwa."⁹Keo Davida omba, "Tafule thoo zi piluke lilaba na kashaka, na sipemukiso na mulandu unalukele. ¹⁰Muteneke a meo oo fofoale nga ka namona, na ku petitha myongo thoo kutha ku ile."¹¹Keo na amba kame, "Kana mwa na tanuka nga a ngwe?"Kombo ku na tendaala ngeyo. Kono, mu kungwa koo, ku yoyithiwa ku neyi ku machaba, ngao ku ingule mepo tha muna okwoo. ¹²Keo ndi kungwa kwoo ko ku fuma kwa litnga, kapa o kulwa koo ko ku fuma ko Maliaba, keo mu wikalo ngepi oukulu no ku kwanena uwu?¹³Kono ngeno na amba okwenu mwa licaba pomone ngao no mu apositola kwa Alicaba, Na ku kuhumusa mu musebethi. ¹⁴Ngao mwendi kwaa no nyama thange a lwe lifupa. Mwendi mu tuyoyitha shiwa omweya.¹⁵Kakuli ndi kukaniwa koo kwa leta ku uthetha litunga, keo o kwitana koo mbo ku ikala ngepi kono ku tunda ku lifu? ¹⁶Haiba ndi mutamu oyuyyanu ukenu, keo ilya muungi wayo ikenu. Haiba ndio muthithi ukenu, keo na mitai thoshe thikenu.¹⁷Kono haiba ndi mitai thimweya no thi coka, ndi owe, o mutai wa olive tha mu muthitu, ndi mo na ulamithiwa okoo, mi mono tapela ku unon'i no mithithi tho sitondo so olive, ¹⁸kona ku yubithithetha etho mitai. Kono ndi wa ku yubithitha, kowe o tiisa mithithi kao, kono e mithithi thothi kutiisa.¹⁹Mwendi mo amba ngao, "E mitai thi temiwe ngao ni pakiwe mu sibak sa tho." ²⁰E tho niti. Kakuli neli ku kana ku lumela koo no kwa letela ngao a temewe, kono owe we mana onatiyi baken'isa tumelo thoye. kona ku mona unene, kono oyi yape. ²¹Po none Mulimu no kana ku yubela n'eke e sitondo tho pamunthi, nawe o imwa ku ku yubela n'eke.²²Otopele, olemuhe, makezo no sishemo na ukalu wa Mulimu: ukalu no wilya ku Majuda no kungwa, kono sishemo tha Mulimu ku wiya okwoye, haibandi mo lwela pili mu sishemo thaye. Kwanda ngeyo nawe mo temiwa.²³Kakuli nao, mona teneka ku kana ku lumela koo, mwa thi lameka. Kakuli Mulimu atwesa kame ku thi lameka kame. ²⁴Kakuli haibandi mo no owe no patuliwa kuna ku lamekiwa ku sitondo no olive tho mu munzi, mu kushutana sitondo tha olive tha lamekiwa ku siwa-siwa, kandi keo, e mitai no mu munzi, muthi utheliwela kui tondo zayo?²⁵Koni thaela ngao o ikale wa nambula ku limuka kao, akwange, ye thi ku nutu, ngao ko mu na ku mona utali mungana thenu: Ku tiya ku ne ngeene Isilaele ku pitela e palo thingi zo alicaba thi nengene.²⁶Mi a Maisilaele oshe mba yoyi thiwa, shina nomu ku na n'oleliwa: "Muyoyisi mwa tundeela mu Sioni. Mwa tunditha ukana kwikala munu wa Mulimu kwa Jakobo, ²⁷mi owu wonyi wange noo, amba mbo nitunditha sibi okwoo. ²⁸Kutha o muthiambela Evangeli, ila mu libaka lyo ye. Kono kutha muiketelo, a ku katithiwa libaka lya kanyakulyoo. ²⁹Kakuli e mpo na pitho tha Mulimu ka tha chinca kao. ³⁰Kakuli ku ma taetelo no mushemwa ku yuba Mulimu, kono pano mu amuhele man'eke mu ku kana kuyuba koo. ³¹Munzila thi mweya, pano aa Majuda ana pilutka aku kana ku yuba. O mafelelezo ngao o man'eke ana monithiwa okoye ngao nao atwese ku wana man'eke. ³²Kakuli Mulimu ona shokele anu oshe mu ku kana ku lumela ngao a shemupe oshe. ³³O, utungi wa thifumu na utali na ku zibo za Mulimu! O ma katulo aye ma kalu ngepi kwaa batisisa, na manzila aye kwa awana! ³⁴Kakuli oyu nalimuka o muhupulo wa Mulimu ani kapa ku pi luka muelezi waye?³⁵³⁶Kamba oyu no tanga kupa Mulimu thinu weli weli ani, ngao Mulimu a muike?" Kakuli kutundeela okwaye na omwaye oye inu yoshe no itendiwa. Okwaye kuikale kanya tha kutha nambula kupwa. Amen.

12

¹Namuambela ngao,omwe hapange,mumukechima wa Mulimu,mumupe amalutu enuu apiluke itabelo yakuyoya,ikenu,hethithi itaniwa kwa Mulimu.Theniko osebeletho thi miswanela. ²Kame komuna shengwena holitunga,kono mupiluke mukushemuniwa na mukuyubithitha kwenu. Mutende eei mulimuka ngao iwa,kuitana,eyoina petahala kwa Mulimu. ³Mulibaka no thisemo neni piwa naamba kwa munu na munu okwenu;ngao komuna kengela mofothi kukupahamitha kupita homumuswanehela,kono,mukengele naminahano,kulikanyetha mutumelo hana mipu Mulimu. ⁴Kakuli twakwata ilama ingi palutu lumweya,kono kailama yoshe ibeleka musebethi umweya kao. ⁵Muthila thikufeka,othwe twangi mulutu lumweya na Jesu,kame twaikala naku kushatana shutana. ⁶Twakwata mampo akukushutana kutha na thisemo notupiwa. Haiba omweya ompo thae tha upolofita,hipiluke kukuhelela nomu na pelwe mutumelo thae. ⁷Haiba omweya empo thae tha sebeletho,asebethe ngeo. Haiba akwata mpo tha kuluta,keo alute. ⁸Haiba mpo thaku susuetha,keo asusuethe. haiba empo thae tha kupa,atende ngeyo kana yumena.Haiba empo thae ueteleli atende na tukufalelo. Haiba empo thae tha kumonitha ñeke atende na tabo. ⁹Helilato kolinekala na huitati.Mukane oo unyanguny; mukwatehele kuiwa. ¹⁰Kukuhelela na mulilato la munu na minae, mukuyube.Mukupe na likute. ¹¹Kwei,nozuho,komu na fokola. Kwechi no mepo,mukwatetukufalelo. Kwehi ya Mulimu,mumubelekele. ¹²Mutabe musepo,mukutithethe mumanyando,muhikale na tumelo mukulapela. ¹³Mukutapele einu athaela Mulimu. Muthaele mikwa thingi tho kumonitha sishemo. ¹⁴Mufuyawethe aa minyanditha; Mufuyawethe ko muna kuta. ¹⁵Mutabe naa ataba;Mulile naa alila. ¹⁶Muikale na muhupulo umwee na kwa kwenu. komuna kungela mumikwa thoiukuhumutho,kono muamuhela anu akana kukuwaena. Komuna kumona utali,muminahano thenu. ¹⁷Komuna kuhuthetha unyanguny.Mutende iwa mumeoo aanu oshe. ¹⁸Haiba kwa konahala,kukuthinga okwenu,muyoye mukotho naanu oshe. ¹⁹Komuna kuhusetha unyanguny,halatiwa kono muteneke ouhali kwa Mulimu. Kakuli kunañoliwa, "Kuhusuluka kwange; ome enyiko mboniika,kwaamba Mulena." ²⁰Kono"haiba othila thoye thinafu nthala othipe yakulya. Haiba onafu liwila, omupe yakunwa.kakuli apo tenda ngeyo,keo waungeka makala amulilo pa mutwi waye." ²¹Kona shimbiwa kuhinyanguny,kono oyomboke unyanguny na kutenda uwa.

13

¹Mutende omoya oshe upiluke aa likute kupiso ethikulu,kakuli njeko eputho kendi apathipana kwa Mulimu. Eputo etho thiliko tha kuketiwa ku Mulimu. ²Mungeyo oshe oyukaena ethi putho alwitha etaelo tha Mulimu;naao athilwitha mwa wakuwaena koto. ³Kakuli aeteleli kali akuyipathitha kumikwa thiwa,kono kumukwa etho nokwipa. Mwathaela kuthaiyapa ao ali paueteleli? Metende eiwa, mimomuwana kulumbiwa koo. ⁴Kakuli atanga aMulimu kuomwe, kono apamutenda ei nokwiipa,muiyape kakuli kashimba nga mukwalwe mwa mbula libaka. Kakuli atanga a Mulimu,akutithethi auhali kwao atenda eyinokwipa. ⁵Mungeyo mwathwanela kuyubela,kakutha amu mu uhali kao nje kono muminaano. ⁶Mulibaka eli muikange omutelo namwe. Kakuli aakulu atanga a Mulimu,oyuuli mwei inu nakotheoshe. ⁷Muikale kumunu oshe oyinakoletelwe; mutelo wa swanela,koo aswanela,esabo kwao aswanela,nelikute kwao aswanela kukutekiwa. ⁸Komunakolotela omunu,kupita lilato kumunu oshe. Kakuli oyu okwite lilato kuaolinao ataleletha omulao. ⁹Milao, "Komunabuka,komunepaa,komune thaa, komunalakatha,haibandi kweli ethikwao mila thaikala thoshe mwethi, "Mukwate lilato kwao mulinoo nani omumuku wapelela. ¹⁰Lilato kolisinye kao,mungeyo,lilato kutaleletha kwa mulao. ¹¹Mulibaka mongeya, mulimuke nako, ngao thinakwana thokinguka mu tulo. Kakuli pano epuluso thetu tha shenyeeana mupepi kupita omunotilumukela. ¹²Ousiku unathi,naliwa linei mupepi, Tupake eni emisebethi tho lifif kumbali,nakukupaka ethebe tha litheli. ¹³Twende toshe omukusaneela,okutha muliwa kamu mukupenda mikiti kapa mukupendeela; kape kotuna enda muminaano no uhule kapa nokutha munyama,kapa mu muuna. ¹⁴Kono mukupake Mulimu Jesu Kelesite,na kukana kupa thibaka munyama,ngao thiwapithe amatakatho thaa.

14

¹Mu amuele oyu fokola mu tumelo, ku pita ku mu atula mu likan'i. ²O mweya na tumelo thaye mu kulya sinu, o mukwaye oyu no kufokola alya ambu miloho. ³Oyu no kulya o inu yoshe ka na nyatha oyu no mbula kulya, kame oyu no mbula kulya o inu yoshe ka na atula oyu no mbula kulya o inu yoshe. Kakuli Mulimu ona mwamweele. ⁴Owe ani, o atula o mupika wa munu wawo? Ku pitela o mulena waye amone ngao ona tisethe kapa angwa. Kono mwa mu tiisa ngaa emane, kakuli Mulena atwesa ku mutiisa. ⁵Omweya a mona ngao liiwa li mweya lya pita o maiwa ma mweya. O mukwaye a mona ngao o maiwa oshe a kwelela. Muteneke munu na muu etae ei a kengela mu minaano thaye. ⁶Oyu mamela o liiwa, a limamela baken'isa Mulena, ni oyulya, alya baken'isa Mulena, kakuli a kutumela ku Mulimu. Oyu kana kulya, a kana kulya baken'isa Mulena; kame naye a kutumela ku Mulimu. ⁷Njeko oyu ku yoisa yo foti, njeko oyu kwiipa yo foti. ⁸Ndi twa yoya, twa yoya baken'isa Mulena, ndi twaa fa, twaafa baken'isa Mulena. Keo ndi twa yoya kapa twaa fa, twaa na Mulena. ⁹Mu libaka eli Kelesite mo na fa na kuyoya kame, ngaa a piluke Mulena wa aanafu naa shiyoya. ¹⁰Keo oweni, wa atulela ikeni mapoye? Owe, sike esi nyathetha mapoye? Kakuli twoshe mbo tu kemana poso no sipula sa Mulena no katulo. ¹¹Kakuli ku na n'oliwa ngao, "Pano ni yoya," Mulena amba ngao, "O kwange omanwi oshe mwaa ni kubamela na malimi oshe mwa ni tataetha." ¹²Keo munu na munu mbo ka ku tonola ei a na tende ku Mulimu. ¹³Keo, ko tu na ku atula, kono twaambe ngao ko ku neekala munu oyu mbo tenda mapaye sinu sa ku mungwisa kapa sa ku mukwangisa. ¹⁴Na limuka na ku pinzamekiwa ku Mulena ngao njeko osinu esi no mathilo so n'ene. Ku na ku thingi o kwaye omunu oyo mona eso sinu

ngao sa mathilo, o kwaye sa mathilo. ¹⁵Apo o swabisa mapoye pa silya keo ko enda mu ku ku wapela kao. kona ipaisa munu mu ilya yoye oyo anafele Kelesite. ¹⁶Keo ko na etana esi o mona ngao siwa ngao a sitoye ngao sinyanguny. ¹⁷Kakuli o mubuso wa Mulimu kaa kulya ka kunwa kao kono ku luka, kotho, na kuwapela mu Moya o Ukenu. ¹⁸Munu oyu o belekela Kelesite mo u mukwa ou o na amueliwa ku Mulimu na anu a na muitanethe. ¹⁹Keo, tu tende einu ileta o kotho ne inu i umba munu na mukwaye munu. ²⁰Ko na sinyo o musebethi wa Mulimu mu silya. O inu yoshe ikenu, kono kufosa, munu kulya sinu esi sileta ngaa mukwaye angwe. ²¹Kuwaa munu ku kana kulya nyama, kapa kunwa waine, kapa kutenda sinu ngao a ngwise mukwaye. ²²O tumelo o kwite o thikwate ku Mulimu. A kwata fuyawethi o yu kana ku ku nyatha yo foti mu inu a wapela. ²³Oyu kwata o pilaelo mo no nali, ko situnda mu tumelo kao. Keo esi si kana ku tunda mu tumelo sibi.

15

¹Thino nako otwe tu kwite o maata tu shimbe o sibaka a kana ku kwata o maata, keo tuswanela ku ku wapelisa ambu otwe to foti kao. ²Tu mone ngao munu na munu a wapelise oyu ekala naye kunyonga mu inu iwa, mu ku mu nenepisa. ³Shiwango Jesu no shemwa ku ku wapeisanga ambu yo foti. Shiwango ngeyo, mo no ku n'oliwa ngao, "O matuka no aa na kutukana mo na ngwela opange." ⁴Kwei yoshe no in'oliwa ku manyima mo no in'oliwa otwe ngao tu ikon'eele mu ku ku keta na ku susuetho no ikututiwa ngo tu kwate sepo. ⁵Thino nako na nyepa Mulimu o minya o kutiisa na susuetho a mipe mucima umweya wendini o mu ambela Jesu. ⁶Twa nyepa ngao a tende ngeyo ngao mu mucima u mweya ngo mu lumbe Mulimu na Mulomo u mweya o yiwa Mulena Jesu Kelesite. ⁷Keo mu ku kwatise wendini Kelesite omu ana mi amuele ngao ku lumbe Mulimu. ⁸Namba ngao Kelesite o na tendiwa mupika wa mukande mu ku imanena o uniti wa Jesu, mu ku tiisetha o lisepero na sepisa a ka nyakulyenu, ⁹keo ku macaba ku lumbe Mulimu baken'isa o sishemo saye. Wendini omu ana n'olele, "Keo mo ni lumbe mukaci no macaba na ku imba tumbo ku lithina lyoye." ¹⁰Mu ku ukelapo kame, "Mulumbe Mulena, omwe mwa macaba mwoshe." ¹¹Kame, "Mulumbe Mulena, omwe mwa malicaba mwoshe; muteneke oshe anu a mulumbe." ¹²Kame, Isaya amba ngaa, "O muthithi tha Jesse mo thiwiya, o yo tumuka ku wiya ku busa o macaba; o kwaye o macaba mwa kwata sepo." ¹³Thino nako na nyepa ngao Mulimu no sepo ekale o kwoye na kuwapela na kotho mu ku lumela, keo ngao o maata no Moya no ku kena mu kwate sepo thingi. ¹⁴Ome shemwa ina misepe, mwa kwange. Nakwata sepo ngao o mwe shemwa mwa kwata uwa, wa kukwata thibo. Na kwata sepo ngao mwa twesa ku ku luta mwofoti. ¹⁵Keo na tiisetha ku min'olele inu i mweya ngao ni mikengelise baken'isa o sishemo esi a na nipu Mulimu. ¹⁶Ethi mpo tha talusa ngao na swanela ku piluka mubeleki wa Kelesite Jesu oyu no tumiwa ku litunga, ngao ni piluke mupulisita wa linzwi lya Mulimu, ngao ei a koleka o macaba i amueliwe, na ku kenisiwa ku Moya o u kenu. ¹⁷Name ko sili esi ni ku tundumuna mu musebethi wange o u ni tendela Mulimu. ¹⁸Ni shemwa ku amba saso kendi esi a natende Jesu o kwange ngao a macaba a yube ei ina tendele o macaba baken'isa o ku kuketa kwaoo. Ei ina tendiwa mu manzwi nei no kutenda mu maketho. ¹⁹Mu maata nei no kumonisa na no ma makatho na maata no Moya o Ukenu. Ngao ku tunda Jerusalema, na kumanyonga mane na ku ka kuma ku Iliriko, no swanela ku kutatha o linzwi lya Kelesite. ²⁰Mu mukwa ou na tabela ngaa ni kutathe o linzwi, kono koo ku na limukiwa o lithina lya Jesu kao, ngao ko ina umba apa nashaba mukwange kao. ²¹Kono nithe ne i ina n'oliwa: "A nakana ku limukisiwa o yaye mba mumona, keo anakana ku yuba o yaye mba iyuba." ²²Baken'isa ngeyo po nyipo kame ina kanisiwa tungi-tungi ku wiya oko. ²³Kono ngeno, ko ni kwite sibaka omo mu mutunga omo kao, ina shimbi myaka thingi tha ku shukela ku wiya oko. ²⁴Na sepa ngao mo ni mimona apa ni wiya ku pita oko mu mweendo wange no kutha mu Spain na ku wiya ku nitusa mu mweendo oko, apa ni mana ku ikala nenu mu nako thi mweya. ²⁵Kono ngeno natha ku Jerusalema, ku ka tusa aana Mulimu no kuluka. ²⁶Kakuli a Masedonia na Akaya a na kolekele a utwi amweya aa no kuluka aali mu Jerusalema. ²⁷E, mo na wapeela, kakuli ana siele o sikoloti. Kakuli a macaba apa anapiwa ku ufumu no Majuda kwei no Moya, nao a swanela kwei no lutu. ²⁸Keo apa ni mana ou musebethi ou na ku apa ou muselo ou, mo ni tha ku Spain na ku mipotela o ni li mu mweendo. ²⁹Na limuka ngao apa niwiya okwenu mo ni wiya na fuyawethi thingi tha Kelesite. ³⁰Ngeno na mieletha, mwaa pange, mu Mulena wetu Jesu Kelesite, na uwa wa Moya ou kenu, ngaa mu like moshe mu ni lapelele ku Mulimu. ³¹Mu ni lapelele ngao ni tenekiwe kwaa na kana ku lumela mu Judea na tuso ethi ni twala mu Jerusalema aanu a lumeli a thiamuela. ³²Mu ni lapelele ngaa ngombo ni wiye o kwenu o ina wapele mu tato tha Mulimu. Keo ni wiye ni katuluhele oko kwenu. ³³Keo o Mulimu no kotho e kale nenu moshe. Amen

16

¹Nakuamba kwa Phoebe omanthetu,oli mubeleki wa keleke etho thili mu Cenchrea, ²mungeyo ngao ngo umuamuhela munthila tha Mulena. Otrnde ngeyo munthila ethiswaanela muaanu aMulimu nokukena,kame omupe yoshe eyo pelo athaela okoye, kakuli anapiluka wakututha kuangi na kwange ngeyo. ³Olumelithe Priscilla na Aquila, abeleki nani ome mu Kelesite Jesu, ⁴aoo mulibaka lyange nanikitha oupilo oo. Napa uitumelo koo,kaome ambu kao,kono namakeleke oshe aMalichaba. ⁵Olumelithe ekeleke etho thili munthuwo thoo. Olumelithe Epauetus omulatiwa,oyu oli omutamuno wa Asia ku Kelesite. ⁶Olumelithe Mary oyu na sebethi katata koyee. ⁷Olumelithe Andronicus na Junias,aanu ange na mapanditi makwaoo. Oshe alimukiwa thiwana kwa apositola,kame neli aikala mwa Kelesite potho thange. ⁸Olumelithe Ampliatu, omulatiwa wange mu Mulena. ⁹Olumelithe Urbanus,omukweti musebethi mwa Kelesite,na Stachy,omulatiwa. ¹⁰Olumelithe Apelles,oyunalimukia mwa Kelesite. Olumelithe ao anthuwo tha Aristobulus. ¹¹Olumelithe Herodion,omunu wange. Olumelithe oshe anthuwo tha Narcissus aali kwa Mulena. ¹²Olumelithe Tryphaena na Tryphosa,aooo asebetha katata mu Mulena. Olumelithe oPersis omulatiwa, ona thebethi katata mu Mulena. ¹³Olumelithe Rufus,onoketiwa mu Mulena,nainawae inanange name. ¹⁴Olumelithe Asncritus,Philegon,Hermes,Patrobas,Hermas,na aao oshe alii noo.

¹⁵Olumelithe Philogus na Julia,Nereus na manthae,na Olympas,naa oshe ana aMulimu alii noo. ¹⁶Mukulumelithe moshe mu kiss thikenu. Oshe amakeleke a Kelesite alumelitha. ¹⁷Pano namietha,mwe akwange,munaane paao aleta mafapaano naku thitatala. Apiteela mu milutelo etho munakututu. Mutunde okoo. ¹⁸Aanu nokufeka mendini aa kasebeletha o Mulimu Kilesite wetu kao,kono omavumo ooambu. Mumai oo aongaula emichima thoo akana kulimuka. ¹⁹Mumutala wenu kuyuba kwakuma kumunu oshe, Natabela, muomwee,kono nathaela ngao, mupiluke aanoutali muinu iwa,nakukana kukwata mulandu kwei no thibi. ²⁰OMulimu wa kotho oloolo washanyaunena o Satani mushi nomaulu enu. Thishemo tha Mulena Jesu Kilesite thiikale nenu. ²¹Timotea,omubeleki wendini ome,amilumelitha,na Lusius,Jason,ngeyo na Sosipateer, anuange shemwa. ²²One no Tertious,oñola aama mai ngeno,namilumelitha mwa Mulimu. ²³Gaius, ominya muome na mukeleke thoshe,amilumelitha. Esastus,omukwati nosikwama so munthi,amilumelitha, na Quartus mukwae. ²⁴Sishemo tha Mulena Jesu Kilesite thiikale nenu moshe. ²⁵Cwale kooyu otwetha kumiiimanitha ku evangeli thange na kumilutelo tha Jesu Kelesite,mukutha omu muna omumuna patuluele oyonokukana kuyubithitha eyo noilolekiwa pa ilimo ingi ingi, ²⁶kono pano inapatululiwa nakulumukithiwa kupitela mu sipolofitaa ku machaba oshe, mutaelo tha Mulimu kuleta kuyubithitha kwa tumelo. ²⁷Ku Mulimu ambu oyu no utali, mwa Jesu Kelesite, olumbile kutha kuthelelea. Amen.

1 Corinthians

1

¹Paulusi,noisaniwa kwa Jesu Kilesite ngaa apiluke omuapositola wa Mulimu. Na Sosthenes omukwetu, ²ku keleke tha Mulimu ku Korinithi, naao oshe anakenithiwa mwa Kilesite Jesu nakuinithaniwa ngao apiluke anu akukena, naaoshe alikuibaka yakwako aisana mulithina lya Mulena Jesu Kilesite,oyooli Mulena woo natwe. ³Sishemo na kotho thiikale okwenu kutunda kwa Mulimu o Iwetu naku Mulena Jesu Kilesite. ⁴Nakutumelanga kwa Mulimu ange nakothoshe baken'isa esishemo sa Mulimu eso Jesu Kilesite namimupu. ⁵Onamifumisa mumanthila oshe, mumiambelo nangana thoshe, ⁶inani omoupaki wa Kilesite unaikala waniti okwenu. ⁷Mungeyo njeko empo no moya etho mukana kukwite pano mushitatela oupaki no Mulena Jesu Kilesite. ⁸Mamitiisa kame kumamaneno, ngaa nga mupiluke akukana kukwata kanyaso muliwa lya Mulena Jesu Kilesite. ⁹Mulimu wa kusepaala,oyoonamiisana mukupiteela kwa mwanae Jesu Kilesite Omulena wetu. ¹⁰Mungeno namitiisa,omwe akwange,kupiteela mulithina lya Mulena wetu Jesu Kilesite,ngaa mulumele,kame ngaa kokunekala kukutapa mukachikenu. Namitiisa ngaa mukwate omunaano umweya namusebethi umweya. ¹¹Kakuli kunakenisiwa okwange, omwe akwange, kwa anu a Chloe ngaa kwaikala utata mukachi kenu. ¹²Ntalusa ngeya; Munu na munu okwenu aambe nga, "Naikala na Paulusi," kapa "naikala na Apollos," kapa "naikala na Cephas," kapa "naikala na Kilesite." ¹³Kana Kilesite wakukututapa? Paulusi mwanakooteliwela omwe? monomukolobethiwanga mulithina lya Paulusi? ¹⁴Nakutumela kwa Mulimu kakuli njekale nikolobethe shuwa omweya okwenu, kwanda Crispus na Gaius. ¹⁵Monokuikala ngeyo ngaa omunu kana naaamba ngaa mwana kolobethiwa mulithina lyange. ¹⁶(Mononikolobetha kame enthuo tha Stephanas. Kutunda apo, konilimuka ndi nina kolobethepo kame munu.) ¹⁷Kakuli Kilesite kanitumile kuwiya kukolobetha nje kono kukutatha oulumiwa na mai nokukena, mungaa osifapano sa Kilesite kosina tokwisia omaata. ¹⁸Kakuli oulumiwa nosifapano wa mbulatuso kuawo afaa. Kono muawo ayoyisa Mulimu , wapiluka maata aMulimu. ¹⁹Kakuli kunan'oliwa, "Monisinya outali waao noutali. Monilyanganisa okuyuba kwaa noutali." ²⁰Kandi omunu noutali aikala kupi? Kanti oaituti aikala kupi? Kanti akwite likan'i ano alitunga aikala kupi? Mulimu kapilwile outali nomuno mulitunga muwaanganu? ²¹Kumona olitunga muutali walyo kalyalimukile oMulime, Monolitabisa Mulimu muuwanganu walyo nokukutatha kuyoisa aao aitana. ²²Kakuli oma Juda aipula oisupo nomapipimo na ma Gerike asaela outali. ²³Kono twakutatha Kilesite nokokoteliwela, oyo sisitaliso sa Majuda na waanganu kwa ma Gerike. ²⁴Kono kwaao oMulimu naisana, kupiluke Majuda na Magerike, twakutatha Kilesite kupiluka omaata nautali kutunda kwa Mulimu. ²⁵Kakuli ouanganu wa Mulimu wautali kupita aanu, nakuulw amaata kwa Mulimu kwakutiya kupita anu. ²⁶Mutopeelee mukuisaniwa kwenu,mwe akwange. Kamoshe monomuikala na utali mumiiakaelo no unu. Kamoshe mono mupiluka na maata. Kamoshe mono muelekiwasiwana. ²⁷Kono Mulimu onakete oianganu nolino litunga kuswabisa aao noutali. Mulimu onakete aao nombula maata muno mulitunga kuswabisa aaoo nokutiya. ²⁸Mulimu mwanaketa ounyonyo mi mwanakaniwa mulitunga. Mwanaketa nainu eimonohala ngaa njeko, kuleta kuulwa utokwa kwainu eimonohala ngaa yautokwa. ²⁹Mwanatenda ngeyo ngaa kokunaaniwa wakukukuumusa okwaye. ³⁰Mulibaka lyeyo Mulimu natenda,ngeno mwaikala kwa Kilesite Jesu,oyonopiluka okwetu utali kwa Mulimu. Nopiluka okukena kwetu, kukena, na puluso. ³¹Kumamamnenno,inani omo aman'olo ambela, "Muteneke oyonokukukuumusa akukuumusethe kwa Mulimu."

2

¹Apa noni wiya okwenu,omwe akwange, koniwiyele na miambelo thakanyaso kapa utali inani omo ninaambeelee einu nokulekiwa ya Mulimu. ²Kakuli apanoniikala nenu nonikuketele kulimuka einu yayo kwanda ya Jesu Kilesite,oyo nokokoteliwa. ³Mononiikala nenu mu ufokoli,na mukuiyapa,namu kuiyapa enene. ⁴Kame oulumiwa na matuto ange kaapilukile amai akuaapiliketha angana. Kono,mwanaikala amitala no mepo na maata, ⁵mungao otumelo thenu ngo kothinapiluka tha mu ngana no anu, kono tha maata a Mulimu. ⁶Mungeno twaambaula outali mukachi noangana, kono outali walino litunga,kapa wa aabusisis wathino nako, eyii pita ambu. ⁷Kono,twaambaula outali wa Mulimu mumai nokuku oleka, outali nokukuoleka owo Mulimu natupu shamba omaiwa etu. ⁸Njeko kuabusisi aano litunga

nauyubisisa,kakuli ngaa nayuuyubisisa, nga ka shikokotela o Mulena no Kanya. ⁹Kono inani omo kunan'oliwele, "Njeko elithio elinamono,kapa elitwi kuyuba,njeko omuchima no munu utwesa kukengeela eyo Mulimu analukisethe aao amuwapela"-¹⁰Kono Mulimu oamonisa einu okwetu kutundeela mumepo. Kakuli emepo thapita thashola muinu yoshe, namuinu nokuolekiwa ya Mulimu. ¹¹Kakuli oyolimuka eminaano nomunu kwanda omepo no munu? kame,njeko olimuka einu nokuolekiwa ya Mulimu kwaanda Omepo tha Mulimu. ¹²Kono kotwaamuhelile omepo no litunga kono Omepo thakutunda kwa Mulimu,ngao ngo tulimuke einu tunapiwa kutundeela kwa Mulimu. ¹³Twaambaula yeeyo inu mumai nombula kutunda kwaanu kono kutunda ku Mepo, kutoloka einu no mepo kuanu. ¹⁴Munu wambula kukena kaamuhela einu no Kukena kwa Mulimu, kakuli aiyaanganu okwaye. Katwese kualimuka kao kakuli mumepo akukaniwa kale. ¹⁵Oye oili oMepo aatula oinu yoshe, kono kalii kukuatutwa kuakwae kao. ¹⁶"Aniotwesa kulimuka omunaano wa Mulimu nga amulaele?" Kono tukwite omunaano wa Kilesite.

3

¹Ome,omwe akwange,konitwese kuamba okwenu inanai anu no mepo,kono ina kuanu anyama,inani kuanikana mwa Kilesite. ²Mononimilithanga omawe,ka ilya nokukuta kao, kakuli komuikutukiselithe kao; shuwa pelo komwa kutukisetha kao.³Kakuli mushili omuapya,kakuli oko omuna na kulwana ishili okwenu,komuyoya kutha mu nyama ndi,kame komutha omoathaelela anu ndi? ⁴Kakuli apo omweya apa amba, "nakon'eela Paulusi," namukwae kame aamba, "nakon'eela Apollos," koome anu ambu? ⁵kandi Apollos ani? kandi Paulusi ani? Atanga moo munaitana, okoo Mulimu mwanapu omisebethi. ⁶Mononikuna keo Apollos oselaela,Kono Mulimu keo opa kuyoya. ⁷Keo, shuwa oyo onakunu kapa oyo o selaela kasinu kao. Kono Mulimu yonyiko oyopa okuyoya.⁸Mungeno oyo okuna noyo oselaela anu amweya, kame omunu na munu mwaamuela omuputho wae kutha mumusebethi waye. ⁹Kakuli tuabeleki na Mulimu. Omwe mo silwa sa Mulimu,Mulimu aumba. ¹⁰Kutha mu sishemo sa Mulimu oso nosipiwa okwange kupiluka omuumbi, Inatateke omukwae aumba po kame. Kono munu na munu amamele omo aumbelapo. ¹¹Kakuli njeko otwesa kutateka kame kupita paya pana tatekiwa, opo pa Jesu Kilesite. ¹²mungeno aibandi omunu aumba na gauda,silivela,na mawe mawa,omapala,omuonyi,kapa omanaa, ¹³omusebethi wae moumonahala,kakuli oliiwa moliumonaalisa. Kakuli moumonaaliswa mu mulilo. Omulilo moulika oinu yoshe eyo m unu na munu anatende. ¹⁴Haibandi omusebethi wamunu wasiyala,mwawana omuputho; ¹⁵kono haibandi omusebethi wamunu moutumbekiwa, mwa thiyeleha,kono mwa yoyithiwa,inani wakupanduka ku mulilo. ¹⁶Mwalimuka ngao mwa Templele tha Mulimu na Mepo tha Mulimu thayoya okwenu? ¹⁷Ndi munu asinya otempele tha Mulimu,Mulimu mwasinya oya munu. Kakuli o tempele tha Mulimu tha kukena, namwe ngeyo bene. ¹⁸Komunakuonga. Ndi kwali mukachi kenu oyo koyuba ngao wautali muthino nako,mumuteneke apiluke "osianganu" ngao ngo akwate utali. ¹⁹Kakuli utali walino litunga uanganu kwa Mulimu. Kakuli kuna n'oliwa, "Akwata aao noutali mungana thoo." ²⁰Kame, "Omulena alimuka ngao ominaanelo thoo autali yangaya ngaya." ²¹Mwelyo libaka ,kokunawaniwa munu wakuku kumusa kuaanu. Einu yoshe yenu, ²²Ndi Paulusi,Apollos,kapa Cephas, kapa olitunga, kapa oupilo, kapa einu nongeno, kapa einu iwiya. Einu yoshe yenu, ²³kame mwa a Kilesite,kame Kilesite wa Mulimu.

4

¹Omo monyiko omunu aswanela kutuimbela,inani atanga aMulimu naalutiwa aniti etho thinaolekiwa tha Mulimu. ²Mungeno eyo ilukanela kwa alutiwa kuwaniwa akusepaala.³Kono ome namona ngao, thiambo thinyonyo ngao niatuliwe okwenu kapa kukuta thoshe no anu. Kakuli koni kuatula shuwa ome no mute. ⁴Konilimuka omulandu owo nipakiwa, eso koaitausa ngao konikwite mulandu kao. Mulimu yonyiko oyo niatula.⁵Mungeyo komuna paa okatulo pasinu sipi kapa sipi eninako thishiulwa kukwana, Mulena oshiulwa kuwiya. Mwaleta muliseli einu yoshe eili muliffi nakupatuula yoshe eili mumuchima. Apo bene munu na munu mwaamuhela otumbo thae kwa Mulimu. ⁶Mungeno,akwange, ina kutusisa ethi emilao okwange na ku Apollosi,mulibaka lyenu, kutenda ngao okwetu mukutute otaluso tho muambelo, "Konatha kupiteela ei ina n'oliwa." Kwaikala ngeyo ngao kokunekala shuwa omweya okwenu oyo pelo ongiwa mukulisa omukwae. ⁷Kakuli oyo mona oshutano mukachi kenu naakwenu? Ike ei mukwite eyo nomukana kupiwa? ndi munaipiwa,ike apa mukununeka wetini njekale muipiwe?⁸Mikwite yoshe eii mushinga ku saela! Mukwite kale sifumu! munatateke nakubusa- kutundisas ko otwe! shemwa, omoniwapelela ngaa munabusu, ngao ngo tubuse nenu. ⁹Kakuli nakengeela ngao Mulimu onatupaka apositola pakenu inani aao no mamanino mumutapi, mumukwa umweya inani anu apa atulelwa kufa. Tunapiluka akubuiwa ku litunga-kuma ngeloi,na kuanu.¹⁰Twaianganu mulibaka lya Kilesite, kono mwautali mwa Kilesite. Twambula maata,kono mukwite maata. Munapakiwa na likute,kono tunapakiwa muka shwau. ¹¹Kukuma muthino nako twafa nthala na liwila, kotufekiwa siwana ikumango kao,twafuliwa onene,kame kotukwite kwakuikala kao. ¹²Twabeleka kataata,kubeleka namakaa eetuu. Apatunayoiswiwa,twafuyawetha. Apa tunyandisiwa,twa kutiitha. ¹³Apatupakiwa kumambali,twaamba namai non'eke. Tunaikala,kame tunapakiwa,nokukana olitunga nauui wainu yoshe. ¹⁴Konin'ola eii inu mukumiyenisa,kon kumisikuula ome aana ange. ¹⁵Kakuli shiwa mungao ukwate olishumi nalule lwa ashemi mu Kilesite, koukwite ashemi angi kao. Kakuli inapiluka oiwenu mu Kilesite Jesu kutuundeela mu ebangeli. ¹⁶Mungeyo namiesa ngao mupiluke anokukon'eela. ¹⁷Mulibakaelyo nonituma o Timotea,omulatiwa ange na mwanange nokusepaala mkwa Mulimu. Mwamu anukisa omikwa thange thau Kilesite, inani omo nilutela kosheokonitha na mumakeleke moshe. ¹⁸Mungeno amweya okwenu anakupaka kuaamba mba, kutenda inani koniwiya okwenu. ¹⁹Kono moniwiya okenu, ndi Mulena asaela. Mungeyo kombo nilimuka ambu omiambelo thaao nokashwau,kono monimona na

maata oo. ²⁰Kakuli omubuso wa Mulimu kouikile mukaamba kao kono mu maata. ²¹Wasaela ike? Niwiye okwenu na mulamu kapa na lilato namumata anokuombeela?

5 ¹Mo tuna yubu munthimbu ngao kwa ikala uhule mu kachi kenu.O mufuta no uhule ou kanithiwa nakwa ya nombula kulimuka Mulimu;Mulume kukushengula na mbiama a waye. ²Mwa ku kuumutha! komuswaneela kulila kao? ngeya ngao oyu natende ethi thinu atwethe kutundithiwa mukachi kenu.³Shiwango ngao kunili nenu na lutu kao, kono nekala nenu mu moya. Ina hatula kale oyu munu oyu onatende eyi, shinani ngao mono nikalako. ⁴Apa mukopana mulithina lya Mulena wetu Jesu ne ekala nenu mu moya,na maata a Mulena Jesu kwa ali. ⁵Mupake oyu mulume kwa satani kwamba ngeya ngao olutu luthinyiwe ngeya ngao e mepo thaye nangu thiyoyithiwe muliwa lya Mulena.⁶Okukutataetha kwenu ka kwa kuwapa kao. Komu limuka ngao mumela unyonyo wa tundulukitha e liñende lyoshe? ⁷Mukukenithe ku mumela okale ngeya ngao mupiluke liñende lipya, eli lyo mbula mumela wetini omu mulyele. Kakuli Kelesite o ngunyana wetu wo patheka,ona tendiwa thitabelo. ⁸Keo tuwapele o mukiti,kana mumela no kale kao, o mumela no mikwa thinyangunyuyi na uyi.Kono,tuwapele na liñende lyombula mumela lya kutwalela muchima na niti.⁹Mono nimi ñolela mu liñolo lyange ngao komunakuwananga na anu no mahule. ¹⁰Njeko nga omu ina tolokele anu anyangunyuyi a ali mweti litunga,kapa oya mukuma.kapa oya limbui kapa awo no kulapela milimu, Kakuli kuikala kule noo kendi omutunda muno mulitunga. ¹¹Kono pano na miñolela ngao kamunakuwana na munu oyu ithaniwa ngao mukwenu kono oyu oyoya mu uhule,kapa mukuma,kapa wakulapela milimu,kapa wa ngambanga,kapa thitakwa kapa lisholi. Kamunalya thilya na munu wa ngeyo. ¹²Moni kuingenitha ngepi mu kuatula aao ali panthe no keleke? kono, komuswanela kuatula a ali mukachi no keleke? ¹³Kono Mulimu a atula ao ali panthe , "Mutundithe o munu munyangunyuyi mukachi kenu."

6

¹Omwera mukachi kenu akwata siambo na mukwae,athwanela kutha ku mulao kwaa nombula kukena kapa kwa anu a Mulimu no kukena? ²Ko mulimuka ngao anu a Mulimu a kenu mba atula eli tunga? Aibandi mbo mwatula litunga,komu twetha ku manitha ya ambo ya tutho? ³Ko mulimuka ngao mbo twatula mangeloi? twa twetha,mungeyo,twa twetha kuatula yambo youpilo?⁴Aibandi twa tenda makatulo kuamana naupilo wa liwa-naliwa,ike apa tupanga yambo yo kufeka eyi kwa akana kuimanga mu keleke? ⁵Namba eyi nge yangao muyube lishamwa.Njemo mukachi kenu wa utali inene oyu twetha kwa tula a kwae? ⁶Kono mulumeli omwera a twala mukwae ku mulao-kono kwa anu nombula kwa itana! ⁷Bakeñitha ku kuthekithanga mu kachi kenu kwa monitha ngao munangu.Ike apa mu kananga kwiitana o mafothitha aa mitendanga? Ike apa mu kananga kuitana kumionga? ⁸Kono o mweyoñene mwa tendanga ya kwiipa na kuonga,kono yonyiko mutenda kwaa kwenu!⁹Ko mulimuka ngao anombula kukena mba emwa kuyola omubutho wa Mulimu? ka kuna ongiwa.Ano ku kuthengula,no ku kombeela,na maule,na alume no maule,alume a lali wanga. ¹⁰a mbui,no kuyumena,no kunwa wala,no makuli njeko mukachi koo mbo ingena mu mubutho wa Mulimu. ¹¹Amwera okwenu mo nyio naikalela.Kono muna kushiwa,muna kenithiwa,muna pakiwa kuluka mulithina la Jesu Kilesite na Mepo tha Mulimu wetu.¹²Einu yoshe itanithiwa,"Kono yoshe koitusa kao,"Einu yoshe ya itanithiwa, "kono njeko shiwa thimwea ethi thi tamba kuni endi tha. ¹³"Ilya ya mulibumo,kame libumo lya ilya,"kono Mulimu mbo ii yunditha yoshe.Lutu no lushemwa kupangelwa uhule.Kono,O lutu lwa Mulena,kame mulena mbo lupa.¹⁴Mulimu no ingukitha Jesu na twe mbo twingukithiwa mu mata aye. ¹⁵Ko mulimuka kao ngao mo nishimba o ilama ya kilesite kuiwaneka na lihule? ka kuna ikala ngeyo!¹⁶Ko mulimuka ngao oyukuwana na lihule a mpiluka lutu lu mwera nae? Shina omu ambela o ma ñolo ngao, "Oa ili ampiluka nyama thi mwera." ¹⁷Kono oyu waneka kwa Mulena a mpiluka mepo thimwera nae.¹⁸Mutunde kuu hule! O unyangunyuyi oshe a tenda munu wa panthe no lutu,kono o munu otenda uhule a tenda unyangunyuyi ku lwitha i lutu lwae.¹⁹Ko mulimuka ngao o lutu lwenu tempele tha Mepo Thikenu,e ethi thi yoya mu kachi kenu,e ethi mukwite kutunda kwa Mulimu? Ko mulimuka ngao ko muli fofochi kao? ²⁰Mono muuliwa na teko.Mu ngeyo mulumbe Mulimu wa lutu na mepo thenu ei yoy Mulimu.

7

¹Keo pano pa kutopela pa yambo eyi no muni n'olela: "Kuli iwana ngao mulume kana kwata mukazi." ²Kono kuiyapisa miliko zileta itenda ya uyi, mulume na mulume a lukanela kuikala na mbiyama waye, mukazi na mukazi a lukanela kuikala na mukwanzi waye.³Mulume a lukanela kupa mbiyama waye eswanelo zaye no ku misheme, na mbiyama naye kame kwa mukwamunzi waye. ⁴Ka mbiyama kao okwite maata pa lutu lwa ye, kono mukwanzyi waye. Monyiko kame, na mukwanzyi waye ka kwata maata pa lutu lwaye kao, kono okwitepo maata mbiyama.⁵Ku muna kuindeka kulala pamwera, kendi ngao moshe muna kuitanene owili wenu mwezo nako. Mutende ngeyo ngao mupakele ngana ku milapelo. Keo kame muwiye pamwera, ili ngao satani ka na miezeka mu kukana ku kusikulula kwenu. ⁶Kono namba eyi okwenu kuza mukukuyuba isn'i mutaelo. ⁷Mwina saele ngao nga munu yoshe a ikale wetini ome. Kono munu na munu okwite mpo zaye kutunda kwa Mulimu. Oyu okwite mpo zangeya, oya okwite ziya kame⁸Kwaya a nakana kale kulamiwa na afelwa namba ako ngao kwaikala siwana kukana kulama na kulamiwa, endini omu nilyele. ⁹Kono haiba katwese kuku indeka, a lame kupita kuikala mukwila kwa kulakaza.¹⁰Keo kwawo ali mu maluwo na laela-isn'i ome, kono Mulena-mbiyama kana tunda kwa mukwanzyi waye. ¹¹(kon'o o shitunda kwa mukwanzyi waye, kana lamiwa kame kwako kamba a kuuse na mukwanzyi waye), kame na mulume kana lukulula mbiyama waye.¹²Kono kwa anu oshe namba-ome, isn'i Mulena-ngao endi a kwata mbiyama wa kukana ku lumela, na kuli ona wapele kuikala naye mbiyama, kana mu lukulula.

¹³Endi mukazi a kwata mukwanzyi waye oyu nombula kulumela, oye ambu a saela kuikala naye, kana mulukulula.

¹⁴Kakuli oya mulume ona pakiwa munzila za kutwesa kulumela baken'isa mbiyama waye, naye kame mbiyama kutwesa kulumela baken'isa mulume. Kambesi ngeyo a nenu nga anyanguny, kono mane ana pakiwa kumbali¹⁵Kon'o haiba oya nombula kulumela a tundako, omu teneke aze. Mwezi mikaelo zangeyo, mulume kamba mukazi ka shimangiwa muwitamo no maluwo. Mulimu ona twisana kuyoya mu kozo. ¹⁶Kakuli wa limuka ngepi owe, mukazi, kamba muyoyisa mukwanzyi woye? Kamba wa limuka ngepi owe, mulume, moyoyisa mbiyama woye?¹⁷Shangongao, Mulena onapu munu na munu o kabelo zaye, muteneke munu na munu a ende kuza omo ana isanenwe. owu onyiko mulao wange mu makeleke oshe. ¹⁸Kwali oyo apa naisaniwa kuwiya ku kuitana yo nazi kale ku mukande? Kana na ku monahalisa weti kashiza ku mukande. Kwali oyo no kana kale kuza ku mukande apa na isaniwa ku tumelo? Ka lukanela kuza ku mukande kao. ¹⁹Kakuli kakuza ku mukande kamba ku kana kuza ku mukande oko kuli na taba. Esi sisaheliwa kuyuba milao za Mulimu.²⁰Munu yoshe a swanela kuyoya mowo muikaelo naikala yo isaniwa kwa Mulimu kuwiya ku mwitana. ²¹Kana neli o ngamba apo Mulimu na ku isana? Kona i pakela ngana. Kakuli Haiba wa twesa kulukuluha, wo kutusise eli lithonolo. ²²Kakuli oya na isaniwa kwa Mulimu yloi ngamba munu wa Mulimu waku lukuluha. Munzila zimweya, oya no lukuluha apa ana isaniwa kwa Mulena ngamba waye. ²³Muna uliwa na muhulo onene, keo komu na piluka apika no anu. ²⁴Akwetu, mu mwikaelo upi oshe no ikalanga apo no isaniwa, ma'i na man'i a ikale na Mulimu. ²⁵Keo pa kwama na tuombeli, koni kwite taelo zitunda kwa Mulena kao. Kono na pa mu moneno wange apa nili munu oyu, mu sishemo sa Mulimu, wa kusepahala. ²⁶Baken'isa ngao, nakengela kakuli ezo sinyeho zi wiya, ku li siwana mulume kuku tongomanena beene ngeyo mwalyele. ²⁷Ona kulama na mbiyama? Kona saela kulukulula. Kono haiba ko kwite mukazi, kona saela mbiyama. ²⁸Kono endi wa lama, kowashi tenda uyi kao, naye kaombeli oshi lamiwa ambu, kashi tenda uyi. Kono aya aza mu maluwo mwa ikala na ukalu ungi mulutu, na saela ku milamwena kwezi mikaelo. ²⁹Kono esi namba, akwetu: Nako zipi, kutunda pano, aya akwite ambiyama ayoye wetini ka kwite kao. ³⁰Aya a lila atende wetini ana shimwa ku lila, aya a nataba wetini shamba atanga kutaba, naya a ula wetini ana shimwa kuheta sinu, ³¹aya a kutusisa ya litunga kana tenda wetini a likutisisa yenene. Kakuli litunga muno lilyele lya kuma mu mamaneno. ³²na saela kukana kuikala na manongosi. Oya mulume nashimwa kulama a pakela ngana kweyi ya Mulena, omu mwa ku mutabiseza. ³³Kono mulume wa ku lama apakela ngana kwa inu ya litunga, mwa ku wapiseza mbiyama waye- ³⁴ona kutapa. Oya mukazi kamba kaombeli wa kukana kulamiwa a kengela inu yama Mulena, mwa kuku keniseza mu mooyo na lutu. Kono mukazi wa kulamiwa w twaela ngana, muyinu ya litunga, mwa kuwapiseza mukwanzyi waye. ³⁵Na amba ngeyo nukaci ka kuikala siwana okwenu, ka kumi paka muhukalu kao. Namba eyi iswanela, ili ngao ngo mukupake kwa Mulena kutaama sa mi kwangisa. ³⁶Kono haiba kwali okengela ngao katwese ku kuikaela ngeya bene- kame awiya ngawo seli mukulu mukaci ka mulawo mi asaela kutenda ngeyo - a swanela kutenda eyo yasaela. Katenda uyi kao. A swanela kulama. ³⁷Kono haiba a kongoza mu mucima waye, kame kali muku sinenekiwa kono atwesa kuimanena wo tato zaye, kame ona kengele mu mucima waye kutenda ngeyo, kuzwela pili muu ombeli waue, mwatenda siwana. ³⁸Oya olama muombeli waye atenda siwana, naye kame o kuketela ominyae ku kana kulama na kulamiwa muombeli waye atenda siwana. ³⁹Mbiyama ona mangiwa kuikala ngeyo na mukwanzyi waye kuza muku yoya kwaye. Kono o mukwanzyi waye oshifa ambu, ona lukuluha kulamiwa kwa mulume opi oyu ana wapele, kono kendi kwa Mulena. ⁴⁰Kono mumu moneneno wange mwa yoya mutabo zikulu yenene mu ukwasha. Kame na kengela ngao ni kwite Mepo za Mulimu.

8 ¹Mu siyambo sitopela pa kuambelela kwa afu: Twa limuka ngao toshe tukwite zibo. Zibo zo foti ambu njena kutungisa zaleta kukununeka, kono lilato lya tungisa. ²Haiba kwali munu okushimba ngao a limuka sinu, oyo munu kalimuka omu mwa naswanele kulimuka. ³Kono endi munu a wapela Mulimu, oyo wa ngeyo a limukiwa okwaye. ⁴Ke ngeyo, pa kwamba ya kulya kweyo ina lukisezwe aafu: Twa limuka ngao ezi milimu no maswaniso muno mu litunga zambango kakuli njeko kame Mulimu wawo kendi omweya. ⁵Kakuli shango ngao nga kwaikala ezi zi isaniwa ngao milimu, kuwilu kapa pashi(shinani omu kulyele ngao kwaikala "milimu" zingi na "malena" mangi), ⁶kono okwetu kwa ikala ambu Mulimu omweya, Tate, oko kuwaniwa e inu yoshe kame konyiko tuwana mooyo, na Mulena omweya Jesu Krete, oye ku nakutingi o kuyoya kwa ibupiwa yoshe, oye otuyoyisa. ⁷Shangongeyo, ezi zibo koziwaniwa ku munu woshe. Kono, amweya kunyima na lapelanga maswaniso, na kulyanga kame eyi ilya ni ya ku kombelela e milimu za maswaniso. O makengezi owo ma nyangunguny na kufokola. ⁸Kono silya sishimwa kutuleta kwa Mulimu. Ko twashi piluka a nyanguny onene paku kana kulya, kamba luikala siwana pa pa kulya. ⁹Kono mutokomele ngao o tukuluho zenu kozina piluka olibaka no kuletela ngao oyu no kufokola mu tumelo angwe. ¹⁰Mukengele ngao oya nombula zibo apa a mimona, o mulyela mu tempele no milimu. Owo muikaelo no ufokoli mo u mususueza ngao alye kuilya no ku kombelela kupiwa kwa milimu za masawniso?¹¹¹³Keo kakuli ezo kutwisiso ze mukwtite kwamana na uniti no muikaelo za maswaniso, oya mufokoli, oya munu nafela Krete, mwa sinyiwa. Keo ngeyo, oshi tenda sibi mukoye na ku mufosisa mu maikuto aye, ona foseze Krete. ¹²Mumuikaelo wo ngeyo, haiba silya saleta ngao ni letele mukwange kusitatala, ni shiemwa kulya kame nyama, ili ngao koina letela mukwange kungwa.

9

¹Ka no mulukuluhi kao? Ka no mu apositola kao? Kona shimona Jesu Mulena wetu kao? Ka o muthebethi wange kwa Mulena? ²Haibandi ka no mu apositola kwa anu, keo no mu apositola okoye. Kakuli owe liswayo lyange lya u apositola kwa Mulena. ³Monyiko ni alabelanga a nipulanga. ⁴Kotu thwanela kulya na kunwa kao? ⁵Kotu kwite maata akwenda na

mbiyama wa ku lamiwa oyu na lumele, shinani omwa tendela a ma apositola oshe, na manthoo ku Mulena, na Kefasi?⁶Endi Banabasi name ambu ana lukanela ku sebetha?⁷Ani oyu twetha kubelekela musole muma sinyehelo aye? Kamba ani oyu twetha ku litha angu kono nje kunwa ku mawe awoo? ⁸Ndi na amba eyi kutha ku matukelo a munu ambu kao? Mulao kou amba ngeyo kao?⁹Kuna n'oliwa mu mulao wa Mushe, "Ko muna kwala o kanwa ka pulu yolya lukonga." Pulu shemwa yonyiko babaleliwa kwa Mulimu? ¹⁰Ka amba shemwa otwe kao? Mo ina n'oleliwela otwe, ngao oyu lima a lime yo kwite thepo no yu fula lukonga naye afule yo kwite thepo tha kupiwa ku kutulo. ¹¹Apa tukuna inu no mepo thiwa mukachi kenu, kwatula ngepi ngao tukutule itele okwenu?¹²Haiba akwetu ana kututhitha awo maata peulu thenu, kana otwe twa kwata enene maata? Kon'o otwe njekale tunyepe ngeyo a maata. kon'o twa kututhitha unu yoshe ngao kotuna kwangitha evangeli tha Kelesite. ¹³Ko mulimuka ngao aa sebethanga ku tempele a tapeliwelanga kweyi no mutempele? Ko mulimuka ngao naa sebethanga ku aletale nao a tapeliwelanga kweyi no ku aletale? ¹⁴Munzila thimweya, na aya amba ya Mulena aswanela kulya ku ya Mulena. ¹⁵Kon'o kona shinyepa kweyi yoshe kao. Kame kona shin'ola eyi ngao kutendiwe thinu kwange. Mane kulithiwana nga nife - kupita ngao ni munu ani onge ni kwange neyi ya kuku tumba. ¹⁶Haibandi na kutatha ulumiwa, koni kwite libaka lya ku ku lumbaetha, kakuli swanelo thange tha kutenda ngeyo. Moni maipa apa ni kwanga ku kutatha ulumiwa!¹⁷Apani sebetha na muchima wange oshe, moni piwa mu putho. Kon'o haibandi na sebetha o yina kana ku wapela, Na sebetha mulibaka ambu lya ukombwa owu no ni piwa. ¹⁸Kandi muputho wange upi? Ngao apa ni kutatha, moni amba ulumiwa kwa na mbula kuikitha kame koina kututhitha oswanelo thange mu evangeli. ¹⁹Ni haike kuli ina lukuluha kuinu yoshe, no mupika wa inu yoshe, keo moni awana muungi. ²⁰Ku Majuda moni piluka no Mujuda, keo mo ni awana a Majuda. Kwa ali mushi no mulao, ina kutende wetini naikala mushi no mulao ngao nitwethe kuwana naya ali mushi no mulao. Moina tende ngeyo shiwa ngao ome konili mushi no mulao kao. ²¹Kwa anambula mulao, monitenda wetini wa nambula mulao, shiwa ngao nishili wa nambula mulao wa Mulimu wetini amwea, kon'o mushi no mulao wa Kelesite. Mononi tenda ngeyo ngao nitwethe ku wana anambula mulao. ²²Kwa afokoli mononi kutenda mufokoli, ngao nitwethe kuwana afokoli. Ina tende yoshe ku anu oshe, keo ngao mu mikwa thoshe ni twethe kuayoyitha. ²³Natenda yoshe mulibaka lya evangeli, ngao na me ni wane kabelo mu fuyawethi. ²⁴Ko mulimuka ngao aa aitukanga angi, non'o oyuka wananga muputho omweya? Cwale muitukele ku ka wna muputho. ²⁵Muituki yoshe a ku kwatanga muinu yoshe. A tendanga ngeyo ngao awane okuwani ethi thi tetha kuola, kon'o otwe twa tenda ngeyo ngao tu wane ethi kambo thiolo kao. ²⁶Keho heni omu monyiko ni itukela njeko kulika-lika kapa kulwa kufula mu mepo kao. ²⁷Moni kutiitha olutu lwange, ngao apani kutatha akwetu, ome kambo iina kaniwa kao.

10

¹Koni saela ngao mukufeke, na akwetu, shinani aka iwetu oshe mwa na ikala mushi no libuyi oshe mwana lyupuka o liwate. ²Oshe mwana kolobethiwa kwa Mushe mu libuyi na mu liwate, ³kame mwana lya thilya simweya sa mepo thikenu. ⁴Oshe mwana nwa meyu mamweya a mepo thikenu. Mwana nwa kuliwe no mepo thikenu eli noli a kon'ela, elyo liwe neli Kelesite⁵Kon'o Mulimu noshi mwa kuwapelisiwa kwawo amweya mukachi koo, eyi zimbi yoo neli ya ku asana muliyungu. ⁶Eyi yinu neli mutala okwetu, ngao kotuna wapela enene ya uyi etini omu nai wapelela awo, 'Komuna lapela o milimu, shinani a mweya okwoo natendela. Omu monyiko non'oleliwela, "Anu mwana toomana na lya na ku nwa, na kuimana na ku pepanga." ⁷Ko tuna tenda uhule, shinani omuna tendela oungi woo. Mu liwa limweya, mono kufa anu akukuma pa malule meeli na mahatu mu libaka no uhule.⁸Kamba ku likanga Kelesite, shinani omuna tendela amweya okwo ngao mane na ipayiwa ku mayoka. ⁹Kame kotuna tongauka, shinani oungi woo omo na tongaukela ngao mane mwa na ipayiwa ku lin'eloi eli lipaanga.¹¹Eyi yinu mono itendahala okwoo ngao ipiluke mutala okwetu. Mono in'oleliwela otwe ngao itunangithe otwe tuyoya munako tho mamaneeno. ¹²Keo heni oyu kengeela ngao onaimana amamele ngao kanangwa. ¹³Ko mwa shikeelwa kale muliko wa ku mipita una kana kulimukiwa. Shiwangeyo, Mulimu wa ku thepahala. Njekutwetha kumi tenekela muliko ukulu umipita ku maata. Ku miliko mwa thaela nzila tha kutwetha ku mitunditha mo, ngao mu twethe ku ku tiisa.¹⁴Cwaleheni, omwe ni wapela enene, muituke ku milimu no afu. ¹⁵Na amba okwenu shinani wa kwambela anu atwetha kuyubithitha. ¹⁶E komoki tho fuyawethi ezi tu fuyawetha, kathonyiko tuku tapea muunyinga wa Kelesite kao? Osinkwa tu cholaula, kathonyiko tuku tapanana olutu lwa Kelesite kao? ¹⁷Kakuli kwaikala ambu sinkwa thi mweya, otwe twaangi motu piluka lutu lumweya. toshe tu nali sinkwa thimweya pamweya.¹⁸Mumone ama Isilaele kunyama. Ka onyiko a lya matabelo pa aletale? ¹⁹Na amba yike? Ngao o milimu no afu thinu ndi? Kapa eilya no ku pailala milimu inu ndi?²⁰Kon'o na amba painu a malichaba a pananga, ngao eyi yinu aipanga ku madimona ka Mulimu kao. Koni thaela ngao omwe mushimbe kabelo ku madimona! ²¹Omwe njena kutwetha ku nweni mu komoki tha Mulena na mu komoki no madimona. Ko mutwetha kubelekela tafule tha mulena na tafule tha madimona. ²²Ndi twa shangawetha Mulena ngao wa lifupa? Twa kwata maata ku mupita?²³"Yinu yoshe ya mulao," Kon'o kathinu thoshe thi wanena muputho kao. "Yinu yoshe ya mulao," kono kainu yoshe yi umba anu pa mweya kao. ²⁴Njeko munu oyu oswanela kuthaela uwa waye kao. Kona kuli, munu na munu yoshe a thwanela ku thaela uwa waana tungu naye.²⁵Mulye yoshe yinu yi ulithiwa mu musika ko munaipula mapuzo a lizwalo kao. ²⁶Kakuli "Kaye koshe ka mulimu neyi ilimo yoshe." ²⁷Haibandi munu wa kukana kuitana akuithaena kulya, ndi wa thaela, olye yoshe yana kupu kona ipula maputho no lizwalo.²⁸Kon'o haibandi munu aku ambela, "Ethi tha matabelo," keo ko muna thilya, mu libaka lyoyu na kwaambele, na mulizwalo lyoye-²⁹mulizwalo lya mukwenu munu, na amba, ka lyoye kao. Kakuli yike otukuluho thange apa thiatuliwa kwaanu mu lizwalo lyoo? ³⁰Haibandi nalya oyinamanakuku tumela, na tukathaniwa ngepi pathinu ina mana ku lapelela?³¹Keoheni, endi mwalya kamba kunwa, kamba mwatenda thipi endi thipi, mutende yoshe eyi yi lumbangetha Mulimu. ³²Muikale

anambula nyatho kwa Majuda nakwa Magerike, na ku Keleke tha Mulimu.³³ Mu nzila thimweya na shinga kuambela aanu oshe muinu yoshe. Konithaela kuwana muputho kao, ku anu angi. Na tenda eyi ngao anu angi nga yoyithiwe.

11

¹Mupiluke anu aa anishengwena, shinani ome apo ina piluka mushengweni wa Kelesite. ²Keo nami lumba kakuli mwani kengela muinu yoshe. Nami lumba kakuli mwa mamela a matuto oshe omu neni milutela. ³Keo apa na thaela ngao mu yubithithe ngaa Kelesite yo nyiko o mutwi no munu yoshe, ngao mulume yonyiko o mutwi wa mukazi, kame ngao Mulimu yo nyiko mutwi wa Kelesite. ⁴Mulume yoshe oyu lapela kapa ku polofita kuno yona kumanga ku mutwi waye a shubula o mutwi waye. ⁵Kono mukazi oyu lapela kapa ku polofita kuno yona kana kukumanga thinu ku mutwi waye ashubula o mutwi waye. Kakuli kwa feka na kulenda omutwi waye. ⁶Kakuli mukathi haibandi akufeka ku mutwi waye sinu, aswanela kuumbwela o uki thaye. Haiba kaswanelo mukathi kulendiwa kapa kuumbwela, keo a kumanga thinu ku mutwi waye. ⁷Kakuli mulume kaswanela kufeka mutwi waye kao, kakuli oye siswaniso na kanya tha Mulimu. Kono mukathi oye kanya tha mulume. ⁸Kakuli mulume no shemwa kuumbiwa pa mukathi. Kono, mukathi mwa na umbiwa pa mulume. ⁹Kono kame mulume no shemwa kuumbiwa baken'itha mukathi. Kono mukathi no umbiwa baken'isa mulume. ¹⁰Lyonyiko libaka mukathi aswanela kupa thisupo ku mutwi waye, mu libaka lya mangeloi. ¹¹Shiwa kuli ngeyo, kwa Mulena, mukathi ka swanela ku kuimaena kwa mulume kao, kapa mulume ku kuimaena kombula mukathi kao. ¹²Kakuli mukathi apana pa mulume, kame na mulume apana pa mukathi. Nainu yoshe yapana kwa Mulimu. ¹³Mukwaatule mofoti: Kana swanelo mukathi ku lapela kwa mulimu na mutwi no kukana kufeka ndi? ¹⁴Keo hali yo mutwi yatuluta ngao mulume apa kana kulenda uki, akushubula yofoti? ¹⁵Kanti mukathi oyu kwite uki thile, kanya okwaye? Kakuli o uki thaye ethile thina piluka wendi liina lyaku feka mutwi. ¹⁶Kono haiba kwali oyo thaela ku kanana nethi zyambo, ou mukwa kouli okwetu kao, kapa mukeleke tha Mulimu. ¹⁷Cwale kweyo ni milimukitha, kani twetha ku milumba. Kakuli apo mukuwana pamweya, ka kuleta iwa kao, kono unyangunyu. ¹⁸Kono ethinu no matatekelo, na yuba ngao apo mukuwana mukeleke, kakuli ku fapahana mukaci kenu, kame pamweya na yubithitha. ¹⁹Kakuli kukauhana nako kwaswanela mukaci kenu, ngao kamonahale aakwete niti mukaci kenu. ²⁰Keo apa mukuwana pamweya, ka mu lalelo wa Mulena mulya kao. ²¹Apo mulya, munu na munu akulyela o mulalelo waye. Omweya onafu nzala, kandi mukwaye ona pende. ²²Kandi ko mukwite manzuwo mo kulyela na ku nwela mondi? Kapa mwa shwaula e keleke za Mulimu na kuyenitha aakana kukwite? Ike ni amba okwenu? Ni milumbe ndi? Kweyi njena ku milumba! ²³Kakuli name mono ni amuhela kwa Mulena eso name nina mipu, ngao Mulena Jesu, mu usiku owo na betekiwa, no shimba ithima. ²⁴Apa namana kukutumela, keo ocholaula na kwaamba ngao, "Olu lutu lwange, ou unapakele omwe. Mutende ethi ngao nango mu nianuke." ²⁵Mumukwa ongeyo keo oshimba o komoki mu manyima no mulalelo, na kuamba ngao, "Ethi thinwelo tho woonyi upya mu unyinga wange. Mutende ngeyo mu nako thoshe mu nwamo, ngao muni anuke." ²⁶Mu nako thosh mbo mulya na kunwa omu mu komoki, molipulka kwa mba elifu lya Mulena mane a kauke kame. ²⁷Mwelyo libaka keo, kulya ethinkwa na kunwa mukomoki za Mulena mumukwa no kana ku swanela mokwata mulandu wa lutu na unyinga wa Mulena. ²⁸Munu a kutatube weli, mwetho nzila keo alye ku sinkwa na mu komoki. ²⁹Kakuli oyulya na kunwa na kulemuha olutu nalya na kunwa o katulo thaye. ³⁰Yonyiko ilita ngao mukaci kenu kwali aafokola na aakola, na mweya okwenu ana lala. ³¹Kono apo tu kutatuba tofoti, tuyemwa ku hatuliwa. ³²Kono apo tunatuliwa kwa Mulena, twa kalimelwa, ngao kotuna tuliwana litunga. ³³Keo, apange, apo mukuwana pamweya kulya, mu kutatlanga. ³⁴Munu yonafu nzala, nalya ku munzi, ngao apo mukuwana pamweya ko kuna miwanitha ku atuliwa. Na mu yaambo no mun'ola, moni lukitha aponi wiya

12

¹Kweyi no mampo tho mepo, akwetu, Kanithaela ngao ko muna kwata zibo. ²Mwa limuka ngao omushili mahedeni, mono mu kokelwa kwa alimu no mbulo kwaamba, moshe omu ne muhendeni sezwa okoo. ³Mungeyo nasaela mulimuke ngao njeko oyo oamba na Moya wa Mulimu otwesa kuamba, "Jesu ona angethiwa." Njeko oyu twesa kuamba, "Jesu oMulena," kondi kutha na Moya uKenu. ⁴Mungeno kwaikala omampo nokukushutana, kono mu mepo thimweya. ⁵Kwaikala omaluko mangi, kono Mulimu omweya; ⁶kame kwaikala omisebethi thingi, kono Mulimu omweya oyu sebetha moshe mu misebethi etho. ⁷Mungeno kumunu oshe kunapiwa omuikaelo no Mepo mukuwana kwa anu oshe. ⁸Kakuli ku munu kuna piwa eMepo no mai nongana, ku mukwae omai no thibo kutunda mu Mepo thimweya. ⁹Kumukwae kunapiwa tumelo mwetho Mepo, ku mukwae empo nokuyoitha. Kuukwae emiikaelo no maata, kumukwae esipolofita. ¹⁰Kumukwae kunapiwa omata nokulimuka, omioya, kumukwae omalimi, nakumukwae omaata nokutoloka omalimi. ¹¹Thoshe ethi misebethi no Mooyo, kupa omampo kumunu na munu, kutha omo asaelelela. ¹²Kakuli inani olutu molulyele lukwite oilama ingi na ilama ingi yoshe yapiluka ya lutu lumweya, ookulyele kwa Kilesite. ¹³Kkakuli mumepo thimweya twakolobethwa toshe mulutu lumweya, kupiluke Mujuda kapa Mugerike, shuwangao onamangiwa kapa nje, toshe twatendiwa kunwa ku Muoyo umweya. ¹⁴Kakuli oluti koluikile lofochi kao, kono ilama ingi. ¹⁵Ndi elikondo lyaamba, "Kakuli kome likaha kao, koniikile kalulo tha lutu kao." njeko esilama sinyonyo. ¹⁶Kame ndi elitwi lyaamba, "Kakuli kome olithio kao, konili silama no lutu," njeko esilama esinyonyo palutu. ¹⁷Ndi olutu lyoshe neli lithio, ka ayubelanga kupi? Haibandi olutu loshe neli litwi, nga twanukisethanga kupi? ¹⁸Kono Mulimu onapaka eilama nolutu, omo anaiumbele. ¹⁹Nga neli yakufeka, nga olutu lwaikala kupi? ²⁰Mungeno kwaikala ilama ingi ngi kono pa lutu lumweya. ²¹Elithio kolitwese kuambela elikaa, "Konikuthaela kao." Kapa omutwi kuambela omakondo, "konikuthaela kao." ²²Kono oilama no lutu eimonaala kuikala yambula maata yautokwa, ²³nailama eitumona ngaa koikwite musebethi oukulu, yautokwa oukulu, nakana kukwata

outokwa,autokwa shemwa.²⁴Mungeno aanu etu noutokwa kaswaneela kutendiwa nalikute kao, kakuli aoakwite kale maata. Kono Mulimu onawaneke anuoshe pamweya, kame onapu outokwa kaa akana kuukwite.²⁵Mwanatende eei ngaa kokuna ikala kukufapaana munyama, kono ngaa amamembala ngo akubabalele omweya kuomweya mukukufeka.²⁶Keo ndi omweya anyanda, oshe aakwae anyanda nao; kapa ndi omweya alumbiwa oshe aakwae ataba nae.²⁷Mungeno omwe olutu lwa Kelesite naunu waloo.²⁸Kame Mulimu onakete mumakeleke noaapositola,aapositola nouili,amaluti nouaatu,naao kame atenda einu ikulu,kame nama mpo nokufolitha, naao apa amatuso,naao atenda omithebethi nokuenditha, naao akwite omalimi.²⁹aao oshe aapositola? aao oshe apolofita? oshe aluti? Otende yoshe otende otende ein nokutia?³⁰Kaoshe akwite ompo no kufolitha ndi? Kaoshe aamba mumalimi? Kaaoshe atoloka omalimi?³¹Mumaata muthaele omampo makulu. Kono monimimonitha onthila thathikuma.

13 ¹Hiwango ni amba mu malimi no anu na mangeloi. Kono ndi koni kwite lilato, I na piluka ngongi thitenda lilata kapa mulangu ulila ambu. ²Hiwango ni kwata mpo tha ku polofita na ku yubisisa ouniti una olekiwa na thibo, na ku kwata tumelo tha ku shenyisa malundu. Kono ndi koni kwite lilato ka no sinu kao. ³Hiwango nipu eyi nikwite yoshe kwa abotana, na kupa olutu lwange ngao lutumbekiwe. Kono ndi koni kwite lilato, ni himwa kuwana sinu.⁴Lilato lya kutatela nako thile na sishemo. Lilato ka muna na ku kuhumusa kao. Koli ku zinisa ⁵kapa siulu ko lya lwana-lwana, kapa ku buluka uyii. ⁶Koli wapela muunyangunyu. Kono lya wapela mu unuti. ⁷Lilato lya kwatela muinu yoshe. Lya etana munu yoshe, lya sepa muinu yoshe, lya kutiyisa muinu yoshe.⁸Lilato nje na kupwa. Ndi kouli upolofita, moipwa. Ndi kwali malimi, moiteneka. Ndi kothili thibo, mothi pwa. ⁹Kakuli twa limuka muunyonyo na ku polofita mu unyonyo. ¹⁰Kono apa eyiwa iwiya, eyi no mbula ku kwanena mbo ipwa.¹¹Apa no ni kala no mwaikana, mo no niambanga weti mwaikana, mono ni nahanga weti mwaikana. Apa ni wiya kwikala mukulu, mo no ni teneka yo waikana. ¹²Kakuli ngeno twa mona muunyonyo mu siponi, kono lupala na lupala. Ngeno na limuka muunyonyo, kono apo moni limuka enene hina endi apa no ni limuka enene. ¹³Kono eyi yatu ya siyala: tumelo, sepo, na lilato. Kono esi nene kupitela lilato.

14

¹Osaela lilato na kuwapela enene a mambo no mepo, esinene ngao o polofite. ²Kakuli oyo amba mu malimi ka amba kwanu kono kwa Mulimu. Kakuli njeko oyu mu yuba kakuli amba ya kuku oleka mu Mepo. ³Kono oyu polofita a mba kwanu kwa umbu, kwa yoyola, na kwa omba omba. ⁴Oyu amba mu malimi a kuumba yofoti, kono oyu polofita a umbu e keleke.⁵Na saela ngaa moshe nga mwamba mumalimi. Kono hiwango kupitela apo, Na saela ngao nga mwa polofita. Oyu polofita mukulu kupita oyo amba mumalimi (kendi munu yo toloka ngao e keleke thi wane ku umbiwa). ⁶Kono pano, akwetu, ku mona ineyi okoye ni ambaula mumalimi, mo ni kutusa ike? Ni himwa, kenti o ni amba okoye na sinulo, kapa zthibo, kapa upolofita, kapa ku luta.⁷Kwa feka na ibelekiso yo mbula moyo yoyi panisa milumo-hina esishiko kapa alepa-ndi ko ipanisa milumo tha kukushutana, munu mwa limuka ngepi ngao e alepa tha shika ike? ⁸Kakuli tolombita thina shikiwa na mushikelo wakwa yubahala, munu mwa limuka ngepi ngao nako tha kuku tukisetha ndwa? ⁹Kwa kufeka namwe. Ku mona mwamba mu malimi yana mbula kwa yubaala, keo anu mwa yuba ngepi iyi inambiwa? Mo amba, kono njeko no omweo oyu utwisisa eyi wa amba.¹⁰Kothili mishobo thingi mulitunga tha ku kushutana-shutana thakwa nyathahala, kono njeko ethi thi kana kukwata taluso. ¹¹Kono ndi kolimuka etaluso no mushobo, mo ni kala ngenda koyoy amba, noyu amba mwaikala ngenda okwange.¹²Ngeyo na mwe. Po muna teneke kwendisiwa ku Mepo, mu saele kwei no kuumba ekeleke ngao ngo zthikwane. ¹³Keo oyu amba mu malimi a lapele ngao atwese kutoloka. ¹⁴Kakuli ndi na lapela mululimi, e mepo thange tha lapela, kono okubisa kwange ko ku kwite tuso.¹⁵Moni tenda ngepi? Moni lapela na mepo kame moni lapela na ku yubisisa kwa nge. Mo ni amba na mepo thange, kame mo ni amba na kuyubisisa kwange. ¹⁶Kame, ndi wa lumbeka Mulimu na mepo, keo oyo no panthi mwatenda ngepi "Ameni" ku mona onapu uitumelo ndi kahi limuka ei inaambiwa?¹⁷Kakuli wa pa hemwa uitumelo, kono o munu mukwaye ohimwa ku umbiwa. ¹⁸Na ku tumela kwa Mulimu ngao na mba mu malimi kupita omwe moshe. ¹⁹Kono mu keleke na wa na wapela kwamba mai mutanu na kuyubisisa kwange ngao ni lute a kwange, kupita mai alule likumi mumalimi.²⁰Akwetu, ko muna ikala ayikana muku kengela kwenu. Kono, ku kwelela nau, mwikale tumbututu, kono mu kukengela kwenu mwikale mwakulu. ²¹Mu mulao kuna n'oliwa, "Ku anu no malimi no kwa yubahala siwana na milomo no kwa yubahala siwana mo ni ambaula kwaa anu, hiwango ndi ahimwa ku ni yuba,"kwa amba Mulena.²²Kono he malimi ka sisupo kwaa no kwitana kono kwaa no mbula kwitana. Kono upolofita ka sisupo, kwaa no kwaitana, kono kwaa anetana. ²³Ndi apo e keleke tho she thi ikala pa mweya na kwamba malimi, keo a no panthi naa nokwetana a wiya mo, mweetana kwei a yuba. Mwa ayuliwa kwei inambiwa. ²⁵Ei no kuku oleka no ku mucima waye mo ipana. Mungeyo, keo mwa ngwela pa lupala lwaye na ku lapela Mulimu. Mwa amba ngao Mulimu hemwa mwali mukachi kenu.²⁶Ei tatama ike eni akwetu? Apa muwiya pa mweya, munu na munu okwite liimbo, a matuto, e sinulo, a malimi, kapa ku tolokiwa. Mutende yoshe ngao muumbe ekeleke. ²⁷Ndi munu omo ya amba mumalimi, kwi kale aiili kapa aatu, munu na munu na nako thaye, keo munu a toloke ei nambiwa. ²⁸Kono ndi njeko wa ku toloka, muteneke munun namunu a mwene mu keleke. Munu na munu a kwambele yo foci na kwambela Mulimu.²⁹Muteneke a polofita a iili kapa aatu ambe, kame muteneke a mweya a tethethe na tokomelo kweyi ya ambiwa. ³⁰Kono ndi kothili sinulo koyu na tomana, oyu na tateke a mwene.³¹Kakuli munu na munu a polofita omweya no mweya ngao oshe a kutule kame oshe a yoyoliwe. ³²Kakuli o mepo tho sipolofita wa ngwela kwa apolofita. ³³Kakuli Mulimu ka Mulimu wa yauluka kao, kono wa kotho.³⁴Ou wo mulao mu makeleke oshe no anu a Mulimu no kena. Akathi a mwene mu makeleke. Kakuli ka

hitanisiwa kwa amba. kono a kuuse pashi, hina o mulao apa wa amba.³⁵ Ndi koili ei asaela kukututa ake pule mukwanthu waye ku mwanda. Kakuli kwa tendisa lishamwa akathi kwa ambaula mukeleke.³⁶ Ndi elii lya Mulimu mono lipana okwenu? Ndi omwe mofochi linawana?³⁷ Ndi omweya a kukengeela ngao mupolofita kapa okwite mepo, a swanela ku tambwela ngao e inu ina mi n'olele mulao wa Mulena.³⁸ Kono ndi omweya ka amuhela ei, muteneke kumuhela.³⁹ Keo he, akwetu musaele enene ku polofita, kame ko muna kananisa munu kwamba mu malimi.⁴⁰ Kono muteneke eiinu yoshe itendiwe siwana na swanelo.

15

¹Ngeno na mi limukitha mwa kwange,e evangeli no ni mi tonwele,thiya no anu amwele kame apo mune mana.²kame yo nyiyo imi tutha ku pulusa,ku mona mu tithetha ku lii elyo noni kutatha,kendi mwendi nomu shemwa ku lumela mu niti.³Mono ni mi taluthetha mu utokwa kwei name no ni amwela ngao Kelesite Jesu mo na fela e ibi yetu shina omu kuna ñoleliwa mu mañolo,⁴ngao no bumbekwa,kame no yoyithiwa pa liiwa no waatu shina omwaambela mañolo.⁵Kelesite mo na ku monalitha kwa Cephasi,kame na ko oshe a likumi na iili.⁶Keo kame okumonalisa kwaanu akupiteela myanda mitanu mu nako thimweya.Angi ashi yoya,amweya ana ku laele.⁷Keo kame oku mona na James ns ku ma apositola oshe.⁸Ku mafeleletho,keo ku mona nange wendi ni ku munu wa kwelekiwa enako njekale thikume.⁹Ome no mu apositola o munyonyo kwoshe. Ome njena ku swanela kwi thaniwa mu apositola kakuli mono ni nyanditha e keleke tha Mulimu.¹⁰Musishemo sa Mulimu monyimo ina lete ngao nikale ngeno,kame sishemo thae okwange thina shemwa ku ngwela pashi.Kono,ina thebethe ku enene kupita oshe.Kono kau,kono esishemo tha Mulimu ethili mwange.¹¹Keo endi ome kapa ao,keo tuna kutatha kame na mwe munetana.¹²Keo ndi Kelesite mono na mbiwa ngao mona yoyo kutunda kwa no kufa,keo mwa mweya mwamba ngepi ngao njeko amba yoyithiwa ku tunda ku lifu?¹³Keo ku mona ndi njeko amba yoyithiwa kutunda ku lifu,keo kande na Jesu noshemwa ku yoyithiwa.¹⁴Keo ndi Jesu noshemwa ku yoyithiwa ku lifu,keo ama kutatho etu ambula niti,kame tumelo thenu nje niti.¹⁵Kame,mo tu waniwa ngao twa paki a kwoonga kwa Mulimu,kakuli mo tuna kutatha ngao Mulimu no yoyitha Kelesite kutunda kwa woo nokufa.Kono no shemwa ku mu yoyitha,¹⁶endi ano kufa njena ku yoyithiwa,keo na Kelesite no shemwa ku yoyithiwa.¹⁷Kame ndi Kelesite no shemwa ku yoyithiwa,keo e tumelo thenu tha ngaya ngaya kame mushili mu sibi seenu.¹⁸Keo oshe ana fele mwa Jesu ana feele.¹⁹Ku mona ndi toshe muno mu upilo twa sepa Kelesite,toshe keo tuna thielee.²⁰Kono Kelesite ona yoyithiwa kutunda ku lifu kwimaena ngo mweli waya oshe nafu.²¹Kame pomone lifu mono li letiwa na munu,kame na kuyoihiwa mo no ku letiwa na munu.²²Kpitela mwa Adama oshe afa,kame kupitela mwa Kelesite oshe mo mba wana moyo.²³Kono mañi ni mañi mu nthila thae. Kelesite omweli,ku koñelapo ayo she anu a Kelesite oshe mwa wiya ku yoya apa wiya.²⁴Ao omba piluka omamaneno apa mbapo mubuso kwa Mulimu yaye,apo mba wiya ku manitha e milao,a mata na mubuso.²⁵Aswanela ku busa ku pitela apa mba koma eila yaye yoshe muoli no maulu aye.²⁶Eila yaye yo mamano.²⁷Kakuli ona paka yoshe mushi no maulu aye, "Kono apa kwamba ngao, "ona paka yoshe, "Kwekala pakenu ngao njena ku pakako no ya wa paka yoshe muku pindamena mushi thaye.²⁸Apo einu yoshe ipakiwa mushi thae keo na mwanaye naye mwekala mushi thae oyu na paka einu yoshe mushi thae,ngao Mulimu a waniwe moshe.²⁹Kapa oya atwetha kutenda ike aya kolobethiwe na no kufa? Endi a no kufa njena ku yoya, keo e kolobetho thoo thaike?³⁰Ike twikaela mu matata nako thoshe?³¹Liwa na liwa nafa! Ei ya niti wendi omu niyubela okwenu,eyo ni kwite kwa Kelesite Jesu Mulena wetu³²Ike ni wanapo,ku wunu,kumana ku lwa na ibatana ku Ephesus,endi ano kufa njena ku yoyithiwa? "Tulye na kunwa,kakuli peuntha twafa.³³Ko muna ongiwa, "Anu anyangunyu mwa sinya aya no kwikala thiwana.³⁴"Mu ku kete! Muyoye thiwana! Muteneke kutenda thibi. Omwe mwangi komwa limuka Mulimu kao. Namiambe i ku maswabi enu.³⁵Munu a twetha kwambangao, "Ano kufa atwetha ku yoyithiwa ngepi,kame mwa wiya na lutu lwa ngepi?"³⁶Woyu thianganu! Ei wa kuna yoshe njena ku yoya kendi kufa weli.³⁷Ei mwa kuna yoshe kayonyiyo ya menanga kao,kono ka nona ambu. Onyiko ka wiya ku kula na ku piluka uloto kapa ikwayo ngeyo.³⁸Mulimu mwa thipa lutu omwa wapela moshe,kwa mbuto na mbuto lutu lwatho.³⁹Amalutu oshe ka kufeka kau. Mo kwekala malutu anu,a makwao a iyamana,ama kwao a uyinyi,ama kwao a thii.⁴⁰Kame mo kwekala malutu a kuwila na malutu a pashi.Kono o lulumbi lo mili no ku wilu njena ku kufeka no lulumbi lo miili tho pano pashi.⁴¹Ko kuli o lulumbi no liiwa,lumwea lwa kwethi,lukwalo lwa matungwethi.Shiwango amatungwethi akushutana ku lulumbi.⁴²Kame monyimo ku lyele na ku yoya kwano kufa.Ei yoshe ya kuniwa ya kufa,ei yoshe ya yoya yambula kufa.⁴³ya kuniwa mu ku kana ku sephala,moya yoyela mu lulumbi.Moya kuniwa mu sibi,moya yoyela mu mata.⁴⁴Moya kuniwa mu lutu lo ku fokola,mo lwa yoyi thiwa mu lutu lwa moya ukenu. Endi kwekala lutu-lwa litunga,keo ko luli lutu lwa moya ukenu.⁴⁵Kame kwa ñoliwa ngao, "O munu no utangi Adama no piluka munu no moyo, "O Adama no mafeleletho no piluka moya ukenu wa kupa moyo.⁴⁶Kono oyu no ku kena noshemwa ku ku tangetha weli kono oyu no litunga pendi ku wiye wo mepo thikenu.⁴⁷O munu no utangi wa litunga aku umbiwa pa mumvu. Omunu no wili mona pana ku wilu.⁴⁸Shina oyu no umbiwa ku mumvu alingeyo bene oshe a umbiwa ku mumvu,kame wandi oyu no ku wilu ali,ngayo bene nao o kuwila .⁴⁹Shina muya,twafekela e thifateo tha oya munu no mumvu,no mbo tufeka e thifateo thoya munu no kuwila.⁵⁰Ngeno namba ngao,akwetu na unyinga ngena kuyola o mubuso wa Mulimu.Kapa yo kwoola ku yola yo ku kana kwoola.⁵¹Mumone nimi ambela kunutu;Toshe tu shemwa kufa kono toshe mombo tu chingiwa.⁵²Toshe mo mbotu chinjiwa mu ka nako ama,muku kopaula kwa liyo,apa mbo thilila e tolombita tho mafeleletho. E tolombita apa mbo thilila,kame anafa oshe mo mba yoya na malutu ambula kwola,apo pene keo twa chinjiwa.⁵³Olu lutu no kwoola mu lu ku paka lutu lwa mbula kwoola,mo lu lutu lo ku fokola mo lu ku paka mu lutu lwa kutiya.⁵⁴Olu lutu lwo kola apa mbo lu kupaka mulutu no mbula kwola,apa kame o lutu noku fokola lu ku paka mu lutu no ku tiya keo peti kuwiye o mwambelo

ngao, "Lifu lina miniwa mu ku wina."⁵⁵"Lifu,oku wina koye kupi kuli?"⁵⁶Okwipa kwa lifu sibi,amata no sibi mulao. ⁵⁷Kono tukutumele ku Mulimu,oyu no tupa okuwina kupitela kwa Mulena wetu Jesu Kelesite!⁵⁸Keo,mwa kwange,mutiye kame ko muna shenya nako thoshe mu tiyele mu misebethi tha Mulena,mulimuke ngao emisebethi thenu kwa Mulena ka tha mbango kao.

16

¹Ngeyo pa mweya na ku wanatheka anu a Mulimu ao no moya oukenu;shina muya no ni ambela olikeleke no ku Galatia na mwe mu tende ngeyo. ²O mu liiwa no utangi lyoshe lyo Sunda munu yo munu yoshe apake thinu pa mbaali moshu mu ana waene. Mutende ngeyo apa ni wiya nje kame kwiya ku wanatheka.³Apa ni kuma,kosho ku mwitanitha moni wiya kupa mañolo okwa limukitha okwoo na kuwiya kwa tuma na miputho thenu ku Jerusalem.⁴Ndi name na lukanela kutha no,natwetha kutha noo.⁵Kono mo ni qiya okwenu apa ni wiya kupitela Macedonia.Mo ni wiya kupitela mu Macedonia. ⁶Mwendi mo ni wiya kwi kala nenu kapa kwiya ku mana nenu omupepo oshe,anga muwiye muni tuthe ku myendo thange,oko koshe nitamba kwiya kutha.⁷Koni thaela ku ni mona pa nako thi nyonyo. Na thaela kwikala nenu pa nako thingi,kumo na Mulena oitanisa. ⁸Mo ni wiya kwikala mu Ephesus ku kuma naku Pentecosit. ⁹E thelo thinene thina shokoliwa okwange,kame kwekala ma adversaries angi.¹⁰Apa wiya Timoth,mu mone ngao mwekala naye ko mu neyapa,kakuli eya ku thebetha musebethi wa Mulena,shina mu no ni sebeletha. ¹¹Mumone ngao njeko wa ku nyathithetha. Mu mu tuthe mu mwendo waye mu uwa, anga awiye okwange.Na thaela ngao awiye na akwetu. ¹²Oyu mukwetu Appolos,mo no ni mu lomb ngao awiye ani potele na akwetu.Kono na shemwa ku wapela ngao awiye.Mwa wiya enako apa thi kwana.¹³Mu mamele mwi mane mu tumelo,mutiye nga alume,mutiye. ¹⁴Mu mone ngao ei mutenda yoshe mwitende mu lilato.¹⁵Muna limuka ano thuwo tha Stephanas ngao onyiyo aeli a Achaia kame ana kupu musebethi wa ku belekela anu a Mulimu no ku luka.Ngeno na mi ambela akwetu. ¹⁶Mukupake kwanu ongeyo kame na kwanu oshe o tutha ku musebethi netu toshe.¹⁷Na tabela pa kuwiya kwa Stephanas,Fortunatus na Achaicus.Ane maene omwe shuwa mu kana kwi kala ko. ¹⁸Ana wiya ku nanula omoya wange no wenu. Keo ngeno,mu amwele anu aku feka wendi aa.¹⁹Ama keleke no ku Asia ana milumelitha.Aquila na Priscilla ana mi lumelitha mu lithina lya Mulena,na keleke thiya thili mu munthi woo. ²⁰Oshe akwetu ana mi lumelitha.Mukulumelithe moshe na kisi tha mepothikenu.²¹Ome no Pauluse na ñola ei na lika likaa lyange. ²²Yoshe oyu no mbula kwapela Mulena,akutiwe.Mulena wetu,Owiye! ²³E thishemo tha Mulena Jesu thibya penu. ²⁴Oku wapela kwange kwikale namwe kupitela mwa Kelesite Jesu.

2 Corinthians

1

¹Ome Paulusi, mwa apositola wa Jesu mu ku wapela kwa Mulimu, na Timotea omapange, na n'olela ku keleki tha Mulimu no Mukolinte, nakenu hoshe no musilalo tha Achaia. ²Sishemo na kozo tha Mulimu hoiwetu thi kale nenu na mulena Jesu Kelesite.³Mulimu a lumbiwe hoye Hiwa Mulena wetu Jesu Kelesite. Hihoo hahono mukekecima na Mulimu noyo no kututha he mucima thoshe. ⁴Hoyo no tu tithanga he micima mumatata hapi kapa hapi, ngao natwe tutwethe ku ombaomba akwetu mu matata hapitamo. Tu omba ombe akwetu shina omo Mulimu na tu ombaombela.⁵Shinomo na yubithizwa kukola Kelesite baken'isa otwe, natwe tutitheza e micima theu kwa Kelesite. ⁶Shiwa omuli mu matata, muwane kutithiwa micima na kuyohithiwa; nakuyohithiwa, kuyohithiwa kwenu. Ngao namwe muwane kutiithiwa mumatata ha no tupitamo natwe. ⁷E sepo tukwite okwenu tha kutiya, kuno tulimuka ngao twa kutapela nenu no kunyandaithiwa, twakutapela mu kuomba-ombiwa.⁸Kanithaela ngao ko muna yuba yo matata hana ta wiyele mu Asia. Kakuli monotulemena enenekupita maata hetu, mane keo tupwela na sepo tho kuyoya. ⁹Ma,ne nakatulo tho lifu nethikala opetu. Kono neli ngao kotuna kusepa tofoti, kono tusepe Mulimu, hoyo noingula hafu. ¹⁰Henyiko notuyoiitha ku lifu no kuipa ngeyo, kame mwatuyoiitha. Okwaye ambu konyiko tuna paka esepo ngao mwa tuyoiitha.¹¹Mwatenda nei na mututha thenu tho kutulapelela. Keo angi mwa kutumela ku tuso thenu, zilete okwenu tapelo tha huitumelo waangi.¹²E libaka tukulumba nalyo neli: kukuyuba mulizwalo lyetu ngao tuna ende mulifasi na upilo ukenu, kame kahukwite mahemo kaho, kono isike muhuthali wetu, kono mu sishemo tha Mulimu. ¹³Ka tumi n'olela yambo eni mukana kutwetha kubala kapa kuyubithitha kao, kame nasepa ngao mu muyubithitha thiwa. ¹⁴Shina omununa tuyubithitheze muino imweya, ngao mu kuyubithithe muliwa lya Mulena wetu Jesu, shino mutukuyubithitheza openu.¹⁵Kakuli moneni kwata sepo nethi moneni thaela kuwiya okwenu weli, ngao muwane kuamuhela sishemo kame kawili. ¹⁶Moneni kengela ku mipotela nenitha ku Macedonia. Kame moneni thaela ku mipotela mu mwendo no kutunda ku Macedonia, omwe muni fundule kutha ku Judea.¹⁷Apa neni kengela ngeyo, neni lika-lika? Kapa na kengelanga inu muhunu, ngao niambe ngao "Eni, eni" kapa Nje, nje" m nako thimweya? ¹⁸Kakuli Mulimu wa niti, Elii lyetu okwenu kalya shipiluka "Eni" kapa "Nje."¹⁹Kakuli Mwana Mulimu, Jesu Kelesite, oyo Silvanusi, Timoteya name oyo nambiwa okwenu, kali "Eni" kapa "Njee." Kono okwaye e nako thoshe "Eni." ²⁰Kakuli o masepiso a Mulimu oshe "Eni" okwaye. Kona kuli "Ameni" natho ko thili okwaye ngao Mulimu alumbiwe omwaye.²¹Oyu tutiisa namwe kwa Kelesite Mulimu, na kutu fuyawetha, ²²kame oye ona tuswaya onombolo oyu natupu omoyo mu micima thetu tho swalelele.²³Keo naitha Mulimu ngao apiluke paki munoyo wange ngao apa no ni liyeha kutha ku Kolinte neli kumi babalela. ²⁴Isin'i ngao tubuse etumelo thenu. Kono, twathaela kumitutha neyo imi tabitha, kakuli mune mana natumelo.

2 ¹Moneni lela ngao ni shemwa ku miukela kuno ni yuba lishamwa. ²Haibandi neni mi yubitha lishamwa, noyu mboni tabitha hani kendi hoyo neni yubitha okukola? ³Shuwa apa neni n'ola ngeyo neli ngao nako ni kuma koina yenithiwa kwao ni swanela ngao anitabithe. Kono ina misepe moshe ngao kutaba kwange kutaba kwenu moshe. ⁴Kakuli neni min'olela enili mun'alelwa, na miozi zingi. Neni shemwa kuthaela ngao ni miyubithe kukola. Kono moneni thaela ngao mu limuke okunene pa ko lilato ni kwite o kwenu. ⁵Haibandi kwaali oyuna mi yubitha kukola, kashi yubitha ambu ome kao, kono kuimweya-nambangeyo okwenu-ngao o muthiyo kouna milemena. ⁶Kuna kwana oyo munu apa nanyathiwa kwaanu angi. ⁷Kupita ku mupa okoto ethiwa kumu swalela na ku mungwisa o mucima. Mutende ngeyo ngao kanaipaiwa ku lishamwa lingi. ⁸Mu libaka elyo na mi lapela ngao mumonise lilato likul okwaye. ⁹Eli lyo nyiko e libaka ina n'olele, ngao ni milike na kumonani mwa mamela einu yoshe. ¹⁰Ku mona muswalela munu, name moni muswalela. Etho ina swalela. Etho ina swalele-haiba ina swalele thinu- thina swalelewe baken'isa omwe poso tha Kelesite. ¹¹Ethi thamonitha ngao Satani oshemwa kutulika. Kakuli twa limuka e milelo thaye. ¹²E nako neni wiya mu Traosi ku wiya kwaamba yo evangeli tha Jesu, Mulena mwa nani kwalulela etheo. ¹³Ne ni shemwa ku kuketa mu moyo kakuli neni shemwa ku kawana nako ma pange Tite kuya. Keo niathiya na kutha ku Maceonia. ¹⁴Kono tumbo thingi thaza kwa Mulimu, oyo mwa Kelesite atu yombokitha. Oyu leta okwetu omuwe o zibo koshe-koshe. ¹⁵Kakuli kwa Mulimu tu muwe uwa wa Kelesite mukachi kaa mba yoithiwa na amba yundithiwa. ¹⁶Kwanu naamba yundithiwa, muwe wa ufu ku lifu. Kwaa mba yoyithiwa, kwa mweya muwe waupilo ku upilo. Keo ani mbo swanela eyambo ikume apa. ¹⁷Kakuli kotukufeka anu ahulitha e lii lya Mulimu ngao awanemo thinu kao. Kono, twa lumba otukwite niti, twaamba na Kelesite, kakuli tuna tumiwa kwa Mulimu, mumeo a Mulimu

7

¹Alatiwa, potuna piwa ethi sepiso, nongeya tukukenise ku mathilo no nyama nethi tho mepo. Tumonise okukena kwetu kuno twiyapa Mulimu. ²Mututendele sibaka mumichima thenu! Tuna shemwa ku mifosetha. Tunashemwa sinyetha munu kapa kuyangela munu osinu sae. ³Kotu amba eyo nga tuminyathe kao. Kakuli nina amba kale ngao mumichima thetu momuli, pa mweya potuli mukufa na mukuyoya. ⁴Nikwite sepo thikulu okwenu, Na kulumba onene mukuikala nenu. Na kuyuba ku wapela onene muku nyandisiwa kwetu koshe. ⁵Apa notuwiya kukuma mu Masedonia, notushemwa kukuyuba siwana mulutu lwetu shuwa kanyonyo. Kono, notuwana ukalu mumaneku oshe panse mono kuikala kulwa mukachi mono kuiyapisa. ⁶Kono Mulimu, uyu tiisa omichima thoanu no kuku kokobetha, ona tiisa omuchima thetu mukukuma kwa Tite. ⁷mi ka mukuwapela okuwiya kwae omo Mulimu na tutiisethe toshe. Neli kame muku tiisetha kwa Tite omu na amuhelwa okwenu. No tuamela yoku shukelwa kwenu, na kuli kwenu, na kuamba ngao mono mutwaela onene kusebetha omusebethi wange. Keo mononi wapela onene kupitela. ⁸Shuwa ngao oliñolo lyange nolimi lwanisa, koni kunyatha kao. Kono noni kunyatha apa noni mona ngao oliñolo lyange noli milwanisa, shuwa ngao beli nako thinyonyo ambu. ⁹Cwale nina wapele, ka ngao bakeñisa sakwei neni miyubisa lishamwa lyenu lina miletele kubaka. Kakuli mono muswabisiwa muku wapela kwa Mulimu, mono munyandisiwa ambu ngao komuna tufosetha bakeñisa thetu. ¹⁰Kakuli kuyenisiwa ka mukwa ou awapeliwa ku Mulimu kwa twala kuku baka koku yoisa. Kono kuswaba kwa litunga, kokuli ngeyo, kwa twala kulifu. ¹¹Mumone kuyena mukuwapela kwa Mulimu kuna lete okwenu kuku katatha ko ngepi, na kukuitanena ko ngepi, na kuiyapa kongepi, na takatho thongepi, na ku tukufalelwa ko ngepi, naku lukisa ko ngepi! Muino yoshe muna monisa ngao ko mulimo omu mu thiambo kao. ¹²Shuwa ngao mononi miñolela, ka mulibaka lyo no fosa kao, kapa bakeñisa soyono fosetha, kono neli ngao kumonahale okwenu opabalelo thetu pameo. a Mulimu. ¹³Bakeñisa eso thiambo tuna susuwethiwa. Kame na ku ngwisiwa omichima, tuna wapeliwa onene bakeñisa tabo tha Tite, Kakuli omepo thae mono thiwiwa okwenu moshe. ¹⁴Kakuli shuwa apa neni kulumba lumba okwaye bakeñisa senu. Neni shemwa kuyenisiwa. Kono sina omo nokuambeliwa, Oinu yoshe no tuamba okwenu ya thikuma, oku kulumba kwetu kwa Tite kuna waniwa ngao kwa thikuma. ¹⁵Kame o lilato lyae okwenu lishi eketheha apa akengela okukupa kwenu moshe, no mu nomumu tambulela neli mukwa uwa wa lyowa naku tutuma. ¹⁶Nina wapele kakuli mu thiambo soshe nina misepe.

9 ¹Kwi maena musebeletho wo anu a Mulimu no kukena kakuli nautokwa ngao ni miñolele. ²Nalimuka okusaela koye, ei noni kulumba kwaanu no ku Macedonia. Mo noni ambela ngao Achaiano kutukisa kale kukalisa mwaakuyu. okutukufalelwa koye kunaleta ngao oungiwo kutenda. ³Pano inatumu akwetu ngao kukulumbangetha kwetu bakeñisa omwe kokuna sinyeha, kame ngao momwikala muna kutukisa, ina apa no ni amba ngao momwikala ngeyo. ⁴Endi ngeyo, ndi omweya Macedonia awiya nange kuwana komwa hikutukisa, mbotu tenda lishamwa-ko niamba sinu o koye koo-ina misepe enene. ⁵Keo na kengela ngao kwaotokwa kumi lemusa akwetu kwiya okwenu na kutenda uitukiso mu mpo ona kulangethe kusepisa. ei ili ngeyo mhao mwendi moikala ulukiso wa matohonolo, kame kana matohonolo mwa colela matohonolo, kame kasinu sa yumena. ⁶E siambo esi; Oyu okuna kanyonyo mwa cola kanyo nyo, oyu kunena libaka lya lithonolo mwa cola matohonolo. ⁷Muteneke munun na munu ape omu ana kengele mumucima waye. Kakubilaela kapa kumupindamene, kakuli Mulimu awapela a kupa na mucima ukenu. ⁸Kame Mulimu atwesa kutenda eshemu kuyupauka okwenu, ngao, pa nako na nako, muini ngo wana eimusaela yoshe. Ei moikala ngeyo nga o mwekethe mutenda iwa. ⁹mo kala himwa omu nakupa abotana. Okuluka kwae mokwikalela. ¹⁰Oyu pa mbuto kwalimi no kulima siwana ilya mwa eketha embuto thanu tho kukuna. mwa eketha na kutulo tho kuluka. ¹¹Mo mufuyauliwa mu manthila oshe ngao mupe siwana. Ei moileta mbo tha uitumelo kwa Mulimu kupitela o mwetu. ¹²Kakuli kulilela musebethi ko iwana ei asaela anu Mulimu no kukena, kono mo iyupauka muitenda ya uitumelo kwa Mulimu. ¹³Kakuli mukulikiwa na ku lumbiwa kou

musebethi momu lumba Mulimu muku yuba mukwa muheliwa ko ulumiwa na Kelesite kame mo mulumba Mulimu mukupa kwe kwenu mupa okwoo na anu oshe. ¹⁴Ami tonda kame a milapelela. Atenda ei bakeñisa esishemo sinene sa Mulimu sili okwenu. ¹⁵Nga uitumelo utha kwa Mulimu ku mambo aye no kwapwa.

10

¹Ome,Paulusi,Omeshemwa ni miletha,muunu na mukuwapa kwa Kelesite. No mukwa mombela omili nenu. Kono onili kule na mitenda onili na maata. ²Nami lomba ngao apa niikala nenu. Konisaela kumitenda katata na kukusepa kwange. Kono na kengela mo saela kutenda katata onili naa akengela ngao twaenda kutha muunu. ³Hiwango nditwaenda muunu, ka tulwa endwa kutha muunu. ⁴Kakuli eilwiso tulwisa kailwiso ya unu kao, kono ya kwata maata au Mulimu kusinya ibulukelo ya maata ya monisa elikañi liyaulukisa. ⁵Twasinga kame einu yoshe ili peulu eiya ingusa kulwisa thibo tha Mulimu. Ta kwateñengethi thoshe thaupika kuku paka kwa Kelesite. ⁶Kame twa kulukisetha kupanisha mutendelo oshe wakukana kuyuba, pano endi okwitana kwenu kunamanene. ⁷Omone kwei imonahala siwana poso poye,ndi omweya ona yubisisa ngao wa Kelesite,oteneke akukengele ngao ina omu alyele wa Kelesite,natwe monyiko tulyele. ⁸Iwango ndi moni kukuhumusa kanyonyo enene mu maata etu,anatupu mulena kumiumba kakumi sinya ni himwa kutenda lishamwa. ⁹Konisaela ku miyapisa na mañolo ange. ¹⁰Kakuli amweya anu amba amañolo aye akutiya na maata. Kono oye akulutu kaku pupuka amai aye kamawa kwatethetha. ¹¹Muteneke anu nongeyo atokomele ngao omu tulyele mumai na mañolo otukana kuli noo monyiko motuwiya kutendela o tuliko. ¹²Ko tutha kule ndi kukupaka pamweya otwe kapa kukwelela otwe kukwelela otwe naa akulu mbaetha ofochi. Kono apa akwelela omweya noyu noyu kakwite pono. ¹³Iwango ngeyo otwe tuhimwa kukuyuba kupitela esithi, kano motutenda ngeyo musaithi tha Mulimu ethi anatutumu saithi tha kutha kule ina okwenu. ¹⁴Kakuli kotwa ikupaka peulu twofoci apa tuna kumu okwenu. Otwe ono tutanga kukuma okwenu na amweya a Kelesite. ¹⁵Kotu lumbangetha kupitala saithi. Kutha kwabeki no akwoo,kono,esepo thetu ngao etumelo thenu apa thitha poso kukula, omusebethi wetu okwenu mou yanduluka, ¹⁶twa sepa ngeyo ngao ngo tu kutatha oulumiwa na mu mabaka no kupitela apa muli. Tuhimwa kukuyabañisa omusebethi una tendahala mu ibaka ikwayo. ¹⁷Kono muteneke oyu kuyuba akuyube mwa Mulena. ¹⁸Kakuli koye yoku paka yo foci oyu namoniwa. Kono oye oya na paka Mulimu.

11

¹Na wapela ngao mu ikale nange mu wanganu. Ee mwa kukwata nange! ²Na mitendela muna. Na mitendela muna wa Mulimu, wendini omu ina misepisethe mu kulamiwa ku mulume omweya. Na misepisa ku mipaka wendini mwa kathi a mbula ku lamiwa ku Kelesite. ³Kono neyapa ngao, wendi o liyoka omu no li ongela Eva mu utali mu utali walyo, o miupulo thenu mo thi yauluka ku kutha kwako ku siya ku ku paka kwa Kelesite. ⁴Wendini ngaa munu a wiya ku toya Jesu wao wa wiili koyu ngaa mwa amuhela moya wao ka owo no muamuella kao. Mupake siwana einu! ⁵Na anuka ngaa ko ni ikala kushi no maapositola o makulu kao. Shiwango ngaa na fokola mu kuamba, Inashemwa kufokola mu thibo. Mu mikwa thoshe na muinu yoshe tu natende o inu yoshe ngaa mu ilimuke. ⁷Mo no ni fosa apa no ni ku paka kushi ngao omwe mu nenepisiwe? ⁸Mo no ni kutatha o evangeli tha Mulimu nje ku niika. Mo no niithela o makeleki ngaa ni misebelethe. ⁹Apa ne ni kala nenu njeko esi no ni wana, no ni shemwa ku katatha munu. Ei no ni saela yoshe mo na ini lukisetha aa na tunda ku MAcetonia. Na tokomela ngao ko ina mipaka mu ukalu, cwale ni shi tokomela owo mukwoowo. ¹⁰Pano ni shikwite o uniti wa Krete, o ku ku lumba kwange kushemwa ku pwela muilalo ya Akashia kao. ¹¹Sike? Kakuli ko nii miwapela kao? Mulimu ona limuka. ¹²Esi ni tenda mo ni sikwateela o saela o libaka no ku ku lumba ngao a kufeka netu na kuku ukumwetha elyo libaka. ¹³Ao anu mapolofita a ngaya-ngaya o misebethi thoo thi nyanguny. A ku pilula ngaa maapositola a Krete. ¹⁴Ei ko ikomokisa kao, shiwango Satani a ku pilulanga lingeloi lya liseli. ¹⁵Kaa sinu sikulu sa ku komoka kao ngao shiwango apika aye a ku pilulanga apika a kuluka. O kupwa koo mo ku kwelela na o misebethi thoo. ¹⁶Kaamba kame ngao, ko ku na waniwa oyu kengela ngao no sianganu. Kono shiwango muni kengela ngeyo, mu ni amuele ngao no sianganu ngao ngo ni ku kuumuse kanyonyo. ¹⁷Ei ni amba ngao mo ni ku lumba kweyo, ko ni yaamba mu mukwa wa mulena kao - ni yaamba mu wanganu. ¹⁸Baken'isa nga ang-ang a kulumba mu unu name mo ni ku lumba ngeyo. ¹⁹Omwe mwa wapela ku konyeka nayanganu. Omwe mwa anu aku thangama! ²⁰Ee mwetana munu shiwango a mi ingenisa mu upika, shiwango a milyela, shiwango a miyangela o yenu, shiwango a mipahamele, shiwango a mibakaula. ²¹Naamba mu ku swaba ngao mo no tu itenda mu kuulwa o maata.Cwale munu mona ona kukuhumusa- Na amba wendi no sianganu- Name mo ni kukuhumusa. ²²Maheberu ndi? Name mo nyimo ni lyele. Kana ao Maisilaele? Name ngeyo. A lusika Iwa Abulahama? Name ngeyo. ²³Kana apika a Kelesite? (Naamba mu wanganu.) Apo na apita. Ina ku sebetha misebethi thikulu, naa pita ku matolongo, naa pita mu manyando no ku likauliwa, mu kumona ei no kutwesa ku leta lifu. ²⁴Ku Majuda mo no nishimba twa kupwa mutanu "mambafa makumi mane na ku tundisapo mbafa thimweya." ²⁵Na shapiwa na mbafa twaatu. Mo na ni yaana o mawe ka mweya. Mo no ni sinyeela o sisepe twaatu. Mo mo ni ikala usiku u mweya na liiwa limweya mu liwate. ²⁶Mo no ni kwata miendo thingi, mo no ni kwata matata mu maambai, matata kwa ambuyi, matata kwaa petu, matata kwaa macaba, matata mu tolopo, matata mu mahalaupa, matata mu mawate, matata kwa lumeli no waata. ²⁷Mo no niikala mu misebethi thi nene, mu kukana kulala, mu kufa o nthala na liwila, mu ku ku yumena oilya tungi, mu kufa o sienge na ku ikala sheshe. ²⁸Shiwango tusiya o maziyezi aa no panthe, koili ei no ku babalela o makeleki oshe. ²⁹Oyu na fokola ani, ome ina ome ko ni tumbuka wendi mulilo kao. ³⁰Ndi naa ku lumba, Mo ni ku tumba mu ufokoli wange. ³¹Mulimu o I wa o Mulena wetu Jesu Kelesite, oyu na tohonolofaziwa ku twaala oko, aa limuka

ngao ko ni onga kao!³²Mu Damaseka, o mubusis wa mulena Aretasi mo na libelela o mulenen'i wa Damaseka ngao ani mange.³³Kono mo na ni shelumuna mu sizuma mu lihaululo no limota, keo ni tunda mu makaa aye.

12¹²Na swanela ku kutumba, kono njepo ethi niwanapo. Kono mo nitha mu matolo na ma poniso a Mulena.

Galatians

1

¹Paulusi,muapositola-Isifi muapositola wa kundu kwaanu kapa mu maata ha anu koño na Jesu Kresite na Mulimu Tate, O yu no mwingula kwa hafu. ²Na kwange oshe ali nange, ku makeleke no magalata.³Sishemo na Kozo zi tunda kwa Mulimu o Iwetu na Molyetu Jesu Kreste, ⁴oyu noku neela o uyi wetu ngao atuyoise mu mwii kaelo no kuipa kwa litunga lya pelo, kuza mu ku saela kwa Mulimu na Tate, ⁵okwaye kuikale Kanya kuya kuile. Amen⁶Nakomoka ngao muna uku munyima munako zinyonyo ambu ku tunda o kwaye oyu no mii thana mu sishemo sa Kresite. Nakomoka ngao muna pilukele ku evangeli zazo, ⁷ka kwamba ngao ko thili evangeli kame zazo, koño kwali a lume ami latela ukalu na kusaela kupetha-petha evangeli za Kresite.⁸Koño i piluke otwe kamba mañeloi kutunda Kuwilu a sishinga ambu ku minanga evangeli zazo kupita zetu na myambela, a kutiwe. ⁹Thina omutuna ambele,pano namba kame ngeya, " Haiba omweya nga kutaze okwenu evangeli za kwako kupita ze muna amuhele, Oyo a kutiwe." ¹⁰Kakuli pano na saela kuwapela kwa anu kapa Mulimu? Kana na saa kutabisa anu? Haiba ni shi angoza kutabisa anu, ke mulimuke ngao koni mupika wa Kreste kao. ¹¹Kakuli na thaa mulimuke ngao, akwetu, ¹²evangeli zeni kutaza kaza munu kao, Na shimwa kuzi tambula ku munu, kamba kuzi lukiwa. Koño, neli sinulo za Jesu Krestre o kwange.¹³Muna yubu kale matangezo no upilo wange mu Judea,omo neni komwisanga Keleke za Mulimu yenene na Kwamba ngao nithi yundithe. ¹⁴Mwina pita ako kuku yeleva nange, kutundela mu sicaba thetu. Omo-onyiko kulyele mononi paka muchima mu itho yaka Iwetu.¹⁵Koño Mulimu,oyu noni keta mu libumo lya kanana,'Oye noni thana mushemo thaye, ¹⁶mwa na wapela ku mona halisa o mwa nahe o kwange, ili ngao ni mu kutaze kwa malicaba,neni mwa kubatisisa wanguwangu mulutu na mu unyinga. ¹⁷Neni shimwa kutha ku Jerusalema kwaya naku tangeza okwange ku ikala apositola.Koño,mwi naza ku Arabia na ku uka ku Damaseka. ¹⁸Munyima za myaka zatu mono niza ku Jerusalema ngao nika limuke na Kefasi keni katomana naye mahiwa likumi na mutanu. ¹⁹Koño ne ni shimwa kuamona a kwao apositola Kendi Jakobo, mina a Mulena. ²⁰Ehi ni ñola okwenu, naamba ya sikuma. kwa Mulimu ngao ko ni onga kao.²¹Keo nenienda ku matunga a Siria na Silia. ²²Napo no ni shimwa kale ku limukiwa wo sipolo kuma Keleke a nomu Judea ali ku Kreste. ²³Mwa na yuba ambu apa no kwa ambiwa ngao, "Oya mulume no tunyandisanga ngeno wo nyiwo mukwa kukutaza evangeli thipya ezo na lika kumbula." ²⁴Keo alumba Mulimu bakeñisa ome.

2

¹Munyima no ilimo Likumi na ilimo ine no nitha kame ku Jerusalema na Barnabas,mononi pitula Tite ngao niendeele naye. ²Mono nitha bakeñisa e sinulo na yambono ulumiwa owu nitha nakuambaula ku mukunda nao na monahala ngao autokwa,kuku kolwisisa ngao ko na shituka kao-kapa kone tukile kao-mu mbango.³Kono shiwanga Tite,no Mu Gerike oyu no ikala nange,mwa nahapelikethiwa kutha kumukande. ⁴Eingungu no mizwale keo awiya mukukwithitha kuwiyu ku bafilisita etukuluhu tu kwite kwa Kresite Jesu.Mwana thaela ngao tu piluke twa atanga, ⁵Kono ko twa etaine kukupaka kushi thoo shiwanga kanyonyo kao,kakuli mono tusaela ngao eniti no ulumiwa usiale nenu.⁶Aya na monahala ngea ngao autokwa(moshe omu naikalela ome ka nikwite taba nayo kao, Mulimu ka monisa ketululo kao)- awo,na amba,na monahala ngea ngao autokwa njeko eyi nami ekethela. ⁷Mane apa namono ngao,shina piwa evangeli ezi no kuhaza ku mukande,weti eni Pitulosi omu na piwela e evangeli za no kuza kumukande. ⁸Kakuli Mulimu,oyu no sebeza kwa Pitulosi kupiluka muapositola kwa no kuza ku mukande mwana sebeza na kwange ku malicaba.⁹Apa Jakobo,Kefasi na Joani, ana shimbiwa ngao misumo,na lemuha e sishemo noni piwa,keo amonisa ku kukwatisa netu mukukutaza kwa Barnabasi name.Keo aitana ngao otwe tuze ku malicaba keo awo aze kwa no kuza ku mukande. ¹⁰Mwa na tulomba ambu ngao tu anuke a hutwi,esi no sikala ngao tu anuke a hutwi,esi no sikala yonene ku mucima wange.¹¹Kono apa Kefasi na wiya ku Antiyoke,mono nimu kaena hamba akuyubela kakuli mwana nyazahala. ¹²Alume amweya ashiulwa kutinda kwa Jakobo, Cephasi mwana lyanga na malicaba. Kono a alume apa nakeya,keo okutomaena naku kukambisa kulya na malicaba. Mwa neyapa ako kutundamena o mukande.¹³Mane ama Juda oshe na ngwela mou mukwa no muipo. Shiwanga Barnabasi nsye mwana lyanganisiwa. ¹⁴Kono apa noni mona ngao omukwa wo ko wendelela na niti zo evangeli,Keo niambela Kefasi pa kaci koo oshe, "Haiba ndi o Mujuda kono wa yoya weti eni o mulichaba ka weti Mujuda kao,Keo wa tundamena inu mwike a malichaba kuyoya weti eni Majuda?"¹⁵Otwe twa Majuda noñene mu kwelekiwa ka twa Majuda malicaba aezalibi kao, ¹⁶mane twa limuka ngea ngao njeko munu oyu twesa ku Luka na misebezi no mulao konji ku kwata tumelo kwa Kelesite Jesu. No twi tana kame ku kelesite Jesu ngao tu twese ku luka na tumelo ku kelesite isiñi ku misebezi no mulao njeko munu oyu mbo twesa ku luka.¹⁷Cwale haiba,twaza na ku saela ngao tu kenisiwe mu lizina lya Kelesite,natwe mo no tuwanisiwa ngao ngao twa ai,kana Kelesite musebelezi wa ui? Kangeyo kao! ¹⁸Kakuli kumona ni hukela kuamba iye inu no ni petha-petha,keo na monisa ngea ngao hina colo omulao. ¹⁹Kuneku no mulao nonifa ku mulao,ngao ni yoyele Mulimu.²⁰Hina ngongoteliwa na Kelesite.Kome kame ni yoya kao,kono Kelesite yo yoya kwange.O upilo ou niyoya mulutu

na yoya na tumelo ku mwana Mulimu, oyu na ni wapela na kuku nehela me.²¹Kani paka ku mbali esishemo sa Mulimu kao,kakuli haiba kuluka kwa twesa kuwaniwa mu mulao,kona kuli kanti Jesu njeko eyi na fela!

3

¹Magalata no yaanganu! Ouno milo wa ani? Neli pa meo enu apo Jesu Kelesite na monesiwa ngao ona ngongoteliwa.²Ethi tho thinu thimweya the ni shaela oku kuluta okwenu. Kana mono mu amuhela o moya kutha mu misebezi tho mulao kamba mu kuyuba kwa tumelo? ³Kandi mwa yanganu ngeya? Kumana ku tateka mu mepo,keo muathaela ku kamana mu wiili⁴Kana mwa nyandela inu ingi ngi ngeya ya mbula tuso-haiba ndi neli ya mbula tuso? ⁵Kana oyu mi panga a mepo naku sebetha ma makazo mu kachi kenu a tenda ngeyo ku ku tusisa emi sebezi no mulao,kapa mututo tha tumelo?⁶Shina Abrahama. "no itana Mulimu naku mu paka wa kuluka." ⁷mu mwikalelo o kufeka,kuyubisisa, kame ngao ao no tumela ana Abrahama. ⁸Eli ñolo,mukumona ngao Mulimu mwa lukulula o machaba na tumelo, na kutatha evangeli kwa Abrahama ei njekale thi kume ngao," ku tundeela okoye e mishobo thoshe mba fuyawethiwa." ⁹Mingeyo, akwite tumelo mwa fuyauli wa na Abrahama, o mulume no tumelo.¹⁰Oshe a kutinga pa misebethi no milao,ali mu sikute; o mu ku na ñoleliwa,"ku kutiwe o munu yoshe oyu kana ku endeleele na inu yoshe eina ñoliwa mu buka tho mulao,na ku itenela."¹¹Kuna yubahala ngao njeko munu na paka mulimu wa ku lika ku pita mu mulao,kakuli "a no ku luka mwa yoya mu tumelo." Kono a mulao ka wa tumelo kao, ¹²kono," Kono o munzi otenda eitenda no mulao oyoye omo muitendela."¹³Kelesite no tuyokola ku sikute tho mulao mu ku ukala ñute oye mu sibaka setu-kakuli mo no ku ñoliwa ngao,"Ku kutiwe o munu yoshe woku nyenthaela pa sitondo" ¹⁴efuyawethi tha Abrahama thi wiye kwa anuoheba ku pita mwa Kelesite Jesu,ngao mu tumelo tu amuuhele e sepiso tho Moya oukenu.¹⁵Akwalyange,mu ni tanise ni ambe mu anu.Kumona e tumelelano tha anu thi na tiithezwa na mulao, njeko munu noku twesa ku thi paka ku nyonga kapa ku ekethako. ¹⁶Pano a mathepitho mona ambeliwa kwa Abrahama na luthika lwaye. Ko kwa shambiwa ngao, "Ku masika," ku toloka angi,kono ku munu mweya," naku lusika loye,"ku toloka ngao uyu Kelesite.¹⁷Ngeno ethi ni amba ethi!,O mulao,no wiya ko kuna piti myaka 430, ka u paka kunyonga etumelelano na paka Mulimu,ku manisa esepiso. ¹⁸Haiba ndi ei yo ku yoliwa ya wiya ku pitela mu mulao,keo thi na tundu kuwiya mu sepiso. Kono Mulimu umwa thipa Abrahama mu ku musepisa.¹⁹Kanti cwale, O mulelo no mulao,neli upi? mo no uekethiwa mu libaka lya unyangunyu. ku twala mu lusika lwa Abrahama luka wiye mu sepiso nothi sepisiwa. O mulao nmo no upiwa mata ku pita mu mangeloi ku ku tusisa a makaa no muimaneni. ²⁰Pano o mwemaneni a toloka kupita munu mweya,Kono Mulimu o mweya.²¹Ngao o mulao wa lwisa a masepiso a Mulimu ndi? Kangeyo kao! Haiba ndi o mulao mo no upiwa ngao watwesa,kapa moyo,keo na ku luka muthikuma nga no ku wiya ku pita mu mulao. ²²Kono a mañolo na paka mu kashitiko itolongo einu yoshe ili muthibi. Mulimu u monatendela ngeyo ngao e sepiso no kutuyoyisiwa ku pitela mu tumelo kwa Jesu Kelesite thi piwe ku mulimu yoshe oyotana.²³Kale tumelo njekale thiwiye,mono lukwatiwa uthike mu mulao,na mutolongo ku pitela tumelo thi mona hale. ²⁴Keo Omulao mo no wikala mubabaleli wetu kutwala apa na wiya Kelesite ngao tu pakiwe akuluka mu tumelo. ²⁵Kono ngeo ngao etumelo thi nei,kotuli mu mata a mubabaleli kao. ²⁶Kakuli moshe mwaana Mulimu ku pita mu tumelo thinu kwa Kelesite Jesu.²⁷Shina o ungi wenu no ukolobethiwa mwa Jesu muna ku manga na Kelesite. ²⁸Njeko mu Juda kapa mu Gerike,njeko Muthike kapa waku lukuluha,njeko mulume kapa mukachi,kakuli moshe mwaana amweya mwa Kelesite Jesu. ²⁹Haiba ndi mwa Kelesite,mu masika a Abrahama, kame mwa yoli ku lingana na sepiso.

4

¹Naamba ngao oyu yola.nako thipi thoshe mwaikana,nje uku shutuna na mupika,hiwa ouikala o minya sifumu. ²Kono oi mameliwa kwa no kuendis a einu keti e nako na toma yaaye amba mbo thikwana.³Cwale otu iili wa ukana,mono tu ikala mu mata no matuto no litunga. ⁴Kono a nako apa no thi kwana, Mulimu keo otuma mwanaye, Kwelekiwa ku mukathi, kwelekiwa musu no mulao. ⁵Mwa na tenda ei ku yokola aali mushi no mulao,ngao tu twethe kwa añuliwa tu ikale twa aana.⁶Kakuli mwa aana,Mulimu mwa na tuma mu muchima thetu e mepo tha mwanaye,oya ithana, "Aba,Tate." ⁷Keo ka mwa apika kao,Kono mwa aana, keo endi mwana,wa swanela kwi kala mwa shwana ku Mulimu.⁸Kono mu nako etho,nje kale mu limuke Mulimu,mo no mwikala mwa a pika kwao na kwata na maata oo,ka tu milimu kao. ⁹Kono muna limuka Mulimu,kapa Mulimu ona mi limuka,kwa wiya ngepi ngao mu ekele mumanyima kwei no ku ipa na mulao na milao no mbila tuso. Mwa thaela kwi kala mu apika kame?¹⁰Mwa mamela a maiwa na ku telema no kwezi na nako no ilim! ¹¹Ne yapa kukuli mwendi ei ni sebetha nenu ya mbango.¹²Namilomba mwa kwange,muku feke nange,kakuli name ina ku feke nenu. Njeko esi nyangunyu muna ni tende. ¹³Kakuli mwa limuka ngao elibaka neli utuku wa nyama ngao no ni kuwela o lumiwa mu nako no matatekelo. ¹⁴Kakuli e nyama thange no thimi etheka,no muemwa kuni nyatha na ku ni kana. Kono no mu ni amuela wendi liñeloi lya Mulimu,kapa Kelesite yo ñene.¹⁵Kanti efuyawethi thenu kupi ko thili? Kakuli na mi ambela ngao, nga neli ya ku twethahala, nga mu na tunditha a meo enu na kwa niipa. ¹⁶Keo ina piluka mwa thizimbo sange ndi kakuli ina mya mbele ei no sikuma?¹⁷Mwana ku tukisetha ngao ami twethe,kono njeko libaka. A thaela ngao ami ya nthele panthi ngao mwa thaele. ¹⁸Kwa swanela ku tundamena einu iwa ei nako thoshe,hiwa eni kana ku liko. ¹⁹Mwa nange a nyonyo,kame ne kala mu utuku no kweleka omwe kendi Kelesite apa mba ikala okwenu. ²⁰Na shukela ku ikala nenu na ku chinja o mwambelo wange,kakuli ina thielehe mu libaka lyenu.²¹Muni ambele,omwe mu lakaza ku ikala mushi no mulao,ko mu tethetha ku mulao kao? ²²Kakuli na ñoliwa ngao Abrahama mwa na kwata ana aili,omweya wa kwelekiwa ku mupika omweya wa ku elekiwa ku mbiyama waye. ²³Omweya neli wa kwelekiwa ku mupika mu nyama,kono omu kwaye mwa ne lekiwa ku mukathi wa ku lukuluwa mu sepiso. ²⁴Ei inu mo itolokiwa inani manguli

kakuli a akathi e maena wonyi wa mishobo mbili. Umweya wa tunda ku lilundu lya Sinai na ku eleka aana mu upika.Oyo Hagar. ²⁵Hagar emaena lilundu lya Sinai mu Arabia; e maina Jerusalema pelo, kakuli mu upika mwa ali na naye. ²⁶Kono uya Jerusalema oli ku wilu ona lukuluha,kame inawetu. ²⁷Kakuli kuna ñoliwa, "Mu wapele,omwe mwa uma nombola kwa eleka; mulile na ku kuwela na ku wapela,omwe nombola ku yuba oku kola no kweleka aana; kakuli aana oya no tenekiwa angi ku pita aana no mukathi okwite mulume." ²⁸Kono omwe,mwa pange wendi Isaka mwa aana a sepiso. ²⁹Etho naka tho she uyu no elekiwa ku nyama mwa na nyandisa oyu no elekiwa ku Mepo.Kwa ku feka na pelo ³⁰Kono a mañolo amaba ngepi? "Olukule o mukathi no mupika na mwanaye. kakuli omwana no mupika kamba ku tapele esi fumu na mwana no ku pana ku mukathi no ku muluwo kao." ³¹Kono omwe mwa pange,otwe kotu tunda ku mukathi no mupika kao, kono ku mukazi no ku lukuluha.

5

¹E tukuluho Kelesite wa tulukula. Muimane na kutiya,ngao kame,ko mu na ukela kuikala mushi no kwendithiwa mu joko no upika. ²O topele,Ome,Paulusi,na mi ambela ngao apa o kutwala ku mukande,Kelesite ka mbee kala wa tuso na kanyonyo okoye. ³Na pakisa kame ku munu yoshe o kutwala ku mukande aku thaithetha ku koñeela o mulao woshe. ⁴Mu nambatukele kwa Kelesite,Omwe muthaela ku kenisiwa ku mulao,njeko kame kuwana thishemo.⁵Kutha mu Mepo,mu tumelo,twa Tateela mu ku wapela e thepiso no ku luka. ⁶Kwa Kelesite Jesu njeko wa kutha ku mukande kapa wana mbula kutha ku mukande ethi thili tha utokwa,tumelo thi thebetha mu lilato. ⁷Mo no ituka thiwana.Oyu naku kwangitha aani ku koñeela ya thikuma? ⁸Ezhi thuthumetho kothi tunda ko yu naa kuithana kao!⁹Tu mumela tunyonyo twa letela liñende lyoshe kutunduluka. ¹⁰Ni kwite thepo mwa mulena ngao o shimwa ku kengeelela mwa ,mo.Oyu ku katatha mwanayanda mukatulo,ani kamba ani¹¹Akwetu,haiba ndi ni shi kutatha ya mukande eyi mushini nyandiyhetha kame ike? Mu libaka lya ngeyo e thithisitalitho tha thifapano thina ku tundithiwa. ¹²Kono kwao a ku kataza, na lomba angaa kufaula ofoti. ¹³Omwe mono muithaeniwa tukuluho,akwetu. Kono ko muna kututhitha e tukuluho thenu kutha munyama; Kono,Kutha mu lilato mu kututhe munu yo munu yoshe. ¹⁴Kakuli o mulao woshe una wanekiwa mu lii limweya;" Wa swanela ku wapela oyu wa tunga naye kutha omu wa kuwa peela ofoti." ¹⁵Kono apa mu kumana na ku kuyunditha, mu mone ngao ko muna kumanitha mo foti.¹⁶Kono na amba ngao, muende na Mepo Keo mu imwa ku kwata a matakatho no nyama. ¹⁷Kakuli o matakatho no nyama akulwisa Mepo,kame e tekatho tha Mepo tha kulwitha na nyama. Eyo ya kuku lwitha ngao kona twetha ku tenda einu o thaela. ¹⁸Kono ku mona on aendithiwa ku Mepo,koli mushitha mulao kao. ¹⁹E misebezi tha mulao za limukaala; Uhule,Mikwa tha mathilo,ku yangela, ²⁰Ku lapela milimu ulothi,thithimbo,lifapano,lifupa,uhali,likañi,ituto ya uhata,kukutapa tapa, ²¹Muna ku penda mawala,mikiti tha mawala,na ikwayo no kukufeka nayo. Na mi posopa,kutha muya noni mi pela e bbathopo kale,ngao ao atenda eyo nje ku yola mubuso wa Mulimu. ²²Kono e mithelo tha Mepo Lilato,Kuwapela,Kozo,Kutala-muchima, thishemo, uwa, tumelo, ²³Ku ku paka kushi, ku kwata muchima;njeko mulao ulwitha eyo. ²⁴Aa aii kwa Kelesite Jesu ana ngongotele emi kaelo no matakatho no thifapano naiya yoshe iwapeliwa ku lutu. ²⁵Apa muyoya na Mepo,mu ende kame mu Mepo. ²⁶Ko tuna ku nunka,ku shangawetha a kwenu,ku yubela akwetu muna.

6 ¹Mwa paange,mo,na munu onakuwana ngao ona foso,owe o kwite o moya o muomba ombe na moya wa sishemo. Oku kuteke ngao nawe kame ko nalikiwa. ²Oshimbe o ukalu no akoye,keo o taleleze o mulao wa Jesu.³Munu no na kengele ngao munene kono wa ngaya-ngaya, a kwoonga yo foti. ⁴Munu na munu a tatube o musebezi waye, kame o libaka lyae no ku ku tataetha likale o kwae ambu a kwae ka na ilimuka. ⁵Kakuli munu na munu mwa kutweka o u kalu waye.⁶Oyu o lutiwa o lii a kutapele o inu iwa no yu iluta. ⁷Ko mu na ongiwa Mulimu ka ongiwa kao, esi a kuuna o munu somba kutula. ⁸O yuo ku kunena mbuto mu lutu lwaye,ku tunda mulutu mwa sinyeelwa.Oyu o kuna o mbuto mu moyo mwa kutula moyo no mbula kupwa.⁹Ko tu na kwanga ku tenda oiwa,kakuli mo tu kutula mu nako thiwa,mbo tu kutula ku mona tukana ku nyikwa. ¹⁰Pa no, tu shikwite o nako,tu tende oinu iwa kwaanu oshe,sihulu kwaa bamalumeli.¹¹Mu mone o matakatho o manene ao ina ñolo na makaa ange. ¹²Aa saela ku milumeletha ei no nyama a mipithamena kutha ku mukande. Aa tenda ngeyo ambu kwiypisa kaufela ku sifapano sa Jesu ¹³Mane shiwango aa nathi ku mukande kaa buluka o mulao kao, kono a wapela ngao muthe ku mukande ngao a wane ku ku lumba mu lumba thenu.¹⁴Kono shamba na tanga ome ku kuu kumusa kondi mu sifapaano sa Mulena wetu Jesu Kelesite,bakeñisa oye o litunga li na kokoteliwa o kwange,name ku litunga. ¹⁵Kakuli esi sikwite o libaka kaa ku ingena mu mukande kapa ku kana ku ingena mu mukande,kono kwa tokwala sibupeo sipya. ¹⁶Oshe atha na mulao kozo ni musa mo ikala okoo, Kwa Isilaele ea Mulimu.¹⁷Kutunda pano ko kuna waniwa wa ku nikatatha,kakuli ina shimbi mulutu lwange o maswayo a Jesu. ¹⁸O sishemwa sa Mulena wetu Kelesite sikale pa moyo wenu,mwa pange. Amen.

Ephesians

1

¹Pauluse muapostola wa Jesu bakeñisa Mulimu mu ku wapela ngeyo mo na ñolela alumeli aali mu Efese a na lumela kwa Jesu Kresite. ²O sishemo si wiye okwenu na kotho ethi thipana ku Mulimu na Mulena Jesu Kresite.³Tulumbe Mulimu na Yiwa Mulena wetu Jesu Kreste,oyu na tufuyawethe mu matohonolo oshe no moya muwilu ku Kresite. ⁴Mulimu mo na tuketela oye ku tundeela ku matatekelo no litunga,ngao to luke na ku kana kunyathiwa mu wewo aye no kuwapela.

⁵Mulimu mo na tu keta, na kutuañula ngao twa naye bakeñisa Jesu Krete, mu ku wapela kwae. ⁶Okuketiwa kwetu kwa wiya mu kulumbiwa o kanya no sishemo saye ethi a na tupu bakeñisa oyu a wapela. ⁷Bakeñisa Jesu Kresite tuna mbilumukisiwa bakeñisa o ufumu no sishemo saye. ⁸Mona eketha o sishemo saye na utali ku yubiseela. ⁹Mulimu mo na tunangisa o makunutu o mu na saelela mu kutha nesino simuwapelisa, no mu na simonisela pa Jesu. ¹⁰Mu ku mona ngao o nako na toma thina kwana, keo o waneka oinu yoshe ei no kuwilu nei no pashi, ku munu o mweya oye Jesu. ¹¹Ku Kresite mo no tuketiwa okwae ngao tuyole o sanda, mu muupulo waye oyu wa sebetha o inu yoshe omu a kengelela oye. ¹²Mulimu mo na tuketa ngao tu piluke a nae ngao otwe, tu na tangethe kusepa Kresite, tu lumbiwe mu kanya thaye. ¹³Ku Kresite, nawe kame, o na yubu o lili no sikuma, o ulumiwa no kuyoiisiwa, mo no mu itana oyae na ku swaiwa nombolo na Moya o Ukenu ou na sepisa aanu. ¹⁴Oyu no ku tutiisa mu ku yola o sanda, kupitela Mulimu apa mba keta aketwa, ngao o kanya thaye thilumbiwe. ¹⁵Mulibaka elyo shamba na yubela o tumelo thenu ku Mulena Jesu na lilato lyenu ku anu a Mulimu no kuluka. ¹⁶Ina shemwa ku ku tomaina ku ku tumela kwa Mulimu mu ku nimaena kuno mo ni mi toyanga mu kulapela kwange. ¹⁷Na lapela ngao o Mulimu wa Mulena Jesu Kresite, Ndatahe Kanya a mipe moya wa ku thangama nou no ku mulikisa ngao mu mu limuke. ¹⁸Na lapela ngao o meo no michima thenu a limukisiwe, ngao mu limuke o sepo ethi a na misanene na ufumu no kanya no sanda esi mba yola a lumeli. ¹⁹Mu kulapela kwange na nyepa ngao mulimuke o unene no maata aye o kwetu otwe twaa lumeli mu ku mona omu a sebethela o maata aye. ²⁰Aa o nyiwo o maata no kufeka a na kutusisa Mulimu mu ku yoisa Jesu kwa afu na ku mu tenda ngao a tomane ku lika lyaye no ulyo ku wilu. ²¹Mo na paka Kresite peulu no mibuso thoshe, unduna woshe, na maata na thamaiso thoshe na lithina lyoshe eli li toiwa. Kresite mwa busa, ka thino nako ambu kao kono o nako thoshe ethi mbo thiwiya. ²²Mulimu mo na paka o inu yoshe mu maulu a Jesu na ku mupa ngao a endise o Keleke mu inu yoshe. ²³Keleke thonyiwo o lutu lwaye. Oye a umba mu inu yoshe.

2

¹O kwenu mo no mufa mu milandu na musibi. ²Omo no mukala kweenda, mu ku kon'eela eili mu litunga. Mo no muyoya mu ku kon'eela oyu busa o maata no mbyumbyulu, o moya usebetha mu anu a no mbula kuyuba. ³Kale twoshe mono tuyoya mukaci no anu aa, kuno tu tenda o unyanguny u wapeliwa ku lutu lwetu, na kutenda ei u wapela o lutu na mucima. Mo no twelekiwa na sibi wendini aanu oshe. ⁴Kono Mulimu ona fumu o kotho baken'isa o sishemo saye o sinene esi na tuwapela. ⁵Apa no tufa mu milandu, mo na ti yoyisa twoshe kwa Jesu. Mu sishemo sa Jesu tu na yoiisiwa. ⁶Mulimu mo na tu yoisa toshe na Jesu, Mulimu kame a tu tomeke pamweya muwilu na Kelesite Jesu, ⁷ngao o ko kuso ngo mba tumonise o ufumu unene no mbula o kutwesa ku weitiwa mu sishemo saye esi toiwa mu sishemo saye o kwetu ka Kelesite Jesu. ⁸Musishemo mu na yoiisiwa mu tumelo, cwale esi sinashemwa ku tunda o kwenu, mpo tha Mulimu. ⁹Kaa kutunda ku misebethi thenu kao, ngao ko ku ne kala oyu no ku ku kuumusa. ¹⁰Kakuli twa beleki a Mulimu, mo tu na umbeliwa kwa Jesu ngao tu tende o misebethi o thiwa ethi na kengela Mulimu kale-kale ngao tuendemo. ¹¹Kakuli mukengele ngao nako thimweya mo no mupiluka ngao mwa macaba mu unu. Mona misana ngao "Kukana kutha ku mukande" mu ku isaniwa ngao "Kutha ku mukande" mu nyama o u a tenda anu na makaa. ¹²Mu nako etho mo na mitundisa kwa Kelesite, mazwaule kwa minya o litunga mu Isilaele, mazwaule mu utamo no sepo kame no kushemwa kuikala Mulimu mu litunga. ¹³Kono thino nako ku Kelesite Jesu omwe no mu waniwa pamweya ngao mo no mwikala kule na Mulimu o unyinga wa Jesu una milete pepi. ¹⁴Kakuli oye yo kotho thetu. O na tende o macaba meli sicaba si mweya. Mu nyama thaye no lutu lwaye o na umbula o lukwakwa no ku ku thimba o lu no lu tukauhanya. ¹⁵Keo, ona manisa o libaka no ku kuthimba ngao o mulao upwe ngao ku umbiwe munu o mweya ngao ku tendiwe kozo. ¹⁶Kelesite ona usu aanu aili ngao a piluke lutu lu mweya ku Mulimu baken'isa o sifapaano, kuipaa olunya. ¹⁷Jesu mona wiya ku amba oyambo iwa no kotho o kwenu no mwikala kale na kotho okwenu no mwikala pepi. Baken'isa Jesu twoshe tu na ekala mu Moya u mweya ku Mulimu. ¹⁸Keo, ngeno omwe mwa macaba kaa mwa ngenda kao kame kaa mwanu a mweya naanu a Mulimu a no kuluka naa no nthuwo tha Mulimu oshe. ¹⁹Mu na umbiwa pa maata no mapositola na mapolofita, keo Jesu yo na piluka ni yo liwe lyenu no mukona. ²⁰O kwaye o nthuwo thoshe thina umbiwa siwana ku piluka tempele thi kenu tha Mulena. ²¹Namwe mu na umbiwa moshe pamweya o kwaye ngao mupiluke nthuwo tha Mulimu mu Moya.

Philippians

1

¹Paulusi na Timoteya, a tanga a Kelesite Jesu, kwao oshe akenu anu a Mulimu kwa Kelesite Jesu awo ali mu Filipi, nawo ababalela na ikombwa yoshe. ²E sishemo sikale nenu mi na kozo zi tunda kwa Mulimu o yiwetu na Molyetu Jesu Kelesite. ³Na kutumela kwa Mulimu wange zoshe nako ni mikengeela, ⁴nako zoshe, mu matapelo ange okwenu moshe, mu lapela oina tabele ⁵kakuli okuku kwatisa mu musebezi wo evangeli kutunda muliwa lyapili kuleta pelo. ⁶Nikwite sepo thinene mweyi inu yoshe, ngao oye no kalisa o musebezi uwa okwenu mwa zwelapili ku manena okwenu kutwala liiwa lya Jesu Kelesite. ⁷Kwa ni swanela kuyuba omu niyubela mulibaka lyenu kakuli mwekala ku mucima wange. Moshe muna piluka mwa beleki nange munako noku mangiwa mutolongo na mukuimaena na kutiiseza evangeli. ⁸Kakuli Mulimu paki wange, moshe na mi lakaleza mumukekecima wa Jesu Kelesite. ⁹E tapelo zange ezi: ngao e lilato lyenu likule muungi mu zibo na kutwisiso ¹⁰ngao mu monahalise ouwa, ngao komu waniwa nyazo kupitela muliwa lya Kelesite, ¹¹mu noombu o muselo wo kukena oko kuwiya na Jesu Kelesite mu kanya na tumbo tha Mulimu. ¹²Kame nasaela mulimuke, akwange, ngao iyi inatendahala okwange inaletele musebezi wa evangeli kuza poso. ¹³Mulibaka ngeyo, o mawenge ange baken'isa

Kelesite kuna lete liseli mulipaka lyoshe lya mulena kwa alibeleli nanu oshe.¹⁴Oungi waanu ukwite sepo mwa Mulena mulibaka lya mawenge ange, mi kakwite umowa kwaamba elii.¹⁵Amweya akutaza ya Jesu kutndela mu muna na mifilifi, na amweya mu uniti shemwa.¹⁶Wo mafelelezo atenda ngeyo mu lilato, alimuka ngao inapakiwa ngao ni lwele ulumuiwa.¹⁷Kono wo pili akutaza Kelesite mu libaka lya muuna, na kuulwa uniti. Anahana ngawo mwani yubisa ku kola onili mu mawenge.¹⁸Ike kame? Kendi ambu ngao mulelo zauhata kapa mu uniti-Jesu a kutaziwa, mi mungeyo nawapela. Eee, mi moni wapela,¹⁹kakuli nalimuka ngao eyi moiletela e tukulowo thangekuza mu matapelo enu na mutuso tha Mepo tha Jesu Kelesite.²⁰Mutakazo na sepo thange ngao nishemwa kuyubisiwa shamwa, kono mu unene woshe, pano shina mu nako thoshe, Kelesite mwa nanuliwela muwilu, kapa mu upilo kapa mu lifu.²¹Kakuli ome kuyoya kwa Kelesite na kufa nawana muungi.²²Haibandi moni yoya munyama, apo keo o musebezi wange ukwite miselo. Kono yo ku keta ipi?Nje ku limuka pano ni? ²³Kakuli na ku wana mukachi kainu iili. Etakazo thange kusiya naku kawana na Kelesite, eso sinu sinene enene,²⁴kono kuikala nenu munyama nako kuli kwa utokwa mu libaka lyenu²⁵Mu kuku kolwisisa eyi, nalimuka ngao moni zwelapili kuikala nenu, kakuli oku zwelapili kwenu na tabo mu tumelo,²⁶ngawo omwange mukwate maata a kuku tumbaeta mwa Kelesite Jesu apa ni wiya okwenu kame.²⁷Mwikale siwana kuza omu zi thaelela evangeli za Kelesite, kapa na wiya okwenu ku mimona kapa koniliko kao, monitwesa kuyuba yenu, ngao mwe mana muna tii mu mepo thimweya, mu munahano umweya kusebethela pa mweya mu tumelo zo evangeli.²⁸Komune yapisiwa na kanyonyo kwao a milwisa. Etho sisupo so ku monisa kuyunda koo, kono omwe puluso thenu-ethi thi tunda kwa Mulimu.²⁹Kakuli mono ipiwa okwenu njeko tifo mu libaka lya Kelesite kamu ku mulumela ambu kao, kono namu ku munyandela,³⁰kupita mu manyando aano mumona inapiti moo, keo oni mu yube okwange.

2

¹Haiba mo thili thsuthsumetho mwa Kelesite, haibandi mozili kozo mu lilato, haibandi mokuli kuku kwata mu Mepo, haibandi mo kuli kuku yubela man'eke,²keo mutende ngeyo mu kuku yuba mu maikuto mamweya ngao muni tabise, mu ku kwata liliato li mweya, mu kuku kwata mepo thi mweya, na mulelo umweya.³Komuna tende thinu mu wuitati kapa mukunahana kwa mukungulu. Kono mu kuku shiyeka mushimbe akwenu kupiluka anene ku mipita.⁴Ko kuna wanila omweya okwenu wa kuku wapela yofoti ambu, kono na matakazo akoo.⁵Mukwate okwenu maikuto naikala kwa Kelesite Jesu,⁶oyu, shiwa no ikala mu sibupeho sa Mulimu, kono no shemwa ku mona ngao kuyelela na Mulimu sinu thaku kakatela.⁷Kono, no kushuwa na kushimba sibupeho so utanga, mi mwana elekiwa mu kufeka munu.⁸Mwana ku kokobeza naku yuba kutwala pa lifu lyaye, mana na lifu pa sifapahano!⁹Kame Mulimu no munenepisa, No mupa lizina lili peulu no mazina oshe.¹⁰Mwana tenda ngeyo ngao mulizina lya Jesu elinwi lyoshe lifungwame, omwanwi awo ali muwilu na pashi na kushi no litunga.¹¹Mwanatenda ngeyo nga o malimi oshe ngamba pake ngawo Jesu Kelesite Mulena, mu kanya tha Mulimu Tate.¹²Keo eni, aka kuwapeliwa okwange, amuzwelapili na ku yuba, kamukwikala nange ambu kao kono enene mane mukukana kwakala nenu, musebezele puluso thenu mukwiya na kunjanja.¹³Kakuli Mulimu yo sebeza omwenu moshe mu kuthaela na mu kusebeza mukusaela kwaye.¹⁴Mutende inu yoshe omu kana ku bilaela na ku kanana¹⁵ngao ko muna waniwa akunyazahala mu ku kena, ana Mulimu no mbula nyazo mukachi ka lusika no mapicu nambula ku yuba, omu mubenya weti litwa lya litunga.¹⁶Mukwatelee lii no upilo ngao muliwa lya Kelesite ngamboni kutumbe ngao kana itukile mungayangaya kapa kusebeza mungayangaya.¹⁷Shiwa ni pakiwa ngao ni piluke sitabelo na sebelezo no tumelo zenu, Ina wapela naku taba nenu moshe.¹⁸Mukuku feka namwe mwaswanela ku wapela naku taba nange.¹⁹Kono na sepa mwa Mulena Jesu ku mi tumena Timoteya muwangu-wangu, ngao ngoni tabele apa ni limuka eyi inu mukachi kenu.²⁰Kakuli kani kwite wa kumupita, oyu twala mucima okwenu.²¹Kakuli oshe atha mu matato oo, ka muinu ya Jesu Kelesite kao.²²Kono omwe mwa limuka eyi atwesa kutenda, kakuli wendi mwana na yaaye, monyiko ana sebezele nange mu evangeli.²³Keo nasaa nga ni mutume muwangu-wangu kuthomu ni moena eyinu omu yendela nange.²⁴Kono ni kwite sepo mwa Mulena ngao name ni tamba kuwiya pano bene.²⁵Kono na mona ngao kwa utokwa kutuma Epafaroditusi okwenu kame. Minange na mubeleki shinani ome na musole ina ome, mi yo numwana na mupika mweeyi nikwanga.²⁶Kakuli mwana bilaele enene, kame mwana saela kwikala nenu moshe, kakuli no muyuba ngao mwana kola.²⁷Niti shemwa mwana kola enene ngao mane noinga na kufa. Kono Mulimu no muyubela man'eke, ka oye ambu kao, kono name, ngao koinekala mu kulila kwa kukutatama.²⁸Keo zo takazo zingi ezi ni mutumena okwenu, ngao apo mumumona kame mu wapele, ngao koina kuyuba kukola ku mucima.²⁹Mu amuhele Epafaroditusi mwa Mulena mu tabo. Mukute anu weti oye.³⁰Kakuli neli musebezi wa Kelesite uya nainga kufela. Mwana paka upilo waye muukala kusaela kuni yoyisa na kutenda eyi no mukana kutwesa kuni tendela.

3

¹Mukumanena,mwa kwange, muwapele kwa mulena. O kwange pa ku min'olela ei inu no ku kufeka ka ukala kao, kono ya mikalisa kuno muna lukuluwa.²Mu ku mamele kwa ambwa. Mu ku mamele kwa aayi. Mu ku mamele kwa bulayi.³Kakuli otwe twa minya o mukande-a lapela na Mepo tha Mulimu, mane nau ku kumusa mu lithina lya Jesu Kilesite, na ku kana ku kwata sepo mu nyama.⁴Kambesi ngeyo, ome no foti nga ina lukuluwa mu mikaelo no nyama, mane nga yonene emwa.⁵Mono ni tetiwa ku mukande mu liiwa no mutanu na twaatu, kwanu no ku Isilaele, mu mukowa wa Benjamine, mu Hebelu wa ma Hebelu; kutha mu mulao, mu Falisi.⁶Kutha na maata, mono ni nyandisa e keleke, kutha na ku luka mu mulao, no ni imwa ku nyazaala.⁷Kono moshe e inu omu no ikale neli ya utokwa okwange, mo ina wiya ku imona ngao ya nambula tuso o kwange baken'isa Kilesite⁸Mane, ngeno na bala e inu yoshe ku kana ku kwata uniti

baken'isa o unene no otokwa wa Kilesite Jesu o Mulena wange. Baken'isa oye ina twese ku teneka yoshe - mane na ishimba ngao ya wanganu - keo ni twese k u nenepa kwa Kilesite ⁹na kuwaniwa okwaye, ka kukwata ku kena kwange no foti kutha na mulao kao, kono kwendela na sishemo sa Kilesite - o ku luka ku tunda kwa Mulimu no sishemo. ¹⁰Kona kuli na thaela ku mu limulimuka na mata aye no kwinguka kwa afu mane na ulapeli waye kutha na manyando, na ku kufeka naye mu neku no kufa, ¹¹kona kuli pa mweya ni twese ku amuela o kwinguka no kwa afu. ¹²Ka ngao ina mana kwa amuela yoshe e inu kao kapa ngao ina kene kale, kono na sundula ku kwatitha yonene kweyo Kilesite Jesu na twesa kuni kwateela. ¹³Mwa akwange, koni amba ngao ome no fotii ina twese ku ikwatela. Kono thinu thimweya ni tenda: ku bulama eyo no ku manyima na kutha poso kwe ei in kutangethe, ¹⁴na tiisa ku twala poso no kufweka kwi kala na ku topela o mupuzo no kwisaniwa ku wilu kwa Mulimu mu lithina lya Kilesite Jesu. ¹⁵O kwetu toshe tuna kolo, yu naane mwethi nthila ethi; kame ndi wa nana mwa mona thinu, Mulimu mwa twetha ku ku monisa ngeyo. ¹⁶Mu mwikaelo wao, moshe omu tu na kumu, tu kwatithe. ¹⁷Mu nishengwene, mwa akwange. Mu topeelithe awo a endeela ma mutala owo mu na mono o kwetu. ¹⁸O ungi wa enda - awo e nako thoshe ina twethe ku mi ambelanga, mi pano na mi ambela na miothi - ngao ila no sifapano tha Kilesite. ¹⁹O ma maneno oo kwi paiwa. Kakuli o mulimu woo libumo lyoo, kakuli e kanya tho thaikala mu kuyena kwoo. Kakuli ya ku naana okwoo ya muno mu litunga. ²⁰Kono ambu e ndao thetu kuwilu, oko tu tatela ei no Muyoisi wetu, o Mulena wetu Jesu Kilesite. ²¹Mbo shimbuluka ama lutu etu no kufa kwa paka malutu no ku umbiwa mu kanya thaye, ku umbiwa mu unene no maata aye ku waneka einu yoshe mu mikaelo thaye.

4

¹Kona kuli, mwa akwange na wapela na ku kata enene, e tabo na kuwani thange, mwethi nthila mu inane na ku tiyela kwa mulena, mwa onyi ange. ²Nalomba kwa Euoda, na ku lombwa kwa Sintiche, ngao mwi kale na munano umweya kwa Mulena. ³Aye, Na milomba, mwa onyi ange no sikuma ngao, mututhe a akathi ana sebetha nange mu kuhasanya ulumiwa, otuli na Kelemendi na ungi no a beleki weti ome, awo mathina oo ana n'oliwa Mubuka tho Moyo. ⁴Mu wapelemu lithina lya ulena e nako thoshe. Mu ku ukela moni amba ngao, mu wapele. ⁵Muteneke oku luka kwenu ku limukaale kwanu oshe. Mulena pepi paali. ⁶Ko muna kuiyapela na thimweya. Kono, mu inu yoshe na ku lapela ku kuyumena na kupa uku tumela mu teneke ei mu lombwa yoshe mu ilimukise Mulimu, ⁷mane oku luka kwa Mulimu, oku kuli peulu no mikaelo thoshe, kutwetha ku londela e michima zenu na minano thenu kwa Kilesite Jesu. ⁸Mu kumaneena, mwa akwange, mu inu yoshe no niti, mu inu yoshe no ku wapeliwa, mu inu yoshe no ku lukuluwa, mu inu yoshe no lilato, mu inu yoshe no mangambaulo mawa, aiba ndi kwe kala thiwa mi kwe kala tha ku wapeliwa, mu twese kwanuka ei inu. ⁹E inu yoshe muna ku lutu nei muna tambula na ku yuba mane na ku mona okwange, mu itende ngao, o Mulimu no kozo ai kale nenu. ¹⁰Na wapela enene mwa Mulena kakuli ngeno ku ma maneno muna twese ku kenisa e mikaelo zenu o kwange. No mutwesa ku tiya o kwange mukale, kono no ku imwa kwikala uniti ngao mutuse. ¹¹Koni amba ei ngao ina taama kao. Kakuli ina ku lutu kutwesa ku tatela mu inu yoshe. ¹²Na limuka omu no kwikaela mu ku taama inu, nomu kwekaela mu ku kwata inu ingi. mu inu yoshe ina ku lutu e kunutu tho kulya thiwana na kufa nzala, mane na ku kwata inu muungi mane na mu kutaama. ¹³Na twesa ku tenda yoshe mu lithina lyaye oyu wa ni tiitha. ¹⁴Kona kuli, no mutenda thiwana ku kutapela nange mu nako no ukalu. ¹⁵Omwe Mafilipi mwa limuka ngao ku matatekelo no ulumiwa, oni siya Macedonia, njeko e Keleke nothi ni tusa muneku no kupa na ku tambula kendi owe ofoti. ¹⁶Napo no ni kala Mutesalonika no tuma tuso muku taama kwange ku piteela ka mweya. ¹⁷Ka kwamba ngao mwendi na thaela ku tusiwa. Kono, na thaela e mbuto ethi thi twesa ku bula mu libaka lyoe. ¹⁸Ina tambula yoshe mu kukwanelela. Mono ni leteliwa ngao seli ina tambula ku tundeela kwa Epaphrodituse yoshe ei no mutuma. ya kwata muwe wa kutobala, sitabelo thi twesa ku amueliwa na ku wapelisa Mulimu. ¹⁹Mulimu wange mwa topela yoshe yo ku taama koye ku tha na ufumu waye no kanya kwa Kilesite Jesu. ²⁰Kona kuli kwa Mulimu wetu na lwetu ku ikale e kanya mu nako thoshe. Amen ²¹Mu lumelise ana Mulimu oshe no ku kena mu lithina lya Jesu Kilesite. A kwange nili noo kuno alumelisa. ²²Anu oshe a Mulimu no ku kena ali kuno alumelisa, siulu a mwanda wa Sisare. ²³E sishemo tha Mulena Jesu Kilesite sikale nenu mu Mepo.

Colossians

2 ¹⁶Mungeyo ,Munu kana mionga muyakulya ,nokunwa,kapa muliia lya mukithi,kwethi thipya,kapa eli no Sabata. ¹⁷Eyi mafuke ainu iwiya,kono omutomo Kilesite.

4

¹Alena,mupe kwaatanga eithwanela naili thiwana, mukulimuka namwe mukwite omulena mulihalimu. ²Muekethe mukumamela mumatapelo. Muikaletihwana Mulinubu. ³Mutulapelelange natwe ngeyo, Ngao Mulimu ngo ashokole omyelo kumai, kuamba mukunutu oniti tha Kilesite. Mweeyi, Ninamangiwa namawenge. ⁴Munilapeele ngao ngo niambe yathikuma apa pelo niamba. ⁵Muende muutali mwao,anu awoo,mimuliulule omanako. ⁶Muteneke omai enu nakothoshe apiluke nosishemo. muateneke apakiwe namukele, mungao ngo mulimuke omunokualabela omunu oshe. ⁷Muinu yokuniamu,Tychicus mwailimukitha okwenu. Aikala munuthiwana, omutanga nokuthepaala,namutanga mukwetu mu Mulena. ⁸Ninamutumumu kwenu mweyi, ngao ulimuke olitaba thetu, nakuli nga amitiithe omichima thenu. ⁹Ninamutumumu pamweya Na Onesimusi, oyumutanga nokuthepaala mukwetu, oyo omweya okwenu. Mwamiambela yoshe einoitendaala kuno. ¹⁰Aristarchus,omupanditi omukwange amilumelitha, ngeyo na Mareka, omantha a Barnabas(oyu nomuamwela

emilao, ndi mbawiya okenu, mumuamuele.)¹¹ na Jesu oyuthaniwa Justus. Aambu mumukande twakukwatitha noo omuthebethi no mubutho wa Mulimu. Anapiluka autokwa okwange.¹² Epaphras amulimulitha. Naeomeya wetini omwe na mutanga a Kileste Jesu. Amilapelelanga nako thoshe, ngao ngo muimane shemwa namukwaneena muku thaela kwa Mulimu.¹³ Napa oupaki waye, ngao amibelekelala katata, aao ali mu Laodecia, naao aliku Hierapolis.¹⁴ Luka omualafi na Demas amilumelitha.¹⁵ Olumelithe omithwale mu Laodecia, na Nympha, naa kelekoetho thili munthio thaye.¹⁶ Apaeli liñolo limana kubaliwa okwenu, mukalibale kame namukeleke tho Laodicean, mumone kame ngao mwabala naliñolo lyo ku Laodecia.¹⁷ Oambe kwa Archippus, "Omone kwa muthebethi ounoamwele kwa Mulena, ngao waumanitha."¹⁸ Ethitumelitho thaikala mumakaa ange-Paulusi oanuke omawenge ange. Thishemo thikale nenu.

1 Thessalonians

1 ¹Ome no Paulusi na Silvano, na Timotea na ñolela ekeleke tha Matesalonika ethi thiliko mu lithina lya Mulimu, o Iwetu mane na Mulena Jesu Kilesite. E sishemo na kotho thikale nenu, kutundela kwa Mulimu o Iwetu na Mulena Jesu Kilesite.² Twapanga witumelo kwa Mulimu bakeñisa omwe apa tu mitoyaulanga ku kwatela mu ku lapela kwetu.³ Twa anuka poso tha Mulimu wetu na Iwetu e misebethi thenu no tumelo, e misebethi no lilato, na ku tundamena no sepo thetu mu lithina lya Mulena Jesu Kilesite.⁴ Mwa kulwetu no ku wapeliwa kwa Mulimu, na limuka ona ku ketele omwe, ⁵Kakuli o ulumiwa wetu mono wiya okwenu ka mu lii ambu kao, kono mu mata kame, mu Mepo Ethikeni, kame mu ku sepisiwa okanene. Mu nthila noku kufeka, mwa limuka ngao kendi mufuta wenu api owo nekala mukachi kenu mu libaka lyenu.⁶ Mwikale akutu shengwena na ku shengwena Mulena, apo no mwa mwela elii mu utata na tabo kutundela ku Mepo Ethikenu.⁷ Melyo elibaka, mwekala mutala kwanu oshe mu Masedonia na akaya kwawo etana.⁸ Kutundela okwenu elii lya Mulimu linathi poso, kame ka mu Masedonia na Akaya kao, Kono etumelo thenu kwa Mulimu thi natwese kutha koshe-koshe. Kona kuli ko tu swanela kwambapo simweya kao.⁹ Kakuli awo ofochi abiya, yetu ngao kandi kamwelo mwiike no tukwata mukachi kenu, kame mono mutwesa kupilukela ngepi kwa Mulimu kutunda ku milimu na ku sebetha o Mulimu no kuyoya noyu no niti.¹⁰ Kame mwa libela ngao omwanaye atunda ku wilu, oyo na ingula ku tundela kwa ni kufa-o Jesu, oyo no tu pichukisa ku tu tundisa ku uungu ouwiya.

2

¹Omwe shemwa mwalimuka, akwetu, okukuwiya kwetu kokwa ngaya ngaya kao.² Kono, inani omu mulimukela, shuwangao monotunyanda nakutendiwa unyangunyuni ku Pgilippi, monotukwathisekha ku Mulimu wetu mukuambaula okwenu omai a Mulimu mu kunyanda.³ Kakuli okuyoyolia okwetu kokwa ngaya ngaya kao, kapa kokwakukena kapa kwa uuii.⁴ Kono, inani omo tunaitaneliwele ka Mulimu ngao tusepiwe naebangeli, mungeyo twaambaula, kamukuwapelisa anu kao nje, kono mukuwapelisa Mulimu. Oye onyiko oyoyola omona emichima thetu.⁵ Kakuli kotwashiwiya na mai akuonga kao, inani omo mulimukela, kapa nainu yakukuongisekha, Mulimu onyiko opaki wetu.⁶ Kapa kusaela kulumbiwa kuanu, kapa kwenu kapa kuanu akwetu.⁷ Monotuswanela kuthaela omatuwelo kupiluka apositola a Kilesite. Kono, monotuikala akumwena mukachikenu moshe inani omukathi okwateela omwanae.⁸ Mwethi nthila monotukwata en'eke okwenu. Mono tuwapela kukutapela nenu omai a Mulimu na upilo wetu woshe. Kakuli muna piluka akwetu shemwa.⁹ Kakuli mwaanuka, akwetu, okusebetha kwetu nakunyanda kwetu. Usiku na Mushinonga monotusebetha ngao kotunapiluka omithiyo okwenu kuno otukutatha okwenu omai a Mulimu.¹⁰ Omwe moapaki, na Mulimu naye, mukukena, mumaata, na mukukana kukwata kanyatho neli omukwa wetu kwenu aao naetana.¹¹ Munthila thimweya mwalimuka omonotukaela na omweya na omweya okwenu, inani munu naanae,¹² kumiyoyola kumiititha nakumitithetha kuenda munthila ethi wapelisa kwa Mulimu, oyo omiithanela kumubuso naku kanya thae.¹³ Mulibaka eli twalumbangetha Mulimu mukukwateelea, mungai apo uamuhela oulumiwa wa Mulimu owo munayubu okwetu, mwauetana wetini kalii lya munu kao, kono inani omo lilyele shemwa, olii lya Mulimu, elyo libeleka okwenu oshe aitana.¹⁴ Kwenu, omwe akwetu, mupiluke atamenenena eyo omakeleke o Mulimu aotenda ku Judea mulibaka lya Kilesite Jesu. Kakuli namwe munanyandisiwa mulibaka nongeyo, kunyandela anu akwenu, inani omonatendela kuma Juda ¹⁵aao naipaa Mulena Jesu naapolofita oshe, naao natutundisa panthe. Katabisa Mulimu kao. Kono, akwite michima thakwiipa kuanu oshe.¹⁶ Atukanisa kuamba nama Lichaba ngao nao ngo ayoisiwe. Mokuwaniwa ngao ouii woo moueketheha inene. Kono ouhali mouapitelela kumamaneno.¹⁷ Kono, akwetu, monotutundithiwa okwenu munako thinyonyo, muunu ka mumucima kao. Monotu lwanitha, namatakatho makulu, kumona omapala enu.¹⁸ Monotusaela kuwiya okwenu-mushemwa Ome, Paulusi, mumanako mangi-kono Satani neli atukwangisa.¹⁹ Apo eni, etumelo, tabo, omushukwe wakuwapeliwa potho tha Mulena Jesu mukuwiya kwae? Komwe kao? ²⁰Owe omaata etu na kuwapela.

3 ¹Keo, otu yuba kukwanga, keo tukengeela ngao kuli thiwana ku ithiya kunyima ku Athenithi.² Keo tutuma Timoteya, oma petu kame mubeleki mukwetu kwa Mulimu mu musebezi wa Kilesite, kumi tiitha na kumi omba-omba mu tumelo,³ ngao kokuna waniwa na kunyanganihiwa mou utata. Kakuli omwe no mu limuka ngao no muketiwa.⁴ Shemwa, otushili nenu notu mi ambela ngao tutamba kunyandithiwa, kame kuna tendaala bene ngeyo, omu kunatendalele.⁵ Peli libakeli, inooyoka, keo na swanela kuli muka yo tumelo thenu. Ngao mwendi o muetheki ona mietheke, ngao o musebethi wetu upiluke wa mbango.⁶ Keo Timotea owiya okwetu kutunda okwenu na kutuletela mai mawa no tumelo thenu na lilato. Notu ambela nago mwatu kengeleela nga nako thoshe, kame mwa shukela enene kutumona shina o mu tushukwela natwe kumi mona.⁷ Baken'isa ei akwetu, mono tuomba-ombiwa okwenu baken'isa o tumelo thenu, na

mun'alelwa thetu namu kunyandithiwa.⁸Kakuli ngeno twa yoya, omwe aibandi mwa tiyela kwa Mulena.⁹Keo o uitumelo upi outukumela ku Mulimu baken'isa omwe, tho tabo thoshe tuna kutumele potho tha Mulimu wetu?¹⁰Uthiku na mushinonga twalapela enene ngao tumone ethipolo thoye na ku ekeza ei tokwaala mutumelo thenu.¹¹O Mulimu wetu na Iwetu shemwa, na Mulena wetu Jesu,atopelithe e nthila thetu okoye.¹²O Mulimu akulise mihupulo na kuwapelisa munu na mukwaye, shinomu tu mitendela natwe.¹³Ngao atiise e michima thenu ngao thipiluke tho mbula kunyathaala potho tha Mulimu na Iwetu pa kuwiya kwa Mulena wetu Jesu naaye no kukena oshe.

4

¹Kumanena akwetu,twamilomba enene na kumikutatha kwa Mulena Jesu. Shina omu no mutambulela okwetu omu mu swanela kwenda na ku tabisa Mulimu,nomu kame muekethe kwenda ngao mutende enene.²Kakuli mwa limuka milao notu mipa kwa Mulena Jesu.³Ethi tho tato tha Mulimu,kukeniswiwa kwenu ngao mukane uhule,⁴nango munu na munu okweno alimuke mo ku bulukela olutu lwaye mukukena na likute,⁵komuna uneela ku muma taka tho (shina alicaba anokwa limuka Mulimu).⁶kokunekala wa fosetha mukwae mwei yambo. Kakuli Mulimu waku usethanga mei inu yoshe,shino omu no tumi kalimela na ku paka.⁷Kakuli Mulimu noimwa kutusaena ku kwikaula. Kono kuku kena.⁸Keo oy kana esi ka kana anu kono Mulimu,oyu pa Emepo no Kukena okwenu.⁹Kutha mu lilato lyo ukwetu,ko kokusaliwa ngao munu amiñolele kakuli omwe emwa munalutiwa kwa Mulimu kuku wapela munu na munu.¹⁰Emwa,mwa tendela oshe akwoenu aa ali mu Macedonia. kono twa mikutatha,akwetu,kutenda esi enene.¹¹Twa mikutatha ku misusuetha kuyoya mukotho, mumamele eitendo yenu na kutende na makaa,shina omu no lumipindameketha,¹²ngao ngo mwende siwana kwaa no panthi kame ko munasaele sinu.¹³Kotusaela kukana kulimukisa akwetu, kwayo ana lala,ngao komuna lwana shina oshe,akana kukwata sepo.¹⁴Kakuli ndi twaitana ngao Jesu nofa na kwinguka kame,keo kame Mulimu mboleta na Jesu so na lala okwae.¹⁵Kakuli esi tasiamba okwenu mu lii lya Mulena,ngao otwe tu yoya. Tusiya pa kwiya kwa Mulena,emwa tuhimwa kusiya aa ana lala.¹⁶Kakuli Mulena oyeemwa mbo shuluka kuwilu,mwa wiya na kakuwa,na lii lyo nduna no mañeloi, kama aa tolompita tha Mulimu. Naa nafela kwa Kelesite mwa inguka weli.¹⁷keo natwe tuyoya,otwe tunasiyala mo tukuwana noo ku shimbiliwela kuwilu mu mabui ku mbatauka Mulena mu mepo.Mwe thi nthila mo twikala na Mulena.¹⁸Keo,mukuombe ombe omweya no mweya naa mai.

5

¹Kutha mu nako na myaka, mwakwange, njeko tutho tha kumin'olela inu yoshe.²Kakuli omwe shemwa mwalimuka thiwana ngao e liiwa lya Mulena lya wiya shinani mbuyi wa kwitha usiku.³Apa amba ngao, "Kotho na wiketo," apo bene osinyeho thi a wiyela. Mukuikala shinani mukathi wa ku funguluka. Kamba panduka kao.⁴Kono mwe, mwakwange, ko mwashi kala mulififi kao nga liiwa limiikele shinani mbuyi.⁵Kakuli moshe mwa ana a muliseli na mushinonga. Otwe ko twaana a usiku na lififi kao.⁶Cwale eni, kotuna lala shinani oshe mwa tendela. Konakuli, tutone na ku kuteka.⁷Kwao alala alalanga usiku, nao a nwanga atende ngeyo usiku.⁸Kono kakuli twaana a liseli, twa swanela ku ku kuteka naku kwata tumelo na lilato shinani waku yamwa, na thepo tha ku yoyithiwa kwa mitwi thetu.⁹Mulimu nashimwa kutuketela uhali, kono ngao tuwane puluso kwa Mulena wetu Jesu Kelesite.¹⁰Yonyiko no tufela keo ngao, shiwandi twa tona kapa ku na lala, tu yoye naye pa mweya.¹¹Cwale eni mukuomba ombe na kuku ongotha munu na munu, shinani omu mutendelanga.¹²Twa mipa liyanga likulu, mwakwange, kulimuka o sebetha mukachi kenu naami babalela kwa Mulena wetu oy minangisa.¹³Twamilomba kame ngao mua kutithe onene mu lilato mulibaka no musebethi woo. Muikale mu kotho mukachi kenu.¹⁴Twami kutatha, mwakwange: Mwenyanise ao no uba, o susuetha ano ma pilaelo, o tutha ana bapa, kame mutateele kwinu yoshe.¹⁵Omone ngawa njeko uyu usetha uyi kwa uyi ku munu yoshe. Keo eni, o susuete eyi wa ku munu na munu na kwanu oshe.¹⁶Muwapele nako thoshe.¹⁷Mulapele ko muna teneka.¹⁸Mukutumele kuinu yoshe. Kakuli wo mulelo wa Mulimu kwa Kelesite Jesu okwenu.¹⁹Komuna thima Mepo thikenu.²⁰Komuna itana ya mapolofita.²¹Mulike inu yoshe. Mukwateele kweyo iwaiwa.²²Mutunde ku mikwa tho wuyi.²³Mulimu no kotho a mikenithe ku maneena. O Mepo thenu thoshe, moyo na lutu ipakiwe kwanambula kunyasiwa mu kuwiya kwa Mulena wetu Jesu Kelesite.²⁴Ku sepaala yonyiko ona miisana, oy mbo utenda.²⁵Mwakwange, mutu lapeele natwe.²⁶Mulumelise akwange oshe na kuathipita kukenu.²⁷Na milapela ka mulena ngao a man'olo abaliwa kwa apetu oshe.²⁸O sishemo sa Mulena wetu Jesu Kelesite thikale nenu.

2 Thessalonians

¹¹Paulusi,Siluvana,na Timotea, na ñolela ku keleke tha Matesalonika kwa Mulimu Ietu na Mulena Jesu Kelesite.
²Thishemo thiikale nenu na kotho thi tunda kwa Mulimu Iwetu na Mulena Jesu Kelesite.³Nako thoshe tupe kukutumela kwa Mulimu bakeñithauu,mwa apange no alume wendi omukuna lukanele bakeñitha tumelo thenu thi ekethea ku kula,na lilato lyenu ku omweya na mukwae lya ekethea.⁴Kona kuli otwe twa ku lumbaetha,pa libaka lyenu mu makeleke a Mulimu pa kungwa muchima na tumelo thenu mu manyando enu, na ñalelwa muna ku thiithethe.⁵Ou upaki wa Katulo tha Mulimu tho ku luka,ngao mo mushimbiwa a ku thwanela mu mubuso wa Mulimu,owo namwe mu nyandelela.⁶Mu thikuma,kwa mulukela Mulimu ku uthetha a manyando kwao a munyanditha,⁷na ku yoyelwa okwenu omwe munyanda netu,apa Mulena Jesu amonithiwa kutunda ku wilu na mañeloi aye no maata⁸mu malimi no mulilo,ku uthela a manyando kwao no mbula kulimuka Mulimu na kwao no mbula kuyuba evangeli tha Mulena wetu Jesu Kilesite.

⁹Mwapiwa koto na mulandu wa ku thinyea kuya kuile kule na lupala lwa Mulena na ku kanya ko maata aye. ¹⁰Ethi mwa thitenda apa awiya mu liiwa liya apiwa kanya pakachi ka anu aye noku kana na ku komokithiwa kao oshe anetana okwae,kakuli oupaki wetu okwenu no mu witana. ¹¹Bakeñitha twa kwateela kumu lapelela ngao, Mulimu wetu atu mone aku swanela mu kwithaniwa kwenu namu maata aye a talelethe e mikwa thoshe thiwa na mithebethi thoshe tho tumelo. ¹²Twa lapela ngao, elithina lya Mulena Jesu nga li kanyithiwe omwenu,namwe omwae,kutha mu thishemo tha Mulimu wetu na Mulena Jesu Kelesite.

2 ¹Ngeno yo kwiya kwa Mulena wetu Jesu Kelesite na ku wanekiwa pamweya naku kekala naye, mukuthepaala twa mi lombwa mwa kwetu, ²ngao komuna nyungiwa mu makengethi enu kapa ku kathiwa,shiwa mu moya kapa mu liñutha, kapa mu liñolo lyo ku monaala kutunda kuno kwetu,ku monitha nga o eliiwa lya Mulena lina kumu kale. ³Ko muna ongiwa ku munu mu nthila thoshe. Lishemwa ku wiya kandi weli oku ngwa ku wiye,na mulume no mbula mulao a monaale omwana thinyeo. ⁴Oyu yo nyio okanena,na ku ku paamisetha ethi thi thaniwa Mulimu kapa ethi thi lapeliwa. Pa libakeli,aikalanga mu tempele tha Mulimu na ku nanula ngao oye Mulimu. ⁵Komuna vulama ngao onilinenu no ni mi tinweela yoshe ei inu? ⁶Ngeno muna limuka ngao ike imindeka ngao angu amonisiwe ambu pa nako tho ku swanela. ⁷Kakuli ekunutu tho kulwoo mulao thina tateke kale kuthebetha,feela kwali oyu na mwindeke ngeno kutwala apa atuthiwa munthila. ⁸Keo oyu no mbula mulao mwa monisiwa oyo Mulena Jesu mba ipaa na mepo tho mukanza kaye naku paka thangayangaya apa ku monalithiwa okwiya kwae. Okuwiya kwoyu nombula mulao kwa wiya bakeñitha muthebethi wa satani na machi thoshe,isupo,na ma makatho no makuli, ¹⁰na mifuta thoshe tho unyangunyu u ongaula ao atha ku kufa kakuli na shemwa ku tambula oku wapela ko thikuma ngao ayoyithiwe. ¹¹Pa libakeli Mulimu atumena ku onga kukulu ngao aitane ya maluthi ¹²ngao oshe apakiwenku fothaala ao na shemwa kutenethikuma kono mona yembulukela kwei yo mathilo. ¹³Kono twa lukanela kupa mutumelo kwa Mulimu bakeñithenu mwa kwetu alatiwa a Mulena,kakuli no ni keta kwikala a mutamuno ku ku yoyithiwa kupita mu ku kenithiwa kwa Moya na kwitane thikuma. ¹⁴Mono mwithaniwa ethi ku pitela mu evangeli thetu,ngao ngo mu amweele ekanya tha Mulena wetu Jesu Kelesite. ¹⁵Keo eni mwa kwetu,mwi mane lungwili na machi na ku kwateela eitho no mu fundithiwa,mu mai kapa mu liñolo lyetu. ¹⁶Pano nga Mulena wetu Jesu Kelesite oye shemwa na Mulimu Iwetu,oyu notuwapela na ku tupa ku omba ombiwa kwa nako thoshe na thepo thiwa ku pitela mu thishemo, ¹⁷amu, omba omba na ku mipa maata mu michima mu muthebethi na lii liwa lyoshe.

3

¹Ngeno mwakwetu,mutu lapelele,ngao elii lya Mulena li nyangupe na ku kanyithiwa,omuli lukanela kwekaela na kwenu, ²ngao nga twa lukuluwa kwa anu nombula kulika na anyangunyu,kakuli ka oshe akwite tumelo kao. ³Kono Mulena wa kusepaala,mwa mi tiitha na ku mi thileletha kwooyu munyangunyu. ⁴Tukwite ku tiithetha kwa Mulena bakeñithenu,ngao mutende na kutha potho ku tenda einu tumi laela. ⁵Mulena aetelele emichima thenu ku wapela Mulimu na ku kuongotha kwa Kelesite. ⁶Ngeno twa mi laela,mwakwetu mu lithina lya Mulena wetu Jesu Kelesite,ngao mukutape na mukwenu yoshe oyu enda munthila tho kulwa tokomelo na ku kana kwendeela na matuto muna amweele ku tundokwetu. ⁷Omwe shemwa muna limuka kwa swanela kutu shengweena,kakuli noshemwa kwikala tandabale apa notwikala nenu. ⁸Notu shemwa ku lya thilya tha munu kwa mbula ku thika,kono motu thebetha uthiku na mushinonga mu itenda na ku funyakela,ngao kotuna piluka muthiyo okwenu kao. ⁹Mono tu tenda ngeya ka kwamba ngao kotu kwete unene kao, kono mo tu tenda ngeya kumi tha ku moenako okwenu,nga o mutushengweene. ¹⁰Opo no twikala neni no tumi laela, "Oyu no kukana kuthebetha aka nalya." ¹¹Twayuva ngao amweya apenu ka enda thiwana kau,ka sebetha kau, kono aingena mu kwa na yambo ya ku fothaala. ¹²Ngeno ao nongeyo twa laela naku aelethe mwa Mulena Jesu Kelesite,ngao athebethe mu ku ombweela na kulya eithima yoo shemwa. ¹³Kono omwe, mwakwetu,komuna kwanga ku tendo uwa. ¹⁴Endi amweya nje ku yuva elii lili omu mu liñolo,mu mutopeele thiwana na ku ambuka ngao komuna shimba wendi wa thithimbo, ¹⁵kono mumu lemuthi endi mukwenu. ¹⁶Pano Mulena wo kotho oye shemwa amipe kotho enako thoshe namu nthila thoshe. Mulena aikale nenu moshe. ¹⁷Ome,Paulusi, na ñola na likaa lyange,ethili thisupo pa liñolo lyoshe ni ñola. ¹⁸Ethishemo tha Mulena wetu Jesu Kelesite thikale nenu. Amen.

1 Timothy

1

¹Paulusi,mwa apositola wa Kelesite Jesu kutha ka mulao wa Mulimu mu yoyisi wetu na kelesite Jesu esepo thetu, ²Kwa Timotea,omwana no mulume wo niti mu tumelo; sishemo,ñeke,na kotho kutunda kwa Mulimu o lwetu na Kelesite Jesu Mulena wetu. ³Hina omu no ni kulaela kutenda apa no nitha ku Masedonia,osiyale mu Efese ngao o twese lalele amweya anu ngao kana luta matuto owo. ⁴Kapa kana pakela ngana ku matangu na mikowa na kwapwa,ya leta likañi kupita oukombwa Mulimu,ei no tumelo. ⁵Ngeno esisupo no kutunda mumunahano uwa, na tumelo tha kusepahala. ⁶Anu amweya ana yongo kutunda kwei inu na kutha kuyambo no wanganu. ⁷A saela kwikala aluti a mulao kono ka yubisisa ei amba kapa ei atiyisa. ⁸Kono twa limuka ngao mulao uwa kumona una kutusisiwa siwana. ⁹Twalimuka ei ngao mulao kawa hipakeliwa a no kuluka,kono aano kwa kukuteka na kwuheli,ano kwa iyapa Mulimu na etha libi,naa no mbula kukena naa no kapopo,na aipa ayiwo na inawoo,na ipai. ¹⁰Wa atenda uothwa,naa akulala ofoci,a ithanga anu kutenda a

pika na aonga,na manglele akwoo yambango,nei yoshe ikana kukuyuba na tuto thiwa. ¹¹Ethi taelo thatha na evangeli tho kanya tha Mulimu ethi inapiwa.¹²Na kutumela kwa Kelesite Jesu o Mulena wetu. A nitiisa kakuli oni mono kusepahala,naku ni paka amumu sebethi. ¹³Mo noniikala mulwisi,muipai,na munu wa mifilifili. kono no wana sishemo kakuli. Mononi tenda mufilifili mukukana kwitana. ¹⁴Na sishemo sa Mulena watusa upaukana tumelo na lilato eli lili mwa Kelesite Jesu.¹⁵Eli lii lyaku sepahala lya lukela kuli amuhela,ngao Kelesite Jesu no wiya mulitunga ku yoyisa aa no sibi ome yo no kufosahala. ¹⁶Kono peli libaka a ina piwa sishemo,ngao okwange ome Jesu Kelesite amonise mucima wa sishemo,Kelesite Jesu a monise kushapa.Mwa tenda ei kupa mutala kwa oshe aitana o kwaye mupilo no kwapwa. ¹⁷Cwale ku Mulena upilo masika oshe oyu na kwafa,no kwa monahala.Oye Mulimu yofocii kwi kale likute na kanya. Kutha kutheela Amen¹⁸Napaka ou mulao poye, Timotea omwanange, kuthelela na sipolofita esi noumba ngao, "Molwa endwa thikulu. ¹⁹kukwatiseetha tumelo na minaano thangana, mukukana eei amweya ana thimitha etumelo thoo. ²⁰Nokufeka wendini Hymaneaus na Alexander,aa nonipa kwa satani ngao alutiwe kukana ku kuswalulanga.

2 ¹Keo ngeyo,yo kutangetha yoshe,na mweletha ngao kulomba,Matapelo,kulieha,na uitumelo itendiwe kwaanu oshe. ²Ku Mulena na ali pa mubuso oshe,ngao nga twikale mukotho no upilo wakumwena mu u Mulimu na kukuketa. ³Ei iwa kame itambuliwa . kwa Mulimu o muyoisi wetu. ⁴A saela anu oshe ngao a yoyisiwe na kwiya kuthibo no u niti.⁵Kakuli kwaikala Mulimu omweya na mwimaene omweya wa Mulimu na anu,o mulume Kelesite Jesu. ⁶Mwana kupu yo foci kwi kala sitabelo sa anu oshe ngao uikale upaki pa nako thiwa. ⁷Pou mulelo mono ni pakiwa mwambi na mwapositola-Naamba ya sikuma,koni onga kao-no muluti wa licaba mu tumelo na niti.⁸Keo ngoo, Nasaela alume mu ibaka yoshe ku lapela na ku yoyola a makaha makenu kombula kulwana na likañi. ⁹Mumukwa no kukufeka, a kathi aku mange siwana, na kukukokobetha na kuku buluka,ka na kwata uki tha selemeta kapa gauda kapa pelela kapa ito yakutula, ¹⁰Kono ne ili siwana ku akathi a lukela uMulimu mu misebethi thiwa.¹¹Akathi akutute ana mwene nakukusa pashi. ¹²Koni tonisa mukathi kuluta kapa kuku tusisa maata ku pita alume,kono kuyoya na ku mwena.¹³Kakuli Adama mwana umbiwa weli,pendi Eva. ¹⁴Ka Adama no ongiwa kao,kono mukathi yo no ongowiwa na kwikala sifosi. ¹⁵Hiwango ngeyo,mbo yoyisiwa kabakala kweleka ana;mutumelo na lilato na ku kenisiwa na mayemo mawa.

3 ¹Ou mwambolo wa kusepahala,ndi omweya a saela kwi kala mukulu wa Keleke,a saela musebethi uwa. ²Keo mukulu wa Keleke aikale nje ku nyathahala,Aikale mulume wa Mukathi omweya,a piluke wa kuluka,wa ngana,wa kukuteka na kwamuhela anu. A swanela kutwesa kuluta. ³Kaswanela kwikala wa kupenda wala kapa wakufula anu,kufama na kwonga. Kono wa kuluta,wa kungwa mucima.Kana ikala wa kuwapela mali.⁴A twese kubabalela a no nthuwo thaye siwana, na ku tenda katata ngao anaye amuyubele na kumukuteka munthila thoshe. ⁵Kakuli ndi munu nje kutwesa kulela a no nthuwo thaye,mwa twetha ngepi kubabalela ekeleke tha Mulimu?⁶Kana ikala mupya mutumelo,ngao kana kukuhumusa na ngungwala mukunyathiwa hina diabulothi. ⁷Aswanelela kulimuka na mikwa thiwa kwaa no panthi,ngao kana ngwela mu lishamwa na mu kashaka ka diabuothi.⁸Mu mukwa wa kukufeka,a ikombwa yo keleke ya swanela ku kwata kutwisiso.ko a limi meeli.Kana nwa wala kapa ku fuma na kuonga. ⁹A swanela ku buluka ekunutu no tumelo na mucima uwa. ¹⁰Mi aswanela kulimukiwa weli kame a swanela kusebetha kakuli kana nyathahala.¹¹Mu mukwa wo kukufeka,wa mbiyama akwate kutwisiso,ka nekala akuopa,kono a kungwa mucima natumelo muinu yoshe. ¹²Ikombwa yi kwate mukathi omweya. A twese kubabalela siwana a no nthuwo thoo. ¹³Kakuli ana sebethi siwana anakusalele mayemo mawa na ku sepiwa enene mutumelo thili kwa Kelesite Jesu.¹⁴Pano ni miñolela ei inu,Na sepa ku wiya pano-pano. ¹⁵Kono ndi mo liyeha,Na ñola ngao mulimuke moku yoyela munthowu tha Mulimu,ekeleke tha Mulimu oyoya.O musumo na kutisa e niti.¹⁶Twoshe twaitana ngao ekunutu no uMulimu thi kulu; "Mwana monisiwa munyama,no pakiwa mu mepo,nomoniwa ku mangeloi,no kuweliwa kwanu oshe,noitaniwa mu litunga,naku mushibela mu kanya."

4 ¹Pano e mepo tha amba siwana ngao mu nako tho mamaneno anu mwa tunda mutumelo na pake engana tho ku mepo tha konga na matuto no ma demoni. ²Mukuonga na imwipo,ama zwolo oo ana yapisiwa.³Mwa kanisa anu kulama na ku akanisa kulya ju ilya na umba Mulimu ngao itambuliwe na kukutumela kuanu no kwitana no kulimuka ouniti. ⁴Kakuli inu yoshe na umba Mulimu iwa, kame njeko itambuliwa na uitumelo ikaniwa. ⁵Kakuli inakenisiwa na lii lya Mulimu na tapelo.⁶Ndi mo mu paka iyi inu pa kwenu,mo mwikala apika awa a Jesu Kelesite.Kakuli mwa ikutisiwa ku lii lya tumelo na matuto mawa aa munakoñeele. ⁷Kono mukane matangu no kale awapeliwa kwa kathi no kukulupala,kono mukutwalise muulimu. ⁸Kakuli ku twaelisa lutu kwa tusa kanyonyo,kono uMulimu wa tusa muinu yoshe.wakwata masepiso no upilo uno nau wiya.⁹Ou ulumiwa wa nitihemwa kame wa lukela kulambuliwa. ¹⁰Ponyiko tusebetha na kulwela,kakuli twa sepa kwa Mulimu wo kuyoya,oyu li muyoyisi no anu oshe,kono esikulu alumeli. ¹¹Olaele na luta iyi inu. ¹²Koku nekala waku shwaula oupya woye.kono kwao etana,oikale mutala mu kwiamba,mwikaelo,lilato,kusepahala,na kukena. ¹³Keti apa mboni wiya,Okupake ku kubala, na kutatha,na kuluta.¹⁴Kona kana empo ethi thili opoye.ethi no pakiwa okoye kupitela muupolofita,na ku pakiwa a makaha no akulu no keleke. ¹⁵Obabalele einu oikale okwoo,ngawo ozwele pili ngoikale ipaku kwa nu oshe. ¹⁶Okwate tokomelo o koye na kututa. Ozwele pili mweiinu.kakuli mukutenda ngeyo,mukuyoyisa naa a kutethetha.

5

¹Kona ayutha mulume mukulu. Kono, omu kutathe wendi Iwo. Okutathe a ndumbana endi a minoye, ²Akulu kathi endi ina woye. a sithana endi a manthoye,mu ku kena moshe.³Okuteke akathafela,ao ali akathafela shemwa. ⁴Kono haiba

mukathafela okwite ana kapa aikulu atange ku kufunditha kumonitha likute mu nthuwo thoo. Authethe a shemi o eswanelo thoo, kakuli ethi tha tabitha Mulimu.⁵Kono oyuli mukathafela shemwa,oyu nathiala yofochi oyu na paka e sepo thaye kwa Mulimu na ku ongwetha kulomba na kulapela uthiku na mushinonga. ⁶Shiwa kuli ngeyo,o mukathi oyoya muku kutabitha onafu shia yo mongola ku yoya.⁷Mu likute oa lemutha nei,ngao na waniwa na mulandu. ⁸Haiba ndi munu ona kwanga ku lukithetha apaye,sihulu ano mu nthuwo mi ona thaye,ana latula etumelo mi ona piteele noyu nombula ku lumela.⁹Ngao mukathi a ñoliwe mubuka ngao mukathafela,kanekala kushi tha myaka 60,mukathi wa mulume omweya. ¹⁰Okwite kabubo ka ku thebetha mithebethi thiwa,kapa aikale waku babalela ana, kapa waku amueela angenda,kapa no kusha amaulu no anu akenu a Mulimu,kapa tutha mu manyando,kapa no sepaala ku mithebethi thoshe ethiwa.¹¹Kono akathafela aikana,okane kwapaka pa mukoloko. Kakuli mwapa etakatho tho nyamaku lwitha Kelesite,mwa thaela ku lamiwa. ¹²Munthila thi mwa ingena mu thibi kakuli ana alukele o uitamo woo no matatekelo. ¹³Panako thimweya,nao mwa kufunditha uva na ku thinguluka mu nthuwo na nthuwo. Ka kwikala auva ambu kao, kono na ambaula ya mbula swanelo na kwikala ibuabui,na ambaula ei ka swanela kuya mbaula kao. ¹⁴Pangeyo na thaela a kathana ku lamiwa,aeleke ana,ku mamela a mabathi,ngao kapa sibaka o mulwithi ku tu shwaulitha. ¹⁵Kakuli amweya ana thiuluka kale kutha kwa Satani. ¹⁶Endi mukathi mulumeli akwite akathafela, aatuthe,ngao ekeleke kothina imelwa,ngao thi tuthe akathafela no thikuma.¹⁷Aakulu aenditha thiwana wa mone,ngao a lukanela ku kutekiwa ku piteela,sihulu a tolaki no lii na ku luta. ¹⁸Kakuli eliñolo lyaamba ngao, "Kona fumbatela akanwa no pulu yo tafuna olukonga" na "Mubeleki aswanela etifo tho muthebethi waye."¹⁹Kana amweela ethiambo tha mukulu no keleke kondi pa apaki aili kapa aatu; ²⁰Onyathe aetha libi pakachi no akwoo,ngao na koo aiyape.²¹Na ongotha kumi laela,potho tha Mulimu na Kelesite Jesu na potho tho mañeloi ana ketiwa,ku buluka ethi mulao kuulwa ku kutulula,no kulwa yo kutenda na ku keta. ²²Kona nyangupela ku paka amakaa oye pa munu. Oikale wa ku kena.²³Kona nwa meyu ambu.Kono nwange na veine yunyonyo bakeñisa tha libumo na ku toma toma koye. ²⁴Eibi yaanu amweya ya limukiwa enene,mi mo ipita potho tho mukatulo. Koo mweya ya koñeela munyima. ²⁵Munthila thimweya ethii thebethi thiwa tha limukiwa enene,kono na thimweya nje ku olekiwa.

6

¹Oshe ali mu joko thimweya tho upika a mone ngao aolyoo a swanela ku ku tekiwa. Atende ngeyo ngao e lithina lya Mulimu na tuto ko ina nyefuliwa. ²Apika akwite aolyoo noku lumela kana amonitha ku lwa likute kakuli akwetu.Musibaka,a lukela ku a belekela kupiteela. Kakuli a olyoo atuthiwa mu mithebethi thoo alumeli kame alatiwa. Olute na ku kutatha einu.³Oyu yoshe oluta tuto thatho 5 ho ku kana kwendeela na mai o thikuma a Mulena Jesu Kilesite na ku luta u Mulimu, ⁴wa ku kumutha kame njeko ethi ayubithitha. Atukufalelwa eyambo yombula tutho na likañi lyo mai no ku leta muna,ku kwayutha, matu kakunyeftula,ku kengelela mukwa ethinyangunya, ⁵kame po nyipo pa tunda oku kwateela oku fopana kwa anu no mikwa thoo kwoola mu minaano. Ana yumbu ethikuma na ku kengeela ngao umulimu nthila tha ku wana mali mangi mangi.⁶Ngeno ulapeli na ku kolwa mumuchima sifumu thikulu, ⁷kakuli njeko ethi no tu leta pano pashi,kame njeko ethi mbo tu tundithamo. ⁸Kono,twikale aku kwana mu ilya na ikumango.⁹Ngeno ao athaela ku fuma mwa ngela mu miliko,mu lilaba,mwa ngwela mu matakatho a wanganu na no kuolofatha,na mu thoshe thi lwethitha anu mu thinyepo na kwipaiwa. ¹⁰Kakuli ku wapela mali o muthithi wa unyangunya woshe. Amweya ana alakatha na ku yaa ofochi ku manyando mangi.¹¹Kono owee, munu wa Mulimu, oiyaape kwei inu. Otundamene ku luka,tumelo,kuthepaala lilato,kukundela muchima na mutha. ¹²Olwe ndwa thiwa tho tumelo. Okwate omayo yombula kupwa ou no ithaeniwa,nou nopa ku ku kalabela potho tha apaki ang. ¹³Na mupa ethi ndaano potho tha Mulimu,oyu pa omoyo ku inu yoshe na potho tha Jesu Kelesite,oyu nopaka ethikuma mu ku twalabela potho tha Pontious Pilato, ¹⁴ku mamela o mulao kulwa sitamba kapa nyatho,kutwala pa ku monaala kwa Mulena wetu Jesu Kelesite.¹⁵Mulimu mwa monaalitha oku monaala kwa Kelesite pa nako ethiswanela-Mulimu,oyu na fuyawethiwa nayo fochi no maata oshe,yo Mulena wa moyo na Mulena wa kubutha. ¹⁶Yofochi nombula kufa na kwikala mu litwaa lyo mbula ku shenyeniwa. Njeko munu no ku mumona kapa no ku twetha ku mutopeela. Okwae kwikale likute na maata munako thoshe. Amen.¹⁷Mulimu olaele a nokufuma pano pashi ka na kukuumutha naku thepa oufumu,nombula kutiya. Kono a thepe Mulimu. Oyu tupanga oufumu wo thikuma ngao tu ku kole. ¹⁸Oambeke atenda uwa,afume mu mithebethi thi thiwa aikale na ku wapela ku kutapela na kwoo. ¹⁹Mu uthile thi mwa twetha ku ku bulukela matatekelo aei yiwiya,ngao nga akwate omoyo shemwa. ²⁰Timotea o thilelethe ethi no piwa osiye yo mukungulu,muambelo wo ku nyefula na likañi eli mukuonga aithana ngao thibi. ²¹Amweya alume alishaela na ku itana keo ana yembuluka ku tunda mutumelo. Thishemo thikale nenu.

2 Timothy

1 ¹Paulusi muapositola wa Kelesite Jesu mutato tha Mulimu,ku sepiso tha upilo ouli mwa Kelesite Jesu. ²Kwa Timotea,mwanange na wapela; sishemo,ñeke,nakotho kutunda kwa Mulimu o iwa Kelesite Jesu Mulena wetu.³Na kutumela kwa Mulimu, oyunisebeletha kutunda kwa iwetu na mucima wa kukena hina pa nikwatela ku mikengela mu ma tapelo ange usiku na mushinonga. ⁴Hina oni kengela emiothi thenu,Na saela kumimona,ngao ni wiye ni wapele. ⁵Ina kengelisawa e tumelo thenu tho niti ethi no ni yoya weli kwa nyakulyoye loisi na inawaye Eunice mi na ku kolwisisa ngao nawe wa yoya ngeyo.⁶Lyo libaka ni kukengelisa ngao okoñethe empo tha Mulimu ethi thili omwaye.ethi no ni kupakela makaha. ⁷Kakuli Mulimu no himwa kutupa mepo tha kwiyapa kono tha maata na lilato na kuku buluka.⁸Keo kana tendela lishamwa ou paki wa Mulena wetu kapa ome.Paulusi ou panditi waye,kono otape mu manyando no ulumiwa kutha mumaata a Mulimu. ⁹Mulimu yo natuyoyisa na kutwisana na kwisana ku kukena. Mwa natenda ei.kakuli pa misebethi

thenu kono kutha ka milelo thaye na sishemo. Mwana tupa ei inu mwa Kelesite Jesu kale nje nako thi wiye. ¹⁰Kono ngeno okuyuyoiswa kwa Mulimu kuna monisiwa kuku monahala kwa muyoyisi Kelesite Jesu. Kelesite yo nalete mamaneno no lifu na kuleta upilo ou no mbula kupwa ku liseli no ulumiwa. ¹¹Peli libaka ponyiko no ni pakiwa mubuleli, mwa apositola, na muluti. ¹²Pei yambo ponyiko nyinda ei inu, Kono konitenda lishamwa kakuli na mulimuka oyo inetana. Inasepe ngao atwesa kupaka ei inapaka okwae kupitela liya liiwa. ¹³Opaka omutala no mai mawa aa no yuba okwange, na tumelo na lilato elili mwa Kelesite Jesu. ¹⁴Einu yiwa ei Mulimu ana kupu oimamele kutha mumepo thikenu, ethi thiyoya okwetu. ¹⁵Wa limuka ei, ngao oshe aekala mu Asia ana ni pilukele. Okwoo kwali Figelus na Ermogene. ¹⁶Nga Mulena ashemupe aa no nthuwo tha Onesiforo kakuli mwana ni ngwisa mucima kame no himwa ku yuba lishamwa mulibaka no mawenge. ¹⁷Kono apa naikala mu Roma, na misaela enene nakuniwana. ¹⁸Nga Mulena mwa mupa kuwana sishemo kutunda okwae mwa liya liiwa. Omuna tusethe moshe ku Efese wa limuka siwana.

2

¹Keo owe mwanange, otiyisiwe mu sishomo isisili mwa Kelesite Jesu. ²Einu no uyuba okwange mukaci no apaki angi, oipake kwanu okusepahala aa mba twesa ku iluta akwoo kame. ³O nyande manyando hina musoca muwa wa Kelesite Jesu. ⁴Njeka musoca osebetha kuno yona kupaka muinu yo upilo, ngao awapelise a malena aye. ⁵Kame aali mu kwituka ngao awine njena ku mupaka kuwani tha kuwina keti yo na manisa na kuñola milao. ⁶Ya utokwa ngao oyu no kubeleka enene nji mi yoshimbaweli ekabalo no mu ana limi. ⁷Mu kengeele ei ni amba, kakuli Mulena mwa mipaka ku yubisisa mu inu yoshe. ⁸Mukengeele Jesu Kelesite, wo lusika lwa Davida, oyu no yoyisiwa kwafu. Ei ye kala kutha muulumiwa wange. ⁹Ei ni nyandela mane ku kuma mukuma pa mangiwa mumawenge hina sikebenga. Kono elii lya Mulimu koli mangiwa. ¹⁰Mulibakalyo na kutiyisa mu inu mulibaka lya anaketiwa ngao nga wane kuyoyisiwa oku kuli mwa Jesu Kelesite, na kanya tha kwikalela. ¹¹Ou mwambelo wa kusepahala; Ndi tunafu naye, mo twinguka naye. ¹²Ndi motutiya, mo tu kabusa naye. Kumona tumukana, naye mbo tukana. ¹³Ndi njekusepahala. oye wakusepahala, kakuli nje kutwesa kuku kana yofoci. ¹⁴Kwa kengelisange ei inu. Oa laelele okwate Mulimu ngao kana kanana mu lii koku kwite tuso, kendi kulyangani a tethethe. Yo utokwa na makepe no Magerike no kale abaliwa. Oa laele kwa Mulena. ¹⁵Otende siwana kukupaka kwa Mulimu hina wa kusepiwa mubeleki wa mbula libaka lya kulendisiwa lishamwa, oyu shemwa oluta liii lya niti. ¹⁶Kono okane yambo ya kutendela, ei yileta kame kutunda ku uMulimu. ¹⁷Omwambelo mo ukuyamba hina sitondo. okwoo kwali imeneo na fileto. ¹⁸aa anayongo kutunda muniti. Amba ngao ethuho tha tendahala kale, na sinya sinya tumelo tha mweya. ¹⁹Hiwoongo ngeyo o mutomo wa Mulimu wu shimana. Ukwite liswayo; "Mulena a limuka aye" na oshe aa mathina no lithina lya Mulena a tunde kuwii. ²⁰Mu nthuwo no kufuma kokuli ambu tuula twa gauda na silivera kao. Kwa ikala na tuula twa itondo na lima. imwe ya ya kutusisa ya utokwa. imweya aya mbula utokwa. ²¹Ndi omweya akukenisa ku tunda ku kuuna sepahala, keo kaula kaku sepahala. Ona pakiwa kunyonga kuku tusisiwa kwa Mulena, na kuku tukisetha misebethi thiwa. ²²Otunde mumatakatho no upya. Okuele kuluka tumelo lilato na kotho naa esana kwa Mulena kutunda ku mucima waku kena. ²³Kono okane iputho ya wanganu. Ona limuka ngao ya shemwa likaŋi. ²⁴Omupika wa Mulena kaswala kuku iyutha. Kono aswanela kwikala na sishemo kwanu oshe atwesa kuluta na mucima uwa. ²⁵A swanela kuluta na sishemo aa amukanisa mwendi Mulimu mwa mupa kubaka kwa thibo tha niti. ²⁶Mwendi mwakuusa pashi kame na kusiya otushaka twa diyabulothi ana mana kumu twesa muku wapela kwaye.

3

¹Kono olimuke ei; mumaiwa no mamaneno mo kwiya nako thikalu. ²Kakuli anu mwa kuwapela, aku wapela mali, akukuyuba. ku kukuhumusa, anyefuli, ku kana kuyubela ashemi. ambula wuitumelo, nje kukena. ³Mwa ikala anu ambula lilato lya kwiyelela, nje kutwesa kukusa micima, akwoopa, ambula buiswalo, isinyi. ⁴mwaikala a beteki, matanya akukuyuba, akuwapela yo litunga kupita ya Mulimu. ⁵Mwakwata mukwa wa umulimu. kono akana a maata. Otunde kwanu no ngeyo. ⁶Amweya alume akwingrnanga akathaana yanganu muma nthuwo. nakula noo aendisiwa ku sibi mi a endisiwa na minahano thingi. ⁷Aa akathi a kukututanga, kono katwesa ku wana thibo tha niti. ⁸Munthila tho kukufeka endi Jonasi na Jambresi apa na nyatha Mushe, a aluti a mbango kame mwa lwisa eniti. alume akualuka mumutwi na kutha na tumelo anamoniwa ngao ambango. ⁹Kono ahimwa kutha kule. Kakuli owanganu woo mo umonahala kwanu oshe, nhina woo aa alume. ¹⁰Konon owe, ona koŋele matuto ange, no mu ni tendelanga, na milelo, na tumelo, akukutisa kwange mumanyando, na lilato, na kukutiyisa. ¹¹Kunyandisiwa, kunyanda, nei noitendahala okwange onili ku Antioki, na Ikone, na Listra. No ni kutisa kuku nyandiwa. Kuyoshe Mulena no ni lamulela. ¹²Aa oshe asaela kuyoya mu mukwa wa Umulimu wa Kelesite Jesu mba nyandithiwa. ¹³Anu no unyangunyu mwa tunda mukuonga kukuthela kwako. ku twala awoo na akwoo kuku yonga. ¹⁴Kono owe, osiyale muinu einu ana kututu na kwitana enene. Wa limuka oyu ana kututu okwae. ¹⁵Walimuka kutunda kuwaikana woye walimuka a mañolo okukena. Atwesa kuku talifisetha kuyoya kutha mutumelo tha Kelesite Jesu. ¹⁶A mañolo oshe mwana sinuliwa kwa Mulimu. Atusa kuku luta, ku kuyubisisa, kuku nyatha, na kulutiwa mukuluka. ¹⁷Ngao muna wa Mulimu akonde na kulatifela mi sebethi thiwa.

4

¹Napa eti taelo apa ali Mulimu na Kelesite Jesu, oyu mbo atula a yoya naa nokufa, na kakuli no kwiya na mubuso waye. ²Okutathe e lii, Oikale wa kukutukisa apa nako thiwa na thinyangunyu. Onyathe, okalimele, okutatha na kutwala mucima

na kuluta.³Kakuli enako tha wiya etho anu akana etuto tho niti kono mwa bundekela matutu atha mukusaela kwoo,amba kutha mukunguwa mumatwi ei saela kuyuba. Okutiise muutata otende omusebethi wo mukutathi. ⁴Mwa tundisa kuyuba ku nitit na kupilukela kumapipimo. ⁵Kono owe,ongwe mucima muinu yoshe,okutiise muutata;otende omuthi wo mukutathi otalelethe yo musebethi woye.⁶Kakuli nitamba kumwaiwa. Enako thange no kutha thinakumu. Inamonisa mukukupita kuwa; ⁷Inamanisa etakano;Ina buluka tumelo. ⁸E kuwani no kuluka a nathi bukelethe,ethi Mulena omuatuli no kuluka,mba nipa liya liiwa.Kome nofoci kono kwa oshe ana wapele okwiya kwae.⁹Otende siwana kwiya wangu. ¹⁰Kakuli Demasi ona ni siyi. Awapela elitunga lyapelo mi onathi ku Tesolonika. Kresensi onathi ku Galatia,Tite onathi Dalmatia.¹¹Luka yo foci yali nange. Oshimbe Mareka owiye naye kakuli wa tusa enene mumusebethi. ¹²Inatumu Tikiko ku Efese. ¹³Apa wiya oni shimbele ocanthi noni siya ku Traasi kwa Karpo, omulete apa O wiya,na mabuka,sikulu kulu eipapa. ¹⁴Alexandare mufuli no ikuwo no kopa ona tende inu inyangunyu enene Mulena mwa muusetha kutha kwe anatende. ¹⁵Na we okumamele,kakuli a lwisa enene elii. ¹⁶Apa no ni thekisiwa pama tangetha,njeko uyo noimana nange,kono.oshe mwa nani siya.Koina bilaeliwa opoo. ¹⁷Kono Mulena no imana nange na kunitiisa ngao,kabaka lyange, oulumiwa ngowo kuweliwe, na licaba oshe nga liyube. Kame no ni kuyoyisa kutunda mu milomo no ande. ¹⁸Mulena mwa ni yoyisa ku itenda inyangunyu yoshe na kuni yoyisetha ku mubuso wae wo kuwilu. Okwae kwikala kukena kwakutha kutheela Amen.¹⁹Olumelise Prisila na Akila, naa no nthuwo tha Onesiforo. ²⁰Erasto ona siyala ku Korinte kono Trofimo ina musiyi mu Mileta yo kola. ²¹Otende siwana owiye kale omupepo wiye. Eubulo,akulumelisa na Pudensi,Linusi,Klandia na akwae oshe. ²²Nga Mulena aikala na mepo thoye,nga sishemo saikala noye.

Titus

1 ¹Paulusi, mupika wa Mulimu na mu apositola wa Jesu Kelesite baken'itha tumelo za aketwa a Mulimu na zthibo ztho thikuma ztho ku kwitaena na u mulimu, ²na thepo tho moyo no mbula ku pwa owo Mulimu, no mbula kuonga, na thepitha mu ilimo yoshe yo nako. ³Pa nako tho ku swanela no monitha e lii lyaye ku pitela mu makutatho ao ina piwa kutha mu taelo tha Mulimu o muyoyithi wetu.⁴Kwa Tite, o mwana wo thikuma mu tumelo tho makuwaeno. Thishemo na koztho kutunda kwa Mulimu o Tate na Kelesite Jesu o Muyoyithi wetu. ⁵Pa libaka eli no ni kuthiya mu Kelete, ngao mu lukithe einu ina kana kupiwa kale na ku paka a makaa akulu mu mulenen'i thoshe wendi omu no ni laela.⁶O mukulu a lukanela kuulwa lishendo, mulume wa mukazthi omweya, wa ana aku thepaala a mbula u vangauki kapa kuulwa ku yuba. ⁷Kwa utokwa ngao o muokameli, mukwi kala mubabaleli wo nthuwo tha Mulimu, kwa kala wa mbula nyatho. Kanekala wa mufilifili na ku kutata, kawa kacimacima kau, wa mbula ku kwiyelitha kunwa veine, kawa mapumu kau, na ku fuma mu kuonga. ⁸Mu sibaka, a ikala wa ka mwelo na muonyi wa eyi iwa. Wa utali, wa kuluka, wa ku kena, ka wa meo-meo kau. ⁹Wa ku ongotha e tuto tho ku thepaala no thi lutiwa, ngao nga twethe ku thuthuwetha a kwaye na tuto thiwa na ku ondoola aya a mu thetuula.¹⁰Kakuli angi a kwenueli, no kwamba ya mukungulu na mahakabe, enene a no ku mukande. ¹¹Kwa utokwa kwemeka. Abulahama a mabathi oshe mu ku atula ngao a wane polofiti tha ku swabitha inu ku luta eyi no mbula ku thwanela.¹²O mweya wa apolofita oo no amba ngao, "Makereta a maluzthi nako thoshe, yanthama ya lunya, mavumo a uva." ¹³Ethi sitatemende tha thikuma. Shina o mu kulyele, wa nyathe na maata, ngao a ikale na tumelo tha ku yoyitha, ¹⁴kana tethetha ku matangu no Sijuda kapa ku malaalo no anu aathiulka ku tunda mu thikuma.¹⁵Kwao a kenu, einu yoshe ikenu. Kono kwao no mazthilo na kuulwa tumelo, njeko thikenu, pa mweya e minahano na mathwalo oo yoshe ina thilafalithiwa. ¹⁶Pa milomo thoo ngao a limuka Mulimu, kono a mulatula mu itenda yoo. A mikwa tha mathilo, a mbula ku yuba, na kuulwaku swanela e mithebezthi zthipi kapa zthipi e zthiwa.

2 ¹Kono owe, o ambele e tuto ztho ku thepaala. ²O lute a lume a kulu ngao a kubuluke, a ku ku kuteka, a kutwithitho, a tumelo tha thikuma, mu lilato, na mu muchima ukoli.³Mu nthila thi mweya, o lute akazthi akulu kwi kala na mikwa za ku kena, ambula muopo, kapa apika a veine, kono aluti a iwa, ⁴kame o fundithe a akazana ku wapela alume oo na ku wapela anoo. ⁵Aikale na kutwithitho, a kukena, a buluke thiwana ama nthuwo oo, na ku kwikala a ku yuba alume oo, ngao e lii lya Mulimu ko lina nyefuliwa.⁶Mu nthila zthimweya, o lute e michaha aikale na kutwithitho. ⁷Mu ma nthila oshe o monaale wa ku mwenako mu mi thebethi thiwa. Mu ku luta koye, o monithe kukena na likute, ⁸na ulumiwa wa ku luka wa mbula nyatho, ngao oshe no ku ku iwitha a yube lishamwa kakuli njeko thinyangunyu tha kuamba baken'isa thetu.⁹O lute aapika ku yuba a olyoo muinu yoshe, ku awapelitha kana akananitha, ¹⁰kana ezela, kono mu libaka a monithe thoshe tumelo thiwa, keo ngao mu nthila thoshe a kutekithe e tuto tha Mulimu o Mupilithi wetu.¹¹E thishemo tha Mulimu thi na monahala ku wiya ku yoyitha anu oshe. ¹²Zatu funditha ku kana ku shwaula Mulimu na matakatho o litunga, na ku yoya mu kubuluka, mu kuluka na muumulimu mwa thino nako, ¹³tuna topele potho ngao tu a mweele e fuyawethi tho thepo thetu, o ku monahala kwa kauya tha Mulimu wetu o munene na Muyoyithi Jesu Kelesite.¹⁴Jesu mona kupa okwetu ngao atu liulule ku kulwa o mulao na ku ku kenithetha anu aku kupitela ana ku tukuthethe ku tenda a mithebethi thiwa.¹⁵O ambele pa inu eyi, o thuthuwethe anu o ku itenda, na kupa ku thiulula anu na maata. Ko ku na waniwa munu wa ku ku shwaula.

3 ¹Wa anukithe ku ku paka kushi tha abuthi na malena, kwa yuba, na ku kutukithetha zthoshe e mithebethi ezthiwa, ²kana nyefula munu, kana ku tukithetha ku lwa, naku kwikal na n'eke, na ku monitha musa kwa anu oshe.³Kakuli natwe mu nako thi mweya no twikala twa yanganu na kuulwa kuba. No tu yembuliwa na kwikala apika a matakatho na minyaka tha mifutafuta. Mono tu yoya mu lunya na muna. Mo no twi kala a mazthilo na ku ku thimba.⁴Kono e thishemo

tha Mulimu o Mupilisi wetu na lilato lyaye kwa anu oshe imonahala,⁵kapa mithebethi ztho ku luka no tutenda kao, kono mu musa waye na kuyoyitha, ku pitela mu ku kushuwa no kwelekiwa thipya na ku shemuniwa kwa moya o ukeni,⁶owo Mulimu mu ku fuma ona utumwaele ku pitela mu Mupulisi wetu Jesu Kelesite,⁷keo ngao pa ku pakiwa okuluka mu sishemo thaye, nga twi kale a yoli otukwite na thepo tha moyo wo mbula kupwa.⁸Eli lin'utha lya ku tiya. Na thaela ngao otithethepei inu, ngao aya ana etana mwa Mulimu a ikale na mamela tha kwingena mu mithebethi thiwa. Ei inu iwa na kwikala na tutho ku munu yoshe.⁹Kono o ambuke a mapuztho no wanganu nayo mikowa na mifilifi na likan'i pa mulao. Eyo inu ya ngayangaya ya mbula tutho.¹⁰O kaene o munu yoshe oletela e tuto tho ku mi fapanya, kutunda pa ku musiulula ka mweya kapa twiili,¹¹ona limuka ngao oyomunu nongeyo ona tundu mu nthila tho kuoloka na kutenda thibi na ku ku atula yofoti.¹²E nako ni ku tumena Artemasi kapa Tikiko, onyangupe na kuwiya okwabge ku Nikopolisi, oko ni na thaele ku kekala e nako tho mupepo.¹³O tende yoshe otwetha kutumana mu nthila tho Zenasi wo mulao na Apolosi, keo ngao kana ulwa tha kuulwa.¹⁴Anu etu a ku tute ku tenda e mithebethi thiwa na ku twetha apo pa thaeliwa wangu enene, ngao ka na thiyala nje mithelo.¹⁵Oshe a nili noo ami yoyangitha. muyoyangithe ao ana tu wapele mu tumelo. E thishemo thi kale nenu moshe

Philemon

1

¹Paulusi, o mupanditi, wa Kelesite Jesu na mukwata Timotea, kwa Philimoni,omonyiwetu emwa na mubeleki netu. ²Na kwa Apphila o manthetu,na kwa Archippus o musoca mukwetu,na ku keleke thiku waenanga ku nthuwo thenu. ³Anga sishemo sa ikala noye na kotho thi pana kwa Mulimu o yiwetu na MulenaJesu Kelesite.⁴Mo na kutumelanga kwa Mulimu wange o ni kutoya onilapela, ⁵Kakuli na yuba yo tumelo athi okwite kwa Mulena Jesu na lilato okwite kwa anu aye oshe no kukena. ⁶Na lapela ngao okukutapela etumelo ngokutiye enene, ngao ngo muyubisise einu yosho no kuwapa tukwite mwa Kelesite. ⁷No ni wapela enene na kulukuluha bakeñisa a lilato lyaye,kakuli emicima tha anu a Mulimu no kukena, thi nalukuluhaa mulibaka lyoye, mukwange.⁸Cwale apo iwango nikwite o kutisiwa koshe mwa Jesu kukulaela kutenda eei swanela kutenda, ⁹Kono bakeñisa lilato, na wapela kukulomba-ome,Paulusi,no Mulena mukulu, na mupanditi wa akaelesite Jesu.¹⁰Na kulomba okoye mulibaka lya mwanange Onesimasi,oyu ina eleke mumawenge ange. ¹¹Mwana ikala wa mbula tuso o kwenu,kono pano oneikala wa utokwa okwenu na okwange. ¹²Ina mutumu okwenu oye omucima wange, ¹³Inaingi ni saele kwikala naye ngao ani sebethela omwe pano niili mumawenge bakeñisa oulumiwa.¹⁴Kono koni inga kutenda sinu omwe nje kuambapo.Ina imwa kusaela emisebethi thenu thiwa ngao kothi na pindamena kono kusaela kwenu. ¹⁵Mwendi pei mwana tundisiwa okwenu ka nako,ngao nga mwikale naye enako thoshe. ¹⁶Kutunda pano kaneikala mupika,kono kupita mupika,oyu noku wapeliwa mukwetu. Aikala wa kuwapeliwa sikulu okwa nge,no kwenu.munyama kapa mwa Mulena.¹⁷Keo ndi mwa tendela pamweya nange,keo mu mu tambule ndi ome. ¹⁸Ndi mwana mi fosetha kapa kumi kolotela sinu mwikise ome. ¹⁹Ome,no Paulusi,ni ñola,ei na makaha ange ame shemwa moni ika-kukana kwamba ngao mwa ni kolotela ome muumweya wenu. ²⁰Ee ,mukwange,muteneke niwane matuso kutundela okwenu kwa Mulena;otabise omucima mwa Kelesite.²¹Kusepa ko kwitana,ome na mi ñolela. Na limuka ngao momutenda siwana kupita nei ina lombi. ²²Pa nako thimweya mulukise nthuwo tha angenda tha nge kakuli na sepa kutha mumatapelolo enu mwani tundisa kuiya okwenu.²³Epafasi ,o mukwange mupanditi mwa Kelesite Jesu,amilumelisa. Nge ngeyo na Mareka,a milumelisa, ²⁴Ngeyo na Demesi na Luka,aa asebetha nange. ²⁵Sishemo sa Mulena Jesu Kelesite sikale na moya wenu.Amen.

Hebrews

¹ Oko kukale,Mulimu mona ambaula na ashemi etu kupitela mwa Apolofita tungi-tungi na mumanthila mangi. ²Kono muno mumaiwa nomamaneno,mwana ambaula netu kupitela mu Mwana,oyu ana keta ku piluka muyoli wo inu yoshe. Kupitela mwana pangela amawilu na pashi. ³Oye yoli okwetha kwa kauya tha Mulimu, e thi swanitho thaye shemwa. Ona kwatelele einu yoshe pamweya mu lili lyo machi thaye. Kutundela pa ku kutha e ibi,keo o ikala ku likaa lyo thilyo sa Munene no peulu.⁴Ona piluka wa peulu no mañeloi wendi elithina anayolo likutekiwa enene kupita elithina lyoo. ⁵Kulipi liñeloi, "Owe o Mwanange,pelo ina piluka no iwo?" Kapa ku lipi liñeloi, eli na ambela Mulimu ngao, "Moni piluka no yaye,naye mwa piluka mwana okwange?"⁶Kono kame,Mulimu apaleta omweli mu litunga,oamba ngao, "Oshe omañeloi a Mulimu amu lapele." ⁷Ku mañeloi oamba ngao, "Oye yotenda a mañeloi ayemepo,na apika aye malimi a mulilo."⁸Kono ku Mwana amba ngao, "O lubona,Mulimu,lwa muka tha liyele. O mulamu wo kuluka o mulamu wo mubutho woye. ⁹Ona wapele kuluka na ku thimba ku ulwa mulao. Palibaka eli Mulimu,O Mulimu waye,ona kuwethe a maathi no nyakalalo ku pitela akoye oshe."¹⁰Ku matatekelo,Mulena, no yale mitomo no litunga. Amawilu muthebethi no makaa aye. ¹¹Yoshe ye yenda,kono we motwateela. ¹²Moivunga-vunga wendi thiapalo,mi mo ipiluka wendi kaemba ka thikumango. Kono we nje kupiluka, na myaka thoye.¹³Kulipi liñeloi,ili naambela Mulimu mu nako thipi kapa thipi ngao, "O ni tenda eitothi yoye malyatelo wo mauilo oye?" ¹⁴Kana a mañeloi ka muya thi thebethi nethi thina tumiwa ku ka babalela awo mba yola kuyoithiwa?

² Keo twa lukela kutwala o muchima kwei tunayubu,ngao kotu na iteneka.²Kakuli ei no yambiwa ku mangeloi ku mona i waniwa ngao ya sikuma,keo o ufosi woshe na kukana kuyuba mo ya letela ku bakisiwa. ³Mo tu picuka ngepi kumona

tuna kana ku amuela okuyoiwiwa? Oku yoiwiwa na toya o Mulena na ku wiya ku tu tonwela aa na kuyuba. ⁴Mu nako thimweya Mulimu aileta mu ma sainithi na mu mutendelo no ku komokisa, na mu mapipimo mangi mangi, na mu mapipimo mangi-mangi, na ku asanya o fuyawethi no Moya o Ukeno o mu a na wapele. ⁵Mulimu ona shemwa kupaka o litunga eli tu na toyo ngao lya wiya mu maata no mañeloi. ⁶Shiwango itendelemo, munu omweya kunu kumweya mo na paka ngao, na kuamba ngao, "Munu sike, ei mutwaela o mucima? kapa mwana Mulimu, ngao O mumamele?" ⁷Mo no umba munu ngao ekale kushi no mañeloi ka nyonyo. Mo no mupaka kuwaniwa peulu no misebethi tho makaa oye. ⁸Mo no paka oinu yoshe mushi no maulu aye. Mulimu mona mupa oinu yoshe ngao aiendise a ibuse. Kono twa mona ngao no shemwa ku mupa oinu yoshe ngao aiendise. ⁹Kono tuna mono oyu no tenda ngao ekala kushi no mañeloi kanyonyo, oyu Jesu no pa o kanya na likute bakeñisa o manyando aye na lifu lyaye ngao mu kuwapela kwa Mulimu ngo mba yube olifu omu lye kaela mukufela anu oshe. ¹⁰Kwa muswanela, kakuli o inu yoshe mo ina tendeliwa oye na ku tendiwa okwae, ngao ilete aana oshe ku kanya. Mo no ku muswanela ngao a piluke makalelo no kumanena oku yoiwiwa mu manyando aye. ¹¹O kwae oye mukenisi nao a kenisia oshe spsns kunu kumweya. Keo a swanela kuesana ngao aminaye. ¹²Keo wamba ngao; Mo ni tonwela a minange o lithina lyoye, Moni imba o lithina lyoye mu mukopano. ¹³Keo, kame o amba ngao, "Moni musepa." Keo kame oamba ngao; Mumone, Ome ono naana na nipa Mulimu. ¹⁴Keo, aana omu ana ekalele munyama na mu unyinga naye mwali mweyo inu eyo ngao mu kufa ngaa sinye oyu kwite o maata no lifu, oye ndiabulothi. ¹⁵Kuli a lukule oshe aa na yoya mu upika no kwiypa o lifu. ¹⁶Mu sikuma onashemwa ku wiya ku tusa o mañeloi awiya kutusa o lusika lwa Abrahama. ¹⁷Keo kwa lukela ngao ekale wendini a minae mu mikwa thoshe, ngao ngaa moniwe ngao a kwata sishemo na kusepahala mu ubuleli waye mu inu ya Mulimu, ngao nga piluke sitabelo so sibi no anu oshe. ¹⁸Kakuli Jesu oye shemwa mo na nyanda na ku likiwa, keo atwesa ku tusa aa likiwa.

3

¹Mungeyo, akwetu no kukena, mu kwite kabelo mu kwi thaniwa kwa kuwilu. Mu kengeele Jesu, a apositola na mumupulisita mukulo no kwitaena kwetu. ²Mwa na thepahala kwa Mulimu, oyu no mukuta, wendini Mushe oyu no thepahala mu nthuwo tha Mulimu thoshe. ³Kakuli Jesu ona shimbiwa ukulu na kanya, thikulu kupita Mushe, kakuli oyu umbe nthuwo okwite likute linene kupita enthiwo. ⁴Kakuli nthuwo na nthuwo thi na umbiwa ku munu, kono oyu na umbu einu yoshe Mulimu. ⁵Kakuli Mushe mo na thepaala endi mupika mu nthuwo tha Mulimu thoshe kupa upaki wo inu eitalusa ku ambiwa kutho. ⁶Kono, Jesu athepaala shina Mwana o enditha e nthiwo tha Mulimu. Otwe twa nthiwo thaye ku mona tu tu kwateela na ku ongotha o undume wetu na thepo ethitu ku lumbaetha. ⁷Palibakeli, wendini o Moya Ukeno o mu wa mbela ngao. ⁸"Pelo, kumona oyuya e lii lyaye. Komuna kalupitha e michima thenu endi mu ku ni pilukela, mu nako tho kwethekiwa mu liyungu. ⁹Neli apa ashemi enu nokala nani pilukela mu ku ni etheka, napo, mu myaka makumi mane, na mona eitenda yange. ¹⁰Panyipo apo, no ni lwaena luya luthika luya. Ni amba, 'Munako thoshe neli auyambaeli mu michima thoo. Nashimwa ku limuka ama nthila ange.' ¹¹Endi eni omu no ni ethela mukulwana kwange; 'Mba shemwa kuingena mu pumulo thange.' ¹²Mutokomele, akwetu, ngao mukachi kenu no muna waniwa wa muchima unyangunywa wa mbula kwitana, muchima uya una thiuka kutunda ku Mulimu wo kuyoya. ¹³Mungeyo munu na munu a ogothe mukwae liwa na lia, olishithainiwa "Pelo", ngao kokuna waniwa omweya pakachi kenu ona kalupithiwa bakeñitha ku ongaongiwa ko thibi. ¹⁴Kakuli tuna piluka mbali tha Kelesite kumona tuongathana machi akumwitaena kwetu kutunda ku matatekelo ku twala ku mamano. ¹⁵Shina ni nethi no ku ambiwa ngao, "Pelo, kumona mu yuva elii lyaye, komuna kalupitha emichima thenu, wendi mu ku ni pilukela." ¹⁶Neli, ani oyu no yuva Mulimu na kumu pilukela? Kandi ka anyio oshe aya na tunda ku Engepita kupita mwa Mushe? ¹⁷Akani ana lwaena mu ilimo makumi, mane? Kendi ka awo natenda ethibi, ao e thimbi yoo noo impwela muliyungu kao? ¹⁸Neli kwa kaani oku na kwethela ngao mba shemwa kwingena mu pumulo thaye, endi ka kwao na kanana ku mu yuva? ¹⁹Tuna mono ngao na kwaupa kwingena mu pumulo thaye bakeñitha kukana ku lumela.

4

¹Keo apo. Ina e sepiso tho kwingena mupumulo thishiliko, tumamele ngao njeko okwenu oyu mbo kwanga na kungwa mo. ²Monotutonoliwela yambo ia ina omu na tonoliwela. Kono iya yambo noi shemwa kutusa aa nakana kukuwaneka mutumelo naonaitana. ³Kakuli otwe tunaitana twa ingena mupumulo hina omu no ambela, hina apa ni etha ma uhali wange, "Mba himwa kwingena mu pumulo thange." Hiwango ngeyo, e misebethi thaye mono thipwa kutunda kumata tekelo no litunga. ⁴Kakuli no amba mumweya eyi no liwa lyo mutanu na twiili. "Kame Mulimu no pumula lyo mutanu na twiili ku misebethi thoshe thaye." ⁵Kame mwou mubamba mwa naamba, Mbashemwa kwingena mupumulo thange. ⁶Keo apo, kuisiyalela ku ameya kwi ngena thiya Pumulo. Kame aa na natangetha kuyuba amafusa mawa a kuweliwa okwoona shemwa kutha mo bakeñisa ku kana kuyuba koo. ⁷Keo Mulimu kama apaka liiwa likwayo. kulithana ngao, "Pelo," apa na mba mwa Davida kale emwa mu maii ana mbiwa akale, "Pelo omuyuba elii lyaye ko mu kalupitha e michima thenu." ⁸Nga Joshuwa mona apa pumulo, Mulimu nga no shemwa ku ambaula liiwa lya lyo. ⁹Mungeyo ko thishili pumulo tha Sabata ethi ana bulukele Mulimu anu aye. ¹⁰Yoshe ayaingena mu pumulo ku mithebethi thaye, wendi Mulimu omu natendela ku thaye. ¹¹Mungeyo tunyolelwe kwingena mwa thiya pumulo, ngao ko kuna waniwa omweya ona ngwele mu kulwa kuyuba omu na tendela aao. ¹²Kakuli e lii lya Mulimu liyumi na ku thebetha na ku ondola kupita mukwale wa kutwa noku-noku. Lya ka yaa ku ka kuma na ku ma tapelo no moyo na mepo, na ma ngunganelo na mooko, mi lya twetha ku totha e minaano na milelo thomu muchima. ¹³Njeko thinu no thi umbiwa thi twetha ku olama potho tha Mulimu. Muthibaka

thangeyo,einu yoshe ñombolo na ku kwaluluka ku meo oyu tu luka nela kupa uikalabelo.¹⁴Peli libaka,pamone tu kwite munene mupulisita mukulu oyu na piti mukachi ko mawilu,Jesu omwana Mulimu,tuongothe na kutiya mu upambelo thetu.¹⁵Kakuli ko tu kwite mupulisita mukulu nombula ku tu yumvela ñeke muku muku fokola kwetu kao. Kono, tukwite omweya oyu munthila oshe no likiwa,wenditwe,kwanola ngao oye nji thibi. ¹⁶Mungeyo tu the na muchima ukoli ku lubona lo thishemo,ngao ang'o tuka tumbule mutha na ku wana sishemo tha ku tu tutha mu nako tho kuulwa.

5 ¹Akulu oshe no maluti a Mulimu,ano ku ketiwa mukaci ko anu,o musebethi tho thaku mona einu ya Mulimu,ngao ape miputho neiyo kupa mu thibaka tho sibi. ²A swanela ku enditha thiwana aya no mbula kale ku limuka einu ya Mulimu kame amweya mwana ongiwa,kakuli naye kame oshili mu unyangunyu, ³Bakeñisa ngeyo,naye kame mwan aswanele ku kupa itabelo yaye yenene shina muya pitsethe oitabelo yo anu yo sibi.⁴Ka mu mata aye ambu ngao munu yoshe atenda ngeyo, Kono,wa kwithaniwa na Mulimu,shina muya ne thaena Aloni. ⁵Mu mukwa umweya,shina Jesu noshemwa ku ku tata etha yo foti na ku ku paka ngao oye muluti mukulu. Kono oyu no amba okwaye ngao, "Owe o Mwanange pelo ome ina piluka no Iyo."⁶Wendi kame omu na ambela omu kwamo mu thibaka ngao, "Owe o mu pulisita wa kutwala potho shina muya lyele Mehizedeki."⁷Mu nako thae tho unu,Kelesite mona lapelelanga na ku nyepa mu ku kuwela na ku lila miothi kwa Mulimu,oyu no ku twetha ku yoyitha ku kufa, kame mona muyubela nakeñisa,oupilo waye no umulimu.⁸Shuwa atende ngao neli mwanaye,monekala ku kukuteka mu inu yoshe na pitamo.⁹Mona tendiwa wakuluka kame,kwanu oshe ana muyubela,na wana mo puluso tha ku kuma ku mafeleletho. ¹⁰Mona piwa situlo na Mulimu tha kupiluka mukulu no ma pulisita oshe Wendini muya na pela Melchizedeki. ¹¹Tukwite ingi ya kwamba ya Jesu,kono kwa tu kalupela oku tonola kakuli mwaka ku kana ku yuba.¹²Ngeno nga muna piluka maluti; kono mushi thaela munu wa ku mi luta einu ei nyonyo no mai a Mulimu. Mushi thaela kuyamwa mawe,ka ilya ya ku tiya kau. ¹³Kakuli yoshe oyu shinwa mawe kakwite kale thibo tho mai no ku luka,kakuli oshili mwanikana. ¹⁴Kono eilya no ku tiya ya akulu. Aa o nyiko akulu atwetha ku mamela eyi na lutiwa no ku limuka eiwana inyangunyu.

6

¹Keo,tusiye o makalelo no mai a Jesu na kutha poso ku inu no kuluka. ko tuna kuthunga kame o mutomo pa ku kunyatha kuinu no misebethi no kufa nei no kulumela ku Mulimu. ²Kapa pa mutomo no kuluta o kolobetho,kapa wa kupaka o makaa nou no kuyoisa anu ku kufa,na katulo no mamaneno. ³Mbo twitenda ei ku mona Mulimu o twitanisa.⁴Kukalu kwaa na nangisia, aa na kwata o fuyawethi no kuwilu,aa na kutapela o Moya o Ukenu. ⁵Aa nalya o mai a Mulimu na maata no upilo ou uwiya. ⁶Kono aa ngwa-kukalu kwa usa kame ngao a kunyathe. Kakuli a kokotela o mwana Mulimu pa sifapano a ka no wiili onene na ku muswabisa.⁷Litunga eli li lokiwa o buula nako na nako na ku kulisa siwana o ilya ei no aminya olitunga-elyo litunga li na fuyawethiwa ku Mulimu. ⁸Kono ku mona lina menisa mikakani na seto, ko likwite tuso kao lina kutiwa. O mamaneno alyo kutumbekiwa.⁹Twa sepa oiwa okwenu,twa miwapela, inu ei itoya kuyoiswa,shiwango tuamba ngeyo. ¹⁰Kakuli Mulimu ka kwata sialuluti kao. Komba bulama o musebethi wenu kao no mu mu na wapeele olithina lyaye, kakuli mono mutusa aanu aye, na thino nako mushi awapela.¹¹Ta wapela ngao munu na munu a monise ku tiisetha ku twala ku mamaneno,ngao mukwate sepo tha kutiya ku twala ku mamaneno. ¹²Ngao ko mu na tenda uba, ngao mushengwene ao ku keta na ku amuela o masepiso.¹³Ngaa apa na sepisa Abrahama, mo na kupela yo foti kakuli njeko o munene no kumupita oku na swanela ku kupecela. ¹⁴Mo na mba ngao, "Mo ni ku fuyawetha shemwa na ku bulisa o lusika loye."¹⁵Mu mukwa owo, Abrahama no wana ei na musepisa bakeñisa o ku kukuteka siwana mu ku tatela.¹⁶Anu a konganga ku a kulu no ku apita. Ku ma maneno no ku kanana, ku peca kwa monisa ku tiisetha oinu. ¹⁷Mulimu apa na wapela ku monisa aamba wapela ku monisa ngao o mulelo aye kombo umbilumuka kao. ¹⁸Mo natenda eyo yiili no ku kana ku twesa kucinjiwa-ngao ku moniwe ngao Mulimu nje kutwesa kuonga-otwe,tu na itukele o kwae nga tu kwatise kwikala o kwae bakeñisa o sepiso a na tupu.¹⁹Tuna wana etho tiisetho ku upilo wetu,sepiso ethi thinathi mukaci no keteni. ²⁰Oye Jesu,oye nokala kutha ku tusiya,o nathi muya musibaka mu ku tuthela. O na piluka mu prisita ku twaloko mu maata a Meluchithedeki.

7

¹Oyu Melchizedeki,mulena wa Salema,Muapositola wa Mulimu no ku wilu,yo nyiyo no ku wana na Apulame yo ka pana oku nokwi payiwa a malena na ku mufuyawetha. ²Neli okwa yoya oku napa Apulame O ulishumi no utangi. Kutangetha,etaluso no lithina lyae ngao, "Mulena no kuluka; kame ethaniwa ngao "Mulena wa Salema," yema ena ngao, "mulena wa kotho." ³Ka kwata yaye kau,ka kwata nyina kau nje mikowa,kame ka limukiwa oku natunda kau kame nje ku limuka maungulo aye. Oye wa kufeka na mwana Mulimu,kakuli naye mu pulisita kutwala ku mafeleletho.⁴Mu mone ounene woyu munu no kutenda ngao shiwango Apulama no mupa tho ulikani yo inu yaye eyo natha nayo kundwa. ⁵Olusika Iwa Levi ao na piwa okuyola pa ofisi no upulisita na piwa mata no ku telisa o ulishumi mu mulao kwanu oshe,kupakako,na apo,shiwa itende ngao, nao kame a lusika Iwa Apulama. ⁶Kono Melchizedeki,oyu nokana ku pandama ku mukowa wo no piwa ulishumi kwa Apulama, na ku mu fuyawetha,oyu no kwata ei na sepisiwa.⁷Kwambe niti o munu munyonyo yo nyiyo wa fuyawethiwa ku munu mukulu. ⁸Mwethi thiambo,anu ngeya na piwanga ulishumi,kono mu ilya iyambo ya amba ngao ponyipo na pilela. ⁹Kame,mu mwambelo ukwao,Levi,oyu no telithango ulishumi ku pitela mwa Apulama, ¹⁰Kakuli Levi mone kala silama tha ka shekulyaye apo Melchizedeki na ku wana na Apulama.¹¹Ngeno endi ku luka kwa konala ku pitela mu upulisita wa ka Levi(kakuli monyimo na pitela anu ku yebe milao) utokwa wa ike kame no

kwaamba ngao ku wiye mu pulisita wao wokufeka wendi Melchizedeki,kame njena ku mu yubela wendi Aloni? ¹²Kakuli kumona o mupulisita ona chinjiwa na mulao wa swanela ku chinjiwa. ¹³Oyu munu o ambi wapa apana mu lusika lwalo,omu no mu kana ku waniwa kwaya na piwa okwenditha pa sitala thi ulumeli. ¹⁴Keo ngeno kwa monahala ngao kutunda ku mukowa wa Juda ko nyiko ne lekiwa o Mulena wetu, mukowa nakana kwa mbapo Mushe yo upulisita. ¹⁵Apa twamba pa kenu ngao njeko utata ku mona ku neyi kapa kuna waniwa mu apositola wa ku feka wendi Melchizedeki. ¹⁶Nashemwa kupaka eyi yambo pa mulao no lutu ngao apiluke mu apositola,kono neli pa upilo no ku kuma ku mafeleletho. ¹⁷Kakuli bibeke thaamba ngao ku to yoye; "Omu apositola a kakuma ku ma feleletho wendi muya na ekaela Melchizedeki." ¹⁸Ka kwaamba ngao o mulao utangi mono upakiwa ku mbali kakuli neli mulao unyo-nyo kame wa mbula tuso, ¹⁹Kakuli mulao no ushemwa ku kumisa pa ku luka,kono kame sepiso thipya no thi letiwa, o u kame no ku tuleta pepi na Mulimu. ²⁰Kame mono ku tendala ku pitela mu akwaye mona pilukaa ma pulisita njena ku pitela mu. ²¹Kono ye mona piluka mu pulisita thoyu no mwambela ngao, "Mulena a na amba na kwetha ngao mbo shemwa ku cinja o mupulo aye,Owe omu pulisita kutwala ku maungulo." ²²Apa kame Jesu nawiyi kupa sisupo tha ku leta mulao ukoli. ²³Ama pulisita na leta ngao eitenda yo iya kwa ngithe ku kuma ku maungulo. ²⁴Kono Jesu pa ku kata mata no kuyoya ku kuma ku maungulo,oye mu pulisita wa ku ka kuma ku maungulo. ²⁵Oye kame atwetha ku yoyitha oshe aya thaela ku yoyithiwa kwa Mulimu ku pitela okwaye,kakuli oye mwa kwateela ku nyepela oshe. ²⁶Kakuli mane monyimo no ku lukela ngao tukwate mupulisita mukulu,oyu no ku luka,no mbula mulandu,no ku kena,nombula ku ku wana pamweya na anu no thibi kame wa ku pakiwa peulu no liwili. ²⁷Oye ka thaela,wendi ama pulisita makwao, kupa itabelo ya liwa kau, kutatekela e thibi thae, ku twala pa ibi no anu. Oye mona kupa ka mweya ambu paya bene na ku pela keo kunapu. ²⁸Kakuli omulao mo wa ketanga mapulisita kwa nu no ufokoli kono e lili no kwetha eli no liwiya munyima tho mulao,mono liketa o mwana,oyu no lukisiwa kwikala thiwana ka kuma na ku maungulo.

8 ¹Cwale e thithupo theiwaambaula ethi; Tu kwite mupulisita mukulu oyu nekala ku thilyo ku lubona lwa Mulimu mu mawilu. ²Pika mu sibaka so kukana, e tabaekele tho thikuma etho Mulena,ka munu kao, na umba. ³Kakuli mupulisita mukulu yoshe aketiwa kupa yo kupa na yo ku kutombola, mu ngeyo,kwa utokwa ku kala ne thi thi lukanela ku piwa. ⁴Ngeno nga Kelesite oli pano pashi,nga kekala mupulisita kao,shina ngao kwali ao no kupa ei no kupa kutha mu mulao. ⁵Amonitha ethi swaniso na muthimbi-thimbi wo inu no ku wilu. Wendini Mushe na piwa e mamelo kwa Mulimu yo shinga ku umba e tabanakele; Mulimu oamba, "Omone ngao otende yoshe kulingana na siswaniso ona ka monithiwa pa lilundu." ⁶Kono keo Kelesite ona amwele liluko liwa,kupita,endi o mwa lyele ngao kame mwimaeni wa tumelelana thiwa,ethi na umbiwa pa mathepitho mawa. ⁷Haiba endi thiya tumelelano tho matatekelo nothi shemwa ku kwata silifo,njeko mbengenga no thi kalako tho kuthaeliwa tha wiili. ⁸Kakuli Mulimu apa na wana o mulandu kwanu, oamba ngao, "Mane,ainaiwa a wiya-kwamba Mulena-apo mbo ni panga etumelelano thipya na nthuwo tha Isilaele na nthuwo tha Juda. ⁹Thi shemwa kwikala wendi e tumelelano na panga na ashemi oo pa liiwa no ni a shiimba pa likaa lyoo kwa enditha kwa tunditha mu litunga lya Engepita. Kakuli na shemwa ku tokomela ku yuva e tumelelano thange,keo ni ashengauka ku amba Mulena. ¹⁰Ethi tho tumelelano mbo ni panga na nthuwo tha Isilaele mu iwa ao kuamba Mulena. Moni paka e milao thange mu munano thoo, na ku thi ñola mu michima thoo. Mo niikala Mulimu woo,nao mwekala anu ange. ¹¹Ashemwa ku ku funditha munu na munu mwa paye na munu wa mukowa waye, ngao; 'Olimuke Mulena.' Kakuli oshe mwa ni limuka,kutunda ku unyonyo woo ku ka kuma ku munene. ¹²Moni kala na thishemo pa unyangunyuyi a natende,naibi yo kombo ni ikengele kame kao." ¹³Mu kwithana ethi tumelelano ngao, "thipya" mo na ngetha e tumelelano tho matatekelo kwikala tha kale, ni ethi tamba kuyonga.

9

¹Ngeno shiwango o woongi no matangi nawo mo no ukwata omilao omu no kulapeela,na sibaka sikenu esi no muno mulitunga. ²Kakuli mo no kumbiwa o Tabernakele. Muthuwo o thitangi mono kwikala apa no kwikalanga o isima ya Mulimu,apa no pa isaniwanga ngaa sibaka sikenu. ³Ku shambweli no liina no wiili mono kwikalanga Tarbenakele no kuisaniwanga ngaa sibaka sikenu enene. ⁴Mo no thikwata aletare tha gauda apa na tumbekelanga o isense. Mo no thikwata Aleka no oonyi,ethi no thifekiwanga o gauda koshe-koshe. Mu Aleka mono mupakiwa o kanyungu no gauda omu no mwikala o manna na mbafa tha Aruni ethi no thi tunya na matapa no woonyi. ⁵Peulu no Areka mo no pekala makerubimi no kanya no ekala peulu no situlo no sishemo,eyo tu kana kale kwambaula ngeno mu ungi. ⁶Eyo inu apa no imana kulukisiwa,maprisita mo na ingenenga mu thuwo no pathe no Tarbenakele na ku tenda o misebethi thoo. ⁷Oyu noingenanga ambu mu thuwo no wiili, o muprisita, omukulu kamweya mu silimo simweya,na kukana ku bulama oonyinga owu a leta bakeñisa o sibi saye na sibi no anu sina kana ku kengeliwa. ⁸O Moya Ukenu mono umonisa ngao o muku na monalele o Tabernakele np utangi thi shimana muthila no kutha mu sibaka no ku kena enene. ⁹Ethi nguli tha ku toya thino nako tuli na tho. Yoshe ei i kolekiwa na ei a kombelisa nje kutenda munu ngao a moniwe ngao o nakene mweyo ina tendiwa. ¹⁰Ye manena ambu o ilya nei inwiwa na mukwa thingi-thingi noku kusha,omilao no lutu kupitela oinu apa ilukisiwa o upya. ¹¹Kresite mo na wiya yoli muprisita mu inu oiwa ei inawiyi. Mo na pita mu inu inene na mu Tarbenakele ethi no thikana ku tendiwa ku makaa no anu, ali muno mu litunga li na umbiwa. ¹²Kaa mu unyinga no a membe na manamani,kono mu unyinga waye oyu no mu ingenisa mu sibaka no ku kena enene mu nako thimweya na ku tu liulula nga tuyoye. ¹³Kakuli mbali o unyinga no ao mapoho na amembe na ngombena mulola no sitole, ei ashandaula aa no mathilo,ya twesa kua kenisa mu unu. ¹⁴Enene shemwa o unyinga wa Kresite,oye o nakupaka ku Mulimu mu Moya ou

no mbula kupwa a pita enene mu kukenisisa o mikwa thetu no kufa ngao tubelekele Mulimu oyu no kuyoya.¹⁵ Pelyo libaka, Kresite a twimanena mu woonyi o upya ngao olifu lyaye po li nemanene ku tu tundisa ku milandu ethi tuna tende mu woonyi no utangi a nesaniwa a wane o silwa no mbula kupwa esi na sepisiwa.¹⁶ Apa pali otestamente olifu no yo munu no sitenda lya lukela kupakiwa.¹⁷ Testamente ko tha kwata maata kao kendi o minyatho yo nafu, kakuli ko thi kwite maata kao o minyatho oyu no tenda yo shiyoya.¹⁸ Keo shiwango ou ngi no utangi nawo no ushemwa kutendia njeko unyinga.¹⁹ Mushe apa naapa ei a swanela kumamela mu milao anu, mo na shimba ounyinga no manamani, naa no amembe, na meyu, na woya wa anguu ou unapakiwa o mupende ukiu, na hisopa keo o hasaka o scrol luli na anu oshe.²⁰ Keo o amba ngao, "Ou wo unyinga ou ana mulaele Mulimu."²¹ Mu mukwa no ku kufeka, keo o sulaulela o unyinga pa Tarbenakele na pa tunyungu toshe no sebeletho.²² Mu mulao pa kanyonyo ngaa oinu yoshe yaa kenisieanga na unyinga. Ku mona njeko kusulula o unyinga keo mjeko ku kwatelo o ufosi.²³ Keo ka lukela ngao makopi no inu ku wilu a swanela ku kenisiwa ku matabelo no iyamana. Keo, o inu yoshe ili kuwilu ya swanela ku kenisiwa ku simbatu siwa shemwa.²⁴ Jesu no shemwa ku ingena mu sibaka no ku kena enene esi no sitendiwa na makaa, eso siswaniso ambu no sikuma. Mo na tha ku wilu shemwa, ngeno ekala poso tha Mulimu ku twimanena.²⁵ Noshemwa kutha oko ngao nako na nako a ku monahalange wendini omu a tendela o muprisita oyu o swanela kuingena musibaka no ku kena enene silimo na silimo na unyinga no siyamana saso.²⁶ Nga monyimo kulyele, ngaa mo na nyandanga ngeyo nako na nako kukala ku makalelo no litunga. Kono oye o nawii kamweya, ku mamananeno no manako, ngao a manise oibi mu ku kutenda oye yo ñene simbatu no mulandu.²⁷ Wendini munu omu a na tendeliwele ngao afe kameya ku tundapo keo kwa wiya katulo.²⁸ Keo Kresite mo na piwa kamweya kushimba o sibi no anu kamweya, mbo monaala aka no wiili, mi komba mono kame eyi no sibi kao, kono kuwiya ku yoisa aa na mutateela.

10

¹Kakuli o mulao neli wa kwi maena einu iwa eiwiya, kaonyiyo shemwa owimaena einu iwa iwa kao. Awo a thaela Mulimu njena ku kenithiwa na itabelo iya ipiwa na ma pulisita iya atend silimo na silimo. ²Kapa ei tabelo nga ko yapwa kau? Kakuli alumeli nga akenisiwa pa nako thimweya kame nga njena ku bilaela ya thibi. ³Kono na iya itabelo ya leta ngao e ibi yaanu kiwe silimo na silimo. ⁴Kakuli o unyinga wo ngombe na a membe njena ku twetha ku manitha e thibi. ⁵Apo Jesu na wiya pano pashi, mo na amba ngao, "Itabelo na milembu kayo nyiko no mu thaela kau, kono olutu no mu lukisa; ⁶no mu shemwa ku tabela mu itabelo no ku tumbeka nei yo thibi. ⁷Keo amba ngao, 'Mu mone, omono shina muya no kuñoliwa mu mapepa- kutenda, Mulimu, omu thaelela." ⁸Pautangi mona amba ngao, "Kaitabelo kapa milembu kapa itabelo ya ku tumbekela, kapa itabelo ya thibi ei no mu thaela. kapa mo no mu itabela." Ei neli itabelo noi letiwa na mulao. ⁹Keo kame oamba ngao, "Mumone, omono ni tenda ei na wapela. Atunda weli ei tenda no ku tangetha pa ku lukitha eitenda yo wili. ¹⁰Ku kuñela eyo itenda, tuna kenithiwa na thitabelo tha lutu lwa Jesu kamweya ambu nje kame kukelapo. ¹¹Liwa na liwa mu pulisita anana na ku kutatha, na kupa itabelo nako thoshe, itabelo ei no mbula ku manitha thibi. ¹²Jesu oye mo na pa sitabelo thimweya pa nako thoshe tho thibi, keo ikala ku likaa lyo thilyo lya Mulimu. ¹³Ngeno atatela kupitela eita yaye mboi pakiwa kushi no maulu aye. ¹⁴Pa sitabelo thimweya the maena ku kenitha oshe aya a kenithiwa. ¹⁵Omoya Oukenu kame wamba ngao. Pautangi wamba ngao, ¹⁶"Ou wo mulao upya owo ni wiya kwapa mu manyima mo mayuwa okale, mo na ambela Mulena. Moni pake milao thange mu micima thoo, kame mo ni thi ñola mu mi naano thoo." ¹⁷Kame oamba ngao, "E thibi tho na misebethi thoo tho thibi mbo ni shemwa ku thi anuka kame." ¹⁸Apo poshe pali ku swalela kweyi, njeko kame thitabelo tha thibi. ¹⁹Keo ngeno, moshe mwa kwange, toshe tu kwite sepo tha kwingena mu thibaka tho mbula thibi bakeñisa ounyinga wa Jesu. ²⁰wonyiyo mukwa oupya no ku yoya ou natu tendela ku pitela mu liina no li yatuka, na mu lutu lwaye lwo unu. ²¹Po mone tu kwite mu pulisita mu lutu mu nthuwo tha Mulimu, ²²twende na micima tha niti na tumelo thinene, na micima thetu thina kushiwa thina kushiwa kuminaano thi nyangunyu na malutu etu oku kushiwa na meyu makenu. ²³Natwe tu tisethe njena ku shekeshitha ku tumelo tu kwite, kakuli oyu na tu sepitha wa ku thepahala. ²⁴Tukengele ino ku twethela ku ku titha toshe mu lilato na itenda iwa. ²⁵Ko tuna teneka oku ku wananga, shina omwa tendela amweya. Kono, tuku tiise toshe, moshe omu lya thilela e liiwa. ²⁶Kakuli kumona tu twalela ku tende thibi apo tuna mana ku limuke niti, njeko kame sitabelo tha thibi thina thialako. ²⁷Kwe kala mbu enako tho kwiypitha tho katulo, na liyanga yanga lya mulilo eli liwiya ku tumbeka ako ku lwitha Mulimu. ²⁸Oyu yoshe no kano mulao wa Mushe mo nafela mu thibi kumona no pekala apaki aili kapa aatu. ²⁹Mulandu mwike ou unyangunyu ou unaswanele yoshe oyu wa uyathithetha Mwana Mulimu oyu no ku kana oku kuteka ounyinga no mulao, olutu no ku kenithiwa, na ku tukana o mepo thikenu? ³⁰Twa mulimuka oyu no amba ngao, "Ome nomu atuli; nalimuka omu mbo ni tendela; kame, 'Mulena mba atula anu aye." ³¹Thinu tha kwiypitha ku ngwela mumakaa a Mulimu no moyo! ³²Mukengele anayuwana anu okale, apa no mu mana ku limuke uniti, omu no mu tiyela mu manyando oshe no mupita. ³³Mono mupita mu ku shwauliwa mukaci ko anu na ku tukaniwa na ku nyandithiwa kame mono mu nyandela pamweya na ya na nyandithiwa nao. Kame mono mu kwata ñeke kwa ya mapanditi, ³⁴kame mono mutaba enako na mi yangela einu yenu. Kakuli omwe mono mu limuka ngao mu kwite inu iwa kame yaku kakuma naku maulanumbo. ³⁵Keo komuna yumba a maemo enu oniti, akwite omuputho ukulu. ³⁶Kakuli mwa swanela kutiya ngao apa mumana kutenda omwa wapela Mulimu, keo momu amwela ei na mi sepisa. ³⁷"Kakuli mu ka nako ambu, oyu swanela ku wiya mwa wiya pashemwa kupita nako thile. ³⁸Ano kuluka ange mwa yoya mutumelo, ku mona na ukele manyima, o moya wange ushemwa ku mu tabela. ³⁹Kono otwe kotuli kwaya uka manyima mu usinyi kao, kono otwe tweekala kwaya no tumelo na ku mamela a malutu oo.

11

¹Tumelo ku sepa muku tiya mu inu ei tu tatela na kwitana oinu tu na kana kumona. ²Mu tumelo,a no kale a na moniwa upaki uwa. ³Mu tumelo tuna limuka ngao o litunga mono litendiwa mu lii lya Mulimu. ⁴Neli mutumelo ngao Abel no pa Mulimu sitabelo sa kupita Kaine, mu tumelo no monia ngao wa kuluka, Mulimu mona mutoya mo na mutataetha,mu tumelo Abel oshaamba,shiwango omu anafele ngeyo. ⁵Neli mutumelo ngao Enock no shimbiwa ngao kana mona lifu. No shemwa ku waniwa kakuli Mulimu no mushimba. "Kakuli nje kale a mushimbe,mo no ku monisiwa ngao mo na wapelisa Mulimu. ⁶Mu ku kana kukwata tumelo ku kalu ku inu wapelisa. Ngao kwa lukela ngao mañi na mañi oyu wiya kwa Mulimu alukela ku itana ngao kwali kame oye yo wapa o muputho aa musaela. ⁷Neli mutumelo ngao Nuwe Mulimu muku mutalusetha ei inakana kale ku moniwa, no umba aleka ngao a yoyise o lubasi lwae, mu kutenda eyo,mo na nyatha o litunga na kupiluka wa kulya o sanda no litunga mu ku luka kwae bakeñisa otumelo thaye. ⁸Neli mu tumelo Abrahama,apa ne saniwa,no itana na kutha ku sibaka esi na mupa mu kuyoya. Mona funduka mu ku kana ku limuka ngao atha kupi. ⁹Mu tumelo no ka tomana mulitunga eli no sepiso kuno li ngenda. Mo na ekalanga mu matende na Isaka na Jakobo, aana sepisiwa o kuyola osanda. ¹⁰Kakuli mo na topela o munthi u kwite o misumo no sikuma, oyu na ulala na muumbi Mulimu. ¹¹Mutumelo-Sarah oye shemwa neli muumba mo na wana o maata no kufumbata yo na piteele o ilimo yae,kono mo na etana oyu no kusepahala oyu no musepisa. ¹²Mu kutenda ngeyo ku mulume omweya-mo na singa kufamono kuelekiwa anu angi angi wendini matungwethi ali muwilu kame wendini mushekela wa palikamba no liwate. ¹³Neli tumelo ngaa oshe naafa njekale a wane ei naa sepisa. Mu kutenda ngeyo,mu manyima no kumona na ku alumelisa ali kule,keo etana ngao akutunda kule mi angenda pashi. ¹⁴Awo aamba eyo a monisa ngao a saela o litunga lyoo. ¹⁵Ngaa mo nakengela olitunga na tunda nga na wana mukwa wa kuuka. ¹⁶Keo omukulyele,mo na wapela olitunga liwa,lya kuwilu. Keo Mulimu nje kuswaba aa mutoya ngao Mulimu woo,kakuli ona lukisethe o muleneñi woo. ¹⁷Neli mutumelo ngao Abrahama apa na likiwa mo na leta Isaka. Mo naleta mwanaye omweya,mi oye no piwa o sepiso. ¹⁸Oye yo no ambeliwa ngao, "Kwa O lusika loye mo mbo luisaniwa mu lithina lya Isaka." ¹⁹Abrahama mo na limuka ngao Mulimu mbo yoisa Isaka kwa afu, Wendini mu ku tona kwa afu o mwana keo ouka o kwae. ²⁰Neli mutumelo kame ngao muinu ei ishiwiya Isaka mo na fuyawetha Jakobo na Esau. ²¹Neli mutumelo ngao Jakobo,apa nafa,mona fuyawetha aana Josefa. Jakobo keo o lapela yo na kutisethe pa mulamu waye. ²²Neli mutumelo ngao Josefa,apa na mona ngao onako thaye thinapu,mo na amba ei no aana a Israele no kutunda mu Egepita na ku ambela ei no ifupa yaye. ²³Neli mutumelo ngao Mushe apa na elekiwa mo na olekiwa makwethi maatu kwa shemi aye kakuli mo na mona ngaa mbututu muwa. Na shemwa kuiyapa otaelo no mulena. ²⁴Neli mutumelo ngao Mushe apa na kula mona kana ku toiwa ngao mwana mukwae mwana Faro. ²⁵Mona keta ngaa mo na nyandisiwa naanu oshe kupita ku kola o minyaka no sibi. ²⁶Mo na mona ngao ku nyandisiwa bakeñisa Jesu kuwa kupita oufumu uli mu Egepita. Kakuli mo na topela pa muputho. ²⁷Neli mutumelo ngao Mushe mo na siya Egepita. No shemwa kuiyapa o maanyi no mulena. Kakuli mo natiya wendini mo na mona oyu nombula okumoniwa. ²⁸Neli mutumelo ngao mo na buluka o paseka na ku hasa o unyinga ngao o lingeloi li paa aana no aeli kolina kwata kwa anoo. ²⁹Neli mu tumelo ngao mona mona upaki o liwate no mataka wendini pa likamba ambu. Oma Engepita apa na lika ngaa atende ngeyo nao keo aepaiwa ku meyu. ³⁰Neli mu tumelo ngao a mamota a Jeriko mo nangwa apa na athinguluka maiwa mutanu na meeli. ³¹Neli mu tumelo ngao Rahab wa lihule no shemwa kufa naa na kana oku itana kakuli mona amuhela o litwela siwana. ³²Mo ni amba ike kame? Kakuli onako mo ni thisiya ngaa ni ambe ei ya Gidioni,na Baraki,na Samsoni,na Jefita,na Davida,na Samuele,nei no maprofiti. ³³Neli mu tumelo ngao na wina o mibuso, ku belekela oinu no sikuma,na kuwana ei naa sepisa. Ana kwala o milomo no ande. ³⁴Ana thimi o maata no mulilo,ana tundu ku kutwa no lyo anga anyoyo ku makulano, a na tendiwa a ndume mundwa, a na wini ondwa no ku tunda kule. ³⁵Aakathi a nawana aafu o mu ku yoyisiwa ku kufa; amweya alumeli a nyandisiwa enene, na ku kana oku lamuleliwa,ngao ngo mba wane oku yoyisiwa o kuwa. ³⁶Amweya a shendemekeliwa,na ku ashapa,na ku mangiwa mane na ku apaka mu matolongo. ³⁷Mo na epaiwa na mawe,mo na mbatuliwa pa kaci,mo naa epaiwa na lyoonga; mona nyanda,mona yambela kuno a na kumanga o mikata no angu na mikata no amembe. mona shendaniwa,nakunyandithiwa. ³⁸O litunga no lishemwa kwa yumba o mucima. Mo na yambaelanga nako na nako mu mahalaupa na mumalundu, na mu makwina no mu mawe,na mu makwina nokunoña enene no mu mumvu. ³⁹Shiwango Mulimu omu na amonena ngao a kwata tumelo,na shemwa ku amuhela ei na sepisiwa. ⁴⁰Mulimu mo na tenda sinu siwa o kwetu,ngao kaulu otwe, nga komba tendiwa ngaa anu akuluka kao.

12

¹Keoni,po mone tuna thingulukiwa na anu angangi apaki,ko tuna paka mata mangimangi tu tende thiwana pa kulwa na thibi. Tuende na kutiya mu mweendo wetu owa na tu pakele potho. ²Tu tiyele enene kwa Jesu, o minya kame no ku tiitha e tumelo. Pa tabo etho na mupa,no thi mututha pa kulwa na thifapano, shuwango na nyathiwa, notwetha kukekala ku neku thoo likaa lyo silyo no kuta tha Mulimu. ³Keo mu mu kengele, oyu munu no kupita na ku tiya mu ku nyefula enene na kwoo ku tenda thibi,ngao na mwe kame komu no yoka na ku thiya mangana enu. ⁴Omwe njekale mukane kapa ku lwa na thibi kakuma na ku mwa unyinga; ⁵kame mana bulama eyambo na mi laa yo kumi tha kakuli mwa naye; "Mwanange ko mu na shimba mu unyonyo Omulao wa Mulena,kapa ku bilaela apa ku kanithiwa oku tende inyangunyu. ⁶Kakuli Mulena mwa lwaena aya wapela,naku lwaena yo shoyu weyo kwae. ⁷Mutiye mu manyando omu leliwa,Mulimu monyimo a lelela anaye. Endi mwana wa ngepi oyu nombula ku lwane niwa kwa yaye? ⁸Kono endi kowa laeni wapo kau shina

omwe kaela anu angi,keo ko mwanaye shemwa kau.⁹Kwekethapo, twa kwata a iwetu no mu no mu litunga atu lwaenanga kono twa kuteka. Twa swanela ku kuteka ngepi oiwetu no mu moya na upilo!¹⁰Aiwetu no pashi mwa tu lwaenanga pa nako thinyinyo omwa na kengelele. Kono Mulimu mwa tu lwaenanga ngao tuwane mo muputho,ngao anga tuwanemo mu kuluka kwae.¹¹Njeko ku lwaeniwa kwa wapa mu nako tho ku mokaleta itwalo ya ku luka kwaya oshe apitamo mu.¹²Keo mutiithe a makaa enu aya nyenjela na mañwi enu nombula maata.¹³Mulukithe a manthila no maulu enu,ngao aya no ku olofala a pangiwe ayoye.¹⁴Mulike kwikala thiwana na nu oshe,naku luka,kumona ngeyo nje,njeko yumbo mona Mulena.¹⁵Mumamele ngao njeko oyu swanela kukana ku kwata e thishemo tha Mulimu,¹⁶kame ko kuna waniwa muthithi wa ñole kapa kulula ku kula na ku leta utata,ngao kou neya ku thinyiwa nao,kapa yoshe oyu no munahano wa linyawe endi Esau, no ulitha o kwelekiwa kwae pa kulya.¹⁷Kutundapo apa na thaela ngao a yole,na mu kaena,kakuli no shemwa ku kwata nako tha ku nyatha, shiwango omu na thaelela kukuma na pa kulila.¹⁸Kakuli ona shemwa kwiya ku lilundu no ku twetha ku kwatiwa,lilundu lya mulilo wa ku tumbuka,lya lififi,kwikala na mbewewe.¹⁹Ko mwa shiwiya ku mulumo wa tolombita kau,kapa ku lii lyo kwaamba ngao aya na yuba amai akane ku nyepa kame ngao ambele mai ma kwao.²⁰Kakulina shemwa ku twetha ku tenda eyi na ambela;" shuwango thinyama tho thi lyata pa lilundu,tha swanela kwi paiwa."²¹Ethi thibaka tha kwiya pitha ponyipo na amba Mushe ngao, "Neyapa enene na ku njanja."²²Mumone ngao, onei ku lilundu lya Sione kame ku muleneñi wa Mulimu no moyo,Jerusalema no ku wilu,na ku mukiti wo mañloi a mangi mangi.²³Onei ku mukopano wa mwana no mweli, oyu na ñolithiwa mu wilu. Onei kwa Mulimu Mualuli wa anu oshe,na ku myoya tho anu no ku luka aamweliwa.²⁴Oneyi kwa Jesu,oyu imaena mulao upya,naku unyinga wo mata o wamba thiwana kupita ounyinga wa Abel.²⁵Mumone ngao ko muna kaena oyu amba. Kakuli haiba na shemwa kupanda apa na kaena oyu no ambela pashi,keo motu panda ngepi ku mona tu kana ku yubela oyu twambela ku tunda ku wilu.²⁶Panako thimweya,eli lyaye no li nyamanyitha e litunga. Kono pano ona thepitha ngao, "Munako thimweya ni shemwa ku nyanganyithe litunga mbu,kono ku pakako na liwilu."²⁷Aya maii, "Pa nako thimweya," a talutha ngao ku tundithamo einu iya itwetha ku nyanganyithiwa,ei ya talutha einu noitendiwa,ngao einu iya no mbulo ku nyanga nyisiwa ango ithiale.²⁸keo toshe tu ku tumele kame munako thimweya tu lapele Mulimu mu likute na lyowa.²⁹Kakuli o Mulimu wetu wa mulilo wa ku tumbeka.

13

¹Muteneke elilato no umantaa liekethe. ²Komuna bulama kuamuhela angenda. Kamungeyo,amweya anaamuhele omangeloi mukukana kulimuka³Muanuke aoali mumatolongo,wendini ngao mwaikala noo. Muanuke aoanyandithiwa wendini mwaikala noo mumalutu. ⁴Muteneke amanyalo atendiwe mulikute lyooshe, na malalo no manyalo apakiwe okukena, Kakuli Mulimu mwa atula awo nombulakukukuteka naaothwa.⁵Muteneke omimonaalelo thenu thitunde kukuwapela omali. Mukutumele kweeyo mukwite, kakuli Mulimu oyeshemwa noamba, "Kombo nimisiikao, kapa kumiteneka." ⁶Tukutumele kweyo tukwite ngo yupiluke namata nokuamba ngao, "Mulena omututhi wetu,kombo niiyapa kao. thike ethi omunu atwetha kunitendela?"⁷Muanuke aeteleli enu,naoo naamba mai aMulimu okwenu, mimulimuke eyuyana yo misebethi thoo. Mulikanyithe etumelo thoo. ⁸Jesu Kelesite omweya lingola,pelo na kutha kutheelele.⁹Komuna yembululwa namatuto angaya ngaya. Kakuli kwawapa ngao omucima utiitwe na sepo, kana ilya kao iyo ikwanga kuthusa ao aenda nayo. ¹⁰Tukwite katala muako awo abeleka mu tabernakele kaswanele kulya kao. ¹¹Kakuli omali no iyamana ineipaiwaiwele thibi una letiwa ku muprisita omukulu mutibaka thikenu, apo omalutu yoo anatumbekiwa kumanyonga no mafulo.¹²Jesu nae nonyandithiwa kuutha muleneñi, muku kenitha aanu mu unyinga waye. ¹³Mungeyo tuthe okwaye ku manyonga nomafulo,kukupaka okusheununa oku napitamo. ¹⁴Kakuli kotukwite munthi wakuthakuile pano pashi,twatopeela kowo uwiya.¹⁵Mumwaye,eni,tupe omatabelo nokulumbeka ku Mulimu, kulumba okuli muselo wa milomo ethi thilimuka elithina lyae. ¹⁶Kotunabulama kutenda eia nakukutapela, kakuli momuma tabelo aao nga Mulimu atabele. ¹⁷Mukoñele nakukupaka kuaeteleli enu,kakuli atopeela omioyo thenu ngao apaka upaki. Mukoñele ngokuli aeteleli eni ngo abelekei na tabo,kupita nakulwana,omo mokupiluka kwa ngaya ngaya okwenu.¹⁸Mutulapelele, kakuli tunakolwithiwa mumaikuto etu ngao twathaela kupila thiwana muinu yoshe. ¹⁹Namietha namwe mutende ngeyo, mungeyo ngo niwiye owkenu muwangu.²⁰Mungeno Mulimu a kotho, yonoingukitha mulithana mukulu noangu,O Mulena Jesu,ka maali nothipangano thokuthakuthelela, ²¹amilukithe neiyoshe oiwa kutenda omusebethi waye, kusebetha okwetu iemutabitha,kupitela mu Jesu Kelesite, mwaye kube na kanya thakutha kuthelela.Amen.²²Mungeno namietha,akwange, kuutha namai nokumietha ao ninamiñolele. ²³Limuke ngao omukwetu Timotea onalukululwa, naye miniwiya kumimona ndi awiya benepano.²⁴Olumelithe oshe aeteleli oye naa oshe ana Mulimu nokukena. Aaa noku Italy amilumelitha.²⁵Thishemo siikale nenu moshe.

James

1

¹Jakobo o mupika wa Mulimu na Jesu Kelesite, ku mishobo likumi na ziili moshe mu na ku hasana: Namilumelisa!²Mu mone ngao koshe ku wapela, omwe mwa apange, apo mu wana utata ungi-ungi. ³Mumone ngao ao manyando mu wana mu tumelo thenu a tusa ku mi tiitha.⁴Muteneke oku tiya kwenu ku monithe o musethebezi angu mwikale a ku tuya enene na ku kana kulwa thinu. ⁵Oyu yoshe othaela o utati, a like a lombe kwa Mulimu, oyu no kupa enene kame ka kanitha yoshe yu wa mulomba kau, oye wa kupa oshe ambu.⁶Oyu lomba yoshe a lombe na tumelo, kana lika ambu. Kakuli yoshe

oyu lika ambu a feka wendi lin'asha lya mu liwate no ku ku kon'eela oku koshe ku the emepo.⁷Keo munu wa ngeyo kana kengeela ngao atwetha ku wana thinu thoshe kupana kwa Mulena;⁸kakuli oyo wo ngeyo munu wa mihupulo mbili, ka swalea kau mu yoshe eya tenda⁹Muteneke aya no ku twala pashi a table o kutha kwaye potho,¹⁰oya no ku fuma akengele o kungwa kwaye pashi, kakuli o mungwelo waye wendi lipalisa lya mu mwonyi.¹¹Kakuli eliwa apa liinve enene keo mwonyi woshe wa ukuta. E lipalitha keo lyangwa, na uwa walyo woshe wapwa. Mu mweya ngeyo, na munu wa ku fuma mwa ngwanga mu kaci ko ku fuma kwaye.¹²Wa fuyawethi munu wa ku tiya mu manyando aye, kakuli mu manyima no ku tiya mu manyando, mwa piwa muputho wa mushukwe owo no u thepithiwa kwa oshe no ku wapela Mulimu.¹³Ko ku ne kala wa kwamba yoli mu muliko ngao, " Ngao a manyando ange aku ni letela Mulimu," kakuli Mulimu njena ku likiwa na unyanguny, kapa oye yo n'ene ku lika munu.¹⁴Man'i na man'i oshe mwa likwa na mihano tho, ethi tha mu twala ku uyi na ku ka mu katatha.¹⁵Apa e minahano thi nyangungu thi mu bulela, keo tha mu letela na lifu.¹⁶Ko mu na oungiwa, omwe mwa apange.¹⁷Oi yoshe ei no ku wapa enene moya pana ku wilu. Moya wiya pashi ku tunda kwa Yiwetu no litwa. Okwaye ko kwe kala ku chinja-chinja kau kapa lififi baken'itha ku piluka-piluka.¹⁸Mulimu mona keta ku tupa kwelekiwa mu mai o niti, ngao anga tu piluke wendi icalo no utangi ku inu yoshe ei na umba.¹⁹Mu na limuka, omwe mwa pange na wapela: Man'i na man'i oshe a piluke wa ku yuba wangu, njena ku yakama mu ku amba, kame njena ku lwana wangu.²⁰Kakuli oku lwana kwa munu njena kwendela na kukena kwa Mulimu.²¹Keo mu ku tundi the o u nyanguny woshe wo thibi. Mu ku ku utha pashi mu a mwele e lii lyaye, eli no ku twetha ku yoyitha e myoyo thenu.²²Mutende o mu lyambela lii ka ku yuba ngambu kao, ku kwanga mwofoti.²³Munu wa ku yuba ngambu e lii kono njena kuli tenda, a feka wendi munu wa ku mona thiateo thaye mu thiponi.²⁴Ku mana ku ku mona keo katha kame popobene keo na bulama omu ana ku monene.²⁵Munu no ku topela thiwana mu milao no tukuluwo, na ku twalela ku tenda ngeyo, njena ku feka na ku yubambu na ku bulama, munu wo ngeyo mwa fuya wethiwa mweya tenda yoshe.²⁶Munu yoshe okengela ngao mulumeli kame njena ku mamela olu limi lyaye, a ku onga mu mucima waye kame o ulumeli waye wa ngayangaya.²⁷O ulumeli ou kenu kame wa mbua ku fothahala kwa Mulimu na Yiwetu, wa kututha angule na no ku fela alume o mu manyando oo, na ku ku babalela ku inyanguny no litunga.

2

¹Akwetu, ko muna kwata tumelo kwa Mulena wetu Jesu Kelesite, Mulena no kozo, tha ku keta anu.²Mukengele ngao munu eya kwingena mu mukopano wenu ona ku manga thiwana ito ya gauda kame ikenu, kame kwiya kwingena munu njebwe ona ku manga ito ya mathilo.³Apo topela oya na kumanga eito iwa-iwa na ku amba ngao, "Owiye oi kale mu sibaka thiwa" na kwambela oya njebwe, "Oyi mane apo " kapa "Otomane pashi pepi na mauu ange." ⁴Apo komu atula na ketulo mukaci kenu kao? Ko mwa shipula aatuli a thibi kao?⁵Munitethethe, omwe mwakwange na wapela, kandi Mulimu no shemwa ku ano mbula ku fuma ku piluka anu a tumelo na ku yola o mubuso waye na sepisa aya oshe anu wapela?⁶Omwe njena ku wapela a njebwe! Aa no ku fuma kaonyiyo ani putela kao? Ka onyiyo ani tuta tutelanga ku makuta? Ka onyiyo a tukana e lizina eliwa ani thanitha?⁷Keo, pano, haiba ndi mwa kon'ela o mulao o mu una n'oleliwa mu mabuka, "Mwa swanela ku wapela a kwenu o mu pepi shina omu mwa ku wapela, "mwa tenda thiwana.⁸Kame ku mona muna ketula, keo mwa tenda thibi, kame mwa mangiwa na mulao ngao muna colo mulao.⁹Oyu no ku kon'eela e milao thoshe, kono ku mona ona fothoko umweye, keo ethaniwa ngao ona fotho e milao thoshe.¹⁰Oyu no amba ngao, "Ko mu na kwata lifa," yonyiko kame no amba ngao, "Ko mune paa." O mwendi ko mu kwata lifa kau, kono kame mwe paa, mwa waniwa ngao muna colo mulao woshe.¹¹Keo mu ambe na ku tenda wendi anu aya mba atuliwa na mulao wo tukuluwo.¹²Katulo mo tha wiyanga na kulwa n'eke kwaya anu na kana ku kwata n'eke nawo. N'eke thinu thinene ku pita katulo.¹³Polofiti mwike, mwa kwange, ku munu amba ngao oye a kwata tumelo, kono ka kwite misebezi kao? Kana ziya tumelo tha twesa ku mu pulutha?¹⁴Mukengele ngao mukwenu nje ito ya ku manga iwa iwa, kame nje ilya ya kulya mwelyo liiwa.¹⁵Keo omwe mwa ambela ngao, "Muthe mu kozo, mukaenyane kame mu kekute." Ku mona muna kana kwapa eya thaela ku lutu lwo, poloiti mwike e thi ana wana?¹⁶Mu mweya na tumelo, tha mbula misebethi, tha kufa.¹⁷Kame munu a twetha kwa mba ngao, "Owe okwite tumelo, ome na kwata misebezi, "Oni monithe tumelo thoye no mbula misebezi, ome mo ni ku monithe tumelo thange ku pitela musebezi thange.¹⁸Mo mwa lumela ngao Mulimu mweya ambu, mwa tenda thiwana. Kono ama demoni nao aitana ngeyo, mane na ku mu njanja.¹⁹Wa thaela ku limuka, munu thianganu, ngao tumelo tha mbula Misebezi tha mbula tuso?²⁰Kandi Abulahama no shemwa ku lumbiwa ngao neli mukenu ku pitela mu musebethi waye na shimba mwanaye Isaka ku paka pa sitala?²¹Mu na mono ngao e tumelo thaye mono thi thebetha na musebethi thaye kame mu misebethi tumelo thaye no thi kumekiwa.²²A man'olo na kumekiwa na amba ngao, " Abulahama mona yubela Mulimu, kame mo ne thaniwa ngao wa ku luka, kame mo ne thaniwa ngao mwonyi wa Mulimu.²³Muna mono ngao misebethi tho nyioko tha kenisa munu ka tumelo tho foti kao.²⁴Ka monyiko kame, Rahabu o liule no kenithiwele mu musebethi na tenda no ku amwela angenda na ku ananga nthila thatho?²⁵Shina lutu mona mu natundu moyo keo lu nafu, ngeyo kame na tumelo ku mona nje musbezi keo thi na fu.

3 ¹Kamoshe mu swanela ku piluka maluti kao, mwa kwange, kakuli mu limuke ngao otwe twa maluti mo mbo ku atuliwa enene.²Kakuli otwe mo twa fosa mungi. Munu ku mona ona kana ku fosa mu kwamba, oyo keo munu wa ku luka, wa kutwetha ku enditha thiwana o lutu lwaye.³Haibandi twa twetha ku manga mwaala mu mulomo no mbii ngao atu yubele, twa twetha ku enditha o lutu lwaye loshe.⁴Mu mone kame ngao, ei sepe ikuku eyi yendithiwa na mepo zingi, moya endithiwa rada na ku zyi thiulula kutwala koshe okwa thaela kutho ndilaiba.⁵Monyiko kame omo, lilimi thilama

thnyonyo pa lutu, kono tha ku ku yuba enene. Mumone kame mulilo unyonyo omu wa lumbekela misitu. ⁶Lilimi nalyo mulilo, thinu thinyangunyū mukaci ku ilama yetu. Lilimi lya twetha ku thinya o lutu loshe, lya twetha ku tumbeka oupilo woshe, kame nalyo lya tumbekiwa na lihele. ⁷E iyamana yoshe yo mulyuwa, ei yunyi, ihahabe, na yoshe yo mu liwate yoshe yo mu liwate yoshe ya twetha ku leliwa kame ya leli wapo na anu. ⁸Kono njeko munu wa ku twetha ku lela e lilimi lyaye. Thinu tha thibi enene, tha kumba na unyangunyū. ⁹Na lilimi twa lumba Mulena oyo Yiwetu, na lilimi kame lya twa kuta anu, ana umbiwa na ku fekla Mulimu. ¹⁰Mukanwa ka mweya mwa pana fuyawethi na thikute. Akwetu, ei ini ko ina tendala. ¹¹Mwa monako ka ambayi ka panitha meyu a ku lula na no ku njapa? ¹²Kapa sitondo sa feiga, akwetu, sishema ma olivisi? Kapa ma gilepu a shema ma feiga? Kapa meyu a mukele a tundithe meyu aku njapa. ¹³Ani oyu no utali na yubithitha mu kaci kenu? Oyo munu wo ngeyo a mo nithe upilo uwa mu misebethi thaye mu kuluka mu utali waye. ¹⁴Kono ndi owe o munu wa muna kame wa moya unyangunyū mu mucima woye, kona ku ku musa na kwamba yo uata ku thiya niti. ¹⁵Ou ka onyiko utali upana ku wilu kau. Kono wa pano pashi, kawa moya kau moya wa ma dimona. ¹⁶O ku koshe kwekala o muna na ku ku nunka, mo kwe kala mifilifili na mikwa zoshe thi nyangunyū. ¹⁷O utali au pana ku wilu u pya ku tabela kozo, ku ku yuba thiwana, ku kengeela thiwana n'eke thingi, nei pa nako iwa iwa, yambula thobothi kame na niti. ¹⁸Eya waniwa mu ku luka yoshe mo ya ku niwa mu kozo mwa ya anu a wapela kozo.

4 ¹Kandi ama ngayula na mitheko thenu motha panena kupi? Ko ya panena kweyi mwa thaela mu minahano thenu kau? ²Mo mwa thaela kame njena ku wana. Mo mwe pa na ku yuba muna, kono yoshe njena ku wana. Mo mwalya na ku kwayutha. Ko mwa wana kau kakuli ko mwa lombaka kau. ³Mo mwa lombaka. Mo mwa lombaka kono njena ku piwa kakuli ko mwa lombanga thiwana kau, ngao angu mu ku tuthithe mu mi nahano thenu. ⁴Omwe mwa maule! Mu na limuka ngao ku ku kata na litunga mwa ku thimba na Mulimu? Keo yoshe oyu wapela ei no litunga a ku thimba na Mulimu. ⁵Mwa kengela ngao ei no yamba mu man'olo ya ngayangaya, O moya owo na tupa ngao wikale omwetu moya yuba lifupa enene? ⁶Kono Mulimu mwa tupa n'eke enene, shina omwa ambela man'olo ngao, "Mulimu kawapela anu ku ku kumutha kau, kono oye mwapa n'eke kwaya no ku ku twala pashi." ⁷Muku pake kwa Mulimu, mumu kaene satani, keo mwa tundo kwenu. ⁸Miwiye pepi na Mulimu, naye mwa wiya pepi nenu. Mukenithe a makaa enu, omwe mwa kwo kutenda thibi, mukenithe micima thenu, omwe mwanu mwako micima mbili. ⁹Mukunyenge, mu ku yube unguula, mulile! Mushimbe isheka yenu kuipilula maswabi na tabo thenu thi piluke maswabi. ¹⁰Mushiyame pa mewa a Mulimu, naye mwa yoyola kumi twala peulu. ¹¹Ko muna kwata enene kwamba ya kwenu, akwetu. Oyu yoshe no ku ambenene ya kaye, kapa ku atula akwaye mwa amba ya mulao na ku atula mulao. Ku mono na atula o mulao, keo ko wa tenda o mulao kao kono o mu atuli. ¹²O mweya ambu yo nyiyo wapo mulao kame yo mu atuli ambu. Yo nyiyo otwetha ku yoyitha na ku thinyathinya. Owe oani, owe no ku atula mukoye? ¹³Mutethethe ngeno, omwe mwa mbanga ngao, "Pelo kapa peuntha mo tutha mu ya mu tawindi, aka ikalemo mwaka umweya, tuka tende pisinisi, na ku ka wana polofiti." ¹⁴Oyu na limuka ani eyi tendahala peuntha, kame na upilo woye? Kakuli owe o mume wo ku moniwa pa nako thinyonyo kame kabakana keo u napu. ¹⁵Mo mu na swanele kwa mbanga ngao, "Ku mona Mulimu thaela, motu yoya na ku tenda eyi na iya. ¹⁶Kono we wa ku kuumusa na mangana oye no likan'i. O ku ku yuba ko ngeyo oshe thibi. ¹⁷Keo yoshe oyu wa limuka ku tende iwa kono ngena ku itenda, etho keo thibi o kwaye.

5

¹Muwiye ngeno, moshe mwa kwa ku fuma, mulile shemwa enene, pa unyangunyū ou umi wiyela. ²O u fumu wenu woshe unolo, eyapalo yenu yoshe ina liwa ku muwa. ³E gauda na silibela thenu thoshe thina cinji, na ng'alawe thateni mo thi piluka upaki okwenu. Mo thi tumbeka o lulu lwenu wendi mulilo. Monu muku pakele o ufumu wenu ku twala eliwa lya mafeleletho. ⁴Mumone, iya no mu kana ku olitha anu na lima mu ilwa yenu ya lila munyima thenu. E thililo tha kwo ku cola thina ka kuma mu matwi a mulena o mukulu. ⁵Mo mu ne kala mu ufumu mu litunga na kuku yoyela thiwana. Mo mu na nunnitha e micima thenu ku lukisetha eliwa no kufa. ⁶Mo mu na nyanditha na kwipa anu no ku luka. A no mbulo kutwetha ku ku lamulela. ⁷Mukukete, ngeno, mwakwange, kutwala apa ma wiya Mulena. Mutopele akwo ku lima omwa ku ketela ku tatela e mbuto tho ngao thipane mu mumfu, ku twala apa mba lokela omfula no utangi no yu wo mamananeno. ⁸Namwe, kame, mu kukete. Mutiithe e micima thenu kakuli oku wiya kwa Mulena kwe kala pepi. ⁹Ko mu na ku tongoka, akwetu, mukaci kenu, anga mu kane ku nyathiwa. Mu mone, o muatuli one mana pa thelo. ¹⁰Mu monene, akwetu, ku manyando na ku luka ko ma polofita, aya emaena ku kutatha mu lizithina lya Mulena. ¹¹Mumone, mo twa mona aya no ku tiya wendi anu a fuyawethi. Mwa yuba o ku kutiitha kwa Jobo, kame mwa limuka e libaka na tendela ngeyo Mulena, O mwa kwatele n'eke na mucima uwa. ¹²Ku mafeleletho, akwetu, ko mu na ethanga, pa liwila kapa pashi, kapa kwetha okulu koshe. Mutende ambu ngao, ndi mwetana "Eni" kutalusa ngao "Eni" kame "Inakana" atauluse "Kukana," ngao ka mbo mu na kengena mu katulo. ¹³Kana mukaci kenu mwali oyu nyanda na matata? Mu mu ambele a lapele. Kwali oyu na wapele? Mu mu ambele eembe membo a ku lumba. ¹⁴Mukaci kenu mwali oyu kola? Mu mu ambele akulu no keleki, awiye amu lapelele. A mu wethe na maathi mu lithina lya Mulena. ¹⁵Tapelo tha tumelo tha yoyitha munu wa ku kola, kame Mulena mwa mu yoyitha. Endi mwana tende thibi, Mulimu mwa mu swalelela. ¹⁶Keo mu ku ambweethe e ibi yenu na akwenu kame mu ku lapele anga mu yoyithiwe. Tapelo tha munu wa tumelo thinene mu maata no ku thebetha. ¹⁷Eliya neli munu wendi otwe. Mona lapela ngao ko ku na loka mfula, keo bene no shemwa ku loko mfula pa ilimo yatu na makwethi mutana na kwezithi ku mweya. ¹⁸Keo Eliya o lapela kame. Keo mfula oloka, na litunga keo li menisa yoshe ya pa kaye. ¹⁹Akwetu, ku mona mukwenu na yongo ku tunda mu niti, kame o mukwaye oka mu uta mu niti,

²⁰oyo munu a limuke ngao, yoshe oyu no ku utha wo thibi ku mu tunditha ku thibi thaye ona mu tuthu ku mu tunditha ku liu kame keo na tunditha ibi ingiingi.

1 Peter

1

¹Pitolosi, mu apositola wa Jesu Kelesite, na kwa angenda ana hasana mu litunga, naketiwa, mulitunga Ponto, Galatia, Kapandosia, Asia na Bitinia. ²Aa nakala ku limukiwa ku Mulimu Tate, aa na kenisiwa ku musebethi wa Moya, ngao a yube naku sasiwa ounyinga wa Jesu Kelesite. Mupakiwe o sishemo aye, na kotho thenu thi bule. ³Ku tataethiwe Mulimu na Yiwa Mulena Jesu Kelesite! Mun'eke thinene, ona tupu oupilo upya ku upilo no kusepa ngao Jesu Kelesite no yoisiwa kwaa nafa. ⁴Esi sa ku yoliwa keo ko mbo sipu kao, kombo si sinyiwa kao, kame kombo si yundu kao Asi ku bulukela kuwilu. ⁵Wa sileleliwa na maata a Mulimu baken'isa o kuyoiisiwa o ku kuna tateliwa o ku monisiwa mu nako no mamaneno. ⁶Wai wapela eyi, shiwango kutendiwa ngao kwa singiwa ngao yube ku swabisiwa mu miliko thingi thingi no mishobo shobo. ⁷Esi sa ku tatuba o tumelo thoye, no utokwa kupita gauda ethi no kupwa, shiwango ngao tha likiwa na mulilo. Eiya tendiwa ngao o tumelo thoye mo thiwaniwa mu ku tataethiwa, kanya, na likute kumonahalisa Jesu Kelesite. ⁸Muna shemwa ku mu mona, kon mwa muwapela. Ngeno ko mumu mona kao, kono mwa mwitana na tabo ethi thi nakana ku tonoliwa ethi thi nakana ku tonoliwa ethi thinombu o kanya. ⁹Thino nako mwa amuhela o uwa mu natende mu tumelo thenu, o kuyoiisiwa no moya wenu. ¹⁰Ku amba mu ku yoisiwa, aa mapolofita na polofita o uwa mbo uwiya o koye, mo na batisisa na kutomela siwana, ¹¹mu kusaela o munu kapa o nako o moya wa kelesite o kwoo esi no wamba apa na tonola o manyando a Jesu na uwa ou mbo uwiya. ¹²Moni tonweliwa ngao mona kutusa ofoti, kono mo na tusa owe, apa na amba o inu eyi no ya mbiwanga o koye kwaa anu awo na kutathanga o evangeli o koye o moya oukenu no utumiwa kuwilu ei ana tateele o man'eloi ngaa aimone. ¹³Mukwate o kwitisiso thenu. Mu ku kuteke. Mu libelele na kusepa enene o sishemo mbo mu leteliwa Jesu Kelesite apa mba wiya. ¹⁴Kakuli mo naa kuyuba ko mu na kon'eela ei no mu lakathanga ku kale. ¹⁵Kakuli oyu na kwisana o na kene, owe, nawe, okene mwei otenda. ¹⁶Kakuli ku na n'oliwa ngao, "Mu ku kenise, kakuli ome ina kene." ¹⁷Kakuli apa mwisana ngao "Tate" oyu no ku atula nje sobothi na atula o misebethi tha munu ethi ana tende, mu nako thaye. ¹⁸Mwa limuka ngao kaa ei no kuola kao, kaa silibela na gauda kao, mu na tundisiwamku miendelo thenu no mbango, ethi mu nashimbikwa ka yiwenu. ¹⁹Shiwango kwi kaelemo, mu na kenisiwa ku unyinga wa Kelesite ou no utokwa wo kufeka no u no Ngu o munyonyo no mbula o ku nyathiwa. ²⁰Kelesite mo na limukiwa kale o litunga lyo linakana ku umbiwa, kono ngeno ona monisiwa o kwenu mu maiwa no mamaneno. ²¹Baken'isa oye mwa etana ya Mulimu oye no muyoisa kwa afu na ku mupa o kanya, ngao o ulumeli woye na sepo the kala ku Mulimu. ²²Mono mu kenisa o moya wenu mu ku kuteka eino sikuma. Baken'isa o ku wapeliwa; ngao a wapela munu na munu ku mucima woye. ²³O neelekiwa mu upya, kaa mumbuto no kutwesa ku sinyiwa kao, mu mai a Mulimu no kuyoya aa na sialele po. ²⁴Kakuli munu na munu yoshe a feka wendi mwonyi, o ku kangana kwaye koshe kwa feka wendi palisa tha mwonyi. O mwoonyi wa ukuta, na palisa thaangwa, ²⁵kon o mai a Mulimu a kwikalela o nako thoshe." Lyo nyiwo elii eli mu na tonwele.

2

¹Kumona ngeyo mupake unyangunyu panyonga, kuonga, kuukumusa, na kuambaulanga a kwenu koshe. ²Pa kuikala anikana anyonyo, asaela mawe a kupana ku moya, ku mona ngeyo keo mo mu kula mu ku pulusiwa, ³nga munamono ngeyo nga Mulema okwite sishemo. ⁴Muwiye ku liwe lya kuyoya eli nakana anu, kutendanga ngao kendi Mulimu yo nyiko yo na mukete kupiluka utokwaye. ⁵Mwafeka wendi mawe a kuyoya akuumba pa nzuwo tha moya ngao a piluke ma mupilisita a ku kena a aya apa o moya no ku kutombola ouwitaniwa na Mulimu kupitela kwa Jesu Kelesite. ⁶Man'olo a kwata eyi: "Mumone, na umba mu Sione liwe lyomu lilulu wa kuketiwa kame okwite utokwa. Munu oshe wo kulumela kwaye keo oshemwa ku ku yuba lishamwa." ⁷Ku ikala siwana kwakutinga koye owe oneitana esi siambiwa. Ku munu wa kukana esi siambiwa, "Liwe lyakukaniwa kwaa ako kuumba, linapiluka liwe lya mu lilulu," ⁸kame, "Liwe lya kutwesa kuukisa munu mumanyima liwe lya kungwisa anu." Aukela munyima kutenda ngeya ngao njekale aitane lii-kakuli akulukisezwa kuikala bene ngeyo. ⁹Omwe mwa lusika lwa kuketiwa, mu kwite upulisita wa silena, mushobo wenu wa ku kena, muanu aye, pakuamba iwa ya munu o na miisana ku mitundisa mu lififi ku mileta mwa kumonaa mu liseli. ¹⁰Paya njekale mupiluke anu, kono apa muna piluka anu a Mulimu. Njekale mushimbe sishemo saye, ngeno muna amuele sishemo. ¹¹Omwe alatiwa, Na mithana angenda na athike kwa amba ngao muiyape matakazo manyangunyu, kulwisa moya. ¹²Mukwate mwendelo uwa mukachika ka mahedeni, kabaken'isa apa minyasa ngao mwanyangunyu, a mone misebethi thenu thiwa na kulumba Mulimu e liiwa mba monaala. ¹³Kabaken'isa mulena, mukupake kushi kwa akwite ulena pashi. Shuwango ku mulena kaba kenisa ngeyo ngao yonyiko mukulu, ¹⁴shuwango ku a busisi, awo anatumiwa kutunda kwaye kuapanu anyangunyu mulandu naka kuteka akutenda uwa. ¹⁵Mo nyiko thaelela Mulimu, ngao mukutenda uwa mu mange milomo thayaanganu ombula kulimuka simweya. ¹⁶Po muli anu a kulukua, komunatenda ulukui wenu lipai lya kufeka unyangunyu, kono mufeke wendi a beleki a Mulimu. ¹⁷Mukuteke anu oshe. Mu wapele apenu. Muiyape Mulimu. Mumupe likute. ¹⁸Omwe abeleki, mukupake kushi kwa olyenu na likute. Ko muna kupaka kushi kwao ambu aolyenu awa na ku luka, kono na kwao no kwipa micima. ¹⁹Kakuli kwa lumbiwa haibandi, otenda ngeyo kabaken'isa kuyubela Mulimu, o munu yo kutiisa mu manyando yo nyandisiwa. ²⁰Mulimu oimwa kutabela haibandi

mwatenda thinu tha mafosisa ngao asi mifulele. Kono apa mutenda uwa na ku unyandisezwa, mwa nyandela inu iwaiwa. Apa munyanda ngeyo, Mulimu wa lumbaethiwa.²¹ Kutenda ngeya ngao sonyiko animisaenene, kakuli Kelesite naye ona yubu kukola kabaken'isa omwe. No misyela silimukiso ngao namwe mulyate omu nalyata.²² "No imwa kutenda sibi, kapa nga kuonga kuwaniwe mukanwa kaye." Shiwango ngao mwana tukaniwa, oye noimwa kuukisetha.²³ Apa na yuba ku kola, noshemwa ku fumbela, kono mwana kupaka okwaye no kuatula na mbula sobozi.²⁴ Yonyiko noshimba e sibi setu mulutu lwaye pa sifano ngao tufe kuneku lya sibi tuyoyele kuluka. Oye muna yoyo kabaken'isa mambandu aye.²⁵ Moshe mono mutenda wendi angu akuyonga, kono muna ukele ku mulisani wenu na mubabaleli wo moya wenu.

3

¹Mu mukwou, omwe mwa mbiyama no anu mu yubele a kwa munthi wenu. Mutende ngeyo ngao shuwango aya lume no ku kana ku lumela a tuthiwe ne mikaelo tho ambiyama o njekale ayube a mai. ²Apiluke apaki mu kumona e mikaelo thenu tho likute na upilo uwa. ³Ko muna tenda mu ku monitha panthe wendini ku unda e uki, eyi no ku paka yo golide, kapa ku ku manga eito no ku komokitha. ⁴Kono mwa swanela ku itenda ku tundela ku micima thenu, na uwa wo mafeletho wo moya wo ku mwena, ou wapa potho tha Mulimu. ⁵O mu monyimo ne kalela akathi no kukale ana thepa Mulimu, mu ku yubela a kwa munthi wo. ⁶Monyiko ne kalela Sara mu ku yubela Apulama na ku mwithana ngao mulena waye. Ngeno momu piluka mwanaye apo mutenda e iwa kame njena kwiwapa ei nyangunyu. ⁷Mu mukwa umweya namwe mwalume mwikale na ambiyama enu mu ku ku yuba, wendi anu aku fokola, akathi. Mwa lukela kwapa likute shina akwenu a ku yola no o moya wo upilo. Mutende ngeyo ngao a matapelo enu ka natha mu ngayangaya. ⁸Mafeletho, moshe, mukwate mihupulo tha ku wapela, thishemo, ku ku wapela wendi a mukowa, micima tha ku ku keta, na ku luka. ⁹Ko munekitha o unyangunyu na unyangunyu, kapa matuka na matuka. Mu mukwa wawo, mutwalele ku fuyawetha, kakuli yo nyiyo na mi thaena, ngao anga mu yole fuyawethi. ¹⁰"Oyu yoshe o wapela ku yoya na kwikala mayuwa mawa aswanela ku kanitha e lilimi lyaye ku unyangunyu ne milomo thaye ku kwamba yo ngayangaya. ¹¹Mu muteneke atunde ku kutenda iwa. A thaeta kutenda kuluka na ku thi kon'ela. ¹²A meo a Mulena a mona no kuluka, na matwi aye ayuba ma tapelo oo. Kame o lupala lwa Mulena ko lwa wapela aya no kutenda oonyangunyu kao." ¹³A ni no kutwetha ku ku tenda unyangunyu owe kuno thaeta ku tenda iwa? ¹⁴Kono ku mono na nyanda mu kutenda uwa, mo wana fuyawethu. Kone yapa eiyeypa. Kona bilaela. ¹⁵Kame, mupake Mulena Kelesite mu micima thenu tho kuluka. Nako thoshe mwa swanela ku kutukitha ku tonwela oshe ani pula pa sepo etho mukwite. ¹⁶Kame mu ku luka na likute. Mukwate moya wa ku tiya ngao oshe a ku tukana mu upilo woye owo thi Kelesite anga yene kakuli mwa amba wendi aku lwitha wendini o munu wa kutenda unyangunyu. ¹⁷Kwekala thiwana, ndi mupulo wa Mulimu ngao o nyande mu ku tenda o uwa kupita ku tenda uyi. ¹⁸Kelesite naye nako thimyea no nyangela uyi. O yu no ku luka no tu nyandela, otwe no mbulo kuluka, ngao anga tuuke kwa Mulimu. Mo ne paiwa ku lutu, kono no yoyithiwa ku Mepo. ¹⁹Ku Mepo, notha ka kutatha ku myoya no thikala mu tolongo. ²⁰Na shemwa ku yubela e thishemo tha Mulimu no thi atatela mu mayiwa a Nuwe, mu mayiwa no ku nganga o aleka, keo Mulimu no yoyitha anu anyonyo, anu mutanu naatu, kutunda mu meyu. ²¹Ethi tho thisupo tho kolobetho ethi thini yoyitha ngeno-njena ku feka na ku kusha a manthilo pa lutu, kono ku nyepa upilo uwa kwa Mulimu-kupitela mu kuyoya kwa Jesu Kelesite. ²²Kelesite ekala, ku lika lya thilyo thha Mulimu. Mo natha ku wilu. Mangeloi, okwenditha koshe na mata oshe aswanela ku mu yubela.

4

¹Kakuli, Jesu mbana nyanda munyama, oku silelethe natho minaano. Ngao oshe oyo nanyanda mu nyama ona tundu mu sibi. ²Eileta, oyo munu, munako thaye thoshe munyama, Ona tundu mu kupila na minaano thaanu, konji Mulimu ya saela. ³Kakuli enako thinapiti thi kulu ngao owe tende eminaano no baedeni, kupila mu uhule, kulakatha, uchakolwa, kulya unyangunyu kwikala na anu no kutenda enyangunyu, na kutenda e misebethi enyangunyu na alimu. ⁴Ao akengela ngao sipya ngao owepakukana kutenda noo eyi yingiyangi emisebethi ethi, kame ao amba iyi kwamba okoye. ⁵Ao kame mbaapa oupaki koyu ona libelele okuatula ayumi na nokufa. ⁶Eli libaka ethi evangeli mbonothi kutathiwa na kwa no kufa, iwa sitende ngao aana atuliwa munyama kakuli anu, ao nga yoye mu moya wendi Mulimu omuatendela. ⁷Kakuli amameno noinu yoshe akeya pepi. Keo muikale nangana, kame omboele mumunahano those mulibaka lya kulapela. ⁸Kupita einuyoshe, kame mwikale na kuwapela omwe na oshemkakuli lilato lya bungeela uyi ungi. ⁹Mwikale nakukuyuba mukachi kenu njenakubilaela. ¹⁰Kakuli omweya nomweya wenu ona wana muputho, muthi kutusise kupilisa omweya nomweya kakuli mwa beleki awa mulilato la Mulimu mu mikwa ethingi. ¹¹Ndi kwali oyo amba, ikale mu manthwi a Mulimu. Ndi kwali oyo beleka, itunde ku maata a Mulimu omu napela. Otende eyi inu ngao mu mikwa thoshe Mulimu alumbiwe kuenda kupitela mwa Jesu Kilesite. kwikale ku Jesu Kilesite kanya na mubuso kumamaneno na mamaneno. Kwikale ngeyo. ¹²Omwenakatisa, komuna imba ngao sipya okulikiwa mumulilo ouna wiyi okwenu, wetini inu ipya ina tendaala okwenu. ¹³Kono, omumoshe munyandiswetha ma Kilesite, mutabe, mungao ngo mutabe kame apa okanya thae ngo thimonithiwa. ¹⁴Ndi oe wa tukaniwa mulibaka la lithina la Kilesite, owe yonga ona fuyawethiwa, kakuli omoya na kanya na Moya wa Mulimu una pumulele okoye. ¹⁵Kame ka munetanisa omweya wenu ngao aikale muipai, mbuyi kapa akutenda uyi, kapa wambithi. ¹⁶Ngao oyo onyandela ngao mulumeli, oye kana kunyatha kono alukela ku lumba Mulimu omo mulithina. ¹⁷Ethitho nako ngao ekatulo thitakeke kutatekela munthuo tha Mulimu. Ndi thatateka netu, mbo kwikala ngepi nao akana elii lya Mulimu? ¹⁸Kame, "Ndi ngao kukalu ngao alumeli ayoyithiwe, mbo kwikala

ngepi kwao no kualimuka na maethalibi?" ¹⁹Mungeyo muteneke ao anyanda libaka lya Mulimu ka kuwapela kwae a pake opilo oo ku mumbi mukutenda ouwa.

5

¹Ome nalaela akulu mukachi kenu, ome,kame ome nomukwenu mukulu kame no paki mu mbowiye a Jesu. Ome kame nomweya mbowiya kukupela mu sishemo esimbosi wiya. ²Mwikale mwa muleli no anu Mulimu ao ali mushi thenu,kuluta wenji mubeleki-isifi ka kupinda meniwa,kono nawe wa wapela, wendi Mulimu omu a wapeela ngao osebetha ka kutunda pa ufuma. ³Kono kuimba wendi o mulena panu ao mamela. Kono,oikale wakumoena ku limbuta. ⁴Ngao apo o mulisani,owe mbo piwa omu mushuku no lulumbi. ⁵Munthila thimweya,omwe mwanikana no alume,mukuteke akulu alume.Moshe,mukumange okuluka mukuse mukachi kenu. Kawapela ano kukuyuba,kono mwapa sishemo kwa no kuluka. ⁶Kona kuli mukutwale pashi moshe mushi tha Mulimu mu mata no likaa lya ye kuli oye nga mikulise omwe munako ethithikeya. ⁷Mupake otato wenu woshe woshe opaye kakuli oye a mamela moshe. ⁸Mukukuteke,mutatele. Oyo okulwisa o diabolosi aenda enda endi kulila kwa nde, kusaela yoshe no kulya. ⁹Okane kuimana naye.Mutiye mutumelo. Olimuke ngao akoye munno mukaye oshe awana utata no kukufeka na manyando oye. ¹⁰Kutunda owe kunyanda munako ethinyonyo,oye Mulimu no sishemo oyu no kwisaena ku kanya ya Kilesite mu Kilesite,mba ku kenisa owe, kukulisa owe,akutiise owe na kukwikalisa siwana. ¹¹Okwaye kuikale mubuso kuya kwiike na kuya kwile.¹²Na imba Silvanus kakuli waku sepaala mulume,kame ina miñelele muwipi kuenda omwae. Ome na miambela kame na kumanga o kwenu ngao ina ñolo ya sikuma no puluso tha Mulimu. Mwimane mo. ¹³Oyo mukathi oyoli mu Babilona,oyo na ketiwa pamweya namwe, aimwisa. Kame Mareka,omwange,amilumelisa. ¹⁴Mulumelise omweya nomweya nakukuthipita mulilato. Mwikale iwana omwe moshe omwe muli mu Kilesite.

2 Peter

1

¹Simoni Pitlosi,omupika kame mwa positola wa Jesu Kilesite,kuao anatambula etumelo wendi omutuna thitambulele,tumelo mukuluka no Mulimu wetu na muyoyisi wetu Jesu Kilesite. ²Sishemo na kotho siekethee kukuhelela na thibo tha Mulimu na mwanae Jesu Kilesite.³Mumata aye,muneku noinu yoshe muupilo nau mulimu ina piwa kwetu kutha muthibo oyu natuisaene kwae kutha mukanya thae na kupetaala. ⁴Kabakeñisa ei notupa inu iwa nama sepiso manene,ngao ngo muikale mukalulo no mwikalelo wa Mulimu.Kwikale nga mupanduke kumikaelo no u mutenda silya mulitunga ou uletywa bakeñisa sibi.⁵Kabakeñisa eli libaka eli, Mutende katata kueketha ouwa kutumelo thenu mane naku uwa wenu mweketheko thibo. ⁶Kuthibo mwekethe kungwa muchima,kuku ngwa muchima mwekethe kuku kokobetha mwekethe ko u Mulimu, ⁷Ku uMulimu mweketheko elilato noku wapela akwenu,ku lilato no ku wapela akwenu mweketheko lilato.⁸Haiba ei inu yaikala mwenu nakulala kwenu,moi misileletha ngao komu naikala mauma kapa ku kana kukwata miselo mu thibo thetu tha mulena Jesu Kilesite. ⁹Kono waku taama ethi mi ikaelo keo amoena pepi ngao okufa kwae ameo, kubulama ngao ona kenisiwa ku uii wae no kunyima.¹⁰Cwale mwa mithwale mutende katata ngao okuisaniwa kwenu na mikaelo thenu ngao thilukuluhe, kakuli kumona mutende ngeya keo kombo mupemuka kao. ¹¹Mwethi thila mombokwikala unene wakumi oku kaingena kwenu mu mubuso no kutwaleela wa Mulena na Jesu muyoyithi wetu.¹²Kutunda apo ina kutukisethe ku mwanukisa mou mwikaelo shuwangi mwathili mukwa mane ngao muniti muuniti ou mukwite. ¹³Nasepa kuna luku,okumona naikala muno mukeleke ethi ngao ni mi nanule mumi ikaelo no kumi anukisanga. ¹⁴Nalimuka ngao omulelo nokumblula ekeleke thange no kuikala kwao pepi kakuli,Mulena Jesu Kilesite ona ni monisa. ¹⁵Moni lika katata ngao nipakeleko ngana ngao apa nitha keo mutwese kwanuka ei inu.¹⁶Yasikuma njekale tukoñele omatangu ana tendiwa kautali,kame notumitalusetha okuwiya kwa mulena wetu Jesu Kilesite. ¹⁷Mbana fuyawethi kutunda kwa iwayevmu litwaa na lii no liamba ngao, 'Oyu Mwana walibanda Katekwe oyu niapela yonene kame na musepa yonene. ¹⁸Oemwa notu liyuba elyo lii otuli naye pa lilundu no kukena.¹⁹Tukwite sepo thikulu muinu namba oma polofita.Mbomu tenda siwana apa mutwala ko ngana kabakeñisa kuli yakufeka wendi lambi thakutumbuka mulififi ousiku oshe kutwala liiwa lisila mane naliseli liiwa mumichima thetu. ²⁰Nasaela mulimuke ngao nje munu otesa kotalusa esipolofita sili mu mañolo. ²¹Kabakeñisa ngao yoshe eina polofitiwa koitunda mukanwa kamunu yonga, kono neli kasusuetho tha Mepo Ethikenu anu apa amba mulithina la Mulimu ka Mepo Thikenu.

2

¹Oma polofita no maluthi no wiya kwanu,na maluti no maluthi nao kame mba wiya okwenu. Mba leta mai kumukunda nokushandaula anu, mane mbakana na Mulimu oyu naa bupa nakualeta pano pashi. Mane mba leta mafapano makulu yonene mukachi koo. ²Angi mbanwela emikwa thoo no litoo(uhule) mane ethila no niti mbothinyefulwa. ³Kabakeñisa emikwa thoo no kuku kumusa mbami yaulula na manthwi wo o nokufosahala. Okunyathiwa koo kwatunda kule kame okusinyima koo kwaikala pepi.⁴Kabakeñisa ngao Mulimu neli kapakela a mañeloi natenda sibi. Kono nolayela ngao mwa mange na mawenge nakwa paka mulikina no lififi kutatela eliwa no katulo. ⁵omabuka omachili noutokwa no gelike amba ngao, "Mwaswanela kupiwa mulikina no lififi kutatela eliwa no katulo. Mane neli kabulama na mai nokale mulifasi. Kono mane noyoyisa Nowa, o mulumeli mukuli,mane nakwa atanu a twiili petho nako Mulimu naleta omuntha ungi mu lifasi. Ku wiya kuipa eitakwa. ⁶Mane Mulimu no tumbeka tolopo tha sondoma na ngomola na mulilo mane nakusinya,monyiko

atamba kutumbekela naetha libi bene ngeyo.⁷Noyoyisa Lota oyu no nyandisiwa kwano mikwa nou ule.⁸Oya mulume no mulumeli no wabiwanga no aetha libi liiwa na liiwa no swasiwa ku mikwatho no kufosahala na no sibi.⁹Mulimu halimuka noku yoyisetha halumeli mane nomu noku kwatela aetha libi eliiwa no katulo.¹⁰Ethi mikwa thaswanela kwaya akwite etakatho no kwenda no kwenda naetha libi. Aetha libi na no mikwa thinyangunu kayubanga ñeke pakutenda alumeli onyangunu.¹¹Omañeloi akwite maata makulu yonene,kono katwese kuleta katulo thaka nyatho koo papila Mulimu.¹²Kono aanu,afeke wendi iyamana no mbula ngana mbana bupelwa yonga kuswasiwa nausinyi. Kalimuka outokwa mwanu atukananga mane aisinyi mboi sinyiwa.¹³Monyandisiwa kabakeñisa kutendanga unyangunu. Anahana nga kuikala siwana muinonga kuli siwana. Akwata mambwandanga no unyangunu na sibi. Hanyakalalwisa ka mikwa thoo nounyangunu mane apepa noye. Mane atoloki achili kamba añoli atalusa ngao, "Akukola emikwa thoo nounyangunu mane shekasheka noye nakuku monisa lilato likulu yonene."¹⁴Omeo oo anombu uhule, katwesa kusiala kusibi muutali oo atwesa kuisana kuyaulula aa no kulelupa emichima,emichima thikwite utali waku saela sifumu kanahana hasikuto.¹⁵Ana yembuluka kusiya ethila no ngana nakutha munthila nokufosahala kukoñela enthila tha Balami omwana Bosori. Oyu nowapela okusebethela omali nounyangunu.¹⁶Keo osiululiwa mumafosisa aae. Ombii nombula kwaamba keo amba muliii no munu na kuimeka omafosisa no mupolofita.¹⁷Aalume afeka wendi masima nombula meyu nambundu nokwendisiwa kuñuli. Ousiku noka sindwe una tatele.¹⁸Ambaula ya maluthi,uhata,lishano. Asusuetha anu mumi kaelo no takatho no nyama. Asusuetha anu kukupangula kwaanu no kupila namafosisa.¹⁹Asepisa anu kulukuha kono isala ao ofene apika nou lyange lino. Kakuli munu apiluka mupika kuinu yoshe ei imukoma.²⁰Haibandi anatwese kupichuka oumutenda silya no mulitunga kutha nathibo tha Mulena na muyoyisi wetu Jesu Kilesite kono kame anathi ngeliwamo naku lukuliwa,Omuikaelo wo nomafeleletho unepi kupita ounopili.²¹Mono kuswanela kuikala siana okoo ngao kana limuka omuikaelo no kuluka, kupite ngao alimuke kono kame nakupiluka kutunda munthila no puluso no kukena koo.²²Ethinguli tha niti koo;" Mbwa akuthika kukalya kulya ei ana shanja,nangulube oyu nakushia akuthikanga kame mamanelowa."

3

¹Alatiwa, eli e lin'olo lyo wili ina min'olele, mu wili woo a mi kengeliwa mu maikuto enu a makenu.²Keo ngao mu kengeele a mai na ambiwa ku manyima na apolofita akenu na taelo tha Mulena na Muyoyithi wetu no ipiwa kupitela mwa apositola.³Olimuke ethi weli, ngao anyefuli mwawiya mu maiwa no mamaneeno.⁴Mwa nyefula na kutha potho ku tha muku thaela koo. Mwa amba, "Kupi ko thili e sepišo no kuuka kwaye? Kutunda apa na feela a lwetu, e inu yoshe ishili mu mweya, kukala ku makalelo no ku umba."⁵Mu matalu a ku yoyngwitha ngao mu nako tho kale mulii lya Mulimu a mawilu na pashi no iwiya kwi kalako kutunda mu meyu na mu meyu.⁶Kupiteela mo elitunga lyo thiya nako no lithinyiwa, ku thamithiwa mu meyu.⁷Mu lii limweya a mawilu na litunga ina bulukeliwa mulilo, ina bulukeliwa e liwa lyo katulo na thinyeo tho ao nombula u mulimu.⁸Ko thina picuka e temuho thenu, alatiwa, ngao liwa limweya kwa Mulena endi ilimo ilikiti, na ilimo thikiti endi liwa limweya.⁹Mulena ka enda na ku lieitha kutha mu mathepitho aye, endi a mu akengeela amweya ngao kuliyea. muthibaka, ona ngu muchima o kwenu. Ka thaela ngao o mweya o kwenu afe, kono ngao munu yoshe awane thibaka tha ku baka.¹⁰Shiwangeyo, e liiwa lya Mulena mo liwiya endi mbuyi: A mawilu mwapwa na muyoyo ukulu. Einu mo inyangumuka mu ungu wo mulilo na litunga na misebethi thoshe mo thiwiya pa patelo.¹¹Shinani einu yoshe moithinyiwa mwethi nthila, mwa lukanela kwi kala anu mwike? Mwa swanela ku yoya upilo ukenu na thi mulimu.¹²Kono mwa thwanela ku ku tukithetha na ku nyangupitha o kuwiya ko liwa lya Mulimu. Pa liwa lyo, a mawilu mba ku thinyiwa ku mulilo, na inu muuyi wiya ku nyengumuka ku kuinva kukulu.¹³Kono kutha na thepišo thaye twa tatelela a mawilu mapya na kaye kapyi, omu oku luka ku waniwa.¹⁴Pangeyo, alutiwa, shina omu mutateela einu, mutende moshe o mu mutwethela ngao mu waniwe nje litopeka na nyatho potho thaye, mu kotho.¹⁵Kame, mu nyakithithe a kungwa a muchima kwa Mulena wetu kupiluka ku yoyithiwa, wendini mukwetu Paulusi no mi n'olela kutha mungana na piwa.¹⁶Paulusi aambaula paye inu mu man'olo aye oshe, o mo muli imweya eikalu ku iyubithitha a ipetitha ei inu, shina omu atendela na ku man'olo ma mamweya, mu thinyeo thoo.¹⁷Mungeyo, alatiwa, shina o mu munalimukele eyi inu ko kushili nako, mu ku thilelethe ngao ko muna yembululiwa na mbango tha anu no mbula mulao ngao mu yawe o ku thepaala kwenu.¹⁸Kono mukule muthishemo na thibo tha Mulena na Muyoyithi Jesu Kelesite. Tumbo thikale okwaye ku tunda pano kutwala ku nako tho mbulo kupwa. Amen.

1 John

¹Etho no thi tunda kumatatekelo-etho tuna yubu,ethi tunamono na meo etu, ethi tuna topeelee naku thikwata na makaa etu-kutha na lii lyo moyo.²Kame,omoyo mono ulimukithiwa,tuna umono na ku upakela.Twami ambela o moyo no kwapwa,ouno wikala na Tate,nou una limukithiwa okwetu.³Ethi tunamono naku yuba twa mi tonweela namwe,ngao namwe mukwate kopano netu. Kopano thetu thekala kwa Tate na ku mwanaye,Jesu Kelesite.⁴Kame,twa miñolela einu ngao oku wapela kwetu ku kwane.⁵Elilyo liñutha tuna yubu okwae na ku mi tonweela; Mulimu litheli,mi omwaye shamba kwatanga komwe kala milema.⁶Kumona twa amba ngao tu kwite kopano naye na kwenda mi milena twa onga mi tu thebelitha ethikuma kao.⁷Kono kuno natwenda mu litheli wendi oye oli mulitheli,tu kwite kopano kumweya no mweya,na unyinga wa Jesu omwanaye wato kusha ku ibi yoshe.⁸Kumona tuamba ngao kotu kwite thibi,twa kuonga na thikuma kothilimo omwetu kao.⁹Kumona tuna kwambele eibi yetu,wa ku thepaala na kuluka kutu thwalela eibi yetu na

ku tu kanitha ku tutunditha ku yoshe yo mbula kukena.¹⁰ Kumona mwamba ngao kotwa shitenda thibi kao, twa mutenda ngao apiluke wa maluthi, na lii lyae koli limwetu kao.

2

¹Aikana a nyonyo nami ñolele einu ngao komunatenda thibi. Kono kumono tenda thibi, tukwite muimaeni kwa Tate, Jesu Kelesite, oyu no ku luka. ²Oye tho thitabelo tho ibi yetu, ka otwe tofochi kau, kono nano pano pashi oshe. ³Twa limuka ngao tunei ku mulimuka, haiba twa buluka e milao thaye. ⁴Oyu oamba ngao, "Na limuka Mulimu" kono ka buluka emilao thaye wa maluthi, na thikuma kothilimo omwae kao. ⁵Kono yoshe obuluka elii lyaye, Omwaye ethikuma oku wapela kwa Mulimu kuna pataala. Kono ethi twa limuka ngao tuli omwae; ⁶Yoshe oamba ngao kwa Mulimu kwali alukanela kwenda omu na endela. ⁷Alatiwa, koni miñolela mulao upya kao, kono mulao wakale owo nomwikala nao kutunda ku matatekelo. Omulao no kale onyio elii muna yubu. ⁸Na ngeyo na mi ñolela mulao upya okwenu, ouli thikuma kwa Kelesite na kwenu bakeñisa milema tha pita, na litwa lyo thikuma linatateke oku munyeka. ⁹Oyu amba ngao mulithele mwali na thimba mukwae, mu milema mwali kupitela napelo. ¹⁰Oyu no ku wapela mukwae aikala mu litheli kame njeko thibaka tha ku tanuka. ¹¹Kono oyu no kuthimba mukwae mu milema mwali na kwenda mu milema; njena kulimuka no ku atha kakuli emilema thi nepaa ameo aye. ¹²Namiñolela, mwana anyonyo, kakuli eibi yenu ina thwaleliwa bakeñitha lithina lyae. ¹³Nami ñolela, omwe mwa Tate, bakeñisa kulimuka oyu no matatekelo, namiñolela, omwe mwa mikulwani, kakuli munakomo omunyanguny. Nami ñolela, mwaana anyonyo, kakuli mwa limuka Tate. ¹⁴Nami ñolela ome, mwa Tate, kakuli mwa limuka oyu nokutunda kumatatekelo. Na mi ñolela omwe mwa mikulwani, kakuli mukwite maata, na lii lya Mulimu lili mwenu muna komo omunyanguny; ¹⁵Kamuna wapela elitunga na inu yo litunga. Endi omweya a wapela elitunga, oku wapela kwa Tate ko kulimwaye kao. ¹⁶Kakuli yoshe ili pano pashi-amatakatho no nyama, amatakatho nomumeo, na upilo no ku kuumutha-kaitunda kwa Tate kao kono ya pana pashi. ¹⁷Elitunga na matakatho alyo ya yunda. Kono oyu tenda okuthaela kwa Mulimu mwa ikaleela. ¹⁸Mwana anyonyo, hora thamamaneno ethi shina omu mu nayubele, ngao antikilesite awiya, ngeno amaanti kilesite anga aneyi kono ethi twa limuka ngao a hora thoma maneeno. ¹⁹Mwanatundu okwetu, kono akana kwetu, kao. Kakuli nga akuno kwetu nga ana thiala netu. Kono apa anathi panthe, kwa monaalitha ngao katunda okwetu kao. ²⁰Kono mwe muna wethiwa kutunda koyo no Kukena, na mwe mukwite thibo. ²¹Koni shemwa ku miñolela ngao komu limuka ethikuma, kono bakeñitha ku thilimuka ka me njeko ya makuli itunda mu thikuma. ²²Oyu no makuli ani kandi kayu yaya ngao Jesu ka Kelesite kao? Oyu munu yonyio antichrist, kakuli ayaya Tate na Mwana. ²³Njeko oyu yaya Mwana okwite Tate. Oyu yoshe opaka ya Mwana oyo yo kwite na Tate. ²⁴Endi owe, Oteneke eyu na yuba kutunda ku matatekelo ikale amoye. Endi ethi anayubu kutunda ku matatekelo thili moye, nawe moikala mu Mwana na Tate. ²⁵Ethi tho thepitho na tupa moyo wa mbula kupwa. ²⁶Ina mi ñolele einu bakeñithao atwetha ku mi yembuula. ²⁷Endi omwe, oku wethiwa no mu tambula kutunda okwae kwi kalele omwenu kame ko mu thaela wa ku mi funditha kao. Kono wendini oku wethiwa kwaye anoku mi letela einu yoshe kame ya thikuma, ka ya makuli, kame endi omu kuna mi fundithethe, mu ikale okwae. ²⁸Ngeno, mwana anyonyo, mwikale okwae ngao apa amonaala mo tu kwata undume ka ku thwala potho thaye yo wiya. ²⁹Endi mwa limuka ngao wa ku luka, mwa limuka ngao yoshe otonola yo ku luka one elekiwa okwae.

3

¹Mumone mufuta mwike no lilato ana tupu Tate, ngao twi thaniwe ana Mulimu, mi thonyiko tuli tho. Pa libakeli, elitunga kolitulimuka, kakuli nolishemwa ku mulimuka. ²Alatiwa ngeno twaana Mulimu, kono kale kokwa shimonithiwa omumbo twikaela. Twa limuka ngao Kelesite apa amonaala, motu monaala wendiye, kakuli mbo tumonaala shina omwa lyele. ³Yoshe okwite ethi sepo okwaye aku kumutha shina omwalyele wa kukena. ⁴Yoshe otenda thibi atenda ketho tha kulwa mulao, kakuli thibi kulwa mulao. ⁵Mwa limuka ngao Kelesite mwana monithiwa ngao oye atendithe eibi, kame okwae njeko thibi. ⁶Njeko oyuli okwae kame otwaleela kutenda thibi no mumona kapa ku mulikuka. ⁷Mwaana anyonyo, komuna itanitha munu yoshe kumi yembulula. Oyu tenda yo ku luka wa kuluka shina Kelesite wa ku luka. ⁸Oyu tenda thibi wa diabulosi. Kakuli diabulosi notenda thibi kutunda ku matatekelo. Peli libaka omwana Mulimu no monaalithiwa, ngao ayundithe e mithebethi tha diaabulosi. ⁹Yoshe ona elekiwa kwa Mulimu ka twalela kutenda thibi kao, kakuli embuto tha Mulimu the kala okwae. Katwethe ku piteela kutenda thibi kakuli onelekiwa kwa Mulimu. ¹⁰Mwethi ana Mulimu na ana diabulosi ana monalithiwa. Yoshe nombula kutenda thokuluka kawa Mulimu kao, noy nombula kuwapela mukwaye. ¹¹Kakuli eli lyo liñutha muna yubu kutunda ku matatekelo; Tukuwapele. ¹²Kotune kala wendi Kaine, oyu no tunda ku munyanguny na kwipaa minaye. Eyi na mwipaela ike? Kakuli emithebethi thaye nyanguny etha minaye tha kuluka. ¹³Komuna komoka, mwa kwetu, kumone litunga linithimba. ¹⁴Tuna limuka ngao tuna tundu mu lifu kutha mu moyo, kakuli twa wapela akwetu. Yoshe nombula ku wapela ku lifu kwali. ¹⁵Yoshe othimba mukwae mwipai. Mwa limuka ngao njeko mwipai o kwite moyo wo mbula kupwa ulimwae. ¹⁶Pethi twalimuka kuwapela, kakuli Kelesite notula omoyo waye bakeñitha thetu. Natwe twa thwanela kutula omoyo wetu bakeñitha akwetu. ¹⁷Kono yoshe okwite oufumu wo litunga, amana mukwae muutokwa, na ku shoko muchima waye ngao kana muyubela ñeke, okuwapela kwa mucima mokwikala omwae ngepi? ¹⁸Mwa nange anyonyo, kotuna wapela mu mai kapa mu lulimi, kono muitenda na thikuma. ¹⁹Pethi tu limuka ngao tukwite thikuma, mi twa tiitha emichima thetu potho thaye. ²⁰Haiba ndi emichima thetu tha tunyatha, kame alimuka einu yoshe. ²¹Alatiwa, endi emichima thetu kuthi tunyatha kao, tukwite thepo potho tha Mulimu. ²²Thoshe tulomba motupiwa okwaye, kakuli twa buluka emilao thaye naku tenda einu imu wapelitha potho thaye. ²³Ou wa mulao; ngao tulumele mu lithina lya Mwana Jesu Kelesite na ku kuwapela omukwae ku mukwae, shina omuana tupele ou mulao. ²⁴Oyu

no ku buluka emilao tha,Mulimu aikala kwa Mulimu,na Mulimu aikala okwaye. Pethi twalimuka ngao aikala okwetu,ka Moya oyu na tupa.

4

¹Alatiwa,komuna lumela e mepo thoshe mungeyo,mutatube emepo thoshe mu mone endi tha tunda kwa Mulimu,kakuli apolofita no makuli angi ana kwasanya mu litunga. ²Pethi mo mu limuka oMepo tha Mulimu-emepo thoshe thi amba ngao Jesu Kelesite onei munyama atunda kwa Mulimu, ³na mepo thoshe ethikana kutoloka ngao tho antikelesite,oyu muna yubu ngao awiya,na ngeno olikale mulitunga.⁴Omwe mwa ana,mwa tunda kwa Mulimu,muna akomo,kakuli oyuli omwenu mukulu kupita oyuli mu litunga. ⁵Ao atunda mulitunga,na litunga lya atethetha. ⁶Otwe twa tunda kwa Mulimu. Yoshe limuka Mulimu alutethetha. Oyu kana kutunda kwa Mulimu njena kututethetha. Pethi twa limuka omepo tho thikuma na mepo tho mafothitha.⁷Alatiwa,tuwapele omweya kwoo mwapa kakuli kuwapela kwa tunda kwa Mulimu. na yoshe oyu no kuwapela a elekiwa kwa Mulimu na ku limuka Mulimu. ⁸Omunu nombula kuwapela ka limuka Mulimu kao,kakuli Mulimu kuwapela.⁹Bakeñithe okuwapela kwa Mulimu noku monithiwa okwetu,ngao Mulimu notuma o Mwanaye yofochi mu litunga ngao otwe tuyoye bakeñithaye. ¹⁰Omu okuwapela,ka ngao otwe two wapela Mulimu,kono ye no tuwapela,ngao mutuma Mwanaye kuwiya kutulukula kuibi yetu.¹¹Alatiwa haiba Mulimu notu wapela enene, natwe tuku wapele. ¹²Njeko oyu nomona Mulimu.Kuna tuna kuwapele,Mulimu mwekala netu,na ku wapela kwaye no ku patelaala okwetu. ¹³Pethi twa limuka ngao tune kala naye naye okwetu,kakuli ona tupa kalulo tha Mepo thaye. ¹⁴Kame tuna mono naku paka ngao Tate ona tumu Mwana ngao aikale o muyoyithi no litunga. ¹⁵Yoshe paka ngao Jesu yo Mwana Mulimu,Mulimu mwekala okwaye naye kwa Mulimu. ¹⁶Kame, tuna limuka na kulumela oku wapela oko akwite Mulimu okwetu,Mulimu ku wapela,no yu oikala mo ku kuwapela aikala kwa Mulimu,na Mulimu okwaye.¹⁷Bakeñisa ei,oku kuwapela kuna petaala okwetu,ngao twikale na thepo mu liiwa lyo katulo,kakuli shina omu aleye,nangeyo motulyele mu litunga. ¹⁸Njeko lyowa mu kuwapela. Musibaka,kuwapela kwa ku petaala kwa yomba elyowa,kakuli lyowa lya endeela na katulo. Kono oyu no kwiypa kashipangiwa wa ku pilaa la mu kuwapela kao.¹⁹Twa wapela kakuli Mulimu yono tuwapela weli. ²⁰Yoshe oamba ngao, "Na wapela Mulimu" kono a thimba mukwae,wa maluthi. Kakuli oyu no thimba mukwae,oyu atwetha kumona,njeko wapela Mulimu,oyu anakana kumona. ²¹Kame ou omulao tukwite kutundo kwae; Yoshe owapela Mulimu aswanela naku kuwapela owaye omukwaye.

5

¹Yoshe oyu itana ngao Jesu yo Kelesite mwa elekiwa kwa Mulimu,noyu yoshe wa wapela tate wa wapela na mwana oyu aeleka. ²Omu motu limukela ngao twa wapela aana Mulimu;apa tu wapela Mulimu na ku yuba emilao thaye . ³Oku ko ku wapela Mulimu;ngao tu buluke emilao thaye kame ka thilemu kao.⁴Yoshe oelekiwa kwa Mulimu akoma elitunga. Oku kokumo kuna komo, elitunga, etumelo thetu. ⁵Kandi ani oyu na komo elitunga? Oyu na lumele ngao Jesu Kelesite yo Mwana Mulimu.⁶Oyu yonyio no wiya na meyu na unyinga; Jesu Kelesite. Ka mona wiya na meyu ambu kao,kono na meyu na unyinga. O Mepo yonyio apa oupaki,kakuli eMepo yo thikuma. ⁷Kakuli yaatu eipaka. ⁸Mepo,a a meyu na unyinga. Eyi yaatu ili muku kutanetha.⁹Endi twa tambula oupaki wa anu,oupaki wa Mulimu unene. Kakuli ou wo upaki wa Mulimu,ou na pakela Mwanaye. ¹⁰Yoshe oitana kwa Kwa Mwana Mulimu okwite upaki kwae. Yoshe no ku kana ku lumela kwa Mulimu ona mutende ngao apiluke wa makuli, kakuli ona shemwa kulumela oupaki Mulimu anapu ku amana na Mwanaye.¹¹Na upaki ou; Mulimu notupa moyo wa mbula kupwa,nou moyo mwa Mwanaye mouli. ¹²Oyu kwite Mwana okwite moyo. Oyu kana ku kwata Mwana Mulimu ka kwite moyo wa mbula kupwa.¹³Ina miñolele einu ngao mulimuke ngao mukwite moyo wambula kupwa-kuomwe mulumela mu lithina lya Mwana Mulimu. ¹⁴Kame,ethi tho sepo tukwite potho thaye,ngao kumona tuna lombo thoshe kutha mu ku thaela kwae,atuyuba. ¹⁵Kame,endi twa limuka ngao,atuyuba-thoshe tumu lomba twa limuka ngao tukwite thoshe tu na mu lombo.¹⁶Yoshe omona mukwae otenda thibi thombula kutwala ku lifu,aswanela ku lapela, keo ulucimu mwa mupa moyo. Na toloka ao eibi yoo koitwala ku lifu kao. Kothili thibi twala ku lifu. Koni amba ngao a lukanela ku thi lapeleletho. ¹⁷Yombula kuluka yoshe thibi,kono kothili thibi nombula ku leta lifu.¹⁸Twa limuka ngao yoshe no kwelekiwa kwa Mulimu katenda thibi. Kono oyu no elekiwa kwa Mulimu abulukiwa mu thileletho,noyu munyangunyu njena kutwetha ku olofatha. ¹⁹Twa limuka ngao twa tunda kwa Mulimu,na kulimuka ngao elitunga lyoshe lya lala mu maata a oyu no sibi. ²⁰Kono twa limuka ngao o Mwana Mulimu ona wiya na ku tupa kuyubithitha ngao angu tu mulimuke oyuli thikuma. Kame tuli okwaye oyuli thikuma,mwa Mwana ye Jesu Kelesite. Oyu yo Mulimu wothikuma na moyo no mbula kupwa. ²¹Mwaana anyonyo,mukubuluke ku milimu thoku panga.

2 John

¹ ¹Kutunda ku mukulu no keleke kutha kumufumaali muketwa na amaye,awo ina wapele muthikuma-kame kome nofochi kau,kono na kwao a nalimuka e thikuma- ²bakeñitha thikuma ethi luli natho kame mothi kala enako thoshe. ³Thishemo,mukekechima na kotho mo ikala netu kutunda kwa Mulimu o Tate na kwa Jesu Kelesite,Omwana Tate,mu thikuma na ku wapela.⁴Ina taba enene ngao ina wana amweya aanoye aenda muthikuma,wendi omu tuna tambula ou mulao kutunda kwa Tate. ⁵Ngeno na kulomba, mufumaali-ka wendi na ku ñolela mulao upya,kono ou twikala nao kutunda ku matatekelo-ngao tu ku wapele. ⁶Oku kuwapela, ngao twa lukanela kwenda mu milao thaye. Ou mulao,shino mu yubela kutunda ku matatekelo,ngao mwa swanela ku enda mo.⁷Kakuli angi amangulungwa a nengene mu litunga,

kame ka paka ngao Jesu Kelesite no wiya munyama. Oyu yo bo maluthi na antikilesite.⁸ Mukutokomele, ngao ko mu nayawa einu to sebelethe, kono ngao ngo tu wane o muputho wo ku kwaneena.⁹ Oyu yoshe opitela potho na ku kana kwikala mututo tha Kelesite ka kwite Mulimu kao. Oyu oikala mututo, oyo oli mwiili kwa Tate na Mwana.¹⁰ Haiba yoshe owiya okwenu na kulwa kuleta ethi tuto, ko muna mwamweela mu nthuwo thenu na kumu yoyangitha nje.¹¹ Kakuli oyu ombaula okumu yoyangitha okwaye akutapela naye mi mithebethi thaye tho kwiipa.¹² Nikwite ingi no ku miñolela, kono ko ni lakatha ku imi ñolela napepa na yenge, Omo kulyele, tosepa kwiya okwenu na kwiya kwa ambaula nenu pa lupala na lupala, ngao etabo thetu thi kwaneene.¹³ Aana mufumaali muketwa na mukoye akuyoyangitha.

3 John

1

¹Ome no mukulu kwa Gausi, oyu oneina wapele mu thikuma. ²Mulatiwa, Na lapela ngao yoshe yende thiwana kenu na kwikala mu ku keta, wendi amu ina ku ketele omoyo woye. ³No ni nyakalala enene apa na wiya akwetu na kwiya kupa upaki bakeñitha thikuma thenu endi omu mwendela mu thikuma. ⁴Koni kwite nyakalalo tho ku piteela pakao, ku yuba ngao anange anyonyo aenda mu thikuma. ⁵Mulatiwa, mu thebelithe usapaali nako thoshe muthebelethe akwetu na angenda. ⁶anatoloka oupaki no kuwapela kwanu potho no keleke. Mwatenda thiwana kwa fundula mu mwendo woo, mu mumonaalelo wa ku lukanela kwa Mulimu, ⁷Kakuli neli pa libaka lya lithina ponyio natha panthe, njeko ethi na shimba kutunda kwa Amalichaba. ⁸Mungeyo twa swanela kwa amweela ano nofuta ou ngao ngo twikale abeleki noo mu thikuma. ⁹Nañola thimweya kwa kopano, kono kwa Diotrefi, no ku wapela kupiluka wo matatekelo okwoo, kashitu amweela kao. ¹⁰Keo kumana niwiya, moni ya niya kupa mamela kumuthebethi atenda, mu maluthi ku tumangeela na mai akwipa. Hendi panyonyo apo, kakukana kwa mweela akwetu aye, kono na kwindeka ao athinga kwaamwela na kwa chitha chitha mu keleke. ¹¹Mulatiwa, kona shengwena o unyangunyu kono ouwa. Ongu tenda ouwa, wa Mulimu outendiwei yo kwipa ka shinona Mulimu kao. ¹²Demtriusi no amweela oupaki uwa kutunda kwa anu oshe napa thikuma shemwa. Natwe twa mupaka, na mwe mwa limuka ngao oupaki wetu wa thikuma. ¹³Ina kwata ingi ya ku miñolela kono konithaela kumi ñolela na thiñolitho na yenge. ¹⁴Kono nathaela ku mimona wangu na kwiya kwaambala lupala na lupala. ¹⁵Kotho thikale nenu. Alatiwa akuyoyangitha. Oyoyangithe aalatiwa okopa thina.

Jude

1

¹Jude, mutanga Jesu Kelesite muninaa a Jakobo, kwao anethaniwa, alatiwa a Mulimu Tate, aana bulukelwe Jesu Kelesite; ²Thishano na kotho na kuwapela i ekethee okwenu. ³Alatiwa, apa no ni etheka moshe kumiñolela bakeñitha kuyoyithiwa ketu tuli pamweya. No ni mi ñolela ku mi lemutha kulwala muku sephala etumelo etho no thi piwa kale kwa alumeli a aKenu a Mulimu kamweya. ⁴Kakuli kwali alume ana pichikele mukachi kenu kwambula kumoniwa. Aa alume ao na vaka nyethiwa ekatulo na mulandu woo. Kaali mu ulapeli kao ana pilula na thishemo tha Mulimu wetu kuthi twala mu uule, na ku latula o mwolyetu na Mulena wetu yo fochi, Jesu Kelesite. ⁵Pano na thinga kumi anukitha- shiwa ngao no muthi limuka nako thimweya ngao Mulena no ngao Mulena no yuyitha, anu kuatunditha mu litunga lya. Egepita, kono mu manyima no yunditha anakana ku lumela. ⁶Kame, mañeloi na kwanga ku buluka eibaka, yoo no itulo, kono a siya eibaka yoo yo kwikala-Mulimu anaapaka mu makulo ambula kupwa, mu milena shemwa, atatele e liiwa no katulo. ⁷Endini Sodoma na Gomorrah na muleneñi no thi thinguluka nakupela ku, ulena, mikwa no mbula ku kuteka. Thina piluka tha ku moenapo kwao ali mu manyando no koto tho mulilo wo kwapwa. ⁸Kame munthila thimweya, aa mukulota koo apethapetha olutu loo. Ashwaulao ulena na ku nyefula aakenu. ⁹Kandi na mikaele omukulu no mañeloi, apa na ku kanitha na diabulosi na ku thaela olutu lwa Mushe, no shemwa kuvmuatula na ku munyefula. ¹⁰Kono aanu a nyefula yoshe ana kana kuyubithitha nei ayubithitha ngao yataho, wendi nei ilimukiwa na ku iyamana yombula kuafeela thiwana, ei yo inu ya ku thinya nayo. ¹¹Umai woo! kakuli mwana ende munthila tha Kaine na ku tupwikela mu mofothitha a Dalami okuthaela ufumu; Ana yundu mu kwalukela kwa Kora. ¹²Aanu itothi mu mi kiti thenu tho kuwapela, akina nenu nje na shemwa-a lithana oku kwikutitha ofochi. Amabui nombula mvula aapepuliwa ku mepo, itondo ya mupepo, nje iuyanuyakufa twiili, ina tumuniwa. ¹³Mañasha ana fukuka o muliwate, aleta o lufuthi lo lishamwa lyo; matungwethi aayambaela, ana bulukelwe e milena thombula kupwa. ¹⁴Enoke, wo u 7 kutunda kwa Adama, no apolofitela ngao, "Topee! Mulena awiya na lule lwa mañeloi aye akenu. ¹⁵Awiya kupaka katulo pa anu oshe awiya ku kolwitha oshe anyefuli bakeñitha misebethi, thoo ana tende mu nthila tho unyefuli, na mai oshe no ungu ao aanyefuli aethalibi, anaamba ku mulwitha. ¹⁶Aa amutongi, aka lipelaelo, ku koñeela amatakatho oo amanyangunyu. E milomo thoo tha amba na ku ku kumutha, a lumbaetha anu ngao aape tha kwaapa. ¹⁷Kono mwe, alatiwa mu kengeele amai na amba a apositola a Jesu Kelesite. ¹⁸Mona miambela, "Mu nako tho mamaneeno mokuwiya ashendemekeli noku koñeela amatakatho oo no unyefuli." ¹⁹Onyio a aleta, ku kutapatapa, a litunga kame ka kwite mepo kao. ²⁰Kono mwe, alatiwa mukumbe thiwana mu tumelo Thikenu, na ku lapela mu Mepo Thikenu. ²¹Mu ku buluke mu, kuwapela kwa Mulimu, na ku tsteela e thishemo tha Mleni wetu Jesu Kilesite ethi ni letela moyo wo mbula kupwa. ²²Mu kwate thishemo kwao no ku kanana. ²³Mu yoyithe akwenu mu ku ayokola mu mulilo. Ku amweya mukwate thishemo na lyowa. Mu thimbe shiwango ethiapalo thina thilafala na nyama. ²⁴Ngeno koyu twetha ku mubuluka kutunda ku ku tanuka na ku leta ngao mu inane potho thaye tho

kwetha kwa mbula nyatho na tabo thikulu,²⁵Kwa Mulimu yo fochi muyoyithi wetu Jesu Kelesite Mulena wetu,kwikala kanya,ulena,maata na ku butha,potho tha nako thoshe,pelo,na kuya kuile. Amen.

Revelation

1

¹Ethi sinolo tha Jesu Kilesite ethi Mulimu na mupa kumonisa apikae itamba kutenda. Mwana ilimukisa mukuitema elingeloi lyae ku mupika wae Joani. ²Joani nopaka yo lii lya Mulimu na upaki wa Jesu Kilesite,einu yoshe ei na mona. ³Wafuyawethi oyu bala na kutisa ou upolofita naa atethetha ku mai nou upolofita na kukoñela ei ina ñoliwa mo, kakuli enako thili pepi. ⁴Joani,kuma keleke mutanu na meeli ali mu Asia;Aga sishemo sa ikala noye na sishemo situnda koyo liko,noyu noikalako,noyu wiya,na kutunda ku mepo mutanu na thiili ethili pa lubona, ⁵na kutunda kwa Jesu Kilesite,o paki no kusepaala,omweli kutunda kwaa nokufa,na mubusi no abusi no litunga. Koyo omweya oyu na tuwapela no tumanguna ku sibi setu na unyinga waye- ⁶ona tutende mubuso,aprisita a Mulimu na Tate-okwae kwikale kanya na maata kame na kame Amen.⁷Omone,awiya na mabui; a meo oshe mwa mumona,kuwaneka na a na muyaa. Emishobo tho litunga mbo thilili mulibaka lyae. ⁸"Ome no Matatekelo na Mamaneno; kwamba Mulena Mulimu, "omweya oyu liko,noyu noikalako,noyubmo wiya,oyu namaata oshe."⁹Ome no Joane-O mukulwenu noyu omweya,okutapela nenu mu manyando na mubuso na kapinda kokwa teneka angu ethili mwa Jesu-mono nikala musioli sa Patimosi mulibaka lyo lii lya Mulimu na upaki wa Jesu. ¹⁰Mononi kala mumepe muliwa lya Mulena,Keo niyuba munyima thange lii lya ku kataluka ina tolompita. ¹¹Mono lyamba, "Oñole ei mona mubuka,na kuituma ku makeleke mutanu na meeli-kwa Ephesus, kwa Smyr na,kwa Pergamum,kwa Thyira,kwa Sardis,kwa Philadelphia na kwa Laudecia."¹²Keo ni piluka kumona ngao lii lya ni ali lyamba okwange,kame apa ni piluka keo nimona pakwikala malambi a gauda mutanu na meeli. ¹³Pakaci noapa no kupaka malambi mono kwikala wa kukufeka mwana munu,ona kumanga siapa sile sikuma kumaulu na likanda lwa gauda lu na thinguluka omwilii waye.¹⁴Omu mutwi na uki thaye mono kena shina wanda ukenu-shina litwaa-kame omeo aye shina lulimi lwa mulilo. ¹⁵A maulu akufeka shi bronthe, shina bronthe tha kutumbekiwa mu mulilo wakwimva enene,kame elii lyae lya kufeka meyu mangi akusika. ¹⁶Mwa kwata matungwethi mutanu na meeli mulikaa no silyo, na mukwale mulikaa no silyo,na mukwale wakutwa noku monoupana mukanwa kaye.Olupala lwa kwesa shina liiwa lya mushinonga.¹⁷Apa noni mumona,keo ni nguwela kumaulu ayashina munu wakufa. Keo opaka elikaa lyae no silyo opange, "na kwamba ngao kone yapa,Ome no matelekelo na mamaneno ¹⁸no mweya oyu no kuyoya. Mono nifa,kono otopele,na yoya kutwalela ikama nikwite akii no lifu na mbumbo.¹⁹Keo oñole ei namono,eyapelo,neipelo ishimba sibaka munyima nei. ²⁰Kono etaluso thina olekiwa tho matungwethi mutanu na meeli ona mona mulikaa lyange no silyo, apa no kwikala malambi mutanu na meeli; Amatungwethi mutanu na meeli mañeloi no makeleke kame apa nokuikala malambi mutanu na meeli,makeleke mutanu na meeli."

2

¹Ku liñeloi lyo Keleke thiili mu Ephesus oñole; "Amai oyu ona kwatele amatungwethi mutanu na meeli mulikaa lyae no silyo kame oyu enda enda mukaci no apa mokupaka malambi mutanu na meeli no gauda. ²Nalimuka eitenda yoye,kutiya koye mutenda,kame akapinda nokwa teneka wangu,kame ngao kotwesa kupepanga naa no unyangunyu,kono ona liki aa akwisana apositola kono ka onyiko,kono awana ngao amaluthi.³Ona kwatele na pindamena kaye lithina lyange,kame kowa shikwanga kao. ⁴Kono na kulwisa elibaka kakuli ana teneke elilato lyoye no malangetha. ⁵Oanuke omu nangu.Obake na kutenda ei no tendanga weli. Ndi kobaka,Muniwiya okoye na kutundisa a mikalo no lampi musibaka satho.⁶Kono wa kwata ei; wa thimba eitenda no Nicolaitans, eina thimbi name. ⁷Muteneke oyu no matwi,ayube esi mepo thi amba kuma Keleke.Koyu koma monipa etukelo tho kulya kusitondio no upilo,esii mu Paradisi tha Mulimu."⁸Ku liñeloi lya Keleke tha Smyrna oñole; Amai oyu no matangetha na mamaneno,oyu no nafa na kuyoya kame; ⁹"Nalimuka oku nyanda koye nanjebwe,kono ona fumu. Nalimuka na kapopo kaa kutoya ngao Majuda,kono ka onyiko a Sinagoge tha Satani.¹⁰Kona iyapa eitamba kupitamo.Omone diyabulothi atamba kunake amweya enu mutolongo ngao mulikiwe,kame momunyanda maiwa likumi. Osepahale kutwala ku lifu, kame munikupa mushukwe wa upilo. ¹¹Muteneke oyu kwite matwi, ayube esi mepo thiamba kumakeleke. Oyu koma oshimwa kwi paiwa mu lifu no wiili."¹²Ku liñeloi lyo Keleke tha Pergamum oñole; Omai oyu kwite mukwale wo kutwa noku noku; ¹³Inalimuka oku wekala,oko kwekala olubona lwa Satani. Kono ana ongotha ku lithina lyange. Inalimuka ngao noshimwa kukana etumelo thoye okwange, shiwango mumaiwa, Antipas opaki ange,oyu no kusepaala;oyo noipaiwa mukaci kenu,oko kwekala Satani.¹⁴Kono ni kwite inu inyonyo nikulwisetha; Mwakwata amweya ana kwatela kututo tha Balaam,oyu no luta Balak kuyumbela kuthikela kwana Isilaele ngao alye eilya ana paele maswaso kame atende uhule. ¹⁵Muku kufeka mukwite aa ana kwatele etuto tha Nicolitans. ¹⁶Obake,ndikobaka,moniwaiya wangu okoye, na ku tateka ita ya kwa lwisa na mikwale wo mukanwa kange. ¹⁷Muteneke oyu kwite matwi, ayube esi mepo thi amba kuma Keleke kwa akoma,mbo monipa liiwe likenu na lithina li[pya linañoliwa pa liie,lithina eli njeko omweya atesa kulilimuka keti oyu analitambula."¹⁸Ku liñeloi lya keleke tha Thyatira oñole; Aa mai Omwana Mulimu, no meoshina malimi amulilo na maulushina bronthe thi nakenisiwa; Nalimuka eitende yoye; elilato lyoye natumelo na tuso na kapinda nokukwatela koye. Ina limuka esi natende pano ngao ya pita ei no tenda weli. ¹⁹Nalimuka eitende yoye; elilato lyoye natumelo na tuso na kapinda nokukwatela koye. Ina limuka esi natende pano ngao ya ei notenda weli.²⁰Kono ni kwite esi ni kulwisetha. Onaleteke oyu mukathi Jezebele,oyu kwisana mupolofita wa

mukathi.O matuto aye aonga apika ange ku tenda uhule na kulya ku ilya nokuku shubele maswanisa.²¹Inamupu nako tha kubaka kono kasaela kubakela ouhule waye.²²Omone! muni munakela mumu mbeta noku kolela naa atenda ehule naye mu kunyanda enene,kenti abake kuitenda yoo.²³Moni likula anaye na kwepaa,kame ama keleke oshe mwa limuka ngao ome ni limuka eminahano na micima. Monipa munu na munu kutha mu itenda yaye.²⁴Kono kuungi wa Thyatria,ku oshe akana kukwata ethi tulo kame nje kulimuka ike amweya aisana einu no kunofia tha Satani-okoye namba,koni paka mushimbo kame opoye.²⁵Shiwango ngryo wa swanela ku kwatisa enene kupitela ni wiya.²⁶Oyu mbo koma na ku buluka eitenda yange kupitela amamaneno. Okwae mbo ni pa maata pa matungi.²⁷Mbo abusa na mulamu wasikuwo, shina lima lya tuula mwa cholo mutumithi mithi;²⁸shina amu inatambwele kwa Tate,name kame mbo ni mupa litungwethi lyo masiku siku.²⁹Muteneke oyu kwite matwi,atethethe esi mepo tha amba ku makeleke."

3

¹"Ku ling'eloi no keleke the Sardis o n'ole: 'Omai oyu no kwata o mepo mutaanu na thi iili tha Mulimu nama tungwethi mutaanu na meeli. "Nalimuka eyu no tenda. Wakwata lithina ngao wa yoya, kono kandi onafu. ²Otone na kutitheza neii ninathiyalele shuwango itamba kufaa, kakuli ina wana ngao oitende yoye kaya shipetaala mumeo a Mulimu kao. ³Okengele, eyi no amuhela na ku yuba. Oimamele, na kubaka. Kono ndi nje nakutona, moni wiya shinani mbuyi, kame oshemwa kulimuka na hola mbo ni wiya okoye. ⁴Kono mukwite mathina manyonyo mu Sardis akwite ito nombula matopeka, kame mwa enda nange, ona kumanga muito ikenu, kakuli aswanela.⁵Oyu mbo kona mwa shimbiwa muito ikenu, kame mbo ni shemwa kutunditha e lithina lyaye mubuka tho upilo, kame moni kuitaena e lithina lyaye potho tha iwange, na potho no man'eloi aye. ⁶Oyu kwite o litwi, ayube etho Mepo thi ambela makeleke."⁷"Ku lin'eloi oku keleke no mu Philadelphia n'ole: 'Omai oyu no kukena na niti- ona kwata makii a Davida, ashokola kame njeko oyutwetha kushoka, kame ashoka njeko oyutwetha kushokola. ⁸"Nalimuka eitenda yoye. O topele, eina paka poso thoye thikwalo tho ku shokoliwaneso njeko oyu tweth kuthi shoka. Nalimuka ngao wakwata maata manyonyo, kono ona mamele olii lyange kame koshikana o lithina lyange kao.⁹O topele! Moniletela ngao awaniwa ku ma Sinagoge a Satani, akwithana ngao Majuda kono aa mbuthi - Mboni aithana nakwa fungwamitha ku makondo oye, kame mwa limuka ngao na ku wapela. ¹⁰Kakuli ona buluka o mulao wange pa nako no utata, keo name moni ku buluka mu nako no miliko, thiwiya kulika ao ali mukaye. ¹¹Na wiya wangu. Okwatithe eyo kwite ngao kokuna waniwa wa kukuyangela o mushukwe woye.¹²Oyu mbo koma moni mutenda musumo wa tempele tha Mulimu. Kame mboshemwa kutundamo, kame mo ni mun'ola lithina lya Mulimu, elithina no tolopo tha Mulimu wange (Jerusalem mupya, oyu tunda kuwilu kwa Mulimu wange), na lithina lyange lipya. ¹³Oyu kwite matwi ayube eyo Mepo thi amba ku makeleke."¹⁴"Ku lin'eloi lya ku keleke tha Laodicea no'le: 'O mai a Amen, opaki no ku sephala na niti, oyu busa yoshe yo pupo tha Mulimu. ¹⁵"Nalimuka eitenda yoye kame ngao ko inva kao kapa kuombola kao. Na kutakaletha ngao oombole kapa oinve. ¹⁶Keo, kakuli wa enyaana-ko inva kapa ku ombola kao- Nitamba kuku shanja mukanwa kange.¹⁷Kakuli waamba ngao, 'No fumu, Nenikwata ufumu ungi, kame njeko eyo niuulwa.' Kandi ko limuka ngao omai kao, ona nyanda, o mubobatana, o mukwa kufa meewo, kame waikala sheshe. ¹⁸O teethethe ku keletho thange: O hule okwange gauda no kukunitha mu mulilo ngao ofume, naito ikenu ngao okwange ngao okuye nithiwa koshe thoye ko kuna monahala, kame oule na mutondo wa meo ngao omone.¹⁹Ome na kalimela na kupa milandu ao oshe ni wapela. Keo otwaleko o ngana kame o bake. ²⁰Omone, inemana pathalo na ngongota. Haiba kwali oyu yuba elii kyange na kushokola othelo, moni ingena munthiwo thaye na kulya naye, kame naye name.²¹Oyu mbo koma moni mupa swanelo no kutomana ku lubona lwange, shina omu ina ku komela ome na kutomana ku lubona lwa Tate. ²²Oyu kwite matwi , atethethe etho Mepo thi thiamba ku makeleke.""

⁴¹Eyo apa no ipwa keo ni topela, na ku mona thelo thina shokololiwa kuwilu. Elii litangi noni yuba lyafeka wendi tolombita, lyamba ngao, "Owiye kuno moni kumonitha eyi itamba kutendaala mu manyima weli."²Apo beni keo niikala mu Mepo Thikenu, naku nimona lubona luna pakiwa kuwilu kuna tomama munu. ³Oyu no tomananga mwanafeka wendi liwe lya jasipe na Carneliani. Mono kuthinguluka n'ongolo ku lubona. E n'ongolo mwana kufeka wendi emeraluda. ⁴O lubona mono lupakiwa mukachi no mabona makumi meeli na mane, kame pa lubona mono kutoomana akulu akutha pa makumi meeli namane, ana kumanga iito ikenu, ku mwithi tho ana kumanga makuwani a gauda. ⁵Keo mu lubona kupana mweetho, namai, na mishisha tho mvula. Opotho no lubona mono kwi ikala malambi mutaanu nameeli a tumbuka, etho neli mepe mutaanu natwili ya Mulimu.⁶Potho no lubona paikala liwale lya thiiponi, wendi Kilisitale. Pakachi no lubona na ku manyonga no lubona kwa ikala ibupiwa no ku yoya iine, inoombu meo, kupotho aku manyima. ⁷E sibupiwa thitangi mono thifeka wendi ndee, tho wiili wendi namani, tho waatu mono thikwata thipolo wendi tha munu, tho une mono thifeka wendini ngonga wa kutuka. ⁸Eyi bupiwa ei yoya yoshe mone ikwata mambaba mutaanu na limweya, inombu mewe peulu na mushi. Uthiku na mushinonga njena kuteneka kuamba ngao, Mukenu, mukenu, mukenu Mulena Mulimu wo Maata oshe, oyu noikalako, noyu liko, oyu mbo wiya."⁹Apo ibupiwa no ku yoya ipa kanya, na likute, na uitumelo koyu no toomana pa lubona, oyu yoya nako thoshe. ¹⁰Akulu makumi meli na ane keo angwela pashi optho no thipula tha lubona na ku lapela oyu yoya nako thoshe. Keo atubula makuwani oo no ulena na kupaka potho no lubona, na kuamba ngao, ¹¹"Owe onyiko oswanela, o Mulena na Mulimu wetu, kupiwa kanya na likute na maata, kakuli owe onyiko no umbu e inu yoshe, mu ku wapela koye noikalako koo kame noiumbiwa."

5

¹Keo ni mona mulikaa nosimowe lyoyo noikala pa lubona obuka ethi nethiñoliwa poso na kumanyima thina lamekiwa maswayo mutaanu na meeli. ²Keo nimona liñeloi elineliamba nalii lyakupahama, "ani oyutesa kufekula obuka na kutunditha omaswayo?"³Njeko kuwilu kapa mukaye kapa pashi pa kaye uyo notwesa kugekula obuka kapa kuthibala. ⁴Keo nilila enene kakuli njeko uyu notwesa kufekula obuka nakuthibala. ⁵Kono mukulu omweya noamba okwange, "Ko nalila" utopele! Onda no mushobo wa Juda, na lusika lwa Davida, onakomo. Atwesa kufekula obuka na maswayo ateni mutaanu na meeli. ⁶Monenimona Ongunyana onemana pa muchi tholubona na eibupiwa ine iyoya kachi no akulu, mwana monahala ngao wakuipaiwa mwanakwata manaka mutanu a meeli na meo mutaaano na meeli, etho myoya mutaanu na mbiili tha Mulimu nothitumiwa mukaye koshe. ⁷Notha naku kashimba obuka kutunditha mulikaa no simowe lyoyo notomana pa lubona. ⁸Apanamana kushimba obuka, oibupiwa ine eyoya kulu makumi meeli na ane atongwama pashi poso no Ngunyana omweya okwo mwana kwata halepa na katuo no Gauda kakuumba insense, onyiko matapelo ana a Mulimu no kukena. ⁹Mwanaimba liimbo lipya; "watesa kushimba obuka na kufekula o maswayo. Kakuli monoipaiwa, mi ounyinga wooye monoula anu a Mulimu kutunda mumalimi oshe, musho, anu, na litunga. ¹⁰Onatende mubuso na ma pulisita akubelekela Mulimu wetu na kubusa pano pa kaye. ¹¹Keo natopela naku yuba mulumo wa mangeloi mangi anathinguluka olubona na ibupiwa ine eyoya, na kulu, mi opalpthoo pamweya neli miyanda tha miyanda -anda. ¹²Amba nalii lyakutha muwilu ngao likute lipiwe ngunyana, oyo noipaiwa ngao amwele maata, ufumu, utali, ulena, nalikute na kanya. ¹³Noniyuba yoshe noibupiwa ili muliwilu na pakaye neili muliwate yoyiamba ngao, kwoyo oli pa lubona naku ngunyana kulumbiwe na kupa likute koshe-koshe mita na mita. ¹⁴Oibupiwa ine iyoya yamba ngao, "Amen"! Keo akulu a fungwama pashi na kulapelela, kutha kuile mita na mita.

6 ¹Keo nitopeela kumona ngunyana yo lamuna liswayo limweya kwaa no mutaanu na meili, mi keo niyuba omweya noibupiwa ipila yaamba na lii lya kuyubaala nani mulumo wa mushisha "owiye". ²Kame nitopela mono kuikala mbii mukenu. Oyu muendisa mwana kwata katoo mi mwanapiwa mushukwe mwa wiya kuikala mukomi ngao akome. ³Apa ongunyana yo fekula oliswayo no wiili, keo ni yuba osibupiwa esiyoya na wiili siamba ngao "owiye". ⁴Keo ombii mukwaye muku opana oyo nomu enditha mwana piwa laluwe tha kutundisa kotho mu kaye ngao anu akuipaye. Keo nona piwa sabule thikulu. ⁵Apa ongunyana yofekula oliswayo nowatu, keo niyuba usibupiwa siyoya na watu siamba ngao, "owiye". Keo ni mona ombii mwiilu, oyo no mu endisa mwana piwa ikelu ili mulikaa. ⁶Keo niyuba einei yubaala shinani lii pakachi noibupiwa ine iyoya yamba, tikinyo thiatsu tho makonga thaula six pence. Kono konasinya mathi na waine. ⁷Apa ongunyana nafekula oliswayo noune, keo ni yuba olii noibupiwa ine iyoyo yamba ngao, "owiye". ⁸Keo ni mona mbii mushefu, oyonomuendisa mana piwa lithina lya lifu, keo lihele Munelimukofela. Keo nonapiwa ngao aipaye siemba simweya no kaye na sabule, nthala, namatuku, na kuiyamana no mu musitu yamuno mukaye. ⁹Apa ngunyana nafekula oliswayo no mutaanu, keo ni mona mushi no katala monokuikala mioyo thao naipaiwa bakeñisa olii lya Mulimu na upaki na wanamo. ¹⁰Mwanalila lya mu wilu, kanti kamwaka, owe Omukenu, na niti ngao oatutule a yoya mukaye, naku lwela ounyinga wetu. ¹¹Keo munu namunu okwo mwana piwa siapalo sikenu na kwaambela ngao atateele kanyonyo kendi opalo no abeleki na akwoo ao nashinga kuipaiwa, naao naipaiwa, thikwane. ¹²Apa ongunyana nafekula oliswayo mutaanu na limweya, Keo nitopeela, keo kuikala nyungano thikulu pa kaye. Oliwa noli piluka ilu shinani liina la saka, okethi kupiluka unyinga. ¹³Omatungwethi nomu ilu mwa ngwela pakaye nani sitondo sa mukuyu esingwisa eiyyuano yaso no kukana kunva, kumona sinanyngiwa na mepo. ¹⁴Ombyumbyulu monothi takuliwa kuwilu nani buku thafekuliwa. Malundu naioli mono itudisiwa paibaka noikala. ¹⁵Keo omalena np mukaye naanu noutokwa aendisi nomandwa aeli naanu akwite maata naanu amweya oshe, Athike mwanakakuoleka mu malundu na mumawe. ¹⁶Mwana ambela omalundu na mawe ngao, mutu ngele peulu! mutuoleke kulupala loyu onatoomana pa lubona na kuuhali no ngunyana. ¹⁷Kakuli oliwa, lyae nouhali linakumu, uyutwesa kuimana ani?

7

¹Mumanyima noeyi monimona mañeloi mane anemana mu ma mbango mane nokaye, ana kwateele likuya line lya kaye. Keongao kokuna kuya-likuya pa kaye, kapa muliwate, kapa ku sitondo. ²Keo nonimona liñeloi likwalyo, litunda ku musila liiwa, linakwa teele liswayo lyo Mulimu no kuyoya. Mono likuwela onene, ku mañeloi mane ao na piwa omaata no kusinya okaye, na liwate; ³Noliamba ngao komuna sinyo okaye, kapa liwate, kapa sitondo kutwala apa mbotu saya abeleki a Mulimu wetu pa lupala lwoo. ⁴Keo noni yuba opalo thaao na kwata omaswayo a Mulimu palupala lwoo 144,000, Naswaiwa mumushobo thoshe tha aanu a Isilale. ⁵Mumushobo wa Juda mono ku swaiwa 12,000, mu mushobo wa Rubeni 12,000, mumushobo wa Gadi 12,000, ⁶mu mushobo wa Asere, 12,000, mu mushobo wa Nafetali 12,000, mumushobo wa Manase 12 000, ⁷Mumushobo wa Simoni 12 000, mu mushobo wa Levi 12 000 ; mumushobo wa Isakare 12 000, ⁸Mumushobo wa Zebuloni 12 000, mumushobo wa Josefa 12 000, mumushobo wa Benjamine neli 12 000 na swaiwa mo liswayo. ⁹Mumanyima weyi inu mono ni topeela, Keo nimona aa angi ambula kutwesa munu kuatala akutunda muma tunga oshe, mi mushobo, thoshe tho aanu na mumasika ane mana poso no lubona na poso tho ngunyana. Mwano kumanga ito ikenu kame mwana kwateele mitai thamashako mumakaa oo, ¹⁰kame mwana kuweela na mai akutambekela ngao, "Kuyoiswiwa kwa tunda kwa Mulimu wetu, oyu natoomana pa libona na ku ngunyana!" ¹¹O mañeloi oshe mwanemana ku thengeleka olubona na akulu naibupiwa ine yo kuyoya, keo angwitha omapala oo poso tha lubona kulapela Mulimu, ¹²mukuamba "Amen! Tumbo na Kanya nautali na uitumelo, likute na ulena, maata yoshe ya kwongothitha Mulimu wetu o ola thoshe "Amen"! ¹³Keo omweya kwa akulu mona pilula ngao, "aa ana kumanga oito ikenu

akaani kame atunda kupi?" ¹⁴Keo nimwaalaba ngao; "Mulena wange, "walimuka," keo no amba okwange ngao, aa onyiko ana tundu mukunyandithiwa kunene, anakushu oyapalo yoo na kuikenisa mu unyinga wo ngunyana. ¹⁵Mwelyo libaka,lyonyiko anemanene poso tho lubona lwa Mulimu,na kumulapela mushinonga nausiku mu tempele thaye. Oyu na toomana mulubona mbo bapula otende thaye peulu thoo. ¹⁶Mba shemwa kufanthala,kapa liwila kame. Oliiwa mbolishemwa kutwela peulu thoo, kame njeko mwenyanena mbo wa tumbeka. ¹⁷Kakuli ongunyana oli mukachi kolubona mboikala mulisani woo. Mbo kaatwala ku mawelu welu no meyu no kuyoisa. Mulimu mbo asikumuna omiothi kumee oo.

8 ¹Apa ngunyana na lamuna oliswayo lyo mutaanu na twiili,muwilu mono mu mwena kuluu lichika lya ola. ²Keo noni mona mañeloi mutaanu na meeli anemana poso tha Mulimu anapiwa matolombita mutaanu nameeli. ³Likwalyo liñeloi noli wiya,lina kwateele ngauda tha isense mukanyungu, linemana kukatala na isense mungi keo ngao, litwale pa katala kueketha ku matapelo no aanu oshe akenu a Mulimu, "no katala ko ngaunda no isense akakali poso tho lubona. ⁴Omwise wo insense -na matapelo no aanu akenu a Mulimu-watuka kutha poso tha Mulimu kutunda mulikaa no liñeloi. ⁵Keo oliñeloi no lishimba okanyungu no insense,kukaumbisa na mulilo wa kutunda pa katala. Keo likayumbela pashi no kaye, keo kuiwiya myeso tha mvula, mishishsa,mai na thikinyeo tha kaye. ⁶Keo omañeloi mutaanu na meeli na kwateela omatolombita mutaanu na meeli, keo akutukisetha kwa ashiya. ⁷Oliñeloi olitangi nolishiya otolombita tha lyo,kame no kwikala liyeele na mulilo unaku waneke na unyinga. Mono uyumbeliwela pashi no kaye mono kwinda lichika kame no kwiinda lichika lyo itondo,na lichika lya mwoonyi no winda woshe. Keo liya likaa lyoshe nilinda. ⁸Oliñeloi no wiili nolishiya otolombita thalyo,na sinu sa kukufeka na lilundu linene nolinda ku mulilo na kuyumbeliwela muliwate.Olichika noliwate monolipiluka unyinga. ⁹Olichika lyo ibupiwa iyoya mu liwate monoifa, na lichika lyo isepe noisinyiwa. ¹⁰Oliñeloi lyo waatu monolishika otolombita thalyo,nali tungwethi likulu mono lingwa kuwilu,kumunyeka shina tachi,palichika lyo tullongana twa mbaiana to meyu. ¹¹Oliñeloi lyo litungwethi neli kunyuwa. Olichika lyo meyu mono lipuka kunyuwa kame aanu anga mwanafa ku meyu aya na piluka kulula. ¹²Oliñeloi lyo une mono shiya otolombita thalyo,keo oliiwa,noli tumbekiwa lichika,kame na lichika lyo matungwethi keo muwatu wayo noipiluka milema;kame olichika lyo mushinonga na lichika lyo usiku yoshe noikala mu milema. ¹³Keo mononitopeela,na kuyuba ongonga yo tuka muwilo okuweela onene, "Umai,umai,umai kwao ayoya mukaye,akwite umai mulibaka lyo matolombita anasiyalele kushiiwa na mañeloi maatu."

9

¹Eliñeloi no mutanu keo lishika etolombita lyatho.Moinamono litungwethi linangu ku wilo kungwela mu litunga.Elitungwethi mono lipiwa e kiyi no likwina nomafeleletho. ²Keo likwaulula esikwalo no likwina,keo omuse utunda mulikwina mulilo ukulu.Keo omuse upilula la oliiwa na mepo lififi. ³Kutunda mumuse keo ambimba awiya mulitunga,kame mwanapiwa omaata wetini yoowe. ⁴Mwanaambeliwa ngao kana thinya omuonyi nopa Litunga,kapa yoshe oichalanano, kono aanu ambu aao nakana kukwata eliswayo lya Mulimu pamitwithoo. ⁵Neli koyapiwa sibaka ngao ipaye aanu. Kono kwapa koto na kwanyanditha mumakwethi mutanu.Ouhali wayo monoufeka wendi wa yoowe. ⁶Mweetho nako aanu mwa saela elifu kono nje kuliwana,mba saela takatho thikulu thakufa kono elifu nalyo mo lilupuka. ⁷Embimba monothimonahala endi a mbi akutha ku ndwa. Pa mitwi thoambi mono paikala mishukwe tha gauda,mumapala oo ambii mono kumonahala wendi mwaikala ipoolo yaanu. ⁸Mono ikwata wuki wendi wuki tha akathi,omayeo wendi mayeo ande. ⁹Pambando thasa mono ikwata teebe thakuesa wendi sikuwo,Omulumo waso wendi milumo thama koloyi na a mbii a kutha kundwa. ¹⁰Neeli ya kwata misila tha kulepa wendi soowe, neli yakwata maata akuholofatha kuholofatha anu muma kwethi mutanu. ¹¹Neli akwata mulena wakwaa enditha eliñeloi nopeulu no likwina no pashi.Elithina musi Hebelu neli Abaddon,mu si Gerike elithina neli Apollyon. ¹²Omuflifili no pili unapu.Mumone! Mumanyima weyii kushili mifilifili mbii thiwiya. ¹³Eliñeloi no mutanu nakameya keo lishika etolombita lyatho,keo niyuba elii yakutunda ku lubona likulu lili poso tha Mulimu, ¹⁴Iyambela eliñeloi nomutanu na kamweya lye likwite etolombita, "Olukulule oma ñeloi mutanu na kamweya ana mangeliwa pa liambai likulu lya Euphrates." ¹⁵Omañeloi mane analukisethwa pa thiya nako,liya liiwa thiya kwethi,nasiya silimo nakulukuliwa ngao akaipae anu anga. ¹⁶Epalo nomalichimende pa mongo no mbii nrli 200,000,000.Neniyuba epalo thoo. ¹⁷Omu monyiko nonimoena embii mupono thange naa nathithina; eikuwo yamubala wa liwila na (blue) na mubala a ñundu (yellow), emitwi no ambii thakufeka na mitwi tha ndee,mu milomo thoo keo kupana mulilo,muse na silufula. ¹⁸Ekalulo thimweya no anu monothi ipaiwa kuu uhali no mulilo,muse na likungu noli ingena mukanwa koo. ¹⁹Kabakeñitha ngao omata no ambii oo neli aikala mumilomo thoo namu misila-emisila monothifeka wendi mitwi thamayoka ethi akutusisanga kuuma anu. ²⁰Oungi no anu,anakana kuipaiwa kwa makothi naemwa kubakela emisebethi nomakaa oo naku lapela oma dimona na milimu tho no lundungo no kumba paitondo,gaida,mawe mane naikuwo ichili ngeyo mane eiikana kumona,kuyuba na kweenda. ²¹Nabakela eibi yoo no ukebenga mapipo uhule unganga mane naumbuyi.

10 ¹Keo nimona liñeloi ni mata lyolitundelela kuwilo.Mono lifekiliwa mulinui kame mono likwata namba mutalaiti peulu no mutwi, Osifateo salyo wendi liiwa namaulu alyo kame wendi liangalilo lya mulilo. ²Mono likwatela buka thakutata etho nothi feluliwela mulikaa lalyo mana lyata eliulu lyae no silyo muli wate naliulu lyae no simowe pali kamba no liwate. ³Keo likuwelela na lii elikulu wendi ndee yo bopa. ⁴Apa emishika no mitanu na twiili nobuma moino nikala pepi nakuñola,keo ni yuba elii kutundela kuwilo lya kwamba ngao, "Osaye etho mishika nomutanu na mbii

ethiamba, konaiñola.⁵ Keo eliñeloi nonimona lyo linaimana kuli wate mane lyolyi naimeke nalikaa no silyo kuwilu. ⁶Keo okutama kwaye kuya kuile, oyu no umba eli wilu na inu yoshe eipila kuwilu neyo yoshe iyoya kuwilu, pakaye neyo yoshe iyoyapo, mane na liwate neiyoshe iyoya po, keo eliñeloi lyamba ngao, "Kokuswanela kulieiwa kao. ⁷Kono mwelyo liiwa eliñeloi no mutanu na twiili lolili pepi nakushika etolombita, keo esitangu sa Mulimu mbositendaala, wendi apo nambaula omai mawa kwapika aae ama polofita. ⁸Elii noniyuba kutundeela kuwilu lyoliambaula kwange kame, "Othe okaimbe ebuka etho thili mulikaa no liñeloi elyo linemana muliwate napa likamba." ⁹Keo nitha kuliñeloi nakukaliambela ngao linipe ebuka thinyonyo no kukutata. Keo liniambela ngao oimbe ebuka othilye. Mothi kukolisa mulibumo, kono mothi tobala mukanwa koe endi uki. ¹⁰Keo nishimba ebuka thinyonyo mumakaa no liñeloi nakuthi tafuna. Mono thiyubaala kutobala mukana kange, kono mumanyima nokuthu tafuna keo mulibumo lyange mukola." ¹¹Keo munumweya oniambela ngao, "Waswanela ku polofita kame eino no anu amatunga emishobo mane na malena."

11 ¹No nipiwa litaka lyo kukututhisa kupima wendi muala. Keo ani ambela ngao oimone opime e tempele tha Mulimu na katala kaye, aa mba lapelelamo. ²Kono kona pima e lilapa liipathe no tempele, kakuli thina piwa kwa Malicaba. Omunthi wo kukena no mbaulyatingela pa makwethi akukwana makumi mane na mpili. ³Moni pa apaki ange aili maata no ku polofita mumaiwa oku apa 1260, oku kumanga liina lyo saka." ⁴Aa apaki yonyiko eyitondo yoyiili ya olive na pa pokupa malambi meeli anaima potho tha Mulena no litunga. ⁵Endi kwali wa ku kengeela kwa tenda wuyi, mulilo mboutunda mukanwa koo na kutumbe a kwaithimbo yoo. Yoshe oyukengeela kwatenda uyi alukanela kuipaiwa munthila thongeya. ⁶Apaki akwite maata no kukwala liwilu ngao kokuna loka mvula enako tho maiwa a ku polofita. A kwite maata a ku alula meyu ngao a piluke unyinga na kufula pashi na mufuta wupi no koto poshe apasahelela. ⁷Ana mana o kupa owu paki, e thianthama eyimboitundeela kushi tho likwina nokunon'a mbothilelata e ndwa tho kwalwisa. Mbo a kama na kuaipaa. ⁸O malutu o mombalala mu likululu lyo mulenen'i oukulu (owuwi malena sosdoma na Engepita) oko na kokotela o Mulimu woo. ⁹Pa maiwa maatu na licika a mweya kwanu, lulimi, mushobo, litunga mbo litopeela pa malutu oo. Komba itanisa ku apaka mu mbumbo. ¹⁰Ayoya pano pakaye mba wapela na kutabela. O mba kupanga na miputho baken'isa a mapolofita omeeli ana nyandisa ao no ku yoya pano pa kaye. ¹¹Mu manyima o maiwa maatu na licika o moyo no upilo kutunda kwa Mulimu mouengena, keo mwaimana na maulu oo. Mba iyapa enene a mbaamona. ¹²Keo mba yuba mulumo ukulu kutundela kuwilu kuambela ngao, "Muwiye kuno!" Keo mbatha kuwilu mulibui, eila yoo shamba ya topeela. ¹³Petho nako mo mbo kuikala lya mundandamo, thimweya kweyi yo likumi siemba tho mulenen'i mbo thiumbuluka. Miandanda tho mutaanu na mbili tho anu mbaipaiwa kulya mundandamo, amba panduka mbaiyapa na kulumbangetha kwa mulimu wo kuwilu. ¹⁴Oumai wo wili noupwa kale. Omone! Oumai wo uatu wa wiya wangu-wangu. ¹⁵Keo e lin'eloi lyo mutaanu na maiwa meeli no lishika e tolombita, no ku yubaala mai makulu kuwilu, na amba ngao, "O mubutho wo pano pa kaye una piluka mubutho wo kuwilu wa Mulimu na Kelesite waye: Momba butha kutwalela potho." ¹⁶Keo akulu makumi meeli na mane, atomana muipula no ulena potho tha Mulimu, angisa a mapala oo naku lapela Mulimu. ¹⁷Mwa na amba ngao, "Twa kutumela okoye, Mulena Mulimu no Maata, owe oliko, no ikalako, kakuli ona shimbi a maata oye na kubutha. ¹⁸A macaba nalwana, kono owulwani woo una kumu. Enako thina kumu kumu tho afu no kuatuliwa kame ethoye tho kupa o muputho kwa apika oye a mapolofita na anu a mulimu oku kena, nao naiyapa elithina lyoye, ombula utokwa no akulu. E nako thothisa kumu tho sinye a petha-petha akaye." ¹⁹Keo e tempele tha Mulimu no thi shokoliwa ku wilu na aleka tho uonyi waye no nthi moniwa mutempele. No kuikala myetho, mavuma, mvula, mishisha, na lyamundandamo, na namvula wa mbewewe.

12 ¹Nokumoniwa sisupo sikulu kuwelu: tho mukathi noku mangaliwa, na kwethi mushi no mahulu na kuwani no matongwethi likumi nameeli pa mutwi waye. ²Neli mulemu, kame mwa lila, kukuwela pa nako no kueleka no yuba kukola, yo nene pa kueleka. ³No kumonitha sisupo sikwata kame ku wilu: Omone! No kuikala Drakoni mukulu mukiu oyu no kwata mitwi mutaanu na ili na manaka likumi, No ikwata mishukwe mutaanu na mbili pa mitwi. ⁴O muthila waye no fiyela kalulo tho matungwethi no kuwilu na kungwela nao pano pa kaye. Drakoni mwanaimana potho no mukathi no tateela okueleka, nga apa eleka, amine mwanaye. ⁵No eleka mulume mwana mulume, oyu mboenditha e litunga lyoshe na mulamu wo sikuwo. Mwanaye no shombothiwa. ⁶Keo mukathi oiyapela mu liyungu, oku na lukitheliwa kwa Mulimu, nga akaikale weliko mu maiwa okukwana 1,260. ⁷Keo no kuikala ndwa kuwilu. Mikaele na mangeloi aye alwitha drakoni, na drakoni na man'eloi aye nao keo alwisa. ⁸Kono drakoni noshemwa kutiya nga awine. Keo no kushemwa kuwaniwa kame sibaka saye ku wilu na man'eloi. ⁹O drakoni o mukulu-lyi liyoka no kale lisaniwa diabulosi kapa Satani, oyu onga e litunga lyoshe-no yumbeliwa pa kaye, na man'eloi aye nao na yumbeliwa pamweya naye. ¹⁰Keo ni yuba lili likulu muwilu: "Pano puluso thina kumu na maata na mubuso wetu no Mulimu, na maata a Kelesite, o mwangethi wa apetu ona yumbeliwa pakaye, oyu no angethanga kwa Mulimu wetu mushinonga na usiku. ¹¹Na mukoma naunyinga no ngu na mai oupaki, nashemwa ku wapela upilo wo mane shiwango ku lifu. ¹²Keo muwapele, mwa mawilu na mwe muna tungumo! Mukwite umai omwe munatungumo mukaye na mawate, kakuli diabulosi ona shelumukele okwenu! Ona ungupa kame a limuka ngao akwata nako thinyonyo! ¹³Apa drakoni na tosa ngao ona yumbeliwa pakaye, no chitha mukathi oyu no eleka mwana no mulume. ¹⁴Kono mukathi nopiwa mambabameeli a ngonga mukulu nga atukise athe mu sibaka ana mulukisethe mu liyungu. E tho sonyiko e thibaka atwesa kubabaleliwa, pa manako na lichika no nako-kutunda poso no liyoka. ¹⁵Eli yoka keo limwaa meyu mukanwa kalyo weti lyambai ngao litende muutha ukulu no ku mukukisa. ¹⁶Kono kayo noka tusa omukathi. Akaye no kaama mukanwa na kumina e lyambai eli drakoni na mwaela kupanitha mukanwa kaye.

¹⁷Keo drakoni no ungupele o mukathi naku tha kuka lwisa ana thiala ami kowa thaye, ana kuteka e milao tha Mulimu na kukwata ku upaki wa Jesu. ¹⁸Keo drakoni oimana pa lishekela lyo munanga wo liwate.

13

¹Keo nimona thianthama no thitunda mu liwate. Mono thi kwata manaka likumi na mitwi mutaanu na mbiili. Ku manaka atho mono kuikala mishukwe likumi, kame ku mutwi na mutwi watho mono ku n'oliwa lithina lya kanyiso. ²Esi thianthama no ni mona sa kufeka wetini nthoo. O maulu atho akufeka wetini maulu a beele, o kanwa katho wetini kanwa ka nde. Drakoni mwana thipa maata atho, na sipula tha ulena, na maata maneene no ku busa. ³Mutwi umweya no etho thianthama mono ukwata sikenya tha silonda, kono etho thilonda mono thipala. E litunga lyoshe mono likomoka apa na kon'eela thianthama. ⁴Mwana lapela Drakoni, kakuli mwanapa thianthama maata. Mwana lapela thianthama, kame na kuamba, "Ani o kufeka na thianthama?" kame "Ani otwetha kuthilwitha?" ⁵Etho thianthama mono thihiwa mulomo wa ku ambitha mayi akuku kuumutha na kanyatho. Mono thihiwa maata aku etenda musebethi mu makwethi makumi mane na makwethi meeli. ⁶Keo ethianthama no thi fekula ku kanwa na kuamba ya ka nyatho kwa Mulimu-kunyasa lithina lyaye, na tabanakale, a ayoya ku wilu. ⁷Ethianthama mono thihiwa kulwitha aana Mulimu na kua koma. Kame, maata napiwa okwatho pa mishobothoshe, anu, lulimi, na litunga. ⁸Oshe a yoya mu kaye mwa thilapela, oshe anakanaku n'oliwa mu Buka no upilo, tha Ngunyana no ipayiwa ko ku matatekelo akaye. ⁹Oyu kwite litwi, ayube. ¹⁰Kumona munu ona twaliwa mu uthike, mu uthike mo mbatha. Kumona omweya ona yipayiwa na lionga, e lionga mbo li mwipaa. Thino pitho kwa no michima tho ku tatekela naku ku ongweetha kwa ana Mulimu no kukena. ¹¹Keo ni mona thianthama thikwatho no thitunda pano pa kaye. sakwata manaka meeli shinani angu, kame no thiamba wetini Drakoni. ¹²Nosiku tuthitha oshe maata akusebetha wetini thianthama thitangi tho thina topeela. Ka me no thi letela kano kaye na ayoya mo oshe kulapela thianthama ethitangi-thiya nothi pala sikenya sasilonda. ¹³Monothi tenda ma makatho makulu. Monothi tenda mulilo ku ungwethetha pa kaye kutunda kuwilu anu ana topee. ¹⁴Mweyo yitupo mono thihiwa maata muthibaka no thianthama, mono thionga awo na yoya pa kale, kua ambela ngao a umbe siswaniso tha thianthama-etho nothi olofala kwa lionga, kono no thiyoya. ¹⁵Mono thihiwa sibaka no kupa moyo ku siswaniso no thianthama keo ngao etho siswaniso thi twethe kuamba na kuletela awo akana ku lapela thiantham ngao ayipaiwe. ¹⁶Mono thi apiliketha anu oshe, na nombula utokwa na no kutiya, afumu na abotana, alukuyi na apika, ku amuhela o nombolo pa likaa lyo thilyo kamba pa lupala. ¹⁷Nokushemwa ku twethala ngao munu aule kapa kuulisa keti oyu kwite etho nombolo tho thianthama, otho nombolo, tha emaena elithina lyatho. ¹⁸Eti thi tokwala utali. Oyu no utali, awaneke e nombolo no thianthama. Kakuli nombolo tha munu. E nombolo thatho ⁶⁶⁶.

14

¹Mono ni topeela keo ni mona ngu oneemana pa lilundu lya Sione. Naa naikala naye akukuma pa 144,000 aa na kwata lithina lyaye na lithina lya Yaye lina n'oliwa pa lupala. ²Mono ni yubalii lya kutundeela kuwilu lyaku kufeka shinani mulomo wa meyu mangi na mishisha ukulu. Owo mulumo no ni yuba wa kufeka shinani ma alepa apa shikiwa kwa ashikanga. ³Mwa neemba liimbo lipya potho lubona na potho no ibupiwa ine yo ku yoya na akulu. Njeko oyu no kutwetha ku ku yeetha e liimbo kendia 144,000 aa na uliwa pa kaye. ⁴Aa onyiko ana kana ku ku thilafatha na akathi kakuli mwana kukenitha ku kenitha ku uhule. Onyiko a kon'eela ngu koshe kwatha. Aa mwana liululiwa mukachi ka anu no mutamuno wo yuyano wa Mulimu na ngu. ⁵Kakwite maluthi mukanwa koo kao; Njeko apa nyathaala. ⁶Mono ni mona lin'eloi lyolituka pakachi ko mbyumbyaulu eli no likwata evangeli no ku apwa ku thiambbela aali mukano kaye-kuli litunga lyoshe mishobo na lulimi, na anu. ⁷Mwana kuwa kuithana, "Muiyape Mulimu na ku mulumbangetha. Kakuli enako thaye tho kuatula thina kumu. Mumu lapele, oyu no umba e liwilo, na kaye, na liwate, na meyu aku sika." ⁸Lin'eloi likwalyo-lin'eloi lyo wiili- no likon'eela, na kuamba, "Onangu, onangu o Babilona mukulu, oyu na susuetha litunga ku nwa ku waine no uhule." ⁹Lin'eloi li kwalyo-lin'eloi lyo waatu-no lia kon'eela, no liamba na ku kuweela, Haibandi munu a lapela thianthama na siswaniso thatho naku amweela a nombolo thatho pa lupala kamba pa likaha, ¹⁰naye kame mwa nwa kuungu wa Mulimu, o waine nombula kupesuliwa mu komoki thaye no ku lwana. Munu oyu mbo tamba kunwa ko mwa yubi siwa ku imva mu mulilo no silufula potho tha man'eloi a Mulimu na Ngunyana. ¹¹O muthe no manyando oo moutha muwilo kutwaleela, kame kamba wana nako tha ku ku oyokitha kao usiku kamba mushinonga- ano ku lapela thianthama na siswaniso thatho, nao oshe ana amuhele nombolo no lithina lyatho. ¹²Ethi thonyiko pitho mbo kumonahalela kutisetha kwa alumeli na tumelo thoo kwa Jesu. ¹³Noni yuba lili kutunda kuwilo lyo liamba, "On'ole eyi: Fuyawethi tha afu anafele kwa Mulena." "Eee," no thiamba Mepo, "keo ngawa aka ku oyokithe ku misebethi thoo, e misebethi thoombo thia kon'eela." ¹⁴Noni topeela, kame mono kuikala libui likenu. Oyu no tomana pa libui wetini mwana munu. Ona kumanga mushukwe wa gauda na chekesi mulikaa. ¹⁵Keo lin'eloi likwalyo no litunda mu tempele na kukuweela na lili likulu kwoyu no tomana pa libui: Oshimbe chekesi thoye otateke ku kutula. E nako tho kukutula thina kumu, kakuli e nako tho kutulo okaye thina kumu." ¹⁶Keo oyo no toomanapo libui oyumbela chekesi thaye pa kaye, na kaye no no ka kutuliwa. ¹⁷E lin'eloi likwalyo no litunda mutempele no kuwilo, nalyo mono likwata chekesi thiungu. ¹⁸Lin'eloi likwalyo no litunda ku aletale tho insense, elyo no likwata maata a mulilo. Mono lithina na kukuweela kwoyo no kwata chekesi thiunga, "Oshimbe chekesi thoye no kutwa na kuwanatheka omakayawela oyi chalo no veine no pakaye, kakuli makayawela anemvu." ¹⁹Lin'eloi no liyumbela e chekesi pa kaye na kukutula amakayawela opa kaye. Keo o thiyumbela mu thiupa tha

veine, no ungu wa Mulimu.²⁰E thiupa no thika pwaculiwela pathe no munthi, keo mupana unyinga wo kukumapa ule wa munu nathini pa mbii wo mumunthi, pa mwendo wa kukuma pa 1600

15¹Keo ni mona thithupo muwilu, thi kulu ku komokitha: Neli man'eloi mutaanu nameeli ana kwateele makothi mutaanu nameli, eili makothi no mamaneeno, a payo po pa ma maneeno no ungu wa Mulimu.²Ni mona ethi nothi monaala wendi liwate lya thiponi lina wanekiwa na mulilo. Ane mana kunyonga no liwate ao na wina e thianthama na thi siswaniso natho na pa nombolo e ithimaena elinthina lyatho. Ana kwateele maharepa aa na apa Mulimu.³Mone imba e limbo lya Mushe, o mupika wa Mulimu, na liimbo lya Ngu: "Ikulu ku komokitha eitenda yoye, Mulena Mulimu, wo Maata oshe. A kuluka na uniti a manthila oye, Mulena no matunga. ⁴Oyu kana ku kwiwapa ana, Mulena, na ku kenitha elithina lyoye? Owe ofochi o Mukenu. Matunga oshe mwa wiya na ku lapeela okoye kakuli emithebethi thoye tho kuluka thoye tho ku luka thina monithiwa."⁵Munyima tho inu ni topeela, na tempele thi kwite e tabanekele tho upaki no thi shokoliwa muwilu. ⁶Panthe no tempele ku wiya man'eloi mutaanu na meli ana kwateele makothi mutaanu na meeli. Ana ku manga maina mawa na kwetha na makanda a gauda pa miili tho.⁷Thi mweya peyo e ibupiwa ine yo ku yoya thi pa a man'eloi mutaanu na meeli tuula mutaanu na twwili twa gauda twa kuumba oungu wa Mulimu, oyu no ku yoya e nako thoshe. ⁸O tempele thi nombu tha muthe ku tunda ku ku kena kwa Mulimu na ku maata aye. Njeko no kwi ngena mo kupiteela a makothi mutaanu na meeli kutunda ku man'eloi mutaanu na meeli inapu.

16¹Ni yuba lii la ku kuweela kutunda mu tempele na kwambela a man'eloi mutaanu na meeli, "Muthe mu ka mwaele pa kaye o tuula mutaanu na twiili no ungu wa Mulimu."²E lin'eloi lyo matatekelo litha ku ka mwaela a kaula kalyo pa kaye; ilonda ya kwipa na ku kola iwiya pa anu a nakwite e thithupo tho thianthama, ao na lapela e siswaniso.³E lin'eloi lyo wiili li ka mwaela a kaula kalyo mu liwate. Keo a piluka unyinga, wendi unyinga wa munu wa kufa, keo yoshe no ikala mu liwate ifa.⁴E lin'eloi lyo waatu lika mwaela a kaula kalyo mu maambai na mathina no kuwelauka a meyu, keo apiluka unyinga. ⁵Ni yuba e lin'eloi lyo meyu amba, "Omukwa kuluka-oyu liko kame oyu no ikalako, o Mukenu-kakuli o naatula ei inu. ⁶Kakuli mona mwaa o unyinga wa unu a Mulimu no ku kena na apolofita ona apu ounyinga ngao anwe; thonyiko thi naathwanele." ⁷Na yuba a katala ka tambula, "Eni, Mulena Mulimu wo Maata, a makatulo oye a thikuma na ku luka."⁸E lin'eloi lyo une lika mwaela a kaula kalyo pa liiwa, na ku piwa sibaka sa ku tatuba anu na mulilo. ⁹Mona ku kututhiwa na kwimva kukulu, keo a nyefula e lithina lya Mulimu, oyu kwete a maata pa pa kothi thoshe. Na shemwa ku baka kapa ku mupa kanya.¹⁰Keo e lin'eloi lyo mutaanu lika mwaela a kaula kalyo pa lubona wa thianthama, keo e milema this bungeela o mubuso watho. A tafunaa malimioo baken'itha ku kola. ¹¹Anyefula Mulimu wo ku wilu baken'itha ku kola koo na ilonda, kame a kana ku bakela eitenda yoo.¹²E lin'eloi lyo mutaanu na limweya lika mwaela a kaula kalyo mu lyambai likulu, o Ifulata. A meyu alyo keo aukutakulukithetha enthila a malena no litunga ku tunda ku muthila liwa. ¹³Ni mona mepo thinyangunu thiaatu no ku monaala endi imbotwe thi tunad mu kanwa ko Drakoni, na mu thianthama, na mu mupolofita no uhata. ¹⁴Kakuli mepo tha madimona a monitha a mapipimo na imango. Mo no ithela a Malena no litunga lyoshe kwa ungekela e ndwa tho liiwa e likul lya Mulimu no Maata.¹⁵("Mone! Na wiya endi mbuyi! Wafuyawethi oyu twalela ku libeela, na ku buluka ei kumango yaye ngao kana enda sheshe keo ngao kanamona o uswaniwa waye.")¹⁶Na kwa leta pa mweya mu thibaka thi thaniwa Amagidoni mu Thiheberu.¹⁷Keo e lin'eloi lyo mutaanu na wili li mwaela akaula kalyo mu mepo. Keo ili lya ku kuweela litunda mu tempele na ku kutunda mu lubona, ngao, "Kuna tendaala!"¹⁸Ku wiya mamonyi a kweetha, mai, ku yatauka kwa mishisha, na thikinyeo thi kulu-thikinyeo tha ku piteela oshe kutunda apa no kuwiya munu pano pashi, neli thi kulu thikinyeo. ¹⁹O mulenen'i o ukulu uku tapa mu ibaka yaatu, na milenen'i tho matunga thi ngwa. Keo Mulimu o ithana ku kungelitha Babilona mukulu, na kupa uya mulenen'i e komoki tho kumba e waine thina tendiwa ku ungi waye.²⁰E yoli yoshe itendaala, na malundu na shemwa ku waniwa. ²¹A mawe no mvula makulu, mu ulemu wa talenta, a tuluka kutunda mu mbyumbylu ku ngwela anu. A nyefula Mulimu baken'isa kothi na mawe no mvula kakuli e kothi neli thikulu enene.

17¹Elimweya no mañeloi no mutanu na meeli elyo no likwata o tuula no mutanu na twiili keo li wiya ku ni ambela ngao, "Owiye nikumonithe oku nyasiwa oku no mukulu no liule elyo lina tomana pa meyu a mangi. ²Oyo okwaye a malena no pakaye a natwese ku tenda ou ule mane na waine nou ule waye oungi no pano pa kaye ana twese kunwa."³Keo e liñeloi li ni twala na Mepo Ethikenu mu liyungu, keo nikamona o mukathi yona tomana pa Sianthama e sikiu eso sikwite aa mathina no kanyaso. E sianthama mono sikwata mitwi mutanu na thiili na manala likumi. ⁴O mukathi oyo no kumanga e yapalo no shombo na ikiu na ku kwata e mikabo na gaunda, na mawe no utokwa, na yoyi no matonolo. Mwana kwata mu makaa aye e sinwiso no gauda no kumba einu e inyangunu mane na mathilo no uule waye. ⁵Palupala lwaye ku na ñoliwa e lithina no tahiso no ka kuwoleka; "Babilona no maata, Oinawa no maule oshe mane na inu yoshe no ku nyasala no pano pa kaye."⁶Keo nimona ngao o mukathi ona pende ka bakala o unyinga no ana Mulimu no a paki a Jesu. Apo no ni mu mona, mono ni komoka yonene. ⁷Kono e liñeloi keo liniambela ngao, 'Ike apo o komoka ngeyo? Moni ku tonweela e taluso no mukathi oyu no ku kuoleka mane na sianthama eso sina shimbi o mukathi e sianthama eso sikwite e mitwi tho mutanu na thiili na manaka likumi.⁸E sianthama no mona no kuyoya ko siyoya ngeno kao, mane sitamba ku bumbuka mu likwina e linoñi yonene. Keo mo sitwaliwa ku kepaiwa. Keo oshe awo ayoya pano pa kaye, na oshe awo a mathina oo kaiñoliwa mu buka no upilo kao ku tateka ku matatekelo no kano kaye-mba ku komokela ku mona ngao e sianthama, kakuli no sikalako, mane pano ko siliko kao, kame mane mbo siya.⁹Monyiko ku saeliwa o munano no unanganu. E mitwi tho mutanu na thiili e maena malundu mutanu na meeli apo oyo mukathi ana tomana. ¹⁰Kame onyiko

a malena mutanu na meeli. Malena mutanu anangu, Omweya ayoya, O mukwaye njekale eye, mane apa eya, a swanela ku tatela kanyonyo.¹¹ E sianthama eso no sikala, mane pano njeko kono yo mulena no mutanu na twiili mane atha ku ku ipaiwa.¹² Omanaka likumi no mona malena likumi awo anakana kale kupia o mubuso, kono mba piwa maata ngao malena muola thimweya na sianthama.¹³ A malena a munano umweya, mane apisa kame a maata oo na kwendisako kwesi sianthama.¹⁴ O mba leta ndwa mukachi koo na ngunyana. Kono o ngunyana mbo akoma kakuli oye yo Mulena no malena- mane ali naye o nyiko a nesaniwa, ku ketiwa, mane na no ku luka.¹⁵ E liñeloi keo liniambela ngao, "Omeyu no mona, awo o liule apo ana tomana, oshe anu, litunga na mulonga, matunga, na mishobo.¹⁶ A manaka likumi no mona- oshe na sianthama mo ikuthimba na liule. Mwa mutubula na ku musiya sheshe, mbo miniwa wishu, mane mba mu tumbekela na mulilo.¹⁷ Kakuli Mulimu ona paka mu michima thoo ngao a shimbe o mulelo waye kwitana ku tubula a maata oku busa no sianthama kupitela o mai a Mulimu mba ku taleletha.¹⁸ O mukathi nomona neli muleneñi ou ukwite a maata no kubusa peulu no malena no kano kaye."

18

¹Eyo apa noipwa no ni mona e liñeloi lyo lishuluka ku wilu. Mono likwata maata manene, mane na kaye koshe mono kaesa na kanya thaye.² Mono likuwela na lii no maata, kwamba ngao, "O nangu, onagu O Babilona no maata! Mwana pilukanga munthi no mepo no mbula kukena, mane na tolongo no ungi yo mathilo.³ Kakuli oungi no litunga linanu ku waine no uungu no uule waye. A malena no kano kaye ana tende ouule naye. Mane a no mileko muno mukaye ana fumu ku unene no unyangunyu uo upilo waye."⁴ Keo niyuba kame lii likwalyo kutundeela ku wilu na kwaamba ngao, "Mutunde okwaye, omwe mwanu ange, ngao ko muna kwata siambo na ibi yaye, kame ngao komuna tambula ku unyangunyu no kothi thaye.⁵ Ebi yaye inongana kulepa ku kakuma na ku wilu, mane na Mulimu ona anuka e miikaalo thaye no sibi.⁶ Mu mutende ngeyo wetini omu na tendela a kwaye, kame mu mwike twiili kutha mwitenda yaye; mu munwise twiili mu sinwelo saye.⁷ Bakeñisa oku nuneka kwaye na ku wapela o kupila siwana kwaye, mu mupe o kunyanda na ku lila; kakuli mumuchima waye o kwambisa ngao, ina tomana weti no Mulena; ka no mu kathafela kao kame kombo ni mono lifu kao.⁸ Kakuli ngeyo mu liiwa limweya e kothi thaye mbo thiiya; lifu, ku lila, na nthala. Omba sinyiwa ku mulilo, kakuli Mulena Mulimu okwite maata, kame yonyiwo o mwatuli waye."⁹ A malena no kano kaye a na tenda naye ouule na ku pitela e sibaka mba nashoshona na ku bokoola kuno amona o muse no kwinda kwaye.¹⁰ Omba emana kule naye, kwiypa a manyando, kwamba ngao, "O mai, omai ku muleneñi o ukulu, Babilona, O muleneñi no maata! Kakuli mu ola thimweya e koto thoye thi thinakumu."¹¹ Ano mileko no kaye a shoshona na ku lila kakuli njeko shima o mweya oyu ula ku mileko thoo-¹² Emileko no gaida, no silivera, a mae no utokwa, e yoyi a maina no line, na maina no shombo, na siluki, na maina a makiu, na itondo no ku nuka, neyo no manaka no andambi, na inu no itondo no ku nuka, na kopa, neyi no bulonthe, neyi no sikuwo, na mawe no mufuta no lime.¹³ Nasinamoni, na minuko no ku nukisa, na sende na isense, na mira, na maathi, na waine, na oli, na unga no ku tendisa e singwa, na uloto, e ngombe na angu, na ambii, na sikochi kala na malutu no anu, mane nanu no ku yoya.¹⁴ E yuyanuyo eyo no mu wapela na maata enu oshe ina tundu okwenu. O ku yoya kwenu siwana na uwa wenu woshe ina ku yongo, kame kombo iwaniwa kao.¹⁵ A ulisi no ufumu a natwese ku fumisiwa okwaye omba kemana kule naye pa ka tambamena bakeñisa o umowa noku nyandisiwa kwaye, ku bokoola na ku lila ku kuwaela.¹⁶ Mba amba ngao, "Tawe, Tawe omuleneñi ounene owo no ukumanga eito no line ethiwa, na ito no shombo, na ito e ikiu, mane mwana kaba ku mikabo no gauda, na mawe no kuwapa, na yoyi!¹⁷ Mu ola thimweya keo soshe eso sifumu sina umbuluka."¹⁸ Nabokola apa na mona o muse no kunva kwaye. Nanmba ngao, "Meleneñi upi ou ukufeka na muleneñi ounene?"¹⁹ Naku fufwaela munvu ku mitwi thoo, na ku kuweela, ku bokola na ku lila, "Tawe, tawe o muleneñi oukulu omo oungi na kwata e isepe pepi na liwate, na ku fuma ku tundeela pa ufumu waye. Owo ufumu munako thimweya mbu keo una shandauka."²⁰ Owe o liwili, o wapele. omwe no ku luka, mwa mapositola na mapolofita a Mulimu omwe muna lete e kalulo thenu okwaye!²¹ E liñeloi no maata keo linanula e liiwe pa katambamena na ku liñata mu liwate na kwamba ngao, "Mwou mikaelo, Babilona, O muleneñi oukulu, ombo umbuliwa na mu fili fili kame kombo umonaala kao kame."²² O mulumo noku tundeela kwa no ku shika amaharepa, kwa imbi, kwa no ku shika apala na matolombita ko itamba ku yubaala okwenu kao, ko kunekala munu wa musebethi upi kamba upi oyu tamba ku waniwa okwenu. kokuna yubaala mu lumu wa kutwa mukachi kenu.²³ E litwa no lampi kombo limonaala mukachi kenu kao. Elii noyo no kulama noyo no ku lamiwa kombo liyubaala okwenu kao, e mwilo thenu thonyiko e mikwae no kano kaye, mane na matunga mwana ongiwa ku ulothi wenu.²⁴ Mushithaye o unyinga no ma polofita na anu a Mulimu no kuluka no uaniwa, mane na unyinga no awo nepaiwa pano pa kaye."

19 ¹Mu manyima nei yoshe keo ni yuba mulumo wa lii linene lya kupana kwanu angangani kuwilu ethana ngao, "Alleluya. Kuyoya, ukenu na maata yoshe ya Mulimu.² E mi atulelo thae tha thikuma kame tha mulao, kakuli ona atula o liule o mukulu oyu naulu kweta e litunga lyoshena uule waye. Kame ona pesula o unyinga no apikaye kutunditha mu likaa lyaye."³ Kame aamba ko wili: "Alleluya! O munthe wa fwitana kutunda okwaye e nako thoshe ku twala ku mauulu numbo."⁴ Akulu makumi meeli na ane na ibupiwa ine ya ngwela pashi na ku lapela Mulimu, oyu no ikala pa thipula thae, keo amba ngao, "Ameni. Alleluya!"⁵ Keo e lii lipana ku thipula thae, na kwamba ngao, "Tukutumele kwa Mulimu wetu omwe mwoshe mwa pikaye, omwe mwoshe no ku mwiypa, mwoshe nombulo utokwa na no maata."⁶ Keo ni yuba wendi mulumo wa mai wa anu angani, no kufeka na mulumo wa meyu akuwelauka, kame wa ku kufeka na mishisha tha mvula, thiamba ngao, "Alleluya! Kakuli Mulena a busa, Mulimu wetu, o busa yoshe."⁷ Tu wapele enene na ku tabela kame tu mupe

na kanya thae kakuli e liwetha lyo Ngunyana lina kumu, kame no yu lamiwa ona ku tukisa. ⁸Mone tanithiwa ku ku manga mu ito ya kwetha kame ikenu."(eline likenu tho mikwa thikenu tho anu no kukena a Mulimu).⁹E lin'eloi mono lini ambela ngao, "On'ole eyi: Akufuyawethiwa oshe ane thaniwa ku liwetha lyo Ngunyana." Kame keo amba ngao, "Aa mai a thikuma a Mulimu," ¹⁰Keo ni ngwela pashi pa maua aye na ku ju lapela, keo ni ambela ngao, "Oteneke eyutenda! NA me no mubeleki wendi owe na apoye a mamela e niti tha Jesu. Mu lapele Mulimu, kakuli o upaki wa Jesu wonyio moya wo thipolofita"¹¹Keo ni mone liwilu li shokoloka, keo ni topela na ku mona o mbii o mukenu. No yu no muthina ethaniwa wa ku sepaala kame wa niti. Kakuli oye wa ku kon'ela o mulao mu ma katulo na mu ita yaye. ¹²A meo aye akufeka litumbutumbu lya mulilo, kame pa mutwi waye pekala mishukwe thingi. Akwata lithina lina n'oliwa okwaye elyo no mbulo ku limukiwa ku munu yoshe kendi oye. ¹³Mwa ku manga mukano no lombiwa muunyinga, kame lithina lyae ethaniwa lili lya Mulimu.¹⁴E iita no kuwilu mo no inu kon'ela ina thini pa ambii akenu, ana kumanga maina makenu kame ana kushiwa thiwana. ¹⁵Mukanwa kaye mwa pana mukwale wa kutwa owa na temitha pashi a matunga, kame mwawiya ku busa na mulamu wa thikuwo. A lyatangela mu sitabelo tho veine tho ulume wa Mulimu o munene. ¹⁶O kwite lithina lina n'oliwa pa thiapalo thaye na pa mutumbu waye: "Mulena wa malena."¹⁷Na mona lin'eloi linemana mu kamwe. Lyethana mu lili linene na kukuwa ku iyunyi ei no ituka-tuka muwilu, "Muwiye, mukuwane ku mukiti o unene wa Mulimu." ¹⁸Muwiye mulye e nyama no malena, e nyama no ambii na ya no kwitukisa ambi na nyama tho anu oshe, anu ngeya na apika, ano mbula kubaliwa naya no maata.¹⁹Na mona thianthama na malena no litunga na ita thayo. A ku wanatheka a thaela ku lwitha oyu no pana pa mbii na ita yaye. ²⁰E thianthama mono thi kwatiwa pamweya na mapolofita no wata natenda a mapipimo pa lupala lwaye. Aya mapipimo onyiyo na ongitha aya na amwela e thisupo thianthama na ku lapela e siswaniso thae. Oshe aili keo a yumbeliwa mu lithiya no mulilo wo silufula. ²¹O ungi wo woshe mono wipaiwa na mukwae no upana mu mulomo woya no thina pa mbii. keo e iyunyi yoshe ilye nyama tho.

20 ¹Keo ni mona lin'eloi li shelumuka ku pana kuwilu. Oyu no kwata a makii no ku wina wo mbulo kuula kame mona kwata liwenge linene mu makaa aye. ²Keo kwata Drakoni, e liyoka lyo kale, o diabolosi, kapa Satani, na ku mu manga pa myaka myanda likumi. ³Na ku mu yumbela mu wina no mbula kuula. Na ku shoka ko na ku kiya ko. eyo ko ku mukwalela ngao kana onga kame e litunga kupita apa mbo ipwa ilimo myanda likumi, kutundapo, peti mba lukululiwa pa nako thi nyonyo.⁴Keo ni mona mabona. Panatomana aya napiwa a maata no ku autla. Kame keo ni mona e myoya thaya na mbatuliwa e mitwi apa upaki wa Jesu na lili lya Mulimu. Ana kana ku lapela ethianthama kapa sipolo thaye, kame ana kana ku amwela e liswayo pa lupala loo kapa pa likaa. Keo ayoya kame mona butha na Kelesite pa ilimo myanda likumi.⁵Aangi a nafa na shemwa ku yoya kendi apa ipwa ilimo myanda likumi. Oku kunyiko kwinguka ko utangi. ⁶Wa fuyawethi na kukena yoshe oyu waniwa mu kwinguka ko utangi. Paa elifu lyo wiili njena ku kwatapo maata. Mwa pilulka mapulisita a Mulimu na Kelesite kame mwa beleka naye pa ilimo myanda likumi.⁷Apo ipwa e ilimo myanda likumi, Satani mwa tundithiwa mu tolongo thae. ⁸Mwatha na ku onga anu oshe mu litunga mu ma kona mane oshe o litunga-Gog na Magog- kwaleta pa mweya kwaiya kulwa. Anu angiangi ku thinga ku kuyeleda na mushekeela no liwate.⁹A tha peulu na ku nthinguluka e litunga na paya nekala anu a Mulimu no kukena-omunthi no ku wapeliwa. Keo mulilo upana kuwilu na ku atumbeka. ¹⁰Diabolosi, oyu no a onga, keo amu yumbela mu lithiya lyo mulilo no sifungelo thianthama na mapolofita no kwonga na yumbeliwa. Mo mba kalomo na kwinda uthiku na mushinonga kutwilela.¹¹Keo ni mona thipula thinene kame thikenu kame oyo no tomanapo. A kaye, na liwilu neliituka kutunda apo ali, kono njeko e thibaka nokuitukela. ¹²Mono ni mona aya nafa, aya no maata na ya no mbula ku baliwa, oshe anemana pa lupala lwaye, na mabuka a kwaluliwa. Kame e buka e thikwatho thi kwaluliwa, e Buka no moyo. A nafa keo a atuliwa ku endela nei no i n'oliwa mu mabuka, ku kon'ela eitenda yo.¹³E liwate keo lithipula ana felamo. Lifu na mbumbo nalyo kame apa a nafa ane kalamo, kame a nafa mona atuliwa kukuyeleda na itenda yo. ¹⁴Lifu na mbumbo yoshe mo no iyumbeliwa mulithiya lya mulilo. Elii lyo lifu lyo wili e lithiya no mulilo. ¹⁵Ku mona lithina lya munu lina kana ku waniwa lina n'oliwa mu buka no moyo, mona yumbeliwa mu lithiya no mulilo.

21

¹Keo ni mona e liwilu lipya na litunga lipya, kakuli e liwilu lyo kale na litunga lyo kale lina piti kame na liwate njeko. ²Keo ni mona o mulenen'i upya, Jerusalema o mupya, ou no uwiya ku shelumuka kupana ku wili kwa Mulimu, ana ulukisa wendi mwanjalo yo wiya kwa mukwamunthi waye.³Keo ni yuba lili likulu kutundeela ku lubona lyamba ngao, "Mumone! O munthi wa Mulimu unei kwa anu, kame eya kwikala noo. Awiya ku piluka anu aye, na Mulimu yon'ene awiya kwi kala noo kame eya ku piluka Mulimu woo. ⁴Mwa wiya ku kumuna e miothi thoshe ku meo oo, kame ku shemwa kuwiya kwikala lifu, kap pilaelo, kapa kulila, kapa ku yuba kukola. Eyi yo kale yoshe ina piti.⁵Oyu no ikala pa thipula keo amba ngao, "Mumone! Na tenda yoshe upya." Keo wa amba, "On'ole yoshe kakuli amai aku sepahala kame a niti." ⁶Keo ni ambela ngao, "Ei inu ina tendala! Ome no Alpha kame no Omega, matatekelo kame na mamananeno. Oyu yoshe ofe liwila mo ni mupa ya kunwa yo mbulo kuula kutunda ku liwelu-welu lyo meyu no upilo.⁷Oyu yoshe okoma mwa yola einu yoshe, kame moni piluka Mulimu waye, kame mwa piluka mwanange. ⁸Kono kwa no lyowa, ano mbula tumelo, na no upilo unyangunyu, na no kwipaa anu, na maule, na alothi, na lapela e milimu ao na ko kwonga, mwa waniwa mu thibaka tho liyonga yonga lyo mulilo. Eli lyo lifu lyo wili.⁹Omweya ku man'eloi o mutaanu na meeli owiyo kwange, oyu no kwata o tuula to mutanu natwiili ei no kumba no milandu, keo o amba ngao, "Owiye kuno, niye ni ku monithe o mwanjalo, mbiyama wo Ngunyana." ¹⁰Keo onishimba kutwala kwako mu Mepo ku lilundu linene kame lile na kuka nimonitha o

mulenen'i wa Jerusalema wo u wiya pashi ku tunda ku wilu kwa Mulimu.¹¹Jerusalema wa kanyatha Mulimu, wa kweetha shinani liwe lya kwetha-etha, wendi liwe lya Kristale-Jasipe mukenu.¹²Mo wa kwata lya kutiya, limati lile na yelo likumi na yiili, na man'eloi likumi na meeli pa yelo. Apo pa yelo mo pa n'oliwa mathina likumi na meeli o mishobo likumi na mbili tho ana a Isilaele.¹³Ku muthila liwa kwe kala yelo yaatu, ku mbwela kwe kala yelo yaatu kame ku mwika liwa kwe kala yelo yatu.¹⁴E limati lyo mulenen'i lya kwata mifunda likumi na mbili, apa pana n'oliwa mathina likumi na meli no ma apositola a Ngunyana.¹⁵Oyu no ambaula nange mwa na kwata mulamu wa kupimiwa tho ku pangiwa pa gauda no ku pima o mulenen'i, e yelo yao, na limota lyao.¹⁶O mulenen'i wa ku umbiwa mu ku ku yeleda, muule wao wa ku ku yeleda na muwipi. Mona pima o mulenen'i na mulamu wateni, ma thauzande likumi na meli mitazi muule.¹⁷Kame keo opima e limota lya teni, 144 c cubitisi ku yeleda mu ku pima no anu(eyi ku yeleda na ku pima ko man'eloi).¹⁸E limota lya kumbiwa na mawe a jasipe no mulenen'i wa golide, kweetha wendi gilasi.¹⁹O mu funda no limota mono umbiwa na mishobo thingi tho mawe. E litangi neli lya jasipe, elyo wili neli sapphire elyo waatu neli agate, lyo une neli emeraudi,²⁰lyo utaanu neli onikisi, lyo mutaanu na kamweya neli cameliani, lyo mutaanu na twili neli Krisolite, lyo mutaanu na twatu neli beril lyo mutaanu na tune neli topathi, lyo likumi neli krisofare, lyo likumi na kamweya neli jacinth na likumi na wili neli amethysti.²¹Eyelo likumi na yili neli ya ma pealusi; selo na selo mono i umbiwa na pealusi thi mweya. E mikwakwa tho mulenen'i tha kumbia na golide, tho kufeka na gilasi tha ku mona na ku shambwaliya.²²No ni shemwa ku mona mo tempele mu mulenen'i, kakuli oye Mulena Mulimu na Ngunyana thonyitho tempele.²³Ou mulenen'i no ushemwa ku kwata liwa kapa kwethi ngao ipe litwa kakuli e kanya tha Mulimu yo nyiko i monitha, kame e lambi thateni yo nyiyo Ngunyana.²⁴A matunga oshe mwa enda mu liseli lya uya mulenen'i. A malena no litunga mwa leta e kanya tho o mubene.²⁵Eyelo ya ten'i njena ku ishoka o mushinonga woshe, kame njeko usiku muya.²⁶Mo mba leta e kanya na likute lyo litunga muya,²⁷kono njeko ya manthilo eyi mboingena muya, kap wa kutenda unyangunyu kapa ku onga, mo mbo mwingena mbu aya ana n'oliwa mu Buka tho Moyo tha Ngunyana.

22

¹Keo o lin'eloi li ni monisa o lyambai no meyu no kuyoya, kuesa wendi kristale. Mo no lisika ku tunda ku sipula sa Mulimu nesi no Ngu o munyonyo ²mukaci no mukwakwa no mulenen'i. Ku manyonga omeli no lyambai mo no kwikala o sitondo no upilo, esi si neemi likumi na ili ya yuyan, na kushema o yuyan kwethi na kwethi. O mashako no sitondo a ku yoyisa o matunga oshe.³Ko mbo kwikala sikute kao. O sipula no ulena wa Mulimu nou no Ngu o munyonyo mbo iwaniwa mu mulenen'i, keo a beleki aye mwa mutendela.⁴Mwa mona o lupala lwaye, keo o lithina lyae mo likala pa mapala oo.⁵Ko mbo kwikala usiku kao, kombo ku saeliwa liseli lya lambi kapa lya liiwa kao kakuli o Mulena Mulimu mwaa munyeka. Mwa busa ku twala okoo.⁶O lin'eloi mo no li ni ambela ngao, "Aa mataka a tusa kame a sikuma. Mulena, o Mulimu no mioya no mapolofita, mo natuma o lin'eloi ngao a monise eyi iswanela o kutendiwa ololo."⁷Mutopele! Nitamba kuwiya! Oyu na fuyawethiwa oyu o netana o mai no upolofita no ethi buka.⁸Ome, Joani, ome no ni yuba na kumona eyi inu. Apa no ni yuba na ku imona, mono ni ngwa ku lapela ku maulu no lin'eloi eli no li nitonweelanga eyi inu.⁹Mo na ni ambela ngao, "Kona tenda ngeyo! No mubeleki wendini owe, naa kuloye o mapolofita, naa kuteka aa mai no ethi buka. Mulapele Mulimu!"¹⁰Keo o ni ambela ngao, "Ko mu na tiitha o upolofita no ethi muka, kakuli o nako pepi po thili. Oyu nakana kukena, mu muteneke a ekale ngeyo mu kukena ku ku kukenisa."¹¹Oyu li mu unyangunyu, mu muteneke ekale mu unyangunyu. Oyu no ku kukenisa mu muteneke a tende eyi no ku kukenisa. Oyu na kene, mu muteneke a ekethe o ku kena."¹²"Mumone! Ni tamba kuwiya. O muputho okwange ko uli, kwika munu na munu kwei natenda."¹³Ome no Alfa na Omega, oyu no utangi na oyu no mamano, wa matangi na mamano.¹⁴Fuyawethi thatha kwaa ana kushu a macathi oo ngao nga wane o swanelo no kulya ku sitondo no moyo na kuingena mu mulenen'i mu kuingenena ku yelo.¹⁵Panze pekala ambwa, a lothi, o maule, epai, a lapela alimu, na anu oshe a wapela na kutenda ya ku onga.¹⁶Ome, no Jesu, ina tumu o lin'eloi lyange kuwiya ku ku pakela eyo inu ku ma keleke. Ome no mithithi kame no munu wa libumo lya Davida, o litungwethi no masikusiku..¹⁷Moya na Munyaliwa amba ngaa, "Owiye!" Muteneke oyu yuba ambe ngaa, "Owiye!" Oyu fa oliwila, mu muteneke a wiye, kame yoshe oyu wapela, mu muteneke a kuwanene o meyu no kuyoya.¹⁸Na pakisa ku munu yoshe oyu yuba aa maii no u polofita no ethi buka, ndi munu a eketha kwei inu, Mulimu mwa muekeetha o ukalu ou anan'olo omu mubuka ethi.¹⁹Ndi munu mwa tundisa oinu mu mai no sipolofita, Mulimu mwa tundisa ei a kwite mu sitondo no upilo mu mulenen'i o ukenu mwei inan'oliwa omu mubuka.²⁰Oyu o paka ei inu amba ngao, "Eni! Ni tamba kuwiya." Ameni! Owiye, Mulena Jesu!²¹O lilato lya Mulena Jesu muikale nalyo. Ameni.